

การพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมในงานยุติธรรมทางอาญา

โดย
นางสาววิริญา ธงภักดิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์และงานยุติธรรม แบบ 1.1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2566

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

การพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมในงานยุติธรรมทาง
อาญา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์และงานยุติธรรม แบบ 1.1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2566
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

DEVELOPING THE FORENSIC EVIDENCE WORK SYSTEM IN MURDER CASES OF
THE CRIMINAL JUSTICE

By

MISS Wariya THONGPAGDE

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Doctor of Philosophy FORENSIC SCIENCE AND CRIMINAL JUSTICE

Silpakorn University

Academic Year 2023

Copyright of Silpakorn University

หัวข้อ	การพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดี ฆาตกรรมในงานยุติธรรมทางอาญา
โดย	นางสาววิริญา ธงภักดิ์
สาขาวิชา	นิติวิทยาศาสตร์และงานยุติธรรม แบบ 1.1 ปรัชญาคุณฐิบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	รองศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก ดร. นพรุจ ศักดิ์ศิริ

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัชญาคุณฐิบัณฑิต

.....	คณบดีคณะวิทยาศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นรงค์ ฉิมพาลี)	
พิจารณาเห็นชอบโดย	
.....	ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร. ศิริรัตน์ ชูสกุลเกรียง)	
.....	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก ดร. นพรุจ ศักดิ์ศิริ)	
.....	ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(รองศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก วรชัช วิชชวาณิชย์)	
.....	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก ดร. สฤชต์ สีบพงษ์ศิริ)	

59312905 : นิติวิทยาศาสตร์และงานยุติธรรม แบบ 1.1 ปรัชญาคุณภิรมย์

คำสำคัญ : การพัฒนา, ระบบงานพิสูจน์หลักฐาน, นิติวิทยาศาสตร์, คดีฆาตกรรม, การบริหารงานยุติธรรมทางอาญานางสาว วริญา ธงภักดิ์: การพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมในงานยุติธรรมทางอาญา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รองศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก ดร. นพรุจ ศักดิ์ศิริ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมและนำเสนอการพัฒนากระบวนการพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมในงานยุติธรรมทางอาญา เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่าง 1) การวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลจากคดีฆาตกรรม 40 คดี และข้อมูลการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างจากผู้ให้ข้อมูลการวิจัย 36 คน และ 2) การวิจัยเชิงปริมาณด้วยสถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ผลการประเมินประเด็นการพัฒนาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาข้อสรุป ผลการวิจัยพบสภาพปัญหาในคดีฆาตกรรม 5 ประการ คือ 1) พฤติการณ์แห่งคดีไม่ชัดเจนว่าเป็นการฆาตกรรมหรือไม่ 2) พยานหลักฐานไม่เพียงพอ 3) หาศพผู้ตายไม่พบ 4) การไม่สามารถสืบสวนหาตัวคนร้ายมาดำเนินคดีได้ และ 5) ปัญหาการพิสูจน์ความจริงในชั้นศาล การวิจัยแบ่งประเด็นการพัฒนาก่อเป็น 3 ส่วน ผลการวิเคราะห์พบว่า ส่วนที่ 1 การพัฒนาปัจจัยนำเข้า (4M): 1) ด้านบุคลากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาระบบการจัดสรรพนักงานสอบสวนให้ได้สัดส่วนกับปริมาณงาน 2) ด้านค่าตอบแทนฯ สำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาระบบการพิจารณาค่าตอบแทนแก่เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานเทียบเท่ากับข้าราชการอื่น 3) ด้านวัสดุอุปกรณ์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาการจัดการด้านวัสดุอุปกรณ์เพื่อรองรับการดำเนินงานของพนักงานสอบสวนตามความจำเป็นให้มีความคล่องตัวกรณีเร่งด่วน และ 4) ด้านวิธีการ กระทรวงสาธารณสุขและสำนักงานตำรวจแห่งชาติร่วมกันพัฒนาระบบการขนย้ายศพไปยังโรงพยาบาลที่มีความพร้อมอย่างรวดเร็วโดยเก็บรักษาศพให้อยู่ในสภาพเดิมมากที่สุด ส่วนที่ 2 การพัฒนาระบบการ (POCCC): 1) ด้านการวางแผน สำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาระบบการวางแผนการประเมินผลตามแผนยุทธศาสตร์โดยเพิ่มตัวชี้วัด เช่น การมุ่งอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ฯลฯ 2) ด้านการจัดการองค์กร สำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาระบบการจัดการองค์กร แบ่งงานชัดเจนไม่ทับซ้อน ลดสายบังคับบัญชาเพื่อป้องกันการแทรกแซงการปฏิบัติงาน 3) ด้านการสั่งการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาระบบการสั่งการเปลี่ยนแปลงโยกย้ายพนักงานสอบสวนที่ชัดเจนและเป็นธรรม 4) ด้านการควบคุม สำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาระบบการกำกับดูแลและบริหารงานเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงงานสอบสวนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว เท่าเทียมกัน และ 5) ด้านการประสานงาน สำนักงานตำรวจแห่งชาติผลักดันให้เกิดวัฒนธรรมการประสานงานที่ราบรื่น มุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน และส่วนที่ 3 การพัฒนาระบบการยุติธรรมทางอาญาซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมของระบบ: 1) ชั้นสอบสวน สำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนามาตรการการตรวจสอบและควบคุมเพื่อป้องกันความล่าช้าในการส่งสำนวนให้แก่พนักงานอัยการ 2) ชั้นสั่งคดี สำนักงานอัยการสูงสุดร่วมกับศาล กระทรวงยุติธรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกระทรวงสาธารณสุขพัฒนาประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้ทันสมัย และ 3) ชั้นพิจารณาคดีและสืบพยาน ศาลร่วมกับสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข สภานายความ และกระทรวงยุติธรรมพัฒนาระบบการพิจารณาพิพากษาคดีบนพื้นฐานของการร่วมกันค้นหาความจริงอย่างเท่าเทียม

59312905 : Major FORENSIC SCIENCE AND CRIMINAL JUSTICE

Keyword : Developing, Work system, Forensic evidence, Murder cases, Criminal justice administration

MISS Wariya THONGPAGDE : Developing the Forensic Evidence Work System in Murder Cases of the Criminal Justice Thesis advisor : Noparuj Saksiri

This research aimed to study problems that affected a successful result of murder prosecution and to submit developing the forensic evidence work system of murder cases in criminal justice. The mixed methods research combined 1) Qualitative Research is a study from documents related to 40 murder cases and a semi-structured interview with 36 informants, and 2) Quantitative Research is descriptive statistics by data analysis method to conclude. The study found five obstacle problems that affected a successful result in forensic evidence of murder cases: 1) unclear circumstances, whether a murder, suicide, or an accident, 2) insufficient evidence, 3) no finding of the deceased body, 4) the inability of investigation to bring offenders to prosecute, and 5) the problem of proving the truth in the Court. Developing issues are divided into three parts, which analysis results revealed: Part 1 Developing the input factor (4M): 1) Man, the Royal Thai Police develops a system of allocating the inquiry officials proportionate to their workload. 2) Money, the Royal Thai Police develops a system of considering remuneration for forensic science officers equivalent to other civil servants. 3) Material, the Royal Thai Police develops a system of managing necessary materials to facilitate inquiry officials' work to be flexible or urgent cases. 4) Method, the Ministry of Public Health works with the Royal Thai Police to develop a transport system to deliver the corpse fast to the hospital and to keep the corpse in the most original. Part 2 Developing the process factor (POCCC): 1) Planning, the Royal Thai Police develops an evaluation system in the annual strategy plan by adding an indicator such as providing transparent justice to people, etc. 2) Organizing, the Royal Thai Police develops an organizational administration system by divided tasks no overlap and decreases the chain of command to prevent interference. 3) Commanding, the Royal Thai Police develops a command system that translocates inquiry officials with transparency and fairness. 4) Controlling, the Royal Thai Police supervises an inquiry work to put convenience, speed, and equality for people. 5) Coordinating, the Royal Thai Police creates a harmonious culture toward a common goal. Part 3 Developing criminal justice as the system's environment: 1) In the inquiry session, the Royal Thai Police develops measures of inspection and control to prevent officials' delays. 2) In the ordered session, the Office of the Attorney General joins the Court, the Ministry of Justice, the Royal Thai Police, and the Ministry of Health to modernize the Criminal Procedure Code. 3) In the judicial session, the Court works together with the Office of the Attorney General, the Royal Thai Police, the Ministry of Health, the Lawyers Thai Council, and the Ministry of Justice in developing trial and adjudication based on jointly finding the truth equally.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงลงได้ ด้วยความกรุณาจากหลายฝ่าย นับตั้งแต่ครูอาจารย์ เจ้าหน้าที่ ผู้ให้ข้อมูลการวิจัย ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แม้ขณะทำวิจัยอยู่ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโคโรนา 2019 แต่ก็ผ่านพ้นอุปสรรคเหล่านั้นมาได้ด้วยดี ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณทุกฝ่าย ดังนี้

ขอขอบคุณท่านรองศาสตราจารย์ พลตำรวจตรี ดร.นพรุจ ศักดิ์ศิริ เป็นอย่างสูง ที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยตระหนักถึงความเสียสละและความทุ่มเทของท่านอาจารย์ตลอดมา จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอบคุณท่านอาจารย์ ดร.ศิริรัตน์ ชูสกุลเกรียง ที่ให้ความช่วยเหลือและตอบคำถามต่างๆ โดยละเอียด ขอขอบคุณท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก ดร.สุษัด สืบพงษ์ศิริ และท่านรองศาสตราจารย์ พันตำรวจเอกวรรัช วิชชวานิชย์ ที่ให้คำแนะนำแก้ไขจุดบกพร่องในข้อสำคัญของงานวิจัยและกรุณาให้เกียรติมาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ ขอขอบคุณท่านพันตำรวจเอกประสาน จังพานิช ที่ให้ทั้งข้อมูลการวิจัยและยังช่วยประสานผู้ให้ข้อมูลจนได้รับข้อมูลการวิจัยที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ขอขอบคุณทุนอุดหนุนการทำวิทยานิพนธ์ ประจำปีการศึกษา 2565 จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ขอขอบคุณน้องเบนซ์ และเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยศิลปากรทุกท่านที่ทำงานอย่างมีคุณภาพในการตอบข้อคำถามต่างๆ ด้วยดีมาโดยตลอด

ขอบคุณท่านผู้ให้ข้อมูลการวิจัยจากสถานีตำรวจในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล กองบังคับการตำรวจนครบาล 1 กองบังคับการตำรวจนครบาล 2 สถานีตำรวจภูธรภาค 1 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กองพิสูจน์หลักฐานกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สถาบันนิติเวช โรงพยาบาลตำรวจ กลุ่มงานนิติเวช โรงพยาบาลพระจอมเกล้าฯ และโรงพยาบาลธรรมศาสตร์ สำนักงานอัยการสูงสุด และสภานายความฯ ที่เล็งเห็นความสำคัญของการศึกษา โดยสละเวลาให้สัมภาษณ์พูดคุยและตอบข้อซักถามต่างๆ มากมาย ขอขอบคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่สละเวลาอันมีค่าให้เกียรติประเมินแต่ละประเด็นการพัฒนาฯ ที่จำเป็นต้องใช้ความอดทนในการอ่านและทำความเข้าใจซึ่งมีประเด็นการประเมินจำนวนมากถึง 71 ประเด็น

ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งในความกรุณาของทุกท่าน ทั้งผู้ที่เอ่ยนามและผู้ที่ไม่ได้เอ่ยนามเป็นอย่างสูง รวมถึงสองหน่วยงาน คือ สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาและมหาวิทยาลัยมหิดล ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณทุกท่านด้วยความจริงใจ และขอมอบคุณประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นกตเวทิตาคุณ แต่บิดามารดา บพกาฬี ครูอาจารย์ ญาติมิตร และผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้การสนับสนุนจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงลงได้ ท้ายนี้ ผู้วิจัยขออนุญาตขอขอบคุณผู้เขียนตำราวิชาการ ทีมงานผู้ผลิตสื่อทุกท่าน ตลอดจนเหยื่อในคดีฆาตกรรมที่ผู้วิจัยได้นำมาศึกษาค้นคว้าและใช้อ้างอิงไว้ ณ ที่นี้

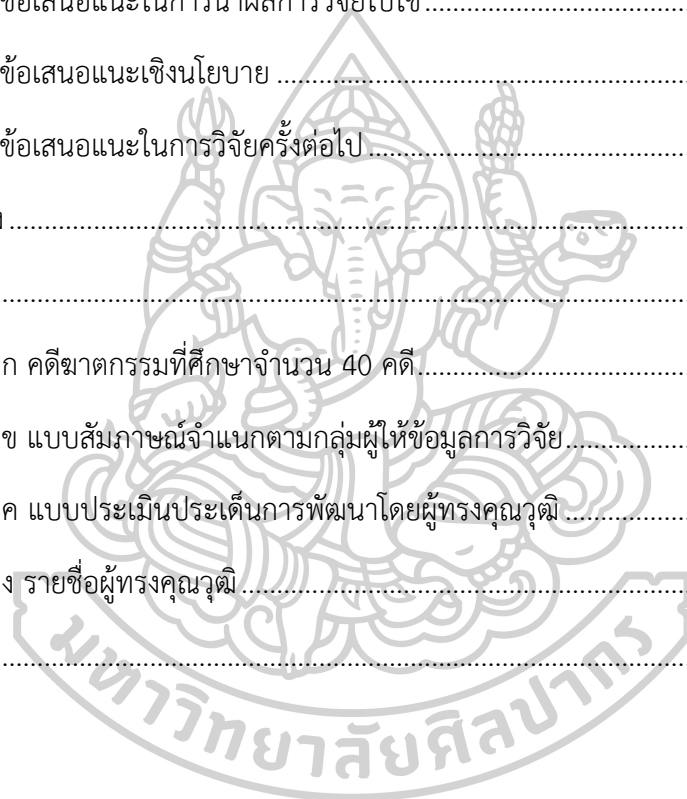
สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
1.3 คำถามการวิจัย.....	6
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	6
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ.....	10
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	12
2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา.....	12
2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์.....	38
2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพิสูจน์การตายของบุคคล.....	61
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับคดีฆาตกรรม.....	67
2.5 แนวคิดและทฤษฎีระบบและการพัฒนาระบบ.....	73
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	91
2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	98

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	100
3.1 ระยะเวลาที่ 1 การศึกษาก่อนลงภาคสนาม	100
3.2 ระยะเวลาที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม	102
3.3 ระยะเวลาที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูล	105
3.4 ระยะเวลาที่ 4 กำหนดประเด็นการพัฒนา.....	107
3.5 ระยะเวลาที่ 5 ยืนยันผลการวิจัย	108
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	111
4.1 การวิเคราะห์คดียุติธรรมและสภาพปัญหา.....	112
4.1.1 ลักษณะทั่วไปของคดียุติธรรมที่ศึกษา.....	112
4.1.2 นิติวิทยาศาสตร์กับคดียุติธรรมจากอดีตถึงปัจจุบัน.....	117
4.1.3 การพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดียุติธรรม	118
4.1.4 สภาพปัญหาในการดำเนินคดียุติธรรม.....	125
4.2 การวิเคราะห์ระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์จากสภาพปัจจุบัน	131
4.2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลการวิจัย	131
4.2.2 การศึกษาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ฯ จากสภาพปัจจุบัน.....	132
4.2.3 สภาพปัญหาของระบบงานพิสูจน์หลักฐานนิติวิทยาศาสตร์ฯ จากสภาพปัจจุบัน	236
4.3 การพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดียุติธรรมในงานยุติธรรมทางอาญา	260
4.3.1 การออกแบบระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดียุติธรรมฯ	260
4.3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาระบบฯ จากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ.....	274
4.3.3 การพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ฯ.....	323
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	345
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	346

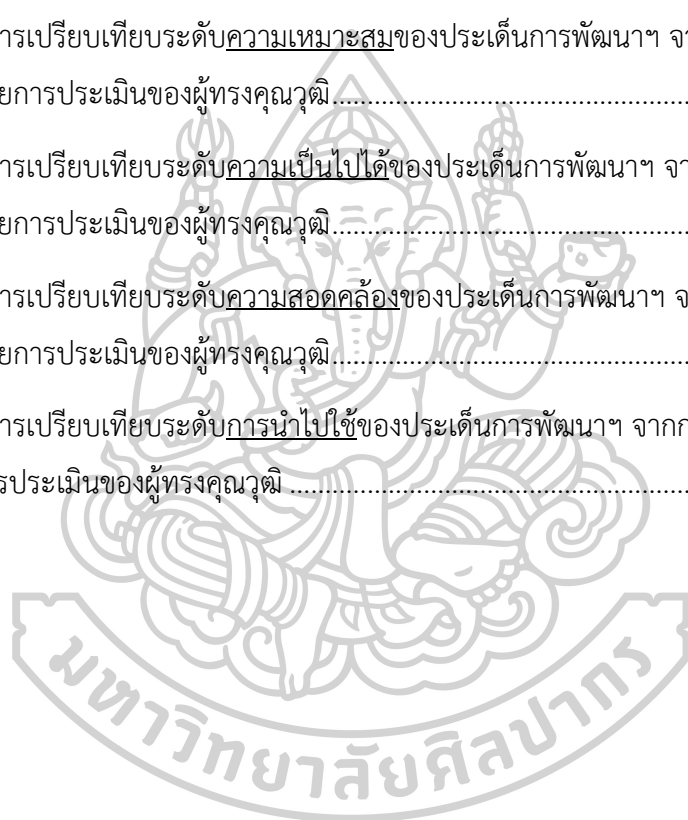
5.1.1 สภาพปัญหาของระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมในงาน ยุติธรรมทางอาญา.....	346
5.1.2 การพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมในงานยุติธรรม ทางอาญา.....	350
5.2 อภิปรายผล	362
5.3 ข้อเสนอแนะ	367
5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	367
5.3.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	369
5.3.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	370
รายการอ้างอิง	372
ภาคผนวก.....	381
ภาคผนวก ก คดีฆาตกรรมที่ศึกษาจำนวน 40 คดี.....	382
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์จำแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลการวิจัย.....	501
ภาคผนวก ค แบบประเมินประเด็นการพัฒนาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ	505
ภาคผนวก ง รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	520
ประวัติผู้เขียน.....	522

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ทรัพยากรหรือสิ่งที่ป้อนเข้าไปของปัจจัยนำเข้า (Input).....	80
ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ขั้นตอนของกระบวนการ (Process).....	81
ตารางที่ 3 สรุปประเด็นการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	97
ตารางที่ 4 ประชากรที่ศึกษาและจำนวนผู้ให้ข้อมูลการวิจัย.....	102
ตารางที่ 5 ตัวอย่างแบบประเมินมาตราส่วนการประมาณค่า 5 ระดับ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ	109
ตารางที่ 6 คติชาตกรรมที่ศึกษาจำนวน 40 คติ	113
ตารางที่ 7 การวิเคราะห์การพิสูจน์หลักฐานในคติชาตกรรม.....	119
ตารางที่ 8 การวิเคราะห์สภาพปัญหาในคติชาตกรรม	125
ตารางที่ 9 การกำหนดรหัสผู้ให้ข้อมูลการวิจัย	131
ตารางที่ 10 สถานภาพกำลังพลพนักงานสอบสวนทั่วประเทศ ข้อมูล ณ วันที่ 21 มิ.ย. 2565	135
ตารางที่ 11 สถานภาพข้าราชการตำรวจสำนักงานพิสูจน์หลักฐานชั้นสัญญาบัตรและชั้นประทวน ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2564	140
ตารางที่ 12 แผนการปฏิบัติราชการตามยุทธศาสตร์ที่ 2 การเพิ่มประสิทธิภาพในการสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และอำนวยความสะดวกยุทธธรรมทางอาญา.....	168
ตารางที่ 13 การวิเคราะห์ผลแห่งคดี.....	194
ตารางที่ 14 เกณฑ์การประเมินส่วนราชการจากค่าเป้าหมายใน 3 ระดับ จำแนกตามตัวชี้วัด.....	204
ตารางที่ 15 ผลการประเมินประสิทธิผลการดำเนินงานฯ จำแนกตามตัวชี้วัดระหว่าง พ.ศ.2559 ถึง 2563	204
ตารางที่ 16 สถิติคดีอาญาทั่วประเทศจำแนกตามประเภทความผิดระหว่าง พ.ศ. 2561 ถึง 2563.....	207
ตารางที่ 17 ข้อมูลของจำเลยที่ไม่ได้กระทำความผิดและศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้องหรือศาล พิพากษาให้ยกฟ้องมาใช้สิทธิขอรับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายอันเกิดจากความเสียหายในคดีอาญา.....	208
ตารางที่ 18 สภาพปัญหาของระบบงานพิสูจน์หลักฐานนิติวิทยาศาสตร์จากสภาพปัจจุบัน	236

ตารางที่ 19 การกำหนดประเด็นการพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานฯ ด้านปัจจัยนำเข้า.....	263
ตารางที่ 20 การกำหนดประเด็นการพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานฯ ในด้านกระบวนการ.....	266
ตารางที่ 21 การกำหนดประเด็นการพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานฯ ในด้านสภาพแวดล้อม.....	270
ตารางที่ 22 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้การประเมิน	275
ตารางที่ 23 การวิเคราะห์ประเด็นการพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานฯ จากค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ	278
ตารางที่ 24 การเปรียบเทียบระดับ <u>ความเหมาะสม</u> ของประเด็นการพัฒนาศ จากการแปลผลความถี่และร้อยละโดยการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ.....	299
ตารางที่ 25 การเปรียบเทียบระดับ <u>ความเป็นไปได้</u> ของประเด็นการพัฒนาศ จากการแปลผลความถี่และร้อยละโดยการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ.....	305
ตารางที่ 26 การเปรียบเทียบระดับ <u>ความสอดคล้อง</u> ของประเด็นการพัฒนาศ จากการแปลผลความถี่และร้อยละโดยการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ.....	311
ตารางที่ 27 การเปรียบเทียบระดับการนำไปใช้ของประเด็นการพัฒนาศ จากการแปลผลความถี่และร้อยละโดยการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ	317

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 กระบวนการยุติธรรมทางอาญา (Criminal Justice Process)	37
ภาพที่ 2 กระบวนการยุติธรรมทางอาญากับงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์.....	56
ภาพที่ 3 กรอบโครงสร้างพื้นฐานของระบบ.....	77
ภาพที่ 4 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่สำคัญของทฤษฎีระบบ (System theory).....	83
ภาพที่ 5 วงจรชีวิตของระบบตามแนวคิดของเอ็ดเวิร์ด.....	88
ภาพที่ 6 กรอบแนวคิดในการวิจัย	99
ภาพที่ 7 การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย	105
ภาพที่ 8 วิธีดำเนินการวิจัย.....	110
ภาพที่ 9 สภาพปัญหาในคดีฆาตกรรม.....	130
ภาพที่ 10 สภาพปัญหาด้านปัจจัยนำเข้า (4M).....	166
ภาพที่ 11 สายบังคับบัญชาของพนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน และแพทย์นิติเวช	171
ภาพที่ 12 โครงสร้างกองพิสูจน์หลักฐานกลาง สำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ	178
ภาพที่ 13 โครงสร้างสถาบันนิติเวชวิทยา โรงพยาบาลตำรวจ.....	181
ภาพที่ 14 สภาพปัญหาด้านกระบวนการ (POCCC).....	193
ภาพที่ 15 สภาพปัญหาด้านผลผลิต.....	203
ภาพที่ 16 การเปรียบเทียบผู้ใช้สิทธิยื่นคำขอและผู้ได้รับอนุมัติฯ ระหว่างปี พ.ศ.2555-2564	209
ภาพที่ 17 สภาพปัญหาในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา.....	235
ภาพที่ 18 การกำหนดประเด็นการพัฒนาระบบฯ.....	261
ภาพที่ 19 แผนภาพการพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมฯ.....	344
ภาพที่ 20 แบบการพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมฯ	361

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การฆ่าผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายไม่ว่าจะโดยประมาท เจตนา หรือไม่เจตนา ล้วนเป็นการ “การฆาตกรรม (Murder)” ซึ่งเป็นการกระทำความผิดที่กระทบต่อความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างร้ายแรง เป็นความผิดอาญาต่อแผ่นดินที่กฎหมายบัญญัติให้มีบทลงโทษสูงสุดถึงขั้นประหารชีวิต จากข้อมูลทางสถิติในคดีอาญาทั่วประเทศของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ระหว่าง พ.ศ. 2561 ถึง พ.ศ. 2563 พบว่า ประเทศไทยมีคดีฆาตกรรมหรือคดีฆ่าผู้อื่น (คดีอุกฉกรรจ์) เกิดขึ้นมากกว่าคดีอาญาประเภทความผิดอื่นและปัญหาที่ตามมาในคดีฆาตกรรม คือ การพิสูจน์ว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดจริงหรือไม่ ซึ่งเมื่อพิจารณาจากข้อมูลทางสถิติของสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญาในระหว่าง ปี พ.ศ. 2546 - 2564 พบว่า มีจำเลยผู้ไม่ได้กระทำความผิดที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้องหรือศาลพิพากษาให้ยกฟ้องมาใช้สิทธิขอรับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายอันเกิดจากความเสียหายในคดีอาญามีจำนวนมากถึง 12,493 ราย ซึ่งมีจำเลยผู้บริสุทธิ์ที่ได้รับอนุมัติจ่ายค่าทดแทนฯ จำนวน 2,549 ราย (ร้อยละ 20 ของผู้ใช้สิทธิขอรับฯ) เป็นจำนวนเงินถึง 550,898,884.82 บาท (ห้าร้อยห้าสิบล้านแปดแสนเก้าหมื่นแปดพันแปดร้อยแปดสิบสี่บาทแปดสิบสองสตางค์) และในปี พ.ศ. 2564 ที่ผ่านมายังคงมีจำเลยผู้บริสุทธิ์ใช้สิทธิยื่นคำขอจำนวน 427 ราย ซึ่งได้รับอนุมัติจ่ายค่าทดแทนฯ จำนวน 61 ราย (ร้อยละ 14 ของผู้ใช้สิทธิขอรับฯ) คิดเป็นเงินทดแทนฯ จำนวนถึง 15,702,941.00 บาท (สิบห้าล้านเจ็ดแสนสองพันเก้าร้อยสี่สิบเอ็ดบาทถ้วน) หมายความว่านับจากอดีตจนถึงปัจจุบันยังคงมีผู้บริสุทธิ์ตกเป็นจำเลยในคดีอาญาอย่างต่อเนื่องทำให้รัฐต้องสูญเสียงบประมาณเพื่อเยียวยาความเสียหายเป็นจำนวนมาก ยิ่งไปกว่านั้นจำเลยผู้บริสุทธิ์ต้องสูญเสียทั้งอิสรภาพและโอกาสในชีวิตที่ควรได้รับ หากพวกเขาขาดไร้ซึ่งทุนทรัพย์หรือไม่มีใครให้ความช่วยเหลือด้วยแล้วก็ยิ่งยากต่อการแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตนเองได้ การเยียวยาความเสียหายจึงเป็นการแก้ปัญหาจากปลายเหตุ

จากอดีตจนถึงปัจจุบันงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ถูกนำมาใช้ค้นหาความจริงในคดีฆาตกรรมอยู่เสมอและมีบทบาทในการกระบวนยุติธรรมทางอาญา นับตั้งแต่ในชั้นสอบสวนชั้นสั่งคดี และในชั้นพิจารณาคดีและสืบพยาน ตัวอย่างเช่น คดีฆาตกรรมดอริท ฟอน ฮาเฟน นางแบบสาวชาวเดนมาร์ก เกิดขึ้นเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2511 ที่อาศัยการตรวจลักษณะพันเป็นเครื่องช่วยพิสูจน์ตัวบุคคล การตรวจพิสูจน์เอกสาร ลายเซ็น และการตรวจอาวุธปืนจนสามารถพิสูจน์ความผิด

และนำตัวคนร้ายมาลงโทษตามกฎหมายได้ ส่วนคดีฆาตกรรมแพทย์หญิงผู้สพรแม่ไร่ซึ่งประจักษ์พยาน แต่การตรวจพิสูจน์คราบเลือด เส้นผม เส้นขน การตรวจดีเอ็นเอ (DNA) และการพบชิ้นส่วนอวัยวะ ประกอบพยานแวดล้อมจึงเชื่อได้ว่าแพทย์หญิงผู้สพรเสียชีวิตแล้ว ทำให้ศาลรับฟังและพิพากษาลงโทษ จำเลยตามกฎหมายได้ สำหรับคดีในต่างประเทศ เช่น คดีลอบสังหารประธานาธิบดีเคนนาดี (John F. Kennedy) เกิดขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกาเมื่อ ปี ค.ศ.1963 คดีนี้ คณะกรรมการวอร์เรนใช้เวลา สืบสวนกว่าสิบเดือน โดยอาศัยการชันสูตรพลิกศพ การตรวจลายพิมพ์นิ้วมือ การตรวจพิสูจน์อาวุธปืน และการตรวจพิสูจน์วิถีกระสุน ประกอบพยานแวดล้อมจนได้ข้อสรุปว่าประธานาธิบดีถูกลอบสังหาร โดยนายลี ฮาร์วีย์ ออสวอลด์ (Lee Harvey Oswald) อย่างไรก็ตาม การลอบสังหารนี้ยังคงเป็น ประเด็นการอภิปรายในวงกว้างและก่อให้เกิดประเด็นเรื่องทฤษฎีสมคบคิดและการจัดฉากอย่างนับ ไม่ถ้วน จึงเห็นได้ว่างานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มีบทบาทสำคัญและถูกนำมาใช้ในการ พิสูจน์ความจริงเพื่อคลี่คลายข้อสงสัยในคดีฆาตกรรมอยู่เสมอ เนื่องจากอาศัยเหตุผลทางวิทยาศาสตร์ และหลักวิชาการต่าง ๆ มาประกอบกันจึงเป็นพยานหลักฐานที่เชื่อถือได้ ทั้งยังเป็นพยานหลักฐาน ถูกต้องตามกฎหมายที่ศาลรับฟังและน่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีความผิดหรือบริสุทธิ์ เป็นที่ยอมรับใน นานาอารยประเทศ ทั้งมีการนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาพัฒนาการตรวจพิสูจน์ หลักฐานให้ได้ผลที่ถูกต้องแท้จริงตามหลักวิทยาศาสตร์ซึ่งได้ผลเป็นอย่างดียิ่งในการสืบสวนติดตามหา คนร้ายโดยเฉพาะประเทศญี่ปุ่นทำให้สามารถจับกุมคนร้ายได้ถึงร้อยละ 90 ของคดีฆาตกรรมที่เกิดขึ้น (พัชรา สิ้นลอยมาและคณะ, 2548)

อย่างไรก็ตาม แม้ปัจจุบันงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ได้รับการยอมรับ และถูกนำมาใช้ค้นหาความจริงในคดีฆาตกรรมอย่างแพร่หลาย ทั้งมีความพยายามพัฒนางานพิสูจน์ หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพและแม่นยำมากขึ้น แต่เนื่องจากงานพิสูจน์หลักฐาน ทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาของประเทศไทยอยู่ในระบบตำรวจซึ่งองค์กรตำรวจเองก็มีปัญหาใน ด้านการบริหารจัดการองค์กร นับตั้งแต่พนักงานสอบสวนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน การมีคำสั่ง เปลี่ยนแปลงโยกย้ายไม่เป็นธรรม การซื้อขายตำแหน่ง ทั้งยังเป็นองค์กรที่มีสายบังคับบัญชาหลาย ระดับจึงถูกแทรกแซงการปฏิบัติงานตามสายบังคับบัญชาหรือจากองค์กรอื่นที่มีอิทธิพล เช่น องค์กรทางการเมือง พ่อค้า หรือนักธุรกิจ ฯลฯ (วิรุฒม์ ศิริสวัสดิบุตร, 2563) ที่ผ่านมามีการนำ นิติวิทยาศาสตร์มาใช้พิสูจน์หลักฐานในคดีฆาตกรรมแต่ก็ยังคงเป็นที่เคลือบแคลงสงสัยกับสังคมว่า สามารถพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของจำเลยได้อย่างแท้จริงหรือไม่ เช่น คดีสองนักท่องเที่ยว ชาวอังกฤษถูกฆาตกรรมที่เกาะเต่าที่แม้มีการนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้โดยการตรวจพิสูจน์สาร พิษกรูกรมจากผู้ต้องสงสัยจนพบว่าตรงกับจำเลยชาวพม่าสองคน แต่พฤติการณ์แห่งคดีมีความซับซ้อน เนื่องจากมีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย คดีนี้จึงเต็มไปด้วยคำถามถึงความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่ตำรวจ เนื่องจากไม่มีแพทย์นิติเวชร่วมเก็บหลักฐานทันทีหลังเกิดเหตุ แต่กลับรอให้เวลาผ่าน

ไปแล้ว 7 วัน และยังมีการเคลื่อนย้ายร่างผู้เสียชีวิตจากที่เกิดเหตุอีกด้วย (พรทิพย์ โรจนสุนันท์, 2557) คดีนี้ จึงเป็นที่สงสัยแก่สังคมว่า จำเลยชาวพม่าทั้งสองคนเป็นผู้กระทำความผิดจริงหรือเป็นแพะรับบาป ส่วนในคดีของนริกันต์ ยาวิราช ประสบอุบัติเหตุรถมอเตอร์ที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา นั้น พฤติการณ์แห่งคดีเป็นที่สงสัยว่าเป็นการฆาตกรรม แต่ศาลชั้นต้นยกฟ้องเพราะไม่มีหลักฐานชัดเจนว่าถูกทำร้าย เมื่อนำคดียื่นอุทธรณ์ศาลกลับพิพากษาลงโทษจำเลยในความผิดฐานฆ่าผู้อื่น เนื่องจากศาลอุทธรณ์เห็นว่าพยานหลักฐานของจำเลยมีข้อพิรุธหลายประการ ฯลฯ ยิ่งในคดีฆาตกรรมที่พฤติการณ์แห่งคดีไม่ชัดเจนว่าเป็นการฆาตกรรม ฆ่าตัวตาย หรืออุบัติเหตุ ก็ยังทำให้เป็นอุปสรรคต่อการพิสูจน์หลักฐานมากขึ้น เช่น คดีนายห้างทองที่เป็นประเด็นถกเถียงว่าเป็นการฆ่าตัวตายหรือการฆาตกรรม ทำให้มีการผ่าชันสูตรศพมากกว่าสองครั้ง ทั้งยังเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านดีเอ็นเอ (DNA) และคราบเลือดจากประเทศอังกฤษมาร่วมให้ความเห็นอีกด้วย แม้ภายหลังได้ข้อสรุปว่าเป็นการฆาตกรรม แต่กรณียังเป็นที่น่าสงสัยหลายประการจนเป็นเหตุให้ศาลยกฟ้องจำเลยในเวลาต่อมา ฯลฯ จึงเห็นได้ว่าแม้ในคดีที่เป็นผลมาจากนิติวิทยาศาสตร์แต่ก็ไม่สามารถพิสูจน์ให้ศาลเชื่อจนสิ้นสงสัยได้ตามสมควร (Beyond a reasonable doubt) งานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในระบบตำรวจเมื่อนำมาใช้คลี่คลายคดีในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาจึงเกิดปัญหาในหลายแง่มุม นำไปสู่ข้อผิดพลาดที่ก่อให้เกิดความเสียหายและความไม่ยุติธรรม กระทบภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย ด้วยเหตุนี้ การพัฒนางานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีฆาตกรรมจึงจำเป็นต้องพิจารณาถึงสภาพปัญหาของระบบที่ล้วนมีความเกี่ยวข้องและส่งผลกระทบต่อซึ่งกัน ซึ่งผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตไว้ 4 ประการ ดังนี้

ประการแรก เนื่องจากคดีฆาตกรรม (Murder cases) มีเหตุจูงใจและความซับซ้อนแตกต่างกัน บางคดีตำรวจสามารถคลี่คลายคดีได้อย่างรวดเร็ว ขณะที่บางคดียังคงเป็นปริศนาไม่สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ ส่วนหนึ่งเกิดจากผู้เสียหายในคดีฆาตกรรม คือ คนตายที่ไม่สามารถบอกเล่าและให้การเป็นพยานชี้ตัวผู้กระทำความผิดได้ ประกอบกับสถานที่เกิดเหตุมักอยู่ในที่รโหฐาน มิดชิด ลับตาคน และมักไม่มีบุคคลรู้เห็นทำให้ขาดประจักษ์พยาน หากผู้กระทำความผิดมีพฤติการณ์หลบหนีหรือปกปิดการกระทำของตนหรือไม่ยอมรับสารภาพด้วยแล้ว ยิ่งทำให้ยากต่อการค้นหาความจริง ลักษณะความยากของคดีฆาตกรรมเองจึงเป็นอุปสรรคต่อการคลี่คลายคดีด้วย ซึ่งจากแนวคิดทฤษฎีระบบ (System theory) คดีฆาตกรรมถือเป็นผลผลิตของระบบ (Output) ที่สะท้อนปัญหาทั้งในด้านทรัพยากรและการบริหารจัดการระบบด้วย ดังแนวคิดของอิวานซ์วิช และคณะ (Ivancevich and others, 1989) ที่กล่าวว่า “ผลผลิตของระบบเกิดจากการนำปัจจัยนำเข้า (Input) มาจัดกระทำผ่านกระบวนการ (Process) ให้เกิดผลผลิตขึ้น (Output) และให้ความสนใจกับข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) จากสภาพแวดล้อมของระบบ (Environment)” ดังนั้น ในการพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานฯ จึงศึกษาคดีฆาตกรรมซึ่งเป็นผลผลิตของระบบ (Output)

ประการที่สอง เนื่องจากงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เป็นองค์กรหนึ่งซึ่งต้องอาศัยทรัพยากรในการบริหารงานเพื่อขับเคลื่อนองค์กรปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย เมื่อพิจารณาตามหลัก 4M พบว่า ในด้านบุคคลากร (Man) หากขาดทักษะ ความรู้และประสบการณ์ในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานตามหลักห่วงโซ่วัตถุพยานก็ทำให้ลดคุณค่าและความน่าเชื่อถือของวัตถุพยานได้ ในด้านงบประมาณ (Money) หากมีไม่เพียงพอกระทบต่อการขับเคลื่อนและการบริหารจัดการงานให้มีประสิทธิภาพ (ประสาน จังพานิช, 2562) ส่วนในด้านวัสดุอุปกรณ์ (Material) หากไม่ทันสมัยย่อมทำให้การเก็บรักษาวัตถุพยานไม่ได้มาตรฐานนำมาซึ่งการปนเปื้อนวัตถุพยาน การมีเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัยจะช่วยให้การปฏิบัติหน้าที่ที่มีความรวดเร็ว การเก็บรายละเอียดของพยานหลักฐานมีความครบถ้วน ถูกต้องแม่นยำและเกิดข้อผิดพลาดน้อย (ประพัฒน์ คนตรง, 2561) และในด้านวิธีการ (Method) หากขาดการวางแผนการทำงานหรือขาดเทคนิควิธีการปฏิบัติงานแบบมืออาชีพ นับตั้งแต่การรักษาสถานที่เกิดเหตุ การเก็บรวบรวมพยานหลักฐานไปจนถึงการนำวัตถุพยานเข้าตรวจในห้องปฏิบัติการ ย่อมทำให้เกิดความเสี่ยงต่อห่วงโซ่การครอบครองวัตถุพยาน (Chain of custody) ส่งผลให้พยานหลักฐานขาดความน่าเชื่อถือ ดังนั้น จึงต้องศึกษาสภาพปัญหาทั้งในด้านทรัพยากรและการบริหารจัดการทรัพยากรตามแนวคิดทฤษฎีระบบ (System theory) ต่อไป

ประการที่สาม เนื่องจากกระบวนการยุติธรรมอาญาของไทยแยกการสอบสวนออกจากการฟ้องร้องและแยกการฟ้องร้องออกจากการพิจารณาพิพากษาคดี ทำให้พนักงานอัยการและศาลไม่สามารถตรวจสอบการปฏิบัติงานและไม่สามารถตรวจสอบเส้นทางการได้มาซึ่งพยานหลักฐานของพนักงานสอบสวนได้ เช่น พยานหลักฐานที่ได้มานั้น ได้มาอย่างไร ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ มีการสร้างพยานหลักฐานเท็จหรือไม่ หรือมีบุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าแทรกแซงจนกระทบถึงห่วงโซ่การครอบครองแห่งวัตถุพยานหรือไม่ เพียงใด ฯลฯ เมื่อพยานหลักฐานเหล่านั้นถูกนำเข้าสู่กระบวนการพิจารณา และมีความน่าสงสัยตามสมควร ศาลย่อมมีคำสั่งยกฟ้องโดยยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้จำเลย ดังสุภาษิตที่ว่า “ปล่อยตัวผู้ต้องสงสัยไปสิบคนดีกว่านำผู้บริสุทธิ์มาลงโทษเพียงคนเดียว” ซึ่งจากแนวคิดนี้ อาจเป็นการปล่อยตัวผู้ต้องสงสัยที่กระทำผิดจริงไปด้วย สุดท้ายผู้กระทำความผิดก็ไม่ได้รับการลงโทษและถูกปล่อยตัวกลับสู่สังคมเพื่อกระทำความผิดซ้ำอีก หรือในบางคดีพนักงานสอบสวนใช้เวลาในการทำสำนวนนานเกินไป เมื่อพนักงานอัยการสั่งให้สอบสวนหรือรวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติมก็ไม่สามารถทำได้ เนื่องจากพยานหลักฐานบางอย่างเสียหายหรือสูญสลายหายไปแล้ว เมื่อทำการส่งฟ้องคดีย่อมกระทบถึงความน่าเชื่อถือในการพิสูจน์ความจริงในชั้นพิจารณาคดีฯ เป็นเหตุให้ศาลยกฟ้องและปล่อยตัวจำเลยไป เช่นนี้ กระบวนการยุติธรรมทางอาญาจึงกระทบถึงงานพิสูจน์หลักฐานฯ ซึ่งเป็นประเด็นที่ต้องศึกษาต่อไป

ประการสุดท้าย กฎหมายที่ไม่ทันสมัยย่อมเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพ ดังปรากฏตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ

อาญา มาตรา 131 ที่บัญญัติว่า “ให้พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่างๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ผู้กล่าวหา เพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา” ประกอบกับระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ทำให้พนักงานสอบสวนสามารถใช้ดุลพินิจที่จะเรียกเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานเข้ามาช่วยเหลือในการรวบรวมพยานหลักฐานและในคดีฆาตกรรมที่จำเป็นต้องเก็บพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ มาตรา 131/1 บัญญัติว่า “ในกรณีที่จำเป็นต้องใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงตามมาตรา 131 ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจให้ทำการตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุหรือเอกสารใดๆ โดยวิธีทางวิทยาศาสตร์ได้...” เป็นต้น จึงอาจกล่าวได้ว่ากฎหมายบัญญัติให้อำนาจพนักงานสอบสวนใช้ดุลพินิจอย่างกว้างขวางแต่กลับมีกลไกตรวจสอบถ่วงดุลที่ขาดประสิทธิภาพ แม้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาบัญญัติให้พนักงานอัยการมีอำนาจในการตรวจสอบการใช้ดุลพินิจของพนักงานสอบสวน แต่ในทางปฏิบัติพนักงานอัยการสามารถตรวจสอบข้อเท็จจริงในคดีจากพยานหลักฐานที่ปรากฏในสำนวนที่พนักงานสอบสวนส่งให้เท่านั้น จึงมิได้มีส่วนรู้เห็นในขั้นตอนการทำงานของพนักงานสอบสวน ยิ่งในคดีฆาตกรรมที่ไม่ใช่การวิสามัญฆาตกรรม กฎหมายก็ไม่ได้บัญญัติให้พนักงานอัยการต้องมีหน้าที่ร่วมชั้นสูตรพินิจกับพนักงานสอบสวนและแพทย์นิติเวช (ธนาชัย ศรีวิรุฬห์ชัย, 2554)

จากข้อสังเกตทั้ง 4 ประการข้างต้น เป็นสภาพปัญหาเชิงระบบที่มีความสัมพันธ์สืบเนื่องกันไม่สามารถพิจารณาเพียงส่วนหนึ่งส่วนใดได้ นับตั้งแต่ผลผลิตของระบบ (Output) ทรัพยากรที่ป้อนเข้าไปในระบบ (4M) ตลอดจนกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่กระทบถึงระบบงานพิสูจน์หลักฐานฯ จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การศึกษาการรวบรวมพยานหลักฐานคดีฆาตกรรมนายปริณัธ ลีพัฒนพันธ์ (พงษ์เทพ จันทร์เจริญ, 2553) หรือการศึกษาการรวบรวมพยานหลักฐานศึกษากรณีคดีฆาตกรรมนางสาวเซอร์แอน ดันแคน (ณัฐสกล อรรถนสุพัตติ, 2554) พบว่า ในคดีฆาตกรรมผู้วิจัยส่วนใหญ่ให้ความสนใจศึกษาการรวบรวมพยานหลักฐาน การพิสูจน์หลักฐาน การดำเนินคดีอาญาของพนักงานสอบสวน ตลอดจนการรับฟังและชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐานของศาล ทำให้งานวิจัยยังขาดประเด็นการศึกษาเชิงระบบงานที่มีความสัมพันธ์และสืบเนื่องกัน ส่วนงานวิจัยโครงการพัฒนาประสิทธิภาพการอำนวยความยุติธรรมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้กับประชาชนด้านการรวบรวมพยานหลักฐานและการพิสูจน์หลักฐาน (พัชรา สีนลอยมา และคณะ, 2555) พบว่า ได้ศึกษาวิเคราะห์เชิงระบบเพื่อค้นหาการพัฒนาประสิทธิภาพในการอำนวยความยุติธรรมด้านการรวบรวมพยานหลักฐานและงานพิสูจน์หลักฐาน อย่างไรก็ตาม งานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมยังขาดการศึกษาเชิงระบบ งานวิจัยนี้ จึงศึกษาสภาพปัญหาในคดีฆาตกรรมและระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เพื่อนำเสนอการพัฒนากระบวนการพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมในงานยุติธรรมทางอาญาต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมในงานยุติธรรมทางอาญา

1.2.2 เพื่อนำเสนอการพัฒนากระบวนการพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมในงานยุติธรรมทางอาญา

1.3 คำถามการวิจัย

1.3.1 สภาพปัญหาของระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมในงานยุติธรรมทางอาญาเป็นอย่างไร

1.3.2 การพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมในงานยุติธรรมทางอาญาเป็นอย่างไร

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ 1) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา 2) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ 3) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพิสูจน์การตายของบุคคล 4) แนวคิดเกี่ยวกับคดีฆาตกรรม 5) แนวคิดเกี่ยวกับคดีฆาตกรรม 6) แนวคิดและทฤษฎีระบบและการพัฒนาระบบ และ 7) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. การศึกษาสภาพปัญหาในคดีฆาตกรรมจำนวน 40 คดีจากอดีตถึงปัจจุบัน

3. การวิเคราะห์เชิงระบบประกอบด้วย 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) ตามหลัก 4M 2) กระบวนการหรือระบบย่อย (Process) 3) ผลผลิต (Output) 4) ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) และ 5) สภาพแวดล้อม (Environment) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและการพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมในงานยุติธรรมทางอาญา

4. การวิเคราะห์ผลการประเมินความเหมาะสม (Propriety) ความเป็นไปได้ (Feasibility) ความสอดคล้อง (Congruity) และการนำไปใช้ประโยชน์ (Utility) ของการพัฒนาฯ จากผู้ทรงคุณวุฒิ และการวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

5. การพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมในงานยุติธรรมทางอาญา

1.4.2 ขอบเขตด้านเอกสาร ประชากรที่ศึกษา ผู้ให้ข้อมูลการวิจัย และผู้ทรงคุณวุฒิ

1. เอกสารที่ศึกษา กำหนดหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคดีฆาตกรรม มีรายละเอียด ดังนี้

1) ความจริง (Authenticity) เป็นเอกสารที่ให้ข้อมูลที่แท้จริง (Origin) มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย

2) ความถูกต้องน่าเชื่อถือ (Credibility) เป็นเอกสารที่ไม่มีข้อมูลที่ผิดพลาดบิดเบือนหรือคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง และมีแหล่งที่มา

3) การเป็นตัวแทน (Representativeness) เอกสารที่มีลักษณะความเป็นตัวแทน 2 ระดับ โดยระดับแรก เอกสารที่เลือกศึกษาสามารถใช้แทนหรือเป็นแบบฉบับที่แทนเอกสารประเภทเดียวกันและระดับที่สองข้อมูลในเอกสารเป็นข้อมูลที่เป็นตัวแทนของการศึกษาได้

4) ความหมาย (Meaning) เป็นเอกสารที่มีความชัดเจนและสามารถที่จะเข้าใจได้ง่าย มีข้อมูลที่เป็นนัยสำคัญหรือจะสร้างความหมายให้กับการวิจัยได้ (เฉลิมลาภ ทองอาจ, 2554)

จากหลักเกณฑ์การคัดเลือกข้างต้น ผู้วิจัยกำหนดคดีฆาตกรรมจากเอกสารที่ศึกษาจำนวน 40 คดี

2. ประชากรที่ศึกษา หน่วยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ได้แก่ สถานีตำรวจในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล ได้แก่ กองบังคับการตำรวจนครบาล 1 (บก.น.1) กองบังคับการตำรวจนครบาล 2 (บก.น.2) สถานีตำรวจภูธรภาค 1 (ภ.1) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กองพิสูจน์หลักฐานกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สถาบันนิติเวช โรงพยาบาลตำรวจ กลุ่มงานนิติเวช โรงพยาบาลพระจอมเกล้าฯ และโรงพยาบาลธรรมศาสตร์ สำนักงานอัยการสูงสุด และสภานายความฯ

3. ผู้ให้ข้อมูลการวิจัย คือ ตัวแทนจากประชากรที่ศึกษาคัดเลือกด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive random) คือ กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน มีจำนวนและหลักเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้

1) ครอบคลุมทุกหน่วยข้อมูลของประชากรที่ศึกษา ซึ่งได้แก่ พนักงานสอบสวน และผู้บริหาร แพทย์นิติเวช เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน พนักงานอัยการ และทนายความ

2) เป็นบุคคลซึ่งผ่านการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีอาญามีประสบการณ์ในการทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี มีความรู้ ความเข้าใจ และมีประสบการณ์ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการศึกษา เช่น การดำเนินคดีฆาตกรรม หรือการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการดำเนินคดีฆาตกรรม

3) ให้ความร่วมมือและสามารถให้ข้อมูลจากประสบการณ์ในการปฏิบัติงานซึ่งเป็นเรื่องที่ผู้วิจัยศึกษาได้เป็นอย่างดี เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่ครอบคลุมและสะท้อนความเป็นจริงของปรากฏการณ์จากสภาพปัจจุบัน

จากหลักเกณฑ์ข้างต้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เพียงพอในการหาข้อสรุปทางการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดจำนวนผู้ให้ข้อมูลการวิจัยซึ่งประกอบด้วย 1) พนักงานสอบสวนและผู้บริหารจำนวน 10 คน 2) แพทย์นิติเวชจำนวน 9 คน 3) เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานจำนวน 5 คน 4) พนักงานอัยการจำนวน 5 คน และ 5) ทนายความจำนวน 7 คน รวมผู้ให้ข้อมูลการวิจัยจำนวน 36 คน

4. ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินการพัฒนาระบบ จากเกณฑ์ความเหมาะสม (Propriety) ความเป็นไปได้ (Feasibility) ความสอดคล้อง (Congruity) และการนำไปใช้ประโยชน์ (Utility) ของประเด็นการพัฒนาฯ (ฉบับร่าง) ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้านงานสอบสวนจำนวน 2 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านงานนิติเวชจำนวน 2 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านงานพิสูจน์หลักฐานจำนวน 1 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมายจำนวน 4 ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการจำนวน 2 ท่าน รวมผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 11 ท่าน

1.4.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลการวิจัยจากการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลระหว่างเดือนเมษายน พ.ศ. 2564 ถึงเดือนมกราคม พ.ศ. 2565

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

การพัฒนาระบบ หมายถึง การวิจัยเพื่อการปรับปรุง 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) ตามหลัก 4M 2) กระบวนการหรือระบบย่อย (Process) ตามหลัก POCCC 3) ผลผลิต (Output) 4) ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) และ 5) สภาพแวดล้อม (Environment) ของระบบ

ระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ หมายถึง ระบบที่อยู่ภายใต้กระบวนการยุติธรรมทางอาญา เปรียบตั้งระบบย่อยที่อาศัยองค์ประกอบต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนองค์กรให้บรรลุวัตถุประสงค์ของระบบใหญ่ ซึ่งประกอบด้วย 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) ตามหลัก 4M 2) กระบวนการหรือระบบย่อย (Process) ตามหลัก POCCC 3) ผลผลิต (Output) 4) ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) และ 5) สภาพแวดล้อม (Environment) ของระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรม

งานยุติธรรมทางอาญา หมายถึง การดำเนินคดีอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในชั้นสืบสวนสอบสวน ชั้นสั่งคดี และชั้นพิจารณาคดีและสืบพยาน โดยมีองค์กรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ตำรวจ แพทย์นิติเวช พิสูจน์หลักฐาน พนักงานอัยการ ทนายความ และศาล

ปัจจัยนำเข้า (Input) หมายถึง ทรัพยากรหรือสิ่งที่ป้อนเข้าไปโดยคัดเลือกจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องและตรงประเด็นตามหลัก 4M ได้แก่ คน (Man) งบประมาณ (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และวิธีการ (Method)

กระบวนการหรือระบบย่อย (Process) หมายถึง การนำเอาทรัพยากรหรือสิ่งที่ป้อนเข้าไปมากระทำไปบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ โดยวิเคราะห์เพื่อกำหนดกระบวนการตามแนวคิด POCCC ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดการองค์การ (Organizing) การสั่งการ (Commanding) การควบคุม (Controlling) และการประสานงาน (Coordinating)

ผลผลิต (Output) หมายถึง ผลที่ได้จากการกระทำเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จหรือเป็นผลผลิตของการดำเนินคดี โดยวิเคราะห์จากสภาพปัญหาการดำเนินคดีฆาตกรรมทั้งที่บรรลุผลสำเร็จและไม่บรรลุผลสำเร็จ

ข้อมูลย้อนกลับหรือผลสะท้อนกลับ (Feedback) ประกอบด้วย 1) ข้อมูลย้อนกลับภายใน ได้แก่ ข้อมูลการสัมภาษณ์ประกอบผลการประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานของตำรวจจาก 3 ตัวชี้วัด เทียบเกณฑ์การประเมินส่วนราชการจากค่าเป้าหมายใน 3 ระดับ ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และ 2) ข้อมูลย้อนกลับภายนอก ได้แก่ ข้อมูลทางสถิติในคดีอาญาทั่วประเทศ สำนักงานสถิติแห่งชาติและข้อมูลสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา

สภาพแวดล้อมของระบบ (Environment) หมายถึง สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับระบบงานพิสูจน์หลักฐาน ได้แก่ กระบวนการยุติธรรมทางอาญาในชั้นสอบสวน ชั้นสั่งคดี และชั้นพิจารณาคดีและสืบพยาน ซึ่งเป็นแหล่งปัจจัยนำเข้าและรับผลผลิตของระบบงานพิสูจน์หลักฐานในคดีฆาตกรรมด้วย

คดีฆาตกรรม (Murder) เป็นผลจากการตายโดยผิดธรรมชาติทั้งปรากฏเหตุแน่ชัดและไม่ปรากฏเหตุแน่ชัดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าถูกผู้อื่นกระทำให้ตายโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่ว่าจะกระทำโดยเจตนา ไม่เจตนา หรือประมาท ซึ่งกฎหมายบัญญัติไว้เป็นความผิดอาญาและให้ทำการชั้นสูตรพลิกศพ ไม่รวมถึงการตายที่เกิดขึ้นภายหลังจากถูกผู้อื่นทำร้ายจนได้รับบาดเจ็บหรือการถูกผู้อื่นกระทำให้ตายโดยชอบด้วยกฎหมาย เช่น การประหารชีวิต การวิสามัญฆาตกรรม ฯลฯ หรือการตายที่ผิดธรรมชาติโดยปรากฏเหตุแน่ชัดว่าฆ่าตัวเองตาย ถูกสัตว์ทำร้ายตาย ตายโดยอุบัติเหตุ หรือตายโดยการทำแท้ง หรือการตายโดยธรรมชาติที่กฎหมายไม่บังคับให้ต้องทำการชั้นสูตรพลิกศพ เช่น ป่วยตาย หรือตายตามอายุขัยที่มีหลักฐานปรากฏชัดและญาติหรือผู้มีประโยชน์ได้เสียไม่ติดใจสงสัยในสาเหตุการตาย การตายด้วยความยินยอม การการุณยฆาต หรือการตายของบุคคลพร้อมกันเป็นจำนวนมาก เช่น การทำสงคราม การก่อการร้าย การจลาจล การชุมนุมทางการเมือง อุบัติเหตุรถโดยสาร เรือโดยสาร เพลิงไหม้ ภัยธรรมชาติ อุทกภัย หรือการตายอื่นใดในลักษณะเดียวกันนี้

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ

การวิจัยนี้ เป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้เกิดประโยชน์ในทางวิชาการและการประยุกต์ใช้ ดังนี้

1.6.1 ประโยชน์ในทางวิชาการ

1. ทราบถึงสภาพปัญหาของระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมในงานยุติธรรมทางอาญา

2. ทราบถึงผลการวิเคราะห์เชิงระบบเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Output) ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) และสภาพแวดล้อม (Environment) ของระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมในงานยุติธรรมทางอาญาจากสภาพปัจจุบัน

1.6.2 ประโยชน์ในการประยุกต์ใช้

1. ได้ข้อสรุปทางการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมในงานยุติธรรมทางอาญา

2. ได้ผลการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมในงานยุติธรรมทางอาญา โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเล็งเห็นความสำคัญและนำไปประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนา ดังนี้

1) สำนักงานตำรวจแห่งชาติปฏิรูปองค์กรตำรวจโดยคำนึงถึงสภาพปัญหาความก้าวหน้าในสายงาน และขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน งานพิสูจน์หลักฐาน และแพทย์นิติเวช พัฒนาองค์กรโดยรับฟังความเห็นจากประชาชนอย่างแท้จริง ตลอดจนจัดอบรมเพิ่มพูนความรู้ในระดับสากลทางด้านนิติวิทยาศาสตร์และงานยุติธรรมให้เจ้าหน้าที่อยู่เสมอ ศึกษา ทดลอง และนำนวัตกรรมที่ทันสมัยและเทคโนโลยีการสื่อสารมาใช้ในการค้นหาความจริงและบริการประชาชนให้ได้รับความสะดวก รวดเร็ว เท่าเทียม และเป็นธรรม เช่น เทคโนโลยีทางการสื่อสาร พิสูจน์หลักฐาน กล้องวิดีโอ ฯลฯ

2) องค์กรศาลอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนโดยสร้างบรรยากาศการพิจารณาคดีเพื่อการค้นหาความจริงอย่างเท่าเทียมมากกว่าการต่อสู้เพื่อแพ้หรือชนะคดี พิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้ทันสมัยรองรับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ตลอดจนการนำนวัตกรรมที่ทันสมัยและเทคโนโลยีการสื่อสารมาใช้ในการฟ้องร้องพิจารณาคดี เช่น เทคโนโลยีทางการสื่อสาร กล้องวิดีโอ ฯลฯ

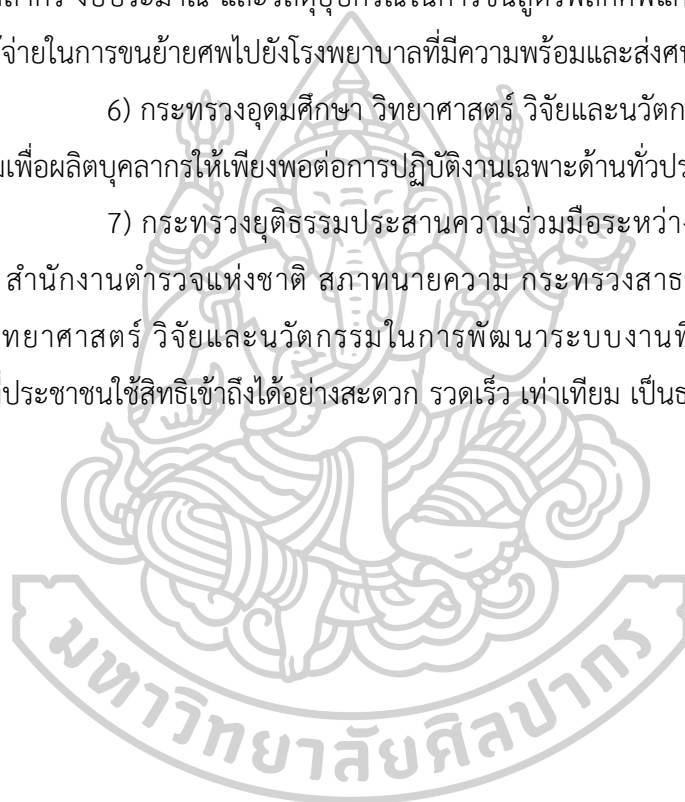
3) สำนักงานอัยการสูงสุดผลักดันให้พนักงานอัยการทำงานเชิงรุกร่วมกับพนักงานสอบสวน โดยพิจารณาสร้างกลไกการตรวจสอบถ่วงดุลนับตั้งแต่การตรวจสถานที่เกิดเหตุ การรวบรวมพยานหลักฐาน การทำสำนวนการสอบสวนเพื่อส่งฟ้องคดีเพื่อร่วมกัน ค้นหาความจริงแห่งคดี หรือพัฒนาระบบการพิจารณาสำนวนการสอบสวนประกอบภาพเคลื่อนไหว

4) สภานายความปฎิรูปกครองค์กรเพื่อผลักดันให้ทนายความบริการประชาชนทางกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และประสานความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชน เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ อัยการสูงสุด ธนาคาร หรือหน่วยงานโทรคมนาคม ฯลฯ เพื่อให้ทนายความสามารถแสวงหาพยานหลักฐานทางคดีได้ด้วยตนเอง เช่น หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ รายละเอียดบัญชีธนาคาร ข้อมูลการติดต่อสื่อสาร ฯลฯ โดยสร้างกลไกการตรวจสอบ ควบคุม และบทลงโทษ หากทนายความฝ่าฝืนกฎระเบียบนำพยานหลักฐานไปใช้ผิดวัตถุประสงค์

5) กระทรวงสาธารณสุขเล็งเห็นความสำคัญของประโยชน์แห่งความยุติธรรมโดยจัดสรรบุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ในการชันสูตรพลิกศพแก่โรงพยาบาลทั่วประเทศ ตลอดจนค่าใช้จ่ายในการขนย้ายศพไปยังโรงพยาบาลที่มีความพร้อมและส่งศพกลับภูมิลำเนา

6) กระทรวงยุติธรรมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมพัฒนาหลักสูตรทางนิติเวชเพิ่มเติมเพื่อผลิตบุคลากรให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงานเฉพาะด้านทั่วประเทศ

7) กระทรวงยุติธรรมประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรศาล สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สภานายความ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมในการพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่ประชาชนใช้สิทธิเข้าถึงได้อย่างสะดวก รวดเร็ว เท่าเทียม เป็นธรรม และตรวจสอบได้

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

คดีฆาตกรรมส่วนใหญ่เป็นคดีที่ขาดประจักษ์พยานประกอบกับผู้เสียหาย คือ คนตายไม่สามารถบอกเล่าเหตุการณ์หรือให้การเป็นพยานในคดีที่ตนได้รับความเสียหายได้ งานยุติธรรมทางอาญาจึงนำการพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มาเป็นเครื่องมือในการค้นหาความจริง นับตั้งแต่การพิสูจน์หลักฐานเกี่ยวกับผู้ตาย การสืบสวนสอบสวนหาตัวผู้กระทำความผิด และการพิสูจน์ความจริงในชั้นศาล โดยกฎหมายบัญญัติให้มีองค์กรเข้ามาเกี่ยวข้องหลายฝ่าย อาทิ ตำรวจ แพทย์ พิสูจน์หลักฐาน พนักงานอัยการ ทนายความ ฯลฯ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่แตกต่างกันเพื่อให้การดำเนินคดีบรรลุผลสำเร็จเกิดความบริสุทธิ์ยุติธรรมแก่สังคม จึงเห็นได้ว่างานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมเป็นระบบหนึ่งที่อยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมของงานยุติธรรมทางอาญาที่มีการนำทรัพยากร อาทิ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ เข้ามาจัดกระทำผ่านกระบวนการแปรสภาพจนเกิดเป็นผลลัพธ์ของระบบ ดังนั้น ในการศึกษาสภาพปัญหาและการพัฒนาระบบฯ จึงต้องอาศัยแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเข้าถึงองค์ความรู้ ดังนี้

- 2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
- 2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์
- 2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพิสูจน์การตายของบุคคล
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับคดีฆาตกรรม
- 2.5 แนวคิดและทฤษฎีระบบและการพัฒนาระบบ
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

1. ความหมายของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

กระบวนการยุติธรรมทางอาญา (Criminal procedure due process of law) หมายถึง การดำเนินการของหน่วยงานต่าง ๆ ในการบังคับใช้กฎหมายทางอาญา เช่น ตำรวจ อัยการ ศาล ฯลฯ เพื่ออำนวยความยุติธรรมให้เกิดขึ้นในการปฏิบัติตามกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมายและการวินิจฉัยชี้ขาดให้เป็นไปตามกฎหมาย ได้แก่ กระบวนการในชั้นสืบสวนสอบสวน ชั้นสั่งคดี ชั้นพิจารณาคดีและสืบพยาน หรือบังคับคดี การลงโทษ เพื่อการดำเนินคดีให้เกิดความยุติธรรมในสังคม

กระบวนการยุติธรรมทางอาญา เป็นกระบวนการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอันเป็นกฎหมายประเพณีวิธีบัญญัติ ซึ่งกำหนดขึ้นเป็นเครื่องมือหรือวิธีการในการอำนวย

ความยุติธรรมอย่างเสมอภาคแก่ประชาชนเมื่อเกิดการกระทำความผิดทางอาญาขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เพื่อความเป็นระเบียบและความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ควบคู่ไปกับการให้ความคุ้มครองแก่สิทธิเสรีภาพของปัจเจกบุคคล

2. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

เมื่อเกิดการละเมิดต่อกฎหมายในคดีอาญา รัฐจำเป็นต้องมีกระบวนการที่จะคุ้มครองความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยของประชาชนในรัฐไม่ให้ถูกระทบกระเทือนจากการละเมิดต่อกฎหมายดังกล่าว ดังนั้น ในแต่ละรัฐจึงมีกระบวนการในการที่จะนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ เพื่อคุ้มครองประชาชนคนอื่นๆ ให้ปลอดภัยจากการกระทำละเมิดกฎหมายอาญานั้น ในปัจจุบันนี้มีแนวความคิดที่เกี่ยวกับการจัดรูปแบบของกระบวนการยุติธรรมทางอาญามี 2 รูปแบบด้วยกัน คือ ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม (Crime Control Model) และทฤษฎีความชอบด้วยกระบวนการทางกฎหมาย (Due Process Model) โดยแต่ละแนวนั้นมีความแตกต่างกันในแนวความคิดและมีความขัดแย้งกันคอยถ่วงดุล (Balance) กันอยู่

1. ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม (Crime Control Model) เป็นรูปแบบที่เน้นการส่งเสริมประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยมุ่งควบคุม ระงับ และปราบปรามอาชญากรรมเป็นหลัก (ขั้นตอนในกระบวนการยุติธรรมนั้นต้องรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ) แม้การกระทำของเจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรมนั้นจะกระทบกระเทือนต่อสิทธิของประชาชนก็ตาม แต่เพื่อประโยชน์ของสังคมโดยรวมแล้วยอมทำได้ เช่น ตำรวจเป็นผู้ออกหมายจับได้เอง มีอำนาจในการสืบสวนและสอบสวนคดีอย่างมากเพื่อให้มีประสิทธิภาพในการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษนั่นเอง รูปแบบนี้จะเน้นไปที่การควบคุมและปราบปรามอาชญากรรมอย่างเต็มที่ ส่วนเรื่องการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลนั้นเป็นเรื่องรองลงไป เช่น กระบวนการในการได้พยานหลักฐานมานั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่หากว่าพยานหลักฐานนั้นสามารถที่จะพิสูจน์ถึงความผิดของจำเลยได้ ศาลก็อาจจะรับฟังได้เพื่อลงโทษจำเลย

2. ทฤษฎีความชอบด้วยกระบวนการทางกฎหมาย (Due Process Model) รูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่ยึดหลักกฎหมายเป็นสำคัญ และเป็นรูปแบบที่ยึดการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ซึ่งเป็นไปตามหลักนิติธรรม (Rule of Law) ที่ถือค่านิยมในเรื่องกระบวนการยุติธรรมตามขั้นตอนต่าง ๆ ในกระบวนการต้องชอบด้วยกฎหมาย และต่อต้านการใช้อำนาจรัฐโดยมิชอบซึ่งมักจะเกิดจากการที่รัฐมุ่งที่จะควบคุมอาชญากรรมโดยไม่คำนึงถึงสิทธิของประชาชน เป็นเหตุให้สิทธิและเสรีภาพของประชาชนถูกระทบกระเทือนจากการปราบปรามอาชญากรรมของรัฐอย่างมาก ดังนั้นรัฐที่ยึดถือทฤษฎีความชอบด้วยกระบวนการทางกฎหมาย (Due Process Model) จึงต้องมีกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่เน้นหนักไปในทางที่คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้บริสุทธิ์มิให้ถูกล่วงละเมิด

โดยไม่เป็นธรรมจากเจ้าพนักงานของรัฐ เช่น สิทธิของผู้เสียหาย สิทธิของผู้ถูกกล่าวหา สิทธิของจำเลย การค้น การจับจะต้องมีหมายซึ่งออกโดยศาล เป็นต้น และหากบางกรณีมีพยานหลักฐานชิ้นสำคัญในการที่จะพิสูจน์ความผิดของจำเลยได้ แต่หากว่ากระบวนการที่ได้มานั้นไม่ชอบด้วยกฎหมายก็ไม่อาจจะรับฟังเพื่อลงโทษจำเลยได้ แม้พยานหลักฐานนั้นเป็นพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นโดยชอบก็ตาม

กล่าวโดยสรุป ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม (Crime Control Model) และทฤษฎีความชอบด้วยกระบวนการทางกฎหมาย (Due Process Model) นั้น แม้จะมีขึ้นมาเพื่อให้สังคมนั้นอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขและมีความปลอดภัยจากอาชญากรรมก็ตาม แต่มีความแตกต่างกันในแนวความคิดอยู่ หากรัฐมุ่งที่จะควบคุมอาชญากรรมอย่างมีประสิทธิภาพ สิทธิและเสรีภาพของประชาชนก็จะถูกระทบกระเทือนมากตามไปด้วย และหากรัฐมุ่งที่จะให้สิทธิและเสรีภาพแก่ประชาชนมาก การควบคุมอาชญากรรมอาจทำได้ไม่สะดวกซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพของการควบคุมอาชญากรรมก็ลดตามไปด้วย เมื่อพิจารณาแล้วเหมือนกับว่าทั้งสองแนวความคิดนั้นแตกต่างกันจนอาจจะดูเหมือนเส้นขนานที่ไม่อาจจะอยู่ร่วมกันได้ หากให้น้ำหนักไปทางใดทางหนึ่งอีกทางก็ต้องเอนเอียง ต่ำหรือสูงไปด้วย ดังนั้น จึงเป็นความยากของรัฐและนักกฎหมายที่จะหาจุดสมดุลระหว่างแนวคิดทั้ง 2 ทฤษฎี เพื่อให้กระบวนการดำเนินคดีอาญาของไทยมีประสิทธิภาพในการควบคุมอาชญากรรมและในขณะเดียวกันก็กระทบกระเทือนสิทธิเสรีภาพของบุคคลให้น้อยที่สุด และเปิดโอกาสให้ต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่และเสรี หากให้น้ำหนักไปทางแนวความคิดใดแนวหนึ่งย่อมเสียสมดุลของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไป (เฉลิมวุฒิ สารกิจ, 2561)

นอกจากนี้ ในการดำเนินคดีอาญาจำเป็นต้องมีการตรวจสอบถ่วงดุล (Check and Balance) ซึ่งเป็นกลไกในการควบคุมการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ทั้งในด้านการปฏิบัติและการไม่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ให้อยู่ในกรอบที่กฎหมายกำหนด ทำให้การใช้อำนาจรัฐเป็นไปด้วยความโปร่งใส คือประชาชนรับรู้และเข้าถึงรายละเอียดเกี่ยวกับการใช้อำนาจและสามารถตรวจสอบการใช้อำนาจได้ อันเป็นหลักประกันในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน การตรวจสอบถ่วงดุลในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาจึงมีความสำคัญที่ทำให้การใช้อำนาจขององค์กรต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย (ธนาชัย ศรีวิรุฬห์ชัย, 2554) แนวคิดนี้มีอยู่ในหลักการควบคุมตรวจสอบในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มีรายละเอียด ดังนี้

3. หลักการควบคุมตรวจสอบในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เนื่องจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเป็นภารกิจพื้นฐานของรัฐอันเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน ประเทศ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการป้องกันอาชญากรรม (Crime Prevention) โดยการหาตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ และคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลในคดี (Due Process) เพื่อมิให้สิทธิของบุคคลถูกล่วงละเมิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย โดยการดำเนินคดีอาญาสมัยใหม่ยอมรับว่าผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ร่วมในคดีมีสิทธิพื้นฐาน กระบวนการยุติธรรมทางอาญาสมัยใหม่จึงเป็นการดำเนินการที่คำนึงถึงประโยชน์ของ

ส่วนรวมและสิทธิเสรีภาพของบุคคลควบคู่กันไป โดยควรมีคุณลักษณะสามประการ คือ มีความเป็นเสรีนิยม มีความเป็นประชาธิปไตย และมีความคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม ดังนั้น กระบวนการยุติธรรมทางอาญาจึงมีการแบ่งแยกองค์กรที่ใช้อำนาจและมีการกำหนดมาตรการ วิธีการ และกลไกที่ทำให้องค์กรที่ใช้อำนาจในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาสามารถตรวจสอบถ่วงดุลซึ่งกันและกัน การเปิดให้องค์กรอื่นได้ตรวจสอบรับรู้และเข้าถึงข้อมูลนั้น คือ ความโปร่งใส (Transparency) ของการใช้อำนาจ และการเปิดให้องค์กรอื่นสามารถยับยั้งการใช้อำนาจโดยมิชอบได้นั้น คือ ความรับผิดชอบต่อการตรวจสอบ (Accountability) (ธนาชัย ศรีวิรุฬห์ชัย, 2554)

การควบคุมการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานภายในขอบเขตของกฎหมาย เพื่อให้เจ้าพนักงานของรัฐใช้อำนาจและการตัดสินใจบนพื้นฐานข้อเท็จจริงและความมีเหตุผล ไม่ใช่ตามอำเภอใจในการค้นหาความจริงแห่งคดี การตรวจสอบถ่วงดุลในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาจึงเป็นหลักประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชน โดยองค์กรของรัฐจะต้องใช้อำนาจภายในกรอบของกฎหมายตามหลักนิติรัฐ (ธนาชัย ศรีวิรุฬห์ชัย, 2554) กระบวนการยุติธรรมทางอาญาประกอบด้วยหลายองค์กรที่ต้องทำหน้าที่เชื่อมโยงและสืบเนื่องกันอย่างเป็นระบบ และในการดำเนินการใช้อำนาจตามกฎหมายจำเป็นต้องมีมาตรการบังคับ หรือละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคล ดังนั้น งานด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญาจึงต้องมีการกำหนดกลไกการตรวจสอบควบคุมการใช้อำนาจรัฐไว้ในกฎหมาย ดังนี้

3.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 มีการบัญญัติการตรวจสอบควบคุมไว้หลายกรณี เช่น ในมาตรา 28 การจับ การค้น การทรมาน การทารุณ หรือการลงโทษ เป็นต้น

3.2 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งเป็นกฎหมายหลักในการกำหนดให้อำนาจองค์กรต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา การตรวจสอบควบคุมการใช้อำนาจตามหลักการตรวจสอบถ่วงดุลที่กำหนดให้องค์กรภายนอกควบคุม ตรวจสอบ และมีอำนาจยับยั้ง เช่น ในมาตรา 78 พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจะจับผู้ใดโดยไม่มีหมายจับหรือคำสั่งของศาลนั้นไม่ได้

3.3 พระราชบัญญัติอื่น เช่น พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษที่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่กรมสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจหน้าที่สอบสวนในคดีที่มีลักษณะพิเศษ คือ ให้ผลตอบแทนผู้ประกอบอาชญากรรมเป็นอย่างมาก วิธีการหรือการกระทำความผิดมีความซับซ้อน ส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือผู้ทรงอิทธิพลเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เช่น อาชญากรข้ามชาติ นักการเมือง องค์กรอาชญากรรม ฯลฯ

3.4 กฎหมายลำดับรอง ได้แก่ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่ง เป็นการตรวจสอบควบคุมภายในหน่วยงานหรือควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่นอกองค์กรก็ได้ เช่น ระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดำเนินคดีอาญา หรือว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ชั้นสูตรพลิกศพของพนักงานฝ่ายปกครอง หรือคำสั่งตำรวจ เป็นต้น (ธนาชัย ศรีวิรุฬห์ชัย, 2554)

นอกเหนือจากแนวคิดทฤษฎีและหลักการดังกล่าวแล้วหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในการดำเนินการยังคำนึงถึงการดำเนินงานที่มีความสัมพันธ์กับระบบงานย่อยของชุมชน หมายความว่า หน่วยงานต่าง ๆ ในชุมชนทั้งภาครัฐและเอกชนร่วมกับระบบงานควบคุมอาชญากรรมเป็นระบบงานยุติธรรมนี้ คือ ให้หน่วยงานต่าง ๆ เหล่านี้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของระบบการป้องกันอาชญากรรมและการควบคุมอาชญากรรมโดยระบบงานนี้มีลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ

1. การยอมรับว่าการบริหารงานยุติธรรมเป็นส่วนหนึ่งของการทำหน้าที่ควบคุมสังคมของสถาบันต่าง ๆ ในชุมชนทั้งหมด แนวความคิดนี้ตรงข้ามกับระบบงานยุติธรรมที่ทำหน้าที่ควบคุมอาชญากรรมที่แยกตัวออกมาเป็นเอกเทศ ในแง่ที่ว่ามองเห็นระบบงานควบคุมอาชญากรรมเป็นส่วนสนับสนุน การควบคุมอย่างไม่เป็นทางการที่ทำโดยครอบครัว โรงเรียน และสถาบันทางศาสนา และทางสังคมอื่น ๆ ซึ่งเมื่อร่วมกับสถาบันทางกฎหมายต่าง ๆ แล้วก็จะประกอบเข้าเป็นโครงสร้างทางสังคมทั้งหมด และในฐานะเป็นระบบงานย่อย หน่วยงานยุติธรรมต่าง ๆ จะรวมกันกับหน่วยงานย่อยอื่น ๆ ที่ควบคุมสังคม รับผิดชอบในการที่จะทำให้ทุกคนหันมาเอาใจใส่กับผลประโยชน์ของชุมชน

2. การกำหนดเป้าหมายของระบบงาน เป้าหมายของระบบงานนี้ ไม่ใช่แต่เพียงการควบคุมอาชญากรรมอย่างเดียวอีกต่อไป แต่ทั่วว่าเป็นการส่งเสริมให้ทุกคนปฏิบัติตามกฎหมาย ระบบงานนี้จะถือว่าการบังคับใช้กฎหมายเป็นหนทางสุดท้าย และใช้เฉพาะกับรูปแบบของพฤติกรรมที่ไม่อาจควบคุมโดยการควบคุมอย่างไม่เป็นทางการได้ นอกจากนี้ แนวความคิดของระบบนี้ ยังชี้แนะว่าการบริหารงานยุติธรรมอาจเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาอาชญากรรมเมื่อมาตรการควบคุมอาชญากรรมก่อให้เกิดผลในทางตรงกันข้ามหรือขัดต่ออุดมการณ์ทางวัฒนธรรมของสังคม เช่น เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมประกอบอาชญากรรมเสียเอง

3. การรับรู้ขอบเขตของการใช้อำนาจบังคับตามกฎหมาย และของเทคนิคที่ใช้ในการควบคุมอาชญากรรมเป็นอีกลักษณะหนึ่งของระบบงานนี้ การบริหารงานยุติธรรมไม่อาจแก้ไขความยุ่งยากต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นโดยพฤติกรรมเบี่ยงเบนทั้งหมดได้ในระยะยาว แนวความคิดของระบบนี้ คือ พยายามใช้การควบคุมทางกฎหมายให้น้อยที่สุด ในเมื่อการควบคุมพฤติกรรมต่าง ๆ อย่างไม่เป็นทางการภายในชุมชน แสดงให้เห็นว่ามีประสิทธิภาพเพียงพอ

3. องค์การและการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

เมื่อมีอาชญากรรมเกิดขึ้นหรือมีการฝ่าฝืนกฎหมายที่มีโทษทางอาญา โดยตำรวจพบเห็นเอง หรือมีการร้องทุกข์จากผู้เสียหาย หรือมีการกล่าวโทษจากผู้พบเห็น การนำคดีเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญามีองค์การและบุคคลากรที่เกี่ยวข้อง คือ ตำรวจ พนักงานอัยการ ศาล ทนายความ ฯลฯ โดยมีบทบาทหน้าที่และภารกิจตามกฎหมาย ดังนี้

1. ตำรวจ เป็นองค์กรที่สำคัญที่สุดองค์กรหนึ่งในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เพราะเป็นหน่วยงานแรกที่รับผิดชอบต่อการกระบวนการยุติธรรมก่อนที่คดีหรือข้อพิพาทที่เกิดขึ้น จะผ่านไปยังพนักงานอัยการ และเข้าสู่การพิจารณาของศาล ภารกิจของตำรวจได้บัญญัติไว้ในกฎหมายหลายฉบับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 โดยมีสาระสำคัญ (จิรัช ชูเวช, 2561) คือ

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ได้บัญญัติถึงอำนาจให้กระทำการได้ เช่น มาตรา 17 พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีอำนาจทำการสืบสวนคดีอาญาได้ มาตรา 18 ให้ข้าราชการตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นร้อยตำรวจตรี หรือเทียบเท่า มีอำนาจสอบสวนความผิดอาญา... ได้ ดังนั้น เมื่อกฎหมายให้อำนาจแล้ว หน่วยงานที่รับผิดชอบก็ต้องออกกฎหมายหรือระเบียบการว่าใครจะทำหน้าที่ดังกล่าวได้ เช่น ระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี เป็นต้น นอกจากนี้ กฎหมายยังให้อำนาจและหน้าที่ในภารกิจที่กฎหมายกำหนดให้ปฏิบัติ เช่น มาตรา 2(16) พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หมายความว่าเจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้อำนาจและหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ฯลฯ มาตรา 61 ภายใต้บังคับแห่งมาตรา 97 พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีอำนาจหน้าที่จัดการให้เป็นไปตามหมายอาญาซึ่งได้มอบหรือส่งมาให้จัดการภายในอำนาจของเขา ฯลฯ ดังนั้น พนักงานตำรวจที่รับผิดชอบตามอำนาจหน้าที่จะต้องปฏิบัติ หากฝ่าฝืนละเลยและเกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดแล้วก็อาจมีความผิดตามมาตรา 157 แห่งประมวลกฎหมายอาญาได้

พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 (พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติฯ) ตาม พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติฯ มาตรา 6 ได้บัญญัติให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นส่วนราชการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลอยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรีและมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 รักษาความปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชาคณะตุกษ

ข้อ 2 ดูแลควบคุมและกำกับการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจซึ่งปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ข้อ 3 ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดอาญา

ข้อ 4 รักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยของประชาชน และความมั่นคงของราชอาณาจักร

ข้อ 5 ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของข้าราชการตำรวจหรือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ข้อ 6 ช่วยเหลือการพัฒนาประเทศตามที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย

ข้อ 7 ปฏิบัติการอื่นใดเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้การปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ตาม ข้อ 1 ถึง ข้อ 5 ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

การช่วยเหลือการพัฒนาประเทศตามที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายในข้อ 6 นั้น ส่วนใหญ่ มุ่งไปในทางพัฒนาระบบงานภาครัฐ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ คุณธรรม และจริยธรรมแก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐควบคู่ไปกับการปรับปรุงรูปแบบและวิธีการทำงานเพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดิน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จัดทำและให้บริการสาธารณะเป็นไปอย่างรวดเร็ว โปร่งใส และตรวจสอบ ได้ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมตามที่คณะรัฐมนตรีที่เข้ามาบริหารแผ่นดิน ต้องชี้แจงต่อรัฐสภาตาม บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา 75 ที่ได้บัญญัติไว้จะต้องมอบหมายให้สำนักงานตำรวจดูแลและ ปฏิบัติให้สัมฤทธิ์ผลตามที่ได้แถลงนโยบายไว้

นอกจากนั้น ใน พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ ยังได้กำหนดอำนาจหน้าที่หรือภารกิจเฉพาะตัว ของผู้ดำรงตำแหน่งต่างๆ ไว้ เช่น มาตรา 11 ให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเป็นหัวหน้าส่วนราชการ รับผิดชอบควบคุมราชการประจำในสำนักงานตำรวจฯ รับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงาน ตำรวจฯ ส่วนผู้บัญชาการซึ่งเป็นตำแหน่งรองลงมา พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ไว้ ในมาตรา 14 ให้ผู้บัญชาการบริหารราชการของกองบัญชาการควบคุมกำกับดูแลบุคลากร การเงิน การ พัสดุ สถานที่ และทรัพย์สินอื่นของกองบัญชาการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและ ประกาศของทางราชการ ส่วนอำนาจหน้าที่ของผู้บัญชาการซึ่งเป็นตำแหน่งอันดับรองลงมาก็บัญญัติไว้ ในมาตรา 15 ซึ่งมีอำนาจและหน้าที่คล้ายกันแต่ต่างกันที่ขอบเขตอำนาจ ซึ่งผู้บัญชาการมีอำนาจหน้าที่ ภายในกองบัญชาการ ส่วนผู้บังคับการมีอำนาจหน้าที่แคบลง คือ เฉพาะในกองบังคับการเท่านั้น

อำนาจหน้าที่ของตำรวจในการดำเนินคดีอาญา คือ การรับแจ้งความ ทั้งเป็นผู้จับกุม พร้อมแจ้งข้อหาผู้กระทำความผิด และทำการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อสรุปสำนวนจากการ สอบสวนส่งให้พนักงานอัยการซึ่งเป็นทนายความของแผ่นดินฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล เมื่อศาลพิพากษา ลงโทษแล้ว เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์จะควบคุมตัวผู้นั้นไปไว้ในเรือนจำต่อไป ดังนั้น อำนาจหน้าที่ของ ตำรวจในการดำเนินคดีอาญาจึงแบ่งได้ 4 กระบวนการ คือ

1) การรับแจ้งความ เมื่อได้รับแจ้งความว่ามีความผิดอาญาเกิดขึ้น หลังจากสอบปากคำ ผู้แจ้งพอสสมควรแล้ว พนักงานสอบสวนจะต้องไปตรวจสถานที่เกิดเหตุขึ้นโดยเร็ว จากการตรวจ สถานที่เกิดเหตุขึ้น พนักงานสอบสวนพอจะเห็นภาพว่าเกิดอะไรขึ้น ใครเป็นผู้กระทำ ใครเป็นผู้เสียหาย มีใครที่รู้เห็นเหตุการณ์บ้าง เป็นผู้ขอมูลเบื้องต้นในการตั้งประเด็นการสอบสวนของเหตุที่ เกิดขึ้นเกี่ยวกับเรื่องอะไร ก่อนที่พนักงานสอบสวนจะสอบปากคำของผู้แจ้งความนั้น ควรให้ผู้แจ้งเล่า หรือลำดับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นโดยตลอด หากมีข้อสงสัยหรือพิรุณให้จดไว้เพื่อซักในภายหลัง

เมื่อได้ฟังและซักถามดังกล่าวแล้ว จึงพิจารณาต่อไปว่าเหตุการณ์ต่าง ๆ นั้น ผู้แจ้งความ ประสงค์อะไร ถ้าผู้แจ้งความนั้นไม่ได้รับความเสียหายจากกระทำผิดทางอาญา แต่แจ้งว่าได้มีการ

กระทำความผิดอย่างใดเกิดขึ้น ก็ถือว่าการแจ้งความนั้นเป็นคำกล่าวโทษ ถ้าหากผู้แจ้งได้รับความเสียหาย ก็ถือว่าการแจ้งความนั้นเป็นคำร้องทุกข์ พนักงานสอบสวนต้องรับร้องทุกข์โดยจดบันทึกคำให้การไว้ เพื่อตั้งข้อหาคนร้าย และความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร้องทุกข์กับคนร้าย อนึ่ง หากต่อมาหากผู้ร้องทุกข์ต้องการถอนคำร้องทุกข์ในภายหลัง พนักงานสอบสวนต้องยอมให้เขากระทำเมื่อใดก็ได้ ถ้าเป็นความผิดต่อส่วนตัวหรือความผิดอันยอมความได้ก็จะทำให้สิทธิในการนำคดีอาญามาฟ้องต้องระงับไป แต่หากเป็นความผิดอาญาต่อแผ่นดิน เช่น การฆ่าคนตาย การฆาตกรรม ฯลฯ การถอนคำร้องทุกข์ยอมไม่ตัดอำนาจที่พนักงานสอบสวนจะทำการสอบสวนส่งพนักงานอัยการฟ้องคดีต่อไป

2) การรวบรวมพยานหลักฐาน เป็นขั้นตอนสำคัญขั้นตอนหนึ่งของพนักงานสอบสวน เพื่อตั้งข้อหาการกระทำความผิดเพื่อพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ในพฤติการณ์ของผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิด หลักทั่วไปในการรวบรวมพยานหลักฐานตามบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 กล่าวคือ พยานวัตถุ พยานเอกสาร หรือพยานบุคคล ซึ่งน่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีความผิดหรือบริสุทธิ์ ให้อ้างเป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องเป็นพยานชนิดที่มีได้เกิดขึ้นจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวงหรือโดยมิชอบประการอื่นและให้สืบตามบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือกฎหมายอื่นว่าด้วยการสืบพยาน

การสอบสวนเป็นการรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายอื่นตามบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่ได้กล่าวเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดเพื่อเอาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ ดังนั้น เมื่อพนักงานสอบสวนได้รับแจ้งความร้องทุกข์หรือกล่าวโทษแล้ว จะต้องพยายามแสวงหาข้อมูลรวมทั้งหลักฐานต่าง ๆ ที่พบ ที่ซักถาม ที่มีผู้มาบอก ไม่ว่าจะพยานวัตถุ เช่น อาวุธที่ใช้ทำร้ายกัน รอยเลือด พยานเอกสาร เช่น สมุดบันทึกของผู้ตาย และพยานบุคคล คือ ผู้ที่เห็นเหตุการณ์ทะเลาะวิวาท จัดทำรูปพรรณหลักฐานคนร้ายไว้ก่อนที่คนร้ายจะหนีไปให้มากที่สุด เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงในการกระทำความผิด นอกจากนั้น พยายามสืบให้ได้ว่าผู้กระทำความผิดมีพฤติการณ์อย่างไรเกี่ยวกับการกระทำ เช่น ชู้สาว บันดาลโทสะ ประสงค์ต่อชีวิตและทรัพย์สิน เมื่อได้ข้อมูลดังกล่าวมาแล้วทำให้รู้ตัวผู้กระทำความผิด ผู้สนับสนุน หรือขยายผลไปถึงผู้จ้างวาน เพื่อจะได้ทำการสืบสวนสอบสวนพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ เช่น ผู้ไม่เกี่ยวข้องให้ปล่อยไป ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 131 ถ้าจับผู้ต้องหาให้สอบปากคำผู้ต้องหาไว้ด้วย

เมื่อได้พยานหลักฐานต่างๆ ดังกล่าวมาแล้วก็นำมาวิเคราะห์ถึงความน่าเชื่อถือ ความน่าจะเป็นไปได้ และนำไปสู่ประเด็นตั้งข้อหาและสอบสวน ถ้าส่วนใดยังขาดหรือไม่สมบูรณ์ก็นำมาปะติดปะต่อกันให้สมบูรณ์มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยมีหลักการพิจารณาพยานหลักฐาน ดังนี้

1. พยานบุคคล มีหลักการที่ควรพิจารณา คือ

1.1 จำนวนพยานหลักฐาน ควรประกอบด้วยพยานที่ให้การสอดคล้องกันอย่างน้อยสองคนขึ้นไป แต่มีไว้ว่าพยานเพียงคนเดียวศาลจะไม่รับฟัง คือ ต้องมีพยานหลักฐานอื่นประกอบด้วย

1.2 การรู้เห็นเหตุการณ์ของพยาน พยานจะต้องเป็นผู้เห็นเหตุการณ์ด้วยตนเองหรือประจักษ์พยานสามารถยืนยันรับรองเห็นเหตุการณ์ต่าง ๆ ด้วยความมั่นใจ

1.3 การยอมรับในตัวของพยาน กล่าวคือ พยานบุคคลนั้นต้องไม่ถูกคัดค้าน เช่น เป็นคนวิกลจริต หรือเด็กก่อนอายุ เป็นต้น

คำสารภาพของผู้ต้องหาจัดได้ว่าเป็นหลักฐานที่ดีที่สุด และเชื่อว่าเป็นวิธีที่เที่ยงตรงที่จะยืนยันผู้กระทำความผิดในชั้นสอบสวน แต่อย่างไรก็ตาม จะต้องต้องมีพยานหลักฐานอื่นประกอบคำสารภาพด้วย เช่น แผนประทุษกรรม คำให้การของพยานให้การสอดคล้องกับคำสารภาพ ยิ่งกว่านั้นกฎหมายยังห้ามมิให้พนักงานสอบสวนทำหรือจัดให้ทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการให้คำมั่นสัญญา ชูเชื้อ หลอกลวง ทรมาน ใช้กำลังบังคับ หรือกระทำโดยมิชอบประการใด ๆ เพื่อจูงใจให้เขาให้การอย่างใด ๆ ในเรื่องที่ต้องหา นั้น (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 135)

2. พยานเอกสารก็ถือว่าเป็นพยานหลักฐานสำคัญอย่างหนึ่งในการรวบรวมพยานหลักฐาน เช่น ในคดีฆาตกรรมจดหมายลาตายอาจเป็นเอกสารหนึ่งที่พอฟังได้ว่าผู้ตายฆ่าตัวตายหรือถูกผู้อื่นฆ่าตาย เป็นต้น

3. พยานวัตถุและร่องรอยต่าง ๆ นับว่าเป็นหลักฐานที่มีความสำคัญที่พนักงานสอบสวนเก็บไว้ประกอบสำนวนมี 3 ลักษณะ คือ

3.1 พยานชนิดที่ทำให้ทราบความจริงทันที ซึ่งผู้กระทำผิดมักทิ้งไว้ในที่เกิดเหตุ เช่น ในความผิดฐานลักทรัพย์มักพบลายนิ้วมือของผู้ต้องหาในที่เกิดเหตุ ฯลฯ ดังนั้น การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุจึงมีความจำเป็นมาก

3.2 พยานชนิดที่ทำให้ไม่ทราบความจริงในทันที แต่มีความเกี่ยวพันโดยตรงกับการกระทำความผิดที่เกิดขึ้น เช่น พบอาวุธที่ใช้ในการกระทำความผิด หรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการลักทรัพย์ บริเวณที่เกิดเหตุซึ่งคนร้ายทิ้งไว้เป็นของกลางที่ต้องสืบหาตัวเจ้าของหรือผู้ก่อเหตุร้าย

3.3 พยานชนิดที่ไม่เกี่ยวข้องกันกับข้อเท็จจริงที่จะพิสูจน์ความผิดโดยตรง แต่เป็นส่วนประกอบช่วยเห็นว่ามีมูลในความผิดนั้น ๆ เช่น ความประพฤติของผู้ต้องหาที่เคยถูกหมายจับหรือต้องโทษมาแล้ว เคยกระทำความผิดในลักษณะเดียวกัน

นอกจากนี้ ยังมีอีกหลายวิธีในการที่จะแสวงหาพยานหลักฐานต่าง ๆ เพื่อรวบรวมในการแจ้งข้อหาและระบุตัวผู้กระทำความผิดให้แน่ชัดด้วยวิธีอื่น ๆ เช่น การให้ผู้เสียหายหรือพยานชี้ตัวผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิด การชี้ภาพถ่าย ภาพจากเทปโทรทัศน์วงจรปิด ภาพและเหตุการณ์ต่าง ๆ จากสื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุโทรทัศน์ หรือผู้ต้องสงสัยว่าร่วมกระทำความผิดแต่

ห่างไกลในการกระทำความผิด เช่น ถูกชักชวนแต่ยังไม่ได้ลงมือกระทำใด ๆ ลงไป เป็นต้น และเพื่อประโยชน์ในการรวบรวมหลักฐาน ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 132 ได้ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจทำการตรวจ ค้น ออกหมาย เรียกหรือยึดสิ่งต่างๆ ที่จะเป็นหลักฐานในการดำเนินคดีผู้ต้องสงสัยให้แน่นแฟ้นขึ้น คือ

1. ตรวจตัวผู้เสียหายเมื่อผู้นั้นยินยอม เช่น หญิงถูกอนาจารหรือถูกกระทำชำเราอาจมีบาดแผลหรือรอยฟกช้ำตามลำตัวหรือไม่ โดยส่งให้แพทย์มีความเห็นตรวจตัวผู้ต้องหาหรือตรวจสิ่งของหรือที่ทาง อันสามารถใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ให้รวมทั้งทำภาพถ่าย แผนที่หรือภาพวาดจำลองหรือพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือ ลายเท้า กับให้บันทึกรายละเอียดทั้งหลายซึ่งน่าจะทำให้คดีกระจ่างขึ้น

2. ค้นเพื่อพบสิ่งของซึ่งมีไว้เป็นความผิด เช่น อาวุธสงคราม ยาเสพติด เป็นต้น หรือได้มาโดยการกระทำความผิด เช่น ทรัพย์สินที่ถูกลักมา หรือได้ใช้หรือสงสัยว่าได้ใช้ในการกระทำความผิด เช่น อาวุธที่ใช้ฆ่าคน กระบองที่ใช้ทำร้ายคนมาแล้วมีรอยเลือดติดอยู่ซึ่งเป็นพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ได้ ที่เชื่อมโยงไปยังผู้กระทำความผิดได้

3. หมายเรียกบุคคลซึ่งครอบครองสิ่งของซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ แต่บุคคลที่ถูกหมายเรียกไม่จำเป็นต้องมาเอง เมื่อจัดส่งสิ่งของมาตามหมายแล้วให้ถือเสมือนว่าได้ปฏิบัติตามหมาย

4. ยึดไว้ซึ่งสิ่งของค้นพบหรือส่งมาจากการค้น เช่น พยาเสพติดในตู้เสื้อผ้า ผู้ครอบครองรถยนต์ซึ่งลักเอาไปขนยาบ้า เป็นต้น เพื่อใช้เป็นหลักฐานทางคดีต่อไป

อนึ่ง พนักงานสอบสวนมีอำนาจออกหมายเรียกผู้เสียหายหรือพยาน หรือผู้ที่เชื่อว่าเขาจะให้ถ้อยคำเป็นประโยชน์แก่คดีมาให้ปากคำนั้นก็ได้ ส่วนการสอบถามปากคำนั้น จะให้เขาสาบานหรือปฏิญาณตัวก่อนก็ได้ ทั้งนี้ ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนตักเตือน พุดให้ท้อใจ หรือใช้กลอุบายอื่นเพื่อป้องกันมิให้บุคคลนั้น ๆ ให้ถ้อยคำหรืออยากจะให้ถ้อยคำด้วยความเต็มใจ (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 133)

3) การแจ้งข้อหา การจับ และการค้น เมื่อพนักงานสอบสวนได้รวบรวมพยานหลักฐานดังกล่าวแล้ว พนักงานสอบสวนจึงตั้งข้อหาเพื่อแจ้งให้ผู้ที่ถูกสงสัยว่ากระทำความผิดอาญาทราบ ส่วนการจับหรือการค้นนั้น กฎหมายมีข้อห้ามและข้อพึงปฏิบัติตามกฎหมาย พนักงานสอบสวนจึงต้องดำเนินการให้ถูกต้อง

4) การสรุปสำนวนการสอบสวนและทำความเห็นส่งพนักงานอัยการ เมื่อได้ทำการสอบสวนเสร็จแล้ว พนักงานสอบสวนจะต้องนำบันทึกและนำเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหลายในคดีเดียวกันรวมเข้าไว้ เรียกว่า สำนวนการสอบสวนตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 139 เพื่อพิจารณาใช้ดุลยพินิจงดการสอบสวนหรือเสนอพนักงานอัยการสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้อง ซึ่งมีสาระสำคัญ ในการดำเนินงาน ดังนี้

4.1 บันทึกการสอบสวน มีวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

1. ข้อความที่ต้องระบุในบันทึกการสอบสวน บันทึกต่าง ๆ นั้นให้พนักงานสอบสวนระบุสถานที่ วัน เดือน ปี ชื่อ สกุล และตำแหน่งของเจ้าพนักงานและผู้บันทึกจะต้องลงชื่อสกุลไว้ทุกครั้ง
2. บันทึกการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง ในคดีที่มีผู้ต้องหาและอ้างเหตุผลในการขอฝากขังผู้ต้องหาต่อศาล จะต้องบันทึกให้ปรากฏว่าพนักงานสอบสวนได้ปฏิบัติตามเหตุผลที่อ้างไว้อย่างไร การได้มาซึ่งพยานหลักฐานต่าง ๆ ได้มาอย่างไร
3. การทำบันทึกปกติต้องทำขณะปฏิบัติเรื่องนั้น ๆ เช่น บันทึกการตรวจค้น ทำแผนที่เกิดเหตุ
4. ต้องมีความชัดเจนว่าขณะที่ทำการจับกุมผู้ต้องหาได้ดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาทุกประการ เช่น แจ้งว่าเขาถูกจับ แจ้งข้อหา พร้อมแจ้งสิทธิต่อผู้ต้องสงสัย หากผู้ต้องสงสัยสารภาพ ปฏิเสธ หรือให้การอย่างอื่น ให้บันทึกปรากฏในบันทึกการจับกุม
5. การควบคุมผู้ต้องหาต้องบันทึกสรุปข้อเท็จจริงของการควบคุม โดยแสดงเหตุผลและความจำเป็นต่าง ๆ
6. กรณีที่ต้องทำบันทึกโดยรับคำสั่งจากศาลหรือเจ้าพนักงานอื่นใด จะต้องบันทึกไว้และต้องบันทึกแสดงให้เห็นว่าได้กระทำไปประการใด
7. บันทึกคำให้การต่าง ๆ จะต้องอ่านให้ผู้ให้ถ้อยคำฟัง ถ้ามีแก้ไขเพิ่มเติม ก็แก้ไขถูกต้องหรือให้บันทึกไว้ แล้วให้ผู้ให้ถ้อยคำลงลายมือชื่อรับรองว่าถูกต้อง ถ้าไม่สามารถลงลายมือชื่อในบันทึกดังกล่าวได้ เช่น ป่วยหนัก หรือไม่ยอมลงลายมือชื่อ ก็ให้บันทึกและรายงานเหตุนั้นไว้

4.2 บัญชีของกลาง จะต้องรวบรวมเข้าไว้กับสำนวนสอบสวน มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1. ต้องตรวจสอบสิ่งของให้ถูกต้องครบถ้วนก่อนลงรายละเอียดสิ่งของกลางในบัญชีนั้น ไม่ควรขีดฆ่าหรือแก้ไขเพราะอาจทำให้เกิดข้อสงสัยได้
2. สิ่งของกลางอย่างใดที่ค้นได้จากผู้ต้องหาหรือบุคคลผู้ครอบครองสิ่งของนั้นต้องให้ผู้ต้องหาหรือบุคคลนั้นลงชื่อเก็บไว้ในบัญชีของกลางด้วย
3. เอกสารที่ค้นได้ให้พนักงานสอบสวนจดลงไว้ในบัญชีของกลาง ถ้ามีการคืนเอกสารหรือส่งเอกสารไปที่ใดให้หมายเหตุไว้ทุกครั้ง

4.3 การรวบรวมเอกสารเข้าไว้ในสำนวน มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1. เรียงลำดับเอกสาร ตามการจัดกลุ่มในสำนวนการสอบสวน โดยแยกเป็น 2 ประเภท คือ
  - 1) เอกสารคำให้การของบุคคล รวมทั้งรายงานการสอบสวน

2) เอกสารบันทึกต่าง ๆ เช่น เอกสารที่ทำขึ้นเพื่อแสดงที่เกิดเหตุ หรือทำขึ้นเพื่อแสดงถึงพยานเอกสารหรือวัตถุพยาน เป็นต้น

2. ทำรายงานการสอบสวนคดีหน้าสำนวน โดยนำข้อเท็จจริงที่ปรากฏในสำนวน วัน เวลา สถานที่เกิดเหตุ ข้อหาอันเป็นมูลความผิด คำให้การของบุคคลต่าง ๆ พยานหลักฐานต่าง ๆ ทางคดี และความเห็นของพนักงานสอบสวน

4.4 การติดตามพยาน ซึ่ง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 134 วรรคสาม ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการ ดังนี้

1. บันทึกรายชื่อของพยานทั้งหมด พร้อมทั้งอยู่ สถานที่ติดต่อ หมายเลขโทรศัพท์ หรือช่องทางติดต่ออย่างอื่น

2. เก็บบันทึกดังกล่าวไว้ ณ ที่ทำการพนักงานสอบสวนเพื่อเป็นทางติดต่อประสานงานต่อไป

4.5 วิธีจัดการเมื่อสอบสวนเสร็จแล้ว มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1. ถ้าไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด แบ่งได้ 2 ประการ คือ

1) ความผิดนั้นมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินสามปีให้พนักงานสอบสวนงดการสอบสวนและบันทึกเหตุลงนั้นไว้ แล้วส่งบันทึกพร้อมกับสำนวนให้พนักงานอัยการ

2) ความผิดนั้นมีอัตราโทษอย่างสูงเกินกว่าสามปี ให้พนักงานสอบสวนส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการพร้อมทั้งความเห็นที่ควรให้งดการสอบสวน ถ้าพนักงานอัยการสั่งให้งด หรือให้ทำการสอบสวนต่อไป พนักงานสอบสวนจะต้องปฏิบัติตามนั้น (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 140)

2. ถ้ารู้ตัวผู้กระทำความผิด แต่เรียกหรือจับตัวยังไม่ได้ เมื่อได้ความตามทางสอบสวนอย่างไร้ให้ทำความเห็นว่าควรสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องส่งไปพร้อมกับสำนวนยังพนักงานอัยการ

2. หมายความ เข้ามาเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม คือ เข้ามาว่าความแก่ต่างให้แก่คู่ความไม่ว่าจะเป็นโจทก์หรือจำเลย หมายความเป็นผู้ประกอบอาชีพกฎหมายโดยอิสระ หมายความจะให้คำปรึกษาหรือดำเนินคดีแทน โดยคิดค่าบริการจากลูกความ หมายความจึงเป็นบุคคลสำคัญคนหนึ่งในกระบวนการยุติธรรม เพราะเป็นผู้รู้กฎหมาย และทำหน้าที่เป็นตัวแทนของคู่ความในการดำเนินคดีในศาล การกระทำของทนายในศาลมีผลเท่ากับคู่ความทำเอง (สุพจน์ สุโรจน์, 2561)

1) บทบาทของทนายความกับการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายหรือโจทก์ เนื่องจากผู้เสียหายมีสิทธิหลายประการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาดังเช่นที่บัญญัติไว้ในมาตรา 8 วรรคท้าย กล่าวคือ ในกรณีแรกเมื่อพนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้วให้ผู้เสียหายมีสิทธิ (1) ได้รับการพิจารณาคดีด้วยความรวดเร็วต่อเนื่องและเป็นธรรม (2) แต่งทนายความแก่ต่างในชั้นไต่สวนมูลฟ้องหรือพิจารณาในศาลชั้นต้น ตลอดจนถึงศาลอุทธรณ์และศาล

ฎีกา (3) ปรีกษาทนายความหรือผู้ที่จะเป็นทนายความเป็นการเฉพาะตัว (4) ตรวจสอบสิ่งที่ยื่นเป็นพยานหลักฐาน และคัดสำเนาหรือขอรับสำเนาที่รับรองถูกต้อง โดยเสียค่าธรรมเนียม เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมนั้น และ (5) ตรวจสอบหรือคัดสำเนาคำให้การของตนในชั้นสอบสวนหรือเอกสารประกอบคำให้การของตน และในกรณีที่สอง หากผู้เสียหายต้องการยื่นฟ้องผู้กระทำความผิดต่อศาลด้วยตนเองเพื่อให้ศาลลงโทษจำเลย ทั้งสองกรณีดังกล่าวผู้เสียหายอาจดำเนินการด้วยตนเองได้ แต่ในทางปฏิบัติเป็นการยากที่ผู้เสียหายจะดำเนินการด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล เพราะอาจเนื่องจากขาดความรู้ ความเข้าใจในกฎหมายที่เกี่ยวข้องและกระบวนการดำเนินการในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม ผู้ที่จะช่วยผู้เสียหายในเรื่องต่าง ๆ ดังกล่าว ได้แก่ ทนายความที่ผู้เสียหายว่าจ้างมา

ในกรณีแรกที่ผู้เสียหายต้องการเข้าเป็นโจทก์ร่วมกับพนักงานอัยการ ทนายความจะช่วยคุ้มครองผู้เสียหายได้ด้วยการยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นที่ชำระคดีก่อนศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 30 เมื่อศาลอนุญาตแล้ว ทนายความจะช่วยคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในการดำเนินคดีร่วมกับพนักงานอัยการในการนำพยานหลักฐานเสนอต่อศาล ซึ่งรวมถึงการถามพยาน การถามค้านพยานหรือการถามตั้งพยานตามความจำเป็นและเหมาะสมแก่คดี เพราะมีฉะนั้นพนักงานอัยการอาจขอให้ศาลสั่งให้โจทก์ร่วมกระทำการใดหรืองดเว้นการกระทำใดอันจะเป็นเสียแก่คดีได้ตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 32

ชั้นก่อนฟ้องคดี ในกรณีที่ผู้เสียหายฟ้องคดีด้วยตนเอง ทนายความอาจช่วยคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายได้ **ประเด็นแรก** คือ ผู้เสียหายมีสิทธิจะฟ้องผู้กระทำความผิดต่อตนเองได้หรือไม่ คือ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2(4) ผู้เสียหายต้องเป็นผู้เสียหายที่แท้จริง คือ ทั้งโดยพฤติการณ์และนิติบัญญัติ ถ้าไม่ใช่ผู้เสียหายที่แท้จริง ทนายความก็อาจแนะนำว่าผู้เสียหายไม่มีสิทธิที่จะฟ้องผู้กระทำความผิด กรณีเป็นผู้เสียหายที่แท้จริง ผู้เสียหายหรือผู้ทำการแทนผู้เสียหายย่อมจะฟ้องผู้กระทำความผิดต่อศาลได้ **ประเด็นที่สอง** ทนายความต้องทราบชัดเจนว่า ผู้เสียหายต้องการอะไรในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด เช่น ต้องการให้ศาลลงโทษผู้กระทำความผิดในกรณีความผิดต่อชีวิตร่างกาย หรือต้องการทรัพย์สินที่สูญหายไปคืนมา ในกรณีความผิดตาม พ.ร.บ. ความผิดที่เกิดจากการใช้เช็ค หรือถ้าเป็นความผิดอันยอมความได้ ผู้เสียหายยินดีจะเจรจากับผู้กระทำความผิดเพื่อให้ชดใช้ค่าเสียหายหรือไม่ เช่น ความผิดฐานยักยอกทรัพย์ ทั้งนี้ เพื่อทนายความจะได้ดำเนินการคุ้มครองป้องกันสิทธิของผู้เสียหายตามความประสงค์ของผู้เสียหายต่อไป **ประเด็นที่สาม** ในการฟ้องผู้กระทำความผิดต่อศาลจะต้องมีพยาน หลักฐานชัดเจน ครบตามองค์ประกอบของแต่ละฐานความผิด เช่น ความผิดฐานฆ่าผู้อื่นตายโดยเจตนา ซึ่งมีองค์ประกอบ 4 ข้อ คือ (1) ผู้ใด (2) ฆ่า (3) ผู้อื่น และ (4) โดยเจตนา ทนายความจะต้องได้พยานหลักฐานจากผู้เสียหายและพยาน ซึ่งทนายความจะต้องทำหน้าที่คล้ายพนักงานสอบสวนในการรวบรวมพยานหลักฐานทั้งปวง ให้ได้ครบองค์ประกอบความผิดทั้ง 4 ข้อ

รวมถึง การเตรียมพยานไปให้การชั้นศาล ในแต่ละองค์ประกอบ *ประเด็นที่สี่* คือ คำฟ้องนอกจากบรรยายฟ้องครบถ้วนองค์ประกอบความผิดที่ฟ้อง ยังต้องครบถ้วนตามข้ออื่น ๆ ที่ระบุไว้ใน ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 158 ด้วย ที่สำคัญคือ หนายความต้องไม่ลืมที่จะให้ผู้เสียหายหรือทำการแทนลงลายมือชื่อเป็นโจทก์ด้วย คำฟ้องที่ไม่ถูกต้องสมบูรณ์ตามมาตราดังกล่าว ศาลอาจสั่งยกฟ้องหรือไม่ประทับฟ้องได้ตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 161 และประเด็นสุดท้าย เขตอำนาจศาล การฟ้องคดีอาญาต้องฟ้องให้ถูกต้อง ศาลที่คดีอาญาเกิดขึ้นตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 22 วรรคแรก ถ้าฟ้องผิดศาล ศาลอาจยกฟ้องได้

ชั้นไต่สวนมูลฟ้อง มีประเด็นที่หนายความจะคุ้มครองผู้เสียหายหรือโจทก์ คือ *ประเด็นแรก* การไต่สวนมูลฟ้องเป็นเรื่องระหว่างศาลกับโจทก์ คือ ในคดีที่ผู้เสียหายเป็นโจทก์จะต้องมีการไต่สวนมูลฟ้องเสมอ เพื่อถ่วงดุลว่าคดีมีมูลหรือไม่ ที่สำคัญคือ หนายความและโจทก์ต้องไปศาลตามนัดในวันไต่สวนมูลฟ้อง มิฉะนั้น ศาลอาจยกฟ้องเพราะโจทก์และหนายความไม่ไปศาลตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 166 และ *ประเด็นที่สอง* หนายความต้องนำพยานหลักฐานไปเสนอต่อศาลเพื่อให้ศาลพิจารณาและมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง เพราะถ้าไม่มีพยานหลักฐานเพียงพอ ศาลอาจพิพากษายกฟ้องได้ แต่ถ้าคดีมีมูลศาลจะสั่งประทับรับฟ้อง

ชั้นพิจารณาและสืบพยาน หนายความคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหาย และหนายความต้องไปศาลตามวันเวลาที่ศาลนัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวันสืบพยานฝ่ายโจทก์ มิฉะนั้น ศาลอาจพิพากษายกฟ้องได้ หนายความต้องดำเนินการนำพยานหลักฐานต่าง ๆ เสนอต่อศาลตามลำดับและอย่างครบถ้วน คือ พยานบุคคล พยานวัตถุ พยานเอกสาร และพยานผู้เชี่ยวชาญ รวมถึงถามค้านพยานจำเลยด้วย ดังตัวอย่างคดีอาญาคดีหนึ่งที่จำเลยซึ่งเป็นแพทย์ ถูกกล่าวหาว่าฆ่าภรรยาตนเองซึ่งเป็นแพทย์ตายโดยเจตนาและไตร่ตรองไว้ก่อน โดยบิดาผู้ตายไปร้องทุกข์ต่อเจ้าพนักงาน เมื่อพนักงานสอบสวนได้ทำการสอบสวนเสร็จแล้วได้ส่งสำนวนให้พนักงานอัยการพร้อมด้วยความเห็นสั่งฟ้องผู้ต้องหา พนักงานอัยการตรวจสำนวนแล้วสั่งไม่ฟ้องเพราะในสำนวนการสอบสวนไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ต้องหาเป็นผู้ฆ่า และฆ่าผู้ตายอย่างไรเนื่องจากไม่มีประจักษ์พยาน และไม่พบศพของผู้ตาย ต่อมาบิดาของผู้ตายได้แจ้ง *หนายความ* ฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล โดยอาศัยข้อมูลการสอบสวนจากพนักงานสอบสวนและการสอบสวนเพิ่มเติม ซึ่งชี้ชัดว่ามีการพบชิ้นส่วนของร่างกายผู้ตายและมีพยานแวดล้อมกรณีซึ่งชี้ว่าผู้ต้องหาน่าจะได้ฆ่าผู้ตายในที่รโหฐาน และได้เห็นศพของผู้ตายเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อย โดยชักโครกชิ้นส่วนเหล่านั้นลงในโถส้วม และจากการพิสูจน์ชิ้นส่วนต่าง ๆ ที่เก็บมาได้จากบ่อเกรอะ โดยดีเอ็นเอ (DNA) พบว่าเป็นชิ้นส่วนศพของผู้ตาย ศาลได้นัดไต่สวนมูลฟ้องและเมื่อพิเคราะห์จากพยานหลักฐานที่โจทก์นำมาเสนอ ศาลมีคำสั่งว่าคดีมีมูลและประทับฟ้อง ต่อมาพนักงานอัยการได้ยื่นคำร้องขอเข้าเป็นโจทก์ร่วมกับผู้เสียหายตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 31 และศาลอนุญาตระหว่างการพิจารณาคดีและสืบพยาน ทั้งฝ่ายโจทก์และฝ่ายจำเลยได้นำ

พยานหลักฐานเข้ามาสืบ และหลังจากศาลรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าวแล้ว ศาลชั้นต้นได้ตัดสินว่า จำเลยได้กระทำความผิดตามฟ้องและพิพากษาลงโทษประหารชีวิตจำเลย แต่ลดโทษให้เป็นจำคุกตลอดชีวิต จำเลยได้ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลชั้นต้นทั้งในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายว่าจำเลยไม่ได้กระทำความผิดและขอให้ยกฟ้อง ซึ่งนายความของโจทก์และพนักงานอัยการได้ยื่นคำแก้อุทธรณ์ ต่อมาศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามศาลชั้นต้น จำเลยยื่นฎีกาคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ขอให้ยกฟ้องต่อศาลฎีกา และนายความของโจทก์และพนักงานอัยการได้ยื่นคำแก้ฎีกา ต่อมาศาลฎีกาได้มีคำพิพากษายืนตามศาลอุทธรณ์ จากตัวอย่างคดีดังกล่าว ถ้าผู้ทำการแทนผู้เสียหายไม่ได้ว่าจ้างนายความมาช่วยดำเนินการให้ผู้ตายอาจตายโดยหาตัวผู้ฆ่าไม่ได้ก็เป็นได้ และความยุติธรรมย่อมจะไม่เกิดขึ้น

2) บทบาทของนายความกับการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาหรือจำเลย ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิมากมายหลายประการทั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เช่น สิทธิที่จะได้รับการช่วยเหลือจากนายความในทุกขั้นตอนที่สำคัญของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา สิทธิที่จะได้รับการสอบสวนหรือพิจารณาคดีอย่างรวดเร็ว ต่อเนื่อง และเป็นธรรม สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีอย่างเปิดเผยและต่อหน้าจำเลย และสิทธิที่จะต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ เป็นต้น นายความย่อมมีบทบาทคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาในทุกขั้นตอนที่สำคัญของกระบวนการยุติธรรมต่อไปนี้

ชั้นสอบสวน

1. นายความเข้าฟังการสอบปากคำผู้ต้องหาตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 7/1(1) และ (7) เพื่อให้คำแนะนำแก่ผู้ต้องหาเพื่อไม่ให้เกิดการเป็นผลร้ายต่อตนเองหรือคุ้มครองผู้ต้องหาไม่ให้ถูกพนักงานสอบสวนขู่เข็ญหลอกลวง ทรมาน ใช้กำลังบังคับหรือกระทำการโดยมิชอบโดยประการใดๆ ในเรื่องที่ต้องหา

2. เมื่อผู้ต้องหาถูกนำตัวไปศาลหลังจากควบคุมผู้ต้องหาไว้ 48 ชั่วโมง เพื่อขอฝากขังผู้ต้องหาต่อศาล นายความคุ้มครองผู้ต้องหาโดยยื่นคำร้องต่อศาลขอให้ปล่อยผู้ต้องหาไปชั่วคราวระหว่างการสอบสวนโดยมีการประกันหรือไม่มีการประกัน และเมื่อศาลอนุญาตให้ปล่อยตัวไป ผู้ต้องหาย่อมไม่ถูกขังและยังทำงานต่อไปตามปกติ ตลอดถึงร่วมกับนายความในการเตรียมตัวต่อสู้คดีต่อไป

3. นายความทำการสอบสวนคดีเพิ่มเติมจากลูกความและพยานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคดีทั้งที่เป็นพยานบุคคล พยานวัตถุ พยานเอกสาร และพยานผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับข้อกล่าวหา เพื่อทราบข้อกล่าวหาดังกล่าวนั้นมีทางที่ต้องสู้หรือไม่ และถ้ามีทางต่อสู้จะต่อสู้อย่างไร *กรณีที่หนึ่ง* ลูกความน่าจะได้กระทำความผิดจริงและมีประจักษ์พยานชัดเจน *กรณีที่สอง* ลูกความน่าจะไม่ได้กระทำความผิดเนื่องจากกระทำไม่ครบองค์ประกอบของความผิดที่ถูกกล่าวหา หรือมีเหตุผลเว้นความผิดหรือมีเหตุยกเว้นโทษ หรือ *กรณีที่สาม* ลูกความได้กระทำความผิดจริงแต่คดีขาดอายุความแล้ว เป็นต้น ใน

กรณีทีหนึ่ง ถ้าเป็นความผิดที่ยอมความไม่ได้ เช่น ความผิดฐานทำให้คนตายโดยประมาท หนายความอาจแนะนำให้ลูกความช่วยเหลือครอบครัวของผู้เสียหายในเรื่องค่าทำศพและค่าอุปการะเลี้ยงดูตลอดจนขอลูกแก่โทษครอบครัวของผู้เสียหาย และต่อเจ้าพนักงาน เป็นต้น เพื่อจะเป็นประโยชน์ในชั้นพิพากษาคดี ซึ่งจะเป็นเหตุให้ศาลลดหย่อนให้หรือลงโทษลูกความสถานเบาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 หรือเป็นความผิดอันยอมความได้ เช่น คดียกยอกทรัพย์ หนายความอาจแนะนำให้ลูกความติดต่อคณะกรรมการระดับอำเภอหรือเขต เพื่อขอตกลงประนีประนอมยอมความกับผู้เสียหาย โดยขอคืนทรัพย์ที่ยกยอกไปทั้งหมด หรือผ่อนส่งคืนเป็นงวด ๆ จนกว่าจะหมด เมื่อผู้เสียหายตกลงตามสัญญาประนอมยอมความ และได้รับชดใช้ค่าเสียหาย สิทธินาคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไป ตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39 (2) *กรณีที่สอง* ผู้ต้องหา น่าจะได้กระทำผิดตามข้อกล่าวหา หนายความจำเลยและทีมหนายความที่ผู้ต้องหาจ้างมาต้องระดมสรรพกำลังรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเพื่อเตรียมพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา เช่น คดีโอ เจ ซิมป์สัน ดาราอเมริกันฟุตบอลเชื้อชาติแอฟริกา มีชื่อเสียงโด่งดังและมีฐานะร่ำรวยถูกกล่าวหาว่าฆ่านิโคล บราวน์ อดีตภรรยาและเพื่อนชายของภรรยาตายในมลรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อประมาณ 15 ปีที่ผ่านมา คดีนี้ไม่มีผู้เห็นเหตุการณ์และไม่พบอาวุธที่ใช้ในการฆ่าผู้ตาย ตำรวจได้เก็บรวบรวมพยานหลักฐานในที่เกิดเหตุต่าง ๆ รวมถึงโลหิตที่พบในสถานที่เกิดเหตุและในรถยนต์ของโอ เจ ซิมป์สัน ต่อมาซิมป์สันถูกจับและควบคุมตัวไว้ในระหว่างสอบสวน โดยไม่ได้รับการปล่อยตัวไปชั่วคราวเนื่องจากเป็นคดีอุกฉกรรจ์ คดีนี้โด่งดังมาก เป็นที่สนใจของสื่อมวลชนทำให้รายงานคดีนี้อย่างครึกโครมติดต่อกัน ซิมป์สันว่าจ้างทีมหนายความที่มีชื่อเสียงมาช่วยต่อสู้คดี หนายความทีมนี้ได้รวบรวมพยานหลักฐาน ทั้งพยานบุคคล พยานวัตถุ พยานเอกสาร และพยานผู้เชี่ยวชาญเพื่อต่อสู้คดีอย่างเต็มที่และสมบูรณ์แบบที่สุดในทุกประเด็นที่ซิมป์สันถูกกล่าวหา และ*กรณีที่สาม* หนายความพบข้อเท็จจริงว่าคดีน่าจะขาดอายุความแล้ว เช่น คดีความผิดฐานฉ้อโกงตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341 ผู้เสียหายฟ้องคดีเมื่อหมดอายุความแล้ว คือ เกินสามเดือนนับแต่วันที่ผู้เสียหายรู้วันที่กระทำความผิดเกิดขึ้นตลอดถึงรู้ตัวผู้กระทำความผิด เช่นนี้ หนายความย่อมจะแนะนำลูกความให้ต่อสู้คดีทางด้านข้อกฎหมาย โดยขอให้ศาลยกฟ้องของโจทก์ เป็นต้น

ชั้นไต่สวนมูลฟ้อง ตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 162 (2) พนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้องผู้ต้องหา ไม่จำเป็นต้องไต่สวนมูลฟ้องแต่ถ้าเห็นสมควรศาลจะสั่งให้ไต่สวนมูลฟ้องก่อนก็ได้ ตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 165 ในคดีพนักงานอัยการเป็นโจทก์นี้ ในวันไต่สวนมูลฟ้อง ให้จำเลยมาหรือคุมตัวมาศาล ให้ศาลสั่งสำเนาฟ้องแก่จำเลยรายตัวไป เมื่อศาลเชื่อว่าเป็นจำเลยจริงแล้ว ให้ศาลอ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยฟัง และถามว่าได้กระทำความผิดจริงหรือไม่ จะให้การต่อสู้อย่างไรบ้าง คำให้การของจำเลยให้จดไว้ ถ้าจำเลยไม่ยอมให้การก็ให้ศาลจดรายงานไว้และดำเนินการต่อไป จำเลยไม่มีสิทธินำพยานมาสืบในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง แต่ทั้งนี้

ไม่ตัดสิทธิในการที่จำเลยจะมีทนายความมาช่วยเหลือ ในกรณีเช่นนี้ ทนายความอาจคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาดังกล่าวมาแล้วในข้อ 1 คือ แนะนำลูกความให้ปฏิเสธและตัดฟ้องของโจทก์ทั้งในข้อกฎหมายและข้อเท็จจริง เช่น คดีนี้มีการสอบสวนไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด หรือคดีนี้ขาดอายุความแล้ว เป็นต้น ส่วนในคดีผู้เสียหายเป็นผู้ฟ้องคดีด้วยตนเอง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 162 (1) และมาตรา 165 วรรคสาม ต้องมีการไต่สวนมูลฟ้องและเป็นเรื่องระหว่างศาลกับโจทก์ แต่ตามกฎหมายดังกล่าวจำเลยจะแต่งตั้งทนายความชักค้ำพยานโจทก์ก็ได้ ดังนี้ ทนายความย่อมคุ้มครองสิทธิของจำเลยที่เป็นลูกความโดยชักค้ำพยานโจทก์ตามความเหมาะสมและความจำเป็นเพื่อให้ศาลพิพากษายกฟ้องเพราะคดีไม่มีมูลตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 167 อย่างไรก็ตาม กรณีคดีโอ เจ ซิมป์สัน ที่กล่าวมาแล้ว ได้มีการไต่สวนมูลฟ้อง หลังจากที่ผู้พิพากษาฟังพยานหลักฐานของพนักงานอัยการ โจทก์และการคัดค้านของทนายจำเลยแล้ว ศาลสั่งว่าคดีมีมูลประทับฟ้องไว้พิจารณาต่อไป

ขั้นพิจารณาและสืบพยาน การพิจารณาและสืบพยานในศาลให้ทำโดยเปิดเผยและต่อหน้าจำเลย ทนายความย่อมมีบทบาทคุ้มครองสิทธิของลูกความในการพิจารณาและสืบพยาน โดยเฉพาะกรณีลูกความปฏิเสธว่าไม่ได้กระทำความผิด โดยถามค้ำพยานโจทก์ เพื่อทำลายความน่าเชื่อถือของพยานโจทก์และนำพยานหลักฐานฝ่ายจำเลยเข้าสืบเพื่อสนับสนุนการชักค้ำพยานที่ได้ทำมาแล้ว เพื่อให้ศาลเชื่อว่าจำเลยไม่ได้กระทำความผิดหรือสงสัยว่าจำเลยน่าจะไม่ได้กระทำความผิดตามที่ถูกฟ้อง ซึ่งเป็นเหตุให้ศาลยกฟ้องปล่อยตัวจำเลยไป ดังกรณีของ โอ เจ ซิมป์สัน ที่ถูกฟ้องว่าฆ่าอดีตภรรยาและเพื่อนชายตายดังกล่าวมาตอนต้น ซึ่งทนายความฝ่ายจำเลยได้ทำการต่อสู้คดีตามทฤษฎีอาวุธเท่ากันอย่างเต็มที่ คือ ได้จ้างทนายความและนักสืบรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับพนักงานสอบสวนว่าเป็นคนเหยียดผิวและมีอคติต่อจำเลยของตน ถึงขนาดที่อาจแอบซุกวัตถุพยานเพื่อใส่ร้ายจำเลย คัดค้านการนำพยานเกี่ยวกับการพิสูจน์เลือดและดีเอ็นเอ (DNA) มาใช้ และคัดเลือกบุคคลที่เป็นลูกขุนอย่างพิถีพิถันจนกระทั่งได้ลูกขุน 12 คน ตามที่ต้องการในชั้นพิจารณาและสืบพยานต่อหน้าลูกขุน 12 คน ซึ่งเป็นสตรีอเมริกันและแอฟริกันเป็นส่วนใหญ่ ทีมทนายความฝ่ายจำเลยถามค้ำพยานโจทก์โดยเฉพาะพนักงานสอบสวนที่จับกุมจำเลยว่าเป็นคนเหยียดผิวและมีอคติต่อจำเลยเพื่อทำลายความน่าเชื่อถือและนำพยานหลักฐานฝ่ายจำเลยเข้าสืบเพื่อสนับสนุนข้อชักค้ำพยานของฝ่ายตนจนสามารถทำให้คณะลูกขุนเชื่อว่า โอ เจ ซิมป์สันไม่ได้กระทำความผิด และมีคำพิพากษาว่าเข้าไม่ได้กระทำความผิดอย่างเป็นเอกฉันท์และยกฟ้อง

โดยสรุปแนวทางคุ้มครองสิทธิของจำเลย คือ แนวทางการต่อสู้คดี อาจแบ่งออกได้เป็น 3 แนวทาง คือ (1) *ยกข้อเท็จจริงขึ้นต่อสู้* คือ โต้เถียงฟ้องของโจทก์ด้วยข้อเท็จจริงว่าจำเลยไม่ได้กระทำความผิด (2) *ยกข้อกฎหมายขึ้นต่อสู้* เช่น การกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดเพราะไม่ครบองค์ประกอบของความผิด การกระทำของจำเลยมีเหตุยกเว้นความผิด หรือมีเหตุยกเว้นโทษในลักษณะส่วนตัวหรือ

ในลักษณะคดี หรือการสอบสวนของพนักงานสอบสวนไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือพนักงานอัยการไม่มีอำนาจฟ้องคดีต่อศาล และ (3) ยกข้อบกพร่องในการดำเนินคดีของโจทก์ขึ้นเป็นข้อต่อสู้ เช่น คำให้การของพยานโจทก์ขัดกัน หรือพยานเอกสารมีรอยชดเชยหรือพยานวัตถุไม่น่าเชื่อถือ ทั้ง 3 แนวทางดังกล่าวนี้ เป็นแนวทางที่ทนายความจะใช้ในการต่อสู้คดีเพื่อคุ้มครองสิทธิของจำเลยได้ (สุพจน์ สุโรจน์, 2561)

3. พนักงานอัยการ เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งดำเนินคดีต่อจากพนักงานสอบสวน เมื่อพนักงานสอบสวนได้สอบสวนคดีเสร็จแล้ว ก็จะส่งสำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการ เพื่อฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลต่อไป พนักงานอัยการจึงเปรียบเสมือนทนายของแผ่นดินมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีในนามของรัฐ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (5) พนักงานอัยการหมายถึง เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล ทั้งนี้ จะเป็นข้าราชการในกรมอัยการหรือเจ้าพนักงานอื่นที่มีอำนาจก็ได้ และตามพระราชบัญญัติข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. 2521 มาตรา 5 ข้าราชการอัยการแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ (1) ข้าราชการอัยการผู้มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนิน คดีตามกฎหมายซึ่งบัญญัติว่าเป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการ และ (2) ข้าราชการตุลาการผู้มีหน้าที่ในทางตุลาการ (อรรถพล ใหญ่สว่าง, 2561)

1) หน้าที่ตามกฎหมายของพนักงานอัยการในการดำเนินคดีอาญา พนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้หลายประการ ทั้งในคดีอาญาและคดีแพ่ง ในที่นี้จะขอยกอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการในคดีอาญาพอสังเขป ดังนี้

1. ฟ้องคดีอาญาต่อศาลชั้นต้น ตลอดจนฟ้องอุทธรณ์ ฟ้องฎีกา แก่ฟ้องอุทธรณ์และแก้ฟ้องฎีกาด้วย (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 28, 193, 200, 206)
2. ยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ในระยะใดก่อนคดีเสร็จเด็ดขาด ในคดีอาญาที่ไม่ใช่ความผิดต่อส่วนตัวซึ่งผู้เสียหายยื่นฟ้องแล้ว (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 31)
3. ฟ้องเรียกทรัพย์สินหรือราคาแทนผู้เสียหาย ในกรณีที่ผู้เสียหายมีสิทธิจะเรียกร้องทรัพย์สินหรือราคาที่สูงสูญเสียไป เนื่องจากการกระทำผิดฐานลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ โจรสลัด กรรโชก ฉ้อโกง ยักยอก หรือรับของโจร เมื่อยื่นฟ้องคดีอาญาโดยจะขอรวมไปกับคดีอาญา หรือจะยื่นคำร้องในระยะใดระหว่างที่คดีอาญากำลังพิจารณาอยู่ในศาลชั้นต้น (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 43-44)
4. ยื่นคำร้องต่อศาลขอให้ปล่อยคนที่ต้องถูกควบคุมหรือขังโดยผิดกฎหมาย หรือถูกจำคุกจากคำพิพากษาของศาล (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 90)
5. คัดค้านการประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ต้องหาหรือถูกฟ้องในความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสิบปีเมื่อศาลถาม (มาตรา 109)

6. สั่งให้งดหรือสอบสวนต่อไปในคดีที่ไม่ปรากฏผู้กระทำความผิด (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 140)

7. กรณีพนักงานสอบสวนมีความเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง และพนักงานอัยการเห็นชอบด้วยให้ออกคำสั่งไม่ฟ้อง และแจ้งคำสั่งนี้ให้พนักงานสอบสวนทราบ แต่ถ้าไม่เห็นชอบด้วยก็ให้สั่งฟ้อง และแจ้งให้พนักงานสอบสวนส่งตัวผู้ต้องหาเพื่อฟ้องหรือจัดการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อให้ได้ตัวผู้ต้องหา (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 141, 143)

8. ในกรณีที่พนักงานสอบสวนมีความเห็นควรสั่งฟ้อง และพนักงานอัยการเห็นชอบด้วยให้ออกคำสั่งฟ้องและฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล แต่ถ้าศาลไม่เห็นชอบด้วย ก็ให้สั่งไม่ฟ้องและปล่อยตัวผู้ต้องหาไป พร้อมทั้งแจ้งคำสั่งให้พนักงานสอบสวนทราบ (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 141, 143)

9. สั่งให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมหรือส่งพยานคนใดมาให้ซักถามเพื่อสั่งต่อไป (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 143)

10. สั่งให้พนักงานสอบสวนพยายามเปรียบเทียบคดีนั้น แทนการที่จะส่งผู้ต้องหาไปยังพนักงานอัยการ ในกรณีที่มีคำสั่งฟ้อง แต่ถ้าผู้ต้องหาถูกส่งตัวมาแล้ว ให้ส่งผู้ต้องหาพร้อมด้วยสำนวนกลับไปยังพนักงานสอบสวนเปรียบเทียบ (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 144)

11. แจ้งคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีให้ผู้ต้องหาและผู้ร้องทุกข์ทราบ ถ้าผู้ต้องหาถูกควบคุมหรือขังอยู่ให้ปล่อยตัวไปหรือขอให้ศาลปล่อยแล้วแต่กรณี (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 145)

12. ยื่นคำร้องขอต่อศาลขอแก้หรือเพิ่มเติมฟ้องก่อนมีคำพิพากษาของศาลชั้นต้น (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 163)

13. ดำเนินการขอให้ศาลส่งผู้ร้ายข้ามแดน เมื่อมีคำร้องขอจากรัฐบาลต่างประเทศโดยทางทูตของรัฐบาลนั้นมายังรัฐบาลไทย

เมื่อนำมาพิเคราะห์ดูแล้ว ก็อาจรวมเข้าเป็น 3 หมวดหมู่ คือ

1. หน้าที่ชั้นต้นก่อนการพิจารณาของศาล ได้แก่ การพิจารณาตรวจสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวนและสั่งให้มีการสอบสวนเพิ่ม หรือพิจารณาเรื่องแล้วสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องคดีนั้น ซึ่งเป็นการใช้ดุลพินิจที่สำคัญมากของพนักงานอัยการ

2. การดำเนินการในศาลนับตั้งแต่การยื่นฟ้องกล่าวคือ การสืบพยานเพื่อพิสูจน์ความผิดของจำเลย ซึ่งศาลจะพิจารณาว่าจำเลยทำผิดหรือไม่ ถ้าผิดก็จะสั่งให้ลงโทษตามกฎหมาย แต่ถ้าไม่ผิดก็จะปล่อยตัวจำเลยไป

3. การดำเนินการภายหลังจากศาลได้มีคำพิพากษาแล้ว ได้แก่ การปล่อยตัว หรืออื่น ๆ ซึ่งจะต้องร้องขอให้ศาลมีคำสั่ง เช่น การส่งผู้ร้ายข้ามแดน เป็นต้น

2) บทบาทของพนักงานอัยการกับการดำเนินคดีอาญา ในประเทศไทยพนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่ในการอำนวยความยุติธรรม การรักษาผลประโยชน์ของรัฐ และการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และเพื่อประโยชน์ส่วนรวมในการปฏิบัติต่อผู้ต้องหาและจำเลย ปัจจุบันบทบาทของพนักงานอัยการในการตรวจสอบและดำเนินคดีอาญาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและกฎหมายอื่น เพื่อดำเนินคดีอาญา ในการอำนวยความยุติธรรม การรักษาผลประโยชน์ของรัฐและการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนในฐานะที่พนักงานอัยการเป็นทนายความของแผ่นดินและเป็นตัวแทนของแผ่นดิน มีดังต่อไปนี้

1. รับผิดชอบการสอบสวนและการดำเนินการอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่กำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของอัยการสูงสุดหรือผู้รักษาราชการแทน
2. รับผิดชอบการสอบสวนในความผิดที่มีโทษตามกฎหมายไทยซึ่งได้กระทำความผิดนอกราชอาณาจักรตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ที่กำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของอัยการสูงสุดหรือผู้รักษาราชการแทน
3. รับผิดชอบการตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานกรณีที่ถูกคดีต้องถูกคุมขังในคดีอาญาหรือในกรณีอื่นใดโดยมิชอบด้วยกฎหมายตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ที่กำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการ
4. รับผิดชอบการสอบสวนโดยเข้าร่วมกับพนักงานสอบสวน เจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง นายแพทย์ทำสำนวนชั้นสูตรพลิกศพตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ที่กำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการ
5. รับผิดชอบการสอบสวนโดยเข้าร่วมกับพนักงานสอบสวน เจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง นายแพทย์ทำสำนวนสอบสวน ในกรณีที่มีความตายเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่หรือในกรณีที่ผู้ตายถูกกล่าวหาว่าต่อสู้อัตโนมัติของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ที่กำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการ
6. รับผิดชอบการตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานโดยเข้าร่วมกับพนักงานสอบสวน ทนายความ นักสังคมสงเคราะห์ สำหรับงานทั้งปวงในการดำเนินงานคุ้มครองเด็กและเยาวชนในคดีอาญา รวมทั้งงานสืบพยานไว้ก่อนฟ้องเพื่อคุ้มครองเด็กและเยาวชนตามที่ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่กำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการ
7. รับผิดชอบการร่วมสอบสวนตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ

8. รับผิดชอบการสอบสวน การร่วมสอบสวน การร่วมไต่สวน หรือการตรวจสอบข้อเท็จจริง และรวบรวมพยานหลักฐานตามกฎหมายอื่นใดที่กำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการ ตามที่อัยการสูงสุดมอบหมาย

นอกจากนี้ พนักงานอัยการยังมีบทบาทและหน้าที่ตามพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. 2553 ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการกรณีที่ถูกกฎหมายกำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนคดีอาญา ซึ่งมีไม่การร่วมสอบสวนกับพนักงานสอบสวนหรือร่วมทำสำนวนสอบสวนกับพนักงานสอบสวน ให้พนักงานอัยการมีอำนาจและหน้าที่ในการสอบสวน เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวน และให้พนักงานอัยการเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ และมีอำนาจตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในการค้น การจับ และการคุมขัง อาจร่วมกับเจ้าพนักงานตำรวจหรือเจ้าพนักงานอื่น หรือแจ้งให้พนักงานตำรวจ หรือเจ้าพนักงานอื่น ดำเนินการก็ได้ (มาตรา 17) คำสั่งของพนักงานอัยการในการดำเนินการดังกล่าว ให้ถือเป็นคำสั่งบังคับของพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายอาญา (มาตรา 18) โดยพนักงานอัยการมีอิสระในการพิจารณาสั่งคดีและการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและตามกฎหมายโดยสุจริตและเที่ยงธรรม (มาตรา 21 วรรคหนึ่ง)

ในกรณีที่พนักงานอัยการเห็นว่า การฟ้องคดีอาญาจะไม่เป็นประโยชน์แก่สาธารณชน หรือจะมีผลกระทบต่อความปลอดภัยหรือความมั่นคงของชาติหรือต่อผลประโยชน์อันสำคัญของประเทศให้เสนอต่ออัยการสูงสุด และอัยการสูงสุดมีอำนาจสั่งไม่ฟ้องได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่สำนักงานอัยการสูงสุดกำหนดโดยความเห็นชอบของ กอ. (มาตรา 21 วรรคสอง) และให้นำมาใช้กับกรณีที่พนักงานอัยการไม่ยื่นคำร้อง ไม่อุทธรณ์ ไม่ฎีกา ถอนฟ้อง ถอนคำร้อง ถอนอุทธรณ์และถอนฎีกาด้วย (มาตรา 21 วรรคสาม) ดุลพินิจของพนักงานอัยการในการพิจารณาสั่งคดีหรือการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวซึ่งได้แสดงผลอันสมควรประกอบแล้ว ย่อมได้รับความคุ้มครอง (มาตรา 22)

3) อำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการในทางสากล มีลักษณะงานที่สำคัญอยู่ 3 ประการ คือ

1. อำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการในการสอบสวนฟ้องร้อง ในระบบอัยการที่สมบูรณ์นั้น การสอบสวนฟ้องร้องเป็นกระบวนการเดียวกัน ไม่อาจแบ่งแยกได้และต้องอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบขององค์กรอัยการ โดยพนักงานอัยการมีอำนาจรับคำร้องทุกข์ คำกล่าวโทษ ดำเนินการสอบสวนหรือเข้าควบคุมการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ชั้นสูตรพลีชีพรวมตลอดถึงสั่งการแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ ตามที่เห็นสมควรเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานประกอบการพิจารณาสั่งคดีโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจจะเป็นเพียงเจ้าพนักงานของรัฐมีหน้าที่ช่วยเหลือพนักงานอัยการเท่านั้น กระบวนการในการสอบสวนฟ้องร้อง จึงไม่อยู่ในอำนาจขององค์กรหนึ่งองค์กรใดโดยเฉพาะ มีการคานอำนาจซึ่งกันและกัน ซึ่งหลักการดังกล่าวเป็นหลักการใช้กันมานานอารยประเทศ เช่น ประเทศฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา อิตาลี สเปน กรีซ อิสราเอล และญี่ปุ่น

2. อำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการในการดำเนินคดีในศาล พนักงานอัยการในฐานะทนายความของแผ่นดินมีหน้าที่ดำเนินคดีอาญา เพื่อจัดการกับผู้กระทำความผิดให้ได้รับโทษและรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคม ดังนั้น เมื่อพนักงานอัยการได้ยื่นฟ้องคดีอาญาต่อศาลแล้ว พนักงานอัยการต้องนำพยานหลักฐานเข้าสืบ และกระทำการอื่น ๆ เพื่อค้นหาความจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษที่เหมาะสม แต่ในขณะเดียวกันพนักงานอัยการก็ต้องพิทักษ์รักษาผลประโยชน์ของผู้ต้องหาหรือจำเลย ดังนั้น พนักงานอัยการจึงต้องให้คำแนะนำแก่จำเลยในระหว่างการดำเนินคดีอาญาในชั้นศาลและเสนอพยานหลักฐานที่เป็นประโยชน์แก่ฝ่ายจำเลยด้วย ในระหว่างการดำเนินคดีอาญาในชั้นศาล พนักงานอัยการไม่ใช่คู่ความกับจำเลยทางเนื้อหา พนักงานอัยการมีหน้าที่ต้องคุ้มครองสิทธิและประโยชน์ของสาธารณชน ดำรงตนให้อยู่ในความยุติธรรมโดยปราศจากอคติปฏิบัติอย่างเหมาะสมทั้งต่อผู้กล่าวหาและผู้เสียหาย จึงกล่าวได้ว่าพนักงานอัยการเป็นคู่ความกับจำเลยในความหมายทางเทคนิคเท่านั้น พนักงานอัยการจะยึดถือเอาประโยชน์ฝ่ายตนเป็นคู่ความทั่วไปไม่ได้

3. อำนาจหน้าที่ในการบังคับตามคำพิพากษา ในระบบอัยการที่สมบูรณ์ พนักงานอัยการมีหน้าที่บังคับคดีให้เป็นไปตามคำพิพากษาที่ถึงที่สุด รวมตลอดถึงการวินิจฉัยสั่งการอันเกี่ยวกับการบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษาที่ถึงที่สุดด้วย ในบางประเทศ เช่น ประเทศฝรั่งเศส ถ้าศาลปล่อยจำเลย พนักงานอัยการจะเป็นผู้ออกคำสั่งให้พดตีปล่อยตัวจำเลยไป ถ้าศาลลงโทษปรับ การเก็บค่าปรับทำในนามของอัยการ ถ้าไม่ชำระค่าปรับ พนักงานอัยการจะสั่งให้เอาตัวจำเลยไปกักขังเพื่อชำระค่าปรับ ถ้าศาลลงโทษจำคุก พนักงานอัยการจะเป็นผู้แจ้งให้พดตีทราบผลของคำพิพากษา เป็นต้น (อรรถพล ไทญ์สว่าง, 2561)

4. ศาลยุติธรรม องค์กรลำดับที่ 4 ในกระบวนการยุติธรรมก็คือ ศาล คำว่า “ศาล” หมายถึงศาลสถิตยุติธรรมและรวมถึงผู้พิพากษาด้วย บทบาทของศาลในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ในฐานะเป็นหน่วยงานควบคุมอาชญากรรม เมื่อได้มีการนำคดีความมาฟ้องต่อศาลแล้ว ศาลย่อมจะมีบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาคดีต่อไปตามตัวบทกฎหมาย ซึ่งกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 29 บัญญัติว่า “ในคดีอาญาให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้” (โชติช่วง ท้าววงศ์, 2561)

ตามรัฐธรรมนูญนี้ เห็นได้ว่าระบบการพิจารณาคดีของศาลเป็นระบบกล่าวหาซึ่งฝ่ายโจทก์มีหน้าที่พิสูจน์ให้ศาลเห็นว่าจำเลยได้กระทำความผิดตามฟ้อง และในขณะเดียวกันจำเลยก็มีสิทธิต่อสู้คดี โดยนำพยานหลักฐานเข้าพิสูจน์เพื่อหักล้างพยานหลักฐานของฝ่ายโจทก์ โดยศาลเป็นคนกลางทำหน้าที่รับฟังและพิจารณาพยานหลักฐานของทั้ง 2 ฝ่าย

บทบาทของศาลในการดำเนินคดีอาญาตามกฎหมายของไทยอาจแยกได้เป็น 3 ระยะ คือ

1. *ระยะก่อนการพิจารณา* ศาลมีบทบาทในการอำนวยความยุติธรรมและคุ้มครองสิทธิของผู้กระทำความผิด ตั้งแต่ขั้นออกหมายค้น หมายจับ การควบคุมตัว การคุ้มครอง ผู้ต้องขัง การตรวจคำฟ้อง และการประทับฟ้อง

ในกรณีที่ผู้เสียหายเป็นโจทก์ยื่นฟ้องต่อศาล ศาลต้องทำการไต่สวนมูลฟ้องเพื่อวินิจฉัยว่าคดีมีมูลหรือไม่ ถ้าศาลเห็นว่าคดีไม่มีมูลศาลจะพิพากษายกฟ้องซึ่งโจทก์มีสิทธิยื่นอุทธรณ์ฎีกาได้ตามกฎหมาย แต่ถ้าศาลเห็นว่าคดีมีมูลศาลจะประทับรับฟ้องไว้พิจารณาและผู้ถูกฟ้องจะตกเป็นจำเลยตั้งแต่นั้นไม่ว่าจะได้ตัวจำเลยมาหรือไม่กรณีไม่ได้ตัวจำเลยมาศาลจะออกหมายเรียกหรือหมายจับแล้วแต่จะเห็นสมควร ส่วนในกรณีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ศาลไม่จำเป็นต้องไต่สวนมูลฟ้อง แต่ถ้าเห็นสมควรจะสั่งให้ไต่สวนมูลฟ้องก่อนก็ได้ ตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 162 ซึ่งในทางปฏิบัติศาลจะไม่สั่งให้ไต่สวนมูลฟ้องเพราะถือว่าได้มีการกลั่นกรองโดยพนักงานอัยการมาก่อนแล้ว

2. *ระยะระหว่างการพิจารณา* ศาลมีบทบาทในการอำนวยความยุติธรรมและคุ้มครองสิทธิของผู้กระทำความผิด ในเรื่องการตรวจพยานหลักฐานก่อนสืบพยาน การตั้งทนายความ การสืบพยาน ล่วงหน้า การอธิบายฟ้อง การสืบพยานกรณีจำเลยให้การรับสารภาพและกรณีจำเลยให้การปฏิเสธ การถามพยานหรือคู่ความ และการเรียกสำนวนการสอบสวนจากพนักงานอัยการ

หลักในการพิจารณาคดีอาญา เมื่อศาลประทับฟ้องแล้ว ศาลจะดำเนินการพิจารณาคดีและสืบพยานต่อไปโดยมีสาระสำคัญ 2 ประการ คือ การคุ้มครองจำเลยในการต่อสู้คดีซึ่งจำเลยจะได้รับ การสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ การพิจารณาและสืบพยานต้องทำอย่างเปิดเผยในศาลและต่อหน้าจำเลย และในการพิจารณาคดีและการสืบพยานรวมทั้งการพิพากษาคดีศาลต้องนั่งพิจารณาครบองค์คณะ

3. *ระยะหลังการพิจารณา* ศาลมีบทบาทในการอำนวยความยุติธรรมและคุ้มครองสิทธิของผู้กระทำความผิด ในเรื่องการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานและการวินิจฉัยคดี การทำคำพิพากษาและการอ่านคำพิพากษา (โชติช่วง ท้าววงศ์, 2561)

การพิพากษาคดีอาญาเกิดขึ้นเมื่อศาลสืบพยานจนได้ข้อยุติว่าจำเลยได้กระทำความผิดหรือไม่ได้กระทำความผิดจริงตามฟ้องศาลต้องทำคำพิพากษาหรือคำสั่งและอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งในศาลโดยเปิดเผย ในวันเสร็จการพิจารณาหรือภายในเวลา 3 วัน นับแต่วันเสร็จคดีเว้นแต่มีเหตุอันควร คำพิพากษา หรือคำสั่งของศาลต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้พิพากษาซึ่งนั่งพิจารณาคดี คำพิพากษาหรือคำสั่งมีเพียง 2 ลักษณะ

1. *พิพากษายกฟ้อง* ศาลจะพิพากษายกฟ้องโจทก์และปล่อยตัวจำเลยไป เมื่อพิจารณาแล้วได้ข้อเท็จจริงยุติว่า จำเลยไม่ได้กระทำความผิด การกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด คดีขาดอายุความ หรือมีเหตุตามกฎหมายที่จำเลยไม่ควรต้องรับโทษ

2. พิพากษาลงโทษจำเลย เมื่อศาลเห็นว่าจำเลยได้กระทำความผิดจนปราศจากข้อสงสัยและไม่มี การยกเว้นโทษตามกฎหมายให้ศาลลงโทษแก่จำเลยตามความผิด

การอุทธรณ์ฎีกา เมื่อศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือคำสั่งแล้วคู่ความไม่เห็นด้วยกับคำ พิพากษานั้น คู่ความอุทธรณ์หรือฎีกาได้ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง เว้นแต่ คดีนั้นต้องห้ามมิให้อุทธรณ์หรือฎีกาคำพิพากษาของศาลฎีกา ถือเป็นที่สุดของกระบวนการ ยุติธรรมในชั้นศาลและจะต้องมีการบังคับคดีตามคำพิพากษา

ในส่วนโครงสร้างของศาลตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ศาลแบ่งออกเป็น 3 ชั้น คือ ศาล ชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา

1. *ศาลชั้นต้น* คือ ศาลที่จะเริ่มพิจารณารรคดีเป็นเบื้องต้น ศาลชั้นต้นที่มีอำนาจพิจารณา พิพากษาคดีอาญา สำหรับในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ศาลแขวงพระนครเหนือ ศาลแขวงพระนครใต้ ศาล แขวงธนบุรี ศาลจังหวัดมีนบุรี ศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง ศาลอาญาธนบุรี และศาลอาญา ส่วนในจังหวัด อื่นได้แก่ ศาลแขวง ศาลจังหวัด และศาลคดีเด็กและเยาวชน

2. *ศาลอุทธรณ์* คือ ศาลซึ่งวินิจฉัยข้อผิดพลาด หรือข้อขาดตกบกพร่องของศาลชั้นต้น เพื่อให้เกิดความยุติธรรมในกระบวนการวิธีพิจารณารรคดี ศาลอุทธรณ์นั้นเดิมมีอยู่ศาลเดียว ตั้งอยู่ใน กรุงเทพมหานคร แต่ปัจจุบันได้ขยายออกไปอีก 9 ศาล คือ ศาลอุทธรณ์ ภาค 1-9

3. *ศาลฎีกา* เป็นศาลสูงสุดของศาลในระบบศาลยุติธรรม มีศาลเดียว ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่ในการวินิจฉัยความบกพร่อง หรือข้อผิดพลาดในการพิจารณาคดีของศาลอุทธรณ์อีกชั้นหนึ่ง

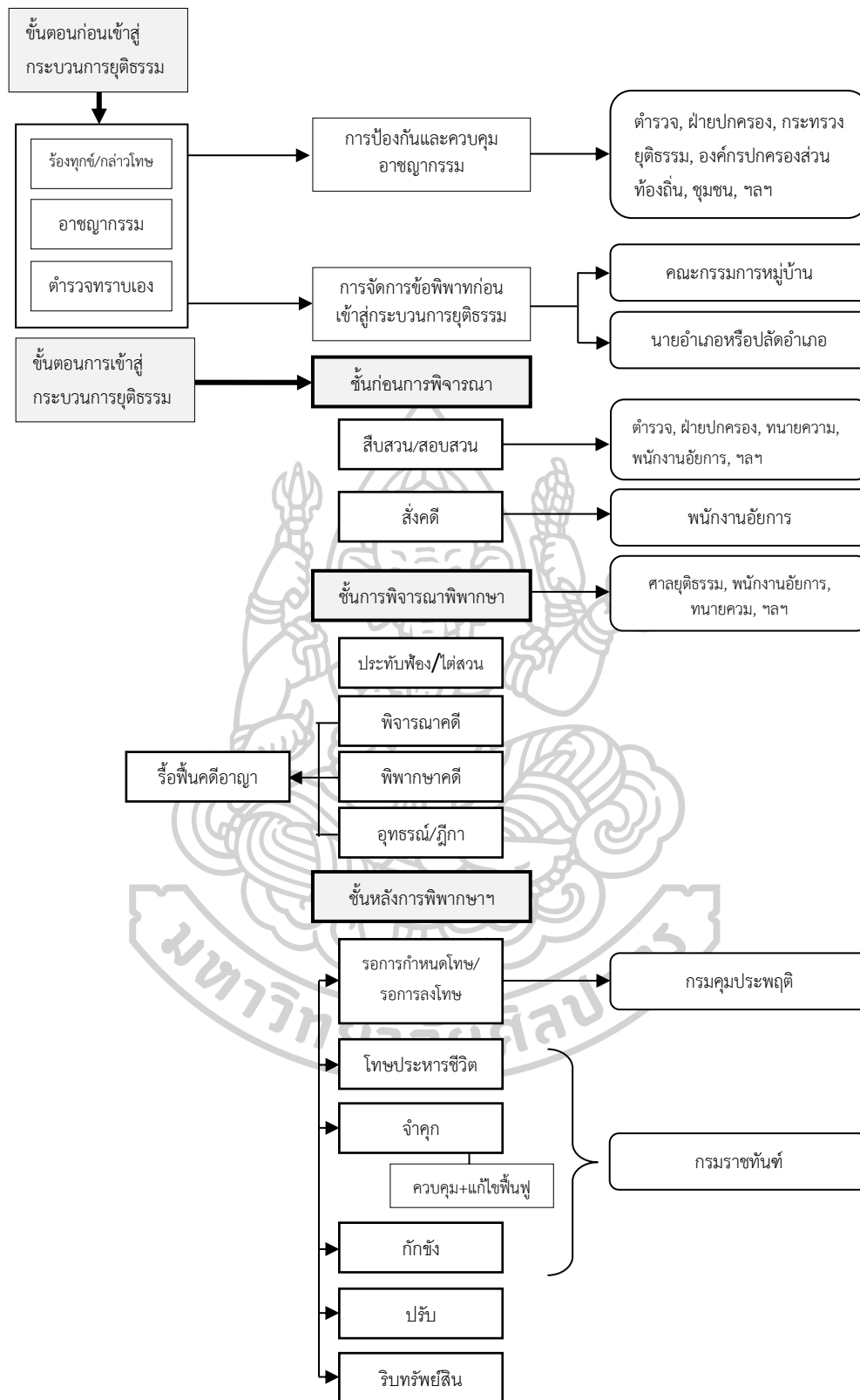
ในระหว่างรอการกำหนดโทษ หรือรอการลงโทษซึ่งอยู่ในชั้นตอนทั้งก่อนและหลังมีคำ พิพากษาของศาล งานคุมประพฤติมีบทบาทสำคัญ กล่าวคือ ในกรณีที่จำเลยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษ จำคุกมาระยะเวลาหนึ่ง และได้รับโอกาสการพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษ ผู้ต้องขังดังกล่าวจะต้องถูก คุมประพฤติไว้เช่นกัน ในการปฏิบัติงานทุกชั้นตอนมีพนักงานคุมประพฤติ (Probation Officer) เป็น ผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งการที่จะทำให้การแก้ไขฟื้นฟูบรรลุดุประสงค้อย่างแท้จริงจะต้องประกอบด้วย กระบวนการสืบเสาะหาข้อเท็จจริงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับจำเลย (Social Investigation) และกระบวนการ ควบคุมสอดส่อง (Supervision) ซึ่งพนักงานคุมประพฤติจะเป็นผู้ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ดูแลผู้กระทำผิด นั้น ๆ โดยมุ่งหวังให้ผู้กระทำผิดกลับตนเป็นพลเมืองดี และกลับคืนสู่ชุมชนอย่างมีคุณค่าต่อไป

5. **กรมราชทัณฑ์** เจ้าหน้าที่ฝ่ายราชทัณฑ์ เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้ามาเกี่ยวข้องของใน กระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกือบทุกขั้นตอน โดยทำหน้าที่ควบคุมผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ใน ระหว่างการดำเนินคดีอาญาไม่ว่าจะเป็นชั้นก่อนศาลพิจารณา ระหว่างการพิจารณา ตลอดจน ภายหลังการพิจารณาพิพากษา ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นกระบวนการในศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ หรือศาลฎีกา เจ้าหน้าที่ฝ่ายราชทัณฑ์มีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามคำสั่งของศาล เช่น ควบคุมตัว ปล่อยตัว หรือ

แม้แต่คำพิพากษาประหารชีวิต ก็เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายราชทัณฑ์ ที่จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาล เป็นต้น นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ฝ่ายราชทัณฑ์ยังมีความรับผิดชอบสำคัญอื่นอีก คือ การฝึกอบรม และแก้ไขฟื้นฟูผู้ถูกคุมขังให้กลับตนเป็นคนดี ด้วยการให้การอบรมทั้งในด้านศีลธรรมและอาชีพ เพื่อให้ผู้ต้องขังสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมภายนอกได้หลังได้รับการปล่อยตัวไป เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับความยุติธรรมโดยตรงดังเช่น ตำรวจ อัยการ และศาล แต่กรมราชทัณฑ์เข้ามาเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในฐานะที่ต้องบังคับคดีให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลในคดีอาญา สำหรับการบังคับคดีตามคำพิพากษาในกรณีที่ศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุกจำเลย เจ้าพนักงานเรือนจำจะดำเนินการกับจำเลยตามคำพิพากษาของศาลโดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ ควบคุมตัวไว้ไม่ให้หนี และลงโทษหรือแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องโทษให้กลับตัวเป็นพลเมืองดี

สรุป กระบวนการยุติธรรมทางอาญาประกอบด้วยหลายองค์ประกอบที่ต้องทำหน้าที่เชื่อมโยงและสืบเนื่องกันอย่างเป็นระบบโดยอาศัยกฎหมายขับเคลื่อนการดำเนินงานและเป็นกลไกในการตรวจสอบควบคุมการใช้อำนาจรัฐ นับตั้งแต่ในชั้นสอบสวน ชั้นสั่งคดี และในชั้นพิจารณาคดีและสืบพยาน เมื่อมีการฆาตกรรมเกิดขึ้นการพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ถูกนำมาใช้ในงานยุติธรรมทางอาญาเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จอำนวยความสะดวกให้แก่สังคม ดังนั้น งานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมจึงถือเป็นระบบหนึ่งที่อยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมของงานยุติธรรมทางอาญา ในการเข้าถึงองค์ความรู้ของระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในงานยุติธรรมทางอาญา ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญามาใช้ในการวางกรอบการศึกษาองค์ประกอบของระบบจากหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามกฎหมาย เช่น กรอบการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของระบบ แนวคำถามที่ใช้แบบสัมภาษณ์ในภาคสนามเพื่อศึกษาสภาพปัญหาของระบบ การกำหนดประเด็นการพัฒนา ฯลฯ

ภาพที่ 1 กระบวนการยุติธรรมทางอาญา (Criminal Justice Process)

ที่มา: กัญญรัตน์ วิภาตะวัต และคณะ (2555)

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์

1. ความหมายของนิติวิทยาศาสตร์ (Forensic Science)

นิติวิทยาศาสตร์ ตามคำจำกัดความของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน คือ วิชาที่ว่าด้วยการนำหลักวิทยาศาสตร์มาประยุกต์เพื่อแก้ปัญหาทางกฎหมาย และการพิสูจน์ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ คดีความ

นิติวิทยาศาสตร์ ในความหมายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ คือ การนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์ทุกสาขา มาประยุกต์ใช้เพื่อประโยชน์แห่งกฎหมาย เช่น ประโยชน์ในทางนิติบัญญัติในเรื่องการออกกฎหมาย และประโยชน์ของการบังคับใช้กฎหมายในการสืบสวนสอบสวนคดีที่เกิดขึ้น และการอำนวยความสะดวก

นิติวิทยาศาสตร์ที่ใช้ความรู้ ทางเคมี ฟิสิกส์ และชีววิทยา ได้แก่ วิชาพิสูจน์หลักฐาน (Criminalistics)

นิติวิทยาศาสตร์ที่ใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ได้แก่ งานนิติเวชวิทยา (Forensic Medicine), นิติทันตวิทยา (Forensic Odontology), นิติมนุษย์วิทยา (Forensic Anthropology), นิติจิตเวชศาสตร์ (Forensic Psychology), นิติวิศวกรรมศาสตร์ (Forensic Engineering)

วิชาพิสูจน์หลักฐานเป็นศาสตร์ซึ่งอาศัยกฎเกณฑ์ทฤษฎีต่าง ๆ ของวิทยาศาสตร์หลายสาขา มาใช้ภายใต้ข้อกำหนดกฎเกณฑ์แห่งกฎหมาย มีจุดประสงค์ในการตรวจพิสูจน์และวิเคราะห์พยานวัตถุ เพื่อการพิสูจน์ความผิดที่เกิดขึ้น และยืนยันผู้กระทำความผิด หรือความบริสุทธิ์ของผู้ถูกกล่าวหา

นักพิสูจน์หลักฐาน จะศึกษาพยานวัตถุต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น ลายพิมพ์นิ้วมือ รอยลายนิ้วมือแฝงสารพันธุกรรม ลูกกระสุนปืน ปลอกกระสุนปืน ฯลฯ โดยจะศึกษาลักษณะทั่วไป (Class Characteristics) และคุณลักษณะเฉพาะ (Individual Characteristics) เพื่อพิสูจน์ (Identify) ระหว่างพยานวัตถุที่ได้จากสถานที่เกิดเหตุกับวัตถุหรือตัวอย่างที่ทราบแหล่งที่มาแล้ว การศึกษาคุณลักษณะโดยทั่วไป (Class Characteristics) เป็นรากฐานของการที่จะชี้เฉพาะ (Identification) ส่วนคุณลักษณะเฉพาะ (Individual Characteristics) เป็นสิ่งที่ใช้บอกความเป็นเอกลักษณ์ (Identity) ของพยานวัตถุนั้นกับวัตถุหรือตัวอย่างที่ทราบแหล่งที่มาว่าเป็นอันเดียวกัน

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับการพิสูจน์หลักฐาน

การพิสูจน์หลักฐานเกิดขึ้นกลางศตวรรษที่ 19 โดยการริเริ่มของบุคคลหลายท่านด้วยกัน ได้แก่ อัลฟอนส์ เบร์ทิลลอน (Alphonse Bertillon, 1890) เป็นผู้วางรากฐานของ “Identification” วางหลักการชี้ตัวบุคคล ซึ่งมีชื่อเรียกว่า “Anthropometry” ซึ่งมีหลักว่า “บุคคลสองคนไม่มีโอกาสที่จะมีขนาดร่างกายตรงกันได้ทุกประการ” เขาได้จัดทำระบบการวัดขนาดของอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายไว้เพื่อเป็นหลักฐานการชี้ตัวบุคคลจนเป็นที่ยอมรับ ส่วนเซอร์ เอ็ดเวิร์ด ริชาร์ด เฮนรี่ (Sir Edward

Richard Henry) ได้นำวิธีการชี้ตัวบุคคลโดยการใช้นิ้วมือมาเป็นเครื่องพิสูจน์ตัวบุคคลแทนวิธีการ Anthropometry ซึ่งวิธีการเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วมือ การจำแนกลายพิมพ์นิ้วมือให้ได้ผลดีมากกว่า เป็นที่ยอมรับมากกว่า และนำมาใช้ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2425 และมีผู้นำเอาวิธีการชี้ตัวบุคคลโดยลายพิมพ์นิ้วมือมาใช้โดยหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีมาตรฐานในเกือบทุกประเทศจนถึงปัจจุบัน

การพิสูจน์หลักฐาน (Criminalistics) ที่จริงแล้วเป็นคำที่มีการใช้ครั้งแรกในตำรา An Introduction to Criminalistics ซึ่งเขียนโดย Charles E. O' Hara กับ Osterberg เมื่อปี ค.ศ. 1952 (สมประสงค์ ประรณชาติ อ้างถึงในคณะวิทยาศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2559) โดยสมาคมนักพิสูจน์หลักฐานแห่งรัฐแคลิฟอร์เนีย (California Association of Criminalists) ได้ให้ความหมายของการพิสูจน์หลักฐานไว้ว่า “Criminalistics is that profession and scientific discipline to the recognition, identification and evaluation of physical evidence by application of the natural sciences to law-science matter” ซึ่งตีความหมายได้ว่า เป็นกฎเกณฑ์ทั้งทางวิชาชีพและทางวิทยาศาสตร์ที่มุ่งในการให้การรับรองการชี้เฉพาะ การจำแนก และการตีความหมายของพยานวัตถุ โดยนำวิทยาศาสตร์ธรรมชาติมาประยุกต์ใช้ในกรณีที่เกี่ยวข้องระหว่างกฎหมายกับวิทยาศาสตร์ อาจขยายให้ชัดเจนขึ้นได้ว่าเป็นศาสตร์แขนงหนึ่งซึ่งอาศัยกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของวิทยาศาสตร์หลายสาขา ได้แก่ ฟิสิกส์ เคมี และชีววิทยามารวมกันภายใต้กฎเกณฑ์แห่งกฎหมายเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หลักหรือการพิสูจน์การกระทำผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ถูกกล่าวหา (อรรถพล แซมสุวรรณและคณะ, 2546) และในปีเดียวกัน ด็อกเตอร์ พอล แอล เคริก (Paul L Kirk, 1974) ได้ตีพิมพ์หนังสือชื่อ Crime Investigation เป็นตำราที่สมบูรณ์แบบที่สุดทั้งด้านการสืบสวนสอบสวน โดยกล่าวไว้ว่า “ไม่ว่าที่ใดก็ตามที่คนร้ายได้ก้าวออกไป สิ่งใดก็ตามที่คนร้ายได้สัมผัสหรือทิ้งไว้โดยไม่ตั้งใจสิ่งเหล่านั้นถือเป็นพยานเงียบ (Silent witness) ที่สามารถย้อนกลับมามัดตัวผู้กระทำความผิดเอง” ต่อมาได้นำวิทยาการตำรวจมาใช้ในงานสืบสวนสอบสวน ในประเทศสหรัฐอเมริกาเรียกการพิสูจน์หลักฐานว่า Police science (วิทยาศาสตร์ตำรวจ) และต่อมาก็มีผู้นำคำว่า Forensic science (นิติวิทยาศาสตร์) มาใช้แทน Police science เพราะคำว่า Forensic มีความหมายว่าเกี่ยวกับศาลหรือกระบวนการยุติธรรม ซึ่งมีความหมายกว้างกว่าคำเดิม คำว่านิติวิทยาศาสตร์จึงเป็นที่นิยมใช้ในเวลาต่อมาและแพร่หลายเมื่อ 60 - 70 ปีที่ผ่านมา (วิฑูรย์ อั้งประพันธ์, 2548) การพิสูจน์หลักฐานจึงจัดได้ว่าเป็นนิติวิทยาศาสตร์ (Forensic science) แขนงหนึ่ง เป็นวิทยาศาสตร์ประยุกต์อย่างหนึ่งที่น่าเอาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์มาทำให้เกิดประโยชน์แก่อรรถคดี (พงศกรณ ชูเวช, 2531) โดยมีทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ทฤษฎีการแลกเปลี่ยน (Exchange Theory) วัตถุพยานขนาดเล็กเป็นสิ่งที่สามารถตรวจสอบได้ในคดีประเภทต่าง ๆ ทั้งจากสถานที่เกิดเหตุเองหรืออาจเกาะติดอยู่กับวัตถุ สิ่งของอื่นใดก็ได้เช่นกันซึ่งบางครั้งก็ยากที่จะมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า แต่ยังมีปริมาณที่สามารถนำไปตรวจวัดได้ และ

วัตถุพยานประเภทนี้จัดได้ว่าเป็นวัตถุพยานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือวัตถุสิ่งของขึ้นใดขึ้นหนึ่งเข้ากับสถานที่เกิดเหตุในคดีที่กำลังพิจารณาอยู่ หากสามารถนำไปใช้ตีความได้อย่างถูกต้องเหมาะสม นอกจากนี้ ไม่ว่าจะจะมีบุคคลใด ๆ พยายามทำความเข้าใจความสะอาดสถานที่เกิดเหตุให้สะอาดเรียบร้อยมากเท่าใดก็ตาม วัตถุพยานประเภทนี้ก็ยังคงมีโอกาสตกค้าง หลงเหลืออยู่ในสถานที่แห่งนั้นอยู่เช่นเดิม และมันก็จะกลายเป็นหลักฐานที่มีความสำคัญที่นำไปสู่การคลี่คลายคดีในที่สุด ดังแนวคิดของเอดมันด์ โลคาร์ด (Edmond Locard, 1877-1966) นักวิทยาศาสตร์ชาวฝรั่งเศสที่ว่า “เมื่อวัตถุใด ๆ ที่มากระทบกันไม่ว่าจะแผ่วเบาเล็กน้อยเพียงใด ต่างก็จะปรากฏร่องรอยขึ้นด้วยกันบนพื้นผิวสัมผัสของวัตถุทั้งสอง ทั้งนี้ อัตราการแลกเปลี่ยนจะขึ้นอยู่กับมวล ความเร็ว ทิศทาง ระยะเวลา และประเภทของพื้นผิวสัมผัสของวัตถุเป็นสำคัญ” ด้วยหลักการนี้เอง จึงเป็นที่มาของทฤษฎีการแลกเปลี่ยน (Exchange Theory) ที่ถูกนำมาประยุกต์ใช้กับงานตรวจสอบวัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์นับแต่นั้น เป็นต้นมา (ประพัฒน์ คนตรง, 2561)

ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนนี้ ถูกนำมาไปประยุกต์ใช้ในกระบวนการตรวจสอบหลักฐานในคดีฆาตกรรม ซึ่งอาจปรากฏหลักฐานหลากหลายประเภทขึ้นได้ เช่น ร่องรอยบาดแผลจากการถูกขีดข่วนและคราบเลือด รวมถึงเศษเส้นผม เส้นขนของผู้ก่อเหตุเกาะติดหรือปะปนอยู่ตามร่างกายของผู้ตายด้วยก็ได้ นอกจากนี้ อาจปรากฏเศษชิ้นเนื้อ เศษผิวหนัง น้ำลาย น้ำอสุจิของผู้ก่อเหตุเกาะติดหรือแทรกซึมอยู่ตามซอกนิ้ว ซอกเล็บของผู้ตายได้เช่นกัน เพราะโดยมากแล้วหากมีการใช้กำลังต่อสู้ขัดขืน หรือการสัมผัสกันโดยไม่ทันระวังตามทฤษฎีการแลกเปลี่ยนแล้วย่อมปรากฏร่องรอยที่พื้นผิวสัมผัสของบุคคลทั้งสอง ซึ่งอาจเป็นตามร่างกาย เสื้อผ้า หรือสิ่งของใด ๆ ก็ตามที่อยู่ ณ สถานที่เกิดเหตุขึ้นได้ด้วยกันทั้งสิ้น แต่ร่องรอยเหล่านี้อาจมีขนาดเล็กมากจนไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่เจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ตรวจสอบนั้นจะต้องพิจารณาร่องรอยเหล่านี้อย่างละเอียดถี่ถ้วน และอาศัยเครื่องมือและวิธีการตรวจสอบที่เหมาะสมเพื่อไม่ให้หลักฐานอันมีค่าต้องตกหล่นสูญหายไป

2. ทฤษฎีการพิสูจน์หลักฐาน การพิสูจน์หลักฐานอาชญากรรมทฤษฎีต่าง ๆ ของวิทยาศาสตร์หลายสาขามาใช้ในการตรวจพิสูจน์และวิเคราะห์พยานวัตถุเพื่อการพิสูจน์ความผิดที่เกิดขึ้นและยืนยันผู้กระทำความผิด หรือความบริสุทธิ์ของผู้ถูกกล่าวหาอันก่อให้เกิดทฤษฎีที่มีหลักการสำคัญ คือ

การจำแนก (Individualization) ซึ่งเป็นการจัดประเภทหรือแสดงให้เห็นความแตกต่าง ซึ่งเป็นการจำแนกก่อนที่จะมาถึงขั้นของการชี้เฉพาะ

การชี้เฉพาะ (Identification) ซึ่งเป็นกรรมวิธีที่จะจัดให้สิ่งของที่มีตัวตนสิ่งหนึ่ง ให้ไปรวมอยู่ในประเภทหรือจำพวกที่ได้กำหนดขอบเขตหรือคุณลักษณะตายตัวเอาไว้แล้ว โดยคุณลักษณะมี 2 ประเภท ได้แก่ คุณลักษณะโดยทั่วไป (Class characteristics) และคุณลักษณะเฉพาะ (Individual characteristics) ตัวอย่างเช่น รอยรองเท้า ลักษณะของพื้นรองเท้าตลอดจนรู้นหรือแบบของบริษัทผู้ผลิตจัดว่าเป็นคุณลักษณะโดยทั่วไป ซึ่งเป็นรากฐานของการชี้เฉพาะ ส่วนลักษณะของการ

สื่กลหรือร่องรอยความเสียหายจากการใส่ใช้งานนั้นจัดเป็นคุณลักษณะเฉพาะซึ่งเป็นสิ่งที่ใช้บอก Identity เป็นต้น

3. งานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 131/1 บัญญัติว่า ในกรณีที่ต้องใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงตามมาตรา 131 ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจให้ทำการตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุ หรือเอกสารใด ๆ โดยวิธีการทางนิติวิทยาศาสตร์ได้ ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี หากการตรวจพิสูจน์ตามวรรคหนึ่ง จำเป็นต้องตรวจเก็บตัวอย่างเลือด เนื้อเยื่อ ผิวน้ำหนัง เส้นผมหรือขน น้ำลาย ปัสสาวะ อุจจาระ สารคัดหลั่ง สารพันธุกรรมหรือส่วนประกอบของร่างกายจากผู้ต้องหา ผู้เสียหายหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบมีอำนาจให้แพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญดำเนินการตรวจดังกล่าวได้ แต่ต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็นและสมควรโดยใช้วิธีการที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดน้อยที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ ทั้งจะต้องไม่เป็นอันตรายต่อร่างกายหรืออนามัยของบุคคลนั้น และผู้ต้องหา ผู้เสียหาย หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องต้องให้ความยินยอม หากผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายไม่ยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควรหรือผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายกระทำการป้องกันขัดขวางมิให้บุคคลที่เกี่ยวข้องให้ความยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานไว้เบื้องต้นว่าข้อเท็จจริงเป็นไปตามผลการตรวจพิสูจน์ที่หากได้ตรวจพิสูจน์แล้วจะเป็นผลเสียต่อผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายนั้น แล้วแต่กรณี ค่าใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์ตามมาตรานี้ให้ส่งจ่ายจากงบประมาณตามระเบียบที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรมหรือสำนักงานอัยการสูงสุดแล้วแต่กรณี กำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง (พิชัย นิลทองคำ, 2562)

เมื่อมีคดีเกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นคดีสำคัญหรือไม่สำคัญ พนักงานสอบสวนทำการตรวจที่เกิดเหตุ (Crime Scene Investigation) จะพบว่าในที่เกิดเหตุมีวัตถุพยานหลายชนิด แต่ละชนิดแต่ละชิ้นล้วนมีความสำคัญอธิบายเหตุและผลของตัววัตถุพยานนั้นอยู่ในตัว พนักงานสอบสวนจึงต้องมีคุณสมบัติที่สำคัญอีกอย่างคือต้องมีความเชี่ยวชาญและรอบคอบในการรวบรวมพยานหลักฐานในที่เกิดเหตุจึงจะสามารถใช้ดุลพินิจในการตรวจพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 131/1 โดยอย่างน้อยพนักงานสอบสวนต้องมีความรู้เบื้องต้นเรื่องวัตถุพยานต่าง ๆ และต้องรู้ขั้นตอนและหลักเกณฑ์ที่สำคัญที่เกี่ยวข้องในการตรวจพิสูจน์หลักฐาน โดยมีหลักสากลที่ต้องคำนึงที่สำคัญอยู่ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ระลึก (Recognition) ผู้เก็บวัตถุพยานหรือเจ้าหน้าที่นิติวิทยาศาสตร์ต้องระลึกว่าในการเก็บรวบรวมวัตถุพยานต้องดูให้ได้ก่อนว่าเป็นวัตถุพยานอะไรมีความสำคัญเกี่ยวข้องกับคดีหรือไม่ หากขาดความชำนาญ อาจทำให้ไม่ได้พยานวัตถุที่สำคัญ เคล็ดลับของการตรวจและจัดเก็บวัตถุพยาน

คือ จะต้องรู้แผนประทุษกรรมของคนร้ายให้ได้เสียก่อน จะทำให้สามารถวิเคราะห์ได้ว่าสิ่งของหรือวัตถุพยานที่อยู่ในที่เกิดเหตุอธิบายอะไรได้บ้าง

2. การเก็บรวบรวม (Collection) การเก็บรวบรวมพยานหลักฐานมีหลักการ ดังนี้

2.1 การได้มาซึ่งวัตถุพยานต้องเป็นที่ยอมรับตามกฎหมาย (Legally) ต้องถูกกฎหมาย หลักสากล เช่น พบคราบเลือดต้องบันทึกภาพ ไม่เช่นนั้นผลของวัตถุพยานอาจนำมาใช้ไม่ได้ ถ้าวินิจฉัยไม่โปร่งใส ไม่สามารถชี้แจงกรรมวิธีการได้มา ซึ่งกรณีนี้ปัจจุบันเกิดการโต้แย้งในโซเชียลมีเดียสังคมออนไลน์ กรณีผู้ต้องหาชาวพม่า 2 คน ชำ 2 นักท่องเที่ยวชาวอังกฤษที่เกาะเต่าที่ยกตัวอย่างข้างต้น เรื่องการเก็บข้อเท็จจริงจากช่องคลอดของ น.ส.ฮันนาห์ ถ้าหากพนักงานสอบสวนไม่เก็บวัตถุพยานตามหลักสากล คาดว่าศาลจะไม่นำผลของดีเอ็นเอ (DNA Fingerprint) มารับฟังลงโทษแน่นอน โดยมีตัวอย่างมาแล้วในคดีของ โอ เจ ซิมป์สัน

2.2 วัตถุพยานต้องเก็บรักษาให้ถูกวิธี เช่น คราบเลือด คราบอสุจิ ควรเก็บรักษาในลักษณะที่แห้งและเย็นเป็นต้น การเก็บรักษาวิดีโอ ต้องเก็บในที่ไม่วิถีจันผู้วิจัยเคยประสบด้วยตนเองว่ากว่าคดีจะนำสืบและแสดงภาพวิดีโอ ให้ศาลได้ ปรากฏว่ามีวินวิดีโอถูกความชื้นจนเสียหายไม่สามารถฉายภาพวิดีโอให้ศาลเห็นได้ เป็นต้น

2.3 การนำส่งวัตถุพยานต้องรัดกุมเพื่อป้องกันการสูญหายหรืออาจมีการปนเปื้อนได้ เช่น เคยพบว่าส่งยาเสพติดทางไปรษณีย์แล้วปรากฏว่าบรรจุภัณฑ์ไม่ได้มาตรฐานเกิดแตกและเสียหายไป เป็นต้น หากมีปัญหาสงสัยในขั้นตอนการเก็บควรสอบถามยังหน่วยงานที่รับผิดชอบก่อน เนื่องจากหากเกิดความผิดพลาดในการพิสูจน์ที่วัตถุพยาน อันเนื่องมาจากขั้นตอนการเก็บหลักฐานจะทำให้ผู้เสียหายเสียเปรียบ หรือไม่สามารถชี้ชัดได้

3. วิเคราะห์ (Analysis) หลักการนี้ประกอบด้วย 2 กระบวนการ คือ พิสูจน์เป็นอะไร (Identification) และการเปรียบเทียบ (Comparison)

3.1 Identification การพิสูจน์ว่าสิ่งที่ได้เป็นอะไร มองด้วยตาเปล่าบอกได้ไหม หรืออาจต้องใช้เครื่องมือพิเศษ หรืออาจต้องทราบโดยเร็วเพื่อตัดข้อสงสัยออก

3.2 Comparison การเปรียบเทียบต้องเลือกตรวจคุณสมบัติที่มีลักษณะเฉพาะตัว และเมื่อเทียบกับหลักสากล เช่น น้ำยาตรวจต่าง ๆ ต้องได้มาตรฐาน ต้องยืนยันผลตรวจความเหมือนกันครบ 10 ตำแหน่ง เป็นต้น

การพิสูจน์หลักฐานมีจุดมุ่งหมายในการนำความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ทั้งที่เป็นวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์มาใช้ร่วมกับความชำนาญการของบุคคลเพื่อประโยชน์ในการแสวงหาความยุติธรรมโดยมีขอบเขต ดังนี้

(1) การตรวจลายนิ้วมือ ฝ่ามือ และฝ่าเท้า รวมทั้งระบบตรวจลายพิมพ์นิ้วมืออัตโนมัติ

(2) การตรวจพยานเอกสาร ได้แก่ การตรวจหมึกพิมพ์ ตรวจลายเซ็น ลายมือเขียน ตรวจร่องรอยการขูดลบ ลบล้าง แก้ไข และเปลี่ยนแปลงข้อความเดิม เป็นต้น

(3) การตรวจอาวุธปืนและกระสุนปืน

(4) การตรวจสถานที่เกิดเหตุและการถ่ายรูป

(5) การตรวจทางเคมี

(6) การตรวจทางฟิสิกส์

(7) การตรวจพยานวัตถุทางชีววิทยาขนาดเล็ก

การตรวจพยานหลักฐานในที่เกิดเหตุและการพิสูจน์หลักฐานวัตถุดังกล่าวเพื่อนำไปประมวลลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นว่าคนร้ายได้กระทำอย่างไรและมีวิธีการอย่างไร พยานหลักฐานทั้งหมดจะเป็นประโยชน์ในการอ้างอิงต่อศาลเพื่อยืนยันตัวผู้กระทำผิด (คณะวิทยาศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2559) ทั้งนี้ ในปัจจุบันศูนย์พิสูจน์หลักฐานตำรวจมีอำนาจหน้าที่บริหารงานและดำเนินการเกี่ยวกับงานวิทยาการตำรวจ การตรวจสถานที่เกิดเหตุ และการถ่ายภาพ ทั้งการตรวจพิสูจน์หลักฐานเช่นเดียวกับกองพิสูจน์หลักฐานกลาง และงานทะเบียนประวัติอาชญากรรม แผนประทุษกรรม สมุดภาพคนร้าย บุคคลพันโทษ หมายจับ ทรัพย์สินหาย คนหายพลัดหลง การตรวจสอบลายพิมพ์นิ้วมือ ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์พิสูจน์หลักฐานแต่ละหน่วยงาน ดังนี้

(1) ฝ่ายอำนวยการ มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานธุรการและกำลังพล งานการเงินและพัสดุ งานยุทธศาสตร์ งานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร งานทะเบียนประวัติอาชญากรรมทั้งงานอื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

(2) กลุ่มงานตรวจสถานที่เกิดเหตุ มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานตรวจสถานที่เกิดเหตุในคดีต่าง ๆ งานถ่ายภาพ งานตรวจเปรียบเทียบร่องรอยลายนิ้วมือ เพื่อสนับสนุนพนักงานสอบสวนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ รวมทั้งงานอื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

(3) กลุ่มงานตรวจเอกสาร มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานตรวจพิสูจน์ประเภทเอกสาร วัตถุ ร่องรอย และเงินตราปลอมแปลง

(4) กลุ่มงานตรวจอาวุธปืนและเครื่องกระสุน มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานตรวจขึ้นประวัติ การตรวจเปรียบเทียบเครื่องกระสุนปืน ตรวจชนิดขนาดของอาวุธปืน และร่องรอยบนวัตถุ

(5) กลุ่มงานตรวจทางเคมี ฟิสิกส์ มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานและของกลางในคดีต่าง ๆ ซึ่งเป็นงานตรวจพิสูจน์ที่ต้องใช้หลักวิชาทางเคมีและฟิสิกส์ เช่น สารเคมี น้ำมันเชื้อเพลิง วัตถุปลอมปน (ทอง, นาก) รอยขูดลบหมายเลขบนโลหะ มิเตอร์ไฟฟ้า อุปกรณ์ไฟฟ้า กระจก ดิน หิน ทราาย เส้นใย การจับเท็จ การตรวจร่องรอยการฉีดยาเสพติด การตรวจเปรียบเทียบวัตถุพยานต่าง ๆ

(6) กลุ่มงานตรวจยาเสพติด มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานและของกลางในคดีเกี่ยวกับยาเสพติด แหล่งผลิตยาเสพติด และยาพิษ

(7) กลุ่มงานตรวจลายนิ้วมือแฝง มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานตรวจพิสูจน์ลายนิ้วมือ ฝ่ามือ ฝ่าเท้าแฝง

(8) กลุ่มงานตรวจชีววิทยาและดีเอ็นเอ มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานและของกลางในคดีต่าง ๆ ซึ่งเป็นงานตรวจพิสูจน์ที่ต้องใช้หลักวิชาทางชีววิทยา เช่น โลหิต อสุจิ สารพันธุกรรม เส้นผม เส้นขน การตรวจเปรียบเทียบวัตถุพยานต่าง ๆ

(9) กลุ่มงานตรวจพิสูจน์อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานและของกลางในคดีเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี

(10) กลุ่มงานผู้เชี่ยวชาญ มีหน้าที่ดำเนินการศึกษา ค้นคว้า วิจัย และพัฒนาโครงการเกี่ยวกับการตรวจพิสูจน์หลักฐาน และการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ และการให้คำปรึกษาแนะนำ ตอบข้อหารือเกี่ยวกับการตรวจพิสูจน์หลักฐาน และการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

(11) พิสูจน์หลักฐานจังหวัด มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุและถ่ายภาพงานตรวจเปรียบเทียบร่องรอยการเดินชน งานตรวจพิสูจน์ยาเสพติดและหลักฐานอื่น ๆ และงานทะเบียนประวัติอาชญากร ในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของแต่ละจังหวัด

4. พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์

พยานหลักฐานเป็นสิ่งที่พิสูจน์ถึงการเกิดขึ้นจริงและข้อเท็จจริงของคดี สามารถเชื่อมโยงผู้กระทำผิดกับผู้เสียหายหรือกับสถานที่เกิดเหตุได้ ทำให้ทราบตัวผู้กระทำผิด ป้องกันผู้บริสุทธิ์ที่ถูกกล่าวหา สามารถใช้ยืนยันคำให้การของผู้เสียหาย ทำให้ผู้กระทำผิดต้องยอมรับสารภาพเพราะจำนนต่อหลักฐาน พยานหลักฐานที่ชอบด้วยกฎหมายและมีความเชื่อถือได้จึงมีความสำคัญต่อการพิสูจน์ข้อเท็จจริงในศาล และศาลยอมรับฟังเพื่อประโยชน์ต่อการพิจารณาคดีได้อย่างถูกต้องและบริสุทธิ์ ยุติธรรมมากที่สุดเท่าที่จะทำได้

1) ประเภทของพยานหลักฐาน ตามหลักกฎหมายสามารถจำแนกพยานหลักฐานเป็นประเภทต่าง ๆ ได้แก่ พยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ และพยานผู้เชี่ยวชาญ มีรายละเอียด ดังนี้

1. พยานบุคคล หมายถึง บุคคลที่มาเบิกความต่อหน้าศาลด้วยวาจา แต่พยานบุคคลอาจจะไม่ได้เป็นผู้รู้เห็นจริงแต่ถูกนำเข้ามาให้การกล่าวอ้างเป็นพยานด้วยเหตุผลต่าง ๆ อาทิเช่น มีความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้กระทำผิดหรือให้การเพื่อหวังประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรืออาจเป็นผู้รู้เห็นจริงแต่อาจกลับคำให้การเป็นอย่างอื่นในชั้นศาลด้วยเหตุผลต่าง ๆ เช่น ถูกข่มขู่จากผู้สูญเสียประโยชน์หรือได้รับสินจ้างให้กลับคำให้การ

2. พยานเอกสาร หมายถึง ข้อความใด ๆ ในเอกสารที่มีการอ้างเป็นพยาน

3. พยานวัตถุ หมายถึง วัตถุสิ่งของที่คู่ความอ้างเป็นพยาน รวมถึงสถานที่ที่ศาลตรวจพยานวัตถุจัดเป็นพยานหลักฐานที่สำคัญที่สุดและมีความน่าเชื่อถือมากกว่าพยานบุคคล เพราะพยานวัตถุเป็นสิ่งที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ และสามารถนำไปพิสูจน์ทราบได้ด้วยกระบวนการทางนิติวิทยาศาสตร์ โดยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้บัญญัติเกี่ยวกับเรื่องพยานวัตถุดังนี้

มาตรา 241 “สิ่งใดใช้เป็นพยานวัตถุต้องนำมาศาล...”

มาตรา 242 “ในระหว่างการสอบสวน ได้ส่วนมูลฟ้องหรือพิจารณาถึงของซึ่งเป็นพยานวัตถุต้องให้คู่ความหรือพยานตรวจดู”

4. พยานผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง พยานบุคคลซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในศาสตร์สาขาใดสาขาหนึ่ง และมาเบิกความให้ความเห็น

พยานชั้นหนึ่งและพยานชั้นสองเป็นการแบ่งพยานหลักฐานตามหลักกฎหมายอังกฤษที่เรียกว่า กฎแห่งพยานหลักฐานที่ดีที่สุด (Best evidence rule) เพื่อเปรียบเทียบระหว่างพยานหลักฐานหลาย ๆ ชั้นที่มุ่งพิสูจน์ข้อเท็จจริงเดียวกัน

1. พยานชั้นหนึ่ง หมายถึง พยานหลักฐานชั้นที่ดีที่สุดในบรรดาพยานหลักฐานทั้งหลายที่มุ่งพิสูจน์ข้อเท็จจริงข้อหนึ่ง

2. พยานชั้นสอง หมายถึง พยานหลักฐานในลำดับรองลงมา

พยานหลักฐานโดยตรงและพยานหลักฐานแวดล้อม

1. พยานหลักฐานโดยตรง (Direct evidence) หมายถึง พยานหลักฐานที่มุ่งพิสูจน์ข้อเท็จจริงซึ่งเป็นประเด็นพิจารณาในคดีโดยตรง ซึ่งหากศาลเชื่อพยานหลักฐานโดยตรงนี้ ศาลสามารถสรุปข้อเท็จจริงได้โดยไม่ต้องค้นคว้าหาเหตุผลอื่นอีก

2. พยานหลักฐานแวดล้อม (Circumstantial evidence) หมายถึง พยานหลักฐานที่มุ่งพิสูจน์ข้อเท็จจริงที่มีได้เป็นประเด็นพิพาทในคดีโดยตรง หากแต่พิสูจน์ข้อเท็จจริงอื่นที่บ่งชี้ว่าข้อเท็จจริงอันเป็นประเด็นพิพาทน่าจะเกิดขึ้นหรือไม่

ประจักษ์พยานและพยานบอกเล่า

1. ประจักษ์พยาน (Eyewitness) หมายถึง พยานบุคคลที่ได้ประสบข้อเท็จจริงที่เบิกความมาด้วยตนเอง

2. พยานบอกเล่า (Hearsay) หมายถึง พยานบุคคลที่มีได้ประสบข้อเท็จจริงที่เบิกความด้วยตนเอง แต่รับทราบมาจากการบอกเล่าของบุคคลอื่นหรือจากบันทึกที่บุคคลอื่นทำไว้

2) แหล่งที่พบพยานวัตถุ การที่จะได้มาซึ่งพยานวัตถุนั้น โดยทั่วไปแล้วมักคิดว่าจะต้องพบแต่ในสถานที่เกิดเหตุเท่านั้น แท้ที่จริงแล้วพยานวัตถุมีได้มีอยู่แต่ในสถานที่เกิดเหตุ แต่ยังมีแหล่งอื่น ๆ ที่จะพบพยานวัตถุได้อีกด้วย เพื่อความสมบูรณ์ครบถ้วนแล้ว จะต้องตรวจพยานวัตถุจากแหล่งต่าง ๆ ดังนี้

1. สถานที่เกิดเหตุ ซึ่งเป็นสถานที่ที่เหตุเกิดขึ้นและเป็นแหล่งรวมของบรรดาพยานวัตถุส่วนใหญ่ สถานที่เกิดเหตุนับเป็นหัวใจสำคัญของการสืบสวนสอบสวน ซึ่งคนร้ายมักจะทิ้งร่องรอยของการกระทำความผิดเอาไว้ไม่มากก็น้อย ขึ้นอยู่กับความสามารถของพนักงานสืบสวนสอบสวนในการค้นหาและจัดเก็บพยานวัตถุได้มากน้อยเพียงใด

2. ตัวผู้เสียหาย เป็นอีกแหล่งหนึ่งซึ่งมีพยานวัตถุปรากฏอยู่ได้เช่นเดียวกัน เช่น ในคดีข่มขืนกระทำชำเรา พยานวัตถุที่จะพิสูจน์การกระทำว่าเกิดขึ้นจริงหรือไม่นั้นจะอยู่กับตัวผู้เสียหาย การที่เจ้าหน้าที่ส่งตัวผู้เสียหายไปให้แพทย์ตรวจสอบหาร่องรอยการข่มขืน เช่น คราบอสุจิ เส้นขน และร่องรอยบาดแผล เป็นต้น ก่อนจะสรุปได้ว่าเกิดขึ้นจริงหรือไม่ ล้วนแสดงให้เห็นความสำคัญของพยานวัตถุแหล่งนี้ได้เป็นอย่างดี

3. ตัวคนร้าย สามารถพบพยานวัตถุที่สำคัญเช่นเดียวกับที่ตัวของผู้เสียหาย โดยหากคนร้ายได้เข้าไปในสถานที่เกิดเหตุแล้วย่อมต้องนำสิ่งของบางอย่างติดตัวออกไปจากสถานที่เกิดเหตุด้วย โดยสิ่งของนั้นอาจมีขนาดใหญ่ เช่น ทรัพย์สินจากการโจรกรรม หรือมีขนาดเล็กมาก เช่น เศษดิน หิน ทราย เศษแก้ว ที่ติดไปกับรองเท้า หรือโลหิตที่กระเด็นไปติดตัวคนร้ายโดยไม่รู้ตัว เป็นต้น

4. สถานที่อื่นที่นอกเหนือจากสถานที่เกิดเหตุ เช่น กรณีคนร้ายยิงคนตายในสถานที่เกิดเหตุแล้วนำอาวุธนั้นติดตัวไปด้วย ระหว่างการหลบหนีได้เอาปืนโยนลงแม่น้ำ แม่น้ำจึงเป็นสถานที่พบวัตถุพยาน แต่มิได้เป็นสถานที่เกิดเหตุ

3) กฎแห่งพยานหลักฐาน กฎแห่งพยานหลักฐานมีหัวใจสำคัญอยู่ 2 ประเด็น คือ ความเป็นสาระสำคัญ (Materiality) และการยอมรับฟังได้ (Admissibility) การที่พยานหลักฐานหรือพยานวัตถุใช้เป็นหลักฐานในศาลและเป็นที่ยอมรับได้นั้น มีกฎเกณฑ์ที่จะทำให้พยานวัตถุนั้นมีคุณค่า 4 ประการ ดังนี้

กฎข้อที่ 1 เริ่มตั้งแต่เจ้าหน้าที่คนแรกไปสถานที่เกิดเหตุ จนกระทั่งการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเสร็จสิ้น การป้องกันก็คือป้องกันมิให้พยานหลักฐานโดยเฉพาะพยานวัตถุถูกทำลาย หรือเสื่อมค่า หรือสูญหายไป ส่วนการรักษาสถานที่เกิดเหตุ คือ รักษาให้พยานวัตถุที่มีอยู่ในสถานที่เกิดเหตุ คงสภาพ และสามารถนำไปใช้ตรวจพิสูจน์และเป็นพยานหลักฐานได้

กฎข้อที่ 2 การเก็บพยานหลักฐานอย่างถูกต้องตามกฎหมาย โดยบุคคลที่เก็บพยานหลักฐานนั้นจะต้องเป็นบุคคลที่กฎหมายให้อำนาจไว้ในการเข้าและเก็บวัตถุพยานต่าง ๆ ในสถานที่เกิดเหตุ เช่น พนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐาน หรือเจ้าหน้าที่วิทยาการตำรวจ เป็นต้น

กฎข้อที่ 3 กระทำการค้นหาและเก็บพยานหลักฐานอย่างเหมาะสม ผู้ตรวจสถานที่เกิดเหตุจะต้องไม่มองข้ามหรือละเลยวัตถุพยานเลยแม้แต่เพียงชิ้นเดียว ถ้าสงสัยว่าสิ่งนั้นจะเป็นวัตถุ

พยานหรือไม่ ก็ให้ทำการเก็บไว้ก่อนพร้อมทั้งระบุรายละเอียดของวัตถุพยานนั้น ตำแหน่งที่พบและการบรรจุหีบห่อรักษาไว้อย่างเหมาะสม

กฎข้อที่ 4 มีหลักฐานแสดงลำดับการครอบครองพยานหลักฐานโดยตลอด (Chain of custody) หมายถึง พยานหลักฐานนั้นจะต้องอยู่ภายใต้การคุ้มครองของบุคคลหรือหน่วยงานตั้งแต่เริ่มเก็บจนกระทั่งแสดงในชั้นศาลโดยไม่มีการขาดช่วงในการครอบครองเลย ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงช่วงการครอบครองจะต้องมีหลักฐานแสดงการรับส่งของกลางนั้นโดยตลอด เพื่อให้วัตถุพยานยังสามารถรักษาคุณค่าและมีความน่าเชื่อถือได้อยู่ตลอดเวลา จำเป็นที่เจ้าหน้าที่หรือผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องดูแลรักษาและป้องกันวัตถุพยานเหล่านั้นไว้ให้ดีที่สุด การดำเนินการเกี่ยวกับพยานวัตถุจำเป็นต้องมีการบันทึกอย่างเป็นระบบทุกขั้นตอน ต้องมีหลักฐานให้ตรวจสอบได้เพื่อให้แน่ใจว่าวัตถุพยานนั้น ๆ ไม่ได้ถูกสับเปลี่ยน ปนเปื้อน หรือเกี่ยวข้องกับคดีที่กำลังพิจารณาอยู่นั้น ช่วงการครอบครองพยานหลักฐาน (Chain of custody) มีขั้นตอนการดำเนินการซึ่งประกอบด้วย

1. การจัดการ (Taking) การตรวจเก็บพยานวัตถุต้องกระทำโดยบุคคลที่มีหน้าที่ตามกฎหมาย มีการบันทึกรายละเอียดต่าง ๆ เช่น สภาพ ตำแหน่งที่พบ มีการทำคำพิพากษา เครื่องหมาย ระบุวัน เดือน ปี เวลาที่เก็บ เช่น พบกันบูห์ต้องมีการบันทึก ยี่ห้อ สภาพ พบที่ตรงไหน และระบุวันเวลาที่ตรวจพบ

2. การเก็บรักษา (Keeping) เป็นการแสดงให้เห็นว่าพยานวัตถุได้ถูกเก็บและครอบครองไว้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ทำให้มั่นใจว่าพยานวัตถุมีความถูกต้องไม่มีการปนเปื้อน เช่น กันบูห์ เก็บรักษาโดยใส่ซองกระดาษ มีการบันทึกรายละเอียดที่ซองปิดผนึก และมีการเซ็นชื่อกำกับ

3. การขนส่ง (Transporting) การส่งพยานวัตถุไปยังห้องปฏิบัติการ ต้องมีหนังสือนำส่งระบุจุดประสงค์การตรวจ และแสดงให้เห็นว่า พยานวัตถุได้ถูกบรรจุหีบห่อ ปิดผนึก และติดฉลากไว้อย่างเหมาะสมและจัดเจ้าหน้าที่ส่งพยานวัตถุไปยังสถานตรวจพิสูจน์ด้วย

4. การส่งมอบ (Delivering) การส่งมอบพยานวัตถุให้แก่ผู้รับ เช่น เจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการแพทย์ หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ต้องมีการส่งอย่างถูกต้อง มีหลักฐานแสดง วัน เดือน ปี เวลา ที่รับของกลาง รายละเอียดของของกลางและให้ผู้รับลงลายมือชื่อพร้อมทั้งวัน เวลา ในสำเนาหนังสือนำส่ง ที่ผ่านมามีหลายคดีที่จำเลยผู้ซึ่งได้ลงมือก่อเหตุจริงกลับถูกศาลตัดสินว่าไม่มีความผิด เพราะข้อกังขาเกี่ยวกับช่วงการครอบครองวัตถุพยานที่เกี่ยวข้องกับคดีเท่านั้น ซึ่งอาจจะปรากฏจุดอ่อนหรือมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นช่วงใดในกระบวนการนี้ก็ตาม เช่น การที่ไม่สามารถตรวจสอบยืนยันได้ว่าวัตถุพยานนี้ถูกเบิกไปตรวจสอบวิเคราะห์หลังจากจากเก็บรวบรวมมาได้แล้ว กระทำโดยใครบ้าง เมื่อใด เป็นระยะเวลาเท่าใด และมีใครรู้เห็น หรือลงบันทึกไว้เป็นหลักฐาน แม้ว่าในท้ายที่สุดแล้ว วัตถุพยานดังกล่าวจะถูกนำกลับมาเก็บยังห้องเก็บหลักฐานเช่นเดิมแล้วก็ตาม

ลักษณะเช่นนี้ ศาลอาจมองว่าวัตถุพยานอาจถูกสับเปลี่ยน บิดเบือน ปลอมแปลง และนำมาปรักปรำ จำเลยก็เป็นได้ เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับวัตถุพยานในคดีจำเป็นต้องใส่ใจกับปัญหาในลักษณะเช่นนี้ อย่างมาก เพราะช่วงการครอบครองวัตถุพยาน (Chain of custody) จัดว่าเป็นกระบวนการที่มีความละเอียดอ่อน และมีความเปราะบางมากที่สุดช่วงหนึ่งในการดำเนินคดี ความประมาทเลินเล่อเพียงเล็กน้อยไม่ว่าในช่วงใดก็ตาม อาจส่งผลทำให้จำเลยถูกตัดสินให้ไม่มีความผิดและอาจลอยนวลกลับมาก่อเหตุซ้ำกับผู้บริสุทธิ์ได้อีกในอนาคต

4) การปนเปื้อนวัตถุพยานและการหลีกเลี่ยงการปนเปื้อน ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ไม่ว่าจะเป็นผู้พิพากษา อัยการ ตำรวจที่คาดหวังที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงจากวัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์ก่อนที่จะตัดสินใจใด ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อวัตถุพยานเหล่านั้น เป็นตัวแปรสำคัญซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับคดี อันทำให้ทนายฝ่ายจำเลยต่างก็ต้องพยายามลดความน่าเชื่อถือของวัตถุพยานที่ถูกหยิบยกขึ้นมาพาดพิงลูกความของตนให้ได้มากที่สุด ในประเด็นต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการปนเปื้อน การถูกสับเปลี่ยน หรืออื่น ๆ ด้วยเหตุนี้ พนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้ความสำคัญกับการระงับรักษาวัตถุพยานทุกชิ้นที่ตรวจเก็บได้จากสถานที่เกิดเหตุ ให้ปราศจากการปนเปื้อนหรือถูกปลอมแปลงใด ๆ โดยเด็ดขาด ส่วนมากแล้ว วัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุนั้นจะถูกปนเปื้อนเมื่อมีวัตถุหรือสิ่งแปลกปลอมปะปนเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ ภายหลังจากที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นแล้ว ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ทั้งก่อน ระหว่าง หรือภายหลังจากที่เจ้าหน้าที่ได้ไปทำการตรวจเก็บวัตถุพยานในสถานที่เหล่านั้น ขณะเดียวกันบุคคลทั่วไป ไม่ว่าจะใคร ก็สามารถก่อให้เกิดการปนเปื้อนของวัตถุพยานได้ทั้งนั้น ไม่ว่าจะเป็นพยานผู้พบเห็นเหตุการณ์ ผู้ต้องสงสัย เจ้าหน้าที่หน่วยกู้ภัย พนักงานดับเพลิง หรือแม้แต่ตัวเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ทำหน้าที่ตรวจเก็บวัตถุพยานเองก็ตาม

5) แนวปฏิบัติเพื่อหลีกเลี่ยงการปนเปื้อน ตามหลักปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานสากลโดยทั่วไปแล้ว เจ้าหน้าที่จำเป็นต้องสวมเครื่องป้องกันร่างกายขณะเข้าไปยังสถานที่เกิดเหตุ เช่น เสื้อผ้า ถุงมือ หมวกคลุมศีรษะ รวมถึงถุงหุ้มรองเท้าให้เรียบร้อยทุกครั้ง สิ่งเหล่านี้เป็นอุปกรณ์พื้นฐาน ที่นอกจากจะช่วยป้องกันการปนเปื้อนวัตถุพยานที่อาจร่วงหล่นปะปนจากตัวเจ้าหน้าที่ไปยังสถานที่เกิดเหตุ ยังช่วยป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการตรวจวัตถุพยานบางประเภท เช่น วัตถุพยานทางเคมี หรือชีวภาพ ไม่ว่าจะเป็ลือด น้ำเหลือง หรือสารเคมีต่าง ๆ ที่อาจสาดกระเซ็น หรือหยดใส่ร่างกายของเจ้าหน้าที่ได้ด้วยเช่นกัน เพราะสิ่งเหล่านี้อาจแฝงไว้ด้วยอันตรายที่อาจส่งผลร้ายต่อสุขภาพของเจ้าหน้าที่ในภายหลังได้ โดยเฉพาะเชื้อโรคหรือสารเคมีร้ายแรงบางชนิด นอกจากนี้ เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ที่นำมาใช้ในการตรวจสถานที่เกิดเหตุ ไม่ว่าจะเป็ประเภทใดก็ตาม ต่างก็จำเป็นต้องทำความสะอาดให้เรียบร้อยก่อนนำมาใช้กับการตรวจเก็บวัตถุพยานในแต่ละครั้ง ยกตัวอย่างเช่น แปรงขัดลายพิมพ์นิ้วมือ หรือแม้แต่ตัวผงสำหรับขัดลายพิมพ์นิ้วมือเองก็ตามเพราะสิ่งเหล่านี้สามารถกักเก็บ DNA (Deoxyribonucleic Acid) หรือสารพันธุกรรมจากบุคคลอื่นในสถานที่เกิดเหตุก่อนหน้านั้นเอาไว้ และ

สามารถถูกถ่ายโอนไปปนเปื้อนเข้ากับวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุแห่งใหม่ได้ และทำให้ผลการตรวจสอบคลาดเคลื่อนและบิดเบือนความจริงได้ในที่สุด ซึ่งกรณีเช่นนี้ ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่แนะนำว่า เจ้าหน้าที่จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงปดลายพิมพ์นิ้วมือใหม่ทุกครั้งที่ทำกรตรวจเก็บในแต่ละคดี ขณะเดียวกันแปรงเหล่านี้ก็จะกลายมาเป็นส่วนหนึ่งของวัตถุพยานในคดีนั้นไปพร้อม ๆ กัน ก่อนลงมือปฏิบัติงานในแต่ละครั้ง เจ้าหน้าที่จำเป็นต้องเปลี่ยนถุงมือคู่มือใหม่เสมอ เพื่อป้องกันปัญหาการปนเปื้อนดังกล่าวจากการจับต้องวัตถุพยานหรือจากสถานที่เกิดเหตุอื่น อย่างไรก็ตาม แม้ว่าคำแนะนำเหล่านี้ อาจเป็นการปฏิบัติงานที่ดูมีความสิ้นเปลืองไปบ้าง แต่เมื่อเทียบกับผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมาหากถูกละเลยไปแล้ว สิ่งเหล่านี้จะถือได้ว่าเป็นวิธีปฏิบัติที่มีความคุ้มค่าอย่างยิ่ง

5. สถานที่เกิดเหตุ

สถานที่เกิดเหตุหมายถึงสถานที่ที่เกิดเหตุในคดีอาญาไม่ว่าฐานใด ฐานหนึ่งอาจจะอ้างว่าเกิดหรือเชื่อว่าเกิดเหตุในสถานที่แห่งนั้นหรือบริเวณนั้น ทั้งนี้อาจจะพบร่องรอย หลักฐานหลังเกิดเหตุหรือพอจะอนุมานได้ว่ามีกรกระทำผิดอาญาขึ้น สถานที่เกิดเหตุมักจะพบร่องรอยหรือหลักฐานเสมอตามหลักการที่ว่าอาชญากรนั้นต้องทิ้งร่องรอยไว้แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจจะตรวจพบร่องรอยนั้นหรือไม่ขึ้นอยู่กับความสามารถและประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจพบร่องรอยหรือหลักฐานแล้วจะทำให้สามารถสืบสวนต่อไปได้ว่าผู้กระทำผิดในครั้ง นั้นเป็นใคร กระทำอย่างไร วิธีการทำอย่างไร เมื่อใด และแรงจูงใจเกิดจากอะไร อาจจะพบศพของ มนุษย์ ชิ้นส่วนมนุษย์ เศษวัสดุ ยานพาหนะ วางอยู่ในสถานที่เปิดเผยหรือปกปิดอยู่อาจหมายถึง สถานที่ที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นทั้งทางแพ่งและทางอาญา โดยทั่วไปแล้วผู้กระทำความผิดมักทิ้ง ร่องรอยหรือพยานหลักฐานไว้ในสถานที่เกิดเหตุซึ่งจะทำให้ผู้ไปตรวจสถานที่เกิดเหตุสามารถเก็บ ร่องรอยหรือพยานหลักฐานและอ่านสภาพของสถานที่เกิดเหตุได้ว่าใครเป็นผู้กระทำผิด กระทำอย่างไร ด้วยวิธีการใด เมื่อเวลาใด และประสงค์ต่ออะไร (จिरศักดิ์ เจียมเจตจรูญ, 2550) โดยธรรมชาติแล้วอาชญากรรมต้องมีร่องรอยเสมอ แต่เจ้าหน้าที่จะเก็บได้หรือไม่ขึ้นอีกประเด็นหนึ่ง

สถานที่เกิดเหตุจึงเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการสืบสวนสอบสวนเพื่อให้ได้พยานหลักฐานที่จะนำไปพิสูจน์ว่ามีเหตุเกิดขึ้นจริง และใครเป็นผู้กระทำนอกจากสถานที่เกิดเหตุซึ่ง เป็นบริเวณที่ผู้กระทำผิดได้ลงมือกระทำแล้ว บริเวณอื่นที่เกี่ยวข้องๆ เช่น บริเวณที่ผู้กระทำผิด หลบหนีไป ซ่อนตัว บริเวณที่พบวัตถุพยานต่างๆ ที่ใช้ในการกระทำความผิด ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นบริเวณที่มีความต่อเนื่องกับสถานที่เกิดเหตุ และมีความสำคัญเช่นกัน ในทางปฏิบัติอาจจะยากที่จะระบุลงไปได้ชัดเจนว่าขอบเขตของสถานที่เกิดเหตุขึ้นอยู่กับตรงไหน (สมภพ เองสมบุญ, 2551) เพราะฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่า สถานที่เกิดเหตุเป็นจุดเริ่มต้นของการสืบสวนสอบสวนซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญของกระบวนการยุติธรรม การรวบรวมพยานหลักฐาน การตรวจพิสูจน์และการจับกุมตัวผู้กระทำผิด และนำตัว

ผู้กระทำผิดมาลงโทษ ทั้งนี้ เพื่อการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม สถานที่เกิดเหตุจึงมีความสำคัญที่สุดในกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา

1) ความหมายของสถานที่เกิดเหตุ การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ หมายถึง การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุการณทางคดีอาญาขึ้น เช่นการประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกาย การโจรกรรม ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ เป็นต้น และยังหมายความว่า การที่พนักงานเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการสอบสวนคดีอาญาเดินทางไปยังสถานที่เกิดเหตุการกระทำผิดอาญาหรือเกิดมีคดีอาญาเกิดขึ้นเพื่อตรวจสอบสืบทราบและค้นหาร่องรอยของการกระทำความผิด

การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ (Crime Scene Investigation) หมายถึง การตรวจหาร่องรอยหลักฐานจากสถานที่ใดสถานที่หนึ่งเพื่อให้เกิดความกระจ่างในทางคดีที่ดำเนินการสืบสวนอยู่ เช่นในสถานที่เกิดเหตุลักทรัพย์สถานที่พบศพหรือสถานที่น่าสงสัยว่า ได้มีเหตุอาชญากรรมเกิดขึ้นการปฏิบัติในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุถือว่ามีค่าสำคัญมากโดยเฉพาะคดีที่ไม่มีประจักษ์พยานหรือหาพยานบุคคลไม่ได้หรือคดีฆาตกรรมที่มีการเคลื่อนย้ายหลักฐานและพยายามบิดเบือนทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสืบสวน (พงศพัฒน์ ฉายาพันธุ์, 2537) การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ไม่ได้หมายความว่าให้เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเพียงอย่างเดียวแล้วกระบวนการต่างๆ จะสมบูรณ์ แต่หมายความว่าทุกขั้นตอนต่างๆ ที่เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุต้องสำนึกอยู่เสมอว่า วัตถุประสงค์หลักของงานสืบสวนสอบสวน คือ ระบุหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุที่ถูกต้องขึ้นอยู่กับพื้นฐานของหลักการทางวิทยาศาสตร์ มีระเบียบวิธีและขั้นตอนมาตรฐานตามหลักสากลและต้องไม่ลืมว่ามีกฎว่าด้วยการแลกเปลี่ยนชิ้นส่วนวัตถุพยาน (Locard's Exchange Principle) ของโลการ์ด (Edmond Locard, 1877-1966) กฎดังกล่าวอธิบายว่าการเก็บวัตถุพยานอาจมีการปนเปื้อนหรือมีสิ่งแปลกปลอมปะปนมาจากวัตถุพยาน คือ ระหว่างผู้ต้องหาเหยื่อ และสถานที่เกิดเหตุ ถ้ามีการสัมผัสกันจะแลกเปลี่ยนชิ้นส่วนซึ่งกันและกันเสมอ เช่น ในคดีฆาตกรรมหรือคดีความผิดทางเพศจะต้องมีการสัมผัสกันอย่างแน่นอน ดังนั้น การเก็บพยานและการถ่ายรูปในสถานที่เกิดเหตุจึงเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ตำรวจและแพทย์นิติเวชจะไม่สามารถกลับมาที่เกิดเหตุได้

2) ความสำคัญของสถานที่เกิดเหตุ สถานที่เกิดเหตุ คือ สถานที่ที่เกี่ยวข้องกับพยานหลักฐานหรือร่องรอยที่คนร้ายทิ้งไว้ อาจนำไปสู่การจับกุมตัวคนร้ายได้ สถานที่เกิดเหตุจึงส่งผลกระทบต่อ การสืบสวนและสอบสวนเป็นอย่างยิ่ง เพราะสถานที่เกิดเหตุจะทำให้ทราบข้อมูลดังต่อไปนี้

1. บ่งบอกว่าการกระทำผิดเกิดขึ้น (Information on the Corpus Delicti) มีบางสิ่งซึ่งเจ้าหน้าที่สามารถระบุได้ว่าสถานที่แห่งนี้มีการกระทำผิดอาญาเกิดขึ้นโดยได้จากการสังเกตและสภาพทางกายภาพของสถานที่แห่งนั้นเช่นมีรอยเลือด มีร่องรอยการต่อสู้ มีร่องรอยการวางอยู่ของ วัสดุที่ผิดธรรมชาติ หรืออาจจะพบชิ้นส่วนมนุษย์ ร่องรอยอาวุธ

2. ปังบอกถึงพฤติกรรมกระทำผิดของคนร้าย (Information on Modus Operandi) อาชญากรย่อมต้องก่อเหตุจากความเคยชินและเป็นสิ่งปังบอกว่าการกระทำอย่างไร วิธีการทำอย่างไร พฤติกรรมในการกระทำผิดซ้ำ ๆ แคไหนด อาชญากรที่ก่อเหตุเมื่อกระทำผิดแล้วได้ผลก็มักจะกระทำ ด้วยวิธีการซ้ำ ๆ เทคนิคเดิม ๆ เช่นมือระเบิดย่อมต้องใช้ตัวการจุดระเบิดซ้ำแล้วซ้ำอีก เป็นต้น

3. ปังบอกถึงตัวผู้กระทำผิด (Linkage of persons to persons, object or scene /Associative) สถานที่เกิดเหตุมักจะเชื่อมโยงกับบุคคลกับบุคคล สถานที่เกิดเหตุและวัตถุประสงค ซึ่ง โดยทั่วไปมักจะพบอาวุธ ร่องรอยต่าง ๆ สามารถอธิบายความเชื่อมโยงกันได้

4. สามารถพิสูจน์ได้หรือไม่ได้ว่าพยานให้การจริงหรือเท็จ (Proving or Disproving witness statements) คำให้การของผู้เสียหาย พยาน หรือผู้ต้องหา สามารถชั่งน้ำหนัก ได้นำมาเชื่อถือเพียงใด (Stuart H. James and Jon J. Nordby, 2005)

3) การรักษาสถานที่เกิดเหตุ สถานที่เกิดเหตุนั้นตามหลักสากลแล้วเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดในขั้นตอนการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ คือ การรักษาสถานที่เกิดเหตุไม่ใช่สถานที่สำหรับคนทั่วไปจะเข้าไปได้ การที่มีคนทั่วไปที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปเหยียบย่ำย่อมทำให้เกิดการสูญเสียนหลักฐานและ สูญเสียโอกาสที่จะนำตัวผู้กระทำผิดมาดำเนินคดีไม่ว่าการเข้าไปเหยียบย่ำจะเกิดจากการ รู้เท่าไม่ถึงการณ์ก็ตาม โดยที่วัตถุประสงคของการรักษาสถานที่เกิดเหตุ คือ การรักษาสภาพของ พยานหลักฐานให้อยู่ในสภาพและตำแหน่งเดิม (Ferdico, 1979) เพราะถ้าเปลี่ยนสภาพไปเพียงนิดเดียวอาจทำให้คุณค่าของพยานหายไป สถานที่เกิดเหตุและการรักษาสถานที่เกิดเหตุเป็นเรื่องที่สำคัญ ที่สุดในขั้นตอนการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุทั้งหมด เนื่องจากแต่ละคดีต้องระวางมิให้พยานวัตถุถูกทำลาย หรือเสียหายจนกว่าจะได้มีการบันทึกและเก็บรวบรวมอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

การรักษาสถานที่เกิดเหตุเริ่มขึ้นตั้งแต่เจ้าหน้าที่ตำรวจชุดแรกเดินทางมาถึงสถานที่เกิด เหตุสิ้นสุดเมื่อได้ทำการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเสร็จสิ้นและออกจากสถานที่เกิดเหตุไปโดยปราศจากข้อ สงสัย (Schiro, George, n.d.) หากพิจารณาจะพบว่า สาเหตุหลักที่ทำให้วัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ เกิดความเสียหาย คือ การกระทำของบุคคลซึ่งจะเกิดจากความตั้งใจหรือไม่ก็ตามและการกระทำของ ธรรมชาติ เช่น ความร้อนจากแสงแดด ฝนตกลงมาพายุพัดความชื้นในอากาศ เป็นต้น การป้องกันรักษา สถานที่เกิดเหตุจึงเป็นการดำเนินการเพื่อ ไม่ให้บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องหรือไม่ให้บุคคลเข้าไปภายใน สถานที่เกิดเหตุหรือปิดกั้นจำกัดเส้น ทางเข้าออกจนกว่าจะมีการดำเนินการบันทึกรายละเอียดและ เก็บรวบรวมพยานหลักฐานเสร็จสิ้นแล้ว เพื่อป้องกันวัตถุพยานถูกทำลายถูกทำให้ปนเปื้อนและ เพิ่มเติมวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุไม่ว่าจะโดยเจตนาหรือไม่เจตนาก็ตาม ที่ผ่านมามีพบว่า วัตถุ พยานถูกทำลายโดยมนุษย์เสียส่วนใหญ่

การป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุเป็นกระบวนการเริ่มต้นในการป้องกันไม่ให้พยาน หลักฐานต่าง ๆ เสียหายหรือสูญหายหรือชะลอการเสื่อมค่าของวัตถุพยานนั้น ๆ เพื่อนำไปสู่การ

คลี่คลายคดีไปยังสถานที่เกิดเหตุได้เร็วเท่าไรยิ่งเป็นการป้องกันความเสียหายของพยานหลักฐานต่าง ๆ ได้มากเท่านั้น บางครั้งก็มีการปนเปื้อนหรือแลกเปลี่ยนวัตถุพยานตามกฎหมายของโลคาร์ด ทำให้คุณค่าของพยานมีน้ำหนักลดลงออกไปโดยสิ้นเชิงหรืออาจเป็นช่องทางที่คู่ความหรือจำเลยถกเถียงกันเพื่อทำลายน้ำหนักพยานชิ้นนั้นไป การหยิบ จับ เคลื่อนย้ายศพ วัตถุพยาน อาจทำให้การสืบสวนล้มเหลวลงการตรวจพิสูจน์วัตถุพยานที่ปนเปื้อนอาจผิดเพี้ยนไร้ประโยชน์ การรักษาสถานที่เกิดเหตุจึงมีความสำคัญ เจ้าหน้าที่ผู้เข้าไปประจำเหตุเบื้องต้นจึงต้องคำนึงถึงขั้นตอนหลังจากการช่วยเหลือเหยื่อ การควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือการขอความร่วมมือจากพยานในที่เกิดเหตุ สิ่งแรกที่เจ้าหน้าที่นั้นต้องกระทำคือการรักษาสถานที่เกิดเหตุ การปิดกั้นสถานที่เกิดเหตุและคอยระวังมิให้มีใครเข้ามาในสถานที่เกิดเหตุ การเข้ามาในสถานที่เกิดเหตุของเจ้าหน้าที่ต้องจำกัดไว้เฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเก็บวัตถุพยานหรือเจ้าหน้าที่เทคนิคเท่านั้น ควรให้มีผู้เข้ามาในสถานที่เกิดเหตุจำนวนน้อยที่สุดเพื่อป้องกันการทำลายร่องรอยหลักฐาน เจ้าหน้าที่ต้องตระหนักอยู่เสมอว่าบุคคลที่เข้าไปในสถานที่เกิดเหตุสามารถเพิ่มหรือทำลายวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุโดยตั้งใจหรือไม่ได้ตั้งใจและในบางครั้งพบว่าวัตถุพยานที่ถูกทำลายนั้นเป็นพยานหลักฐานชิ้นเดียวที่จะนำไปสู่การคลี่คลายคดีได้

การตรวจสถานที่เกิดเหตุปัจจุบันมีความยากลำบากมากขึ้น เนื่องมาจากมีการเผยแพร่วิทยาการด้านนี้อย่างแพร่หลายทั้งภาพยนตร์ หรือนวนิยายสืบสวนสอบสวนทำให้ผู้กระทำผิดได้เรียนรู้ที่จะไม่ทิ้งร่องรอยและพยานหลักฐานไว้ในสถานที่เกิดเหตุหรือทำลายพยานหลักฐานหลังจากที่ได้กระทำความผิดแล้ว เช่น คดีลักทรัพย์ คนร้ายได้สวมถุงมือป้องกันไม่ให้รอยลายนิ้วมือไปติดกับวัตถุที่จับต้องหรือเคลื่อนย้ายหรือนำผ้าชุบน้ำมาเช็ดทำความสะอาดบริเวณที่จับต้องเพื่อไม่ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุหรือลายนิ้วมือแฝงได้ในคดีฆาตกรรม อาจทำการหันศพออกเป็นชิ้นส่วนเล็ก ๆ แล้วนำชิ้นส่วนศพและวัตถุพยานที่ใช้กระทำผิดไปทิ้งไว้ในหลาย ๆ สถานที่เพื่อเป็นการทำลายศพให้ตรวจพิสูจน์ได้ยากกว่าผู้เสียชีวิตเป็นใครและตรวจค้นหาวัตถุพยานที่ใช้ในการกระทำความผิด ผู้ตรวจสถานที่เกิดเหตุจำเป็นต้องได้รับการฝึกอบรมจนมีความรู้ความสามารถและต้องผ่านการทดสอบจนสามารถทำการตรวจสถานที่เกิดเหตุได้ถูกต้องตามหลักวิชา นอกจากนี้ ยังต้องรู้จักการนำอุปกรณ์เครื่องมือและเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้ร่วมตรวจสถานที่เกิดเหตุเพื่อจะทำให้ได้พยานหลักฐานในการมัดตัวผู้กระทำผิดได้

4) *ความสำคัญของการป้องกันสถานที่เกิดเหตุ* ริชาร์ดเนล (Richard Neil, 2011) ได้เขียนหนังสือคู่มือตำรวจสหรัฐอเมริกา ได้อธิบายความสำคัญของกระบวนการตรวจสถานที่เกิดเหตุ (Importance of Crime Scene Processing)

1. คดีอาญานั้นการจะนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษหรือผู้กระทำผิดไม่ถูก ลงโทษเกิดจากการตรวจสถานที่เกิดเหตุที่ดีหรือไม่ดี (Criminal cases can be won or lost at the scene of the crime)

2. หัวใจของความสำเร็จในการฟ้องคดีคือการความรอบคอบ ความชัดเจน ผ่านขั้นตอนการสอบสวนและการรวบรวมพยานหลักฐาน (The heart of a successful prosecution in a careful, accurate, thorough investigation and gathering of evidence)

3. พยานหลักฐานต้องเก็บอย่างถูกกฎหมายในขณะเดียวกันต้องสามารถ แสดงต่อศาลในการพิจารณาคดีได้ (Evidence must be obtained legally in a way which can be used in a courtroom)

4. วัตถุที่พบในสถานที่เกิดเหตุพึงระลึกอยู่เสมอว่าอาจเป็นพยานหลักฐานที่สำคัญจนกว่าจะได้ข้อยุติว่าเป็นอย่างอื่น (Anything found at the crime scene should be considered evidence until you determine otherwise)

5. การรวบรวมพยานหลักฐานทุกคดีให้ทำไปเป็นขั้นตอนเหมือน ๆ กัน ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการผิดพลาด (The investigation of almost every crime employs similar step in order to prevent mistake) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานควรต้องมีความชำนาญในเรื่องเทคนิคการตรวจสถานที่เกิดเหตุ (Every police officer should become familiar with good investigative techniques)

ริชาร์ด นีล ยังอธิบายอีกว่าการป้องกันสถานที่เกิดเหตุเป็นสิ่งที่ดีที่สุดและให้ระลึกไว้ว่า

1. หลักการห่วงโซ่ของการครอบครองวัตถุพยาน (The chain of custody) เป็นสิ่งสำคัญที่สุด หลักการนี้ได้ถูกนำไปอธิบายและถือว่าเป็นสิ่งที่รักษาคุณค่าของพยานให้น่าเชื่อถือ ป้องกันการปนเปื้อน

2. สถานที่เกิดเหตุนั้นอนุญาตให้เจ้าหน้าที่ได้อธิบายและทำรายงานได้ว่าเกิด อะไรขึ้นกับพยานหลักฐานขณะที่ตรวจพบครั้งแรกไปจนถึงการนำสืบในศาล

3. เจ้าหน้าที่คนอื่นต้องหลีกเลี่ยงการจับต้องวัตถุพยานโดยให้คำนึงถึงห่วงโซ่ของการครอบครองวัตถุพยาน

4. เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องคำนึงว่าวัตถุสิ่งของทุกชนิดต้องคำนึงหลักการว่าอาจเป็นพยานหลักฐานได้

5. เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องคำนึงว่าพยานหลักฐานมากเกินไปยิ่งดีกว่าพยานหลักฐานไม่เพียงพอ การรักษาสถานที่เกิดเหตุจึงหมายถึงการที่เจ้าหน้าที่ที่เดินทางไปที่เกิดเหตุครั้งแรก ต้องรักษาสภาพเดิมของสถานที่เกิดเหตุที่พบครั้งแรกและต้องรักษาสภาพนั้นไว้ไม่ให้ถูกทำลายการรับประทานอาหาร การดื่ม น้ำ หรือการสูบบุหรี่ไม่อนุญาตให้กระทำในสถานที่เกิดเหตุได้ เจ้าหน้าที่ผู้ได้รับแจ้งและเข้าไปรักษาสถานที่เกิดเหตุต้องระลึกอยู่เสมอว่าสถานที่เกิดเหตุคือสถานที่อันตรายการเข้าไปตามลาฟอาจมีคนร้ายหลบซ่อนตัวอยู่ มีหลายคดีที่พบว่าเจ้าหน้าที่ถูกข่มขู่หรือวางระเบิด ข้ำซ้อนการเข้าไปพิสูจน์ทราบจึงต้องใช้ความระมัดระวัง และต้องมีการติดต่อสื่อสารทางวิทยุและต้องมีอาวุธปืนพร้อมใช้งานป้องกันตัวเอง การป้องกันที่เกิดเหตุจะเสร็จสิ้นสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อเจ้าหน้าที่ด้าน

เทคนิคจะเก็บรวบรวมวัตถุพยาน ถ่ายภาพที่เกิดเหตุและเพื่อป้องกันมิให้มีการเพิ่มเติมพยานในสถานที่เกิดเหตุไม่ว่าจะเจตนาหรือไม่เจตนาการเข้าไปที่เกิดเหตุอย่างรวดเร็วเป็นการป้องกันมิให้สถานที่เกิดเหตุถูกทำลาย (Ferdico, 1979) ที่ผ่านมาสถานที่เกิดเหตุมักจะถูกทำลายลงเพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์กล่าวคือมีหลายคนเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุทำให้สภาพของสถานที่เกิดเหตุเปลี่ยนแปลงไป บางครั้งทำให้ปนเปื้อนสารเคมีบางชนิดจนทำให้คุณค่าของพยานลดลงอย่างมาก และผู้ที่ทำให้สถานที่เกิดเหตุเปลี่ยนแปลงไปมากที่สุด คือ ตัวเจ้าหน้าที่ตำรวจเอง

6. กระบวนการยุติธรรมทางอาญากับงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์

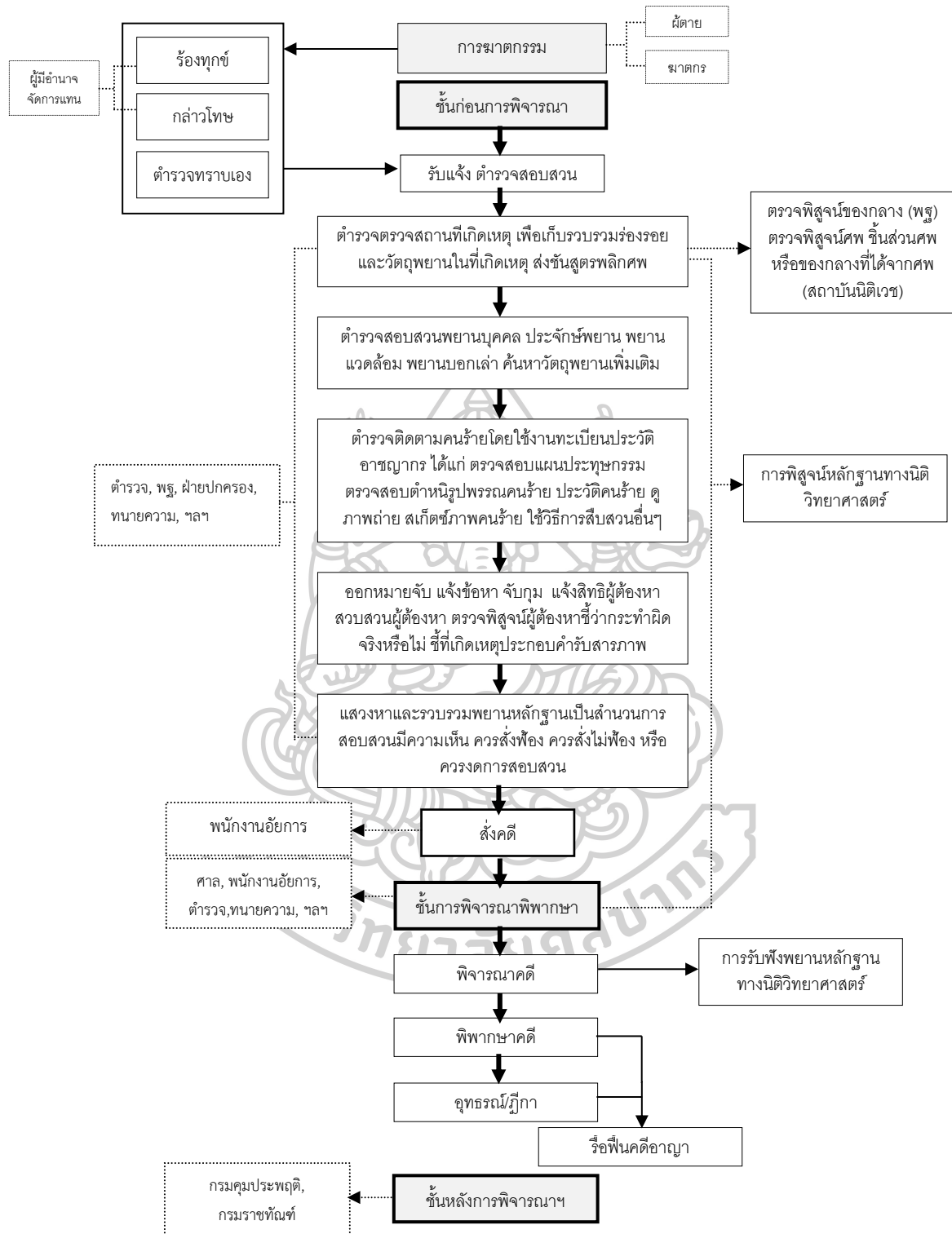
การสืบสวนสอบสวนและการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เป็นขั้นตอนการดำเนินงานที่สำคัญของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในขั้นก่อนพิจารณา (ภาพที่ 2) กล่าวคือ เมื่อมีการฆาตกรรมเกิดขึ้น และมีการนำคดีเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมโดยการร้องทุกข์กล่าวโทษ หรือโดยตำรวจทราบเอง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 131 บัญญัติให้พนักงานสอบสวนรวบรวมหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหา เพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา ทำให้มีกระบวนการสืบสวนสอบสวนเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงและการรวบรวมพยานหลักฐานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เกี่ยวกับการกระทำความผิดอาญาที่เกิดขึ้น เพื่อที่จะทราบว่า การกระทำผิดนั้น ข้อเท็จจริงเป็นอย่างไร ใครเป็นผู้กระทำผิด โดยรวบรวมพยานหลักฐานประกอบข้อเท็จจริงเป็นส่วนงานสอบสวนแล้วส่งให้พนักงานอัยการยื่นฟ้องต่อศาลเพื่อพิจารณาพิพากษาตามกฎหมาย ทั้งนี้ วิธีที่ใช้ในการดำเนินการสืบสวนสอบสวนได้มีการพัฒนาก้าวหน้ามาเป็นลำดับตามความเจริญของสังคมจากระบบการสอบสวนแบบทรมานผู้ต้องหาให้รับสารภาพมาเป็น การสอบสวนโดยวิธีการสมัยใหม่ คือ การใช้พยานหลักฐาน เช่น พยานบุคคล พยานวัตถุ และพยานเอกสารประกอบข้อเท็จจริงเพื่อพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ถูกกล่าวหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในคดีฆาตกรรมที่มักเกิดในที่รโหฐานลับตาคนทำให้ขาดประจักษ์พยาน จึงจำเป็นต้องอาศัยนิติวิทยาศาสตร์ในการพิสูจน์หลักฐานเชื่อมโยงยืนยันผู้กระทำความผิด

1) การนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการพิสูจน์หลักฐานในคดี พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จะเริ่มเก็บรวบรวมตั้งแต่ในสถานที่เกิดเหตุ โดยพนักงานสอบสวนต้องวางแผนในการตรวจสถานที่เกิดเหตุและเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเพียงพอในการเก็บรวบรวมหลักฐานได้อย่างถูกวิธี เลือกใช้หีบห่อวัตถุพยานที่เหมาะสม ห่วงโซ่การครอบครองวัตถุพยาน (Chain of custody) ต้องมีความต่อเนื่อง ไม่มีการปนเปื้อน นอกจากนี้ การเก็บรวบรวมพยานหลักฐานจะต้องกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย โดยผู้มีอำนาจตามกฎหมายหรือได้รับการร้องขอจากผู้มีอำนาจตามกฎหมายให้ดำเนินการจัดเก็บ พนักงานสอบสวนสามารถดำเนินการร้องขอให้ผู้ชำนาญการหรือผู้เชี่ยวชาญหรือ

ชุดปฏิบัติการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุของเจ้าหน้าที่สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม หรือ สำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งมีหน่วยงานกระจายอยู่ตามส่วนต่างๆ ของประเทศ ได้เข้ามาร่วมในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ เพื่อช่วยรวบรวมเก็บพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ เนื่องจากพยานหลักฐานบางชนิดต้องใช้ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษ ต้องมีเครื่องมือพิเศษในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อนำส่งตรวจพิสูจน์ยังห้องปฏิบัติการต่อไป (สมพงษ์ เตชะสมบุญ, 2560)

พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีฆาตกรรม สามารถเก็บรวบรวมได้จากแหล่งต่าง ๆ ได้แก่ สถานที่เกิดเหตุ ในตัวผู้ตาย ในตัวผู้ต้องสงสัย หรือที่สถานที่อื่น ๆ เช่น คนร้ายยิงผู้ตายในสถานที่เกิดเหตุแล้วหลบหนีไปพร้อมอาวุธปืนของกลาง ระหว่างหลบหนีได้เอาปืนโยนทิ้งแม่น้ำ สถานที่พบปืน คือ ในแม่น้ำถือว่าเป็นสถานที่อื่น ๆ นอกจากสถานที่เกิดเหตุ

จากภาพที่ 2 แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์นับตั้งแต่ในชั้นก่อนพิจารณาจนถึงชั้นพิจารณาพิพากษาคดี กล่าวคือ ในชั้นก่อนพิจารณา นิติวิทยาศาสตร์ถูกนำมาใช้กับการสืบสวนสอบสวนเพื่อช่วยคลี่คลายคดีฆาตกรรม การเก็บรวบรวมพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่ถูกต้องจึงเป็นหัวใจสำคัญ ขั้นตอนการเก็บควรปฏิบัติอย่างมีระบบ และป้องกันการปนเปื้อนและการทำลายพยานหลักฐาน ซึ่งลำดับวิธีการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับประเภทและชนิดของพยานหลักฐาน รวมทั้งวัตถุประสงค์และวิธีการนำพยานหลักฐานไปตรวจพิสูจน์ที่ห้องปฏิบัติการ ทำที่สุดแล้วพยานหลักฐานต้องถูกนำเสนอในชั้นศาลเพื่อช่วยในการบ่งชี้ความสำคัญประเด็นต่าง ๆ ในคดีที่กำลังพิจารณา ในชั้นพิจารณาพิพากษาคดี นิติวิทยาศาสตร์จึงเป็นพยานหลักฐานที่มีบทบาทสำคัญที่ศาลรับฟังเพราะเป็นพยานหลักฐานที่อธิบายด้วยเหตุผลทางวิทยาศาสตร์ที่เชื่อถือได้ อย่างไรก็ตาม ในการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์นั้น มีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขมากมายในการพิจารณาซึ่งน้ำหนักพยานหลักฐานของศาล ดังนั้น เพื่อประโยชน์ในการศึกษาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมในงานยุติธรรมทางอาญาจึงจำเป็นต้องเข้าใจทั้งหลักการทั่วไปเกี่ยวกับนิติวิทยาศาสตร์ งานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ และหลักเกณฑ์ในการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในชั้นก่อนการพิจารณา ตลอดจนการนำเสนอและการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในชั้นพิจารณาพิพากษาต่อไป

ภาพที่ 2 กระบวนการยุติธรรมทางอาญากับงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์
 ที่มา: สมพงษ์ เตชะสมบูรณ์ (2560)

2) *การนำเสนอพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในชั้นศาล* พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มีความสำคัญจึงถูกมาใช้เป็นข้อมูลในการนำเสนอในชั้นศาล เพื่อให้พยานหลักฐานมีความเชื่อถือโดยปราศจากข้อสงสัยจึงต้องผ่านกระบวนการตรวจเก็บหรือนำไปวิเคราะห์อย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์ ที่พอสรุปได้ 3 ประการ ดังนี้

1. หลักการเก็บรักษาพยานหลักฐานในช่วงครอบครองวัตถุพยานให้มีความต่อเนื่อง (Chain of custody) นับตั้งแต่การตรวจพบในสถานที่เกิดเหตุไปจนถึงการนำเสนอพยานในชั้นศาล

2. การเก็บรักษาพยานหลักฐานกระทำโดยผู้ที่มีบทบาทและอำนาจหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงเป็นสำคัญ คือ พนักงานสอบสวน หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจจากหน่วยพิสูจน์หลักฐาน หากเป็นการตรวจสอบร่องรอยหรือหลักฐานที่ปรากฏบนตัวศพก็เป็นหน้าที่ของแพทย์นิติเวช

3. การนำเสนอพยานหลักฐานสู่ชั้นศาลโดยพยานผู้เชี่ยวชาญหรือเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์หรือความชำนาญเฉพาะทางสูงกว่าบุคคลทั่วไป เช่น นักวิทยาศาสตร์ที่เชี่ยวชาญด้านเคมี แพทย์ รวมถึงผู้เชี่ยวชาญด้านการตรวจสอบเฉพาะด้านอย่าง DNA เป็นต้น ซึ่งศาลจำเป็นต้องตรวจสอบคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญที่ถูกเชิญมาก่อนเสมอ โดยพิจารณาจากประวัติ วุฒิ การศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ทักษะ ความรู้ ความสามารถ และหลักสูตรต่าง ๆ ที่ผู้นั้นได้ผ่านการอบรม เพื่อให้แน่ใจว่ามีคุณสมบัติเพียงพอที่จะนำเสนอความเห็นเกี่ยวกับคดีที่กำลังพิจารณาอยู่ขณะนั้น ทั้งต้องเป็นผู้ธำรงไว้ซึ่งจรรยาบรรณในวิชาชีพ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนหรือพวกพ้องจนมองข้ามความถูกต้องหรือศีลธรรมอันดีไป เพราะผลกระทบที่เกิดตามมาอาจส่งผลเสียหายต่อสังคมในภายหลังได้ อย่างไรก็ตาม ศาสตราจารย์แสวง บุญเฉลิมวิภาส ได้กล่าวถึงหลักการนำเสนอพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของผู้เชี่ยวชาญในชั้นศาล ดังนี้

3.1 นักกฎหมายจะต้องเป็นผู้มีความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นเช่นนั้น ย่อมจะตอบได้เองว่า ใครคือผู้เชี่ยวชาญที่แท้จริง เพราะในแวดวงวิชาการย่อมรู้จักกันอยู่แล้วว่าใครเป็นใคร แม้จะเป็นชาวต่างชาติ

3.2 หากไม่สามารถรู้เองได้ ก็ต้องพิจารณาว่าบุคคลที่มาให้ความเห็นและอ้างว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญนั้น มีผลงาน การค้นคว้า งานวิจัยที่เชื่อถือได้เพียงใด เพราะงานทางด้านนิติศาสตร์ไม่สามารถให้ความเห็นจากการนึกเออว่าน่าจะเป็นเช่นนั้น หรือเทียบเคียงจากสารคดีทางโทรทัศน์ แต่จะต้องลงมือค้นคว้าจนได้คำตอบ จึงจะพบความเป็นไปได้หรือไม่ในเรื่องนั้น ๆ

3.3 หากเป็นผู้เชี่ยวชาญที่แท้จริงย่อมเป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมวิชาชีพ เพราะบุคคลในวิชาชีพเดียวกันย่อมรู้ว่าใคร คือ ผู้รู้ที่แท้จริง แม้สื่อไม่รู้จักบุคคลนั้น ๆ

3) *การรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในชั้นศาล* การรับฟังพยานหลักฐานในคดีอาญา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาบัญญัติหลักเกณฑ์ไว้ในมาตรา 266/1 ในกรณี

ที่ความปรากฏแก่ศาลว่า พยานหลักฐานใดเป็นพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นโดยชอบแต่ได้มาเนื่องจากการกระทำโดยมิชอบ หรือเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยอาศัยข้อมูลที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบ ห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานนั้น เว้นแต่การรับฟังพยานหลักฐานนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อการอำนวยความยุติธรรมมากกว่าผลเสียอันเกิดจากผลกระทบต่อมาตรฐานของระบบงานยุติธรรมทางอาญาหรือสิทธิเสรีภาพพื้นฐานของประชาชน ในการใช้ดุลพินิจรับฟังพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลพิจารณาถึงพฤติการณ์ทั้งปวงแห่งคดี โดยต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ด้วย

1. คุณค่าในเชิงพิสูจน์ ความสำคัญ และความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานนั้น
2. พฤติการณ์และความร้ายแรงของความผิดในคดี
3. ลักษณะและความเสียหายที่เกิดจากการกระทำโดยมิชอบ
4. ผู้ที่กระทำการโดยมิชอบเพื่อให้ได้พยานหลักฐานมานั้นได้รับการลงโทษหรือไม่เพียงใด

นอกจากนี้ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในมาตรา 227 บัญญัติว่า ให้ศาลใช้ดุลพินิจวินิจฉัยชี้ขาดน้ำหนักพยานหลักฐานทั้งปวง อย่าพิพากษาลงโทษจนกว่าจะแน่ใจว่ามีการกระทำผิดจริงและจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้น เมื่อมีความสงสัยตามสมควรว่าจำเลยได้กระทำความผิดหรือไม่ ให้ยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้จำเลย ดังนั้น ในคดีอาญาซึ่งเป็นระบบกล่าวหา โจทก์จึงมีหน้าที่พิสูจน์ความผิดของจำเลยจนศาลสิ้นสงสัย

แม้ว่าพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ไม่สามารถโต้เถียงได้ แต่การรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการพิจารณาคดีของศาลไทยก็ประสบปัญหาเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นของผู้ชำนาญการพิเศษหรือผู้เชี่ยวชาญเช่นกัน บางคดีพยานผู้เชี่ยวชาญก็ไม่อาจให้ความเห็นได้ บางคดีผู้เชี่ยวชาญทั้งฝ่ายโจทก์และจำเลยก็มีความเห็นแตกต่างกัน แต่ศาลก็ต้องพิจารณาคดีไปได้ ทั้งนี้ ในหลายคดีที่ผ่านมา ศาลไทยมีการใช้ดุลพินิจเกี่ยวกับการรับฟังพยานหลักฐานและความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พอสรุปได้ ดังนี้

1. ความคิดเห็นของผู้เสียหายมีผลเพียงช่วยให้ศาลวินิจฉัยข้อเท็จจริงได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ส่วนหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ไม่อาจโต้เถียงได้ ทำให้มีน้ำหนักในการรับฟัง
2. ในคดีเรื่องหนึ่ง ๆ ศาลไม่จำเป็นต้องฟังความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญก็ได้ ถ้าได้ความชัดเจนแล้ว เช่น ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่าจำเลยกระทำความผิดในขณะวิกลจริต แต่ศาลเห็นว่ายังไม่ถึงขั้นวิกลจริตก็รับฟ้องลงโทษได้
3. คดีบางเรื่องแม้ไม่มีใครอ้างผู้เชี่ยวชาญ แต่ศาลเห็นว่าจำเป็น ศาลอาจตั้งผู้เชี่ยวชาญของศาลให้ตรวจพิสูจน์และทำความเห็นได้
4. กรณีผู้เชี่ยวชาญของฝ่ายโจทก์และจำเลยให้ความเห็นต่างกัน ศาลอาจรับฟังความคิดเห็นของฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่ง หรือไม่อาจรับฟังความเห็นนั้นเลยก็ได้เช่นกัน

5. หากผู้เชี่ยวชาญได้ทำการตรวจพิสูจน์และทำความเข้าใจเป็นหนังสือมาแล้ว ผู้เชี่ยวชาญนั้นจะต้องมาเบิกความเป็นพยานประกอบความเห็นเป็นหนังสือด้วย มิฉะนั้น ศาลก็อาจไม่รับฟังความเห็นของผู้เชี่ยวชาญนั้นได้

6. กรณีของกลางที่ส่งไปตรวจพิสูจน์ ถ้าศาลสงสัยว่าไม่ใช่ของกลางที่ยึดได้ ก็ไม่อาจนำผลการตรวจพิสูจน์มาใช้ยืนยันความผิดจำเลยได้

7. ในบางกรณี ไม่จำเป็นต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญตรวจพิสูจน์ ศาลก็สามารถพิสูจน์เองได้ หรืออาจมีความเห็นที่ไม่จำเป็นต้องตรวจพิสูจน์ก็ได้

ตัวอย่างปัญหาการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของชั้นศาล เช่น ลายมือชื่อผู้ทำเอกสาร โดยฝ่ายจำเลยมักอ้างว่าเอกสารที่จะพิสูจน์ความผิดของจำเลยนั้นเป็นเอกสารปลอม โดยลายเซ็นนั้น มิใช่ของผู้ทำเอกสาร ไม่ว่าจะเป็กรณีของลายเซ็นชื่อในพินัยกรรมที่ไม่ใช่ลายมือชื่อเจ้าของมรดก นอกจากนี้ ยังมีตัวอย่างของการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของชั้นศาลไทยในคดีฆาตกรรม ดังนี้

1. การตรวจพิสูจน์คราบโลหิต คำพิพากษาฎีกาที่ 1919/2533 โจทก์ไม่มีประจักษ์พยานผู้เห็นว่าจำเลยขับรถชนผู้ตาย นาย อ. และนาย จ. เห็นเหตุการณ์หลังจากรถยนต์ชนผู้ตาย แล้วจำได้เพียงว่าเป็นรถยนต์นั่งสีเทาเบรอนซ์ หมายเลขทะเบียนเท่าไร จังหวัดใด ยี่ห้อใด ไม่มีใครรู้เห็นและจำได้ นาย จ. เห็นจำเลยขับรถคันนี้ผ่านไปผ่านมาหลายครั้ง แต่คืนเกิดเหตุมิได้ตามไปบ้านจำเลยและมิได้บอกบิดาผู้ตายในคืนเกิดเหตุว่ารถยนต์ของจำเลยชนคนตาย แม้ปรากฏรอยฉีกที่ยางกันชนด้านหน้าขวาของรถจำเลยเป็นรอยเกิดขึ้นใหม่ ๆ และมีรอยโลหิตเป็นจุดใกล้กับดวงไฟรถด้านหน้าขวาก็ตาม แต่ผู้ชำนาญการพิเศษได้ตรวจพิสูจน์แล้วปรากฏว่า คราบโลหิตดังกล่าวเป็นโลหิตคนละหมู่ของโลหิตผู้ตาย เช่นนี้ พยานโจทก์ไม่พอฟังได้ว่ารถยนต์ของจำเลยชนผู้ตายโดยจำเลยเป็นคนขับ

2. การตรวจพิสูจน์รหัสพันธุกรรม (DNA) คำพิพากษาฎีกาที่ 7144/2545 คำให้การของจำเลยในชั้นสอบสวนที่รับสารภาพว่าเป็นผู้ฆ่าและข่มขืนกระทำชำเราผู้ตาย ผู้ว่าเป็นพยานหลักฐานที่ใช้ยืนยันจำเลยเพื่อพิสูจน์การกระทำผิดของจำเลยในชั้นพิจารณาของศาลได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 134 จำเลยให้การรับสารภาพแล้ว ยังนำพนักงานสอบสวนไปชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพของจำเลยและให้ถ่ายรูปไว้ด้วย โดยจำเลยมิได้นำพยานหลักฐานเข้าสืบหักล้างพยานหลักฐานของโจทก์ให้เห็นเป็นอย่างอื่น และจากการตรวจทางแกงชั้นในของจำเลยที่เจ้าพนักงานตำรวจยึดมาจากจำเลยที่นุ่งอยู่ในวันที่ถูกจับกุมส่งไปตรวจหารหัสพันธุกรรม (ดีเอ็นเอ) ได้ความว่าได้รหัสพันธุกรรมตรงกับคราบเลือดของผู้ตาย นำเชื่อว่าคราบเลือดที่ติดอยู่กับแกงชั้นในของจำเลยเป็นของผู้ตาย พฤติการณ์ตามพยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบประกอบคำรับสารภาพของจำเลยมีน้ำหนักพอที่จะทำให้ศาลเชื่อได้ว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 176 วรรคหนึ่งแล้ว เมื่อผู้ตายได้ตายไปแล้ว แต่จำเลยคิดว่าผู้ตายสลับไป จึงข่มขืนกระทำ

ฆ่าเราผู้ตาย จำเลยจึงไม่มีความผิดฐานข่มขืนกระทำฆ่าเราผู้ตาย เพราะผู้ตายได้ถึงแต่ความตายไปก่อนแล้ว ไม่มีสภาพเป็นบุคคลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 15

3. การตรวจชันสูตรพลิกศพ คำพิพากษาฎีกาที่ 576-577/2545 ผู้ตายทั้งสามมีบาดแผลที่บริเวณศีรษะเป็นจำนวนมาก บาดแผลส่วนใหญ่เกิดจากการถูกตีด้วยของแข็ง มีน้ำหนักมากพอจนกะโหลกศีรษะของแต่ละคนแตกกระจายไปทั่ว เป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อย มีเนื้อสมองออกมาจากบาดแผล และพบเศษดินโคลนและน้ำในหลอดลม แพทย์ลงความเห็นว่าเป็นผู้ตายทั้งสามตายเนื่องจากสมองถูกทำลายจากของแข็งกระทบกระแทกและขาดอากาศหายใจจากการจมน้ำ ซึ่งให้เห็นว่าก่อนที่ผู้ตายทั้งสามจะตายได้ถูกจำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 กับพวกใช้ของแข็งไม่มีคมทุบตีบริเวณศีรษะอย่างรุนแรงหลายครั้งอย่างโหดเหี้ยม จนกะโหลกศีรษะแตกกระจายเนื้อสมองไหลออกมาจากบาดแผล หลังจากนั้นยังถูกนำไปทิ้งน้ำทั้งที่ยังมีชีวิตอยู่ แสดงว่าจำเลยที่ 1 ถึงจำเลยที่ 4 กับพวกมีเจตนาฆ่าผู้ตายทั้งสามโดยการทรมาณหรือกระทำทารุณโหดร้าย

จากตัวอย่างข้างต้น พยานผู้เชี่ยวชาญจัดว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในกระบวนการยุติธรรมในยุคปัจจุบันอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อการพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญจะคอยให้ความกระจ่างแก่ผู้เกี่ยวข้องกับคดีความที่กำลังพิจารณาอยู่ในขณะนั้น ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความสามารถทางวิชาการ มีประสบการณ์ ตลอดจนคุณธรรมจริยธรรมในระดับสูง เช่นเดียวกัน การนำเสนอและการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ถือเป็นขั้นตอนสำคัญในกระบวนการยุติธรรมที่มีพื้นฐานอยู่บนหลักฐานมีต้องมีความน่าเชื่อถือโดยปราศจากข้อสงสัย สามารถอธิบายได้ด้วยหลักทางวิทยาศาสตร์ที่เป็นวิชาการ มีความเป็นสากล และถูกต้องยอมรับได้อย่างกว้างขวาง

สรุป ผลลัพธ์ของระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมในงานยุติธรรมทางอาญามี 2 ประการ คือ 1) ผลสำเร็จแห่งคดี คือ คดีที่สามารถคลี่คลายและนำตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีตามกฎหมายได้ และ 2) สภาพปัญหาแห่งคดีที่เป็นอุปสรรคทำให้คดีไม่บรรลุผลสำเร็จ คือ การไม่สามารถคลี่คลายคดีได้ ผลลัพธ์ทั้ง 2 ประการ ต่างสะท้อนถึงกระบวนการแปรสภาพทรัพยากรที่ป้อนเข้าไปในระบบ ซึ่งในการศึกษาสภาพปัญหาและการพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมจำเป็นต้องอาศัยแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ อันเป็นพื้นฐานสำคัญในการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจากสภาพความเป็นจริงทั้งหมดของระบบ นับตั้งแต่ทฤษฎีพื้นฐานของงานพิสูจน์หลักฐาน ได้แก่ ทฤษฎีการแลกเปลี่ยน (Exchange Theory) หรือทฤษฎีการพิสูจน์หลักฐานที่นำไปสู่กระบวนการจัดเก็บพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ตามหลักการห่วงโซ่ของการครอบครองวัตถุพยาน (The chain of custody) เพื่อการวิเคราะห์คดีฆาตกรรมนับตั้งแต่การพิสูจน์การตายของบุคคล การสืบสวนสอบสวนหาตัวผู้กระทำ

ความผิด และการพิสูจน์ความจริงในชั้นศาล โดยพิจารณาถึงการนำงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในส่วนใด และทำให้ผลลัพธ์ของคดีเป็นอย่างไร

2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพิสูจน์การตายของบุคคล

เมื่อมีการตายของบุคคลเกิดขึ้นการค้นหาความจริงเกี่ยวกับสาเหตุการตายมีความสำคัญอย่างยิ่งทั้งต่อตัวผู้ตายและผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่ เพราะเกี่ยวข้องโดยตรงกับหน้าที่ ความรับผิดชอบ สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ตามกฎหมาย เช่น ทรัพย์สิน มรดก ประกันชีวิต ฯลฯ นอกจากนี้ การตรวจสอบว่าการตายนั้นเป็นผลมาจากการกระทำความผิดอาญาหรือไม่ ยังเป็นการคุ้มครองสิทธิของบุคคล และเป็นการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานอีกด้วย ซึ่งการพิสูจน์การตายของบุคคลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 148 ที่บัญญัติให้ต้องมีการสอบสวนและชันสูตรพลิกศพ ได้แก่ การตายโดยผิดธรรมชาติมี 5 ประการ คือ ฆ่าตัวตาย (Suicide) ถูกผู้อื่นทำให้ตาย (Homicide) ถูกสัตว์ทำให้ตาย (Animal caused) ตายโดยอุบัติเหตุ (Accident) และการตายโดยยังมีปรากฏเหตุ (Unexpected death)

1. การชันสูตรพลิกศพ

ในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทย แยกการชันสูตรพลิกศพกับการผ่าศพออกจากกัน คือ จะทำการผ่าศพก็ต่อเมื่อพนักงานผู้ชันสูตรเห็นควรส่งศพหรือชิ้นส่วนของศพให้นิติเวชแพทย์ในโรงพยาบาลของรัฐทำการผ่าแยกธาตุ ถ้าเจ้าพนักงานเห็นว่าการชันสูตรพอรู้สาเหตุการตายแล้วและพอใจต่อผลการพิสูจน์ศพในที่พบศพถือว่าการชันสูตรรายนั้นเสร็จสิ้นตามกฎหมาย

การชันสูตรพลิกศพ คือ การตรวจดูศพแต่เพียงภายนอก ซึ่งกฎหมายมีความมุ่งหมายให้ดำเนินการในสถานที่พบศพโดยมิห้ามให้มีการเคลื่อนย้ายศพ ยกเว้นแต่เพื่อป้องกันอันตรายแก่อนามัยของประชาชนหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอื่น ๆ เช่น อาจทำให้การจราจรติดขัดมาก หรืออาจเกิดการแพร่กระจายของโรคติดต่อ หรือเมื่อมีการเน่าเหม็น ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อประชาชนทั่วไป ก็สามารถเคลื่อนย้ายไปยังสถานที่อื่นที่เหมาะสมได้ ทั้งนี้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 149 (พิชัย นิลทองคำ, 2562)

การชันสูตรศพผู้เสียชีวิตแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การชันสูตรทางพยาธิวิทยา และการชันสูตรทางนิติเวชศาสตร์ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. การชันสูตรทางพยาธิวิทยา (Pathological Autopsy) การชันสูตรประเภทนี้จะเน้นชันสูตรอาการป่วยของผู้เสียชีวิต เพื่อวินิจฉัยโรค สาเหตุ และกลไกการเสียชีวิตที่เกิดขึ้น โดยเก็บข้อมูลจากประวัติการรักษาของผู้เสียชีวิต เช่น อาการป่วยของโรค การเข้ารับการรักษา ผลการตรวจรักษาจากห้องปฏิบัติการ รวมทั้งอาการที่เปลี่ยนแปลงไประหว่างเข้ารับการรักษา โดยพยาธิแพทย์จะ

นำข้อมูลดังกล่าวมาประมวลผลร่วมกับผลชันสูตรที่ตรวจพบจากภายนอก ภายในร่างกายผู้เสียชีวิต และผลการตรวจชิ้นเนื้อผ่านกล้องจุลทรรศน์ เพื่อสรุปสาเหตุการเสียชีวิต

2. การชันสูตรทางนิติเวชศาสตร์ (Forensic Autopsy) การชันสูตรประเภทนี้จะเน้นสาเหตุการเสียชีวิตที่เกี่ยวกับสภาพพยาธิของบาดแผล มักชันสูตรผู้เสียชีวิตกะทันหัน เช่น ถูกรุมทำร้ายจนถึงแก่ความตาย ประสบอุบัติเหตุ ถูกสัตว์ทำร้าย ฆ่าตัวตาย หรือเสียชีวิตโดยไม่ทราบสาเหตุ โดยนิติพยาธิแพทย์หรือแพทย์นิติเวชจะเป็นผู้ทำการชันสูตรเพื่อค้นหาสาเหตุการเสียชีวิต รวมทั้งกลไกและเบาะแสที่ทำให้ทราบเกี่ยวกับพฤติการณ์ของการเสียชีวิต

การชันสูตรพลิกศพเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการรับแจ้งเรื่อง ดำเนินการ ติดต่о ติดตามผู้เกี่ยวข้องให้มาร่วมทำการชันสูตรซึ่งอาจเป็นแพทย์นิติเวช หรือพนักงานอัยการและพนักงานฝ่ายปกครองด้วยแล้วแต่กรณีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 150 โดยการชันสูตรพลิกศพมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบข้อเท็จจริงตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 154 ดังนี้

1. ผู้ตายคือใคร (Identification) หมายถึง ชื่อ-สกุล อายุ อาชีพ เชื้อชาติ ภูมิลำเนาของผู้ตาย
2. ตายที่ไหน (Scene Investigation) หมายถึง สถานที่ที่ผู้ตายถึงแก่ความตาย อาจเป็นสถานที่เกิดเหตุ หรือสถานที่พบศพผู้ตาย
3. ตายเมื่อใด (Time since Death) หมายถึง วัน เวลา ที่พบศพผู้ตาย หรือ วัน เวลา ที่คาดว่าผู้ตายถึงแก่ความตาย
4. เหตุที่ตาย (Cause of Death) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของอวัยวะหรือการเปลี่ยนแปลงการทำงานของอวัยวะไปจากปกติ จนถึงขนาดที่ร่างกายไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ รวมถึงเหตุอันมีหน้าที่มีของการเปลี่ยนแปลงนั้นตามการวินิจฉัยทางการแพทย์ เช่น ตายจากบาดแผล ตายจากการขาดอากาศ ตายจากพลังงานกายภาพ ตายจากสารพิษ หรือตายจากการอดอาหาร เป็นต้น
5. พฤติการณ์ที่ตาย (Manner of Death) หมายถึง การตายที่เป็นกลุ่มของการตายโดยผิดธรรมชาติมี 5 ประการ คือ ฆ่าตัวตาย ถูกผู้อื่นทำให้ตาย ถูกสัตว์ทำให้ตายตายโดยอุบัติเหตุ และการตายโดยยังมีปรากฏเหตุ
6. ถ้าตายโดยคนทำร้ายให้กล่าวว่าใคร หรือสงสัยว่าใครเป็นผู้กระทำผิดเท่าที่จะทราบได้ ทั้งนี้ แพทย์ต้องให้การตรวจสถานที่เกิดเหตุเป็นข้อมูลประกอบในการผ่าศพเพื่อที่จะสันนิษฐานพฤติการณ์การตายได้ใกล้เคียงขึ้น ดังคำว่า “การผ่าศพทางนิติพยาธิเริ่มตั้งแต่ที่เกิดเหตุ” ฉะนั้น เมื่อพนักงานสอบสวนมีสำเนาการชันสูตรพลิกศพของแพทย์แล้ว ควรที่จะสำเนาการชันสูตรพลิกศพนั้นส่งให้แพทย์นิติเวชผู้จะทำการผ่าศพด้วยจะทำให้การผ่าศพได้ข้อมูลที่ชัดเจน

2. การพิสูจน์การตายของบุคคล

เนื่องจากการพิสูจน์การตายของบุคคล มีแนวทางการดำเนินงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อให้ทราบว่าผู้ตายเป็นใคร ตายที่ไหน ตายเมื่อใด เหตุและพฤติการณ์ที่ตายเป็นอย่างใด ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมในงานยุติธรรมทางอาญาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังเป็นข้อมูลพื้นฐานในการทำวิจัยภาคสนามเพื่อวิเคราะห์ การปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ในสภาพปัจจุบัน ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงาน (เลียง หลุยประเสริฐ, 2550) ดังนี้

1. การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ เป็นการสืบสวนการกระทำผิดอาญาโดยมีพนักงานสอบสวนรับผิดชอบร่วมกับฝ่ายสืบสวน เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานและแพทย์นิติเวช มีความสำคัญในการเก็บหลักฐานทางกายภาพนอกตัวศพโดยเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน เก็บหลักฐานทางชีวภาพที่ติดกับศพโดยแพทย์นิติเวช (การกระทำกับเนื้อตัวศพ ถือเป็นประกอบวิชาชีวะเวชกรรมซึ่งหากไม่มีใบประกอบวิชาชีวะเวชกรรมจะไม่สามารถกระทำได้) โดยมีวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุของพนักงานสอบสวน ได้แก่

- 1) พิสูจน์ว่ามีกรกระทำคามผิดเกิดขึ้นในที่เกิดเหตุหรือไม่
- 2) การกระทำคามผิดเกิดขึ้นมีลักษณะอย่างไร
- 3) ใครเป็นผู้กระทำคามผิด

ที่เกิดเหตุมีได้หลายที่ตั้งแต่ที่ฆาตกรรม (Primary) ที่เคลื่อนย้ายศพ (Intermediary) ที่พบศพ (Secondary) และที่ซ่อนวัตถุพยาน (Tertiary)

2. หลักการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

1) เตรียมการ ต้องมีการวางแผนการดำเนินการ เตรียมเครื่องมือการตรวจให้พร้อม โดยเตรียมการสำหรับอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้น

- 2) การเข้าค้นหาพยานหลักฐานควรทำให้เป็นระบบที่เตรียมการอย่างเคร่งครัด
- 3) การตรวจหาอาวุธและวัตถุพยาน ฯลฯ
- 4) การตรวจหาร่องรอยการต่อสู้ ้จัดแงะ ฯลฯ
- 5) การดูแลรักษาสถานที่เกิดเหตุ
- 6) การดำเนินการเกี่ยวกับผู้บาดเจ็บหรือศพ

3. การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุคดีเกี่ยวกับชีวิต (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2561)

คดีที่มีการเสียชีวิต การตายผิดธรรมชาติ 5 อย่าง การฆ่าตัวตาย ถูกผู้อื่นทำให้ตาย ตายโดยสัตว์ทำร้าย ตายโดยอุบัติเหตุ และตายโดยยังไม่ทราบสาเหตุ ต้องมีการชันสูตรพลิกศพ ตาม ป.วิอาญา มาตรา 148-156 มีพนักงานสอบสวนรับผิดชอบหลักร่วมกับแพทย์นิติเวช และถ้าการตายนั้นเป็นการตายโดยฝ่ายที่ใช้อำนาจรัฐ ต้องมีอัยการและเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองร่วมในการชันสูตร

พลิกศพด้วย ในการตรวจสถานที่เกิดเหตุตามระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี เรื่องการตรวจสถานที่เกิดเหตุ ให้พนักงานสอบสวนร้องขอเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานร่วมตรวจเก็บพยานหลักฐานได้ เช่น คดีฆาตกรรม, ฆ่าตัวตาย, พบศพ หรือตายไม่ทราบเหตุการณ์ตรวจสถานที่เกิดเหตุคดีเกี่ยวกับชีวิต มีจุดประสงค์เพื่อทราบว่า ผู้ตายเป็นใคร ตายเมื่อไร ตายเพราะสาเหตุใด มีพฤติกรรมการตายเป็นอย่างไร ใครทำให้ตายนั้น มีรายละเอียดที่ทำให้ทราบได้ ดังนี้

1) *ผู้ตายเป็นใคร* ต้องรู้เพราะว่าจะทำให้ทราบว่าผู้ตายนั้นมีมูลเหตุใดที่จะทำให้เขาถูกฆ่าตายบ้าง อยู่กับผู้ใดในขณะหรือก่อนเกิดเหตุ ผู้ตายเป็นใครทราบได้จาก

1. สอบถามจากคนรู้จัก เพื่อนหรือญาติผู้ตายแจ้ง
2. เครื่องแต่งกาย ทรัพย์สิน เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย ยืนยันโดยเพื่อนหรือญาติ
3. ทรัพย์สินในตัวผู้ตาย ทรัพย์สินที่เพื่อนหรือญาติยืนยัน บัตรประจำตัวต่าง ๆ
4. ตำหนิต่างๆ ลายสัก แผลเป็น ความพิการ
5. พิมพ์ลายนิ้วมือ นำพิมพ์มือของผู้ตายตรวจเปรียบเทียบ ฐานข้อมูลพิมพ์มือของกองทะเบียนประวัติอาชญากร (ทว.) หรือฐานข้อมูลของกรมการปกครอง

6. ตรวจเปรียบเทียบสารพันธุกรรม (DNA) ตรวจ DNA ศพไว้แล้วหาตัวอย่าง DNA มาเทียบหรือเก็บตัวอย่าง DNA พ่อ แม่ ลูก หรือ ญาติ มาตรวจเทียบความสัมพันธ์ก็จะช่วยยืนยันได้ว่าผู้ตายเป็นใคร หรืออาจเทียบกับฐานข้อมูล DNA ที่มีเก็บอยู่ เป็นต้น

7. สภาพร่างกาย อาจใช้ข้อมูลทางการแพทย์ เช่น ข้อมูลพัน ประวัติการทำพัน ประวัติการรักษาอาการเจ็บป่วย เช่น มีการผ่าตัดอวัยวะภายในต่างๆ หรือมีการใส่อุปกรณ์ทางการแพทย์ เช่น ใส่เหล็กในการรักษาแขน/ขาหัก เป็นต้น เมื่อเทียบกับข้อมูลทางสภาพร่างกายจากแพทย์แล้วก็ยืนยันตัวบุคคลได้

2) *เวลาที่ตาย* จะทำให้ทราบว่าผู้ตายอยู่กับใครหรือกำลังทำอะไรในขณะนั้น ใครมาพบหรือติดต่อกับผู้ตายบ้าง ซึ่งอาจเชื่อมโยงคนร้ายได้ เวลาตายจะพิจารณาได้จาก

1. สภาพสิ่งแวดล้อมในสถานที่เกิดเหตุ กิจวัตรประจำวันของผู้ตายสภาพดินฟ้าอากาศ: กลางวัน กลางคืน วัตถุประสงค์พยานในสถานที่เกิดเหตุ: นาฬิกาหยุดเดิน และจากการดูการเจริญเติบโตของหนอนแมลงวัน

2. สภาพศพ LIVOR MORTIS, RIGOR MORTIS, อุณหภูมิศพ, การเน่าซึ่งแพทย์ที่ชันสูตรศพจะเป็นผู้ให้ข้อมูล

3) *สาเหตุการตาย* แพทย์นิติเวชจะเป็นผู้ให้ความเห็นว่าการตายเกิดจากสาเหตุใด

1. ตายตามธรรมชาติ เช่น ป่วยตาย ชรา
2. ตายผิดธรรมชาติ เช่น ตายจากบาดแผล ตายจากความเย็น/ความร้อน ตายจากกระแสไฟฟ้า/ฟ้าผ่า ตายจากระเบิด ตายจากการขาดอากาศหายใจ หรือตายจากถูกสารพิษ เป็นต้น

4) *พฤติกรรมการตาย* การวิเคราะห์ร่องรอยพยานหลักฐานต่าง ๆ เพื่อให้ทราบว่าการตายที่เกิดขึ้นนั้นเป็นฆาตกรรม อัตวินิบาตกรรมหรืออุบัติเหตุ มีพฤติกรรมการเกิดเหตุอย่างไร การสังเกตพฤติกรรมการตายว่าเป็นฆาตกรรม หรือฆ่าตัวตาย

1. กรณีตายจากถูกยิง

- ตำแหน่งของบาดแผล ฆ่าตัวตายส่วนใหญ่พบที่อวัยวะสำคัญ เช่น ที่ขมับ ช่องปาก ส่วนฆาตกรรมพบทั่วไป

- จำนวนของบาดแผล ฆ่าตัวตายส่วนใหญ่มีแผลเดียว ฆาตกรรมมีบาดแผลไม่จำกัด

- ระยะยิง ฆ่าตัวตายส่วนใหญ่เป็นการยิงในระยะประชิด/ระยะใกล้ฆาตกรรมระยะยิงไม่จำกัด

- ตำแหน่งของอาวุธในที่เกิดเหตุ ฆ่าตัวตายอาวุธมักจะพบในบริเวณที่เหมาะสม ฆาตกรรมอาจไม่พบอาวุธ

2. กรณีตายจากถูกอาวุธมีคม

- ตำแหน่งของบาดแผล ฆ่าตัวตายพบที่ตำแหน่งสำคัญและกระทำตัวเองได้ถนัด เช่น คอ ข้อมือ หน้าอก บริเวณด้านหน้า ส่วนฆาตกรรมตำแหน่งบาดแผลไม่จำกัด

- จำนวนบาดแผล ฆ่าตัวตายมักพบบาดแผลมากกว่า 1 รอย แต่จะมีรอยเดียวที่เป็นสาเหตุทำให้ตาย บาดแผลมีทิศทางและอยู่ในกลุ่มเดียวกัน ส่วนฆาตกรรมอาจพบบาดแผลฉกรรจ์จำนวนหลายรอย

3. มีร่องรอยการต่อสู้ ถ้ามีร่องรอยการต่อสู้ก็อาจสรุปได้ว่า เป็นฆาตกรรมไม่ใช่ฆ่าตัวตาย ร่องรอยการต่อสู้ เช่น การล้มของเฟอร์นิเจอร์ บาดแผลป้องกันตัว รอยขีดข่วน รอยฉีกขาดของเสื้อผ้า รอยเลือด หรือเส้นผม เส้นขน เป็นต้น

4. เหตุจูงใจในการตาย ถ้าเป็นการฆ่าตัวตายมักพบว่า ผู้ตายมีปัญหาทางด้านจิตใจ หรือร่างกาย มักพบจดหมายลาตาย ถ้าเป็นฆาตกรรมอาจเป็นเรื่องความขัดแย้งผลประโยชน์

5. สภาพทางเข้า-ออก ฆ่าตัวตายมักพบการปิดล็อกประตูด้านใน ถ้าเป็นฆาตกรรมประตูอาจเปิดทิ้งไว้ หรืออาจมีการปิดล็อกใส่กุญแจภายนอก

6. อาจมีร่องรอยอาชญากรรมอื่น เช่น มีการโจรกรรม

5) *ใครทำให้ตาย* ถ้าพฤติการณ์การตายเป็นการฆาตกรรม การสืบสวนหาว่าใครทำให้ตายต้องอาศัยพยานหลักฐานต่าง ๆ จากการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ เพื่อชี้หรือยืนยันว่าใครเป็นผู้กระทำ เช่น ลายนิ้วมือแฝง DNA ซึ่งเชื่อมโยงหรือยืนยันผู้กระทำคามผิด

3. การพิจารณาพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์การตายของบุคคล

สำหรับแนวทางในการพิจารณาพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์การตายของบุคคลนั้น กฎหมายมิได้บัญญัติไว้โดยตรง อย่างไรก็ตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 158 (5) วางหลักในการฟ้องคดีอาญาว่าจะต้องปรากฏการกระทำทั้งหลายที่อ้างว่าจำเลยได้กระทำได้จริงและรายละเอียดเกี่ยวกับเวลาและสถานที่ซึ่งเกิดการกระทำนั้น ๆ อีกทั้งบุคคลหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้อง ประกอบมาตรา 226 ที่วางหลักในการรับฟังพยานหลักฐานในชั้นการพิจารณาคดีของศาลว่าประกอบด้วยพยานวัตถุ พยานเอกสาร หรือพยานบุคคล ซึ่งน่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีความผิดหรือบริสุทธิ์ และต้องเป็นหลักฐานที่ถูกต้องตามกฎหมาย จากหลักกฎหมายทั้งสองประการสามารถนำมาวางเป็นหลักการกว้างๆ ในการรวบรวมและพิจารณาพยานหลักฐานเกี่ยวกับการพิสูจน์การตายของบุคคล ดังนี้

1. ศพ จะต้องมีการตรวจศพโดยละเอียด ทั้งกายภาพภายนอก ร่องรอย บาดแผล พยาธิสภาพของศพ เพื่อทราบว่าผู้ตายเป็นใคร สาเหตุการตาย เวลาที่ตาย รวมทั้งหลักฐานที่อยู่ตัวศพ เพื่อนำไปตรวจพิสูจน์ซึ่งเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนร่วมกับแพทย์ในการชันสูตรพลิกศพ

2. สถานที่พบศพ ต้องมีการตรวจสถานที่พบศพโดยละเอียด เพื่อรวบรวมพยานหลักฐานที่อาจตกหล่นอยู่ในที่เกิดเหตุ เช่น เส้นผม เส้นขน ก้นบูหรี คราบอสุจินบนที่นอน จดหมายลาดตาย ขวดยาฆ่าแมลง ฯลฯ ไปทำการตรวจพิสูจน์ ซึ่งอาจบ่งชี้ถึงสาเหตุการตายหรือบุคคลที่ทำให้ตายได้

3. อาวุธหรือสิ่งของที่ทำให้ตาย เช่น มีด อาวุธปืน ชิ้นส่วนวัตถุระเบิด แก้วใสยาพิษ รถยนต์ที่ชนผู้ตาย เป็นต้น โดยนำไปทำการตรวจพิสูจน์โดยหน่วยงานที่มีหน้าที่และมีความเชี่ยวชาญโดยตรงหรือผู้ชำนาญการของศาลในเรื่องนั้นๆ

4. สถานที่อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ห้องผู้ตาย บ้านผู้ตาย สถานที่ที่มีผู้พบผู้ตายบ่อยๆ หรือครั้งสุดท้ายก่อนเสียชีวิต บ้านบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้ตาย ซึ่งอาจมีหลักฐาน เช่น บันทึกส่วนตัว เทปบันทึกเสียง คลิปวีดีโอ ฯลฯ

5. บุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้ตาย เช่น บิดา มารดา ญาติพี่น้อง เพื่อนสนิท บุคคลที่มีสาเหตุหรือเคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ตาย เพื่อทราบถึงภูมิหลังหรืออุปนิสัยส่วนตัวของผู้ตาย อันอาจบ่งชี้ถึงสาเหตุการตาย

6. อุปกรณ์สื่อสาร เช่น โทรศัพท์มือถือ โทรศัพท์บ้าน อีเมล เป็นต้น ซึ่งอาจมีข้อมูลเกี่ยวข้องกับสาเหตุการตาย เช่น การระบายความทุกข์ การนัดหมายกับคนร้าย ฯลฯ

7. สิ่งของอื่นๆ ที่อาจเกี่ยวข้องกับการตาย ซึ่งขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงแต่ละเรื่องไป เช่น การฆ่าตัวตายเนื่องจากการคลั่งลัทธิศาสนา อาจมีหนังสือคำสอนหรือคำเชิญชวนให้ฆ่าตัวตาย เป็นต้น

เมื่อได้ข้อเท็จจริงและผลการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องดังกล่าวแล้ว สามารถนำมาพิจารณาบนพื้นฐานของความเป็นธรรมชาติของพยานหลักฐานแต่ละชนิด และสรุปเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับผู้ตายและเรียงลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ก่อน ขณะ หรือหลังเกิดเหตุ ทำให้

สามารถวินิจฉัยการตายว่าเป็นการตายโดยผิดธรรมชาติหรือไม่ หรือประเภไต สำหรับกลุ่มการตายผิดธรรมชาติที่พบเป็นส่วนใหญ่ คือ การฆ่าตัวตาย ฆาตกรรม และอุบัติเหตุ

สรุป ในการเข้าถึงปรากฏการณ์อันเป็นกระบวนการที่นำไปสู่ผลลัพธ์ของระบบ ทั้งผลลัพธ์ที่เป็นผลสำเร็จแห่งคดีและผลลัพธ์ที่เป็นสภาพปัญหาแห่งคดี งานวิจัยนี้ อาศัยแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพิสูจน์การตายของบุคคลเพื่อศึกษาการคลี่คลายคดีฆาตกรรมจำนวน 40 คดี ด้วยวิธีการวิเคราะห์เพื่อจำแนกชนิดข้อมูล (Typological Analysis) และการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบว่า (Constant Comparison) ในแต่ละคดีฆาตกรรมที่ศึกษา ผู้ตายเป็นใคร (Identification) ตายที่ไหน (Scene Investigation) ตายเมื่อใด (Time since Death) เหตุและพฤติการณ์ที่ตายเป็นอย่างไร (Cause and Manner of Death) ถ้าตายโดยคนทำร้าย ให้กล่าวว่ามีใครหรือสงสัยว่าใครเป็นผู้ทำให้ตาย ซึ่งในการศึกษาโดยอาศัยจำแนกข้อมูลเช่นนี้ เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาว่าการพิสูจน์หลักฐานและนิติวิทยาศาสตร์ถูกนำมาใช้ในการพิสูจน์ความจริงส่วนไหน อย่างไร และยังสามารถข้อสรุปแห่งคดีว่า อะไรที่ทำให้คดีบรรลุผลสำเร็จและอะไรคือสภาพปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อผลสำเร็จในการดำเนินคดีฆาตกรรม

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับคดีฆาตกรรม

การฆาตกรรม หมายถึง “การฆ่าคน” เป็นศัพท์บัญญัติของราชบัณฑิตยสถานให้ใช้แทนคำภาษาอังกฤษว่า "murder" ส่วน "ฆาตกรรม" มีความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ว่า "การฆ่าคน" แต่มีใช้ศัพท์บัญญัติที่ทางราชการมุ่งหมายให้ใช้อย่างเป็นทางการ ทั้งนี้ "ฆาตกรรม" เป็นคำสมาสระหว่างคำ "ฆาต" (บาลี. ตี, ฟาด, ฟัน, ฆ่า, ทำลาย) + "กรรม" มีความหมายตามอักษรว่า การตี การฟาด การฟัน การฆ่า การทำลาย ผู้กระทำความฆาตกรรมเรียกว่า "ฆาตกร" ปัจจุบันมีการใช้คำว่า "ฆาตกรรม" คละไปกับคำ "การฆ่าคน" ทั้งนี้ คำทั้งสองมีความหมายเดียวกันดังข้างต้น (วิกิพีเดีย)

การฆาตกรรม (Murder) แตกต่างจากการถูกผู้อื่นทำให้ตาย (Homicide) กล่าวคือ การถูกผู้อื่นทำให้ตาย (Homicide) นั้น หมายถึง การตายที่เกิดขึ้นจากการกระทำของบุคคลอื่นทุกสถานไม่ว่าการกระทำนั้นผู้กระทำจะต้องรับโทษทางอาญาหรือไม่ก็ตาม (ธารัง จิรจรียาเวช, 2548) ซึ่งรวมถึงการฆ่าคนโดยชอบด้วยกฎหมายนั่นเอง เช่น การทำวิสามัญฆาตกรรม การประหารชีวิต หรือการรณฆาต ฯลฯ โดยผู้กระทำไม่ต้องรับโทษทางอาญา ส่วนการฆาตกรรม (Murder) นั้น เป็นการฆ่าผู้อื่นจนถึงแก่ความตายโดยผิดกฎหมาย จัดเป็นอาชญากรรมประเภทหนึ่ง ซึ่งฆาตกรเป็นผู้กระทำ ความผิดอาญาต้องรับโทษทางตามกฎหมาย ไม่ว่าจะการกระทำนั้นจะกระทำโดยเจตนาหรือไม่

“ฆ่า” เป็นกิริยาหรืออาการของมนุษย์ที่แสดงถึง “เจตนา” ในการกระทำซึ่งผูกพันโดยตรงต่อพฤติการณ์และผลของการกระทำที่เกิดขึ้น การฆ่าตัวตาย หรืออัตวินิบาตกรรม คือ การตายผิดธรรมชาติประเภทหนึ่งที่มีปัญหาในทางนิติเวชศาสตร์ เนื่องจากต้องระมัดระวังในการสรุป

ประเด็นว่าเป็นการถูกฆ่าตายหรืออุบัติเหตุ ตามประมวลกฎหมายอาญา การฆ่าตัวตายไม่ถือเป็นความผิดอาญา ส่วนการถูกผู้อื่นทำให้ตายไม่ว่าจะโดยเจตนา ไม่เจตนา หรือประมาทล้วนเป็นความผิดอาญาทั้งสิ้น เนื่องจากในการฆ่าตัวตายและการฆาตกรรมส่วนใหญ่จะกระทำโดยมิดชิดและส่วนมากจะเป็นที่รโหฐานจึงค่อนข้างยากที่จะมีพยานบุคคลเห็นเหตุการณ์เพราะป้องกันการถูกขัดขวางจากผู้อื่น เว้นแต่เป็นการฆ่าตัวตายหรือฆาตกรรมในที่สาธารณะ เช่น การกระโดดตึก กระโดดสะพาน ถูกยิงกลางตลาดเวลากลางวัน เป็นต้น ซึ่งในข้อเท็จจริงโดยเฉพาะสภาพสังคมเมือง แม้เกิดเหตุในที่สาธารณะก็ยากที่จะหาพยานบุคคล ดังนั้น ในการพิจารณาว่าเป็นการฆ่าตัวตายหรือฆาตกรรมนั้น นอกจากสภาพศพและสถานที่เกิดเหตุ (Evidence of the Death Scene) แล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจ ต้องพิจารณาถึงพยานหลักฐานอื่นประกอบที่สามารถบ่งชี้ถึงสาเหตุการฆ่าตัวตายหรือฆาตกรรม เช่น ผลการผ่าชันสูตรของแพทย์ (Autopsy) อาวุธ วิธีการฆ่าตัวตาย จดหมายลาตาย บันทึกส่วนตัว คำให้การของญาติ เพื่อนสนิท ครู เกี่ยวกับปัญหาส่วนตัว ภูมิหลัง ความถนัด และอุปนิสัยส่วนตัวของผู้ตายประกอบกัน โดยใช้หลักเหตุผลในการพิจารณาพยานหลักฐานแต่ละอย่างด้วยความรอบคอบ ระมัดระวังเป็นอย่างยิ่ง และอยู่บนพื้นฐานของวิทยาศาสตร์ คือ สามารถพิสูจน์ได้และความเป็นธรรมชาติของพยานหลักฐานนั้น ซึ่งหากวินิจฉัยผิดว่าเป็นการฆ่าตัวตายก็จะส่งผลในทางกฎหมายในกระบวนการสอบสวนเพื่อหาตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษเป็นอันสิ้นสุด เป็นต้น

อาชญากรรมจำแนกออกได้หลายประเภทตามลักษณะเกณฑ์ที่นักวิชาการกำหนดขึ้นซึ่งหากแบ่งอาชญากรรมตามลักษณะพฤติกรรมของอาชญากรตามแนวคิดของแมคคินเนย์ (McKinney, 1991) และสิ่งที่ถูกกระทำตามแนวคิดของวิทเตอร์ และซิลเวอร์แมน (Vetter and Silverman, 1986) การฆาตกรรมจัดอยู่ในประเภทอาชญากรรมที่กระทำต่อบุคคลอย่างรุนแรง (Violent Personal Crimes) ซึ่งเป็นอาชญากรรมพื้นฐาน กล่าวคือ เป็นอาชญากรรมที่ประทุษร้ายร่างกายและชีวิตของบุคคลอื่น

สาเหตุของอาชญากรรม จากการศึกษาค้นคว้าถึงสาเหตุของอาชญากรรม หรืออิทธิพลที่ทำให้บุคคลกระทำผิด พบว่าอาชญากรรมเกิดจากหลายสาเหตุด้วยกัน (วรเดช จันทรศร, 2522 อ้างถึงในพีระ มีผล, 2548) ได้กล่าวไว้ว่าสาเหตุของอาชญากรรมมี 3 ประการ คือ

1. สาเหตุในแง่ตัวบุคคล มองว่าอาชญากรรมที่เกิดขึ้นนั้น ส่วนหนึ่งมาจากความโน้มเอียงต่อการกระทำผิดที่ถูกกำหนด โดยบุคลิกภาพของบุคคลที่แตกต่างกันออกไป เช่น ความผิดปกติทางชีวภาพ กรรมพันธุ์ ความผิดปกติทางสมอง ระดับสติปัญญา ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาทางจิตวิทยา ภายภาพ รวมถึงตลอดถึงความไม่สามารถของบุคคลที่จะปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมและแรงผลักดันของบุคคลที่จะตกลงใจประกอบอาชญากรรม

2. สาเหตุในแง่ของกลุ่มบุคคล มองว่าอาชญากรรมส่วนหนึ่ง เกิดจากการขาดความสามารถที่จะต่อต้านการกดดันในการกระทำ ซึ่งถูกกำหนดโดยบทบาทของกลุ่ม เช่น การเลียนแบบ

ความสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ ในแง่ของการเรียนรู้ซึ่งเป็นผลที่ได้จากการศึกษาในด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม

3. สาเหตุในแง่ระบบสังคม มองว่าอาชญากรรมนั้น ย่อมเกี่ยวพันและขึ้นอยู่กับสภาพการณ์ต่าง ๆ ทางสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม สถานภาพ และชนชั้นทางสังคมที่บุคคลจะเป็นผู้กำหนดความโน้มเอียงในการกระทำผิดซึ่งเป็นผลที่ได้จากการศึกษาทางสังคมและวัฒนธรรมอีกด้วย จากแนวคิดที่กล่าวถึงขั้นต้นนี้ สอดคล้องกับข้อมูลของกรมตำรวจ (สำนักวิชาการกรมตำรวจ, 2537)

อาชญาวิทยาเป็นวิชาที่ศึกษาสาเหตุของการกระทำผิดและอธิบายพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดเพื่อนำสิ่งที่วิเคราะห์ได้มาเป็นแนวทางในการลงโทษ แก้ไขผู้กระทำความผิดและป้องกันอาชญากรรม อาชญาวิทยาเป็นองค์ความรู้ที่ได้จากแนวคิดของปราชญ์และงานวิจัยมากมาย โดยแบ่งกลุ่มแนวคิดและผลงานวิจัยที่อธิบายสาเหตุการกระทำผิดออกเป็น 3 กลุ่ม (ธีร์รัฐ บุญนาค, 2562) ได้แก่

1. กลุ่มทฤษฎี Classical คือ สาเหตุที่กระทำความผิดเนื่องจากผู้กระทำความผิดคิดซึ่งน้ำหนักไตร่ตรองข้อดีข้อเสียแล้วเขาเห็นว่า การกระทำผิดจะได้ประโยชน์มากกว่าเสียจึงตัดสินใจเลือกที่จะทำผิด นั่นคือ ตัวเขาเลือกที่จะทำผิดเอง แนวทางแก้ไขผู้กระทำความผิดกลุ่มนี้ คือ รัฐต้องสร้างเงื่อนไขด้านต่างๆ จนทำให้เขาคิดว่า การกระทำผิดมีข้อเสียมากกว่าได้ เช่น การปรับสภาพแวดล้อมให้ไม่เอื้อต่ออาชญากรรม ติดตั้งกล้องวงจรปิด (CCTV) ติดตั้งไฟส่องสว่างในที่เปลี่ยวหรือการเน้นการป้องกันป้อม มีสายตรวจ ผากบ้านไว้กับตำรวจ ตั้งด่านและพยายามจับกุมผู้กระทำความผิดได้ทั้งหมดโดยเร็ว เป็นต้น งานวิจัยในต่างประเทศชี้ว่า คนร้ายกลัวถูกจับมากกว่ากลัวโทษหนัก

2. กลุ่มทฤษฎี Positive คือ สาเหตุที่กระทำความผิดในบางกรณีเกิดจากความผิดปกติของร่างกายหรือจิตใจ ที่ทำให้ไม่สามารถไตร่ตรองข้อดีข้อเสียของการกระทำผิดได้เหมือนคนปกติทั่วไป นั่นคือ ทำผิดเพราะกายจิตผิดปกติ มีอำนาจครอบงำความคิดและการตัดสินใจให้ลงมือทำผิด เช่น คนติดยาเสพติด หรือจิตผิดปกติ เป็นต้น

3. กลุ่มทฤษฎี Sociological คือ สาเหตุที่กระทำความผิดเพราะถูกแรงกดดันของสังคมที่เปลี่ยนแปลงหรือมีทัศนคติตีตราเขา กล่าวคือ สังคมทำให้เขาทำผิด เช่น สังคมเกิดการแข่งขัน เน้นเอาตัวรอดและผลประโยชน์ มีทัศนคติแง่ลบและไม่ให้ออกสแก่ผู้กระทำความผิด เป็นต้น

กฎหมายสารบัญญัติกับการพิสูจน์ความผิดในคดีฆาตกรรม

ในการพิสูจน์ความผิดของฆาตกรเพื่อนำตัวมาลงโทษตามกฎหมายในคดีหนึ่งนั้น นอกจากการรวบรวมพยานหลักฐานแล้วจำเป็นต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบของกฎหมาย ทั้งนี้ การฆาตกรรมเป็นความผิดต่อชีวิตมีกฎหมายสารบัญญัติของไทยที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา ภาค 2 ลักษณะ 10 ว่าด้วยเรื่อง ความผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย หมวด 1 ความผิดต่อชีวิต มีฐานความผิดที่เกี่ยวข้องต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ตามมาตรา 288 และมาตรา 289
  2. ความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยไม่เจตนา ตามมาตรา 290
  3. ความผิดฐานประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ตามมาตรา 291
  4. ความผิดฐานกระทำอันตรายแก่บุคคลซึ่งต้องพึ่งผู้กระทำเพื่อให้บุคคลนั้นฆ่าตนเองหรือพยายาม ฆ่าตนเอง ตามมาตรา 292
  5. ความผิดฐานช่วยหรือยุยงให้เด็กอายุไม่เกิน 16 ปีหรือผู้ซึ่งไม่สามารถเข้าใจการกระทำของตน ฆ่าตนเองหรือพยายามฆ่าตนเอง ตามมาตรา 293
  6. ความผิดฐานซุลมุนต่อผู้อื่นเป็นเหตุให้มีบุคคลใดถึงแก่ความตาย ตามมาตรา 294
- ทั้งนี้ บุคคลจะต้องรับผิดชอบในทางอาญาก็ต่อเมื่อได้กระทำโดยเจตนา เว้นแต่จะได้กระทำโดยประมาท ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้ต้องรับผิดชอบเมื่อได้กระทำโดยประมาท หรือเว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยแจ้งชัดให้ ต้องรับผิดชอบแม้ได้กระทำโดยไม่มีเจตนา ตามมาตรา 59 วรรคหนึ่ง
1. กระทำโดยเจตนา ได้แก่ กระทำโดยรู้สำนึกในการที่กระทำและในขณะเดียวกัน ผู้กระทำประสงค์ต่อผล หรือยอมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้น ตามมาตรา 59 วรรคสอง
  2. ถ้าผู้กระทำมิได้รู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิดจะถือว่าผู้กระทำประสงค์ต่อผล หรือยอม เล็งเห็นผลของการกระทำนั้นมีได้ ตามมาตรา 59 วรรคสาม
  3. การกระทำโดยประมาท ได้แก่กระทำความผิดมิใช่โดยเจตนา แต่กระทำโดยปราศจากความระมัดระวัง ซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวังเช่นว่านั้นได้ แต่ หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่ ตามมาตรา 59 วรรคสี่
  4. การกระทำให้หมายรวมถึงการให้เกิดผลอันหนึ่งอันใดขึ้นโดยงดเว้นการที่จักต้องกระทำเพื่อป้องกันผล นั้นด้วย ตามมาตรา 59 วรรคท้าย

1) องค์ประกอบความรับผิดทางอาญาในคดีฆาตกรรม

1. *ต้องมีการกระทำ* คือ ผู้กระทำเคลื่อนไหวร่างกายโดยรู้สำนึก เช่น การเหนี่ยวไกยิงปืน การใช้มีดแทงผู้อื่น เป็นต้น ที่ไม่ใช่การเคลื่อนไหวโดยรู้สำนึก เช่น การละเมอ การที่ถูกผู้อื่นมาจับมือของเราแล้วไปตีอีกบุคคลหนึ่ง เป็นต้น ตามมาตรา 59 วรรคหนึ่งส่วนต้น

2. *การกระทำครบองค์ประกอบความผิด*

2.1 การกระทำครบองค์ประกอบภายนอกของความผิดฐานนั้น ๆ เช่น ความผิดฐานฆ่าผู้อื่น ตามมาตรา 288 คือ มีผู้ใด (ผู้กระทำ) ฆ่า (การกระทำ) ผู้อื่น (วัตถุแห่งการกระทำ) เป็นต้น

2.2 การกระทำครบองค์ประกอบภายในของความผิดฐานนั้น ได้แก่ เจตนา หรือประมาทในกรณีที่มีกฎหมายบัญญัติว่าให้ต้องรับผิดชอบเมื่อได้กระทำโดยประมาท ตามมาตรา 59 วรรค

หนึ่ง เว้นแต่กรณีที่มีกฎหมายบัญญัติไว้โดยชัดแจ้งให้ต้องรับผิดชอบแม้ได้กระทำโดยไม่มีเจตนา เช่น ความผิดลหุโทษบางมาตรา เป็นต้น

3. เจตนาตามมาตรา 59 วรรคสาม คือ ผู้กระทำจะต้องรู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบภายนอกของความผิดฐานนั้น ๆ เช่น ความผิดฐานฆ่าผู้อื่นตามมาตรา 288 ผู้กระทำจะต้องรู้ว่าตนเป็นผู้กระทำ การกระทำของตนเป็นการฆ่า เช่น การเหนียวไกปืนยิง และการกระทำของตนได้กระทำต่อผู้อื่น (ที่มีสภาพบุคคล หรือกระทำต่อผู้มีชีวิตนั่นเอง) ไม่ใช่กรณียิงศพ ดังนั้น คำว่า “เจตนา” ในทางกฎหมายอาญาจึงมิใช่เป็นไปตามความหมายที่เข้าใจกันทั่ว ๆ ไป เพียง “รู้” ก็ถือว่ามีเจตนาแล้ว ไม่จำเป็นต้องให้เห็นถึงมูลเหตุจูงใจที่แท้จริงที่อยู่ ภายในจิตใจของผู้กระทำว่าต้องการกระทำเพื่อสิ่งใดกันแน่ชัด แต่อย่างไร

3.1 เจตนาธรรมดา คือ เจตนาประสงค์ต่อผล และเจตนาย่อมเล็งเห็นผลได้ ตามมาตรา 59 วรรคสอง เจตนาประสงค์ต่อผล หมายถึง เจตนาที่ผู้กระทำการที่จะให้เกิดผลนั้นขึ้นอย่างแน่แท้ เช่น นาย ก. ต้องการฆ่า นาย ข. จึงยิงปืนไปที่ นาย ข. ทำให้นาย ข. ถูกกระสุนปืนถึงแก่ความตาย เป็นต้น ส่วนเจตนาย่อมเล็งเห็นผลได้ หมายถึง กรณีที่ผู้กระทำมิได้มีเจตนาประสงค์ต่อผลโดยตรงแก่ผู้ถูกกระทำหรือวัตถุ แห่งการกระทำ แต่พฤติการณ์สามารถคาดเห็นได้ว่าผลของการกระทำจะเกิดขึ้นแก่ผู้ถูกกระทำหรือวัตถุแห่ง การกระทำได้อย่างแน่แท้ตามความคิดเห็นของ “วิญญูชน” คือ คนปกติธรรมดาทั่วไป ในภาวะพฤติการณ์เช่น นั้นจึงจะคาดเห็นได้อย่างแน่นอน เช่น นาย ก. มิได้ประสงค์จะฆ่า นาย ข. แต่แรก แต่ประสงค์จะยิงนกที่เกาะไหล่นาย ข. แต่การจะยิงนกนั้น นาย ก. ไม่ใช่คนแม่นยำ คนทั่วไปรวมทั้งนาย ก. ย่อมจะคาดเห็นได้อย่างคนธรรมดาทั่วไปว่าในภาวะพฤติการณ์เช่นนี้กระสุนปืนจะถูกนาย ข. อย่างแน่นอน แต่นาย ก. ก็ยิงเหนียวไกยิงออกไป เมื่อกระสุนถูก นาย ข. ตาย นาย ก. จึงมีความผิดฐานฆ่า นาย ข. โดยเจตนา (เล็งเห็นผล)

3.2 เจตนาโดยผลของกฎหมาย คือ เจตนาโดยพลาตตามมาตรา 60 มีเนื้อความว่า “ผู้ใดมีเจตนาที่จะกระทำต่อบุคคลหนึ่ง แต่ผลของการกระทำเกิดแก่อีกบุคคลหนึ่งโดยพลาตไป ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำโดยเจตนาแก่บุคคลซึ่งได้รับผลร้ายจากการกระทำนั้น แต่ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้ลงโทษหนักขึ้นเพราะฐานะของบุคคล หรือเพราะความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำกับบุคคลที่ได้รับผลร้ายมิให้นำกฎหมายนั้น มาใช้บังคับเพื่อลงโทษผู้ กระทำให้หนักขึ้น”

ประมาท ก็คือกรณีที่กฎหมายบังคับให้ต้องรับผิดชอบเมื่อได้กระทำโดยประมาทนั้น หมายความว่า ผู้กระทำได้ กระทำครบองค์ประกอบภายนอกของความผิดแล้วแต่มิได้กระทำการไปโดยเจตนา แต่ได้ขาดความระมัดระวัง ตามวิสัยและพฤติการณ์ของบุคคลทั่วไปพึงมี แต่ก็ไม่ได้ใช้ความระมัดระวังดังกล่าวอย่างเพียงพอ เช่น ฝนตก ถนนลื่น นาย ก. ขับรถลงสะพานด้วยความเร็วสูงเบรค

ไม่ทันชนรถ นาย ข. ทำให้ นาย ข. ถึงแก่ความตาย นาย ก. จึงต้องรับผิดชอบอาชญาฐานประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ตามมาตรา 291 เป็นต้น

4. ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล กล่าวคือ การกระทำของผู้กระทำทำให้เกิดผลเกิดขึ้นในกรณีที่ความผิดต้องการผล และผลที่เกิดขึ้นนั้นสัมพันธ์กับการกระทำที่ผู้กระทำได้ลงมือกระทำไป เช่น ถ้าหาก นาย ก. ไม่ใช่ไปยิงไปที่นาย ข. นาย ข. ก็จะไม่ถึงแก่ความตาย เป็นต้น

2) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำผิดอาญา ในคดีฆาตกรรมที่มีความซับซ้อนย่อมมีบุคคลเข้ามาเกี่ยวข้องมากกว่าหนึ่งคน ในประมวลกฎหมายอาญาในการนำตัวฆาตกรรมมาลงโทษนั้น นอกจากผู้ลงมือกระทำความผิดแล้ว ยังมีตัวการ ผู้ใช้ และผู้สนับสนุน ดังนี้

ตัวการ บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 83

1. การกระทำร่วมกันอาจเป็นกรณีบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมกระทำส่วนใดส่วนหนึ่ง อันเป็นองค์ประกอบความผิด หรือเป็นการแบ่งหน้าที่กันทำ หรือร่วมอยู่ในที่เกิดเหตุในลักษณะที่สามารถเข้าช่วยเหลือผู้กระทำผิดคนอื่นทันทีก็ได้

2. การมีเจตนาร่วมกันของตัวการ หมายความว่า ผู้กระทำผิดทุกคนได้รู้ถึงการกระทำของกันและกันและต่างถือเอาการกระทำของคนอื่นเป็นการกระทำของตนเอง

3. ตัวการต้องรับโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น แต่ตัวการแต่ละคนอาจรับโทษไม่เท่ากันก็ได้

ผู้ใช้ บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 84

1. การก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิด คือการทำให้บุคคลอื่นซึ่งยังไม่มีเจตนาที่จะกระทำความผิดตกลงใจที่จะกระทำความผิดนั้น

2. ผู้ใช้จะต้องมีเจตนาก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิดด้วย ถ้าพึงผู้กระทำผิดตัดสินใจกระทำความผิดเพราะคำพูดของผู้ใช้โดยผู้ใช้มิได้มีเจตนา ผู้ใช้ไม่ต้องรับผิดชอบ

3. ความรับผิดชอบของผู้ใช้ขึ้นอยู่กับกระทำความผิดของผู้ถูกใช้ ถ้าผู้ถูกใช้มิได้กระทำความผิด ผู้ใช้ต้องระวางโทษหนึ่งในสามของความผิด ผู้ใช้ต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ผู้สนับสนุน บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 86

1. การช่วยเหลือที่เป็นการสนับสนุนจะต้องกระทำก่อนหรือขณะกระทำความผิด

2. ผู้สนับสนุนจะต้องมีเจตนาให้ความช่วยเหลือผู้กระทำความผิด ทั้งนี้ โดยไม่ต้องคำนึงว่าผู้ได้รับการสนับสนุนจะทราบถึงการช่วยเหลือนั้นหรือไม่

3. ผู้สนับสนุนมีความรับผิดชอบเพียงสองในสามของความผิดที่กระทำลง

สรุป ในการพิสูจน์หลักฐานเพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดในคดีฆาตกรรมมาลงโทษนั้น นอกจากต้องทราบว่ามีผู้ตายเป็นใคร ตายที่ไหน ตายเมื่อไหร่ เหตุและพฤติการณ์การตายเป็นอย่างไร แล้ว จำเป็นต้องทราบถึงแรงจูงใจในการฆาตกรรมด้วย เพื่อเชื่อมโยงเรื่องราวไปยังผู้ร่วมกระทำความผิดทั้งหมดให้ได้ ได้แก่ ผู้ลงมือกระทำ ตัวการ ผู้ใช้ และผู้สนับสนุน ซึ่งตามกฎหมายบัญญัติไว้เป็นผู้มีความผิดและต้องรับโทษ ซึ่งส่วนใหญ่ได้ข้อมูลเหล่านี้มาจากการสืบสวนสอบสวน

2.5 แนวคิดและทฤษฎีระบบและการพัฒนาระบบ

แนวคิดทฤษฎีระบบ (System theory) เป็นแนวคิดทฤษฎีที่กว้างขวางมีประโยชน์ในการศึกษาทุกสาขาวิชา ดังที่ ชรอดและวอยช์ (Shrode Dan Voich, 1974) กล่าวว่า ทฤษฎีระบบเป็นสหวิทยาการ (Interdisciplinary) อันจะนำไปสู่การศึกษาและวิเคราะห์หรือพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ได้ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับธงชัย สันติวงษ์ (2533) ที่กล่าวว่า วิธีการเชิงระบบจะช่วยให้มีกรอบในการพิจารณาที่รัดกุมและครอบคลุมถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ

1. ระบบ (System) คำว่า “ระบบ (System)” ในพจนานุกรม The American Heritage Dictionary (1991) หมายถึง

- 1) กลุ่มขององค์ประกอบที่สัมพันธ์กันตามหน้าที่อย่างมีโครงสร้างซึ่งมีปฏิกริยาหรือปฏิสัมพันธ์กันก่อรูปเป็นองค์รวมที่ผสมผสานกันอยู่
- 2) ชุดความคิดหรือหลักการที่มีปฏิสัมพันธ์กัน
- 3) หน่วยงานหรือสังคมที่ก่อตั้งขึ้น
- 4) กลุ่มของวัตถุประสงค์หรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ
- 5) ชุดของปรากฏการณ์ที่รวมอยู่ด้วยกันเพื่อการจำแนกและวิเคราะห์
- 6) สภาพหรือสถานะของปฏิกริยาที่เป็นลำดับและกลมกลืนกัน
- 7) วิธีการหรือกระบวนการ

โดยนักวิชาการท่านอื่นๆ ได้ให้คำนิยามของระบบไว้อีกหลายประการซึ่งสอดคล้องกัน กล่าวคือ ระบบมีลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ ประการแรกเป็นองค์รวมหรือกลุ่มขององค์ประกอบต่างๆ ประการที่สอง การมีปฏิสัมพันธ์กันขององค์ประกอบ และประการสุดท้าย การมีเป้าหมายร่วมกันหรืออย่างเดียวกัน โดยองค์ประกอบนั้นอาจเป็นรูปธรรมที่จับต้องได้หรือเป็นวิธีการที่เป็นนามธรรมก็ได้ นอกจากนี้ มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า “ระบบ” ดังนี้

แคสและโรเซนชวิก (Kast and Rosensweig, 1985) กล่าวว่า “ระบบ” คือ สิ่งที่ถูกจัดให้เป็นระบบอยู่รวมกันเป็นหนึ่งเดียว ซึ่งประกอบด้วยส่วนย่อย (Parts) อันเป็นองค์ประกอบ (Components) หรือระบบย่อย (Subsystems) ตั้งแต่สองส่วนขึ้นไปที่ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และมีเส้นแบ่งเขตที่สามารถระบุได้ว่าเป็นเส้นคั่นระหว่างระบบและระบบสภาพแวดล้อมที่อยู่เหนือ

ขึ้นไป (Supra system) และได้เสนอว่าองค์การในฐานะระบบเปิดมีลักษณะการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายนอกและเข้าสู่สภาพที่มีความมั่นคง (Steady state) หรือการมีสภาพความสมดุลอย่างต่อเนื่อง มีการรักษาไว้ซึ่งสมรรถนะในการดำเนินงาน ระบบจะอยู่รอดไม่ได้หากปราศจากการรับปัจจัยนำเข้ากระบวนการแปรสภาพ และการมีผลผลิตสู่สิ่งแวดล้อมภายนอก ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีลักษณะเป็นวงจรต่อเนื่อง ระบบจะต้องได้รับปัจจัยนำเข้าอย่างเพียงพอเพื่อให้สามารถดำเนินงานต่อไปได้ และมีผลผลิตที่มีคุณภาพอย่างเพียงพอป้อนกลับสู่สิ่งแวดล้อมภายนอก

อิวานซ์วิช และคณะ (Ivancevich and others, 1989) กล่าวว่า องค์ประกอบของรูปแบบเชิงระบบประกอบด้วย 4 ส่วน คือ 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการ 3) ผลผลิต และ 4) ข้อมูลป้อนกลับจากสภาพแวดล้อม การพิจารณารูปแบบในลักษณะนี้ถือว่า ผลผลิตของระบบเกิดจากการที่มีปัจจัยนำเข้าไปผ่านกระบวนการซึ่งจะจัดกระทำให้เกิดผลผลิตขึ้นและให้ความสนใจกับข้อมูลป้อนกลับจากสภาพแวดล้อมภายนอก

ร็อบบิ้นส์ (Robbins, 1990) กล่าวว่า ระบบ คือ ชุดของส่วนต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์และพึ่งพาอาศัย

คอยและมิสเกล (Hoy and Miskel, 2012) กล่าวว่า ระบบ คือ ชุดขององค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันที่ต้องมีปัจจัยนำเข้า (Inputs) จากภายนอกระบบและมีกระบวนการแปรสภาพปัจจัยต่าง ๆ เหล่านั้นเพื่อให้ได้ผลผลิตคืนสู่สิ่งแวดล้อม

ประชุม รอดประเสริฐ (2545) กล่าวว่า ระบบหมายถึงองค์ประกอบของสรรพสิ่งที่เกี่ยวข้องกันอย่างเป็นเอกภาพ โดยแต่ละองค์ประกอบต่าง ๆ ปฏิบัติภาระหน้าที่ของตนอย่างประสานสัมพันธ์กับภาระหน้าที่ขององค์ประกอบอื่น ๆ และเป็นการปฏิบัติภาระหน้าที่อย่างมีรูปแบบและมีขั้นตอนเป็นการเฉพาะ

2. ทฤษฎีระบบ (System theory)

โบลด์ิงและเบอร์ ทาลูนไฟล (Boulding and Bertalanffy อ้างถึงในเฉลียว บุรีภักดิ์, 2542) นักทฤษฎีองค์การและนักชีววิทยาที่มองว่า องค์การ เป็นสิ่งมีชีวิตโดยมองในรูประบบเปิดเหมือนระบบกายวิภาคของสิ่งมีชีวิต (Anatomy) ทฤษฎีระบบ คือ แนวคิดที่เชื่อว่า เอกภพนี้ (Universe) เป็นหนึ่งหน่วยระบบ ซึ่งมีคุณสมบัติประการต่าง ๆ ตามที่จะกล่าวต่อไปยกเว้นบางประการที่ยังไม่อาจรู้ได้ เพราะเอกภพเป็นหน่วยระบบที่ใหญ่โตเกินกว่าที่เราสังเกตและพิสูจน์ได้ครบถ้วนและแม้ส่วนประกอบที่เล็กที่สุดของเอกภพ ซึ่งนักวิทยาศาสตร์ปัจจุบันเรียกว่า “ควาร์ก” (Quark) ซึ่งสังเกตหรือพิสูจน์ได้ยากก็เป็นหน่วยระบบเช่นเดียวกัน แต่อาจมีคุณสมบัติอย่างไม่ครบถ้วน ส่วนสิ่งอื่น ๆ ทั้งหลายที่มีขนาดระหว่างกลางของสิ่งทั้งสองนี้ ล้วนมีคุณสมบัติของความเป็นหน่วยระบบครบถ้วน ซึ่งทฤษฎีนี้ได้พัฒนาไปสู่สาขาวิชาอื่น ๆ เช่น ฟิสิกส์ Cybernetic (เช่นงานของ Frederic Vester) ส่วน

ในช่วงหลังทฤษฎีนี้ได้พัฒนาเป็น Complexity Theory และบางส่วนก็พัฒนาเป็นทฤษฎีไร้ระเบียบ (Chaos Theory)

ทฤษฎีนี้จะมองทุกอย่างว่ามีความสัมพันธ์ร่วมกันไม่แยกส่วนใดส่วนหนึ่งหรือกล่าวได้ว่า ส่วนย่อยมีความสัมพันธ์กับส่วนใหญ่ ซึ่งทำให้แตกต่างจากวิถีคิดแบบเส้นตรง (Linear thinking) ที่ว่า “เหตุเป็นเช่นนี้ ผลจึงเป็นเช่นนี้ด้วย” ทั้งนี้ เพราะทฤษฎีระบบมีพื้นฐานการคิดที่เป็นระบบที่ซับซ้อน (Complex System) นั่นคือเหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจส่งผลให้เกิดผลที่แตกต่างหลากหลายได้หลายอย่างไม่ตายตัว การวิเคราะห์ตามทฤษฎีระบบจะต้องพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ ทั้งหมดที่มีความสัมพันธ์กันอย่างไร เพราะทฤษฎีนี้เชื่อว่าการรับรู้ปรากฏการณ์ (Social Phenomena) ทุกอย่างล้วนเป็นอัตวิสัย (Subjectivity) ที่ตัวตนของเราไปทำความเข้าใจและอธิบายมันด้วยทั้งสิ้น เป็นเสมือนการมองของสิ่งเดียวกันจากหลาย ๆ มุม

3. ประเภทของระบบ โรบบินส์ (Robbins, 1990) กล่าวว่า โดยทั่วไประบบจำแนกออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. ระบบปิด (Closed System) เป็นแนวคิดพื้นฐานจากทางด้านวิทยาศาสตร์กายภาพ ซึ่งเป็นระบบที่ไม่คำนึงถึงผลกระทบจากสิ่งแวดล้อม ระบบปิดที่สมบูรณ์จะเป็นระบบที่ไม่มีการรับพลังงานจากภายนอก ซึ่งมีลักษณะเชิงอุดมคติ แนวคิดระบบปิดสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาของการได้ค่อนข้างน้อยมาก

2. ระบบเปิด (Open System) เป็นระบบที่ยอมรับหรือคำนึงถึงผลกระทบจากความสัมพันธ์ของระบบกับสิ่งแวดล้อม ลักษณะของระบบเปิดประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า กระบวนการแปรสภาพ และผลผลิต แต่ระบบเปิดยังมีลักษณะที่นอกเหนือเพิ่มเติมที่เกี่ยวกับการศึกษาของการ

1) การคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม (Environment Awareness) อันเป็นลักษณะสำคัญของระบบเปิดที่คำนึงถึงการพึ่งพาอาศัยกันและกันกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะมีขอบเขตที่แบ่งแยกระหว่างระบบกับสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อมจะส่งผลกระทบต่อระบบ ในทางกลับกันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดภายในระบบก็จะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของระบบนั้น ๆ ด้วย

2) ผลย้อนกลับ (Feedback) ระบบเปิดจะรับเอาข้อมูลสารสนเทศจากสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องซึ่งช่วยให้ระบบสามารถปรับตัวและดำเนินงานได้ตามปกติ ไม่ออกนอกกรอบนอกทางจากแนวปฏิบัติที่กำหนดไว้ การได้รับข้อมูลสารสนเทศจากสิ่งแวดล้อมนี้ เรียกว่าข้อมูลย้อนกลับ อันที่จริงก็คือผลผลิตที่ได้จากกระบวนการแปรสภาพของระบบที่จะเป็นปัจจัยนำเข้าของระบบอันว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร ควรมีการปรับปรุงตรงส่วนใดของระบบเพื่อให้ผลผลิตที่ได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3) ระบบเปิดเป็นวงจรของเหตุการณ์ต่าง ๆ (Cyclical Character) ผลผลิตจากระบบทำให้เกิดวิธีการสำหรับการได้มาซึ่งปัจจัยนำเข้าใหม่ ๆ ที่จะเข้าสู่วงจรของระบบต่อไป เช่น องค์กรต้องมี

รายได้จากลูกค้าเพียงพอต่อการจ่ายเงินเป็นเงินเดือนหรือค่าจ้างต่อพนักงานและการจ่ายคืนจากแหล่งเงินที่กัวยืมมาใช้ในการดำเนินงาน หากวงจรนี้มีลักษณะที่มั่นคงก็จะส่งผลให้องค์กรสามารถดำรงอยู่ได้

4) การโน้มเอียงไปสู่ความเฉื่อย (Negative Entropy) ระบบจะมีความโน้มไปสู่ความเฉื่อยหรือเสื่อมสลายไป จะเห็นวาระบบเปิดที่ไม่รับพลังงานหรือปัจจัยนำเขาจากสิ่งแวดล้อม มักจะเสื่อมสลายไป ในทางกลับกันระบบเปิดแม้ว่าจะมีแนวโน้มที่จะเสื่อมถอยลง แต่ก็สามารถที่จะรักษา ระบบให้ดำรงอยู่ไม่เสื่อมสลายไปและสามารถเจริญเติบโต ทั้งนี้ เพราะวาระบบเปิดสามารถนำ ปัจจัย นำเข้าสู่ระบบมากกว่าที่จะผลิติดอกสู่สิ่งแวดล้อม

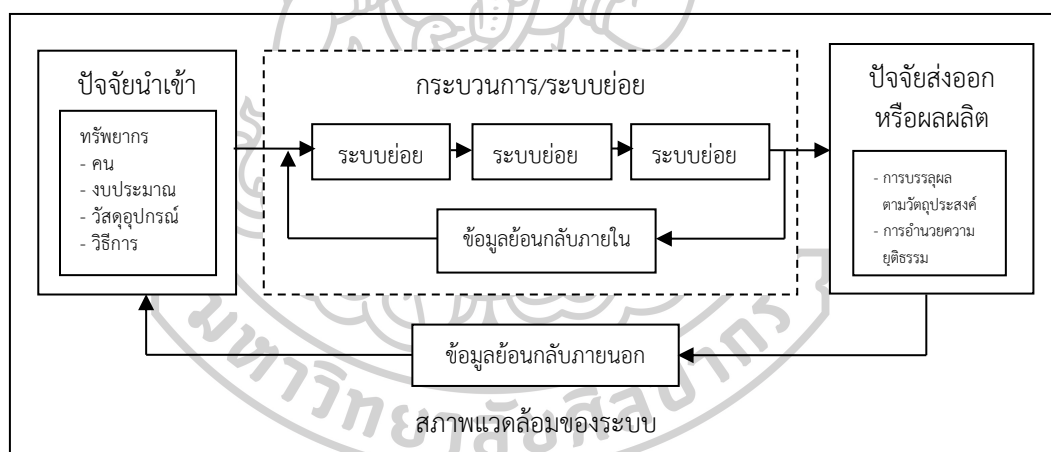
5) สภาพที่มีความมั่นคง (Steady State) ระบบเปิดจะมีปัจจัยนำเขาเพื่อขจัดความโน้มเอียงไปสู่การเสื่อมสลาย แม้วาระบบจะมีปัจจัยใหม่ ๆ ป้อนเข้าและมีผลผลิตอย่างต่อเนื่องในการรักษาสมดุลของระบบ ระบบเปิดมีแนวโน้มมั่นคงแน่นอนไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลง

6) เคลื่อนสู่ความเจริญเติบโตและการขยายตัว (Movement Toward Growth and Expansion) สภาพความมั่นคงเป็นลักษณะที่แสดงให้เห็นระยะเริ่มต้นของระบบเปิด เมื่อระบบมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้นและเผชิญกับแนวโน้มการเสื่อมถอย ระบบเปิดจะปรับเปลี่ยนสู่การเจริญเติบโตและขยายตัวเพื่อเป็นหลักประกันความอยู่รอด ระบบขนาดใหญ่ที่มีความซับซ้อนจะมีการดำเนินงานเพื่อความอยู่รอด ระบบย่อยส่วนใหญ่มักจะมีการนำปัจจัยนำเขามากกว่าความต้องการในการผลิต ผลก็คือสภาพความมั่นคงจะใช้ได้กับระบบที่ไม่สลับซับซ้อน แต่ระบบมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น จะมีลักษณะการมุ่งความเจริญเติบโตและขยายกรอบการดำเนินงานอย่างเช่น ระบบราชการที่ไม่พึงพอใจกับสภาพที่เป็นอยู่ จึงพยายามสร้างโอกาสเพื่อการอยู่รอดด้วยการสร้างความเจริญเติบโตและการขยายการดำเนินงาน ประเด็นที่น่าสนใจคือ มักเป็นการเปลี่ยนแปลงในเชิงปริมาณมากกว่าคุณภาพ อย่างไรก็ตามของวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยที่มักจะขยายการดำเนินงานในเรื่องที่คล้าย ๆ กัน ไม่ค่อยมีอะไรที่เป็นสิ่งใหม่หรือนวัตกรรม

7) รักษาสภาพสมดุลของการดำรงอยู่และกิจกรรมการปรับตัว (Balance of Maintenance and Adaptive Activities) ระบบเปิดพยายามค้นหาจุดสมดุลระหว่างสองกิจกรรมที่ มักมีความขัดแย้งกัน กล่าวคือ กิจกรรมเพื่อการดำรงอยู่ (Maintenance Activities) เพื่อการสร้างหลักประกันว่าระบบย่อยต่างๆ ยังอยู่สภาวะปกติ และระบบใหญ่ยังมีความสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม ผลของการดำเนินงานเช่นนี้ เพื่อป้องกันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วที่อาจส่งผลกระทบต่อระบบในทางกลับกันกิจกรรมการปรับตัว (Adaptive Activities) เป็นสิ่งจำเป็นที่ระบบจะต้องมีการปรับตัวเมื่อเวลาผ่านไปให้สอดคล้องกับปัจจัยภายในและภายนอกองค์กร จะเห็นว่ากิจกรรมทั้งสองอย่างมีลักษณะตรงข้ามกัน แต่ก็เป็นสิ่งจำเป็นหากระบบต้องการอยู่รอด องค์กรที่มีสภาพมั่นคงแน่นอนแต่ไม่ปรับตัวตามสภาพความเปลี่ยนแปลงมักอยู่ได้ไม่นาน ในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน องค์กรที่มีการปรับตัวแต่ไม่มีความมั่นคงก็จะมีประสิทธิภาพและอยู่ได้ไม่นานเช่นกัน

8) การมีทางเลือกหลากหลาย (Equifinality) ระบบสามารถบรรลุผลการดำเนินงานได้จากสภาพการณ์ที่แตกต่างกันและโดยใช้วิธีการหลากหลาย กล่าวคือ องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายโดยใช้ปัจจัยนำเข้าและกระบวนการที่หลากหลาย แนวคิดนี้จึงเป็นแนวคิดที่เป็นประโยชน์และเสริมแรงในการพิจารณาวิธีการอย่างหลากหลายในการแก้ปัญหามากกว่าการยึดวิธีการบางวิธีการที่คิดว่าเป็นวิธีการเดียวที่ดีที่สุด

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของระบบย่อมมีปฏิสัมพันธ์กันเพื่อปฏิบัติหน้าที่หรือทำกิจกรรมบางอย่างร่วมกันเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของระบบใหญ่ที่เป็นภาพรวม ซึ่งมีการจัดระเบียบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ที่รวมกันอยู่ในโครงการหรือกระบวนการนั้น เป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่ใช้ในการวางแผนและดำเนินการเพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ บittel (Bittel, 1978) รองศาสตราจารย์แห่งมหาวิทยาลัยเจมส์ เมดิสัน (James Madison University) ระบุว่า กรอบโครงสร้างพื้นฐานของระบบ (The Basic Systems Frame Work) ประกอบด้วยโครงสร้างหลัก 5 ส่วน คือ ส่วนปัจจัยนำเข้า (Input) ส่วนกระบวนการหรือระบบย่อย (Process) ส่วนปัจจัยส่งออกหรือผลผลิต (Output) ส่วนข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) และส่วนสภาพแวดล้อมของระบบนั้นด้วย ปรากฏตามภาพที่ 3

ภาพที่ 3 กรอบโครงสร้างพื้นฐานของระบบ

ที่มา: Bittel, L.B. Encyclopedia of Professional Management. NewYork: McGraw-Hill (1978)

วิธีการและระบบที่ดีต้องเป็นการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้อย่างประหยัดและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ถ้าระบบใดมีผลผลิตทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพมากกว่าข้อมูลวัตถุดิบที่ป้อนเข้าไปถือได้ว่าเป็นระบบที่มีคุณภาพ แต่ถ้าระบบมีผลผลิตที่ต่ำกว่าข้อมูลวัตถุดิบที่ใช้ไปก็ถือว่าระบบนั้นมีประสิทธิภาพต่ำ

1. สิ่งที่ป้อนเข้าไป (Input) หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในกระบวนการหรือโครงการต่างๆ เช่น บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น หากมองในด้านการบริหารจัดการ

หมายถึง ปัจจัยนำเข้าซึ่งเป็นทรัพยากรในการจัดการ (Management Resource) มีส่วนสำคัญต่อการเกิดประสิทธิภาพหรือผลผลิต ซึ่งทรัพยากรในการบริหารมีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

ฮาร์เบิร์ต เอ.ไซมอน (Herbert A. Simon, 1972) กล่าวว่า ปัจจัยการบริหารเป็นเครื่องมือที่ช่วยสนับสนุนให้งานบรรลุวัตถุประสงค์โดยมีองค์ประกอบสำคัญ 7 ประการ คือ บุคลากร (Man) งบประมาณ (Money) การบริหารทั่วไป (Management) การบริการประชาชน (Market) คุณธรรม (Moral) ข้อมูลข่าวสาร (Message) และการวัดผล (Measurement)

แคสและโรเซนซ์วิก (Kast and Rosenzweig, 1985) ระบบจะอยู่รอดไม่ได้หากปราศจากการรับปัจจัยนำเข้า ได้แก่ บุคลากร (Man) งบประมาณ (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และข้อมูลข่าวสาร (Message)

ร็อบบินส์และโคลเตอร์ (Robbins and Coulter, 1999) ได้กล่าวว่า ทรัพยากรทางการบริหารมีความสำคัญ และจำเป็นต่อการบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จได้ด้วยดี และช่วยให้การทำงานบรรลุผลสัมฤทธิ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีองค์ประกอบอย่างน้อย 5 ประการ คือ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) การบริหารจัดการ (Management) และข้อมูลข่าวสาร (Message)

ตะวัน สาดแสง (2548) มีความเห็นว่า ปัจจุบันองค์ประกอบ 4 ประการ ไม่เป็นการเพียงพอ อาจต้องเพิ่มเครื่องจักร (Machine) สื่อสาร (Media) และกรรมวิธี (Method) เข้าไปอีก แต่อย่างไรก็ตาม คนยังเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ มาก่อนองค์ประกอบอื่น เพราะหากคนในองค์กรมีคุณภาพมีความรู้ความสามารถ การจัดการองค์ประกอบอื่นก็จะมีคุณภาพตามไปด้วย ตรงกันข้ามหากคนไม่มีคุณภาพและความสามารถก็จะลดให้องค์ประกอบอื่นของการบริหารตกต่ำและมีปัญหาตามมา

หวน พินรุพันธ์ (2549) ได้กล่าวถึงทรัพยากรว่า เป็นตัวกลางที่ช่วยในการดำเนินงานขององค์การให้บรรลุผลสำเร็จโดยทรัพยากรในการบริหารที่สำคัญคือ 4Ms ได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Materials) และการจัดการ (Management)

สุรพันธ์ ฉันทแดนสุวรรณ (2550) ได้ระบุว่าประกอบด้วยปัจจัยดังต่อไปนี้ คือ 1) คน (Man) เป็นทรัพยากรบุคคลที่เป็นหัวใจขององค์กร ซึ่งมีผลต่อความสำเร็จในการจัดการเพราะคนมีชีวิตจิตใจ มีอารมณ์ ความรู้สึก ดังนั้น การบริหารจึงให้ความสำคัญกับคนมากที่สุด 2) เงิน (Money) เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยสนับสนุนให้กิจกรรมขององค์การดำเนินการต่อไป 3) วัสดุ (Materials) วัสดุหรือวัตถุดิบซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญไม่แพ้ปัจจัยอื่น จำเป็นต้องมีคุณภาพและมีต้นทุนที่ต่ำเพราะมีผลกระทบต่อต้นทุนการผลิต 4) เครื่องจักร (Machine) เครื่องจักรอุปกรณ์ที่มีศักยภาพที่ดีอันจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการผลิตเช่นกัน 5) วิธีการบริหารหรือวิธีปฏิบัติ (Management or Method) การจัดการหรือการบริหารในองค์กรธุรกิจ ประกอบด้วยระบบการผลิตหรือระบบการให้บริการ หากมีระบบที่ชัดเจน มีระเบียบ ขั้นตอน วิธีการ ในการทำงานย่อมส่งผลให้องค์การประสบผลสำเร็จ

วิลาวรรณ รพีพิศาล (2550) ที่กล่าวไว้ค่อนข้างชัดเจนเกี่ยวกับทรัพยากรการบริหาร 7M's ดังนี้ 1) คน (Man) ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและปฏิบัติภารกิจให้กับองค์กรได้มากที่สุด 2) เงิน (Money) เงินทุนที่ใช้ในการจัดหาทรัพยากรต้องมีอย่างเพียงพอและก่อให้เกิดสภาพคล่องในการบริหารงานตลอดเวลา 3) วัสดุอุปกรณ์ (Material) หมายถึงอุปกรณ์เครื่องใช้ในการปฏิบัติงานทั่วไป 4) การจัดการ (Management) ต้องมีหลักและวิธีปฏิบัติงานที่ดีทันสมัยสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ 5) เครื่องจักร (Machine) ต้องมีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสูง 6) วิธีปฏิบัติ (Method) เป็นเทคนิควิธีการปฏิบัติงานในรูปแบบต่าง ๆ ที่ทำให้งานประสบผลสำเร็จ 7) ขวัญและกำลังใจ (Moral) คือ หาวิธีการสร้างขวัญกำลังใจให้ผู้ได้บังคับบัญชาร่วมมือปฏิบัติงานให้เกิดความอบอุ่นในการปฏิบัติงานและอยู่ในองค์กรตลอดไป

วิเชียร วิทยาอุดม (2550) ให้ความสำคัญว่า ทรัพยากรการบริหาร 8 ประการ ได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) การบริหาร (Management) เครื่องจักร (Machine) วิธีการ (Method) ตลาด (Market) และขวัญกำลังใจ (Morale)

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2552) ได้กล่าวว่า ในการบริหารจัดการเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จได้นั้น จะเกี่ยวข้องกับปัจจัยต่างๆ ดังนี้ 1) การบริหารคน (Man) 2) การบริหารเงิน (Money) 3) การบริหารวัสดุอุปกรณ์ (Material) 4) การบริหารงานทั่วไป (Management) 5) การบริหารการให้บริการประชาชน (Market) 6) การบริหารคุณธรรม (Morality) 7) การบริหารข้อมูล (Message) 8) การบริหารเวลา (Minute) 9) การบริหารการวัดผล (Measurement) 10) วิธีการ ระเบียบ แบบแผน หรือเทคนิค (Method) และ 11) การประสานงาน หรือการประนีประนอม (Mediation)

รังสรรค์ อินทน์จันทน์ (2552) ได้กล่าวว่า ทรัพยากรการบริหาร หมายถึง การที่องค์กรได้นำสิ่งที่เป็นทรัพยากรการบริหารมาสนับสนุนการดำเนินงาน เพื่อทำให้เกิดการขับเคลื่อนกระบวนการบริหาร และนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยทรัพยากรการบริหาร ได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) การจัดการ (Management) กระบวนการทำงานหรือวิธีการปฏิบัติงาน (Method) การตลาด (Market) และเวลา (Minute)

การวิเคราะห์ทรัพยากรหรือสิ่งที่ป้อนเข้าไป (Input) จากตารางที่ 1 เพื่อคัดเลือกทรัพยากรที่มีความสำคัญ เกี่ยวข้อง และตรงประเด็นมาจัดกระทำผ่านกระบวนการแปรสภาพเป็นผลผลิตนั้น ผลการวิเคราะห์พบว่า ทรัพยากรดังกล่าวที่นักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันมี 4 ประการ คือ คน (Man) งบประมาณ (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และวิธีการ (Method) ซึ่งผู้วิจัยนำมาศึกษาโครงสร้างของระบบในส่วนของปัจจัยนำเข้า (Input) ต่อไป

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ทรัพยากรหรือสิ่งที่ป้อนเข้าไปของปัจจัยนำเข้า (Input)

สิ่งที่ป้อนเข้าไป (Input)	Herbert	Kast & Ro	Robbins	ตะวันออก	ทวน	สตูพินส์	วิลการเรน	วิเชียร	รังสรรค์	วิรัช
1. คน (Man)	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
2. งบประมาณ (Money)	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
3. วัสดุอุปกรณ์/เครื่องจักร (Material/Machine)		√	√	√	√	√	√	√	√	√
4. วิธีการ/การบริหารฯ (Method /Management)	√		√	√	√	√	√	√	√	√
5. คุณธรรม/ขวัญกำลังใจ (Moral/Morale)	√						√	√		√
6. การให้บริการ (Market)	√							√	√	√
7. เวลา (Minute)									√	√
8. ข้อมูลข่าวสาร (Message/Media)	√	√	√	√						√
9. การวัดผล (Measurement)	√									√
10. การประสานงาน (Mediation)										√

ที่มา: ผู้วิจัย (2564)

2. ระบบย่อยและกระบวนการหรือการดำเนินงาน (Process) หมายถึง ส่วนประกอบของระบบที่เป็นระบบที่เล็กกว่าอยู่ภายใน โดยระบบย่อยนี้จะนำเอาสิ่งที่ป้อนเข้าไปมาจัดกระทำให้เกิดผลบรรลุตามวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดผลผลิตออกมาเป็นระบบใหญ่ ส่วนกระบวนการหรืองานหรือกิจกรรมย่อยที่ดำเนินการโดยระบบหรือระบบย่อย เพื่อแปลงปัจจัยนำเข้าเป็นผลผลิต เช่น กิจกรรมหรือกระบวนการในโครงการ เป็นต้น ซึ่งในทางการบริหารจัดการที่ประกอบด้วยการดำเนินงานหลายขั้นตอนที่หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ในการดำเนินการ หรือหมายถึงตัวชี้วัดที่ประกอบด้วยหลายขั้นตอนที่อยู่ในระบบการบริหารจัดการ โดยนำแต่ละขั้นตอนมาใช้เป็นเครื่องมือในการปรับเปลี่ยนปัจจัยนำเข้าให้เป็นปัจจัยนำออกหรือผลผลิตตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของหน่วยงานต่อไป

ตัวชี้วัดด้านการจัดการองค์กรของหลุยส์ เอ. เอลเลน (Louis A. Allen) เรียกว่า พอลค์ (POLC) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดการองค์กร (Organizing) การชี้แนะ (Leading) และการควบคุม (Controlling)

ตัวชี้วัดที่เป็นกระบวนการในสมัยของเฮนรี เฟย์โล (Henri Fayol) ปี ค.ศ.1916 ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน เรียกว่า พอคค์ (POCCC) ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดการองค์กร (Organizing) การสั่งการ (Commanding) การประสานงาน (Coordinating) และการควบคุม (Controlling)

ต่อมาในปี ค.ศ.1937 กุลิคและเออร์วิค (Gulick and Urwick) เรียกว่า โปสคอร์บ (POSDCoRB) ซึ่งประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดการองค์กร (Organizing)

การบริหารงานบุคคล (Staffing) การอำนวยการ (Directing) การประสานงาน (Coordinating) การรายงาน (Reporting) และการงบประมาณ (Budgeting)

ครั้นถึงปี ค.ศ.1972 แฮร์รอต ดี.โคนต์ซ์ (Harold D.Koontz) เห็นว่าประกอบด้วย 5 ด้าน เรียกว่า โปสดค (POSDC) ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดการองค์การ (Organizing) การบริหารงานบุคคล (Staffing) การอำนวยการ (Directing) และการควบคุม (Controlling) และได้มีการพัฒนาเป็นแฟ้มสี่-โพสคอรบ (PAMS-POSDCoRB) ที่ประกอบด้วย 11 ขั้นตอน โดยพัฒนามาจากโพสคอรบ และได้เพิ่มอีก 4 ขั้นตอน ได้แก่ การบริหารนโยบาย (Policy) การบริหารอำนาจหน้าที่ (Authority) การบริหารคุณธรรม (Morality) และการบริหารที่เกี่ยวข้องกับสังคม (Society) ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดการองค์การ (Organizing) การบริหารงานบุคคล (Staffing) การอำนวยการ (Directing) การประสานงาน (Coordinating) การรายงาน (Reporting) การงบประมาณ (Budgeting) การบริหารนโยบาย (Policy) การบริหารอำนาจหน้าที่ (Authority) การบริหารคุณธรรม (Morality) และการบริหารที่เกี่ยวข้องกับสังคม (Society)

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ขั้นตอนของกระบวนการ (Process)

กระบวนการ (Process)	เอลเลน	เฮนรี	กู๊ด	แฮร์รอต
1. การวางแผน (Planning)	✓	✓	✓	✓
2. การจัดการองค์การ (Organizing)	✓	✓	✓	✓
3. การชี้นำ/การสั่งการ (Leading/Commanding)	✓	✓	✓	✓
4. การควบคุม (Controlling)	✓	✓	✓	✓
5. การประสานงาน (Coordinating)		✓	✓	✓
6. การบริหารงานบุคคล (Staffing)			✓	✓
7. การรายงาน (Reporting)			✓	✓
8. การงบประมาณ (Budgeting)				✓
9. การบริหารนโยบาย (Policy)				✓
10. การบริหารคุณธรรม (Morality)				✓
11. การบริหารที่เกี่ยวข้องกับสังคม (Society)				✓

ที่มา: ผู้วิจัย (2564)

จากตารางที่ 2 ตัวชีวิตที่เป็นกระบวนการของระบบประกอบด้วย 5 ขั้นตอน เรียกว่า พอคค (POCCC) ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดการองค์การ (Organizing) การสั่งการ (Commanding) การประสานงาน (Coordinating) และการควบคุม (Controlling) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเฮนรี เฟย์โล (Henri Fayol, 1916) มีรายละเอียด ดังนี้

การวางแผน (Planning) หมายถึง การกำหนดแผนปฏิบัติการหรือวิถีทางที่จะปฏิบัติงานไว้ตั้งแต่ต้นจนจบ ให้ครอบคลุมทุกกระบวนการ เป็นแนวทางที่วางไว้สำหรับการทำงานในอนาคต ซึ่งการวางแผนนี้จะเกิดขึ้นจากวิสัยทัศน์กับจินตนาการในการบริหารจัดการที่คาดการณ์ล่วงหน้าซึ่งจะถ่ายทอดออกมาเป็นแผนปฏิบัติการการทำงานและเป้าหมายที่จะต้องบรรลุสู่ความสำเร็จ

การจัดการองค์การ (Organizing) หมายถึงการกำหนดตำแหน่งงาน ภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบ ตลอดจนจำนวนคนให้ครอบคลุมการทำงานครบทุกกระบวนการ รวมถึงการจัดโครงสร้าง ตำแหน่ง โครงสร้างองค์กร เพื่อจัดลำดับการบริหารและสั่งการด้วย หากองค์กรมีการจัดการองค์การที่เป็นระบบระเบียบ แบ่งงานชัดเจน ไม่ทับซ้อน มีหน้าที่ครบ มีปริมาณคนพอกับที่ต้องการ ก็ย่อมทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพและโอกาสบรรลุผลสำเร็จที่สูง

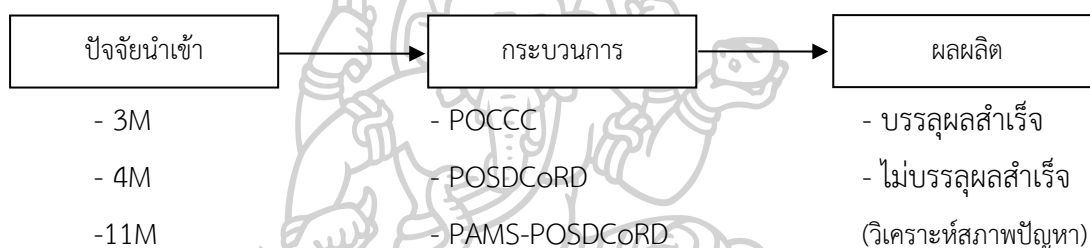
การสั่งการ (Commanding) หมายถึงการจ้องครตลอดจนจัดโครงสร้างการทำงานนั้นจะทำให้เราเห็นสายบังคับบัญชาที่ชัดเจน เห็นลำดับความสำคัญ ตลอดจนอำนาจหน้าที่ในการสั่งการที่ได้แบ่งไว้ในการจัดการองค์การ (Organizing) เพราะการทำงานหมู่่มากจำเป็นต้องมีผู้บังคับบัญชา เพื่อให้การทำงานดำเนินไปได้อย่างราบรื่น มีคนคอยควบคุม สั่งการ ดูแลพร้อม ตลอดจนสอดส่องปัญหาเพื่อหาทางแก้ไขให้ไวที่สุด ข้อดี ในการมีอำนาจสั่งการอีกอย่างก็คือช่วยให้เกิดการตัดสินใจอย่างทันท่วงที ผู้ที่มีอำนาจการตัดสินใจจะต้องสามารถวิเคราะห์สิ่งต่างๆ ได้อย่างรอบคอบ และตัดสินใจได้เฉียบขาด ว่องไว ตลอดจนมีความรับผิดชอบในการตัดสินใจของตนด้วย และผู้บังคับบัญชาที่ดียังสามารถที่จะสร้างแรงจูงใจในการทำงาน เข้าใจและเอาใจใส่ผู้ใต้บังคับบัญชา ให้กำลังใจรวมถึงอยู่ข้างๆ ในยามที่เกิดวิกฤติ

การควบคุม (Controlling) หมายถึงการกำกับตลอดจนบริหารจัดการทุกอย่างให้สำเร็จ ลุล่วงไปตามแผนที่วางไว้ ประครองการดำเนินงานให้เป็นไปตามกรอบที่กำหนด ทั้งในเรื่องของกรอบเวลา มาตรฐานการปฏิบัติการ ขั้นตอนการทำงาน ไปจนถึงการประสานงานทุกฝ่ายให้เกิดความราบรื่น การควบคุมนี้ยังรวมไปถึงการบริหารที่ไม่ใช่ทรัพยากรบุคคลอีกด้วย แต่รวมถึงทรัพยากรที่เป็นวัตถุดิบ เครื่องจักร ผลผลิตที่ได้ ตลอดจนงบประมาณในการดำเนินงานทั้งหมดด้วยเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพที่สุด

การประสานงาน (Coordinating) หมายถึงภาระหน้าที่ในการเชื่อมโยงงานตลอดจนการปฏิบัติการทุกอย่างรวมไปถึงกำลังคนที่หน่วยให้ทำงานเข้ากันได้ กำกับให้มุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน อำนวยให้เกิดการทำงานที่ราบรื่น เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามที่วางไว้ ทุกอย่างหากขาดการประสานงานที่ดีก็อาจทำให้เกิดความล้มเหลวได้ เมื่อมีการแบ่งโครงสร้างตลอดจนมอบหมายงานให้กับแต่ละส่วนชัดเจนแล้วการประสานงานให้เกิดการทำงานที่ดีที่สุดนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะแต่ละส่วนต้องทำงานสอดประสานกันเพื่อผลสำเร็จเดียวกันนั่นเอง การประสานงานที่ดีนั้นจำเป็นจะต้องมีในทุก

ระดับ ตั้งแต่ระดับบุคคลต่อบุคคล หัวหน้างานต่อลูกน้อง แผนกต่อแผนก ไปจนถึงผู้บริหารต่อทุกหน่วยงานในองค์กรเช่นกัน

3. ผลผลิต (Output) หมายถึง ผลที่ได้จากการกระทำ เช่น ผลการให้รางวัล ผลงานหรือผลกระทบที่เกิดขึ้น เป็นต้น ทฤษฎีระบบนี้ได้นำมาใช้เพื่อการอธิบายว่ามีผลลัพธ์อะไรเกิดขึ้นบ้างจากการดำเนินงานขององค์กร และจากผลลัพธ์ดังกล่าวมีปัจจัยเงื่อนไขที่เป็นเหตุให้เกิดผลลัพธ์ดังกล่าวอะไรบ้าง ทั้งสิ่งที่ป้อนเข้าไปในโครงการ (Input) กระบวนการที่ใช้ในโครงการ (Process) รวมทั้งบริบทของสิ่งแวดล้อม (Context) ที่อาจมีผลกับโครงการได้ทั้งทางบวกและทางลบ อย่างไรก็ตาม ผลผลิต อาจเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จ หรือเป็นผลผลิตของการดำเนินงาน หรือเป็นจุดหมายปลายทางหรือเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของหน่วยงานที่ออกมาจากกระบวนการในขั้นตอนที่หนึ่งและขั้นตอนที่สองตามลำดับ ปรากฏตามภาพที่ 4

ภาพที่ 4 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่สำคัญของทฤษฎีระบบ (System theory)

4. ทฤษฎีระบบมีความคล้ายคลึงกับแนวคิดการประเมินของ CIPP ซึ่งมีกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ โดยมีปัจจัยนำเข้า มีกระบวนการดำเนินงาน และมีผลผลิตที่ได้รับจากการดำเนินงานแต่มีสิ่งหนึ่งที่แตกต่างกัน คือ ทฤษฎีระบบจะมีข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เป็นข้อมูลเกี่ยวกับผลที่เกิดจากกิจกรรมขององค์กร ซึ่งสามารถนำไปพิจารณาเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในขั้นตอนต่าง ๆ ได้ (สมยศ นาวิการ, 2544) ซึ่งข้อมูลย้อนกลับดังกล่าวจะทำให้สามารถวัดผลได้ว่าการดำเนินงานดังกล่าวประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลว หรือเกิดประสิทธิภาพในการทำงานอย่างไร

5. สภาพแวดล้อมของระบบ คือ ทุกสิ่งที่เกี่ยวข้องกับระบบโดยอยู่ภายนอกขอบเขตของระบบ ซึ่งรวมถึงแหล่งของปัจจัยนำเข้าหรือแหล่งที่จะรับผลผลิตของระบบด้วย

4. การวิเคราะห์ระบบ (System Analysis)

ในกระบวนการพัฒนาระบบนั้น ขั้นตอนแรก คือ การวิเคราะห์ระบบ (System Analysis) ซึ่งเป็นการศึกษาถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในระบบงานปัจจุบัน (Current System) เพื่อออกแบบระบบการทำงานใหม่ (New System) นอกจากออกแบบสร้างระบบงานใหม่แล้ว เป้าหมายในการวิเคราะห์ระบบต้องการปรับปรุงและแก้ไขระบบงานเดิมให้มีทิศทางที่ดีขึ้น โดยก่อนที่ระบบงานใหม่ยังไม่นำมาใช้งาน

ระบบงานที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันเรียกว่า ระบบปัจจุบัน แต่ถ้าต่อมามีการพัฒนาแบบใหม่และนำมาใช้งาน เราจะเรียกระบบปัจจุบันที่เคยใช้นั้นว่า ระบบเก่า (Old system) (วิกิพีเดีย, 2560) ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้แสดงแนวความคิดและให้นิยามของการวิเคราะห์ระบบ ดังนี้

เซมปริไวโว (Philip Semprevivo, 1976) กล่าวว่า การวิเคราะห์ระบบ คือ กระบวนการ ศึกษาเกี่ยวกับเครือข่ายของปฏิสัมพันธ์ภายในองค์กรและเพื่อการช่วยเหลือในการพัฒนาวิธีการใหม่หรือการปรับปรุงวิธีการสำหรับการปฏิบัติงานโดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ 2 ประการ คือ *ประการแรก* เพื่อประเมินโดยการสังเกต ทำความเข้าใจ และประเมินปฏิสัมพันธ์ระหว่างส่วนองงานต่าง ๆ โดยตอบคำถามสำคัญ ได้แก่ กำลังทำอะไร ทำไมต้องทำ ใครเป็นคนทำ ทำอย่างไร และอะไรเป็นปัญหาหลักในการทำ *ประการที่สอง* เพื่อช่วยเหลือโดยการให้คำแนะนำเกี่ยวกับแนวทางเลือกในการแก้ไขปัญหา โดยการตอบคำถาม 2 ประการ ได้แก่ อะไรคือหนทางที่มีอยู่ในการจัดการกับปัญหา และอะไรคือประโยชน์หรือตัวหน่วงเหนี่ยวในการดำเนินการตามทางเลือก

สมิท (Smith, 1982) กล่าวว่า การวิเคราะห์ระบบ คือ การแยกแยะระบบออกเป็น ส่วน ๆ ตามองค์ประกอบของระบบเพื่อที่จะศึกษาและอธิบายลักษณะของส่วนประกอบเหล่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของโมเดลล์ (Modell, 1988) ที่ปรึกษาอาวุโสด้านระบบสารสนเทศของบริษัทที่ปรึกษาทั่วไป อาร์เธอร์ ดี ลิตเทิล (Arthur D. Little) กล่าวว่า การวิเคราะห์ระบบหมายถึง การแยกปัญหาที่ซับซ้อนออกเป็น ส่วน ๆ แล้วอธิบายสภาพและปัญหาเหล่านั้นและทำการสร้างให้ส่วนประกอบเหล่านั้นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

เอดเวิร์ด (Edwards, 1985) กล่าวว่า การวิเคราะห์ระบบ เป็นขั้นตอนแรกของการวิเคราะห์ระบบ โดยเป็นขั้นตอนหรือช่วงที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเส้นทางข้อมูล การเรียกข้อมูลและการประมวลผลข้อมูลขององค์กรเพื่อผลิตสารสนเทศ โดยมีเป้าหมายเพื่อระบุว่า ต้องทำอะไรจึงจะได้การปฏิบัติงานที่ดีกว่าเดิมซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของฟิตเจอร์ล (FitzGerald, 1987) ประธานบริษัทที่ปรึกษาด้านการบริหารบริษัทเจอรี่ ฟิตเจอร์ล (Jerry FitzGerald & Association) ที่กล่าวว่า การวิเคราะห์ระบบ คือ กระบวนการของการวิเคราะห์ระบบ โดยมีเป้าหมายที่สำคัญอยู่ที่การปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขระบบนั้นให้ดีขึ้น การวิเคราะห์ระบบเกี่ยวพันถึงการศึกษาและการออกแบบเพื่อเปลี่ยนแปลงระบบ

ประกอบ คุณารักษ์ (2526) กล่าวว่า การวิเคราะห์ระบบ เป็นการศึกษาเพื่อประเมินการดำเนินงานในรูปขององค์ประกอบหนึ่งหรือหลายองค์ประกอบ และขณะเดียวกันก็เป็นการวางรูปแบบให้กับระบบเสียใหม่หรือปรับปรุงให้ดีขึ้น โดยการวิเคราะห์ระบบนี้เป็นขั้นแรกที่จะนำไปสู่เป้าประสงค์แห่งการพัฒนาแบบให้เกิดผลสำเร็จหรือมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของติน ปรัชญพฤทธิ (2536) ที่กล่าวว่า การวิเคราะห์เชิงระบบ คือ กระบวนการของการทบทวนวัตถุประสงค์การออกแบบวิธีที่ดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ การชั่งน้ำหนักประสิทธิผล

และค่าใช้จ่ายของทางเพื่อเลือกต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะเน้นแง่มุมทางเศรษฐศาสตร์ กล่าวคือ การแสวงหาวิธีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด นอกจากนี้ นิคม ทาแดง และทิพย์เกสร บุญอำไพ (2536) กล่าวถึงในรายละเอียดมากขึ้นว่า การวิเคราะห์ระบบเป็นขั้นตอนแรก ของขั้นตอนหลักในการพัฒนาระบบ และระบุว่า การวิเคราะห์ระบบเป็นการค้นหาข้อมูลของระบบ หรือข้อมูลของการดำเนินงานที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้ทราบจุดดี จุดด้อย และสภาพการณ์ทั่วไป ของระบบ ก่อนที่จะทำการเปลี่ยนแปลงหรือจัดระบบใหม่ การวิเคราะห์นี้จะต้องวิเคราะห์ถึงภารกิจ จุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ หน้าที่ งาน เครื่องมือหรือสื่อ วิธีการ และการตรวจสอบ การควบคุมและการประเมินด้วย

ส่วนอุทัย ทิรัญโต (2526) กล่าวว่า การวิเคราะห์ระบบหมายถึง การแยกแยะระบบ ออกเป็นระบบย่อย หรือส่วนประกอบต่าง ๆ ของระบบหนึ่ง ๆ เพื่อที่จะตรวจสอบดูว่าแต่ละส่วนหรือระบบย่อยของระบบใหญ่ทำหน้าที่อย่างไร มีลักษณะอย่างไร มีความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างไร ซึ่งอุทัย บุญประเสริฐ (2529) กล่าวในทำนองเดียวกันว่า โดยภาพรวมแล้ว การวิเคราะห์ระบบเป็นกระบวนการในการศึกษาแยกแยะขยายงานที่สัมพันธ์กันในระบบเพื่อให้เข้าใจพฤติกรรมของระบบใน แต่ละส่วนและพฤติกรรมของระบบทั้งระบบเพื่อค้นหาวิธีแก้ปัญหาที่ยุ่งยากซับซ้อน โดยมุ่งเน้นการ ค้นหาวิธีที่ดีที่สุดให้ได้ผลดีที่สุดภายใต้ความจำกัดของสิ่งแวดล้อมของปัญหานั้น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของโกวิท ประวาลพฤกษ์ (2540) ที่ว่า ผลจากการวิเคราะห์จะนำไปสู่แผนภูมิรายละเอียด สาเหตุ ปัญหาของระบบ เป็นต้น

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า การวิเคราะห์ระบบ คือ การศึกษาเพื่อจำแนกองค์ประกอบต่าง ๆ ของระบบเพื่อหาแนวทางปรับปรุงระบบให้ดีขึ้น ซึ่งเลาดอนและเลาดอน (Laudon and Laudon, 1988) จากมหาวิทยาลัยนิวยอร์กได้ขยายความว่า การวิเคราะห์ระบบมีวัตถุประสงค์หลัก 4 ประการ คือ *ประการแรก* เพื่อระบุวัตถุประสงค์โดยรวมของระบบ *ประการที่สอง* เพื่อระบุการดำเนินงานและปัญหาของระบบที่มีอยู่ *ประการที่สาม* เพื่อระบุข้อกำหนดและวัตถุประสงค์ของระบบใหม่ และ *ประการที่สี่* เพื่อระบุสิ่งที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงขององค์กร ดังนั้น ขอบเขตของการวิเคราะห์ระบบจึงครอบคลุมถึงการศึกษาสภาพและปัญหา รวมทั้งความต้องการของระบบ และการศึกษาหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและการปรับปรุงหรือพัฒนาระบบให้ดีขึ้นด้วย

ขั้นตอนการวิเคราะห์ระบบ

เดอ กรีน (DeGreene, 1970) กล่าวว่า ขั้นตอนของการวิเคราะห์ระบบที่จำเป็นสำหรับการวิเคราะห์ระบบทุกระบบมีขั้นตอนที่สำคัญตามลำดับ 8 ขั้นตอน คือ

1. การรับรู้ปัญหาและทางแก้ไข

2. กำหนดปัญหาในรูปแบบที่เหมาะสมรวมทั้งกำหนดวัตถุประสงค์ ข้อกำหนด เวลา ทรัพยากร สิ่งแวดล้อม การยอมรับของสังคม
3. การระบุถึงตัวระบบเองในด้านของขอบเขต การเชื่อมต่อกับสิ่งแวดล้อม หน้าที่หรืออภินัยหนึ่ง คือ การระบุถึงปัจจัยนำเข้า การกระบวนการ และผลผลิตของระบบหรือองค์ประกอบของระบบ
4. ระบุเกณฑ์การปฏิบัติงานของระบบทั้งหมด
5. ระบุเค้าโครงทางเลือก และการประเมินผลในด้านค่าใช้จ่าย และประสิทธิผล
6. นำเสนอทางเลือกและผลที่จะได้รับต่อผู้ใช้
7. ปฏิบัติต่อไปในช่วงของการพัฒนาระบบ
8. วิเคราะห์ระบบปฏิบัติการเพื่อเก็บข้อมูลการปฏิบัติงานเบื้องต้น

ไรลีย์ (Riley, 1981) จากมหาวิทยาลัยแคนซัส (Kansas State University) กล่าวถึง การวิเคราะห์ระบบว่า ต้องมีกิจกรรมสำคัญ 5 ขั้นตอน คือ

1. กำหนดปัญหาหรือความต้องการของผู้ใช้ระบบ
2. กำหนดขอบข่ายของระบบ
3. นำระบบทั้งหมดมาหาข้อเท็จจริง
4. วิเคราะห์จากการหาข้อเท็จจริง
5. จัดทำข้อเสนอแนะเพื่อนำไปประยุกต์ใช้

ฮิกส์ (Hicks, 1986) ได้กล่าวไว้สอดคล้องกัน แต่ระบุขั้นตอนที่ละเอียดขึ้น คือ การวิเคราะห์ระบบประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ

1. ศึกษาระบบในปัจจุบัน
2. จัดทำข้อกำหนดของระบบใหม่
3. สร้างระบบที่เป็นทางเลือก
4. ระบุคุณค่าของแต่ละทางเลือก
5. เลือกระบบ
6. สรุปรวบรวมข้อกำหนดของระบบใหม่

เลาดอน และ เลาดอน (Laudon and Laudon, 1988) พิจารณาขั้นตอนการวิเคราะห์ระบบเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายโดยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. พิจารณาเป้าหมายโดยรวมของระบบ
2. กำหนดการดำเนินการและปัญหาที่มีอยู่ในปัจจุบัน
3. กำหนดความต้องการและจุดมุ่งหมายของระบบใหม่
4. กำหนดขอบเขตขององค์กรที่ต้องการเปลี่ยนแปลง

นอกจากนี้ วิลสัน (Wilson, 1991) จากมหาวิทยาลัยแลงคาสเตอร์ (University of Lancaster, UK) ได้กำหนดกระบวนการวิเคราะห์ระบบเชิงวิศวกรรมไว้ 6 ขั้นตอน คือ

1. กำหนดปัญหาโดยศึกษาวิจัยความต้องการ สิ่งแวดล้อม กำหนดรายการของระบบ นำเข้า ระบบส่งออก และความสัมพันธ์ของระบบ หาขอบเขตของระบบและกฎเกณฑ์

2. เลือกจุดประสงค์ โดยการกำหนดจุดประสงค์ กำหนดระบบที่มีคุณค่าสูงสุด

3. สังเคราะห์ระบบ เลือกทางเลือกที่เหมาะสมแล้วกำหนดภารกิจของระบบและอธิบาย ความสำคัญของระบบย่อย

4. วิเคราะห์ระบบโดยขั้นแรกต้องกำหนดว่า จะวิเคราะห์หอะไร เลือกเครื่องมือที่ วิเคราะห์และนักวิเคราะห์ที่เหมาะสม กำหนดขั้นตอนการวิเคราะห์ ลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นออกไป

5. เลือกระบบที่ให้ประโยชน์สูงสุดจากการกำหนดเกณฑ์การตัดสินใจ

6. วางแผนดำเนินการ การเขียนรายงาน ตลอดจนการวางแผนระบบการโฆษณา

จากแนวความคิดดังกล่าวข้างต้นพบว่า แม้แต่ละแนวความคิดจะแบ่งขั้นตอนแตกต่างกัน หรือมาจากพื้นฐานการวิเคราะห์ระบบที่แตกต่างกัน แต่ก็มีจุดรวมที่สำคัญซึ่งสามารถสรุปในที่นี้ได้ว่า ขั้นตอนการวิเคราะห์ระบบที่สอดคล้องกับความหมายและวัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์ระบบและ กระบวนการพัฒนาระบบโดยทั่วไป สรุปได้เป็น 5 ขั้นตอนสำคัญ คือ

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของระบบ โดยประมวลและระบุปัญหาที่ต้องแก้ไข

2. กำหนดวัตถุประสงค์และความต้องการของระบบใหม่ โดยศึกษาความต้องการและ ระบุวัตถุประสงค์ของระบบที่จัดพัฒนาขึ้นมาใหม่

3. ออกแบบระบบหรือกำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงระบบ โดยการ กำหนดวิธีการและรูปแบบที่เป็นทางเลือกในการแก้ไขปัญหา ตอบสนองความต้องการและ วัตถุประสงค์ที่ระบุไว้

4. การประเมินแต่ละทางเลือกที่ออกแบบหรือกำหนดไว้ โดยการทดลองหรือทดสอบเพื่อ ประเมินวิธีการหรือทางเลือกที่ออกแบบไว้

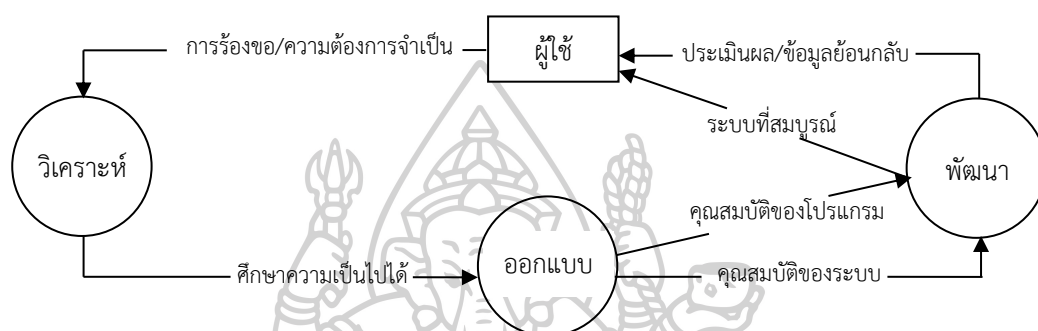
5. นำเสนอทางเลือกและข้อกำหนดของระบบใหม่ โดยการนำเสนอวิธีการหรือทางเลือก ที่สอดคล้องกับการศึกษาในขั้นต้นต่อผู้เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาดำเนินการติดตั้งระบบหรือปฏิบัติการ ตามระบบใหม่ต่อไป

4. การพัฒนาระบบ (System Development)

กระบวนการหรือวงจรชีวิตการพัฒนาระบบ (System Development Life Cycle = SDLC) มีสาระสำคัญ คือ กระบวนการ ขั้นตอน หรือการแบ่งช่วงของการพัฒนาระบบมีแนวคิดที่ แตกต่างกันไป ดังนี้

เซมปรีไวโว (Semprevivo, 1976) ผู้อำนวยการศูนย์บริการคอมพิวเตอร์แห่งวิทยาลัยนิวยอร์ก (State University College New Palts) กล่าวถึง กระบวนการของระบบ (System Process) จากแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

เอตวาร์ด (Edwards, 1985) ได้กล่าวถึงวงจรชีวิตของระบบว่า ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนที่สำคัญ คือ ขั้นการวิเคราะห์ระบบ ขั้นการออกแบบระบบ และขั้นการพัฒนา ระบบ ซึ่งทั้งสามขั้นตอนมีกิจกรรมย่อยลงไปอีก โดยสรุปขั้นตอนและความสัมพันธ์วงจรชีวิตของระบบได้ ปรากฏตามภาพที่ 5

ภาพที่ 5 วงจรชีวิตของระบบตามแนวคิดของเอตวาร์ด

ที่มา: Edwards (1985)

วิทเทน เบนทลีย์ และโฮ (Whitten, Bentley and Ho, 1986) นักวิชาการจากมหาวิทยาลัยเพอร์ดู (Purdue University) ได้กล่าวถึง การพัฒนาระบบบนพื้นฐานของระบบสารสนเทศว่า การพัฒนาระบบประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 8 ประการ คือ ขั้นแรกเป็นการสำรวจสถานการณ์ ขั้นที่สองเป็นการศึกษาระบบปัจจุบัน ขั้นที่สามเป็นการระบุข้อกำหนดของผู้ใช้ ขั้นที่สี่เป็นการประเมินทางเลือกในการแก้ปัญหา ขั้นที่ห้าเป็นการเลือกเครื่องมือหรืออุปกรณ์ใหม่ (ถ้าจำเป็น) ขั้นที่หกเป็นการออกแบบระบบใหม่ ขั้นที่เจ็ดเป็นการสร้างระบบใหม่ และขั้นสุดท้ายเป็นการนำส่งระบบใหม่และจัดขั้นตอนการพัฒนาเป็น 3 กลุ่ม คือ การวิเคราะห์ระบบ การออกแบบระบบ และการปฏิบัติการของระบบ

นอกจากแนวคิดดังกล่าวแล้ว มีนักวิชาการกล่าวถึงวงจรชีวิตของระบบ กระบวนการของระบบหรือการพัฒนาระบบในลักษณะเดียวกันนี้อีก โดยเนื้อหาส่วนใหญ่จะสอดคล้องกัน แต่อาจแตกต่างกันในรายละเอียด การระบุถึงกิจกรรมย่อยของแต่ละขั้นตอนเท่านั้น เมื่อพิจารณาแนวคิดดังกล่าว จะเห็นได้ว่า วงจรชีวิตของระบบหรือวงจรการพัฒนาโดยทั่วไปนั้นสามารถจำแนกได้เป็น 4 ขั้นตอนสำคัญ คือ

1. ขั้นการวิเคราะห์ระบบ ได้แก่ การศึกษาเพื่อทำความเข้าใจระบบที่เป็นอยู่ รวมทั้งศึกษาปัญหาและความต้องการของระบบอันเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบให้ดีขึ้น

2. ขั้นการออกแบบระบบ ได้แก่ ระบุข้อกำหนดและรูปแบบของระบบที่คาดว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาของระบบปัจจุบันหรือเพิ่มประสิทธิภาพมากขึ้นได้

3. ขั้นการพัฒนาหรือการนำระบบไปใช้ ได้แก่ การดำเนินการนำระบบไปทดสอบหรือทดลองใช้เพื่อการปรับปรุงก่อนนำไปใช้จริงต่อไป

4. ขั้นการติดตามและประเมินผล ได้แก่ การดำเนินการติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติการหรือการใช้ระบบ รวมถึงการบำรุงรักษาระบบด้วย

ระบบโดยทั่วไปนั้นจะต้องมีประสิทธิผล จึงจะคงความเป็นระบบและตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้ โดยที่ระบบทุกระบบต่างมีเป้าหมายของระบบอยู่ซึ่งในการดำรงอยู่ของระบบหรือการพัฒนาของระบบได้ดั่งนั้น ระบบต้องมีการเปลี่ยนหรือปรับตัวเองให้สอดคล้องกับสภาพหรือความต้องการของผู้ใช้ ซึ่งจอห์นสัน แคสท์และโรเซนไวท์ (Johnson, Kast and Rosenzweig, 1973) จากมหาวิทยาลัยแห่งรัฐวอชิงตัน (University of Washington) ได้ให้ความคิดเห็นว่า ระบบที่มีประสิทธิผลนั้นจะต้องมีคุณลักษณะที่สำคัญอย่างน้อย 5 ประการ คือ

1. เข้าใจง่าย (Simplicity)
2. ยืดหยุ่น (Flexibility)
3. เชื่อถือได้ (Reliability)
4. ประหยัด (Economy)
5. ยอมรับได้ (Acceptability)

แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของสมิท (Smith, 1982) ว่า ในการศึกษาาระบบนั้น นอกจากการศึกษาเพื่อปรับปรุงระบบแล้ว เป้าหมายสูงสุด คือ การทำให้ระบบมีประสิทธิผลซึ่งครอบคลุมลักษณะทั้ง 5 ประการดังกล่าว คือ เป็นระบบที่เข้าใจง่าย ยืดหยุ่น เชื่อถือได้ ประหยัด และเป็นที่ยอมรับได้

สรุปการนำแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการงานวิจัย ผู้วิจัยอาศัยกรอบโครงสร้างพื้นฐานจากแนวคิดและทฤษฎีระบบ (The Basic Systems Frame Work) ประกอบด้วยโครงสร้างหลัก 5 ส่วน คือ ส่วนปัจจัยนำเข้า (Input) ส่วนกระบวนการหรือระบบย่อย (Process) ส่วนปัจจัยส่งออกหรือผลผลิต (Output) ส่วนข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) และส่วนสภาพแวดล้อมของระบบ เพื่อถึงองค์ความรู้ของระบบงานพิสูจน์หลักฐานฯ ทั้งนี้ ในการศึกษาโครงสร้างหลักของระบบเพื่อกำหนดกรอบการศึกษาสภาพปัญหาและกำหนดประเด็นการพัฒนาระบบฯ มีองค์ประกอบย่อยที่ต้องคัดเลือกมาศึกษาร่วมกับ 3 โครงสร้างหลัก คือ 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) หรือทรัพยากรของระบบ มีองค์ประกอบย่อยตามหลัก 4M ประกอบด้วย บุคลากร (Man) งบประมาณ (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และวิธีการ (Method) คัดเลือกโดยการวิเคราะห์จากความเห็นของนักวิชาการทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ (ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ทรัพยากรหรือสิ่งที่ป้อนเข้าไป)

2) กระบวนการหรือระบบย่อย (Process) มีองค์ประกอบย่อยตามหลักพอดด์ (POCCC) ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) การจัดการองค์การ (Organizing) การสั่งการ (Commanding) การประสานงาน (Coordinating) และการควบคุม (Controlling) คัดเลือกโดยการวิเคราะห์จากความเห็นของนักวิชาการต่างประเทศ (ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ขั้นตอนของกระบวนการ) และ 3) สภาพแวดล้อมของระบบ มีองค์ประกอบย่อยตามหลักกระบวนการยุติธรรมทางอาญานับตั้งแต่ในชั้นสอบสวน ชั้นสั่งคดี และในชั้นพิจารณาคดีและสืบพยาน ซึ่งมาจากแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและแนวคิดทฤษฎีระบบ กล่าวคือ งานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมเป็นระบบหนึ่งที่อยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมของงานยุติธรรมทางอาญา

ในการศึกษาผลลัพธ์ของระบบฯ อันเป็นอีกหนึ่งโครงสร้างหลักของทฤษฎีระบบ ผู้วิจัยอาศัยแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ อันเป็นพื้นฐานสำคัญในการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจากสภาพความเป็นจริงทั้งหมดของระบบ ในส่วนการวิเคราะห์คดีฆาตกรรมนับตั้งแต่การพิสูจน์การตายของบุคคล การสืบสวนสอบสวนหาตัวผู้กระทำความผิด และการพิสูจน์ความจริงในชั้นศาล ซึ่งพิจารณาว่านางานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในส่วนใด และทำให้ผลลัพธ์ของคดีเป็นอย่างไร ในการวิเคราะห์สภาพปัญหาแห่งคดี ผู้วิจัยอาศัยแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพิสูจน์การตายของบุคคลเพื่อศึกษาการคลี่คลายคดีฆาตกรรมจำนวน 40 คดี ด้วยวิธีการวิเคราะห์เพื่อจำแนกชนิดข้อมูล (Typological Analysis) และการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบว่า (Constant Comparison) ในแต่ละคดีฆาตกรรมที่ศึกษา ผู้ตายเป็นใคร (Identification) ตายที่ไหน (Scene Investigation) ตายเมื่อใด (Time since Death) เหตุและพฤติการณ์ที่ตายเป็นอย่างไร (Cause and Manner of Death) ถ้าตายโดยคนทำร้าย ให้กล่าวหาว่าใครหรือสงสัยว่าใครเป็นผู้ทำให้ตาย ซึ่งในการศึกษาโดยอาศัยจำแนกข้อมูลเช่นนี้เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาว่าการพิสูจน์หลักฐานและนิติวิทยาศาสตร์ถูกนำมาใช้ในการพิสูจน์ความจริงส่วนไหน อย่างไร และยังได้ข้อสรุปแห่งคดีว่า อะไรที่ทำให้คดีบรรลุผลสำเร็จและอะไรคือสภาพปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อผลสำเร็จในการดำเนินคดีฆาตกรรม นอกจากนี้ แนวคิดเกี่ยวกับคดีฆาตกรรม ถูกนำมาใช้เพื่อทำความเข้าใจสภาพความจริงแห่งคดีฆาตกรรมที่มีลักษณะแตกต่างจากคดีความผิดอื่น เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาสภาพปัญหาในส่วนของ การสืบสวนสอบสวนที่จำเป็นต้องทราบถึงแรงจูงใจในการฆาตกรรม

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยภายในประเทศ

การมีส่วนร่วมของทนายความในการค้นหาพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการดำเนินคดีอาญา (ณัฐ สมบูรณ์, 2551) พบว่า การค้นหาพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่นำมาประยุกต์ใช้ในคดีอาญา กฎหมายกำหนดไว้ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ เพื่อค้นหาความจริงและหลักฐานอันเป็นความลับของทางราชการที่ไม่อาจเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวได้ ทำให้เกิดอุปสรรคในการทำงานของทนายความ หากมีการกำหนดและจำแนกความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของทนายความอย่างในต่างประเทศ เช่น อเมริกา อังกฤษ เยอรมัน ฝรั่งเศส เป็นต้น ซึ่งถือเป็นการเปิดโอกาสให้การดำเนินคดีอาญาให้ทนายความเข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์กับเจ้าหน้าที่รัฐ โดยวิธีการรับรู้ รับทราบผ่านการทำงานของทนายความผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านได้ภายใต้บทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยมีสภาทนายความเป็นผู้กำหนดคุณสมบัติ วิธีการออกใบอนุญาต ตลอดจนการฝึกอบรมของทนายความผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่ออำนวยความสะดวกได้อย่างเต็มที่ ถูกต้อง โปร่งใส และตรวจสอบได้

บทบาทเจ้าหน้าที่ตำรวจและแพทย์นิติเวชในการชันสูตรพลิกศพคดีฆาตกรรม (มนตรี เหลืองพยุง, 2553) ปัญหาอุปสรรคที่พบคือ พนักงานสอบสวนยังขาดความรู้ความเข้าใจในข้อกำหนดในการสอบสวนคดีชันสูตรพลิกศพ เนื่องจากไม่ได้รับการอบรมเพิ่มเติมเกี่ยวกับชันสูตรพลิกศพ ได้รับเบี้ยเลี้ยงไม่ครบถ้วน ในการปฏิบัติงานแต่ละครั้ง พนักงานสอบสวนต้องนำเงินส่วนตัวมาทำงานให้กับภาครัฐเกือบร้อยละ 80 นอกจากนี้ ยังขาดแคลนแพทย์ผู้ชันสูตรพลิกศพทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ขาดอุปกรณ์และเครื่องมือสำคัญในการชันสูตรพลิกศพ เช่น เตียงชันสูตรพลิกศพ ถุงมือ หน้ากาก (Mask) ที่ครอบจมูก เครื่องมือสื่อสารต่างๆ เครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับเก็บข้อมูล โลงเก็บศพ น้ำยาเคมีที่จำเป็นต่าง ๆ และที่สำคัญ คือ ขาดเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์แบบเคลื่อนที่

การรวบรวมพยานหลักฐานคดีฆาตกรรมนายปรีณะ ลิพัฒนะพันธ์ (พงษ์เทพ จันทร์เจริญ, 2553) พบว่า พยานหลักฐานที่พนักงานสอบสวนรวบรวมมาไม่ว่าพยานบุคคล พยานเอกสาร และพยานวัตถุ ภายใต้บังคับแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 ที่ว่า “...ต้องเป็นพยานชนิดที่มีได้เกิดขึ้นจากการจูงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง หรือโดยมิชอบประการอื่น...” ศาลรับฟังทั้งสิ้น โดยศาลใช้ดุลยพินิจวินิจฉัยชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐานในการค้นหาความจริง หลักเหตุผลทั่วไป หลักเหตุผลทางวิทยาศาสตร์ และหลักเหตุผลทางจิตวิทยา นอกจากนี้ การวางแผนทางการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานนั้น การตรวจจุดเกิดเหตุ และบริเวณใกล้เคียงต้องกระทำเป็นทีม มีแพทย์ทางนิติเวชและเจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐานเข้ามาร่วม มีการใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ในการค้นหาร่องรอยพยานหลักฐาน ทั้งต้องมีการระวางสถานที่เกิดเหตุอย่างต่อเนื่อง เพราะอาจต้องตรวจสอบสถานที่เกิด

เหตุหลายครั้ง และต้องไปสืบค้นพยานหลักฐานในที่อื่น ๆ เช่น ที่บ้านพัก ที่ทำงาน ยานพาหนะของผู้ต้องสงสัย เป็นต้น มีการตรวจสอบคำให้การผู้ต้องหาว่าเชื่อถือได้เพียงใด มีการนำพยานหลักฐานทางนิติเวช และนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีการจำลองสถานการณ์ และการสอบสวนที่ให้เป็นหมู่คณะยอมทำให้คดีคืบหน้า น่าเชื่อถือ และประสบผลสำเร็จอย่างดียิ่ง

การรวบรวมพยานหลักฐาน ศึกษากรณีฆาตกรรมนางสาวเจนจิรา พลอยอุ่งนศรี (ประสิทธิ์ นพภาค, 2553) พบว่า พยานหลักฐานที่ศาลรับฟังในการพิสูจน์ความผิด หรือความบริสุทธิ์ของจำเลย นั้นศาลรับฟังพยานหลักฐานทั้งปวง ไม่ว่าจะเป็นผลดีหรือผลร้ายกับจำเลย และการที่ศาลจะใช้ดุลพินิจวินิจฉัยชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐานเพื่อลงโทษจำเลยนั้น ศาลมิได้เชื่อพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์มากกว่าพยานหลักฐานอื่น แต่พบว่าศาลเชื่อมโยงพยานหลักฐานทุกชนิดเข้าด้วยกัน ผู้วิจัยพบว่าศาลใช้หลักการค้นหาความจริง หลักเหตุผล หลักเหตุผลทางวิทยาศาสตร์ และหลักเหตุผลทางจิตวิทยา สำหรับข้อเสนอแนะเห็นว่า เจ้าพนักงานตำรวจฝ่ายสืบสวนและพนักงานสอบสวนจะต้องใช้สติปัญญาความรู้ความสามารถ และที่สำคัญที่สุดจะต้องนำความรู้ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ และนิติเวชศาสตร์มาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และผู้วิจัยเห็นว่าพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนควรร่วมกันค้นหาความจริงทันทีที่ผู้ต้องหาให้การรับสารภาพ นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนควรนำหลักจิตวิทยาการซักถามผู้ต้องหามาตั้งคำถามผสมกับเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์การแพทย์ อันเป็นรูปแบบที่ดีที่ควรนำมาใช้ในการค้นหาความจริงได้ จากคดีดังกล่าว พนักงานสอบสวนได้แสดงให้เห็นถึงความพยายามในการพิสูจน์ความจริง ให้ศาลเห็นอย่างชัดเจนซึ่งเป็นรูปแบบที่พนักงานสอบสวนอื่นควรปฏิบัติตาม ผู้วิจัยยังมีความเห็นอีกด้วยว่า พนักงานสอบสวนควรทำลำดับเวลาแห่งคดี การตั้งประเด็นการสอบสวนระบุรายละเอียดย่อยๆ ของพยานหลักฐานที่เข้ามาในสำนวน เพื่อความสอดคล้องในการลำดับเวลาและเหตุการณ์ และเตือนความจำพนักงานสอบสวนในการสรุปสำนวนการสอบสวนและการเบิกความขึ้นศาลซึ่งจะทำให้การสอบสวนคดีเสร็จสิ้นด้วยความรวดเร็ว ประการสุดท้าย ในการตรวจสถานที่เกิดเหตุพนักงานสอบสวนควรใช้หลักการสังเกต ความละเอียดรอบคอบ ความเป็นผู้ช่างสงสัย มีจิตวิญญาณในการค้นหาความจริง ซึ่งจากผลของการศึกษาคดีนี้คงจะทำให้เจ้าพนักงานตำรวจฝ่ายสืบสวน พนักงานสอบสวน ตลอดจนผู้บริหารมีความตื่นตัวและตระหนักถึงงานนิติวิทยาศาสตร์ งานนิติเวชศาสตร์ ให้ความเอาใจใส่และสนับสนุนงานด้านนี้อย่างจริงจัง

ปัญหาและอุปสรรคของพนักงานสอบสวนในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานด้านนิติวิทยาศาสตร์ประกอบสำนวนการสอบสวนคดีอาญา: ศึกษาเฉพาะกรณีกองบังคับการตำรวจนครบาล 1 (สุรยุทธ อ่วมสำอางค์, 2554) ให้ข้อเสนอแนะในการวิจัย ดังนี้ ด้านบุคลากร พนักงานสอบสวนยังขาดความรู้ทักษะความสามารถ ความชำนาญในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ ด้านเครื่องมืออุปกรณ์ ควรมีการแก้ไขปรับปรุงในเรื่องของการจัดหาอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ที่

จำเป็น ด้านการติดต่อประสานงานหรือการขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการตรวจ พิสูจน์หลักฐานยังไม่ดีเท่าที่ควร ด้านความร่วมมือของพยาน ครมมีนโยบายในระดับสถานีตำรวจในการ ให้ความคุ้มครอง ดูแลความปลอดภัยให้กับพยานที่พบเห็นเหตุการณ์ ด้านการแทรกแซงจากภายนอก หน่วยงาน ผู้บังคับบัญชาในระดับสูงจะต้องให้ความสนใจและเป็นกันเองกับผู้บังคับบัญชาโดยพนักงาน สอบสวนจะต้องสามารถแจ้งปัญหาที่เกิดขึ้นได้โดยเร็ว เพื่อที่จะเป็นการคุ้มครองตัวพนักงานสอบสวน นำไปสู่กระบวนการยุติธรรมที่มีความเป็นธรรมต่อประชาชน

การรวบรวมพยานหลักฐานศึกษากรณีคดีฆาตกรรมนางสาวเซอร์แอน ดันแคน (ณัฐกล อรรถนสุพัตติ, 2554) พบว่า พยานหลักฐานที่ศาลรับฟังในการพิสูจน์ความผิดและความบริสุทธิ์ของ จำเลย คือ หลักฐานที่โจทก์นำสืบ อันได้แก่ พยานบุคคล พยานเอกสาร และพยานวัตถุที่พนักงาน สอบสวนรวบรวม ศาลใช้หลักการค้นหาความจริงโดยพยานหลักฐานทั้งฝ่ายโจทก์และจำเลยซึ่งต้อง เป็นพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นที่มีได้เกิดขึ้นจากการจงใจ มีค่านันสัญญา ชูเชิญ หลอกลวงหรือโดยมิชอบ ประการอื่น ศาลใช้หลักเหตุผลของพยานหลักฐานทั้งปวงมีเหตุมีผลเข้ากันได้หรือไม่ แล้วนำ พยานหลักฐานดังกล่าวมาซึ่งน้ำหนักจนไม่สามารถฟังเป็นอย่างอื่นได้ เพื่อชี้ให้เห็นว่าการกระทำของ จำเลยครบองค์ประกอบของความผิด และจำเลยเป็นผู้กระทำผิดอย่างแน่นอนโดยปราศจากข้อสงสัย จึงมีคำพิพากษาลงโทษจำเลย การใช้หลักเหตุผลทางวิทยาศาสตร์ ศาลใช้ในการค้นหาความจริง เพื่อ พิสูจน์ให้เห็นถึงข้อเท็จจริงที่เป็นประเด็นสำคัญในทางคดีนำมาเชื่อมโยงในการวินิจฉัยซึ่งน้ำหนักพยาน และหลักเหตุผลทางจิตวิทยาจากกระบวนการสอบสวนต่อการโน้มน้าวใจให้เห็นถึงความรู้สึกและ อารมณ์ร่วมคล้อยตามได้ง่าย แม้ศาลจะยึดหลักกฎหมายแต่เทคนิคทางจิตวิทยาก็มีผลต่อศาล ค่อนข้างมาก การวิจัยครั้งนี้จึงมีข้อเสนอแนะ คือ การรวบรวมพยานหลักฐานของพนักงานสอบสวน จะต้องใช้ความพยายามในการค้นหาความจริงให้มีความละเอียดรอบคอบจะต้องตรวจสอบพยาน บุคคลเกี่ยวกับวันเวลาที่พยานต่าง ๆ พบเห็นในเหตุแห่งการจดจำได้ให้ชัดเจน โดยใช้หลักเหตุผลใน การวินิจฉัยพยานหลักฐานว่ามีเหตุผลน่าเชื่อถือเพียงใด ถ้อยคำที่มีพิรุณพิศวิตสัย ตลอดจนการปฏิบัติ จะต้องเป็นไปตามระเบียบ คำสั่งหรือข้อบังคับที่กำหนดไว้ และใช้หลักเหตุผลทางวิทยาศาสตร์เพื่อ เพิ่มความเชื่อถือในการพิสูจน์เปรียบเทียบยืนยันข้อเท็จจริง พนักงานสอบสวนจึงต้องฝึกปฏิบัติในการ เชื่อมโยงเหตุผลที่เป็นไปได้และน่าเชื่อถือ การตั้งคณะทำงานจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อให้การ ปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนเกิดความเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรมและประสิทธิภาพทางคดี

ปัญหาการตรวจสอบถ่วงดุลการงดการสอบสวน: ศึกษากรณีคดีฆาตกรรมซึ่งมิใช่กรณีตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 150 วรรคสาม (ธนาชัย ศรีวิรุฬห์ชัย, 2554) พบว่า กรณีบุคคลถูกทำร้ายถึงตายโดยผู้กระทำไม่ใช่เจ้าหน้าที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของ ไทยกำหนดให้การสอบสวนเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวน และเมื่อการสอบสวนเสร็จสิ้นแต่ พยานหลักฐานที่พนักงานสอบสวนรวบรวมนั้นไม่สามารถชี้ตัวผู้กระทำผิด พนักงานสอบสวนอาจขอ

งดการสอบสวนต่อพนักงานอัยการได้ แต่เนื่องจากกระบวนการยุติธรรมในชั้นก่อนพิจารณาของประเทศไทยกำหนดให้การสอบสวนแยกจากการฟ้องร้องโดยเด็ดขาด กระบวนการรวบรวมพยานหลักฐานจึงอยู่ในอำนาจของพนักงานสอบสวนทั้งสิ้นโดยมิได้ถูกตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่จากองค์กรภายนอก การตรวจสอบโดยอัยการนั้นจะเริ่มขึ้นก็ต่อเมื่อพนักงานสอบสวนทำสำนวนสอบสวนเสร็จสิ้นและส่งสำนวนมาเพื่อให้มีคำสั่ง พนักงานอัยการจึงสามารถตรวจสอบได้เพียงเนื้อหาตามสำนวนสอบสวนที่พนักงานสอบสวนจัดทำขึ้นเท่านั้น ในทางปฏิบัติพนักงานอัยการจึงมีคำสั่งตามที่พนักงานสอบสวนให้ความเห็นมาทั้งหมด ในขณะที่การฟ้องคดีของผู้เสียหาย การสอบสวนโดยกรมสอบสวนคดีพิเศษและการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติก็ไม่สามารถเป็นหลักประกันต่อการทำหน้าที่อย่างเป็นภาวะวิสัยของพนักงานสอบสวนได้ เนื่องจากความยากลำบากในการรวบรวมพยานหลักฐาน รวมทั้งการพิสูจน์ในชั้นพิจารณา การงดการสอบสวนในคดีฆาตกรรม เนื่องจากไม่ทราบตัวผู้กระทำความผิด ในปัจจุบันจึงยังไม่มี การตรวจสอบถ่วงดุลการทำหน้าที่ของพนักงานสอบสวนอย่างแท้จริง ประชาชนโดยเฉพาะญาติผู้เสียชีวิตมีความเคลือบแคลงสงสัยในการใช้อำนาจรัฐและกระบวนการยุติธรรม และอาจเป็นสาเหตุของการเบี่ยงเบนความยุติธรรมโดยผู้มีอิทธิพลหรือการละเมิดสิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับการประหารนอกระบบการยุติธรรม จึงควรกำหนดให้อัยการเข้าร่วมสอบสวนในคดีฆาตกรรมเหมือนเช่นกรณีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 150 วรรคสาม โดยเริ่มจากคดีที่ญาติผู้ตายร้องขอเพื่อตรวจสอบถ่วงดุลการสอบสวนของพนักงานสอบสวน

โครงการพัฒนาประสิทธิภาพการอำนวยความสะดวกของสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้กับประชาชนด้านการรวบรวมพยานหลักฐานและการพิสูจน์หลักฐาน (พัชรา สิ้นลอยมา และคณะ, 2555) พบว่า ปัญหาอุปสรรคในการอำนวยความสะดวกของสำนักงานตำรวจแห่งชาติด้านการรวบรวมพยานหลักฐานและการพิสูจน์หลักฐาน ได้แก่ 1) ปัญหาองค์กร สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นองค์กรขนาดใหญ่ มีภาระรับผิดชอบหลายด้าน แต่การจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาลที่ให้กับตำรวจไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในการทำงาน 2) ปัญหาด้านบุคลากร ขาดประสบการณ์ในการทำงานด้านการรวบรวมพยานหลักฐาน และขาดแคลนผู้ปฏิบัติงานด้านการรวบรวมพยานหลักฐานและการพิสูจน์หลักฐาน 3) ปัญหาด้านเครื่องมือเครื่องใช้และเทคโนโลยีในการจัดเก็บข้อมูล ขาดแคลนยานพาหนะเครื่องมือวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อใช้ในการตรวจพิสูจน์ 4) ปัญหาข้อกฎหมายการให้อำนาจกับพนักงานสอบสวนในการใช้ดุลพินิจด้านการรวบรวมพยานหลักฐานมากเกินไป และ 5) ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานหรือองค์กรอื่น พนักงานสอบสวนไม่สามารถเก็บรวบรวมพยานหลักฐานจากสถานที่เกิดเหตุได้ เนื่องจากขาดการป้องกันและรักษาสถานที่เกิดเหตุที่ดี ประชาชนไม่เห็นความสำคัญของวัตถุพยาน จึงเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุทำให้พยานหลักฐานสูญหาย

แนวทางการได้มาซึ่งพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในชั้นสอบสวนเพื่อการดำเนินคดีในความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย (เรวดี ไกรฤกษ์, 2561) พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการได้มาซึ่งพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในชั้นสอบสวนเพื่อการดำเนินคดีในความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย คือ 1) ความรู้ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ของพนักงานสอบสวน 2) ปัญหาข้อจำกัดทางกฎหมายเกี่ยวกับการตรวจเก็บวัตถุพยานจากตัวบุคคล 3) ปัญหาการป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุ 4) ปัญหาด้านงบประมาณที่ใช้สำหรับปฏิบัติงานไม่เพียงพอ 5) ปัญหาการขาดบุคลากรผู้สนับสนุนงานสอบสวน และ 6) ปัญหาด้านอื่น ๆ ส่วนแนวทางในการตรวจเก็บวัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์ในชั้นสอบสวนเพื่อการดำเนินคดีในความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย คือ 1) ควรมีการพัฒนาองค์ความรู้ด้านนิติวิทยาศาสตร์ให้แก่พนักงานสอบสวนมากขึ้น 2) ควรมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพิ่มอำนาจให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจให้ตรวจดีเอ็นเอจากร่างกายผู้ต้องหา ผู้เสียหาย หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องในคดีอาญาทุกประเภทไม่ว่าจะมีอัตราโทษต่ำหรือโทษสูง 3) ควรบัญญัติกฎหมายห้ามบุคคลอื่นซึ่งไม่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องเข้าไปในบริเวณที่เกิดเหตุภายหลังเกิดเหตุ 4) ควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรวบรวมพยานหลักฐาน 5) ควรเพิ่มอัตราค่าล้างเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานเพื่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และ 6) ควรเน้นย้ำถึงความสำคัญในเรื่องห่วงโซ่การครอบครองวัตถุพยาน (Chain of Custody) และควรมีการออกกฎหมายควบคุมตรวจสอบการได้มาซึ่งพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่ชัดเจน

2. งานวิจัยในต่างประเทศ

ความสำคัญของกลยุทธ์ในการวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาคดีฆาตกรรมที่ซับซ้อน (M.Pizzamiglio A adn et al., 2006) เทคนิคทางนิติวิทยาศาสตร์กลายเป็นสิ่งที่มีประสิทธิภาพมากกว่าและราคาไม่แพง สิ่งนี้ทำให้ห้องปฏิบัติการใช้ประโยชน์จากกลยุทธ์ที่แม่นยำ การให้มีการวิเคราะห์ที่หลากหลายในหลักฐานเดียวกันเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีค่าเพื่อแก้ปัญหาคดีอาญา งานวิจัยนี้ ศึกษาคดีฆาตกรรมซึ่งมีหลักฐานเป็นขวดพลาสติกและถุงมือยาง 4 อัน สิ่งนี้ถูกเก็บได้ใกล้กับรถที่ถูกขโมยเพื่อการฆาตกรรมอำพราง และเผาทำลายหลักฐานที่เชื่อมโยงกับฆาตกร คณะผู้วิจัยเก็บตัวอย่างน้ำลายจากคอขวดและถุงมือข้างหนึ่ง ได้ผลการวิเคราะห์ที่แตกต่างกัน 3 ประการ คือ ตัวอย่างการวิเคราะห์พันธุกรรมของเหงื่อบนถุงมือสอดคล้องกับบริเวณฝ่ามือ การตรวจลายพิมพ์นิ้วมือภายในถุงมืออย่างสอดคล้องกับบริเวณฝ่ามือ และพบบรรดาสารตกค้างจากปืนที่ใช้ยิงบนขอบถุงมือ ข้อมูลพันธุกรรมที่ถูกเก็บจากสองแหล่ง แหล่งหนึ่งจากถุงมือและอีกแหล่งหนึ่งจากขวดพลาสติก การวิเคราะห์เป็นเครื่องมือที่ชี้ให้เห็นว่าผู้ยิงมีบทบาทสำคัญในการฆาตกรรม

มาตรฐานงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในอนาคต (Linzi M. Wilson-Wilde and et al., 2011) สถาบันที่ปรึกษาและนโยบายด้านนิติวิทยาศาสตร์แห่งชาติ ประเทศออสเตรเลียนิวซีแลนด์ ได้จัดตั้งโครงการพัฒนามาตรฐานงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในด้านนิติวิทยาศาสตร์และการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งประกอบด้วยมาตรฐานงานนิติวิทยาศาสตร์ที่สำคัญ 4 ประการ คือ 1) การเก็บรวบรวม 2)

การวิเคราะห์ 3) การตีความพยานหลักฐาน และ 4) การรายงานผลนิติวิทยาศาสตร์ตามข้อกำหนดเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งข้อกำหนดมาตรฐานข้อหนึ่ง คือ การผลิตอุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมวัตถุพยานทางชีววิทยาเพื่อหลีกเลี่ยงการปนเปื้อนวัตถุพยานจากการเก็บรวบรวมโดยพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อนำเข้าสู่การวิเคราะห์ทางนิติวิทยาศาสตร์ การพัฒนามาตรฐานยังคงดำเนินต่อไป อย่างไรก็ตาม การปนเปื้อนที่น้อยที่สุดเป็นมาตรฐานที่สำคัญขององค์การมาตรฐานโลก (ISO)

การทบทวนความสำคัญของการวิเคราะห์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์และการนำเสนอแนวทางใหม่ (David A. Stoney and Paul L. Stoney, 2015) พบว่า ความสามารถในการวิเคราะห์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพมี 7 ลักษณะ คือ 1) ควรแก้ไขปัญหาการวิเคราะห์พยานหลักฐานจากเครื่องมือที่ใช้ 2) ควรคำนึงถึงวิธีการใช้เครื่องมือเหล่านั้น 3) ควรพิจารณาศักยภาพของเครื่องมือทั้งหมดที่มีอยู่ 4) การตัดสินใจใช้เครื่องมือใดควรคำนึงถึงบริบทในแต่ละกรณีประกอบกับคุณลักษณะของเครื่องมือว่ามีประสิทธิภาพในการทำงานอย่างไร 5) การวิเคราะห์ควรนำไปสู่การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม 6) ค้นหาเทคโนโลยีที่สามารถแก้ปัญหาได้แบบเฉพาะเจาะจงมีความถูกต้องและทันเวลา และ 7) เทคโนโลยีใหม่ควรได้รับการปรับปรุงประสิทธิภาพในการใช้งาน

ความสำคัญของงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในอนาคต: บทเรียนสำคัญจากการให้ทุนเพื่อการทำวิจัยและพัฒนาของประเทศสหราชอาณาจักร (R.M. Morgan and E.A. Levin, 2019) งานวิจัยนี้นำเสนอผลการวิเคราะห์การให้ทุนทำวิจัยของสถาบันวิจัยและนวัตกรรมแห่งประเทศสหราชอาณาจักร (UKRI) ระหว่าง ปี ค.ศ. 2009-2018 ผลการวิจัยพบว่า สถาบันฯ ให้ทุนทำวิจัยรวมทั้งสิ้น 150 โครงการ โดยคิดเป็นเงินรวมทั้งสิ้น 56.1 ล้านปอนด์ (หรือร้อยละ 0.1 ของทุนทำวิจัยทั้งหมดของสถาบันฯ) ทั้งนี้ มีงานวิจัยด้านการพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เพียงร้อยละ 46 ของโครงการวิจัยทั้งหมดเท่านั้น โดยงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีย่อยละ 69.5 ของโครงการวิจัยทางนิติวิทยาศาสตร์ (คิดเป็นเงิน 37.2 ล้านปอนด์) ส่วนงานวิจัยทั่วไปมีเพียงร้อยละ 19.2 (คิดเป็นเงิน 10.7 ล้านปอนด์) สำหรับงานวิจัยทางนิติวิทยาศาสตร์แบบดั้งเดิม ได้แก่ ลายพิมพ์นิ้วมือและดีเอ็นเอ (DNA) ได้รับทุนวิจัยเพียงร้อยละ 1.3 และร้อยละ 5.1 ตามลำดับ ขณะที่งานวิจัยด้านดิจิทัลและไซเบอร์ได้รับทุนวิจัยร้อยละ 25.7 ของโครงการวิจัยทางนิติวิทยาศาสตร์ จากข้อมูลเหล่านี้ แสดงให้เห็นถึงวิกฤตการณ์ของงานนิติวิทยาศาสตร์ของประเทศสหราชอาณาจักร และความจำเป็นในการเพิ่มแหล่งข้อมูลการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณค่าและความน่าเชื่อถือให้กับงานนิติวิทยาศาสตร์ทั้งทางด้านเทคโนโลยีและงานวิจัยด้านอื่น ๆ ควบคู่กันไปด้วย

จากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องภายในประเทศ (ตารางที่ 3) พบว่า ในคดีฆาตกรรมหรือคดีอาญาผู้วิจัยส่วนใหญ่สนใจศึกษาวิธีการรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการรวบรวมพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ พิสูจน์หลักฐาน และการชันสูตรพลิกศพของแพทย์นิติเวช ตลอดจนการรับฟังและชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานของศาล ซึ่งจากแนวคิดทฤษฎี

ระบบถือเป็นองค์ประกอบหนึ่งของระบบ คือ ทรัพยากรหรือสิ่งที่ป้อนเข้าไป (Input) ในระบบ ได้แก่ บุคคลและวิธีการ ส่วนธนาชัยและณัฐมีประเด็นการศึกษาที่แตกต่างออกไป กล่าวคือ มุ่งศึกษากระบวนการยุติธรรมทางอาญาและกฎหมายโดยมีองค์กรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานอัยการ และทนายความ มีเพียงพัชราเท่านั้นที่มีการศึกษาวิเคราะห์เชิงระบบเพื่อค้นหาแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพในการอำนวยความยุติธรรมด้านการรวบรวมพยานหลักฐานและงานพิสูจน์หลักฐาน สำหรับงานวิจัยในต่างประเทศพบว่า ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับแนวโน้มหรือทิศทางงานนิติวิทยาศาสตร์ในอนาคตซึ่งเน้นการวิจัยเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีและการวิจัยเพื่อพัฒนางานนิติวิทยาศาสตร์ด้านอื่น ตลอดจนเทคนิคการวิเคราะห์ทางนิติวิทยาศาสตร์เพื่อดำเนินคดีฆาตกรรม อย่างไรก็ตาม การวิจัยเกี่ยวกับคดีฆาตกรรมทั้งในประเทศและต่างประเทศ ยังขาดประเด็นการศึกษาเชิงระบบและการวิเคราะห์ระบบเพื่อพัฒนางานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์

ตารางที่ 3 สรุปประเด็นการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นการศึกษา	พัชรา	ศรัยทร	มนตรี	พงษ์เทพ	ประสิทธิ์	ณัฐกมล	ธนาชัย	ณัฐ	พิชิตามิก	ลินชี่	เดวิด	มอร์แกน
1. การวิเคราะห์เชิงระบบด้านการรวบรวมพยานหลักฐานและงานพิสูจน์หลักฐาน	√											
2. แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพด้านการรวบรวมพยานหลักฐานและงานพิสูจน์หลักฐาน	√											
3. ขั้นตอนการรวบรวมพยานหลักฐานด้านนิติวิทยาศาสตร์		√		√	√	√						
4. บทบาทตำรวจและแพทย์นิติเวชในการชันสูตรพลิกศพคดีฆาตกรรม			√	√	√							
5. การรวบรวมพยานหลักฐานในคดีฆาตกรรม				√	√	√						
6. การรับฟังและชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐานของศาล				√	√	√						
7. การตรวจสอบถ่วงดุลการงดการสอบสวนในคดีฆาตกรรม							√					
8. การมีส่วนร่วมของทนายความในการค้นหาพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญา								√				
9. งานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในอนาคต										√		√
10. การวิเคราะห์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์และการนำเสนอแนวทางใหม่								√			√	

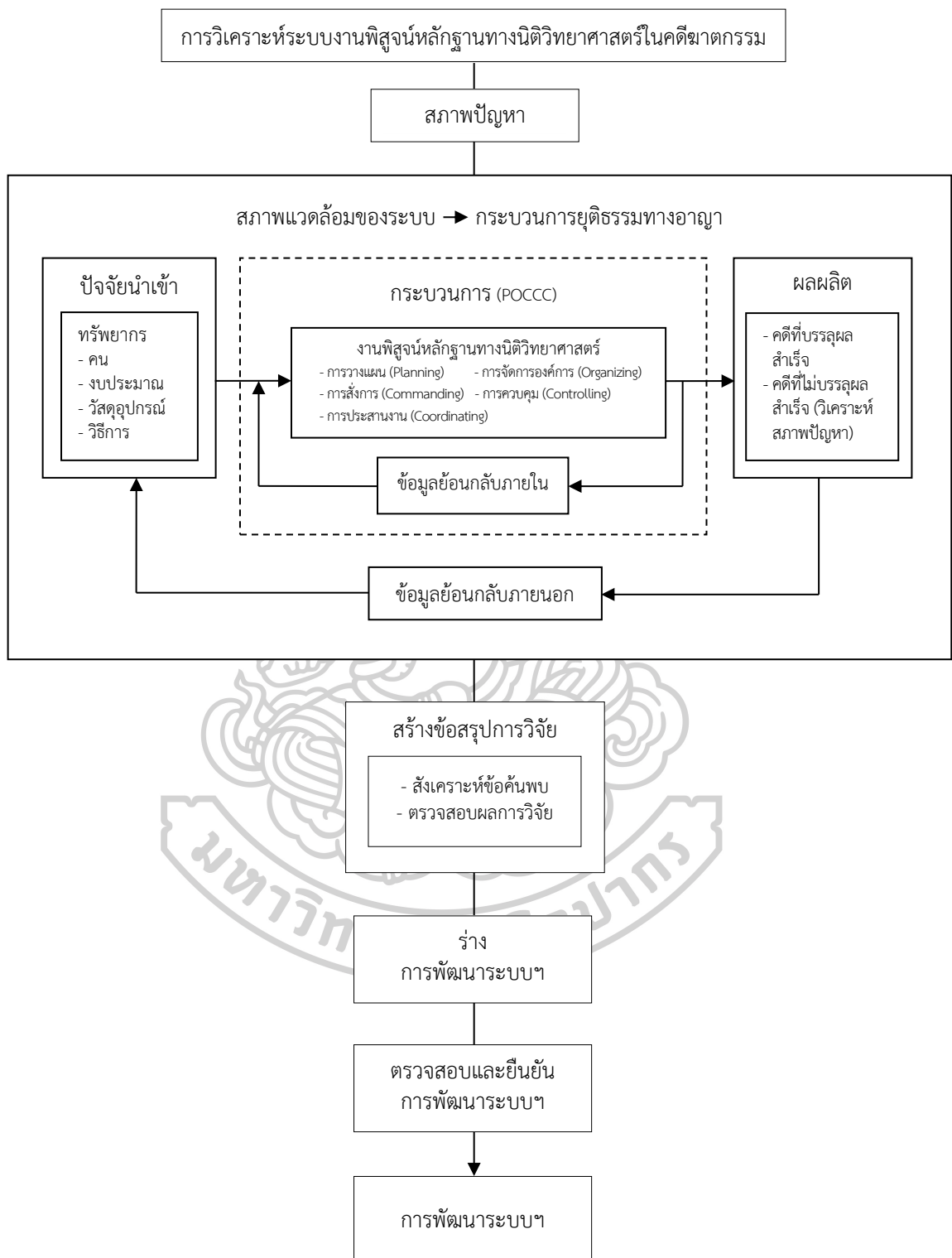
ที่มา: ผู้วิจัย (2564)

2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากแนวคิดทฤษฎีระบบของนักวิชาการหลายท่าน เช่น แคสและโรเซนซ์วิก (Kast and Rosenzweig, 1985) หรือบิทเทล (Bittel, 1978) รองศาสตราจารย์แห่งมหาวิทยาลัยเจมส์ เมดิสัน (James Madison University) สรุปได้ว่า ระบบหมายถึงองค์ประกอบหรือระบบย่อยที่มีปฏิสัมพันธ์กันเพื่อปฏิบัติหน้าที่หรือทำกิจกรรมบางอย่างร่วมกันเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของระบบใหญ่ที่เป็นภาพรวม ซึ่งมีการจัดระเบียบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ที่รวมกันอยู่ในโครงการหรือกระบวนการนั้น เป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่ใช้ในการวางแผนและดำเนินการเพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ภายใต้กรอบโครงสร้างพื้นฐานของระบบ (The Basic Systems Frame work) ประกอบด้วยโครงสร้างหลัก 5 ส่วน คือ ส่วนปัจจัยนำเข้า (Input) ส่วนกระบวนการหรือระบบย่อย (Process) ส่วนปัจจัยส่งออกหรือผลผลิต (Output) ส่วนข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) และส่วนสภาพแวดล้อมของระบบนั้นด้วย (Environment) จากแนวคิดดังกล่าว ระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่อยู่ภายใต้กระบวนการยุติธรรมทางอาญา จึงเปรียบดั่งระบบย่อยที่อาศัยองค์ประกอบต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนองค์การให้บรรลุวัตถุประสงค์ของระบบใหญ่ ซึ่งองค์ประกอบตามแนวคิดทฤษฎีระบบ ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Output) และข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) รวมถึงสภาพแวดล้อมของระบบนั่นเอง (Environment)

นอกจากนี้ เอ็ดเวิร์ด (Edwards, 1985) กล่าวว่า การวิเคราะห์ระบบเป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการเชิงระบบ โดยเป็นขั้นตอนหรือช่วงที่เกี่ยวกับการศึกษาเส้นทางข้อมูล การเรียกข้อมูล และการประมวลผลข้อมูลขององค์การเพื่อผลิตสารสนเทศ โดยมีเป้าหมายเพื่อระบุว่าต้องทำอะไรจึงจะได้การปฏิบัติงานที่ดีกว่าเดิมซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของฟิตเจอร์ล (FitzGerald, 1987) ที่กล่าวว่า การวิเคราะห์ระบบ คือ กระบวนการของการวิเคราะห์ระบบโดยมีเป้าหมายที่สำคัญอยู่ที่การปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขระบบนั้นให้ดีขึ้น การวิเคราะห์ระบบเกี่ยวพันถึงการศึกษและการออกแบบเพื่อเปลี่ยนแปลงระบบ โดยมีนักวิชาการอีกหลายท่านได้กล่าวในทำนองเดียวกัน

การพัฒนาระบบฯ นี้อาศัยกรอบแนวคิดทฤษฎีระบบในการเข้าถึงองค์ความรู้ โดยการศึกษาสภาพปัญหาจากคดีฆาตกรรมจำนวน 40 คดี และสภาพปัญหาของระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์จากองค์ประกอบเชิงระบบ ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการหรือระบบย่อย (Process) ผลผลิต (Output) ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) และสภาพแวดล้อมของระบบ (Environment) ในการกำหนดประเด็นการพัฒนาระบบ ปรากฏตามภาพที่ 6

ภาพที่ 6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ที่มา: ผู้วิจัย (2564)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนากระบวนการปฏิบัติงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมในงานยุติธรรมทางอาญา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและการพัฒนากระบวนการปฏิบัติงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมในงานยุติธรรมทางอาญาเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยอาศัยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis) เพื่อหาข้อสรุปประกอบด้วย 1) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคดีฆาตกรรมจำนวน 40 คดี และการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - structure Interview) จากผู้ให้ข้อมูลการวิจัยจำนวน 36 คน และ 2) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อวิเคราะห์ผลการประเมินประเด็นการพัฒนาจากผู้ทรงคุณวุฒิด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) จำแนกตามความเหมาะสม (Propriety) ความเป็นไปได้ (Feasibility) ความสอดคล้อง (Congruity) และการนำไปใช้ประโยชน์ (Utility) โดยแบ่งวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 5 ระยะ มีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ระยะที่ 1 การศึกษาก่อนลงภาคสนาม

3.1.1 สืบค้นและศึกษาเอกสารจากการสืบค้นสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) และเอกสารประเภทสื่อออนไลน์ โดยแบ่งออกเป็นเอกสารขั้นต้นและเอกสารชั้นรอง ดังนี้

1. เอกสารขั้นต้น (Primary Data) ได้แก่ เป็นข้อมูลที่ยังไม่ได้ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ เอกสาร หนังสือ บทความทางวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง คำพิพากษาฎีกา และสื่อหรือสิ่งพิมพ์ออนไลน์ที่เกี่ยวข้องกับคดีฆาตกรรม เป็นต้น

2. เอกสารชั้นรอง (Secondary Data) ได้แก่ เป็นเอกสารที่มีการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ เช่น หนังสือ ตำราทางวิชาการ บทความทางวิชาการ งานวิจัย หรืองานวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

3.1.2 กำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคดีฆาตกรรมจำนวน 40 คดี มีรายละเอียด ดังนี้

1. ความจริง (Authenticity) เป็นเอกสารที่ให้ข้อมูลที่แท้จริง (Origin) มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย

2. ความถูกต้องน่าเชื่อถือ (Credibility) เป็นเอกสารที่ไม่มีข้อมูลที่ผิดพลาดบิดเบือนหรือคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง และมีแหล่งที่มา

3. การเป็นตัวแทน (Representativeness) เป็นเอกสารประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) และเอกสารประเภทสื่อออนไลน์ที่เกี่ยวข้องกับคณาจารย์ที่มีลักษณะความเป็นตัวแทน 2 ระดับ โดยระดับแรก เอกสารที่เลือกศึกษาสามารถใช้แทนหรือเป็นแบบฉบับที่แทนเอกสารประเภทเดียวกันและระดับที่สองข้อมูลในเอกสารเป็นข้อมูลที่เป็นตัวแทนของการศึกษาได้

4. ความหมาย (Meaning) เป็นเอกสารที่มีความชัดเจนและสามารถที่จะเข้าใจได้ง่าย มีข้อมูลที่เป็นนัยสำคัญหรือจะสร้างความหมายให้กับการวิจัยได้ (เฉลิมลาภ ทองอาจ, 2554)

3.1.3 กำหนดประชากรและผู้ให้ข้อมูลการวิจัยเพื่อให้ได้ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการศึกษา ในการกำหนดประชากรและผู้ให้ข้อมูลการวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรที่ศึกษา คือ หน่วยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับระบบงานพิสูจน์หลักฐานในคดีฆาตกรรม คือ สถานีตำรวจในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล ได้แก่ กองบังคับการตำรวจนครบาล 1 (บก.น.1) กองบังคับการตำรวจนครบาล 2 (บก.น.2) สถานีตำรวจภูธรภาค 1 (ภ.1) และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ สถาบันนิติเวช โรงพยาบาลตำรวจ กลุ่มงานนิติเวช โรงพยาบาลพระจอมเกล้าฯ และโรงพยาบาลธรรมศาสตร์ กองพิสูจน์หลักฐานกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุดส่วนกลาง และสถานายความฯ

2. ผู้ให้ข้อมูลการวิจัย คือ ตัวแทนจากประชากรที่ศึกษา คัดเลือกด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Random) มีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกและกำหนดจำนวนผู้ให้ข้อมูลฯ ดังนี้

เนื่องจากงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เมื่อมีการฆาตกรรมเกิดขึ้นจึงมีหลายองค์กรเข้ามาเกี่ยวข้องนับตั้งแต่องค์กรตำรวจ แพทย์นิติเวช พิสูจน์หลักฐาน พนักงานอัยการ ทนายความฯ งานวิจัยนี้ จึงศึกษาองค์กรดังกล่าว โดยมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้

1) ครอบคลุมทุกหน่วยข้อมูลของประชากรที่ศึกษา ซึ่งได้แก่ 1) พนักงานสอบสวน และผู้บริหาร 2) เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน 3) แพทย์นิติเวช 4) พนักงานอัยการ และ 5) ทนายความ

2) บุคคลซึ่งผ่านการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีอาญามีประสบการณ์ในการทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี มีความรู้ ความเข้าใจ และมีประสบการณ์ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการศึกษา เช่น การดำเนินคดีฆาตกรรม หรือการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการดำเนินคดีฆาตกรรม

3) ให้ความร่วมมือและสามารถให้ข้อมูลในเรื่องที่ผู้วิจัยศึกษาได้เป็นอย่างดีจากประสบการณ์ในการปฏิบัติงานโดยตรง เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่ครอบคลุมและสะท้อนความเป็นจริงของปรากฏการณ์จากสภาพปัจจุบัน

ในการกำหนดจำนวนผู้ให้ข้อมูลการวิจัยนั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพที่เพียงพอต่อการศึกษาก็กำหนดจำนวนผู้ให้ข้อมูลการวิจัยไว้ 36 คน จำแนกตามการเป็นตัวแทนจากประชากรที่ศึกษา รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 ประชากรที่ศึกษาและจำนวนผู้ให้ข้อมูลการวิจัย

ประชากรที่ศึกษา	ผู้ให้ข้อมูลการวิจัย	จำนวน
สน. สังกัด บก.น. 1, 2, ภ.1 และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ	พนักงานสอบสวนและผู้บริหาร	10 คน
สถาบันนิติเวช โรงพยาบาลตำรวจ, โรงพยาบาลธรรมศาสตร์และ กลุ่มงานนิติเวช โรงพยาบาลพระจอมเกล้าฯ	แพทย์นิติเวช	9 คน
กองพิสูจน์หลักฐานกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน	5 คน
สำนักงานอัยการสูงสุดส่วนกลาง	พนักงานอัยการ	5 คน
สภานายความฯ	ทนายความ	7 คน
	รวม	36 คน

ที่มา: ผู้วิจัย (2564)

จากตารางที่ 4 ผู้ให้ข้อมูลการวิจัยรวม 36 คน ประกอบด้วย พนักงานสอบสวนและผู้บริหารจำนวน 10 คน จากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และจากสถานีตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 1 (บก.น.1) กองบังคับการตำรวจนครบาล 2 (บก.น.2) และสถานีตำรวจภูธรภาค 1 (ภ.1) แพทย์นิติเวช จำนวน 9 คน สังกัดสถาบันนิติเวช โรงพยาบาลตำรวจ กลุ่มงานนิติเวช โรงพยาบาลพระจอมเกล้าฯ และโรงพยาบาลธรรมศาสตร์

เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน จำนวน 5 คน สังกัดกองพิสูจน์หลักฐานกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

พนักงานอัยการ จำนวน 5 คน สังกัดสำนักงานอัยการสูงสุดส่วนกลาง และทนายความ จำนวน 7 คน จากสภานายความในพระบรมราชูปถัมภ์

3.2 ระยะเวลาที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยอาศัยข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทั้ง 2 ประเภท คือ ข้อมูลจากเอกสารและข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกข้อมูลจากเอกสาร และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

3.2.1 การรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร

รวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคดีฆาตกรรมจำนวน 40 คดี โดยคัดเลือกตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ตามหัวข้อ 3.1.2

3.2.2 การรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีรายละเอียด ดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - structured Interview) กล่าวคือ ผู้วิจัยกำหนดโครงสร้างของแบบสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้าตามวัตถุประสงค์และประเด็นปัญหาการวิจัย มีการวางแผนการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นขั้นตอน เข้มงวดพอประมาณ แต่ในขณะที่สัมภาษณ์ก็มีความยืดหยุ่นของประเด็นคำถามโดยสามารถปรับเปลี่ยนการซักถามให้เหมาะสมกับบรรยากาศและผู้ให้ข้อมูลแต่ละคนเพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายและลึกซึ้งในการนำมาพิจารณาประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล โดยควบคุมให้ได้เนื้อหาสาระครอบคลุมในประเด็นที่ศึกษาอย่างครบถ้วน เพื่อให้ได้มาซึ่งการตอบปัญหาการวิจัยได้อย่างถูกต้องชัดเจน และน่าเชื่อถือ ทั้งนี้ ผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้จัดบันทึกคำตอบทั้งหมดจากผู้ให้ข้อมูลลงในแบบสัมภาษณ์ด้วยตนเองและมีการอัดเทปทุกครั้ง การจัดทำแบบสัมภาษณ์มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1) กำหนดประเด็นหลักในการสัมภาษณ์ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย และระบุรายการข้อมูลที่ต้องการของแต่ละประเด็น

2) กำหนดโครงสร้างคำถามของแบบสัมภาษณ์ตามความแตกต่างในหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ให้ข้อมูลการวิจัย

3) จัดทำร่างแนวทางสัมภาษณ์ และประเด็นคำถามเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นลักษณะคำถามปลายเปิด (Open-ended) ที่มีเนื้อหาสาระครอบคลุมกรอบแนวคิดทฤษฎีและให้ได้คำตอบที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และประเด็นปัญหาการวิจัย

4) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาตรวจสอบเบื้องต้นในส่วนของความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ความเหมาะสมของสำนวนภาษา ตลอดจนความชัดเจนครบถ้วนสมบูรณ์และความครอบคลุมของข้อคำถาม

5) ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำแบบสัมภาษณ์ที่แก้ไขแล้วเสนอผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านกฎหมายและการสอบสวน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมอีกครั้งหนึ่ง

6) ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านกฎหมายและการสอบสวนให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้

7) นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านขั้นตอนการตรวจสอบและแก้ไขแล้วไปใช้ในการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลการวิจัยตามเกณฑ์การคัดเลือก

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยมีการกำหนดโครงสร้างคำถามไว้ล่วงหน้า โดยแบบสัมภาษณ์มีส่วนประกอบ 4 ส่วน มีรายละเอียด ดังนี้

1) ส่วนนำ ได้แก่ ชื่อโครงการวิจัย และชื่อชุดคำถาม

- 2) ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับผู้สัมภาษณ์ ได้แก่ ชื่อ-สกุล วัน เวลา สถานที่ที่สัมภาษณ์
- 3) ส่วนข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลการวิจัย ได้แก่ ชื่อ-สกุล เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานที่ทำงาน ตำแหน่ง หน้าที่ความรับผิดชอบ และระยะเวลาในการทำงาน เป็นต้น
- 4) ส่วนคำถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการศึกษา ผู้วิจัยจึงกำหนดประเด็นคำถามแบบยืดหยุ่นเปิดกว้างเพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลการวิจัยสามารถตอบคำถามพร้อมเล่าเรื่องประกอบตามแนวทางการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - structured Interview) ทั้งนี้แบบสัมภาษณ์จำแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลการวิจัยอยู่ในภาคผนวก ข

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์มีขั้นตอน ดังนี้

- 1) แนะนำตนเองต่อผู้ให้ข้อมูลการวิจัย ได้แก่ ชื่อ นามสกุล ระดับการศึกษา สถานที่ศึกษา และหัวข้อในการศึกษา
- 2) สร้างบรรยากาศให้รู้สึกเป็นกันเองด้วยการสนทนาทักทายด้วยอัธยาศัยอันดี เช่น บอกชื่อเล่นผู้สัมภาษณ์ แจ้งระยะเวลาที่คาดว่าจะใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเวลาที่สามารถให้สัมภาษณ์ได้มีมากน้อยเพียงใด เป็นต้น
- 3) บอกวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์พร้อมทั้งให้คำสัญญาว่าจะนำข้อมูลมาใช้เพื่อประโยชน์ในทางวิชาการ โดยไม่เผยแพร่ข้อมูลให้แก่ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องทราบและจะเก็บข้อมูลไว้เป็นความลับ
- 4) แจ้งให้ผู้ให้ข้อมูลการวิจัยทราบก่อนทำการสัมภาษณ์ว่าในการสัมภาษณ์มีการจดบันทึกและใช้เครื่องบันทึกเสียง

3.2.3 จริยธรรมในการวิจัย

งานวิจัยนี้ จัดว่ามีความเสี่ยงเล็กน้อย (Minimal Risks) โอกาสและระดับของอันตรายที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในการวิจัยไม่เกินไปกว่าที่เกิดในชีวิตประจำวัน โดยงานวิจัยนี้ ผ่านการรับรองจากสำนักงานมาตรฐานการวิจัยในคน (มค.) สังกัดสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ให้มีผลตั้งแต่วันที่ 30 ธันวาคม 2563 ถึงวันที่ 30 ธันวาคม 2566 และได้ผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ (Research Protocol for Ethical Review) รหัสโครงการ: REC 64.0208-020-0748 จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศิลปากรตามคำประกาศเฮลซิงกิ (Declaration of Helsinki) ที่มีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากลตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับ และข้อกำหนดภายในประเทศ ซึ่งมีแนวทางปฏิบัติตามหลักจริยธรรมการวิจัยในคน ดังนี้

1. หลักความเคารพในบุคคล (Respect for Person) การเคารพในการตัดสินใจอย่างอิสระของผู้ให้ข้อมูลการวิจัย โดยมีการทำหนังสือขอความยินยอมจากผู้ให้ข้อมูลการวิจัย (Informed Consent Process) ก่อนการสัมภาษณ์เพื่อขอความร่วมมือในการให้ข้อมูลทางการวิจัย

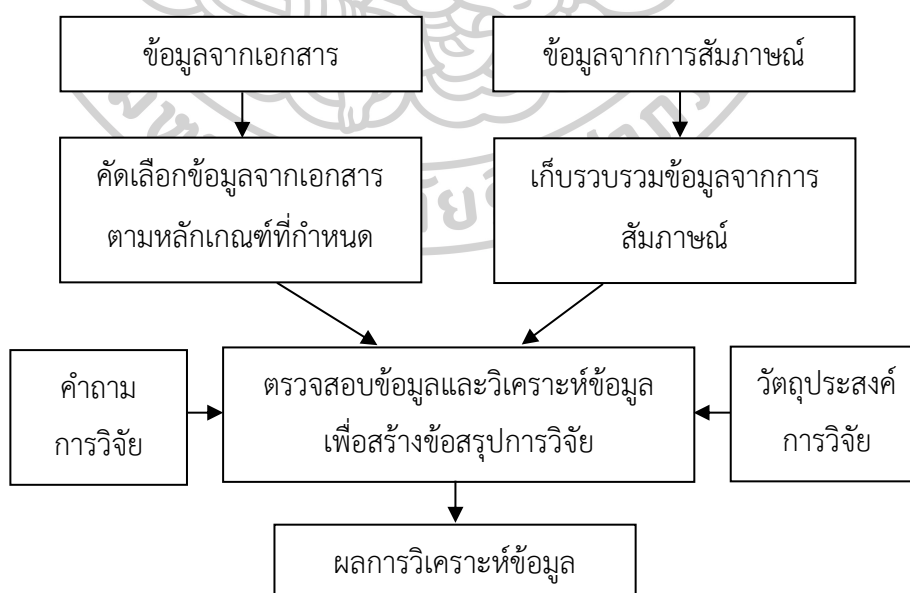
2. หลักการให้ประโยชน์ไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้ให้ข้อมูลการวิจัย (Risk and Benefit) โดยการสร้างบรรยากาศในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้มีความผ่อนคลาย เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลการวิจัยได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี หากมีคำถามบางคำถามอาจกระทบกระเทือนจิตใจซึ่งผู้ให้ข้อมูลไม่สามารถให้ข้อมูลได้หรือขอถอนตัวในระหว่างการสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์จะยุติการสัมภาษณ์ทันที

3. หลักความยุติธรรม (Justice) ผู้วิจัยเน้นการวางตัวเป็นกลาง เปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลการวิจัยแสดงออกถึงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ คำนึงถึงความเท่าเทียมกันโดยเสรี

4. การรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูลการวิจัย (Privacy and Confidentiality) ในการรวบรวมข้อมูลจะไม่มีการเก็บข้อมูลที่เป็นตัวบ่งชี้ตัวบุคคล พร้อมทั้งสร้างความมั่นใจให้จากผู้ให้ข้อมูลการวิจัยว่า ข้อมูลจะถูกเก็บเป็นความลับไม่มีการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะแต่อย่างใด

3.3 ระยะที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.3.1 งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยอาศัยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis) ในการเข้าถึงองค์ความรู้และอธิบายปรากฏการณ์ของระบบงานพิสูจน์หลักฐานฯ โดยอาศัยแหล่งข้อมูล 2 ประเภท คือ ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลโดยตรง ได้แก่ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลการวิจัยจำนวน 36 คน และข้อมูลทุติยภูมิเป็นข้อมูลจากเอกสารประเภทสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) และเอกสารประเภทสื่อออนไลน์ที่เกี่ยวข้องกับคดีฆาตกรรมจำนวน 40 คดี มีกรอบการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏตามภาพที่ 7

ภาพที่ 7 การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

ที่มา: ผู้วิจัย (2565)

3.3.2 การตรวจสอบข้อมูลและความเชื่อถือได้ของข้อมูลโดยตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลเพื่อประเมินคุณภาพข้อมูลว่าอยู่ในระดับที่จะนำมาวิเคราะห์และตอบปัญหาการวิจัยได้

1. การตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูล โดยการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ในการตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูล เพื่อให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และข้อมูลจากเอกสารมีความเที่ยงตรง น่าเชื่อถือ และป้องกันความผิดพลาด โดยเลือกวิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า ดังนี้

1) การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) เพื่อพิสูจน์ความถูกต้องของข้อมูลที่ได้มาจากแหล่งที่มาต่าง ๆ โดยพิจารณาแหล่งเวลา แหล่งสถานที่ และแหล่งบุคคลที่แตกต่างกัน เช่น ถ้าข้อมูลต่างเวลากันจะเหมือนกันหรือไม่ ถ้าข้อมูลต่างสถานที่จะเหมือนกันหรือไม่ และถ้าบุคคลผู้ให้ข้อมูลเปลี่ยนไปข้อมูลจะเหมือนเดิมหรือไม่ เป็นต้น (Denzin, 1970 อ้างถึงในบุษกร เขียวจินดาภานต์, 2561)

2) การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการเก็บข้อมูล (Methodological Triangulation) โดยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ กันเพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน ได้แก่ การใช้วิธีสังเกตควบคู่กับการซักถาม พร้อมกันนั้นก็ศึกษาข้อมูลจากแหล่งเอกสารประกอบด้วย

2. การตรวจสอบความครบถ้วนและคุณภาพโดยคำนึงความเป็นไปได้ในเรื่องที่เขาเล่าว่าเกินจริงหรือไม่ ผู้เล่าเป็นคนมีความเชื่อถือได้เพียงใด และความโน้มเอียงส่วนตัวหรืออคติของผู้เล่าโดยเปรียบเทียบเรื่องเล่านั้นจากหลายคนหลายฝ่าย

3.3.3 การทบทวนวัตถุประสงค์และคำถามการวิจัยเพื่อนำมาเป็นประเด็นหลักในขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

3.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุป โดยจำแนกวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลตามแหล่งที่มาของข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลจากเอกสารและข้อมูลจากการสัมภาษณ์ มีรายละเอียด ดังนี้

1. ข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคดีฆาตกรรมจำนวน 40 คดี ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล 2 วิธี คือ การวิเคราะห์โดยการจำแนกชนิดข้อมูล (Typological Analysis) และการวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบข้อมูล (Constant Comparison) มีรายละเอียด ดังนี้

1) การวิเคราะห์โดยการจำแนกชนิดข้อมูล (Typological Analysis) คือ การจำแนกข้อมูลเป็นชนิด (Typologies) แบบใช้ทฤษฎี (Miles & Huberman, 1994) โดยอาศัยแนวคิดและทฤษฎีการพิสูจน์การตายของบุคคลในการจำแนกข้อมูลว่า ผู้ตายเป็นใคร (Identification) ตายที่ไหน (Scene Investigation) ตายเมื่อใด (Time since Death) เหตุและพฤติการณ์ที่ตายเป็นอย่างไร (Cause and Manner of Death) ถ้าตายโดยคนทำร้าย ให้กล่าวว่าใครหรือสงสัยว่าใครเป็นผู้ทำให้ตายเท่าที่จะทราบได้

2) การวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบข้อมูล (Constant Comparison) คือ การใช้วิธีการเปรียบเทียบโดยการนำข้อมูลมาเทียบเป็นปรากฏการณ์ที่มีความเป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยนำข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคดีฆาตกรรมจำนวน 40 คดี มาจำแนกตามแนวคิดและทฤษฎีการพิสูจน์การตายของบุคคลด้วยตารางเพื่อเปรียบเทียบหาความสัมพันธ์และความแตกต่างของคดีฆาตกรรมแต่ละคดีจนได้ข้อสรุปทางการวิจัยที่มีความเป็นรูปธรรมมากขึ้น

2. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลการวิจัยจำนวน 36 คน นำวิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) มาใช้ตีความข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เพื่อสร้างข้อสรุปมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จัดเตรียมข้อมูล ดังนี้

- 1) บันทึกหรือถอดคำพูดหรือคำให้สัมภาษณ์จากการบันทึกเสียงเป็นไฟล์
- 2) แยกไฟล์ที่พิมพ์คำพูดหรือคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์ไฟล์ละ 1 คน
- 3) พิมพ์ไฟล์จากการถอดเทปข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ (Transcribing Interview) เป็นเอกสารอย่างละเอียดชนิดคำต่อคำไม่มีการข้ามประโยคบางประโยค เพราะข้อมูลบางอย่างอาจนำมาใช้ในการตรวจสอบในภายหลังได้

ขั้นตอนที่ 2 จำแนกข้อมูลตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ 1) พนักงานสอบสวนและผู้บริหารจำนวน 2) แพทย์นิติเวช 3) เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน 4) พนักงานอัยการ และ 5) ทนายความ

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยจำแนกข้อมูลในด้านปัจจัยนำเข้าตามหลัก 4M ด้านกระบวนการตามหลัก POCCC และด้านสภาพแวดล้อมของระบบในชั้นสอบสวน ชั้นสั่งคดี และชั้นพิจารณาคดีและสืบพยาน เพื่อหาข้อสรุปการวิจัยจากสภาพปัญหาของระบบ

3.4 ระยะที่ 4 กำหนดประเด็นการพัฒนาศึกษา

3.4.1 การสังเคราะห์ข้อสรุปย่อยจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในระยะที่ 3 โดยเชื่อมโยงความสัมพันธ์เข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างแนวทางในการกำหนดประเด็นการพัฒนาศึกษา

3.4.2 กำหนดประเด็นการพัฒนาศึกษาจากแนวคิดทฤษฎีระบบ และผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคดีฆาตกรรมจำนวน 40 คดี โดยอาศัยข้อมูลการวิเคราะห์สภาพปัญหาของระบบที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลการวิจัยจำนวน 36 คน โดยแบ่งประเด็นการพัฒนาศึกษาออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 ประเด็นการพัฒนาศึกษาด้านปัจจัยนำเข้าตามหลัก 4M จำนวน 31 ประเด็น

กลุ่มที่ 2 ประเด็นการพัฒนาศึกษาด้านกระบวนการตามหลัก POCCC จำนวน 18 ประเด็น

กลุ่มที่ 3 ประเด็นการพัฒนาด้านสภาพแวดล้อมของระบบในชั้นสอบสวน ชั้นสังคม และชั้นพิจารณาคดีและสืบพยาน จำนวน 22 ประเด็น

3.4.3 การพัฒนาฯ (ฉบับร่าง) จำนวน 71 ประเด็น

3.5 ระยะที่ 5 ยืนยันผลการวิจัย

3.5.1 การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนนี้ เป็นการศึกษาความเหมาะสม (Propriety) ความเป็นไปได้ (Feasibility) ความสอดคล้อง (Congruity) และการนำไปใช้ประโยชน์ (Utility) ของประเด็นการพัฒนาฯ (ฉบับร่าง) โดยอาศัยการประเมินตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 11 ท่าน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านงานสอบสวนจำนวน 2 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านงานนิติเวชจำนวน 2 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านงานพิสูจน์หลักฐานจำนวน 1 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมายจำนวน 4 ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการจำนวน 2 ท่าน เพื่อการวิเคราะห์ทางสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ด้วยโปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ (SPSS) เพื่อหาข้อสรุปของประเด็นการพัฒนาฯ ต่อไป

3.5.2 จัดทำแบบประเมินการพัฒนาฯ (ฉบับร่าง) แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ชื่อ – สกุล อายุ อาชีพ ตำแหน่ง สถานที่ทำงาน วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เบอร์โทร อีเมล และไอทีไลน์

ตอนที่ 2 จัดทำแบบประเมินความเหมาะสม (Propriety) ความเป็นไปได้ (Feasibility) ความสอดคล้อง (Congruity) และการนำไปใช้ประโยชน์ (Utility) ของประเด็นการพัฒนาฯ (ฉบับร่าง) จำนวน 71 ประเด็น จำนวน 3 กลุ่ม ตามข้อ 3.4.2 ด้วยคำถามปลายปิดแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก

ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

โดยมีเกณฑ์การพิจารณารับรองความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความสอดคล้อง และการนำไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

1. ความเหมาะสม (Propriety) พิจารณาจากการใช้ถ้อยคำ สำนวน การจัดกลุ่มหรือลำดับของข้อเสนอของโครงสร้างแต่ละส่วนว่ามีความครอบคลุมการพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมในงานยุติธรรมทางอาญา

2. ความเป็นไปได้ (Feasibility) พิจารณาจากทรัพยากรของระบบ และความเป็นไปได้ในการปรับปรุงระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายที่เอื้อต่อการปฏิบัติได้

3. ความสอดคล้อง (Congruity) พิจารณาจากบริบทของสังคม ร่างพระราชบัญญัติ ตำรวจแห่งชาติฯ มาตรการการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการตามแผนยุทธศาสตร์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในด้านการอำนวยความสะดวกทางอาญาฯ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยว่ามีความสอดคล้องกับการพัฒนาฯ

4. การนำไปใช้ประโยชน์ (Utility) ได้จริง พิจารณาจากผลดีที่จะเกิดขึ้นต่อประชาชน ชุมชน สังคม และประเทศชาติโดยรวม

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ ลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิด เพื่อนำข้อมูลที่ผู้ทรงคุณวุฒิแสดงความเห็นเพิ่มเติมไปปรับปรุงแก้ไขการพัฒนาฯ ต่อไป

ตารางที่ 5 ตัวอย่างแบบประเมินมาตรฐานการประมาณค่า 5 ระดับ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ประเด็นการพัฒนา	การประเมิน (1-5 คะแนน)				หมายเหตุ
	ความเหมาะสม	ความเป็นไปได้	ความสอดคล้อง	การนำไปใช้ฯ	
1. ประเด็นการพัฒนาด้านปัจจัยนำเข้า (4M)					
2. ประเด็นการพัฒนาด้านกระบวนการ (POCCC)					
3. ประเด็นการพัฒนาด้านสภาพแวดล้อมของระบบ					

ที่มา: ผู้วิจัย (2564)

3.5.3 วิเคราะห์ผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยใช้โปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ (SPSS) เพื่อหาข้อสรุปความเหมาะสม (Propriety) ความเป็นไปได้ (Feasibility) ความสอดคล้อง (Congruity) และการนำไปใช้ประโยชน์ (Utility) ของประเด็นการพัฒนาระบบ

3.5.4 การพัฒนาระบบฯ ในด้านปัจจัยนำเข้าตามหลัก 4M ด้านกระบวนการตามหลัก POCCC และด้านสภาพแวดล้อมของระบบในขั้นสอบสวน ขั้นสังคดี และขั้นพิจารณาคดีและสืบพยาน

ภาพที่ 8 วิธีดำเนินการวิจัย

ที่มา: ผู้วิจัย (2564)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและการพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมในงานยุติธรรมทางอาญา ผลการศึกษาแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

4.1 การศึกษาสภาพปัญหาในการดำเนินคดีฆาตกรรมจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคดีฆาตกรรมจำนวน 40 คดี ด้วยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis) ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

- 4.1.1 ลักษณะทั่วไปของคดีฆาตกรรมที่ศึกษา
- 4.1.2 นิติวิทยาศาสตร์กับคดีฆาตกรรมจากอดีตถึงปัจจุบัน
- 4.1.3 งานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรม
- 4.1.4 สภาพปัญหาในการดำเนินคดีฆาตกรรม

4.2 การศึกษาสภาพปัญหาของระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์จากสภาพปัจจุบันโดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - structure Interview) จากผู้ให้ข้อมูลการวิจัยจำนวน 36 คน เพื่อการวิเคราะห์เชิงระบบประกอบด้วยปัจจัยนำเข้า (Input) ตามหลัก 4M กระบวนการหรือระบบย่อย (Process) ผลผลิต (Output) ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) และสภาพแวดล้อม (Environment) ของระบบ ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

- 4.2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลการวิจัย
- 4.2.2 การศึกษาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ฯ จากสภาพปัจจุบัน
- 4.2.3 สภาพปัญหาของระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ฯ จากสภาพปัจจุบัน

4.3 การพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมในงานยุติธรรมทางอาญาอาศัยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อกำหนดประเด็นการพัฒนาฯ และใช้โปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ (SPSS) ในการวิเคราะห์ผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อหาข้อสรุปความเหมาะสม (Propriety) ความเป็นไปได้ (Feasibility) ความสอดคล้อง (Congruity) และการนำไปใช้ประโยชน์ (Utility) ของประเด็นการพัฒนา ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

- 4.3.1 การออกแบบระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ฯ
- 4.3.2 ผลการประเมินประเด็นการพัฒนาฯ (ฉบับร่าง) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ
- 4.3.3 การพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ฯ

4.1 การวิเคราะห์คดีฆาตกรรมและสภาพปัญหา

งานวิจัยนี้ ศึกษาคดีฆาตกรรมจากเอกสารที่เกี่ยวข้องจำนวน 40 คดี ประกอบด้วย ลักษณะทั่วไปของคดีฆาตกรรมที่ศึกษา นิติวิทยาศาสตร์กับคดีฆาตกรรมจากอดีตถึงปัจจุบัน การพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรม และสภาพปัญหาในการดำเนินคดีฆาตกรรม ผลการศึกษามีรายละเอียด ดังนี้

4.1.1 ลักษณะทั่วไปของคดีฆาตกรรมที่ศึกษา

คดีฆาตกรรมจำนวน 40 คดีเป็นคดีที่เกิดขึ้นระหว่างปี พ.ศ. 2511-2561 โดยใน 40 คดี มีเหยื่อที่เป็นเพศชายจำนวน 28 คน และเหยื่อที่เป็นเพศหญิงจำนวน 30 คน รวมเหยื่อ 58 คน เป็นชาวไทย 49 คน และชาวต่างชาติ 9 คน จากการศึกษาพบว่าคดีฆาตกรรมส่วนใหญ่เป็นคดีที่ผู้ต้องสงสัยไม่ให้การรับสารภาพหรือยอมมอบตัว ณ ที่เกิดเหตุ แต่มีพฤติการณ์อำพรางคดีโดยการทำลายหลักฐานเพื่อมิให้ตำรวจทราบผู้ตายเป็นใครมาจากไหน ยิ่งผู้ตายกับผู้ต้องสงสัยมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันมากเท่าใด ศพก็จะยิ่งถูกทำลายหลักฐานมากขึ้นเท่านั้นซึ่งทำให้ตำรวจสืบสวนสอบสวนถึงตัวผู้ต้องสงสัยได้ยากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในคดีชู้สาว เช่น คดีฆาตกรรมเจนจิรา แพทย์หญิงผัดสรร หรือพลอยนรินทร์ ที่ถูกฆ่าและแยกชิ้นส่วนของร่างกายหรือนำไปเผาฝังอย่าง เป็นต้น ในคดีที่คนร้ายประสงค์ต่อทรัพย์ พบว่ามีการอำพรางคดีเช่นกัน เช่น คดีฆาตกรรมดอริทที่ถูกทุบทำลายใบหน้าจนไม่ทราบผู้ตายเป็นใคร หรือคดีฆาตกรรมชุกเกียรติที่ถูกเผาบ้านเพื่อทำลายหลักฐานว่าเป็นการฆาตกรรม แต่หากเป็นคดีที่มีการจ้างวานซึ่งพบประมาณ 5 คดี คนร้ายมักลงมือตามคำสั่งทำให้สภาพศพของผู้ตายไม่ถูกทำลายหลักฐานเพื่ออำพรางคดี เช่น คดีฆาตกรรมศยามล แสงชัย หรือปรีณะ สำหรับมูลเหตุจูงใจในการฆาตกรรมพบว่า ส่วนใหญ่คนร้ายประสงค์ต่อทรัพย์จำนวน 20 คดี รองลงมาเป็นเรื่องหึงหวงชู้สาวจำนวน 13 คดี โกรธแค้นจำนวน 5 คดี ปมขัดแย้งทางธุรกิจหรือการเมืองท้องถิ่นจำนวน 4 คดี และฆ่าข่มขืนกระทำชำเราจำนวน 4 คดี ตามลำดับ ซึ่งในหนึ่งคดีอาจมีมูลเหตุจูงใจหลายอย่าง เช่น คดีฆาตกรรมโจแอนที่ถูกข่มขืนและขโมยทรัพย์สินผู้ตายหรือคดีฆาตกรรมสุภาพที่คนร้ายอ้างว่าโกรธแค้นแต่ประสงค์ไม่จ่ายค่าจ้างให้แก่ผู้ตายด้วย เป็นต้น ปรากฏตามตารางที่ 6

ตารางที่ 6 คดีฆาตกรรมที่ศึกษาจำนวน 40 คดี

ที่	คดีฆาตกรรม	วันเกิดเหตุ	พฤติการณ์แห่งคดี	การดำเนินคดี	เหตุจูงใจ
1	ดอริท ฟอนฮาเฟิน	22 มกราคม 2511	ถูกฆ่าตายโดยมีบาดแผลถูกเชือดคอ จมูก ปากและบาดแผลอื่นๆ อีกหลายแห่ง ศพอยู่ที่ ถนนประจำตำบลซึ่งแยกจากถนนสุขุมวิท จังหวัดสระบุรี	สื่อ, สืบคดีอื่น, พิสูจน์ลายมือ	ประสงค์ต่อ ทรัพย์
2	เชอร์รีแอน ดันแคน (จางวาน)	22 กรกฎาคม 2529	ถูกฆาตกรรมทั้งศพในป่าชายเลน ตำบลบางปู ใหม่ อำเภอเมืองสมุทรปราการ โดยฆาตกรใช้ สายรัดคอนขาดอากาศหายใจและนำศพไปทิ้ง ไว้บริเวณป่าแสมบางสำราญ	พยานบุคคลมอบ พยานวัตถุแก่ตำรวจ	คู่สาวโดย จางวานาแต่ จับผู้บริสุทธิ์
3	นัยนา ตาม ประกอบ (จางวาน)	6 พฤษภาคม 2533	หายตัวไปอย่างลึกลับและกลายเป็นศพถูก หมกอยู่ในรถเก๋งในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี ใน ลักษณะถูกฆาตกรรมอย่างเหี้ยมโหด	-	มรดก, จาง วานาแต่จับ คนร้ายไม่ได้
4	ละโอ ทวี	3 มีนาคม 2534	ถูกข่มขืนกระทำชำเราถึงแก่ความตาย ในที่ เกิดเหตุที่สวนส้มโอหลังบ้าน จังหวัดชัยนาท	หลักฐานที่เกิดเหตุ	ข่มขืนโดย เมาสูรา
5	สุชาดา เดชศิริกุล ชัย	11 ธันวาคม 2534	ศพหญิงไทยเปลือยกายไม่ทราบชื่อและที่อยู่ ถูกฆ่าตาย ศพหมกอยู่ข้างท่อระบายน้ำริม ถนนคลองชลประทาน จังหวัดราชบุรี	พิมพ์ลายนิ้วมือผู้ตาย, พยานบุคคล	ประสงค์ต่อ ทรัพย์
6	ราตรี หนูสิงห์	10 สิงหาคม 2536	ถูกฆาตกรรมโดยตีเมียพิษ เพราะทางญาติ ผู้ตายสงสัยในเหตุการณ์ตายในครั้งนี้ จากการ สอบถามญาติได้ความเบื้องต้นว่าผู้ตายตีเมียที่ ถูกส่งมาทางไปรษณีย์จากนั้นก็สิ้นสติไป	ญาติติดใจ, คนร้าย มอบตัว, นิติเวช เปรียบเทียบ	ประสงค์ต่อ ทรัพย์
7	ศยามล ลากก่อ เกียรติ (จางวาน)	29 กันยายน 2536	ถูกฆาตกรรมเสียชีวิตในรถยนต์ที่จอดทิ้งไว้อยู่ บนถนนลูกรังสายตาลง-ไร่มะขาม ตำบลไร่ มะขาม อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี และมีเด็กหญิงนั่งคร่อมอยู่บนศพและร้องไห้ บอก ให้พาแม่ไปหาหมอ	หลักฐานที่เกิดเหตุ, สื่อ, พยานบุคคล, เรื่องราว ความสัมพันธ์	ปมขัดแย้ง เดิม คู่สาว โดยจางวาน ๗
8	โจแอน มาเซเตอร์	28 พฤศจิกายน 2538	นักท่องเที่ยวสัญชาติอังกฤษได้เดินทางมา ท่องเที่ยวที่ประเทศไทยเพื่อฉลองวันเกิดใหม่ที่ เพิ่งสำเร็จการศึกษาด้านกฎหมายเดินทางมา ท่องเที่ยวประเทศไทยหายตัวไปอย่างไร้แวว ต่อมาทราบว่าถูกฆาตกรรมและทั้งศพจนนำ เปื่อยจนเกือบจำไม่ได้อยู่ภายในโพรงลิ้นับสิบ เมตรในวัดถ้ำเขาปูน จังหวัดกาญจนบุรี	ลงพื้นที่ค้นหา, จักรยานเช่าสี่ล้อ, พยานบุคคล	ข่มขืน, ประสงค์ต่อ ทรัพย์
9	แสงชัย สุนทร วัฒน์ (จางวาน)	11 เมษายน 2539	ถูกมือปืนตามประกบยิงด้วยปืนขนาด 9 มม. กระสุนทะลุกระดูกงูจากถูกนายแสงชัยเสียชีวิตคาที่ เหตุเกิดบริเวณทางเข้าหมู่บ้านเมืองทองธานี 3 จังหวัดนนทบุรี มีการแบ่งเป็น 2 ส่วนวนเพื่อ ดำเนินคดีผู้บงการ	สืบคดีอื่นพบถุง กระดาษเขียนเลข ห้องและคำให้การ ของผู้ต้องหาในคดีอื่น	ปมขัดแย้ง ทางธุรกิจ โดยจางวาน ๗

ที่	คดีฆาตกรรม	วันเกิดเหตุ	พฤติการณ์แห่งคดี	การดำเนินคดี	เหตุจูงใจ
10	ครอบครัวบุญทวี	26 เมษายน 2540	นายประภาส บุญทวี และลูกชายสามคนถูกฆาตกรรมโดยแขวนคอ พร้อมภรรยาที่ถูกฆ่าตายบนชั้นสองของบ้านตนเอง เหตุเกิดที่จังหวัดสงขลา	สื่อฯ, ข่าวการขายทรัพย์สิน	ประสงค์ต่อทรัพย์สิน
11	เจนจิรา พลอย อุ่นศรี	26 มกราคม 2541	ถูกฆาตกรรมโดยฆ่าและชำแหละร่างกายโดยหันเป็นชิ้นเล็กๆ ใส่ลงในชักโครกของห้องพักที่อพาร์ทเมนท์ถนนเพชรบุรีและแม่น้ำบางปะกง	การตรวจดีเอ็นเอ	หึงหวง/ชู้สาว
12	ห้วงทอง ธรรมวิวัฒน์	6 กันยายน 2542	ถูกยิงเสียชีวิตอยู่บนเก้าอี้สี่เขี้ยวอยู่บริเวณชั้น 4 ของคอนโดหรูธรรมวิวัฒน์ กรุงเทพฯ	ตรวจเลือด, เขม่าดินปืน, วิถีกระสุน ฯลฯ	มรดก, สงสัยว่าฆ่าตัวหรือหรือถูกผู้อื่นฆ่า
13	หญิงพม่า (จำจวน)	26 มิถุนายน 2543	ถูกฆาตกรรมในรถยนต์เก๋งที่อำพรางว่านางเพ็ญพร ไชยยะประสบอุบัติเหตุและถูกเพลิงไหม้เสียหาย เหตุเกิดที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี	กรู๊ปเลือด, โครม, กระดูก, ฯลฯ	ประสงค์ต่อทรัพย์สิน/เงินประกัน
14	พัสพร บุญเกษมสันติ	20 - 22 กุมภาพันธ์ 2544	ถูกฆาตกรรมโดยฆ่าและผ่าตัดแลชิ้นเนื้อและอวัยวะไปซ่อนเร้นทำลายตามสถานที่ต่างๆ ปลอมเอกสารให้ญาติหลงเชื่อว่าแพทย์หญิงพัสพรไปปฏิบัติธรรม	การตรวจดีเอ็นเอ	ปมขัดแย้งและชู้สาว
15	ปรีละ ลีพัฒนพันธ์ (จำจวน)	5 มีนาคม 2544	ถูกฆาตกรรมเสียชีวิตหมกอยู่ในห้องพัก 4006 ณ โรงแรมรอยัลแปซิฟิก ย่านพระราม 9 สภาพศพถูกยิงที่ศีรษะและปาดคอนอนเสียชีวิต	พยานบุคคล, รายชื่อผู้เข้าพักในโรงแรม, ตรวจเลือด, นิติวิทยาศาสตร์	ปมขัดแย้งทางธุรกิจโดยจำจวนฯ
16	เกษม คงตุง (จำจวน)	11 ตุลาคม 2545	ถูกยิงเสียชีวิต ปมความขัดแย้งการเมืองท้องถิ่นที่จังหวัดสมุทรปราการ	พยานบุคคล, บังคับให้สารภาพ	การเมืองท้องถิ่นโดยจำจวนฯ
17	คาสีโตชิ ทานากะ	2546	ถูกฆาตกรรมเสียชีวิตแต่คนร้ายอ้างว่าเกิดจากอุบัติเหตุตกบันได	สื่อ, คำขอแรงกระแทบ, รับสารภาพ	ประสงค์ต่อทรัพย์สิน เงินประกัน
18	เบญจภรณ์ ผิวผ่อง	13 ธันวาคม 2548	ถูกฆาตกรรมโดยใช้เข็มขัดนิรภัยมัดมือและรัดคอ นำศพไปผูกติดกับต้นกระถินยักษ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	นิติวิทยาศาสตร์ไม่ชี้ตัวผู้ต้องสงสัย, DNA ไม่ตรงกัน	ชู้สาว, จับผู้บริสุทธิ์
19	สองเด็กหญิงแฉ่ม โตนด	18 กันยายน 2549	ถูกฆาตกรรมเสียชีวิตขณะที่แม่ออกไปช่วยงานบุญ เหตุเกิดที่อำเภออุซัน จังหวัดศรีสะเกษ	รากผมขึ้นรา, นิติวิทยาศาสตร์ที่ล่าช้า	ข่มขืน, สอบสวนข้าศาลฎีกายกฟ้อง
20	พิชัย ทองใบ	12 มกราคม 2550	ถูกฆาตกรรมภายในห้องควบคุมระบบอาคารของบีเอ็มซีแอล ย่านถนนพระราม 9 เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร อยู่ในสภาพสยดสยอง	กู้ข้อมูลจากกล้อง, ตรวจเลือด, นิติวิทยาศาสตร์	โกรธแค้น

ที่	คดีฆาตกรรม	วันเกิดเหตุ	พฤติการณ์แห่งคดี	การดำเนินคดี	เหตุจูงใจ
21	ภานุภันท์ จันสิง	4 สิงหาคม 2551	ถูกฆาตกรรมเสียชีวิตภายในห้องพักหมายเลข 307 คอนโดซอยลาดพร้าว 96 แขวงวังทองหลาง เขตวังทองหลาง กรุงเทพฯ ในสภาพนอนหงาย มีสายเตารีดมัดที่ลำคอและมีผ้าอุดอยู่ที่ปาก	กล้อง, สื่อฯ, พยานบุคคล	ประสงค์ต่อทรัพย์สิน
22	สามารถ นุ่มจ้อย และภรรยา	12 มิถุนายน 2552	หายตัวไปอย่างลึกลับเมื่อปี 2552 รถถูกจอดทิ้งไว้ในบ้านร้างแห่งหนึ่งที่จังหวัดนนทบุรี โดยตำรวจคาดว่าทั้งสองอาจถูกอุ้มมาฆ่าทิ้ง แต่หาศพผู้ตายไม่พบ	ชุดไร้พบศพอื่น, นิติวิทยาฯ ไมซ์	ปมขัดแย้ง, โกรธแค้น
23	ชูเกียรติ ภัยลี	2 กรกฎาคม 2552	ถูกแทงเสียชีวิต แล้ววางเพลิงเผาบ้านที่อำเภอ บางใหญ่ จังหวัดนนทบุรีอำพราง	กล้องตู้ ATM	ประสงค์ต่อทรัพย์สิน
24	มยุรี ยอดพะเนา	2554	หายตัวไปลึกลับ ตำรวจไม่พบความเคลื่อนไหวใดๆ และที่สำคัญไม่พบการเดินทางออกนอกประเทศ ต่อมาตรวจดีเอ็นเอจากศพนิรนามพบว่าตรงกัน	มูลนิธิ, สูบน้ำ, นิติวิทยาฯ	คู่สาว
25	เหยื่อ 9 คดี	มกราคม 2555	ถูกคนร้ายหลอกว่าจ้างรถกระบะขนของไปที่จังหวัดชุมพร หลังจากนั้นหายตัวไปพร้อมรถ เหตุส่วนใหญ่เกิดในพื้นที่จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์และจังหวัดชุมพร	ลงพื้นที่ค้นหา, กล้องฯ, รับสารภาพ	ประสงค์ต่อทรัพย์สิน
26	อรรถสิทธิ์ ลีเลิศยุทธ์	13 กรกฎาคม 2555	ถูกฆาตกรรมเสียชีวิต สภาพศพนอนคว่ำหน้าจมกองเลือดบริเวณบันไดหนีไฟภายในอาคาร ยังเจริญคอมเพล็กซ์ ประเวศ กทม. ผลการชันสูตรชี้ว่าถูกของแข็งตีบริเวณด้านหลังทำให้กะโหลกศีรษะร้าวจนเสียชีวิต	ลงพื้นที่, พยานบุคคล, กล้องฯ, รับสารภาพ, ชันสูตร, นิติวิทยาฯ	โกรธ
27	สุภาพ เดชไทย	29 ตุลาคม 2556	ถูกฆาตกรรมเสียชีวิต ศพอยู่ในสภาพเปลือยกาย ถูกห่อหุ้มด้วยใบสังเคราะห์ มัดด้วยสายไพ้ตึงในถังพลาสติกใส่น้ำ ถูกนำมาทิ้งที่ตำบลตงพญาเย็น อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา สภาพศพถูกตัดนมทั้งสองข้าง โคนขนบริเวณอวัยวะเพศ ใบหน้าและร่างกายถูกราดด้วยน้ำกรดจนไม่สามารถคงสภาพใบหน้าเดิมได้ เนื่องจากคนร้ายพยายามทำลายหลักฐานบุคคลของเหยื่อทำให้ยากที่จะสืบได้ว่าผู้ตายเป็นใคร	สารสนเทศ ตร. (ข้อมูลคนหาย, ศพนิรนาม), ลายพิมพ์นิ้วมือ, ญาติผู้ตาย	พฤติกรรมและประวัติคนร้าย, ไม่จ่ายค่าจ้าง
28	วัชรีย์ สมปอง	6 ธันวาคม 2556	ถูกพบเป็นศพเสียชีวิตภายในห้องพักแห่งหนึ่ง นอกมหาวิทยาลัย จังหวัดกำแพงเพชร คดีนี้ ยังไม่ได้ข้อสรุปที่ชัดเจนเกี่ยวกับสาเหตุการเสียชีวิตของผู้ตาย เนื่องจากผลการชันสูตรพลิกศพของโรงพยาบาลแรกเห็นว่าเป็นการกระทำตนเอง ขณะที่โรงพยาบาลตำรวจผลการชันพลิกศพให้น้ำหนักไปทางฆาตกรรม	ผลการชันสูตรพลิกศพประกอบความเห็นแพทย์ 2 หน่วยงาน ชัดแย้งกันฯ, ญาติ, ทนายความ	คู่สาว

ที่	คดีฆาตกรรม	วันเกิดเหตุ	พฤติการณ์แห่งคดี	การดำเนินคดี	เหตุจูงใจ
29	พลอยนลินทร์ ผลิผล	21 พฤษภาคม 2557	หายไปอย่างปริศนาระหว่างกลับจากที่ทำงาน 3 ปี ต่อมาความจริงก็ถูกเปิดเผย เมื่อพบว่า พลอยถูกฆ่าเมานั่งอย่างเสียชีวิตแล้ว	สื่อและทนาย/นิติ วิทยา	คู่สาว
30	ชัยอนันต์ อาจวิชัย	2 กรกฎาคม 2557	เบื้องต้นตำรวจเชื่อว่าชัยอนันต์ลงมือฆ่าจันทร์ ยานุชแล้วหลบหนีไป แต่เมื่อนำโครงกระดูกไป ตรวจดีเอ็นเอปรากฏว่าเป็นโครงกระดูกของ ชัยอนันต์เพียงคนเดียว	นิติวิทยา	หึงหวง, เงิน สินสอด
31	จันทร์ยานุช จำปา	2 กรกฎาคม 2557	กระดูกในกองเพลิงตรวจไม่พบดีเอ็นเอของ จันทร์ยานุชและไม่พบพยานหลักฐานหรือ ปรากฏความเคลื่อนไหวใดๆ ว่ามีชีวิตอยู่	นิติวิทยา แต่ตรวจไม่ พบดีเอ็นเอ, ไม่พบความ เคลื่อนไหว, ทศพผู้ตาย ไม่พบ, หายสาบสูญ	หึงหวง, เงิน สินสอด
32	ฮันนาห์และเดวิด	15 กันยายน 2557	ถูกพบเป็นศพบนเกาะเต่า จังหวัดสุราษฎร์ ธานี โดยพบศพดังกล่าวบนหาดทรายรี	กล้องฯ, พยานบุคคล, นิติวิทยา, รับสารภาพ	ประ สงค์ต่อ ทรัพย์, ชมชื่น
33	โยชิโนริ ชิมาโตะ	21 กันยายน 2557	ถูกฆาตกรรมโดยฆาและฆ่าแหล่ศพใน บ้านพักก่อนนำมาทิ้งบริเวณใต้สะพานคลอง ย่านอำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ เพื่ออำพรางคดี	ญาติ, สื่อ, กล้องฯ, รับสารภาพ, ลงพื้นที่ ค้นหาศพ	ประสงค์ต่อ ทรัพย์
34	นันทวรรณ วิชัย กุล	8 ธันวาคม 2557	แพทย์ผ่าชันสูตรระบุสาเหตุการเสียชีวิตว่า “น้ำท่วมปอด” พนักงานสอบสวนคิดว่าเกิด จากอุบัติเหตุจมน้ำตายหรือโรคประจำตัว ขณะที่สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ โรงพยาบาล ตำรวจตรวจไม่พบสารพิษในร่างกาย พี่สาว มั่นใจว่าถูกฆาตกรรมจึงขอความช่วยเหลือกอง ปราบฯ จนจับกุมคนร้ายได้ในที่สุด	ญาติร้องกองปราบไม่ เชื่อสาเหตุการ เสียชีวิตจากตำรวจ และโรงพยาบาล, ญาติให้เบาะแส, เปลี่ยนชุดสอบสวน, สารภาพ	ประสงค์ต่อ ทรัพย์
35	นันทิยา แสงอุไร	2558	การสูญหายของนางสาวนันทิยาเจ้าหน้าที่ตำรวจ ใช้เวลาเกือบ 2 อาทิตย์ เพื่อหาเบาะแสทั้งชุดคืน ข้างบ้าน ชุดบ่อเกราะบริเวณบ้านพักของนายซี มอนยันบางบัวทองเพื่อหาซากชิ้นส่วนของ นางสาวนันทิยาที่หายไป แต่ไม่พบหลักฐานใดๆ	ลงพื้นที่ค้นหา, ตรวจสอบไม่พบ ความเคลื่อนไหว, ทา ศพผู้ตายไม่พบ, หาย สาบสูญ	โกธร, คู่สาว, ทรัพย์สิน
36	เสลียอุ โคเฮน	9 พฤศจิกายน 2559	ถูกฆาตกรรมฆ่าหั่นศพ โบกปูน ที่อำเภอบาง บัวทอง จังหวัดนนทบุรี	การสืบสวนสอบสวน, ลงพื้นที่หุบแห่งปูน พบศพ	หนี้สิน, ประสงค์ต่อ ทรัพย์
37	จูเซปเป้ เดอ สเต ฟานี	19 มกราคม 2561	ถูกหั่นแยกเป็นสองส่วนก่อนนำมาเมานั่งย่าง ศพใหม่เกรียมทั้งร่างเหลือแขนและขาที่ยังมี รอยสักที่ยังเผาไม่หมดเหตุเกิดที่อำเภอบึงนา ราจ จังหวัดพิจิตร	รอยสักผู้ตาย, หน่วยงาน โม พท, ลง พท.ค้นหา, พยานบุคคล, นิติวิทยา, รับสารภาพ	คู่สาว
38	สายันต์ จันทร์ และสามี (จ้างวาน)	30 มกราคม 2561	ถูกฆ่าตายอย่างโหดเหี้ยม สภพศพนอนหงาย ที่หน้าอกถูกแทงด้วยของมีคม 3 แผล ในบ้าน หลังใหญ่ จังหวัดสระแก้ว	พยานบุคคล, กล้องฯ, จักรยานยนต์, สุนัข ดมกลิ่นฯ	หนี้สิน, การเมือง ท้องถิ่น

ที่	คดีฆาตกรรม	วันเกิดเหตุ	พฤติการณ์แห่งคดี	การดำเนินคดี	เหตุจูงใจ
39	นรีกานต์ ยาวีราช	19 กรกฎาคม 2561	เสียชีวิตอย่างเป็นปริศนา หลังกลับจากเที่ยวสถานบันเทิงแห่งหนึ่งในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	ญาติติดใจ, ผลตรวจทางนิติเวช, เสี่ยงสนทนา, กล้อง	คู่สาว
40	จิตรพัฒน์ สัตยาพันธ์	29 ตุลาคม 2561	ถูกฆาตกรรมเสียชีวิต พบศพสภาพนอนคว่ำไม่สวมเสื้อผ้า ศพถูกทิ้งอยู่ริมถนนใกล้โรงงานฯ ซึ่งเป็นโกดังเก็บเหล็ก จังหวัดชลบุรี	พยานบุคคล, นิติวิทยา, สื่อออนไลน์, รับสารภาพ	ประสงค์ต่อทรัพย์

ที่มา: ผู้วิจัย (2564)

4.1.2 นิติวิทยาศาสตร์กับคดีฆาตกรรมจากอดีตถึงปัจจุบัน

ผลการศึกษาพบว่า ในคดีฆาตกรรมมีการนำวิทยาศาสตร์มาใช้พิสูจน์หลักฐานเป็นเวลานานแล้ว นับตั้งแต่คดีฆาตกรรมดอริทที่เกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2511 โดยมีการตรวจพิสูจน์ลักษณะของฟันและพิมพ์ลายนิ้วมือเพื่อยืนยันเอกลักษณ์บุคคลของผู้ตายและมีการพิสูจน์ลายเซ็นในเช็ค ตลอดจนการตรวจอาวุธปืน หัวกระสุนปืนและปลอกกระสุนปืนเพื่อพิสูจน์ความผิดคนร้าย หรือในคดีฆาตกรรมสุชาดาที่เกิดขึ้นปี พ.ศ.2534 ที่มีการตรวจลายพิมพ์นิ้วมือเพื่อค้นหว่าผู้ตายเป็นใคร มาจากไหน หรือในคดีฆาตกรรมศยามลมีการนำหลักนิติวิทยาศาสตร์มาใช้วิเคราะห์ที่เกิดเหตุจากรอยเลือด เป็นต้น ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2541 พบว่าในคดีฆาตกรรมเจนจิรามีการพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ด้วยวิธีการนำเทคโนโลยีการตรวจสอบสารเคมีที่สพันธุกรรม (Deoxyribonucleic Acid หรือ DNA) มาใช้ในการพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลโดยนำชิ้นเนื้อที่ได้จากบ่อเกรอะและกะโหลกศีรษะที่พบในแม่น้ำบางปะกงมาตรวจดีเอ็นเอ และยังนำการพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มาใช้เพื่อยืนยันว่าเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยกระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่อีกด้วย เช่น การตรวจดีเอ็นเอที่พบในศพผู้ตายเปรียบเทียบกับดีเอ็นเอของผู้ต้องสงสัยในคดีฆาตกรรมเบญจภรณ์หรือสองนักท่องเที่ยวยาวอังกฤษ ฯลฯ สรุปได้ว่า ในการดำเนินคดีฆาตกรรมล้วนมีการนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการพิสูจน์หลักฐาน เช่น การพิสูจน์ลายมือ การตรวจลายพิมพ์นิ้วมือ การตรวจเขม่าดินปืน ปลอกกระสุนปืน หรือการตรวจดีเอ็นเอ ฯลฯ มีเพียงไม่กี่คดีเท่านั้นที่อาศัยพยานบุคคลในการพิสูจน์ความผิด และหากใช้พยานบุคคลเป็นหลักก็มักมีปัญหาในการพิจารณาคดีในชั้นศาล เช่น คดีฆาตกรรมเซอร์แอนที่ต่อมาพบว่าพยานบุคคลให้การเท็จ หรือคดีฆาตกรรมเกษมที่พบความจริงว่าจำเลยถูกสอบสวนโดยการทรมานให้รับสารภาพว่ากระทำความผิด เป็นต้น อย่างไรก็ตาม นับแต่อดีตจนถึงปัจจุบันการสอบสวนพยานบุคคลมีความสำคัญและจำเป็นต่อการสืบสวนสอบสวน แม้ต่อมาจะมีกล้องวงจรปิดแต่ก็มีข้อจำกัดคือ ไม่สามารถบอกเล่าเรื่องราวหรือหาเบาะแสของผู้ต้องสงสัยได้ทุกคดี ขณะที่พยานบุคคลสามารถบอกเล่า

เรื่องราวความสัมพันธ์ระหว่างผู้ตายกับผู้ต้องสงสัยที่เป็นประโยชน์ต่อรูปคดีได้ซึ่งกล้องวงจรปิดไม่สามารถทำได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเป็นการฆาตกรรมที่มีความซับซ้อน เช่น การจ้ำจวนในคดีฆาตกรรมสยามล แสงชัย สายันต์ เที้ยฆาตกรรม 9 คดี หรือกรณีวางยาพิษในคดีฆาตกรรมราตรี นันทวรรณ เป็นต้น ซึ่งหากเจ้าหน้าที่ตำรวจนำพยานหลักฐานหลายๆ อย่างมาใช้ประกอบร่วมกันก็จะทำให้การพิสูจน์ความจริงมีความแม่นยำและน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

4.1.3 การพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีฆาตกรรม

จากแนวคิดและทฤษฎีการพิสูจน์การตายของบุคคล คือ เมื่อมีการตายของบุคคลเกิดขึ้น การค้นหาความจริงเกี่ยวกับสาเหตุการตายมีความสำคัญอย่างยิ่งทั้งต่อตัวผู้ตายและผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่ กฎหมายบัญญัติให้ต้องมีการสอบสวนและชันสูตรพลิกศพการตายโดยผิดธรรมชาติมี 5 ประการ คือ ฆ่าตัวตาย (Suicide) ถูกผู้อื่นทำให้ตาย (Homicide) ถูกสัตว์ทำให้ตาย (Animal caused) ตายโดยอุบัติเหตุ (Accident) และการตายโดยยังมีปรากฏเหตุ (Unexpected death) การชันสูตรพลิกศพเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการรับแจ้งเรื่องดำเนินการ ติดต่อกับผู้เกี่ยวข้องให้มาร่วมทำการชันสูตรซึ่งอาจเป็นแพทย์นิติเวช หรือพนักงานอัยการและพนักงานฝ่ายปกครองด้วยแล้วแต่กรณีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 150 นอกจากนี้ จากแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 131/1 บัญญัติว่าในกรณีที่จำเป็นต้องใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงตามมาตรา 131 ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจให้ทำการตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุ หรือเอกสารใด ๆ โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้ ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี หากการตรวจพิสูจน์ตามวรรคหนึ่ง จำเป็นต้องตรวจเก็บตัวอย่างเลือด เนื้อเยื่อ ผิวหนัง เส้นผมหรือขน น้ำลาย ปัสสาวะ อุจจาระ สารคัดหลั่ง สารพันธุกรรมหรือส่วนประกอบของร่างกายจากผู้ต้องหา ผู้เสียหายหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบมีอำนาจให้แพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญดำเนินการตรวจดังกล่าวได้ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2548)

การถูกฆาตกรรมถือเป็นการตายโดยผิดธรรมชาติและเป็นผลแห่งการกระทำผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปีซึ่งกฎหมายบัญญัติไว้ให้ทำการสอบสวน การพิสูจน์หลักฐานทางวิทยาศาสตร์ และการชันสูตรพลิกศพ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบว่ามีผู้ตายเป็นใคร (Identification) ตายที่ไหน (Scene Investigation) ตายเมื่อใด (Time since Death) เหตุและพฤติการณ์ที่ตายเป็นอย่างไร (Cause and Manner of Death) ถ้าตายโดยคนทำร้าย ให้กล่าวว่าใครหรือสงสัยว่าใครเป็นผู้ทำให้ตายเท่าที่จะทราบได้ และหากการชันสูตรพลิกศพไม่แล้วเสร็จห้ามมิให้พ้องคดี (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 129 ประกอบมาตรา 148 และมาตรา 154 และประมวลระเบียบตำรวจลักษณะที่ 10 การชันสูตรพลิกศพ) ผลการศึกษาพบว่า เมื่อมีการฆาตกรรมเกิดขึ้นมี

การนำการพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในกระบวนการดำเนินคดีแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน นับตั้งแต่การตรวจสถานที่เกิดเหตุ การพิสูจน์หลักฐาน และการชันสูตรพลิกศพ เพื่อให้ทราบว่าผู้ตาย เป็นใคร ซึ่งในเบื้องต้นเจ้าหน้าที่ฯ พิจารณาจากทรัพย์สินส่วนตัวของผู้ตาย เอกสารส่วนบุคคล หรือ อาจสอบถามจากบุคคลที่รู้จักผู้ตาย เช่น ญาติพี่น้อง คนรู้จัก เพื่อน ฯลฯ แต่หากไม่มีพยานหลักฐาน ดังกล่าว เช่น ศพผู้ตายไม่มีทรัพย์สินหรือเอกสารติดตัว หรือผู้ตายถูกนำศพมาทิ้งในที่ห่างไกลผู้คน หรือมีการอำพรางคดีโดยทำลายหลักฐานเพื่อไม่ให้ทราบว่าผู้ตายเป็นใครมาจากไหน เจ้าหน้าที่ฯ ก็จะ พิจารณาจากรูปพรรณสัณฐาน สีผิว ต่าหนิ แผลเป็น ลายสัก ฯลฯ ไปจนถึงการนำนิติวิทยาศาสตร์มา พิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลนับตั้งแต่พิมพ์ลายนิ้วมือ ลักษณะฟัน หรือดีเอ็นเอ ฯลฯ ตัวอย่างเช่น คดี ฆาตกรรมดอริทที่นอกจากพิจารณาลักษณะภายนอก เช่น รูปร่างหน้าตา สีผม ผิวหนังที่สามารถบอก ในขั้นต้นว่าเป็นเชื้อชาติยุโรปแล้ว ยังใช้ลักษณะฟันและการพิมพ์ลายนิ้วมือในการพิสูจน์ตัวบุคคลอีก ด้วย หรือคดีฆาตกรรมจูเซปเป่ที่ตำรวจตั้งต้นสืบหาจากลายสักบนร่างกายที่เป็นลายพิเศษเฉพาะ ชาวต่างชาติ และประกาศหาญาติผ่านสื่อออนไลน์เพื่อตรวจเทียบดีเอ็นเอจนในที่สุดก็ทราบว่าผู้ตาย เป็นใคร เป็นต้น ปรากฏตามตารางที่ 7

ตารางที่ 7 การวิเคราะห์การพิสูจน์หลักฐานในคดีฆาตกรรม

คดี	ผู้ตาย			แนวทางการสืบสวน สอบสวน	ผู้ต้องหา
	ผู้ตายคือใคร ทราบจาก	ตายที่ไหน เมื่อใด	เหตุและพฤติการณ์ที่ตาย ทราบจาก		ใครเป็นผู้ทำให้ตาย ทราบจาก
ดอริท	ลักษณะฟัน, พิมพ์ลายนิ้วมือ	สภาพศพ, การชันสูตรศพ	สภาพศพ, ลักษณะบาดแผลและการชันสูตรศพ	ข่าวการปลอมแปลงเช็คเดินทางจำนวน 63 ฉบับ มีลักษณะเช่นชื่อทับลายเซ็นเดิม	อาจูนป็น, ทรัพย์สินคราบเลือด, เส้นผม, พฤติกรรมและประวัติอาชญากร
เซอร์แอน (จ้างวาน)	กระเป๋านร.	ชาวบ้าน, สภาพศพ, ที่พบศพ การชันสูตรศพ	สภาพศพ, ลักษณะบาดแผลและการชันสูตรศพ	ภรรยาคนร้ายให้เบาะแสพร้อมนาฬิกาข้อมือผู้ตาย	นาฬิกาข้อมือของผู้ตาย พฤติกรรมและประวัติอาชญากร
นัยนา (จ้างวาน)	รถเก๋ง	สภาพศพ, การชันสูตร	สภาพศพ, ลักษณะบาดแผลและการชันสูตรศพ	-	-
ละโอ	ผู้ใหญ่บ้าน	ชาวบ้าน, สภาพศพ, การชันสูตรฯ	สภาพศพ, ลักษณะบาดแผลและการชันสูตรศพ	การสืบสวนสอบสวนในที่เกิดเหตุ	กรุปเลือด, เส้นขน, พฤติกรรมและประวัติอาชญากรและรับสารภาพ
สุชาดา	พิมพ์ลายนิ้วมือ	สภาพศพ, ขวดน้ำอัดลม, การชันสูตรฯ	สภาพศพ, ลักษณะบาดแผลและการชันสูตรศพ	สอบปากคำญาติผู้ตาย	พยานบุคคล, เช็คเงินสด, ทรัพย์สิน

คดี	ผู้ตาย			แนวทางการสืบสวนสอบสวน	ผู้ต้องหา ใครเป็นผู้ทำให้ตาย ทราบจาก
	ผู้ตายคือใคร ทราบจาก	ตายที่ไหน เมื่อใด	เหตุและพฤติการณ์ที่ตาย ทราบจาก		
ราตรี	ญาติ	ญาติ, สภาพศพ, สถานที่พบศพ, การชันสูตรฯ	ของเหลวในกระเพาะ, การชันสูตรศพ, คำรับสารภาพ	ญาติผู้ตาย, คนร้ายเข้ามาอมตัวและรับสารภาพระหว่างการสอบสวน	ชวดยาพิษ, สมุดบัญชีธนาคารผู้ตาย, แผ่นกระดาษ
ศยามล (จ้างวาน)	ญาติ	ชาวบ้าน, สภาพศพ, การชันสูตรฯ	รอยเลือด ณ ที่พบศพ, สภาพศพ, ลักษณะบาดแผล, การชันสูตรศพ	ประวัติความสัมพันธ์ของผู้ตายและวิเคราะห์ที่เกิดเหตุ ประสาน สกอ.ส่งประวัติอาชญากร	ร่องรอยสถานที่เกิดเหตุ, ลายพิมพ์นิ้วมือ, ทะเบียนประวัติอาชญากร
โจแอน	เส้นผมสีทอง, แหวนและนาฬิกา, ฟิล์มเอกซเรย์ฟันและภาพพับซ้อนกะโหลกศีรษะ	ลำดับเหตุการณ์ประกอบคำรับสารภาพ, สภาพศพและสถานที่เกิดเหตุ	การชันสูตรศพประกอบคำรับสารภาพ	ตำรวจท่องเที่ยวกาญจนบุรีพบหลักฐานว่าโจแอนมาพักแกลเฮ้าส์จ.กาญจนบุรี, สอบถามคนดูแลเฮ้าส์, จัดกำลังแยกเป็น 2 ชุด, สอบถามหาจักรยานที่เช่า	จักรยาน, พบศพบริเวณที่พัก, ทรัพย์สินผู้ตาย
แสงชัย (จ้างวาน)	ภรรยาผู้ตาย	ภรรยา, สภาพศพ, สถานที่เกิดเหตุ, การชันสูตร	สภาพศพ, ลักษณะบาดแผลและการชันสูตรศพ	ถอดเทปการประชุมบอร์ดที่เกิดความขัดแย้ง, ฎงกระดาษเขียนเลขห้องพักในอีกคดีหนึ่ง, สอบปากคำผู้ต้องหาอีกคดีหนึ่ง	คำให้การขัดทอดของผู้ต้องหาในคดีอื่น ประกอบคำรับสารภาพและขัดทอดผู้เกี่ยวข้อง, อารูปีนตัดแปลงและหัวกระสุน
บุญทวี	ญาติ	ญาติ, สภาพศพ, สถานที่เกิดเหตุ, การชันสูตร	สภาพศพในที่เกิดเหตุ การชันสูตรศพ	ข่าวการนำทรัพย์สินผู้ตายไปขายให้คนที่อยู่ในหมู่บ้านนั้น โดยบอกว่าเป็นทรัพย์สินที่ปล้นมาจากอำเภอสิ่งนคร	นายอำเภอ, ทรัพย์สินผู้ตาย, สารภาพ
เจนจิรา	ดีเอ็นเอ	ลำดับเหตุการณ์, คำให้การของผู้ต้องหา, สภาพศพ, สถานที่พบศพ	ชิ้นเนื้อ, กระดูก, การชันสูตรศพ	ประวัติความสัมพันธ์ของผู้ตาย, การติดตามความเคลื่อนไหวและสอบปากคำของผู้ต้องสงสัย	คราบเลือด, รอยแผนบนพื้นซีเมนต์, อารูปีน, ชิ้นเนื้อ, กระดูก, ทรัพย์สินผู้ตายที่นำไปสู่กลุ่มประกอบคำรับสารภาพ
ห้างทอง (จ้างวาน)	ญาติ	ญาติ, สภาพศพและสถานที่เกิดเหตุ, การชันสูตร	วิถีกระสุน, รอยเลือด, รอยขีด, รอยแตกของศีรษะ, ทำนัง, สภาพศพ, สภาพที่เกิดเหตุ, จดหมาย, การชันสูตรศพ	การพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์, การชันสูตรศพ, การผ่าศพ, รอยหยดเลือด	ศาลยกฟ้อง
หญิงพม่า (จ้างวาน)	รอยต่อกะโหลกศีรษะ	พระสงฆ์	กะโหลกศีรษะ, สภาพศพ และร่องรอยพยานหลักฐานที่เกิดเหตุ, การชันสูตรศพ	ผลพิสูจน์กะโหลกศีรษะและโครงกระดูก, พระสงฆ์เห็นเหตุการณ์ในคืนเกิดเหตุ	รถยนต์คันเกิดเหตุ, โครงกระดูกหญิงพม่า ประกอบคำรับสารภาพของผู้ถูกจ้างวาน

คดี	ผู้ตาย			แนวทางการสืบสวนสอบสวน	ผู้ต้องหา ใครเป็นผู้ทำให้ตาย ทราบจาก
	ผู้ตายคือใคร ทราบจาก	ตายที่ไหน เมื่อใด	เหตุและพฤติการณ์ที่ตาย ทราบจาก		
ผีสมุทร	ดีเอ็นเอ	กล่องฯ, ลำดับ เหตุการณ์, คราบเลือด, ขึ้น เนื้อ	กล่องฯ, ขึ้นเนื้อ, การ ตรวจดีเอ็นเอ	ญาติ, ประวัติความ ขัดแย้งของผู้ตายกับ สามี, ลำดับเหตุการณ์, รถผู้ตาย, จดหมายลา งานปลอมๆ	รถยนต์, กล่อง, เรือรวาง, จดหมายฯ, คราบเลือด, ขึ้นเนื้อในบ่อกระโหลกบริเวณ ที่พิก
ปริณิษะ (จ้างวาน)	เอกสารส่วน บุคคล	พจน.รร, สภาพ ศพ, สถานที่พบ ศพ, การ ชันสูตรศพ	วิถีกระสุน, รอยกระสุน, สภาพศพ, การชันสูตรศพ	ตรวจสอบรายชื่อผู้เข้า พักในช่วงเวลาที่เกิด การฆาตกรรมอย่าง รอบคอบอีกครั้ง ซึ่ง พบว่าไม่มีผู้ใช้นามแฝงว่า “กาย”	รายชื่อผู้เข้าพักโรงแรม, ค่าใช้จ่ายของหญิงคน สนิท, คราบเลือดผู้ตาย ในห้องพักของคนร้าย
เกษม (จ้างวาน)	เอกสารส่วน บุคคล	ชาวบ้าน	วิถีกระสุน, รอยกระสุน, สภาพศพ, การชันสูตรศพ	พยานบุคคล, การ ทรมานบังคับให้รับ สารภาพ	พยานบุคคลและเซ็น บันทึกให้ปากคำ
คาสีโตซี (รีออคติ)	ญาติ	ญาติ	คำนวณแรงกระแทกและ คำรับสารภาพ	ขยายผลจากคดีฆาตกร โยชิโนริ ประกอบคำรับ สารภาพว่าผลักตก บันได	เงินประกันฯ, พฤติกรรม และประวัติคนร้าย
เบญจภรณ์	บัตร ประชาชน	สภาพศพ, สถานที่ พบศพ, การผ่า ศพพบข้าวต้มใน กระเพาะ	สภาพศพและที่เกิดเหตุ สภาพทรัพย์สิน, ร่องรอย การต่อสู้, คราบเลือด, การ ชันสูตรศพ, การผ่าศพ	มีด, ดีเอ็นเอในซอกเล็บ ไม่เชื่อมโยงกับผู้ต้อง สงสัย	“ไม่สามารถจับคนร้าย ได้”
แชมป์โตนด	มารดาผู้ตาย	สภาพศพ, สถานที่พบศพ, การชันสูตร	ลักษณะบาดแผล, ท่อนไม้ ติดเลือด, สภาพศพและที่ พบศพ, การชันสูตรศพ	เส้นผมเน่า รากผมขึ้นราตรวจไม่ได้ ต่อมาตรวจแบบ ไมโครคอนเดีย	“ศาลฎีกายกฟ้อง”
พิชัย	พจน.รพม.	สภาพศพ, สถานที่พบศพ, การชันสูตรศพ	ลักษณะบาดแผล, สภาพ ศพและที่พบศพ, การ ชันสูตรศพ	เวลาที่กล่องวงจรปิดถูก ลบ, คราบเลือดใน รถยนต์ ลายนิ้วมือแฝง, รอยเท้า, ดีเอ็นเอ ประกอบคำรับสารภาพ	คราบเลือดในรถยนต์ ลายนิ้วมือแฝง, รอยเท้า, ดีเอ็นเอ ประกอบคำรับฯ
ภานัญญ์	เอกสารส่วน บุคคล	สภาพศพ	สภาพศพ, ที่พบศพ ร่องรอยการต่อสู้, บาดแผล, ชันสูตรศพ	มีผู้ให้เบาะแสหลังจาก รายการเรื่องจริงผ่านจอ นำเสนอภาพในกล่อง วงจรปิด, ชายสวมเสื้อ เบอร์ 10	ทรัพย์สินที่นำไปขาย, ประวัติอาชญากร
สามารถ และภรรยา	ดีเอ็นเอไม่ใช่ ผู้ตาย	ญาติ	“ไม่พบศพ”	พี่ชายคนร้ายให้เบาะแส เกี่ยวกับรถยนต์ผู้ตาย	ประวัติและพฤติกรรม คนร้าย, รถยนต์ผู้ตาย

คดี	ผู้ตาย			แนวทางการสืบสวนสอบสวน	ผู้ต้องหา ใครเป็นผู้ทำให้ตาย ทราบจาก
	ผู้ตายคือใคร ทราบจาก	ตายที่ไหน เมื่อใด	เหตุและพฤติการณ์ที่ตาย ทราบจาก		
ชูเกียรติ	บ้านผู้ตาย/ ตร.	สภาพศพ, สถานที่พบศพ, ที่พบศพ, การชันสูตร	ลักษณะบาดแผล, สภาพศพและที่พบศพ, การชันสูตรศพ	วงจรชีวิตของผู้ตาย, บัตร ATM ผู้ตายถูกนำไปกดที่ตู้ อ.ไทยพานิชย์	กล้องตู้ ATM, บัตร ATM ผู้ตาย, อาวุธมีด, ทรัพย์สินผู้ตาย
มยุรี	ดิเอ็นเอ	สภาพศพ, สถานที่พบศพ, ที่พบศพ, การชันสูตร	ข้อมูลศพนิรนามและการชันสูตรศพ	ประวัติความสัมพันธ์ของผู้ตายกับคนร้าย	หัวกระสุน, ปลอกกระสุน, ญาติผู้ตาย
เหยื่อ 9 คดี	ญาติ	ญาติ	“ไม่พบศพ”	สอบสวนผู้เสียหายที่รอดชีวิต, ภาพกล้องวงจรปิดยืนยันตัวคนร้าย, ประวัติอาชญากร	กล้องวงจรปิด, รถกระบะผู้ตาย, สืบคดีอื่น, ผู้รอดชีวิตให้การว่าคนร้ายผสมยาพิษให้ดื่ม, คนร้ายสารภาพ
อรรถสิทธิ์	แม่บ้านใน อาคาร	สภาพศพ, สถานที่พบศพ, ที่พบศพ, การชันสูตร	ลักษณะบาดแผล, สภาพศพและที่พบศพ, การชันสูตรศพ	ตรวจกล้องวงจรปิดของอาคารและห้องพักทั้ง 180 ห้อง, วิเคราะห์ที่เกิดเหตุประกอบคำให้การที่ขัดแย้งของคนร้าย	กล้องวงจรปิด, เส้นผมคนร้าย, คนร้ายสารภาพ
สุภาพ	สารสนเทศ ตร.(ข้อมูลคน หาย, ศพนิร นาม), ดิเอ็นเอ	สภาพศพ, สถานที่พบศพ, การชันสูตร	ลักษณะบาดแผล, สภาพศพและที่พบศพ, การชันสูตรศพ	การค้นหาข้อมูลคนหายกับศพนิรนามในอีกคดีหนึ่ง แต่พบภาพผู้ตายโดยบังเอิญ ตร.จึงขยายผลสอบสวนหาศพผู้ตาย	พยานบุคคล, ประวัติและพฤติกรรมคนร้าย, คนร้ายสารภาพ
วัชร	เอกสารส่วนบุคคล, เพื่อน ชาย	สภาพศพ, สถานที่พบศพ, ที่พบศพ, การชันสูตร, เพื่อน ชาย	สภาพศพ, ที่พบศพ, คำให้การเพื่อนชาย, การผ่าศพ, ผลการชันสูตรศพ 2 หน่วยงานต่างกัน	สอบสวนหาสาเหตุความขัดแย้ง พฤติกรรมขณะเกิดเหตุ ร่องรอยพยานหลักฐานในที่เกิดเหตุ, การติดต่อทางโทรศัพท์, พยานแวดล้อม, ผลการชันสูตร, นิติวิทยาศาสตร์, เครื่องจับเท็จและจำลองเหตุการณ์	ศาลยกฟ้อง เนื่องจากพยานหลักฐานไม่อาจพิสูจน์ความผิดของจำเลยได้อย่างเต็มที่ จึงยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้กับจำเลย (ไม่ได้บอกว่าไม่มีผิด แต่พยานหลักฐานไม่เพียงพอ)
พลอย นลินทร์	ดิเอ็นเอ	สภาพศพ	สภาพศพและที่พบศพ, การชันสูตรศพ	ประวัติความสัมพันธ์, วิเคราะห์ความเป็นไปได้ว่าคนร้ายน่าจะติดต่อกับลูกและอดีตภรรยา เมื่อเข้าตรวจสอบพบบัตรประชาชนอยู่ในรถอดีตภรรยาทำให้ทราบที่พักคนร้าย	คดีนี้แทบไม่มีพยานหลักฐานที่สาวถึงตัวคนร้ายได้ แต่เนื่องจากคนร้ายมีพฤติกรรมหลบหนีความผิด ทำให้ตำรวจใช้เทคนิคการสอบสวนจนคนร้ายรับสารภาพและบอกที่ฝังศพ

คดี	ผู้ตาย			แนวทางการสืบสวนสอบสวน	ผู้ต้องหา ใครเป็นผู้ทำให้ตาย ทราบจาก
	ผู้ตายคือใคร ทราบจาก	ตายที่ไหน เมื่อใด	เหตุและพฤติการณ์ที่ตาย ทราบจาก		
ชยอนันต์	ดีเอ็นเอ	สภาพศพ	สภาพศพ, ที่พบศพ รอยเลือด, ลักษณะ บาดแผล, การชันสูตรศพ	ผลตรวจดีเอ็นเอปรากฏ ว่าเป็นโครงกระดูกของ ผู้ต้องสงสัย (ชยอนันต์) เสียเอง จึงไม่สามารถ จับกุมคนร้ายได้	พยานบุคคล, ทรัพย์สิน, จอบ, ปืนแก๊บ
จันทร์ยานุช	ดีเอ็นเอไม่ใช่ ผู้ตาย	ญาติ	“ไม่พบศพ”		พยานบุคคล, ทรัพย์สิน, อาวุธ
อรรณห์ และเดวิด	นักท่องเที่ยว ต่างชาติ, เอกสารส่วน บุคคล, ดีเอ็น เอ	สภาพศพ, สถานที่พบศพ, ที่พบศพ, การ ชันสูตร	ลักษณะบาดแผล, สภาพ ศพและที่พบศพ, การ ชันสูตรศพ, ดีเอ็นเอ	ตรวจดีเอ็นเอผู้ต้อง สงสัยทุกคน	ดีเอ็นเอ, ทรัพย์สินผู้ตาย
โยชิโนริ	ดีเอ็นเอ	ญาติ	สภาพศพและที่พบศพ, การชันสูตรศพ	ประวัติความสัมพันธ์, คนร้ายกดเงินจากบัตร ของผู้ตาย, เค้นสอบ, สอบสวนช่างคนร้าย ยอมรับสารภาพ	รับสารภาพ, บัตร ATM และทรัพย์สินผู้ตาย
นันทวรรณ	เอกสารส่วน บุคคล, ญาติ	สภาพศพ, ที่ พบศพ, การ ชันสูตร	ญาติ, ลักษณะบาดแผล, สภาพศพและที่พบศพ, การชันสูตรศพ	ที่สาวผู้ตายขอให้ สอบสวนซ้ำ, เรื่องราว ก่อนเสียชีวิต, มือถือ ผู้ตายถูกนำไปใช้โทร. หาเบอร์ที่คนร้ายเคยใช้	ทรัพย์สินผู้ตาย, มือถือ ผู้ตาย, พฤติกรรมและ ประวัติคนร้าย, คนร้าย สารภาพ
นันทิยา	ญาติ	ญาติ	“ไม่พบศพ”	ขยายผลจากคดีข่านาย เฮลียาอูแต่หาศพไม่พบ	พฤติกรรมและประวัติ คนร้าย
เฮลียาอู	สถานที่พบ, ประกอบ ชิ้นส่วนศพ, คำรับสารภาพ	พยานบุคคล, สภาพศพ	สภาพศพและที่พบศพ, การชันสูตรศพ	ความเคลื่อนไหวใน บัญชีเงินฝากธนาคาร ของผู้ตายโดยคนร้าย นำไปกดเงินสด	พบศพในบ้านคนร้าย ประกอบคำรับสารภาพ
จูเซเป้	รอยสัก, สีมิว, สภาพศพ, ข้อมูลการพัก อาศัย, สื่อ ออนไลน์, ดี เอ็นเอ	สภาพศพ, สถานที่พบศพ, ที่พบศพ, การ ชันสูตร	กองเลือด, สภาพศพและที่ พบศพ, การชันสูตรศพ	บ้านพักผู้ตายพบรอย เปื้อนน้ำจากการล้างรถ และกองถ่ายที่พบก็เป็น ถ่ายชนิดเดียวกับที่เฝ้า ศพในที่เกิดเหตุ ตำรวจ ไล่เส้นทางรถหลบหนี จากกล้องฯ และใช้เวลา ลงพื้นที่หลายวันแต่ไม่ พบเบาะแส โชคดีที่เพจ อิจันได้ลงข่าวการตาย ของจูเซเป้ ทำให้ พลเมืองดีแจ้งเบาะแส ให้ตำรวจ	รอยเปื้อนบริเวณล้างรถ และกองถ่ายที่พบในบ้าน คนร้ายเป็นชนิดเดียวกับ ที่พบศพ, พลาสปอร์ต และรองเท้าผู้ตาย

คดี	ผู้ตาย			แนวทางการสืบสวนสอบสวน	ผู้ต้องหา ใครเป็นผู้ทำให้ตาย ทราบจาก
	ผู้ตายคือใคร ทราบจาก	ตายที่ไหน เมื่อใด	เหตุและพฤติการณ์ที่ตาย ทราบจาก		
สายันต์ และสามี (จ้างวาน)	ญาติ	สภาพศพ, สถานที่พบศพ, การชันสูตร, กล้องวงจรปิด	ลักษณะบาดแผล, สภาพ ศพและที่พบศพ, การ ชันสูตรศพ	ปมความขัดแย้ง, ภาพ จากกล้องฯ, รถมอเตอร์ ไซด์พร้อมเล่มทะเบียน ที่คนร้ายในหลบหนีใน วันก่อเหตุจากผู้บงการ ตลอดจนข้อความทาง โทรศัพท์ และการ พูดคุยผ่าน แอปพลิเคชันไลน์	กล้องฯ, รถมอเตอร์ไซด์ พร้อมเล่มทะเบียนที่ใช้ หลบหนีวันก่อเหตุ, ข้อความพูดคุยทาง โทรศัพท์และไลน์
นริگانต์	ญาติ	การรักษา,การ ชันสูตร	ลักษณะบาดแผล, สภาพ ศพและที่พบศพ, ผล เอกซเรย์, การชันสูตรศพ, การผ่าศพ	ลำดับเหตุการณ์, ภาพ จากกล้องวงจรปิด, ข้อความพูดคุยของ ผู้ตาย	ข้อความพูดคุยทาง โทรศัพท์และไลน์, กล้องฯ, ลักษณะ บาดแผลผู้ตาย
จิตรพัฒน์	ชาวบ้าน	สภาพศพ, สถานที่พบศพ, การชันสูตร	ลักษณะบาดแผล, สภาพ ศพและที่พบศพ, การ ชันสูตรศพ	สอบสวนแฟนสาวและ ขอดูข้อความในโทรศัพท์, เดินตามหาและสอบถาม จากชาวบ้านไปเรื่อย ๆ พร้อมสุนัขดมกลิ่น	โทรศัพท์แฟนคนร้ายมี คลิปวิดีโอทดสอบเป็น ผู้ตายและข้อความพูดคุย ในเฟซบุ๊กส์แมสเซนเจอร์

ที่มา: ผู้วิจัย (2564)

ในคดีฆาตกรรม เจ้าหน้าที่มักพบศพภายหลังเวลาเกิดเหตุหรือสถานที่ที่พบศพอาจไม่ใช่สถานที่ที่ผู้ตายเสียชีวิตทำให้ไม่ทราบเวลาหรือสถานที่เกิดเหตุที่แท้จริง ณ เวลาหรือสถานที่ที่พบศพ เจ้าหน้าที่ฯ จึงอาศัยการวิเคราะห์จากพยานหลักฐานเพื่อประเมินสถานที่เกิดเหตุและเวลาตายซึ่งจากการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่ฯ วิเคราะห์จากสภาพศพ สถานที่พบศพ คราบเลือด หยดเลือด ร่องรอยการต่อสู้ การชันสูตรพลิกศพ การผ่าศพ คำรับสารภาพ พยานบุคคล กล้องวงจรปิด หรือวิเคราะห์จากการลำดับเหตุการณ์วงจรชีวิตผู้ตาย ฯลฯ แล้วแต่กรณี นอกจากนี้ ในส่วนของการพิสูจน์หลักฐานเกี่ยวกับสาเหตุและพฤติการณ์ที่ตายพบว่า ส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่ฯ พิจารณาจากสภาพศพ สถานที่พบศพ ลักษณะบาดแผล การชันสูตรพลิกศพ ฯลฯ ทั้งนี้ พนักงานสอบสวนและแพทย์นิติเวชต่างต้องสอบสวนข้อเท็จจริงอย่างละเอียดจากญาติหรือพยานบุคคลประกอบการชันสูตรพลิกศพเพื่อให้ทราบว่า การตายนั้นเป็นผลจากการกระทำความผิดอาญาหรือไม่ ใครคือผู้ต้องสงสัยในคดี เพราะการชันสูตรพลิกศพหรือการพิจารณาจากพยานหลักฐานไม่เพียงพอที่จะสรุปเหตุและพฤติการณ์ที่ตายได้ เช่น ในคดีจ้างวานที่มีผู้ร่วมกระทำ ความผิดมากกว่าหนึ่งคน หรือในคดีคู่สาวที่มีเรื่องราวความสัมพันธ์ระหว่างผู้ตายกับผู้ต้องสงสัย หรือคดี

วางยาพิษที่การชันสูตรพลิกศพหรือการผ่าศพมักไม่พบสารพิษในร่างกายแต่ญาติเป็นผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ทางคดี ฯลฯ จึงสามารถเชื่อมโยงไปยังผู้ต้องสงสัยได้

เมื่อทราบว่าผู้ตายเป็นใคร มาจากไหน เหตุและพฤติการณ์ที่ตายเกิดจากการฆาตกรรมแล้ว ต่อมาคือ**การสืบสวนสอบสวน**เพื่อนำผู้ต้องสงสัยมาดำเนินคดี โดยอาศัยพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่ได้จากการตรวจสถานที่เกิดเหตุ การพิสูจน์หลักฐาน และการชันสูตรพลิกศพ ประกอบพยานหลักฐานอื่น เช่น กล้องวงจรปิด พยานบุคคล ฯลฯ พร้อมทั้งการตั้งประเด็นการสอบสวน การตัดประเด็นที่ไม่เกี่ยวข้องออก การสอบสวนพยานบุคคลหรือเทคโนโลยีสารสนเทศ ประวัติอาชญากร การลงพื้นที่ค้นหา หรือการอาศัยสื่อต่าง ๆ เพื่อสืบหาเบาะแสผู้ต้องสงสัย เป็นต้น เมื่อนำตัวผู้ต้องสงสัยมาดำเนินคดีได้แล้ว ต้องสามารถเชื่อมโยงพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความบริสุทธิ์และความผิดของผู้ต้องสงสัยได้ด้วย

4.1.4 สภาพปัญหาในการดำเนินคดีฆาตกรรม

คดีฆาตกรรมแต่ละคดีมีพฤติการณ์แห่งคดีและสภาพปัญหาที่แตกต่างกัน แม้การพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ และการชันสูตรพลิกศพ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบว่าผู้ตายเป็นใคร (Identification) ตายที่ไหน (Scene Investigation) ตายเมื่อใด (Time since Death) เหตุและพฤติการณ์ที่ตายเป็นอย่างไร (Cause and Manner of Death) ใครหรือสงสัยว่าใครเป็นผู้ทำให้ตาย อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่ตำรวจใช้การสืบสวนสอบสวนเพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงแห่งคดีด้วย เช่น การสอบถามจากพยานผู้เห็นเหตุการณ์ หรือกล้องวงจรปิด หรือพยานหลักฐานอื่น เป็นต้น

ตารางที่ 8 การวิเคราะห์สภาพปัญหาในคดีฆาตกรรม

ลำดับ ที่	คดี	ผู้ตาย					การสืบสวน สอบสวน	ผู้ต้องหา สงสัยใคร
		ใคร	ที่ไหน	เมื่อใด	เหตุ	พฤติการณ์		
1	ดอริท ฟอนฮาเฟิน							
2	เซอร์รีแอน ดันแคน						×	×
3	นัยนา ตามประกอบ						×	×
4	ละโอ ทวี							
5	สุชาดา เดชศิริกุลชัย							
6	ราตรี หนูสิงห์							
7	ศยามล ลากก่อเกียรติ							
8	โจแอน มาเซเตอร์							
9	แสงชัย สุนทรวัฒน์						×	
10	ครอบครัวบุญทวี						×	
11	เจนจิรา พลอยอุ้นศรี							

ลำดับ ที่	คดี	ผู้ตาย					การสืบสวน สอบสวน	ผู้ต้องหา สงสัยใคร
		ใคร	ที่ไหน	เมื่อใด	เหตุ	พฤติการณ์		
12	ห้างทอง ธรรมวิวัฒนะ				×	×		×
13	หญิงพม่า							
14	ผีสมุทร บุญเกษมสันติ						×	
15	ปรีณะ สีสพัฒนพันธ์							
16	เกษม คงตุก						×	×
17	คาศิโตชิ ทานากะ							
18	เบญจภรณ์ ผิวผ่อง						×	×
19	สอง ดญุ แซ่มโตนด						×	×
20	พิชัย ทองใบ							
21	ภานุภักดิ์ จันสิง						×	
22	สามารถและภรรยา	×						
23	ชูเกียรติ ภัยลี							
24	มยุรี ยอดพะเนา	×						
25	เหยื่อ 9 คดี	×					×	
26	อรรถสิทธิ์ ลีเลิศยุทธ์							
27	สุภาพ เดชไทย	×						
28	วัชรีย์ สมปอง				×	×		
29	พลอยนลินทร์ ผลิต							
30	ชัยอนันต์ อัจฉวิชัย				×	×	×	×
31	จันทร์ยานุช จำปา	×			×	×	×	×
32	ฮันนาห์และเควิต						×	×
33	โยชิโนริ ชิมาโตะ							
34	นันทวรรณ วิชัยกุล				×	×		
35	นันทิยา แสงอุไร	×					×	
36	เฮลียาอุ โคเฮน							
37	จูเซปเป้ เดอ สเตฟานี							
38	สายันต์ จันทราและสามี							
39	นริگانต์ ยาวีราช						×	
40	จิตรพัฒน์ สัตยาพันธ์							
รวม		20	3	3	9	9	29	19

ที่มา: ผู้วิจัย (2564)

การศึกษาสภาพปัญหาในคดีฆาตกรรมจำนวน 40 คดี จากตารางที่ 8 พบว่า ปัญหาในการสืบสวนสอบสวนหาตัวผู้กระทำผิดเชื่อมโยงกับผู้ตายมากที่สุดจำนวน 29 คดี รองลงมาเป็นปัญหา

ในการค้นหาว่าผู้ตายเป็นใครจำนวน 20 คดี ปัญหาการพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องสงสัยจำนวน 19 คดี ปัญหาในการค้นหาเหตุและพฤติการณ์ที่ตายจำนวน 9 คดี และปัญหาในการค้นหาว่าผู้ตายตายที่ไหน เมื่อใดจำนวน 3 คดี ตามลำดับ โดยสรุปได้ว่าคดีที่เป็นอุปสรรคต่อผลสำเร็จในการดำเนินคดีมี 5 ประการ คือ พฤติการณ์แห่งคดีไม่ชัดเจน (การฆาตกรรม ฆ่าตัวตาย หรืออุบัติเหตุ) พยานหลักฐานไม่เพียงพอ หากศพผู้ตายไม่พบ ไม่สามารถสืบสวนหาตัวคนร้ายมาดำเนินคดีได้ และปัญหาการพิจารณาคดีในชั้นศาล โดยสามารถอธิบายสภาพปัญหาในการดำเนินคดีฆาตกรรมจาก 3 ส่วน คือ สภาพปัญหาจากการพิสูจน์หลักฐานเกี่ยวกับผู้ตาย สภาพปัญหาจากการสืบสวนสอบสวนหาตัวผู้กระทำผิด และสภาพปัญหาในการพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา (ภาพที่ 9) มีรายละเอียดดังนี้

1. สภาพปัญหาจากการพิสูจน์หลักฐานเกี่ยวกับผู้ตาย เนื่องจากกฎหมายบัญญัติไว้ให้ทำการสอบสวนและชันสูตรพลิกศพเพื่อให้ทราบว่ามีผู้ตายเป็นใคร ตายที่ไหน ตายเมื่อใด เหตุและพฤติการณ์ที่ตายเป็นอย่างใด ถ้าตายโดยคนทำร้าย ให้กล่าวหาว่าใครหรือสงสัยว่าใครเป็นผู้ทำให้ตายเท่าที่จะทราบได้ จากการศึกษาพบว่าในคดีฆาตกรรมกว่า 20 คดี เป็นศพไม่ทราบชื่อ หรือสภาพศพถูกทำลายจนไม่สามารถบอกเอกลักษณ์บุคคล หรือในที่พบศพไม่มีเอกสารใด ๆ จึงไม่สามารถทราบจากเอกสารหลักฐานส่วนบุคคล ญาติ หรือคนรู้จักในที่พบศพ เจ้าหน้าที่จึงนำพยานหลักฐานจากการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ การพิสูจน์หลักฐาน การชันสูตรพลิกศพ และการสืบสวนสอบสวน เช่น การสอบถามจากบุคคล ค้นหาจากฐานข้อมูลกรมการปกครอง ข้อมูลสารสนเทศคนหายและศพนิรนาม ฯลฯ เพื่อพิสูจน์จนทราบว่าผู้ตายคือใคร ตายที่ไหน เมื่อใด ซึ่งการพิสูจน์หลักฐานเกี่ยวกับผู้ตายที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินคดีพบปัญหา 3 ประการ คือ เหตุและพฤติการณ์การตายไม่ชัดเจน พยานหลักฐานไม่เพียงพอ และหากศพผู้ตายไม่พบ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1) ปัญหาการพิสูจน์หลักฐานเกี่ยวกับเหตุและพฤติการณ์การตายระหว่างการฆาตกรรม อุบัติเหตุ หรือการฆ่าตัวตาย เช่น คดีฆาตกรรมห้างทองที่เป็นประเด็นถกเถียงในทางการพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เนื่องจากผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นไม่ตรงกันและเป็นคดีศาลยกฟ้องจำเลย หรือคดีฆาตกรรมวัชรีที่ผลการชันสูตรพลิกศพของแพทย์นิติเวชสองสถาบันให้ความเห็นไม่ตรงกัน กล่าวคือ สถาบันหนึ่งเห็นว่าเป็นการฆ่าตัวตายขณะที่อีกแห่งหนึ่งเห็นว่าเป็นการฆาตกรรมและเป็นคดีที่ศาลยกฟ้องจำเลยเพราะพยานหลักฐานไม่เพียงพอ หรือคดีฆาตกรรมนันทวรรณด้วยการวางยาพิษซึ่งแพทย์ให้ความเห็นว่าน้ำท่วมปอด ขณะที่พนักงานสอบสวนเห็นว่าเกิดจากอุบัติเหตุจมน้ำหรือโรคประจำตัว จนกระทั่งคนร้ายสารภาพหลังจากที่ญาติผู้ตายร้องขอให้ทำการสืบสวนสอบสวนอีกครั้ง เมื่อปรากฏเป็นข่าวจึงทำให้ครอบครัวผู้เสียหายอีกคดีหนึ่งเข้าร้องเรียนกับตำรวจด้วยพฤติการณ์เดียวกันโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจสรุปว่าเป็นอุบัติเหตุจมน้ำตายจนในครั้งนั้นไม่สามารถดำเนินคดีกับคนร้ายได้ เป็นต้น

2) สภาพปัญหาที่เกิดจากพยานหลักฐานไม่เพียงพอ เนื่องจากในสถานที่เกิดเหตุหรือสถานที่พบศพไม่ปรากฏว่ามีพยานหลักฐานเพียงพอในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงต่าง ๆ หรือในทางการ

สืบสวนสอบสวนไม่พบประวัติใดๆ หรือเบาะแสที่เป็นประโยชน์ต่อคดี และไม่สามารถติดตามญาติผู้ตายมาตรวจเก็บดีเอ็นเอเปรียบเทียบกันได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากผู้ตายถูกนำศพไปทิ้งในที่ห่างไกลจากภูมิลำเนาประกอบกับสภาพศพไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าผู้ตายเป็นใคร มาจากไหน ทำให้ในที่สุดผู้ตายต้องกลายเป็นศพนิรนาม เช่น คดีฆาตกรรมสุภาพ เป็นต้น

3) สภาพปัญหาที่เกิดจากการหาศพผู้ตายไม่พบ แม้รู้ว่าผู้ตายเป็นใคร มาจากไหน ประมาณเวลาตายได้ว่าตายเมื่อใด และพอจะทราบว่าเป็นคนทำ ก็เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินคดี และพิสูจน์ความบริสุทธิ์หรือความผิดของผู้ต้องสงสัย เนื่องจากไม่สามารถนำศพผู้ตายที่เป็นพยานหลักฐานเชื่อมโยงไปยังการกระทำความผิดและผู้ต้องสงสัยได้ เช่น คดีฆาตกรรมสามารถและภรรยา จันทร์ยานุช หรือนันทิยา เป็นต้น

2. สภาพปัญหาจากการสืบสวนสอบสวนหาผู้กระทำความผิด เนื่องจากคดีฆาตกรรมเป็นการตายโดยคนทำร้ายในการชันสูตรพลิกศพให้กล่าวว่าใครหรือสงสัยว่าใครเป็นผู้ทำให้ตายเท่าที่จะทราบได้ซึ่งใน 40 คดีพบว่าประมาณ 5 คดีเท่านั้นที่ทราบว่าใครคือผู้ต้องสงสัยโดยไม่มีที่ตั้งประเด็นสืบสวนสอบสวนเพิ่มเติมว่าใครคือผู้กระทำความผิด ได้แก่ คดีฆาตกรรมละโอ เกษม พิชัย วัชร และนริگانต์ ปรากฏตามตารางที่ 8 ดังนั้น ในคดีฆาตกรรมที่ศึกษาส่วนใหญ่ต้องอาศัยการสืบสวนสอบสวนเพื่อให้ทราบว่าใครคือคนร้าย ในการติดตามตัวคนร้ายมาดำเนินคดีและพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์กฎหมายบัญญัติให้พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถทำได้เพื่อประสงค์ทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่างๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหาเพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำความผิด (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 131) จากการศึกษาพบว่าในทางการสืบสวนเจ้าหน้าที่ฯ มีวิธีการที่หลากหลาย ไม่มีกฎหมายตายตัวที่จะได้เบาะแสคนร้ายนับตั้งแต่การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของผู้ตาย ปมขัดแย้ง ตลอดจนตั้งประเด็นการสอบสวนและค่อยๆ ตัดประเด็นที่ไม่เกี่ยวข้องออกไป เช่น คดีฆาตกรรมศยามล แสงชัย หรืออรรถสิทธิ์ ฯลฯ หรือการได้เบาะแสดจากคดีอื่น ข้อมูลประวัติอาชญากร คำบอกเล่าของญาติผู้ตาย สื่อหรือข่าวสารต่างๆ หรือพยานวัตถุที่น่าจะเกี่ยวข้อง เช่น ถุงกระดาษเขียนเลขห้องที่เป็นเบาะแสในคดีฆาตกรรมแสงชัย เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ใน การสืบสวนสอบสวนหาคนร้ายก็ยังคงเกิดข้อผิดพลาดซึ่งพบปัญหา ดังนี้

1) ในคดีฆาตกรรมบางคดีที่เจ้าหน้าที่ฯ ขาดข้อมูลในการสรุปว่าเหตุและพฤติการณ์ที่ตาย การสอบสวนถึงประวัติความสัมพันธ์ของผู้ตาย ลำดับเหตุการณ์ชีวิตของผู้ตายก่อนเสียชีวิต หรือสอบถามจากญาติผู้ตายเพิ่มเติมโดยละเอียดมีความจำเป็น การไม่สืบสวนสอบสวนเพิ่มเติมอย่างไรรอบคอบในการสรุปว่าเหตุและพฤติการณ์ที่ตายเป็นการฆ่าตัวตาย ฆาตกรรม หรืออุบัติเหตุย่อมกระทบถึงการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อติดตามตามผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดี เช่น คดีฆาตกรรม นันทวรรณและครอบครัวคู่ย์แคะ หรือคดีฆาตกรรมวัชร ฯลฯ

2) ในคดีฆาตกรรมบางคดีที่เจ้าหน้าที่ฯ ขาดข้อมูลในการสรุปว่าใคร คือ ผู้ต้องสงสัย ไม่ทำการสอบสวนประวัติผู้ตาย ความสัมพันธ์ หรือลำดับเหตุการณ์ชีวิตของผู้ตายก่อนเสียชีวิตโดยละเอียด ทำให้ตั้งประเด็นการสอบสวนแคบเกินไปจนไม่สามารถนำตัวคนร้ายมาพิสูจน์ความผิดได้แต่กลับจับผู้บริสุทธิ์มาดำเนินคดีแทน เช่น การด่วนสรุปความสัมพันธ์ของเบญจภรณ์กับแฟนหนุ่ม หรือเพื่อนผู้ตายที่ปรากฏตัว และเต็มใจให้ข้อมูลเท่านั้น หากทำการสืบสวนสอบสวนโดยละเอียดและติดตามคดีอย่างต่อเนื่องก็อาจจะทำให้ทราบความจริงได้ เช่นเดียวกับคดีฆาตกรรมเซอร์แอนโทนี ฮากมีพยานบุคคลเข้าให้เบาะแสพร้อมนาฬิกาข้อมือของผู้ตาย ผู้บริสุทธิ์ก็คงไม่ได้รับอิสรภาพ หรือคดีฆาตกรรมสองเด็กหญิงแฮมตันซึ่งเป็นคดีที่เต็มไปด้วยพยานหลักฐานและดูจะไม่น่ามีความซับซ้อนใด ๆ แต่พยานหลักฐานกลับไม่น่าเชื่อถือ และไม่สามารถดำเนินคดีกับคนร้ายได้ เป็นต้น

3) ในคดีฆาตกรรมที่เต็มไปด้วยพยานหลักฐานแต่ในทางสืบสวนสอบสวนกลับไม่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินคดี เนื่องจากความล่าช้าในการพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ หรือการเก็บพยานหลักฐานบางอย่างเสียหาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากคนร้ายไม่เคยมีประวัติอาชญากรก็อาจเป็นอุปสรรคในการสืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่ฯ ให้มีความต่อเนื่อง เช่น คดีฆาตกรรมเบญจภรณ์ คดีฆาตกรรมสองเด็กหญิงแฮมตัน ฯลฯ

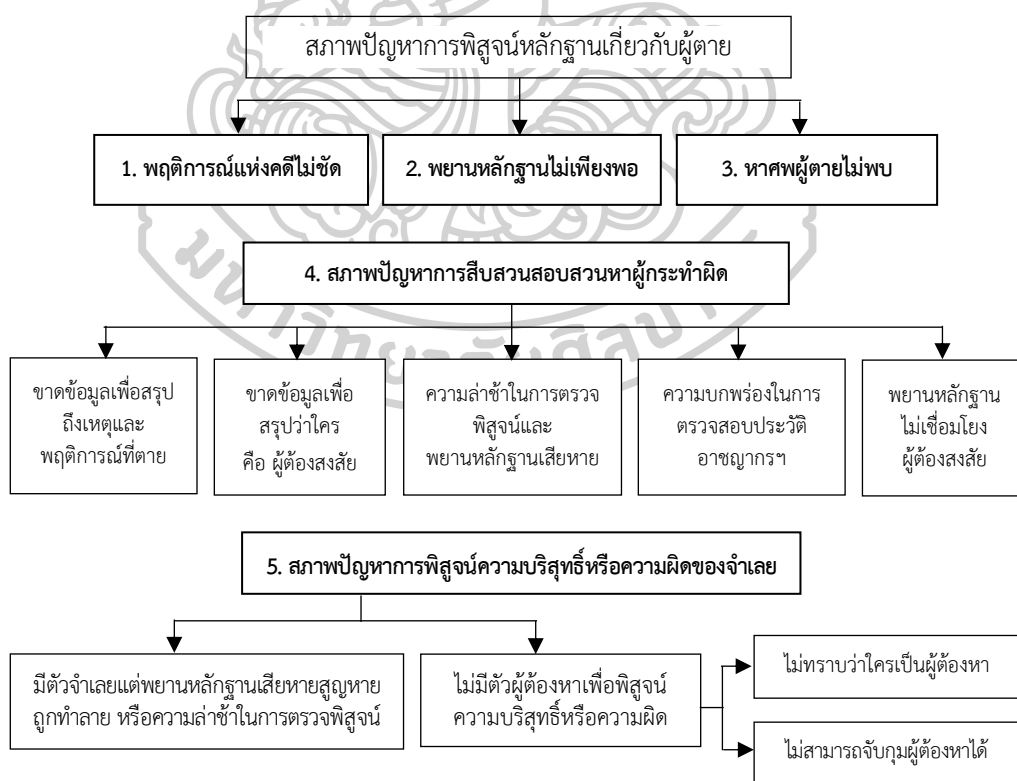
4) ปัญหาการตรวจสอบประวัติอาชญากรและพยานหลักฐานโดยละเอียด แม้มีหลักฐานจากกล้องวงจรปิดและทราบว่าคนร้ายมีรูปพรรณสัณฐานอย่างไร คนร้ายทั้งร่องรอยพยานหลักฐานไว้ในที่เกิดเหตุ แต่ไม่สามารถนำตัวมาดำเนินคดีได้ เช่น คดีฆาตกรรมภานุภรณ์ ซึ่งมีบุคคลให้เบาะแสเกี่ยวกับคนร้ายหลังจากนำเสนอผ่านรายการเรื่องจริงผ่านจอ ต่อมาเมื่อจับตัวคนร้ายได้กลับพบประวัติอาชญากรภายหลัง

5) ปัญหาพยานหลักฐานไม่เชื่อมโยงกับผู้ต้องสงสัย เช่น การตรวจพิสูจน์ดีเอ็นเอไม่พบความเชื่อมโยงกับคดีเนื่องจากความล่าช้าในการนำตัวผู้ต้องสงสัยมาตรวจพิสูจน์ทำให้มีการหลบหนี หรือเดินทางออกนอกสถานที่ หรือการตั้งประเด็นการสอบสวนผิดพลาดทำให้ผลดีเอ็นเอไม่เชื่อมโยงไปยังผู้ต้องสงสัย เช่น คดีฆาตกรรมฮันน่าห์และเดวิด หรือคดีฆาตกรรมเบญจภรณ์ เป็นต้น

3. สภาพปัญหาในการพิสูจน์ความบริสุทธิ์หรือความผิดของผู้ต้องหา กฎหมายบัญญัติให้พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถทำได้เพื่อประสงค์ทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่างๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหาเพื่อจะพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา จากการศึกษาพบว่า หากเจ้าหน้าที่ฯ ทราบว่าผู้ต้องสงสัยเป็นใครและสามารถจับกุมผู้ต้องสงสัยได้ ส่วนใหญ่พยานหลักฐานต่าง ๆ จะสามารถเชื่อมโยงและพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหาได้อย่างไรก็ตาม พบปัญหาเกี่ยวกับการพิสูจน์ความบริสุทธิ์หรือความผิดของผู้ต้องหา ดังนี้

1) ในบางคดี แม้เจ้าหน้าที่ทราบว่ามีผู้ต้องหาและสามารถจับกุมจำเลยได้แต่มี ปัญหาในการพิสูจน์ความผิดของจำเลยในชั้นศาล เนื่องจากพยานหลักฐานไม่เพียงพอหรือพยาน หลักฐานที่เก็บรวบรวมได้ทั้งจากสถานที่เกิดเหตุหรือจากตัวศพไม่สามารถเชื่อมโยงไปยังจำเลยได้ เนื่องจากเกิดความเสียหาย สูญสลาย เช่น โคนเส้นผมเน่าเปื่อย ชันรา ลายพิมพ์นิ้วมือแฝงที่เกิดจาก บุคคลหลายคนในคดีฆาตกรรมสองพี่น้องแฉ่มโตนดที่มีการเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน 2 ครั้ง ต่าง เวลา กัน ข้อมูลไม่ตรงกัน ทำให้พยานหลักฐานมีน้ำหนักไม่มากพอ ขาดความน่าเชื่อถือเป็นเหตุให้ศาล ฎีกายกฟ้องหรือกรณีหาศพผู้ตายไม่พบ เช่น คดีฆาตกรรมสามารถและภรรยา หรือคดีฆาตกรรม นันทยา ฯลฯ ทำให้ไม่สามารถพิสูจน์เชื่อมโยงพยานหลักฐานจากศพกับจำเลยได้แม้จำเลยกระทำ ความผิดจริงและจับตัวได้

2) ปัญหาไม่มีผู้ต้องหาในการพิสูจน์ มี 2 กรณี คือ *กรณีแรก* ไม่ทราบตัวผู้ต้องหา ไม่ ทราบว่าใครเป็นผู้กระทำ พยานหลักฐานไม่สามารถบอกได้ ทำให้ไม่สามารถติดตามใครมาดำเนินคดี ได้ เช่น คดียักดา คดีชยอนันต์และจันทร์ยานุช เป็นต้น *กรณีที่สอง* คือ ทราบว่าผู้ต้องหาเป็นใครแต่ไม่ สามารถจับกุมมาพิสูจน์ความผิดได้ เนื่องจากมีพฤติการณ์หลบหนีไม่ให้จับกุมโดยง่าย เช่น คดี ฆาตกรรมพลอยนรินทร์หรือคดีฆาตกรรมภานุภณท์ เป็นต้น

ภาพที่ 9 สภาพปัญหาในคดีฆาตกรรม

ที่มา: ผู้วิจัย (2565)

4.2 การวิเคราะห์ระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์จากสภาพปัจจุบัน

การวิเคราะห์ระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์จากสภาพปัจจุบันประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลการวิจัย การวิเคราะห์ระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์จากสภาพปัจจุบัน และการวิเคราะห์ระบบที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานจากสภาพปัจจุบัน ผลการศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

4.2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลการวิจัย

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลการวิจัยซึ่งคัดเลือกตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ประกอบด้วยพนักงานสอบสวน 10 คน แพทย์นิติเวช 9 คน เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน 5 คน พนักงานอัยการ 5 คน และทนายความ 7 คน รวมทั้งสิ้น 36 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน 31 คน และเพศหญิงจำนวน 5 คน มีอายุระหว่าง 40 - 59 ปี และส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยเก็บข้อมูลระหว่างเดือนเมษายน พ.ศ. 2564 ถึงเดือนมกราคม พ.ศ. 2565 ในการอ้างอิงถึงผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดรหัสผู้ให้ข้อมูลจำนวน 36 รหัส โดยจัดกลุ่มและเรียงลำดับตามวันเวลาที่ให้ข้อมูล ก่อนหลัง ปรากฏตามตารางที่ 9

ตารางที่ 9 การกำหนดรหัสผู้ให้ข้อมูลการวิจัย

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	รหัสผู้ให้ข้อมูล	ประสบการณ์	จำนวนผู้ให้ข้อมูล
พนักงานสอบสวน	พนักงานสอบสวน 1	29 ปี	10 คน
	พนักงานสอบสวน 2	38 ปี	
	พนักงานสอบสวน 3	16 ปี	
	พนักงานสอบสวน 4	16 ปี	
	พนักงานสอบสวน 5	9 ปี	
	พนักงานสอบสวน 6	8 ปี	
	พนักงานสอบสวน 7	30 ปี	
	พนักงานสอบสวน 8	30 ปี	
	พนักงานสอบสวน 9	22 ปี	
	พนักงานสอบสวน 10	30 ปี	
แพทย์นิติเวช	แพทย์นิติเวช 1	17 ปี	9 คน
	แพทย์นิติเวช 2	15 ปี	
	แพทย์นิติเวช 3	6 ปี	
	แพทย์นิติเวช 4	6 ปี	
	แพทย์นิติเวช 5	18 ปี	

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	รหัสผู้ให้ข้อมูล	ประสบการณ์	จำนวนผู้ให้ข้อมูล
	แพทย์นิติเวช 6	8 ปี	
	แพทย์นิติเวช 7	6 ปี	
	แพทย์นิติเวช 8	6 ปี	
	แพทย์นิติเวช 9	6 ปี	
เจ้าหน้าที่ พิสูจน์หลักฐาน ตำรวจ	พิสูจน์หลักฐาน 1	20 ปี	5 คน
	พิสูจน์หลักฐาน 2	20 ปี	
	พิสูจน์หลักฐาน 3	10 ปี	
	พิสูจน์หลักฐาน 4	20 ปี	
	พิสูจน์หลักฐาน 5	20 ปี	
พนักงานอัยการ	พนักงานอัยการ 1	21 ปี	5 คน
	พนักงานอัยการ 2	21 ปี	
	พนักงานอัยการ 3	21 ปี	
	พนักงานอัยการ 4	16 ปี	
	พนักงานอัยการ 5	13 ปี	
ทนายความ	ทนายความ 1	15 ปี	7 คน
	ทนายความ 2	24 ปี	
	ทนายความ 3	11 ปี	
	ทนายความ 4	8 ปี	
	ทนายความ 5	20 ปี	
	ทนายความ 6	11 ปี	
	ทนายความ 7	10 ปี	
รวม			36 คน

ที่มา: ผู้วิจัย (2564)

4.2.2 การศึกษาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ฯ จากสภาพปัจจุบัน

งานวิจัยนี้ อาศัยกรอบทฤษฎีโครงสร้างพื้นฐานของระบบ (The Basic Systems Framework) ในการเข้าถึงองค์ความรู้ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Output) และข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) รวมถึงสภาพแวดล้อมของระบบ (Environment) มีรายละเอียด ดังนี้

1. ปัจจัยนำเข้า (Input) หมายถึงทรัพยากรหรือสิ่งที่ป้อนเข้าไปในองค์กรเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยบุคลากร (Man) งบประมาณ (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และวิธีการ (Method)

1) **สภาพปัจจุบันด้านบุคลากร (Man)** เนื่องจากทรัพยากรบุคคลเป็นหัวใจขององค์กรซึ่งมีผลต่อความสำเร็จในการจัดการเพราะคนมีชีวิตจิตใจ มีอารมณ์ ความรู้สึก ดังนั้น การบริหารจึงให้ความสำคัญกับทรัพยากรบุคคลมากที่สุด (สุรพันธ์ ฉันทแดนสุวรรณ, 2550) เนื่องจากเมื่อมีการขาดกรรมเกิดขึ้นเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นหน่วยงานแรกที่ได้รับผิดชอบต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญา นับตั้งแต่การรับแจ้งความ การสอบสวน การตรวจสถานที่เกิดเหตุ การรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อตั้งข้อกล่าวหา โดยมีแพทย์นิติเวชเป็นผู้ชันสูตรพลิกศพ และเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานเป็นผู้เก็บรวบรวมพยานหลักฐานในที่เกิดเหตุเพื่อส่งให้พนักงานสอบสวนดำเนินการต่อไป งานวิจัยนี้ จึงศึกษาสภาพปัจจุบันด้านบุคลากร (Man) จากผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม ได้แก่ พนักงานสอบสวน แพทย์นิติเวช และเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน มีรายละเอียด ดังนี้

พนักงานสอบสวนให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกัน คือ จำนวนบุคลากรขาดแคลนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

“บุคลากรถือว่าน้อย การทำงานของตำรวจซึ่งเป็นรูปแบบใหญ่ คือ มีสายงานเยอะ เช่น สายตรวจ สายปราบปราม สายจราจร ฯลฯ คือ ใน สน. หนึ่งมีตำแหน่งพนักงานสอบสวนเต็ม แต่คนที่มาปฏิบัติงานจริงๆ ไม่ถึงครึ่ง นอกนั้นก็ออกไปช่วยสายงานอื่น ใครมีผู้บังคับบัญชาที่ถูกสั่งให้ไปช่วยงานสายอื่น โดยไม่ได้ทำงานในตำแหน่งพนักงานสอบสวนทำให้บุคลากรขาดแคลน ขณะที่อัตรากำลังในตำแหน่งพนักงานสอบสวนที่ให้ไว้ก็เพียงพอ แต่ในทางปฏิบัติไม่ถึงครึ่งของอัตรากำลังที่ได้รับจริงในสายงานที่รับผิดชอบ...

...งานพนักงานสอบสวนเป็นงานที่ต้องบริการประชาชน และเป็นงานที่ต้องทำการบ้านต้องทำในรูปแบบสำนวนส่งภายในกรอบเวลาตามระเบียบๆ ทำผิดระเบียบก็มีถูกดำเนินคดีทางวินัย ปริมาณงานกับคนไม่ได้สัดส่วนกันมันก็เหนื่อย รับผิดชอบคดีหนึ่งก็ต้องทำคนเดียวให้เสร็จเหมือนเขียนหนังสือได้หนึ่งเรื่อง ถามว่าวันหนึ่งมีกี่คดี แล้วพนักงานสอบสวนต้องรับก็คดีต่อวัน แล้วคดีทุกวันนี้ มันมีสารพัด เช่น โอนเงินออนไลน์ ถูกหลอกทางอินเทอร์เน็ต มีทุกวัน ซึ่งต้องทำหนังสือต้องรวบรวมพยานไปสอบธนาคาร ขึ้นตอนเยอะมาก แล้วพนักงานสอบสวนต้องทำคนเดียว งานมันล้นมือ มันเครียด เขาก็อยากทำสายงานอื่น...”

(พนักงานสอบสวน 1, สัมภาษณ์, 1 เมษายน 2564)

“พนักงานสอบสวนเข้าเวรหรือทำคดีในปัจจุบันขาดแคลนมาก ตามระเบียบให้พนักงานสอบสวนคนหนึ่งรับผิดชอบได้ 70 คดีต่อปี แต่จริงๆ แล้วในปีหนึ่งๆ พนักงานสอบสวนคนหนึ่งรับผิดชอบมากกว่า

100 คดี เกินกำลังกว่าครึ่ง ทั้งงานสอบสวนเป็นงานเครียดและมีการบ้านอยู่ตลอด ไม่มีเวลาพัก ไม่เข้าเวรก็
ต้องมาทำงาน ต้องทำงานตลอด เหนื่อย คนน้อยงานเยอะ คนจึงไม่ค่อยอยากเป็นพนักงานสอบสวน...”

(พนักงานสอบสวน 2, สัมภาษณ์, 19 เมษายน 2564)

“ปัจจุบันขาดแคลนบุคลากร ปริมาณงานกับประชากรในชุมชนเยอะขึ้น สัดส่วนไม่
เท่ากัน ในอดีตคนไม่เยอะเท่าปัจจุบัน ความวุ่นวาย ความซับซ้อนของสังคมไม่เหมือนกัน ยกตัวอย่าง
ผมทำงานอยู่ที่นี้ตั้งแต่ปี 2548 มีพนักงานสอบสวน 8-9 คน แต่ปัจจุบันพนักงานสอบสวนเหลืออยู่ 6
คน ในขณะที่ก่อนคดีไม่เยอะเท่าปัจจุบัน เมืองยังไม่โตเท่านี้ ถนนก็ไม่เยอะ ห้างสรรพสินค้าก็ไม่มี
กลายเป็นว่าตอนนี้จำนวนพนักงานสอบสวนลดลง ในหน่วยงานปริมาณงานต่อคนก็เยอะขึ้น มันไม่ได้
สัดส่วน บางทีก็ต้องหอบงานกลับไปทำที่บ้านด้วย...”

(พนักงานสอบสวน 3, สัมภาษณ์, 24 มิถุนายน 2564)

“ในเรื่องจำนวนคนถือว่าขาดแคลน ส่วนประสบการณ์ถือว่าไม่ได้รับการอบรมเรื่อง
นิติวิทยาศาสตร์เท่าไร ความรู้ในเรื่องการรวบรวมพยานหลักฐานไม่ค่อยมี เข้ามาทำก็ส่วนใหญ่มี
วาระโยกย้ายก็ถูกสั่งให้มาทำแบบไม่รู้เนื้อรู้ตัวอะไรประมาณนี้...”

(พนักงานสอบสวน 4, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2564)

“ถ้าเรื่องคนไม่ว่าจะยุคสมัยไหนขาดแคลนหมด คนกับงานก็ไม่ได้สัดส่วนกัน เพราะ
งานสอบสวนมันยุ่งยาก มันไม่ใช่งานหน้าเดียว ต้องรับทุกหน้า เช่น ผัวเมียทะเลาะกัน ช้างบ้านเสียงดัง
ยาเสพติด ฆ่ากันตาย ตีกัน หมิ่นประมาท ต่างกันในเฟซบุ๊ก ชื่อของออนไลน์โอนเงินไปแล้วไม่ได้ของ ของ
ไม่ตรงปก แต่ละวันไม่รู้ว่าเจออะไรบ้าง ทุกวันนี้ โกงออนไลน์นี่อันดับหนึ่งเลย ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนมันโกง
กันได้หมด นอนอยู่ทุ่งนายังโดนโกงได้เลย จับได้ก็มี จับไม่ได้ก็มี หน่วยงานของตำรวจสอบสวนหนักสุด...”

(พนักงานสอบสวน 5, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2564)

“พนักงานสอบสวนหญิงขาดแคลน คือ ในความคิดสารวัตรคิดว่า ส.น.หนึ่ง ควรมี
พนักงานสอบสวนหญิง 2 คน เพราะว่าแต่ละพื้นที่คดีเกิดไม่เหมือนกัน อย่างพื้นที่บางซื่อคดีเกิดขึ้น
เยอะ ยิ่งท้องที่ไหนมีสถานศึกษา คดีเกี่ยวกับเพศหรือคดีเกี่ยวกับเยาวชนจะเกิดขึ้นเยอะ พนักงาน
สอบสวนรับมาเท่าไรก็ไม่พอ ยิ่งในอดีตยิ่งขาดแคลน...”

(พนักงานสอบสวน 6, สัมภาษณ์, 3 กรกฎาคม 2564)

“...จริง ๆ คนที่เขาทำงานดีในตำแหน่งนั้นคืออยู่แล้ว ถ้าเขาไม่มีปัญหาอะไรก็ไม่ควรย้ายเขา แต่ตำรวจจะถูกย้ายง่ายเลย อ้างว่าเพื่อความเหมาะสมอะไรก็แล้วแต่ ย้ายผู้กำกับพญาไทไปเป็นผู้กำกับหนองแขงแบบเนี้ย เขาก็บอกว่าไม่มีความผิดก็ย้ายได้ ไม่จำเป็นต้องมีความผิด พอไปฟ้องศาลปกครองก็บอกยกคดีก็ไม่ลดลง เงินเดือนก็ไม่ลดลง แล้วคุณเดือดร้อนอะไร ศาลปกครองก็ไม่ได้เป็นที่พึ่งในการไปฟ้องคดีของตำรวจเรื่องการย้าย การย้ายตำรวจเปิดมาก แม้กระทั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติบอกการย้ายตำรวจมีหลักเกณฑ์อย่างนั้นอย่างนี้ แต่มันไม่มีจริง เป็นเรื่องพูดให้มัวเข้าใจ เรื่องอาวุโสก็ดี เรื่องสองปีย้ายก็ดี แต่ไม่ใช่เรื่องของข้อกำหนดเกณฑ์การย้ายที่เป็นธรรมกับตำรวจส่วนใหญ่ ตำรวจที่ไม่มีเส้นสายจะกลัวย้ายมาก อย่างที่บอก การย้ายจากกรุงเทพ ให้เขาไปอยู่กาฬสินธุ์แบบเนี้ย เขาไม่เคยอยู่มาก่อนเลย พอไปถึงก็ไปไหนไม่ถูก ไม่รู้จักใครเลย ครอบครัวแตกแยก ตำรวจในประเทศที่เจริญให้ย้ายข้ามรัฐไปเอาตำแหน่ง บางที่เขาไม่เอาเลยนะ โดยเฉพาะปัจจุบันค่าใช้จ่ายในการเดินทางก็สูง ไม่ใช่จะเดินทางไปไหนมาไหนได้ง่าย ยิ่งตำรวจชั้นผู้น้อยหรือที่เรียกว่าชั้นประทวน ภาษาอังกฤษเค้าเรียกว่า non-commissioner นะ คือ ไม่มีอำนาจนะ แล้วย้ายเขาไปอยู่อุดร สกลนครแบบเนี้ย ชีวิตเขาวิบัติเลย ไม่ใช่ว่าเขาจะได้กลับมาง่าย ๆ ต้องอยู่ที่นั่นถึงเกษียณเลย ฉะนั้น ตำรวจก็จะกลัว ครอบครัวก็จะกลัว...”

(พนักงานสอบสวน 10, สัมภาษณ์, 29 มกราคม 2565)

ตารางที่ 10 สถานภาพกำลังพลพนักงานสอบสวนทั่วประเทศ ข้อมูล ณ วันที่ 21 มิ.ย. 2565

ลำดับ	หน่วยงาน	อัตรากำลัง	คนครอง		ว่าง	
			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	กองบัญชาการตำรวจนครบาล	2,548	1,522	59.73	1,026	40.26
2	ตำรวจภูธรภาค 1	1,540	999	64.87	541	35.12
3	ตำรวจภูธรภาค 2	1,456	855	58.72	601	41.27
4	ตำรวจภูธรภาค 3	1,990	1,369	68.79	621	31.20
5	ตำรวจภูธรภาค 4	2,052	1,513	73.73	539	26.26
6	ตำรวจภูธรภาค 5	1,418	981	69.18	437	30.81
7	ตำรวจภูธรภาค 6	1,171	809	69.08	362	30.91
8	ตำรวจภูธรภาค 7	1,293	827	63.95	466	36.04
9	ตำรวจภูธรภาค 8	1,295	824	63.62	471	36.37
10	ตำรวจภูธรภาค 9	1,266	990	78.19	276	21.80

ที่มา: ฝ่ายควบคุมอัตรากำลัง (2565)

ข้อมูลด้านสถานภาพกำลังพลพนักงานสอบสวนทั่วประเทศ ข้อมูล ณ วันที่ 21 มิ.ย. 2565 จากฝ่ายควบคุมอัตรากำลัง อด. (ตารางที่ 10) พบว่ากองบัญชาการตำรวจนครบาลมีนครอง ร้อยละ 59.73 ของอัตรากำลังที่กำหนดไว้และมีอัตรารว่างร้อยละ 40.26 ของอัตรากำลังที่กำหนดไว้ กล่าวคือ ยังขาดแคลนพนักงานสอบสวนในส่วนกองบัญชาการตำรวจนครบาลจำนวนถึง 1,026 อัตรา และยังขาดแคลนพนักงานสอบสวนในส่วนตำรวจภูธรภาค 1-9 จำนวนถึง 4,314 อัตรา ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ว่าปัจจุบันพนักงานสอบสวนขาดแคลน จำนวนพนักงานสอบสวนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน เนื่องจากสภาพสังคมในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไป สังคมมีความซับซ้อนมากขึ้นเทคโนโลยีมีบทบาทกับการดำรงชีวิต ทำให้ลักษณะคดีแตกต่างจากอดีต ประกอบกับงานสอบสวนเป็นงานที่ต้องบริการประชาชน และมีหลายขั้นตอนต้องทำภายใต้กรอบเวลา เป็นงานหนัก เครียด ฯลฯ ทำให้บางครั้งขาดความเอาใจใส่ แม้กำหนดอัตรากำลังกำหนดไว้เพียงพอแต่ในทางปฏิบัติเหลือจำนวนไม่ถึงครึ่งของอัตรากำลังที่ได้รับจริง ส่วนหนึ่งมีวาระโยกย้าย หรือผู้บังคับบัญชาสั่งให้ไปช่วยงานอื่น หรือบางคนขอย้ายเปลี่ยนสายงาน การขาดหลักเกณฑ์ในการแต่งตั้งโยกย้าย ทำให้พนักงานสอบสวนขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ส่วนในเรื่องความรู้ และประสบการณ์งานด้านสอบสวน ส่วนหนึ่งเห็นว่างานสามารถสอนไปเองได้ ส่วนหนึ่งเห็นว่าหากถูกย้ายมาตามคำสั่งทำให้ไม่มีประสบการณ์ด้านการรวบรวมพยานหลักฐานและนิติวิทยาศาสตร์เท่าที่ควร

แพทย์นิติเวช ให้ข้อมูลว่าจำนวนแพทย์นิติเวชขาดแคลนในบางพื้นที่ โดยเห็นว่า ส่วนกลางหรือตามจังหวัดใหญ่ ๆ แพทย์นิติเวชมีเพียงพอ แต่ในต่างจังหวัดแพทย์นิติเวชมีน้อยต้องใช้แพทย์อื่นแทนซึ่งขาดความรู้และประสบการณ์ในการชันสูตร หากไม่ส่งให้แพทย์นิติเวชลงตรวจโอกาสผิดพลาดย่อมเกิดขึ้นได้ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์มีรายละเอียด ดังนี้

“แพทย์นิติเวชมีจำนวนน้อยและมีเพียงในโรงพยาบาลระดับจังหวัดหรือศูนย์ แพทย์อื่นจึงต้องออกชันสูตรด้วยซึ่งขาดประสบการณ์ทำให้ไม่ได้ข้อมูลสำคัญที่อาจตรวจหรือสังเกตได้จากการตรวจศพในที่เกิดเหตุ...”

(แพทย์นิติเวช 1, สัมภาษณ์, 7 พฤษภาคม 2564)

“ปัจจุบันในประเทศไทยแพทย์นิติเวชมีความขาดแคลนในพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศ บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการชันสูตรศพจึงใช้แพทย์สาขาอื่นเป็นหลัก ซึ่งส่วนใหญ่ คือ แพทย์เพิ่มพูนทักษะหรือแพทย์เวชปฏิบัติทั่วไปในการชันสูตรพลิกศพ ซึ่งผ่านหลักสูตรนิติเวชศาสตร์เป็นระยะเวลาเฉลี่ยประมาณสองถึงสามสัปดาห์ ไม่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ที่เพียงพอ

ในการตรวจและให้ความเห็น ยิ่งถ้าหากไม่ส่งตรวจพิสูจน์เพิ่มเติมโดยแพทย์นิติเวชโอกาสที่จะตรวจผิดพลาดหรือให้ความเห็นผิดพลาดย่อมเกิดขึ้นได้มาก....”

(แพทย์นิติเวช 2, สัมภาษณ์, 28 มิถุนายน 2564)

“ด้านบุคลากรไม่ได้มีปัญหาในแง่ของการขาดแคลนผู้ปฏิบัติงานโดยเฉพาะแพทย์นิติเวชที่ปฏิบัติงานในพื้นที่เขต กทม. ปริมณฑล หรือตามจังหวัดใหญ่ ๆ ปัจจุบันอัตรากำลังของแพทย์นิติเวชในการผ่าชันสูตรศพนั้นไม่ถึงกับขาดแคลน แต่ในส่วนที่ขาดแคลนมากกว่าจะเป็นการร่วมชันสูตรพลิกศพ ณ ท้องที่ที่พบ เพราะพื้นที่ที่มีโอกาสพบการตายผิดธรรมชาติมีได้ทั่วประเทศ บางพื้นที่อาจมีแพทย์ไม่เพียงพอที่จะเข้าร่วมการชันสูตรพลิกศพ แต่แพทย์นิติเวชที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศูนย์ฯ ตามพื้นที่ต่างๆ มีประจำการแล้วค่อนข้างครอบคลุมทั่วประเทศไทย หากสามารถพัฒนาระบบส่งต่อศพเพื่อผ่าชันสูตรให้มีประสิทธิภาพน่าจะเป็นการแก้ปัญหาได้ตรงจุดมากกว่าการเพิ่มอัตราการผลิตแพทย์นิติเวช”

(แพทย์นิติเวช 3, สัมภาษณ์, 11 กรกฎาคม 2564)

“จำนวนบุคลากรมีมากขึ้นจากอดีต และมีความรู้ ความชำนาญมากขึ้น แต่ตำรวจพิสูจน์หลักฐานก็ยังมีจำนวนจำกัด อย่งไรก็ตาม ในปัจจุบันนอกจากปัญหาขาดแคลนบุคลากรควรมองและแก้ปัญหาในทางปฏิบัติให้ไม่เกิดความเดือดร้อนกับประชาชนด้วย เช่น การส่งศพไปตรวจต่อค่าใช้จ่ายในการดำเนินการใครเป็นผู้รับผิดชอบ”

(แพทย์นิติเวช 4, สัมภาษณ์, 20 กรกฎาคม 2564)

“บุคลากรถือว่าขาดแคลน ยิ่งในต่างจังหวัด เช่น จังหวัดยะลา มีผมคนเดียว พอผมย้ายกลับมาอยู่ส่วนกลางก็ต้องมีการวนมาแพทย์นิติเวชจากส่วนกลางมาที่ยะลาคนละ 15 วัน”

(แพทย์นิติเวช 5, สัมภาษณ์, 19 ธันวาคม 2564)

“ปัจจุบันบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในด้านนิติเวชเพิ่มขึ้น ทั้งพนักงานสอบสวนและพิสูจน์หลักฐาน ทำให้การชันสูตรมีความสะดวกและรวดเร็วมากขึ้น มีการแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน ทำหน้าที่ของตนเองได้ตรงตามความคาดหวัง....”

(แพทย์นิติเวช 7, สัมภาษณ์, 21 ธันวาคม 2564)

“จำนวนแพทย์นิติเวชขาดแคลน ไม่พอ มันแล้วแต่ที่บางที่ก็กระจุกกัน หลายจังหวัด เขายังไม่มีแพทย์นิติเวช ถ้ามีอะไรเขาก็จะให้แพทย์ที่รองลงมา พวกแพทย์ทั่วไปหรือแพทย์สาขาอื่น ในโรงพยาบาลเขาก็มีการคุยกันอยู่แล้วว่าใครมีความชอบหรือเต็มใจลงไป โดยทั่วไปโรงพยาบาลรัฐในทุกจังหวัดมีหมอใช้หมุน (in-turn) และแพทย์เฉพาะทาง (staff) ถ้าโรงพยาบาลไหนไม่มีแพทย์นิติเวชก็จะตามแพทย์ Staff ถ้าไม่มี Staff ก็ตามจะตาม in-turn หรือแพทย์ในโรงพยาบาลนั้นที่อาสาไป ผมลงไปเพราะตั้งใจเป็นแพทย์นิติเวชอยู่แล้ว เลยคุยกันว่าถ้าเคสชั้นสูตรผมอาสาออกไปให้ แล้วก็จะมีเจ้าหน้าที่โรงพยาบาล เช่น พลขับหรือพยาบาลออกไปด้วย บุคลากรเราใช้ของโรงพยาบาลไม่มีปัญหาอะไร แต่เรื่องความรู้จะไม่เท่ากัน โดยเฉพาะเรื่องการเก็บหลักฐานมากกว่า...”

(แพทย์นิติเวช 8, สัมภาษณ์, 22 ธันวาคม 2564)

“ในบริบทของโรงพยาบาลตำรวจหรือโรงพยาบาลศิริราชที่เคยประจำอยู่ ไม่ได้มีปัญหาด้านบุคลากร มีจำนวนเพียงพอต่อภาระงาน ความรู้และประสบการณ์ค่อนข้างมากพอต่อความซับซ้อนของคดี แต่ในบริบทต่างจังหวัดที่ห่างไกลออกไป หลายพื้นที่ไม่มีแพทย์นิติเวชโดยตรงจำเป็นต้องให้แพทย์ทั่วไปตรวจเบื้องต้นแทน ซึ่งมีการฝึกอบรมในหลักสูตรแพทย์อยู่แล้วแต่คงไม่ครบถ้วนเท่าแพทย์นิติเวชได้ตรวจเอง หรือถ้าเจอคดีที่มีความซับซ้อนมาก ๆ อาจยากเกินความรู้ เกินประสบการณ์ของแพทย์หน้างานได้ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันมีแนวโน้มที่แพทย์จะมาศึกษาต่อด้านนิติเวชมากขึ้น ครอบคลุมของแพทย์นิติเวชไปยังจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ จะยิ่งดีขึ้นเรื่อย ๆ ในอนาคต...”

(แพทย์นิติเวช 9, สัมภาษณ์, 27 ธันวาคม 2564)

สภาพปัจจุบันด้านบุคลากร (Man) ของแพทย์นิติเวช คือ ในพื้นที่ส่วนกลางมีแพทย์นิติเวชเพียงพอ มีความรู้และประสบการณ์ในการชันสูตรพลิกศพคดีที่ซับซ้อนได้ แต่ในต่างจังหวัด หากไม่มีแพทย์นิติเวชก็จะใช้แพทย์อื่นแทน ซึ่งไม่ได้มีความเชี่ยวชาญด้านการชันสูตรพลิกศพ อาจทำให้เกิดความผิดพลาดได้ ซึ่งการแก้ไขปัญหาเบื้องต้น คือ การจัดอบรมแพทย์ทั่วไปในด้านการชันสูตร โดยอาจจัดทุกๆ 1-2 ปี เพื่อทบทวนความรู้ด้านนิติเวชแก่แพทย์ทั่วไป และพัฒนาระบบส่งต่อศพเพื่อผ่าส่งชันสูตรให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ หากมีการกำหนดเขตพื้นที่รับผิดชอบกว้างเกินไป อาจมีปัญหาเรื่องระยะเวลาในการเดินทางลงพื้นที่ที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุร่วมกับพนักงานสอบสวน หากในกรณีที่แพทย์ไม่ได้ร่วมออกตรวจสถานที่เกิดเหตุด้วยมักไม่ค่อยได้ประวัติของศพนั้นเลยจึงขาดข้อมูลในการใช้ตัดสินใจว่าจะตรวจหรือเก็บสิ่งส่งตรวจใดเป็นพิเศษสำหรับศพรายนั้น แพทย์นิติเวชและพนักงานสอบสวนจึงควรทำงานร่วมกัน พูดคุยซักถามกันให้มากขึ้น และควรมีรายละเอียดในใบนำส่งศพ เช่น ประวัติของศพ

หรือข้อมูลของศพ สิ่งที่พนักงานสอบสวนต้องการให้แพทย์ตรวจเพิ่มเติมเป็นพิเศษ และเบอร์โทรศัพท์ของพนักงานสอบสวนหรือญาติด้วย

เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันด้านบุคลากร (Man) คือเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ขาดแคลนทุกปี ข้อมูลจากการสัมภาษณ์มีรายละเอียดดังนี้

“บุคลากรรับมาเต็มอัตราครอง แต่พอปฏิบัติไปก็มีการเปลี่ยนแปลงโยกย้ายกลุ่มงานหรือบางคนก็ขอย้ายกลับต่างจังหวัดทำให้บุคลากรไม่เพียงพอ”

(พิสูจน์หลักฐาน 1, สัมภาษณ์, 11 เมษายน 2564)

“บุคลากรของเราขาดอยู่แล้ว ขาดทุกปี การที่จะฝึกหัดนักวิทย์ขึ้นมาหนึ่งคน อย่างน้อยช่วงระยะเวลาการฝึกอบรม 2 - 3 ปี จากนั้นก็จะมีการจัดสอบวัดระดับความรู้ความสามารถให้กับนักวิทย์ ว่ามีความสามารถที่จะให้เป็นผู้ออกรายงานตรวจพิสูจน์ได้หรือไม่ แล้วก็ต้องมีการควบคุมดูแลจากผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น ... ปัญหาอุปสรรคหลัก ๆ เลย คือ พอเราฝึกอบรมนักวิทย์ขึ้นมาแล้วพอเป็นผู้ชำนาญออกรายงานได้ ชักหัวงระยะเวลาหนึ่งก็จะมีแนบท้ายคำสั่งของนักวิทย์ที่ถูกแต่งตั้งขึ้นมาบุคลากรของเราประมาณร้อยละ 70 เป็นคนต่างจังหวัด เมื่อปลดล๊อคท้ายคำสั่ง ส่วนใหญ่จะขอย้ายกลับภูมิลำเนาหรือบางคนก็ย้ายไปอยู่หน่วยงานอื่นเลย เช่น โรงเรียนนายร้อยฯ กองปราบฯ บางคนไปอยู่กรมศุลกากรไปสอบใหม่แต่อายุราชการก็ไม่ขาด ทำให้เราขาดแคลนบุคลากรทุกปี ฉะนั้น เราก็ต้องสร้างและฝึกบุคลากรขึ้นมาใหม่ทุกปี อัตราครองของเรา 50 ตำแหน่ง แต่ก็ไม่เคยถึงซักปี พอจะถึงก็ย้ายบ้าง ลาออกบ้าง ย้ายหน่วยงานบ้าง ไม่เคยถึงอัตราครอง...”

(พิสูจน์หลักฐาน 2, สัมภาษณ์, 5 กรกฎาคม 2564)

“บุคลากรไม่พอ หน่วยงานพิสูจน์หลักฐานตอนนี้มีการขยายออกมาจากส่วนกลาง และมีงานที่ต้องรับผิดชอบเยอะ กำลังคนไม่พอ โดยเฉพาะตอนนี้ เขาเริ่มการขยายงานให้ต่างจังหวัดตรวจพิสูจน์เอง เช่น ตอนนี้ในต่างจังหวัดก็มีการตรวจยาเสพติดเองแล้ว”

(พิสูจน์หลักฐาน 3, สัมภาษณ์, 22 ธันวาคม 2564)

“ด้านบุคลากรมีปัญหา มีความขาดแคลนไม่เพียงพอ เนื่องจากบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญมีการเจริญเติบโตขึ้นมีการบรรจุแต่งตั้งโยกย้ายไปที่หน่วยอื่น รวมทั้งย้ายกลับภูมิลำเนาตาม

นโยบาย แล้วทำให้มีการสอบและบรรจุบุคลากรใหม่เติมเข้ามาไม่ทัน ตำแหน่งว่างในพิสูจน์หลักฐาน ตำรวจมีเยอะมาก แต่ตำแหน่งที่จัดสรรเปิดสอบเข้ามาก็ยังน้อยอยู่ ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องกับเรื่องของงบประมาณในการจ้างประกอบกับนโยบายของตำรวจด้วย นอกจากนี้ หลักสูตรฝึกอบรมบุคลากรในระดับนานาชาติไม่มีที่จะทำให้บุคลากรสามารถเรียนรู้ ศึกษาเทคโนโลยี และเทคนิคใหม่ ๆ จากต่างประเทศที่ใช้ในการพิสูจน์หลักฐานเพื่อคลี่คลายคดี ซึ่งเราได้เสนอความต้องการไปยังผู้บังคับบัญชาระดับสูง ในเรื่องของหลักสูตรการฝึกอบรมมีทั้งขอโดยตรง และขอผ่านทางตัวแทนหน่วยงานต่าง ๆ ของต่างประเทศที่มาศึกษาดูงาน แต่ยังไม่มีการจัดสรรงบประมาณในการอบรมบุคลากรในส่วนนี้ ประกอบกับปัจจุบันมีเรื่องของสถานการณ์โควิดมาเกี่ยวข้องด้วย เพราะฉะนั้นโครงการนี้ก็ยังไม่ได้รับการพิจารณา”

(พิสูจน์หลักฐาน 4, สัมภาษณ์, 23 ธันวาคม 2564)

ตารางที่ 11 สถานภาพข้าราชการตำรวจสำนักงานพิสูจน์หลักฐานชั้นสัญญาบัตรและชั้นประทวน ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2564

สัญญาบัตร					ประทวน				
อัตรากำลัง	คนครอง		ว่าง		อัตรากำลัง	คนครอง		ว่าง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2,037	1,561	76.63	476	23.37	2,532	1,426	56.32	1,106	43.60

ที่มา: ฝ่ายควบคุมอัตรากำลัง (2564)

ข้อมูลสถานภาพข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรและชั้นประทวน ประจำเดือนธันวาคม 2564 จากฝ่ายควบคุมอัตรากำลัง อต. (ตารางที่ 11) พบว่า เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานตำรวจในชั้นสัญญาบัตรและชั้นประทวน มีอัตรารว่างร้อยละ 23.37 และร้อยละ 43.30 ของอัตรากำลังที่กำหนดไว้ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันด้านบุคลากร (Man) ของเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน คือ ขาดแคลนบุคลากรทุกปี เนื่องจากการที่จะฝึกหัดนักวิทย์ขึ้นมาหนึ่งคน อย่างน้อยช่วงระยะเวลาการฝึกอบรม 2 - 3 ปี เมื่อบุคลากรมีความรู้ความเชี่ยวชาญแล้วก็ย้ายไปอยู่หน่วยงานอื่น แต่ส่วนใหญ่ย้ายกลับภูมิลำเนาทำให้มีการสอบและบรรจุบุคลากรใหม่เติมเข้ามาไม่ทันทำให้ขาดแคลนบุคลากรทุกปี นอกจากนี้ ยังขาดการอบรมในหลักสูตรระดับนานาชาติที่จะทำให้บุคลากรสามารถเรียนรู้ ศึกษาเทคโนโลยี และเทคนิคใหม่ ๆ จากต่างประเทศที่ใช้ในการพิสูจน์หลักฐานเพื่อคลี่คลายคดี

2) สภาพปัจจุบันด้านงบประมาณและค่าตอบแทน (Money) เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยสนับสนุนให้กิจกรรมขององค์การดำเนินการต่อไป งบประมาณและค่าตอบแทน (Money) ที่ใช้ในการจัดหาทรัพยากรต้องมีอย่างเพียงพอและก่อให้เกิดสภาพคล่องในการบริหารงานตลอดเวลา (วิลาวรรณ ทรัพย์พิศาล, 2550) งานวิจัยนี้ ศึกษาสภาพปัจจุบันด้านงบประมาณและค่าตอบแทน

(Money) จากผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม ได้แก่ พนักงานสอบสวน แพทย์นิติเวช และเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน มีรายละเอียดดังนี้

พนักงานสอบสวน ให้ข้อมูลในด้านงบประมาณและค่าตอบแทน (Money) แตกต่างกัน แต่ส่วนใหญ่เห็นว่าค่าตอบแทนมีการปรับขึ้นมากกว่าในอดีต มีรายละเอียดดังนี้

“งบประมาณน่าจะพอได้อยู่ คือ มีค่าตำแหน่งให้ มีค่าตอบแทนในการทำคดีหรือค่าสำนวน อย่างคดีฆาตกรรมมีอัตราโทษเกินกว่าสิบปีขึ้นไปก็ได้คดีละ 1,500 บาท ส่วนค่าใช้จ่ายต่างๆ ตามระเบียบ ในการนำเงินมาใช้ยังไม่ทั่วถึงเท่าไร คือ ในการให้เงินมามันมีระเบียบในการเบิกอะไรต่างๆ ทำให้ได้เงินช้าและไม่เป็นระบบ การคอร์รัปชันอะไรก็คงน่าจะมี เพราะไม่มีมาตรฐานในการตรวจสอบ”

(พนักงานสอบสวน 1, สัมภาษณ์, 1 เมษายน 2564)

“งบประมาณการเบิกจ่ายของกรมตำรวจไม่ได้ให้เป็นคดี เมื่อคดีๆ หนึ่ง มีค่าใช้จ่ายอย่างไรก็เบิกตามจริง บางทีก็ใช้เงินของตัวเองบ้าง แต่หลังจากที่ทำสำนวนเสร็จแล้ว เช่น คดีฆาตกรรมหรือถ้าคดีที่มีอัตราโทษจำคุก 15 ปีขึ้นไป พนักงานสอบสวนจะได้รับค่าสำนวนคดีละ 1,500 บาท ถ้าอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี จะได้รับค่าสำนวนคดีละ 1,000 บาท แต่ในระหว่างทำสำนวนส่งของกลางไม่มีค่าใช้จ่ายให้ ไม่เหมือนกับ DSI เขาจะให้งบประมาณมาเลย ในส่วนค่าน้ำมันรถก็เบิกได้ ค่าส่งของกลาง ค่าตรวจของกลาง ถ้าต้องใช้ก็ตัวเองออกค่าใช้จ่ายเอง เว้นแต่ตรวจยาเสพติดทาง พฐ. ตรวจก็ไม่มีค่าใช้จ่าย ซึ่งระยะเวลาดำเนินการกรณีนี้รู้ตัวผู้ต้องสงสัยก็ให้ดำเนินคดีภายใน 84 วัน เพื่อส่งสำนวนให้กับพนักงานอัยการ ในคดีอุกฉกรรจ์ถ้าไม่รู้ตัวผู้กระทำความผิดก็มีระยะเวลาในการดำเนินคดี 1 ปี ในการส่งสำนวนให้กับพนักงานอัยการ ซึ่งระหว่างนั้นหากมีการดำเนินคดี ติดตามคนร้าย ส่งของกลางพนักงานสอบสวนก็ต้องดำเนินการเอง”

(พนักงานสอบสวน 2, สัมภาษณ์, 19 เมษายน 2564)

“งบประมาณและค่าตอบแทนก็ดีขึ้นมีการปรับขึ้นกว่าแต่ก่อน ดีในแง่ของประเทศเรา แต่ถ้าเทียบกับประเทศรอบข้างมันก็จะค่อนข้างน้อย แล้วความเป็นตำรวจของไทยกับต่างประเทศก็ไม่เหมือนกัน ของไทยต้องเป็นตำรวจตลอด 24 ชั่วโมง ไม่ต้องคิดถึงค่าตอบแทนเลย เป็นอาชีพที่ต้องเสียสละ ถ้าเทียบกับประเทศที่เจริญแล้วเข้าเวร 8 ชั่วโมง หลังจากนั้นก็ไม่เกี่ยวกับงานแล้ว”

(พนักงานสอบสวน 3, สัมภาษณ์, 24 มิถุนายน 2564)

“เงินเดือนค่าตอบแทนก็เพียงพออยู่ มีค่าสำนวนให้ขึ้นอยู่กับโทษและต้องมีตัวผู้ต้องหาจับได้ก็จะได้อีกแบบหนึ่ง ถ้าจับตัวไม่ได้ก็จะได้อีกแบบหนึ่ง ไม่เท่ากัน มันก็พออยู่ได้แต่บางทีก็ขัดสน”

(พนักงานสอบสวน 5, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2564)

“บางคดีก็เพียงพอ บางคดีก็ไม่เพียงพอ สมมติว่าในการสอบปากคำธนาครนอกเขตพื้นที่ สน. เราก็ต้องหมายเรียกขอพยานเอกสารก่อนแล้วไปสอบปากคำเพิ่มเติมที่ธนาคร ธนาครบางที่หมายเรียกให้เขามาให้ปากคำที่ สน. เขาก็ไม่มาเพราะธนาครเขามีกรอบเวลาการทำงานของเขา หรือการรับ-ส่งสารพันธุกรรมไปตรวจดีเอ็นเอผู้เสียหาย ซึ่งเราต้องไปเอง รถ 30 สน. มีแค่คันเดียว เมื่อมีคดีจราจรซึ่งต้องใช้ไปดูที่เกิดเหตุทันที ถ้าสารวัตรเอารถ 30 ไป เขาก็ไม่ยอม เราจึงใช้รถเราเองดีกว่า ค่าน้ำมันเขาก็เอาไว้เติมรถ 30 เขาไม่ได้มีไว้ให้ทุกคน เราก็ต้องเติมเอง ตอนซื้อโน้ตบุ๊ก สารวัตรถามผู้กำกับมีโน้ตบุ๊กเก่า ๆ ซักเครื่องไหม เขาบอกไม่มี สารวัตรกู้เงินมาสองหมื่น ซื้อเอง เขาไม่ได้ซื้อให้

เงินเดือนนี้ไปจะไปตามขั้น แต่ก็จะมีค่าตำแหน่งให้ เช่น เงินประจำตำแหน่งสารวัตรได้เดือนละหมื่นสี่ รongสารวัตรได้หมื่นสอง เงินเดือนต่างหาก มีค่าสำนวนให้แต่ขึ้นอยู่กับอัตราโทษและจับคนร้ายได้หรือไม่ อย่างคดีเซ็ค คดียักยอก ได้คดีละห้าร้อย แต่ถามว่ามันพอไหมถ้ามีการทำคดีที่ต้องสอบปากคำพยานหลายคน เช่น เด็กบางที่ส่งตัวไปตรวจ เด็กไม่มีเงิน เราก็ต้องพาไป”

(พนักงานสอบสวน 6, สัมภาษณ์, 3 กรกฎาคม 2564)

สภาพปัจจุบันด้านงบประมาณและค่าตอบแทน (Money) ของพนักงานสอบสวนพบปัญหาหลัก คือ งบประมาณค่าใช้จ่ายเพื่อการดำเนินงานของตำรวจ เนื่องจากแต่ละคดีมีความยุ่งยากแตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในคดีเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย หรือคดีฆาตกรรมซึ่งเป็นความผิดอาญาแผ่นดินที่กฎหมายให้มีการเดินทางไปตรวจสถานที่เกิดเหตุ รวบรวมพยานหลักฐาน สอบสวนบุคคลที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ ซึ่งเป็นคดีที่มีหลายขั้นตอนและต้องติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ อาทิ งานพิสูจน์หลักฐาน แพทย์นิติเวช ในการรับ-ส่งวัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์ ส่วนใหญ่พนักงานสอบสวนเลือกที่จะใช้ยานพาหนะส่วนตัวและออกค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเอง เพราะมีความคล่องตัว สะดวก รวดเร็วกว่า เนื่องจากต้องทำงานภายใต้กรอบเวลา เช่น ใช้รถส่วนตัว โทรศัพท์มือถือส่วนตัว จ่ายค่าโทรศัพท์และค่าน้ำมันเองในการเดินทางไปตรวจสถานที่เกิดเหตุหรือเพื่อเดินทางติดต่อประสานงานรับส่งพยานวัตถุ รวบรวมพยานหลักฐาน รวมถึงลงทุนซื้อโน้ตบุ๊กคอมพิวเตอร์ส่วนตัวในการทำสำนวนบางสถานีฯ พนักงานสอบสวนต้องจัดหาวัสดุสิ้นเปลือง เช่น กระดาษ ปากกาด้วยเงินของตนเอง เป็น

ต้น ส่วนค่าตอบแทนมีความเห็นแตกต่างกันบางคนก็เห็นว่าค่าตอบแทนในแต่ละเดือนเพียงพอแม้ชัดเจนบ้าง ขณะที่บางคนก็เห็นว่าไม่เพียงพอ แต่ส่วนใหญ่เห็นว่าค่าตอบแทนมีการปรับขึ้นมากกว่าในอดีต

แพทย์นิติเวช ส่วนหนึ่งเห็นว่าค่าตอบแทนแพทย์นิติเวชเพียงพอ ขณะที่อีกส่วนหนึ่งคิดว่าน้อยเมื่อเทียบกับแพทย์สาขาอื่น แต่ในด้านงบประมาณในการชันสูตรพลิกศพและค่าใช้จ่ายในการตรวจทางนิติวิทยาศาสตร์เห็นว่าสูงมาก ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ดังนี้

“ค่าตอบแทนแพทย์มาจากงบประมาณจากส่วนกลางซึ่งไม่เพียงพอ น้อยกว่าปริมาณงานที่ทำมากและจ่ายล่าช้า ควรมีค่าตอบแทนให้เจ้าหน้าที่อื่นที่มาร่วมกันด้วย เช่น พนักงานผ่าศพ เจ้าหน้าที่ผู้ช่วยแพทย์ ฯลฯ งบประมาณไม่สามารถนำมาจ่ายค่าตรวจทางห้องปฏิบัติการได้ เช่น การตรวจหาสารพิษ...”

(แพทย์นิติเวช 1, สัมภาษณ์, 7 พฤษภาคม 2564)

“การผ่าชันสูตรศพจะใช้งบประมาณค่อนข้างมากเพราะไม่เพียงแต่การผ่าชันสูตร ณ ห้องผ่าศพเท่านั้น การผ่าชันสูตรศพยังมีขั้นตอนการตรวจทางห้องปฏิบัติการอีกมาก เช่น การตรวจเนื้อเยื่อผ่านกล้องจุลทรรศน์ การตรวจทางพิษวิทยา และการตรวจดีเอ็นเอ ฯลฯ จึงจำเป็นที่แพทย์จะต้องเลือกการตรวจให้เหมาะสมภายใต้งบประมาณในแต่ละปีที่มีจำกัด เพราะการตั้งเบิกรงบประมาณในแต่ละปีจะยึดจากจำนวนเคสในปีก่อนหน้าเป็นหลัก ส่วนค่าตอบแทนของแพทย์ค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับแพทย์เฉพาะทางสาขาอื่นๆ และยังมีกฎหมายเบิกค่าตอบแทนบุคลากรอื่นๆ ที่ช่วยแพทย์ในการผ่าชันสูตรศพ”

(แพทย์นิติเวช 3, สัมภาษณ์, 11 กรกฎาคม 2564)

“งบประมาณอาจมีความขาดแคลนโดยเฉพาะถ้าหน่วยงานคิดว่าไม่ใช่ภารกิจ เช่น งานนิติเวชที่อยู่ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขยังอาจทำให้มีความขาดแคลน ในเรื่องการส่งเคสไปตรวจต่อควรต้องมองและแก้ปัญหาในทางปฏิบัติเพื่อไม่ให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชน งบประมาณในการส่งเคสไปตรวจต่อ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ เช่น การส่งศพและรับศพกลับ ใครเป็นผู้รับผิดชอบส่วนเรื่องค่าตอบแทนบุคลากรอาจมีข้อจำกัด เช่น ในระเบียบมีค่าตอบแทนให้เฉพาะแพทย์ แต่การปฏิบัติงานจริงนั้นต้องมีผู้ช่วยออกไปด้วยทำให้ไม่สอดคล้องกับชีวิตจริง เรื่องงบประมาณค่าใช้จ่ายในการตรวจนั้น งานนิติวิทยาศาสตร์เป็นการตรวจที่มีค่าใช้จ่ายสูงแต่จำเป็นเพื่อความยุติธรรม”

(แพทย์นิติเวช 4, สัมภาษณ์, 20 กรกฎาคม 2564)

“เงินผ่าตัดมีจำกัดปีละ 10 ล้าน แล้วก็ไม่มีเพิ่มเหมือนที่อื่น โรงเรียนแพทย์ก็ศพก็จ่ายตามจริงหมด คิดเป็นเงินต่อศพ ๆ ละ 3,000 บาท แต่ปัจจุบันเพิ่มเป็นศพละ 4,500 บาทแล้ววิธีการของโรงพยาบาลตำรวจ คือ ตัดแพทย์ออก 2 คน ให้เหลือ 10 คน จากแพทย์ทั้งหมด 12 คน ทำให้หารลงตัว 10 ส่วน ทำมาแล้ว 3 ผู้บังคับการ 3 รุ่น ใครช่วยไม่ถูกกับผู้บังคับการคนไหนก็ถูกเชิญออกไม่ให้ผ่าตัด ไม่ให้มีรายได้ เพื่อคงเงินค่าผ่าตัดให้ลงตัว เพราะถ้าตัดหมอออกไปตัวหารมันน้อยลงผมโดนมาแล้ว ทั้งที่ผมไม่เคยทำผิดวินัยใดๆ ไม่เคยถูกร้องเรียนจากประชาชนในเรื่องการผ่าตัด และไม่เกี่ยวกับเรื่องกระบวนการยุติธรรมเลย พุดง่าย ๆ คือ ไม่ให้ผ่าเพื่อให้ตัวหารน้อยลง เงินของตำรวจมันคงที่ ไม่เหมือนโรงเรียนแพทย์อื่นมีก็ศพก็จ่ายหมด ที่อื่นเขาจึงอยากให้อาศพเข้ามาเยอะ ๆ เพราะเขาเบิกได้เต็มจำนวน ขณะที่สถาบันนิติเวช โรงพยาบาลตำรวจปีหนึ่งๆ มีศพเป็นจำนวนมากแต่ต้องเฉลี่ยศพให้เพียงพอตามงบประมาณในปีนั้นๆ หมอที่สถาบันฯ มี 12 คน ก็จะเฉลี่ยศพให้หมอเพียง 10 คน เพื่อบุประมาณเพียงพอตามที่กำหนดทำให้เกิดการแย่งชิงเงินผ่าตัด ถ้าหมอคคนไหนไม่ถูกกับผู้บังคับการก็อาจถูกพิจารณาไม่ให้ผ่าตัด ผมโดนมา 4 ปี ไม่ให้ผ่าตัด เพิ่งมาได้ผ่าเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2564 เมื่อมีการเปลี่ยนผู้บังคับการคนใหม่ ผมไม่เคยมีความบกพร่องในการผ่าตัด แถมผลงานที่ผ่านมาก็เป็นที่ประจักษ์ว่าผมได้ช่วยงานอะไรเยอะแยะ ผมไม่เคยทำผิดวินัยราชการ ไม่เคยถูกลอบวินัยแต่ทำไมถึงไม่ให้ผมผ่าตัด เป็นปัญหาที่ชัดเจนอยู่แล้วครับผม หากผมได้รับผิดชอบงานตามปกติค่าตอบแทนของแพทย์นิติเวชถือว่ามากและเพียงพอ หมอลงตรวจที่เกิดเหตุได้ แต่นโยบายที่นี้คือเอาเงินไปลงค่าผ่าตัดหมด ไม่แบ่งเงินเป็นค่าตอบแทนในกรณีตรวจที่เกิดเหตุ เนื่องจากตรวจที่เกิดเหตุมีการแบ่งพื้นที่กัน ทำให้วันหนึ่ง ๆ อาจไม่มีเคสเข้ามาก็ได้ แต่ถ้าเป็นการผ่าตัดนี้มีทุกวันอยู่แล้วเพราะเรารับศพจากทั่วประเทศ”

(แพทย์นิติเวช 5, สัมภาษณ์, 19 ธันวาคม 2564)

“ก่อนหน้านี้ค่าตอบแทนในการผ่าตัดไม่เพียงพอต่อจำนวนเคส เนื่องจากมีเคสผ่าตัดจำนวนมากประมาณ 4-5 พันกว่าเคสต่อปี แต่ในปีงบประมาณ 2564 ได้ค่าตอบแทนเพียงพอต่อเคส ดังนั้นค่าตอบแทนจะเพียงพอหรือไม่ จึงขึ้นอยู่กับการจัดสรรงบประมาณของโรงพยาบาลในแต่ละปีด้วย...”

(แพทย์นิติเวช 6, สัมภาษณ์, 20 ธันวาคม 2564)

“ค่าตอบแทนในการชันสูตรแต่ละคดี สำหรับแพทย์นั้นถือว่าเพียงพอ แต่การจะให้แพทย์ไปอยู่ในที่ ๆ ไม่ได้มีคดีหรือมีการต้องไปชันสูตรบ่อยๆ นั้น อาจจะต้องมีรายได้ในส่วนอื่น

นอกเหนือจากค่าตอบแทนในการชันสูตร ตัวอย่างเช่น แพทย์นิติเวชที่อยู่จังหวัดที่มีเคสชันสูตรแค่เดือนละ 1-2 คดี อาจมีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่าแพทย์ทั่วไปที่ได้ตรวจผู้ป่วยโรคทั่วไปวันละ 30-40 เคส เป็นต้น...”

(แพทย์นิติเวช 7, สัมภาษณ์, 21 ธันวาคม 2564)

“ที่สถาบันนิติเวชเดือนหนึ่งมีผ่าศพกว่า 20 ศพ ส่วนตัวเรื่องค่าตอบแทนคิดว่าค่อนข้างเพียงพอ ค่าตอบแทนของสถาบันนิติเวช โรงพยาบาลตำรวจบางอย่างไม่ค่อยเหมือนกับโรงพยาบาลทั่วไป...”

(แพทย์นิติเวช 8, สัมภาษณ์, 22 ธันวาคม 2564)

“การตรวจศพในฐานะแพทย์นิติเวช ทั้งการชันสูตรพลิกศพในที่เกิดเหตุ และการตรวจผ่าศพมีอัตราค่าตอบแทนรองรับอยู่แล้ว ถ้ามีงบประมาณเพียงพอให้ได้รับตามอัตราค่าตอบแทนก็นับว่ามากเพียงพอ...”

(แพทย์นิติเวช 9, สัมภาษณ์, 27 ธันวาคม 2564)

ข้อมูลจากแพทย์นิติเวชในด้านงบประมาณและค่าตอบแทน (Money) พบว่า ปัจจุบันมีการเพิ่มค่าตอบแทนในการผ่าศพเพิ่มขึ้นจากเดิมซึ่งถือว่าเพียงพอ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับแต่ละพื้นที่ว่ามีคดีหรือการผ่าศพมากน้อยต่างกัน หรือการบริหารจัดการงบประมาณของแต่ละหน่วยงาน สำหรับสถาบันนิติเวช โรงพยาบาลตำรวจ จำกัดงบประมาณการชันสูตรศพของแพทย์นิติเวชไว้ในแต่ละปี ขณะที่มีการผ่าศพค่อนข้างมากเพราะรับจากทั่วประเทศ ในแต่ละปีผู้บังคับการสถาบันฯ จึงบริหารจัดการโดยเฉลี่ยจำนวนศพและค่าตอบแทนให้แก่แพทย์นิติเวชแต่ละคนตามดุลยพินิจ ทำให้แพทย์นิติเวชบางคนที่มีปัญหากับผู้บังคับการถูกตัดออกไม่ให้มีรายได้จากการผ่าศพ จึงไม่ได้รับค่าตอบแทนที่ควรได้รับ ต่างจากโรงพยาบาลทั่วไปที่จัดสรรงบประมาณในส่วนของการค่าตอบแทนตามจำนวนศพที่รับมา ส่วนงบประมาณในการดำเนินงานด้านการชันสูตรพลิกศพและงานนิติวิทยาศาสตร์ถือว่าสูงมากเพราะไม่เพียงแต่การผ่าชันสูตร ณ ห้องผ่าศพเท่านั้น การผ่าชันสูตรศพยังมีขั้นตอนการตรวจทางห้องปฏิบัติการอีกมาก เช่น การตรวจเนื้อเยื่อผ่านกล้องจุลทรรศน์ การตรวจทางพิษวิทยา และการตรวจทางดีเอ็นเอ เป็นต้น ซึ่งต้องอาศัยวัสดุอุปกรณ์ที่มีราคาแพง ค่าซ่อมแซมบำรุงรักษาสูง การจัดสรรงบประมาณของโรงพยาบาลแต่ละแห่งแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับผู้บริหารเล็งเห็นความสำคัญของงานนิติเวชและความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมมากน้อยเพียงใด

เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานให้ข้อมูลสภาพปัจจุบันด้านงบประมาณและค่าตอบแทน (Money) มีรายละเอียดดังนี้

“ค่าตอบแทนเป็นเงินเดือน หน่วยงานก็มีปรับเพิ่มให้ตามอายุงาน แล้วก็มีการค่าตำแหน่ง ส่วนจะเพียงพอไหม คงขึ้นอยู่กับภาระค่าใช้จ่ายของแต่ละคน...”

(พิสูจน์หลักฐาน 1, สัมภาษณ์, 11 เมษายน 2564)

“ค่าตอบแทนก็มีแต่เงินเดือน แล้วก็ค่าคุณวุฒินักวิทย์ เหมือนกับพนักงานสอบสวนที่เขาได้ค่าตำแหน่งหมื่นกว่าบาท แต่ของเราเริ่มสามพันเป็นเงินตอบแทนพิเศษของนักวิทยาศาสตร์ได้น้อยกว่าพนักงานสอบสวน 4 เท่า ทำให้ไม่ดึงดูดใจ แล้วอีกอย่างนักวิทย์เป็นข้าราชการตำรวจด้วย ถูกปกครองด้วยผู้บังคับบัญชา อัตราการเติบโตก็ไปตามสายงาน พอถึงจุดหนึ่งก็ตัน ทำให้หมดกำลังใจไปต่อไม่ได้ ความเจริญในหน้าที่การงานไม่สิ้นไหลเหมือนเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลหรือนักวิทย์ตำรวจ ถึง สบ. 5 สบ.6 ถึงระดับรองผู้การฯ ผู้การฯ เลย ส่วนค่าตำแหน่งก็ได้ อย่างผมจะได้เมื่อสามปีที่แล้วก็ไม่ได้จะตันแล้วเนี่ยไปต่อไม่ได้ การเลื่อนตำแหน่งต้องมีจุดเปลี่ยนที่เหมาะสม ถูกพิจารณากลับกรองจากคณะผู้บังคับบัญชาและกรรมการเห็นสมควรจะให้เลื่อนตำแหน่ง เงินเดือนก็ขึ้นเป็นขั้นปกติแต่ไม่เยอะ ถ้าเทียบกับฐานเงินเดือนทหารกับข้าราชการครูมันคนละแห่ง ทหารกับครูจะขึ้นแบบก้าวกระโดด แต่ของเราไม่ใช่ ไม่ได้ปรับตรงนั้น”

(พิสูจน์หลักฐาน 2, สัมภาษณ์, 5 กรกฎาคม 2564)

“ค่าตอบแทนก็ถือว่าน้อย ถ้าเทียบกับภาระงานที่ต้องรับผิดชอบ...”

(พิสูจน์หลักฐาน 3, สัมภาษณ์, 22 ธันวาคม 2564)

“งบประมาณยังไม่เพียงพอ เช่น งบประมาณดำเนินงาน ค่าวัสดุวิทยาศาสตร์ และค่างบประมาณดำเนินงานที่สนับสนุนการปฏิบัติงานล่วงเวลาของเจ้าหน้าที่ เช่น ค่าตอบแทนในการทำงานล่วงเวลา เนื่องจากมีคดีสำคัญที่เกิดขึ้น หรือมีคดีที่จำเป็นต้องระดมกวาดล้าง หรือมีคดีจำนวนมาก ทำให้เจ้าหน้าที่ต้องมาทำงานช่วงเย็น กลางคืน หรือช่วงเสาร์อาทิตย์ อาจจะต้องมีการจ่ายค่าตอบแทน ที่ผ่านมาผู้บังคับบัญชามีการทำขออนุมัติไป แต่ว่ายังรองงบประมาณจัดสรรมาจาก ดร. เคยทำเรื่องไปขอแต่ก็เจียบ สำหรับค่าตอบแทนบุคลากรก็ตามอัตราของข้าราชการอยู่แล้ว แต่มีค่าตอบแทนที่ตอนนี้พยายามขอปรับให้สอดคล้องกับตำแหน่งหน้าที่การงาน เพื่อให้ข้าราชการพิสูจน์

หลักฐานซึ่งถือเป็นบุคลากรในหน่วยพิเศษจะได้มีความภาคภูมิใจ คือ มีสวัสดิการที่พอเพียงเพื่อไม่ให้เกิดการสมองไหล หรือการลาออก หรือการย้ายไปหน่วยอื่น ซึ่งถือว่าค่าตอบแทนในปัจจุบันยังน้อยอยู่ เช่น ระดับรองสารวัตร ปัจจุบันได้ค่าตอบแทน 3,500 บาท โดยมีการขออนุมัติให้เพิ่มขึ้นเป็น 7-8,000 บาท แต่ก็ยังไม่ได้รับการอนุมัติ เพราะงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจมันเป็นงานเฉพาะกิจ เฉพาะด้าน และ **ปัจจุบันผลการปฏิบัติงานพิสูจน์หลักฐาน ศาลให้ความเชื่อมั่น** หากเปรียบเทียบกับของต่างประเทศ การลงทุนด้านงานพิสูจน์หลักฐานเพื่ออำนวยความสะดวก เขาลงทุนสูงมาก ส่วนงานพิสูจน์หลักฐานของไทยยังไม่ขึ้นตรงกับสำนักงานประมาท ยังอยู่ภายใต้งบประมาณของ ตร. จึงมีการแบ่งปันจัดสรรงบประมาณไปตามส่วนต่าง ๆ ของ ตร. เช่น การสืบสวน สอบสวน ป้องกันปราบปราม หรือพิสูจน์หลักฐาน รวมทั้งงานฝึกอบรม โรงเรียนนายร้อยตำรวจ ฯลฯ มันเยอะแยะไปหมด เพราะอาชญากรรมมันไม่เคยลดละ เกิดขึ้นอยู่ทุกวันยิ่งนับวันจะเพิ่มขึ้นด้วยซ้ำไป ยังมีเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง ก็มีการเปิดหน่วยงานใหม่ขึ้นมา เช่น หน่วยงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีซึ่งต้องใช้เม็ดเงินมหาศาล เนื่องจากรูปแบบอาชญากรรมเปลี่ยนไปแล้ว”

(พิสูจน์หลักฐาน 4, สัมภาษณ์, 23 ธันวาคม 2564)

ข้อมูลจากเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานในด้านงบประมาณและค่าตอบแทน (Money) พบว่า ค่าตอบแทนมีการปรับเพิ่มขึ้นตามอายุงาน และมีค่าตำแหน่งให้ แต่ถือน้อยเมื่อเทียบกับฐานเงินเดือนของข้าราชการอื่น และค่าตำแหน่งน้อยกว่าพนักงานสอบสวน ไม่มีค่าตอบแทนในการทำงานล่วงเวลา ทำให้งานพิสูจน์หลักฐานไม่ดึงดูดใจ ความเจริญในหน้าที่การงานไม่ลื่นไหลและถูกปกครองด้วยผู้บังคับบัญชา ทำให้หลายคนลาออกบ้าง เปลี่ยนย้ายสายงานบ้าง ส่วนในด้านงบประมาณยังไม่เพียงพอ เช่น งบประมาณดำเนินงาน ค่าวัสดุวิทยาศาสตร์ และค่างบประมาณดำเนินงานที่สนับสนุนการปฏิบัติงานล่วงเวลาของเจ้าหน้าที่ เช่น ค่าตอบแทนในการทำงานล่วงเวลา เป็นต้น

3) สภาพปัจจุบันด้านวัสดุอุปกรณ์ (Material) หมายถึงอุปกรณ์เครื่องใช้ในการปฏิบัติงานทั่วไป วัสดุหรือวัตถุดิบซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญไม่แพ้ปัจจัยอื่น จำเป็นต้องมีคุณภาพและมีต้นทุนต่ำเพราะกระทบต่อต้นทุนการผลิต (สุรพันธ์ ฉันทแดนสุวรรณ, 2550) ซึ่งสะท้อนให้เห็นจากผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

พนักงานสอบสวนให้ข้อมูลด้านวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน มีรายละเอียดดังนี้

“เครื่องมือถือว่ายังพอได้อยู่ เพราะมีพิสูจน์หลักฐานเข้ามาช่วย แต่ปัญหามันเกิดจากการขาดแคลนพนักงานสอบสวนมากกว่า...”

(พนักงานสอบสวน 1, สัมภาษณ์, 1 เมษายน 2564)

“ในเรื่องวัสดุอุปกรณ์มีการพัฒนาขึ้น พฐ ก็เข้ามาช่วยได้เยอะ ก็มีวัสดุอุปกรณ์ทันสมัยขึ้น ในส่วนของพนักงานสอบสวนก็ไม่ได้ใช้วัสดุอุปกรณ์อะไร จะใช้ของ พฐ เป็นหลัก อย่งไรก็ตาม เห็นว่ากล้องบันทึกภาพเคลื่อนไหวหรือกล้องถ่ายวิดีโอให้กับพนักงานสอบสวนแต่ละคนมันก็ดีเพราะส่วนใหญ่พนักงานสอบสวนก็จะใช้มือถือของตนเองถ่ายภาพ”

(พนักงานสอบสวน 2, สัมภาษณ์, 19 เมษายน 2564)

“วัสดุอุปกรณ์ก็ดีขึ้นกว่าเดิม แต่ก่อนพนักงานสอบสวนรับคดีหน้างานใช้พิมพ์ดีด มาตอนนี้ก็มีคอมพิวเตอร์ให้ใช้ที่ทันสมัยขึ้น ในส่วนของการตรวจที่เกิดเหตุ กล้องถ่ายรูปก็จะใช้ของส่วนตัว ส่วนใหญ่จะถ่ายภาพนิ่ง ถ่ายทั้งหมด มีป้ายจัดวางของกลาง ของหลวงก็มีให้เป็นชุดตรวจทางนิติวิทยาศาสตร์เบื้องต้นแต่ไม่ค่อยได้ใช้ เพราะหากเป็นคดีฆาตกรรมก็จะประสานกับพิสูจน์หลักฐานซึ่งเขาจะทำหมดอยู่แล้ว วิทยาการเกี่ยวกับการพิสูจน์หลักฐานสมัยนี้ก็ดีกว่าแต่ก่อน เช่น การเก็บลายพิมพ์นิ้วมือ แฝงไปเทียบกับฐานข้อมูลอาชญากร (Automated Fingerprint Identification System: AFIS) หรือฐานข้อมูลบัตรประชาชนของมหาดไทย สามารถยืนยันตัวตนได้ว่าเป็นใครซึ่งช่วยได้มาก”

(พนักงานสอบสวน 3, สัมภาษณ์, 24 มิถุนายน 2564)

“เมื่อก่อนใช้พิมพ์ดีด ปัจจุบันดีขึ้นเป็นคอมพิวเตอร์ เวลาตรวจสถานที่เกิดเหตุก็ใช้ของส่วนตัว มือถือส่วนตัว ถ้าเป็นคดีฆาตกรรมก็มีการบันทึกภาพ และก็มีสมุดจดที่เกิดเหตุไปด้วย แล้วก็ประสาน สพฐ กับแพทย์นิติเวช ซึ่งเขาก็จะทำหมดถ่ายภาพที่เกิดเหตุเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน แต่เราก็ต้องมีของเราด้วยเพราะเราไปถึงที่เกิดเหตุก่อนก็ต้องไปถ่ายก่อน เก็บข้อมูลที่เกิดเหตุก่อน ดูว่าเบื้องต้นมีพยานหลักฐานอะไรบ้าง สอบถามว่าใครเห็นเหตุการณ์แล้วมาซักเพิ่มเติมอีกที”

(พนักงานสอบสวน 4, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2564)

“พวกเครื่องมืออุปกรณ์การทำงานถ้าติดต่อประสานงานก็ใช้โทรศัพท์มือถือเราเอง ค่าโทรศัพท์ค่าอินเทอร์เน็ตเราก็จ่ายเองหมด อย่างนัดบุคคลตำรวจต้องซื้อเอง เขาไม่ได้จัดไว้ให้ อย่างปรีนท์เตอร์หมึกหมดต้องซื้อเอง จะมีแต่กระดาษที่เบิกได้ แต่ถ้าหมดเสาร์-อาทิตย์ เจ้าหน้าที่ไม่อยู่ก็ต้องเอาเงินของตัวเองไปซื้อก่อน อย่างหมึกหมดต้องทำเรื่องเบิกทุกครั้ง เราก็ไม่อยากจะไปรบกวนหัวหน้าฯ เขาบ่อยๆ เพราะบางอย่างมันเส็กๆ น้อยๆ รถหลวงถ้าใช้เขามีน้ำมันเต็มไว้ให้แต่ไม่สะดวก ไม่คล่องตัว ก็ต้องใช้มือถือหรือไซ้ดตัวเองขับออกไปดูสถานที่เกิดเหตุมันจะเร็วกว่า มือถือหรือไซ้ดตำรวจคันใหญ่ๆ เขามีให้แต่เป็นของสายตรวจ พนักงานสอบสวนไม่ได้ใช้ทุกวันก็ไม่ถนัด ไม่สะดวก ไม่

คล่องตัว เราใช้มอเตอร์ไซด์ของเราสะดวกกว่า เพราะเราต้องรีบไปที่เกิดเหตุและก็ต้องรีบกลับมาเข้าเวร รับผิดชอบที่ สน. อีก”

(พนักงานสอบสวน 5, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2564)

“อยู่ในที่เกิดเหตุก็ถ่ายรูป ก็ใช้มือถือตัวเอง โทรศัพท์มือถือสำคัญที่สุด ส่วนฐานข้อมูลอาชญากร เป็นระบบทะเบียนราษฎร เมื่อเรารู้ชื่อ-สกุลคนร้ายทำอะไรจริงจะเห็นหน้าคนร้าย เราก็ต้องไปเข้าระบบ ซึ่งระบบนี้เครือข่ายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติเขาทำไว้เชื่อมโยงกับเขต แต่หากผู้ต้องสงสัยไม่มีประวัติอาชญากรถ้ารู้ชื่อ-สกุลแต่ไม่รู้อะไรเลย เราก็เข้าไปดูที่อยู่เขาจากข้อมูลทะเบียนราษฎร เราต้องมีรหัสเข้าซึ่งดูได้เลย แต่ต้องไปขอรหัสจากสำนักงานเขตก่อนซึ่งรหัสของเราจะเป็นความลับ ซึ่งหน่วยงานจะระบุไว้เลยว่าใครที่สามารถเข้าถึงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ได้บ้าง ในการรับ-ส่งสารพันธุกรรมของผู้เสียหาย เป็นหน้าที่รับผิดชอบที่พนักงานสอบสวนต้องทำหนังสือส่งตัวผู้เสียหาย และรับสารพันธุกรรมที่เก็บได้ไปตรวจดีเอ็นเอเอง ซึ่งพนักงานสอบสวนต้องขับรถไปเอง ถามว่าถ้าจะเอารถหลวงไปในขณะที่คนอื่นเขาเข้าเวรซึ่งเขาอาจต้องใช้ แล้วเราเข้ามาทำสำนวน เราจึงเลือกที่จะใช้รถส่วนตัวดีกว่า เพราะในการเก็บและตรวจพยานหลักฐานเราต้องทำให้เร็วที่สุด....”

(พนักงานสอบสวน 6, สัมภาษณ์, 3 กรกฎาคม 2564)

พนักงานสอบสวนให้ข้อมูลเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ที่มีความสำคัญต่อการลงพื้นที่ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ นอกจากยานพาหนะแล้วยังจำเป็นต้องใช้กล้องบันทึกภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวเพื่อบันทึกเหตุการณ์และพยานหลักฐานในที่เกิดเหตุ ซึ่งในการปฏิบัติงานพนักงานสอบสวนเลือกใช้ยานพาหนะและโทรศัพท์มือถือส่วนตัวเพราะนอกจากใช้บันทึกภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวในที่เกิดเหตุแล้ว ยังสามารถใช้ในการติดต่อประสานงานได้ด้วย ซึ่งมีความสะดวกคล่องตัวและรวดเร็วกว่า ส่วนการรวบรวมพยานหลักฐานในคดีฆาตกรรม พนักงานสอบสวนมีการประสานไปยังเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานและแพทย์นิติเวช ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีความพร้อมในด้านวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานอยู่แล้ว ส่วนการสอบสวนและทำสำนวนปัจจุบันใช้คอมพิวเตอร์แทนพิมพ์ดีด โดยพนักงานสอบสวนส่วนใหญ่ใช้โน้ตบุ๊กส่วนตัวและอาศัยฐานข้อมูลสารสนเทศตำรวจในการสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ และเห็นว่าในปัจจุบันวิทยาการเกี่ยวกับการพิสูจน์หลักฐานมีการพัฒนาขึ้น เช่น การเก็บลายพิมพ์นิ้วมือแฝงไปเทียบกับฐานข้อมูลอาชญากร (Automated Fingerprint Identification System: AFIS) หรือฐานข้อมูลบัตรประชาชนของมหาดไทย สามารถยืนยันตัวตนได้ว่าเป็นใครซึ่งช่วยได้มาก โดยเห็นว่าฐานข้อมูลดีเอ็นเอของประชาชนก็มีความสำคัญ แต่อาจติดปัญหาเรื่องสิทธิมนุษยชนและการเก็บข้อมูลขนาดใหญ่

แพทย์นิติเวช เห็นว่าวัสดุอุปกรณ์ (Material) ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน มีทั้งวัสดุสิ้นเปลือง อุปกรณ์พื้นฐานทั่วไป และอุปกรณ์ที่มีความซับซ้อน ราคาแพง การซ่อมแซมบำรุงรักษาก็สูงตามไปด้วย มีรายละเอียดดังนี้

“นิติเวชเป็นหน่วยงานที่เกิดขึ้นภายหลัง ดังนั้น แพทย์นิติเวชที่มาอยู่ใหม่มักต้องวางแผน เตรียมงาน หาสถานที่ตั้งกลุ่มงาน ขออัตรากำลังคน และจัดซื้ออุปกรณ์เอง โดยต้องได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายบริหารโรงพยาบาล ซึ่งโรงพยาบาลไม่ได้เตรียมการรองรับงานล่วงหน้าที่จะเกิดขึ้นไว้ก่อน เครื่องมือที่จำเป็นในด้านสถานที่ คือ ห้องตรวจคลินิกผู้ป่วยคดี และห้องผ่าตัด ส่วนอุปกรณ์อื่นคือ กล้องถ่ายภาพ อุปกรณ์ผ่าตัด ชุดป้องกัน ชุดผ้า, isolated gown, surgical gloves, mask และอุปกรณ์ป้องกันอื่น ๆ รวมถึงระบบดูดอากาศและฆ่าเชื้อในห้องผ่าตัดด้วย เหล่านี้เป็นอุปกรณ์พื้นฐานที่จำเป็น ส่วนนิติเวชสาธารณสุขไม่มีห้องแล็บของตนเอง ทั้งการตรวจ toxicology, serology จึงต้องส่งตรวจไปยังหน่วยงานภายนอกซึ่งมีค่าใช้จ่ายสูง โรงพยาบาลต้องจ่ายเอง ซึ่งควรจัดให้มีหน่วยงานส่วนกลางรับผิดชอบค่าใช้จ่ายหรือสิ่งตรวจดังกล่าว”

(แพทย์นิติเวช 1, สัมภาษณ์, 7 พฤษภาคม 2564)

“อุปกรณ์ที่ใช้ในการผ่าชันสูตรศพ รวมถึงเครื่องมือวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการมีราคาสูงมากแต่หากมีเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพก็ช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพและปลอดภัยกับบุคลากรที่ปฏิบัติงานมากขึ้น อุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ในการทำงานไม่สามารถอาศัยเครื่องมือเพียงบางชนิดได้ โดยเครื่องมือที่จำเป็นสำหรับการตรวจชันสูตรศพ คือ Autopsy room, Forensic toxicology laboratory, Forensic DNA laboratory, Histology laboratory....”

(แพทย์นิติเวช 3, สัมภาษณ์, 11 กรกฎาคม 2564)

“ที่ทำงานปัจจุบันมีเครื่องมือที่ใช้ได้สำหรับการปฏิบัติงานและยังมีการวางแผนจัดหาอุปกรณ์เพิ่มเติมที่จำเป็นหรือมีบทบาทมากขึ้น เช่น เครื่องเอกซเรย์คอมพิวเตอร์ ส่วนเครื่องที่จำเป็นสำหรับการชันสูตรพลิกศพก็จะเป็นอุปกรณ์เกี่ยวกับการผ่าตัด และการตรวจชิ้นเนื้อทางกล้องจุลทรรศน์ นอกจากนั้น พวกเครื่องเอกซเรย์ก็จำเป็น...”

(แพทย์นิติเวช 4, สัมภาษณ์, 20 กรกฎาคม 2564)

“มีปัญหาขาดพวกอุปกรณ์ทางเทคโนโลยี เช่น เครื่องถ่าย X-ray ตัวสแกน แต่ก่อนเคยมีแต่เครื่องเล็กก็ไม่ได้ซื้อมาทดแทน แต่ไปซื้อ CT-Scan ซึ่งแพงมาก กินไฟ คือ มันแล้วแต่นโยบายผู้บังคับบัญชาอีกเหมือนกัน ผมก็ยุ่งไม่ได้ อยากจะซื้อเครื่องชุม เครื่อง X-ray ตรวจโลหะในร่างกายง่าย ๆ ก็ไม่มี เช่น เครื่อง X-ray Portable แบบขยับเคลื่อนย้ายได้ เครื่อง Flue ฯลฯ แต่ก่อนเคยมีทำเสียแต่ก็ไม่ยอมซ่อม แต่ไปซื้อ CT-Scan ซึ่งแพงมากและกินไฟ สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษา ถ้าให้แนะนำเครื่องไม้เครื่องมือผมคิดว่าเครื่องที่คล้าย ๆ กับ CT-Scan แต่เล็กกว่า สแกนจากภายนอกแบบเครื่อง X-ray Portable หรือเครื่อง Flue ตัวเล็กและประหยัดพลังงาน....”

(แพทย์นิติเวช 5, สัมภาษณ์, 19 ธันวาคม 2564)

“มีปัญหาขาดแคลนเครื่อง X-ray ซึ่งมีความสำคัญอย่างมากในการหากระสุนปืนหรือในเคสที่ไม่สมควรผ่าศพ เนื่องจากอาจมีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อหรือการแพร่กระจายของเชื้อไปยังบุคลากร เช่น เคสที่ตรวจพบการติดเชื้อโควิด เอชไอวี เป็นต้น เครื่องมือที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานคือ อุปกรณ์การผ่าศพ เช่น มีด กรรไกร เลื่อย อุปกรณ์ป้องกัน เช่น ชุดผ้า ผ้ากันเปื้อน หมวกคลุมผม ถุงมือ ถุงคลุมรองเท้า อุปกรณ์เก็บสิ่งส่งตรวจ เช่น เข็มและกระบอกฉีดยา ภาชนะใส่สิ่งส่งตรวจ อุปกรณ์อื่นๆ เช่น กล้องถ่ายรูป เครื่อง X-ray เป็นต้น

(แพทย์นิติเวช 6, สัมภาษณ์, 20 ธันวาคม 2564)

“อุปกรณ์โดยส่วนมากจะเข้ามาแก้ไขปัญหาด้านประสิทธิภาพของแพทย์ชันสูตรแพทย์ที่มีประสิทธิภาพโดยส่วนใหญ่จึงไม่ได้ใช้เครื่องมือใดๆ ในการเพิ่มประสิทธิภาพ ส่วนใหญ่เครื่องมือที่ใช้จะใช้เพื่อป้องกันเชื้อโรค หรือสารพิษมากกว่า อุปกรณ์จำเป็นที่ใช้ส่วนใหญ่จะเป็นอุปกรณ์ป้องกันเชื้อโรคคือ ถุงมือ หน้ากาก รวมถึงชุด PPE เป็นหลัก....”

(แพทย์นิติเวช 7, สัมภาษณ์, 21 ธันวาคม 2564)

“วัสดุอุปกรณ์มันขาดแคลนอยู่แล้วเพราะงบประมาณให้ไม่เพียงพอ เช่น ในโรงพยาบาลจังหวัดการของงบประมาณเพื่อจ้างแพทย์นิติเวช หรือผู้ช่วย หรือเพื่อทำห้องผ่าศพ บางที่มันขอไม่ได้ โรงพยาบาลไม่ได้มีงบประมาณให้ บางที่มีแพทย์นิติเวชจริง แต่ไม่มีห้องผ่าศพ หรือวัสดุอุปกรณ์ เราก็ต้องไปขอยืมที่อื่นผ้า หรือไม้ก็ไม่ผ่าเลย ส่งศพไปที่ที่มีเครื่องมือพร้อมให้เขาผ่าเลยซึ่งจะมีปัญหาเรื่องขนย้าย “คนตายเราตรวจเร็วที่สุดดีที่สุด ตรวจที่เกิดเหตุเร็วที่สุดและผ่าชันสูตรเร็วที่สุด

มันก็จะดีกว่า เพราะถ้าเราเก็บไว้นาน ๆ ศพมันมีการเปลี่ยนแปลงสภาพหลังการตาย” อาจมีการนำบ้าง แม้มีการแช่เย็นในห้องแช่ศพมันก็ไม่ได้ 100%

....ถ้าโรงพยาบาลไหนไม่มีเครื่อง X-ray ของนิติเวช หมอก็จะเลือกทำเฉพาะเคสที่ไม่มีการ X-ray เช่น เคสที่ป่วยตาย หรือนอนตายอยู่ที่บ้าน หรือเส้นเลือดในสมองตีบ หรือเส้นเลือดแตกในช่องท้องในช่องอก ฯลฯ แต่เคสไหนที่มีกระดูกหัก บาดเจ็บรุนแรงที่ค่อนข้างเยอะ หรือมีกระสุนคาอยู่ในร่างกาย ถ้าไม่มีเครื่อง X-ray ก็จะไม่ทำ ปกติเครื่อง X-ray กับเครื่อง CT-Scan มีอยู่ในโรงพยาบาล แต่เขาจะไม่เอามาทำกับศพ มันแล้วแต่นโยบายผู้บริหารของแต่ละโรงพยาบาลด้วย”

(แพทย์นิติเวช 8, สัมภาษณ์, 22 ธันวาคม 2564)

“อุปกรณ์การตรวจศพโดยการผ่าทั่วไป เช่น มีด เลื่อยไฟฟ้า ตราชั่ง ไม่มีปัญหาอะไร เนื่องจากใช้งบประมาณไม่มากนัก แต่เครื่องมือบางอย่างที่อาจไม่ได้ใช้ในทุกศพ แต่จะมีประโยชน์ในบางศพเท่านั้น คือ เครื่องถ่ายภาพ X-ray และ/หรือ CT-Scan ปัญหาคือ ต้องมีงบประมาณเพิ่มเติมในการบำรุงรักษา และต้องมีบุคลากรที่ฝึกโดยเฉพาะสำหรับใช้งานให้ได้เต็มประสิทธิภาพ นับเป็นเครื่องมือที่หาจุดสมดุลได้ยาก เพราะต้องลงทุนมาก แต่ไม่ใช่ศพทุกรายที่จะได้ใช้ประโยชน์จากเครื่องมือนี้....

เครื่องมือที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน คือ มีดสำหรับผ่าศพ เลื่อย คีมตัดกระดูก ตราชั่งสำหรับชั่งน้ำหนักศีรษะ ถ้วยตามปริมาณของเหลว กระบอกเก็บสิ่งส่งตรวจ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “กล้องถ่ายภาพ” สำหรับเก็บภาพ สิ่งที่ตรวจเจอ”

(แพทย์นิติเวช 9, สัมภาษณ์, 27 ธันวาคม 2564)

สภาพปัจจุบันด้านวัสดุอุปกรณ์ของแพทย์นิติเวชพบว่า มีวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานหลายอย่าง ทั้งอุปกรณ์พื้นฐานที่โรงพยาบาลทั่วไปสามารถจัดหาได้ใช้งบประมาณไม่มาก เช่น อุปกรณ์ผ่าศพ มีด เลื่อย ตาชั่ง ถุงมือ ชุดป้องกัน ชุดผ่า, isolated gown, surgical gloves, mask และอุปกรณ์ป้องกันอื่น ๆ รวมถึงระบบดูดอากาศและฆ่าเชื้อในห้องผ่า กล้องถ่ายภาพ ฯลฯ และอุปกรณ์ที่ซับซ้อนมีราคาแพง มีขนาดใหญ่ กินไฟ และมีค่าซ่อมแซมบำรุงรักษาสูงซึ่งนำมาใช้เฉพาะบางกรณี เช่น เครื่องถ่ายภาพ X-ray Portable หรือ เครื่อง CT-Scan ซึ่งเป็นอุปกรณ์ที่จำเป็นอย่างมากสำหรับศพที่กระดูกหัก บาดเจ็บรุนแรง หรือมีกระสุนคาอยู่ในร่างกาย หรือในศพที่ไม่สมควรผ่าศพ เนื่องจากอาจมีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อหรือการแพร่กระจายของเชื้อไปยังบุคลากร เช่น ศพที่ตรวจพบการติดเชื้อโควิด เอชไอวี เป็นต้น ในโรงพยาบาลทั่วไปไม่มีอุปกรณ์เหล่านี้สำหรับการชันสูตรพลิกศพแต่มีไว้สำหรับผู้ป่วยทั่วไป บางแห่งไม่มีห้องผ่าศพให้ ทำให้แพทย์นิติเวชที่ประจำอยู่ใน

โรงพยาบาลเลือกชั้นสูตรเฉพาะศพที่ไม่ต้องผ่า หรือไม่ต้องเอ็กซ์เรย์ แล้วส่งต่อไปยังสถาบันนิติเวช หรือโรงพยาบาลที่มีความพร้อมมากกว่า ซึ่งมีปัญหาเรื่องขนย้ายเพราะศพจำเป็นต้องตรวจโดยเร็วที่สุด หากเก็บศพไว้นานย่อมมีการเปลี่ยนแปลงสภาพหลังการตาย แม้มีการแช่เย็นในห้องแช่ศพก็ไม่อาจคงสภาพเดิมไว้ได้ทั้งหมด ส่งผลต่อข้อเท็จจริงที่ได้จากการชันสูตรพลิกศพและการพิสูจน์หลักฐานได้ ในส่วนของสถาบันนิติเวช โรงพยาบาลตำรวจ แม้มีความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ ห้องผ่าศพ ตลอดจนห้องปฏิบัติการทางนิติวิทยาศาสตร์ต่าง ๆ แต่ก็พบว่า มีอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานที่ปัจจุบันเครื่องเสียไม่ได้รับการซ่อมแซมบำรุงรักษาเพื่อนำกลับมาใช้งานอีก การบริหารจัดการคือ ซื้อเครื่องใหม่มาแทนเครื่องเก่าทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณ เช่น เครื่องถ่ายภาพ X-ray Portable ซึ่งมีขนาดเล็ก ประหยัดไฟและราคาถูกโดยสามารถใช้ชั้นสูตรเบื้องต้น สแกนหาวัตถุในร่างกายโดยไม่ต้องผ่าศพ ไม่ถูกนำมาใช้เนื่องจากเครื่องเสียไม่ได้รับการซ่อมแซม แต่กลับจัดหาเครื่อง CT-Scan มาแทนซึ่งมีขนาดใหญ่ ราคาแพง กินไฟ และค่าซ่อมแซมบำรุงรักษาสูง

เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานเห็นว่าวัสดุอุปกรณ์ (Material) ที่ใช้ในการปฏิบัติงานมีความทันสมัยกว่าในอดีต แต่ก็ยังขาดวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นบางอย่าง มีรายละเอียดดังนี้

“เครื่องมือเครื่องมือก็ทันสมัยอยู่ เราก็ติดตามข้อมูลจากงานวิจัย จาก FBI ถือว่าแตกต่างจากอดีตเยอะ ทำงานเป็นระบบเยอะ คือ เรามี ISO เป็นแกนหลัก ฉะนั้น พฐ. ทั่วประเทศก็ทำงานเป็นมาตรฐานเดียวกัน แล้วอุปกรณ์พื้นฐานในการทำงานทั่วประเทศก็จะเหมือนกัน ที่ผ่านมาก็มีโพลีไลน์ (Polilize) เป็นไฟฉายหลายความถี่ช่วยตรวจเก็บสารคัดหลั่ง และเครื่องเมทอล ดีเท็คเตอร์ (Metal Detector) เป็นเครื่องตรวจจับโลหะ พวกหัวกระสุนชิ้นเล็ก ๆ ที่เราไม่เห็นด้วยตาเปล่า ตกไปในป่าในพงหญ้า อย่างโดรน (Drone) เป็นเครื่องมือที่จำเป็นแต่ขอไปก็โดนตัดงบประมาณเอาไว้ถ่ายภาพมุมสูงอย่างกรณีไฟไหม้อาคารสูง ตึก คอนโดฯ เราไม่สามารถขึ้นไปถ่ายภาพได้ ถ้ามีโดรนก็ทำให้ถ่ายภาพเหล่านั้นได้ ทำให้การวิเคราะห์ การประเมินความแข็งแรงของโครงสร้างอาคาร หรือพิจารณาจุดต้นเพลิงก็จะทำให้ช่วยในการตรวจวิเคราะห์ได้ โดรนราคาไม่แพงนะ แต่คงเป็นนโยบายของผู้บังคับบัญชา อาจเป็นเพราะถ้าซื้อก็ต้องซื้อให้ทั่วประเทศซึ่งต้องใช้งบประมาณค่อนข้างมาก...”

(พิสูจน์หลักฐาน 2, สัมภาษณ์, 5 กรกฎาคม 2564)

“วัสดุอุปกรณ์ก็ยังไม่เพียงพอ เช่น น้ำมัน ยานพาหนะ ที่ใช้ในการออกไปตรวจเหตุในแต่ละเดือนถ้าเดือนไหนไม่พอก็ต้องร้องขอ...”

(พิสูจน์หลักฐาน 3, สัมภาษณ์, 22 ธันวาคม 2564)

“ถ้าเป็นวัสดุสิ้นเปลือง อุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์ยังขาดแคลนอยู่ เนื่องจากคืบคั้นขึ้นอย่างต่อเนื่อง ไม่เคยลดลง โดยเฉพาะวัสดุสิ้นเปลือง เช่น แก๊สสำหรับรันเขม่าสารเคมีจะต้องคอยป้อนตลอด แต่งบประมาณที่จัดสรรให้แต่ละปี ในแต่ละไตรมาสจะค่อย ๆ ททยอลงมา ข้อเท็จจริงบางไตรมาสอาจจะจัดสรรมาครบ แต่มีปัญหา เช่น กรณีมีการชุมนุมทางการเมืองเกิดขึ้นจำเป็นจะต้องมีการตรวจเก็บเขม่าเป็นร้อยคน แก๊สหรือสารเคมีสำหรับรันเขม่าไม่เพียงพอ หมดก่อนงบประมาณของไตรมาสถัดไปของแต่ละปี ผมก็ต้องปรึกษากับผู้บังคับบัญชาว่าจะแก้ปัญหาอย่างไรในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนสามารถเฉลี่ยจากกองอื่นเพื่อที่จะมาซื้อแก๊สหรือวัสดุที่ต้องใช้ เช่น เฉลี่ยจากงบการเดินทางไปราชการ หรืองบการฝึกอบรม ได้หรือไม่ เป็นต้น”

(พินิจหลักฐาน 4, สัมภาษณ์, 23 ธันวาคม 2564)

สภาพปัจจุบันด้านวัสดุอุปกรณ์ (Material) ของเจ้าหน้าที่พินิจหลักฐานพบว่า มีความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ในระดับหนึ่ง เนื่องจากในปัจจุบันมีการจัดทำเป็นมาตรฐาน ISO ทำให้วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ ตลอดจนวิธีการจัดเก็บบำรุงรักษา การเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานเป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ อย่างไรก็ตาม ยังมีปัญหาในเรื่องวัสดุสิ้นเปลือง กรณีเกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น การชุมนุมทางการเมือง จำเป็นต้องมีการตรวจเก็บเขม่าจากคนเป็นจำนวนมากทำให้งบประมาณในส่วน of วัสดุสิ้นเปลืองไม่เพียงพอ และอุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์ยังขาดแคลนอยู่ บางอย่างขอไปแต่ไม่ได้รับการพิจารณา เช่น โดรน (Drone) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการถ่ายภาพมุมสูง ในกรณีไฟไหม้อาคารสูง ตึก คอนโดฯ ที่เจ้าหน้าที่ไม่สามารถขึ้นไปถ่ายภาพได้ แต่ถ้ามีโดรนก็ทำให้ถ่ายภาพได้ ซึ่งภาพถ่ายทำให้การวิเคราะห์ การประเมินความแข็งแรงของโครงสร้างอาคาร หรือพิจารณาจุดต้นเพลิงได้

4) สภาพปัจจุบันด้านวิธีการ (Method) เป็นเทคนิควิธีการปฏิบัติงานในรูปแบบต่าง ๆ ที่ทำให้งานประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น การจัดการหรือการบริหารในองค์กรธุรกิจ ประกอบด้วยระบบการผลิตหรือระบบการให้บริการต่าง ๆ หากมีระบบที่ชัดเจนตลอดจนมีระเบียบ ขั้นตอน วิธีการต่าง ๆ ในการทำงาน ย่อมส่งผลให้องค์กรประสบความสำเร็จได้ด้วยดี (สุรพันธ์ ฉันทแดนสุวรรณ, 2550) ผู้ให้ข้อมูลมีเทคนิควิธีการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ดังนี้

ด้านวิธีการปฏิบัติงาน (Method) **พนักงานสอบสวน** มีหน้าที่ในการรับแจ้งความ รวบรวมพยานหลักฐาน สอบสวนบุคคลที่รู้เห็นและเกี่ยวข้องในคดีเพื่อทำสำนวนส่งพนักงานอัยการ ในคดีฆาตกรรมเมื่อพนักงานสอบสวนได้รับแจ้งเหตุแล้วนอกจากการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ พร้อมทั้งประสานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลจากการสัมภาษณ์มีรายละเอียดดังนี้

“ทุกคดีต้องมีพยานหลักฐานในที่เกิดเหตุ หนึ่งต้องดูว่ามีพยานหลักฐานอะไรตกในที่เกิดเหตุมีบ้าง สองคือมีพยานแวดล้อมมีใครเห็นบ้าง ต่อมาดูว่ามีแรงจูงใจอะไร ผู้เสียชีวิตหรือผู้ถูกทำร้ายมีสาเหตุหรือความขัดแย้งกับใครมาก่อน ที่สำคัญ คือ ต้องตรวจดูพยานหลักฐานที่ผู้กระทำผิดทิ้งไว้ในที่เกิดเหตุ เช่น ลายนิ้วมือ ดีเอ็นเอ ฯลฯ และทุกวันนี้ มีกล้องวงจรปิดก็ช่วยได้เยอะมาประกอบในการดำเนินคดี ส่วนนิติวิทยาศาสตร์ก็ช่วยได้ประมาณ 60% ในการเชื่อมโยงยืนยันการกระทำผิดของผู้ต้องหา...”

(พนักงานสอบสวน 1, สัมภาษณ์, 1 เมษายน 2564)

“สิ่งแรกที่ต้องทำ คือ ต้องรักษาสถานที่เกิดเหตุ ซึ่งเป็นหน้าที่ของฝ่ายป้องกันปราบปรามเนื่องจากอยู่ในพื้นที่อยู่แล้ว เพราะเมื่อเกิดเหตุเขาจะได้รับแจ้งเหตุก่อนและต้องเข้าไปดูแลเพื่อไม่ให้สถานที่เกิดเหตุถูกทำลาย โดยการกั้นเชือก (Police Line) ไว้ ต่อมาฝ่ายสืบสวนก็จะเข้าไปดูว่ามีพยานหลักฐานอะไรที่จะทำให้ทราบว่าใคร คือ คนร้าย เมื่อพนักงานสอบสวนไปถึงที่เกิดเหตุ ก็จะเรียกพยานหลักฐานมาช่วยเก็บพยานหลักฐานและพิจารณาว่ามีหลักฐานใดที่จะนำไปถึงตัวคนร้ายได้ และเรียกแพทย์มาชันสูตรสาเหตุการตายว่าตายเพราะอะไร พนักงานสอบสวนก็จะถ่ายรูปที่เกิดเหตุรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง และเรียกพยานบุคคลมาสอบปากคำ”

(พนักงานสอบสวน 2, สัมภาษณ์, 19 เมษายน 2564)

“เทคนิคในการดำเนินคดี คือ เมื่อเกิดเหตุต้องล้อมพื้นที่ไว้ เพื่อจะเก็บพยานหลักฐานในที่เกิดเหตุให้ได้มากที่สุด ประสานสายตรวจที่เข้าไปที่เกิดเหตุก่อนให้รักษาสถานที่เกิดเหตุไว้ไม่ให้บุคคลภายนอกทำให้พยานหลักฐานสูญหายหรือห้ามบุคคลเข้าออกพื้นที่ ถ่ายภาพทุกมุมเก็บทั้งหมดกัน Police line ห้ามไม่ให้เข้ามาปนเปื้อนพยานหลักฐาน ในคดีจ้างวานที่มีความซับซ้อน ก็ต้องจับตัวผู้ก่อเหตุให้ได้ก่อน จึงจะสอบสวนหาตัวผู้จ้างวาน โดยใช้พยานแวดล้อมหรือพยานหลักฐานอื่นมาประกอบ “มันขึ้นอยู่กับพยานหลักฐานที่ได้มาก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ หรือหลังเกิดเหตุด้วย” พยานหลักฐานมันเพียงพอขนาดไหนที่จะดำเนินคดีผู้อยู่เบื้องหลัง กรณีรู้ตัวคนทำอยู่แล้วก็ไม่ยากหรือมีรายละเอียดชัดเจน ทราบว่าใครทำ หรือคนทำรอมอบตัวอยู่แล้วและรับสารภาพแล้ว คดีไม่ยุ่งยากซับซ้อน ก็ไม่อาจไม่เรียก พฐ. มา เช่น ฆ่ากันตายแล้วรอมอบตัวถือมีดรอตำรวจ...”

(พนักงานสอบสวน 3, สัมภาษณ์, 24 มิถุนายน 2564)

“ถ้ามีคดีเกิดขึ้น ตามปกติตามขั้นตอนก็ต้องรายงานผู้บังคับบัญชาก่อน ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมตรวจที่เกิดเหตุ ทั้งแพทย์และพิสูจน์หลักฐานมารวบรวมพยานหลักฐาน ก็จะมีการสอบพยานในที่เกิดเหตุ จัดข้อมูลรายละเอียดที่เขาเห็นในที่เกิดเหตุ แล้วค่อยเรียกมาสอบสวนเพิ่มเติมอีกทีหนึ่ง พอได้ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตายก็ดูว่าเขามีปมขัดแย้งอะไร กรณีศพนิรนามก็ต้องเก็บลายพิมพ์นิ้วมือเพื่อตรวจสอบว่าเป็นใคร แล้วค่อย ๆ สืบสวนต่อไป”

(พนักงานสอบสวน 4, สัมภาษณ์, 30 ธันวาคม 2564)

“ถ้ามีคดีเกิดขึ้น อันดับแรกเขาจะแจ้งร้อยเวร (พนักงานสอบสวน) แล้วก็ประสานสายสืบกับสายตรวจให้กันที่เกิดเหตุ สายตรวจเขาจะไปเร็วกว่าเราเพราะเขาอยู่ใกล้กว่าเราเขาอยู่ในพื้นที่เขต ขณะที่เราอยู่ใน สน. รับเรื่องชาวบ้านอยู่ เข้าเวรอยู่ เราไปไม่ทันเขาหรอก ต้องให้เขาไปกันพื้นที่ไว้ก่อน แล้วให้เขาขอรายละเอียดให้เราก่อน ถามจากคนแถวนั้นว่าคนตายชื่ออะไร แล้วให้เขาช่วยถ่ายรูปส่งไลน์มาให้ เพื่อที่เราจะได้โทร. เรียกหมอหรือพิสูจน์หลักฐานมา เวลาหมอถามเราก็จะได้อธิบายตามรายละเอียดที่เขาส่งมาให้ ถ้าเป็นแต่ก่อนต้องไปยื่นที่เกิดเหตุ แล้วค่อย โทร.หาหมอเพื่อแจ้ง แต่ถ้าเพื่อความรวดเร็วก็ประสานหมอได้เลย โดยจะโทร.บอกหมอก่อน พฐ. เพราะเราไม่รู้ว่าเขาตายหรือยัง หมอมาที่เกิดเหตุก็จะบอกได้ ภูภัยจะเป็นหน่วยแรกที่เข้าใกล้ที่สุด เขาจะมีวิทยุ สน. เราประสานกันตลอด คอยรับเรื่อง 24 ชม. พอไปถึงที่เกิดเหตุหมอกับ พฐ. ยังมาไม่ถึง สายสืบกับสายตรวจเขารอเราอยู่แล้ว เราก็ต้องถามว่าใครเห็นเหตุการณ์เป็นคนแรก ขอเบอร์เขาไว้เพื่อติดต่อเขาเป็นพยาน เช่น ถ้าตกตึกตาย เราก็ต้องถามเขาว่าตกลงมาจากชั้นไหน เพื่อจะได้ขึ้นไปดูที่เกิดเหตุแล้วก็ถ่ายรูปบริเวณที่เกิดเหตุไว้ แต่เราจะไม่เข้าไปในห้องที่เกิดเหตุ ถ่ายเฉพาะด้านนอก รอให้ พฐ. เขามาเก็บรวบรวม พฐ. เขาจะมาบอกเราเองว่าเจออะไรในที่เกิดเหตุบ้าง เราถึงจะใส่ถ่ายรูปตามที่เขายก (ถ่ายเสร็จก็นำข้อมูลใส่ไว้ใน sd card เพื่อนำมาลงไว้ในโน้ตบุ๊ก) จากนั้นก็ประสานกับสายสืบให้เขาไล่กล้องวงจรปิด หมอก็จะจัดการที่ศพอย่างเดียวเลย”

(พนักงานสอบสวน 5, สัมภาษณ์, 30 ธันวาคม 2564)

“ในคดีข่มขืนกระทำชำเรา เมื่อเด็กซึ่งผู้เสียหายมาแจ้งความ ในการตรวจพิสูจน์พนักงานสอบสวนต้องรีบส่งเด็กไปตรวจที่โรงพยาบาลตำรวจ ที่นี้ร่องรอยการข่มขืนต้องมีการเก็บทั้งน้ำอสุจิ สารพันธุกรรมซึ่งเป็นกระบวนการทางนิติวิทยาศาสตร์ใช้เวลาเป็นเดือนกว่าจะทราบว่าจะตรวจพบอะไรบ้าง ในการเก็บสารพันธุกรรม เมื่อเขาเก็บสารพันธุกรรมได้เขาก็จะบรรจุหีบห่อและแช่แข็งไว้ พนักงานสอบสวนก็ต้องทำหนังสือไปขอและขับรถไปรับเอง

ในคดีที่รู้ตัวคนร้าย หมายถึงมาแล้วไม่มา พนักงานสอบสวนก็ต้องออกหมายจับ หมายจับแล้วจับไม่ได้เนื่องจากมีการหลบหนี หมายจับนี้ก็จะต้องไปค้างอยู่ในระบบ ในส่วนของพนักงานสอบสวนก็จะทำคดีอื่นต่อ สายสืบซึ่งมีหน้าที่จับกุมพอจับได้ก็นำตัวมาส่งพนักงานสอบสวน คือ สืบสวน กับสอบสวนต้องทำงานร่วมกัน แต่พนักงานสอบสวนจะเหนื่อยกว่านะ แต่สายสืบก็จะเสี่ยงถูกยิงตายก็เยอะ เช่น ไปจับยาบ้าส่วนใหญ่ก็จะไม่รอด

เทคนิคในการสอบปากคำผู้ต้องหาหญิงที่เป็นเยาวชนต้องมีไหวพริบและจิตวิทยาในการพูดคุย หากเป็นเยาวชนก็ต้องมีพนักงานอัยการและนักจิตวิทยาช่วยกันสอบสวนเพื่อไม่ให้กระทบกระเทือนจิตใจเด็ก เพราะเขามีสิทธิของเขา ทั้งสิทธิของผู้เสียหาย สิทธิของพยาน สิทธิของผู้ต้องหา กรณีที่เยาวชนเป็นผู้ต้องหา เราจะทำอย่างไรให้เด็กพูดความจริง ต้องมีเทคนิค ถามอย่างไรไม่ให้กระทบกระเทือนจิตใจเด็ก ถ้าถามถึงจุดหนึ่งเขาอาจเครียด แล้วร้องไห้ก็ต้องเอาตัวออกไปก่อน

หากเป็นคดีเกี่ยวกับเพศ ผู้เสียหายเขาอยากเล่า หากผู้เสียหายเป็นหญิงเขาจะส่งพนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการที่เป็นหญิงมาสอบปากคำ เพราะจะนุ่มนวลกว่า แต่นักจิตวิทยาส่วนใหญ่เป็นหญิงอยู่แล้ว ส่วนเทคนิคในการสอบสวนของสารวัตร คือ เราต้องมีวิธีการในการซักถามพยาน แต่บางครั้งการถามก็กระทบกระเทือนจิตใจเด็ก เช่น เราต้องการความจริง เราต้องพูดกับน้องอย่างไร ให้เขามีความรู้สึกที่ดี ในการรวบรวมพยานหลักฐานต้องทำให้เร็วที่สุด โดยเฉพาะในคดีข่มขืน ซึ่งปัจจุบันเฟซบุ๊ก ไลน์ ทำให้มีคดีพวกนี้เกิดขึ้นมากกว่าร้อยละ 80 ของคดีที่ทำในปัจจุบันส่วนใหญ่มาจากพวกนี้ ถ้าไม่รู้ตัวผู้ต้องหาแต่ทราบชื่อหรือรู้ว่าผู้ต้องหาเป็นใครแต่ไม่ทราบเราก็ให้สายสืบช่วย”

(พนักงานสอบสวน 6, สัมภาษณ์, 3 กรกฎาคม 2564)

เมื่อมีคดีฆาตกรรมเกิดขึ้น หลักการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน คือ การให้ความสำคัญกับการเก็บรักษาสถานที่เกิดเหตุให้คงสภาพเดิมไว้โดยป้องกันไม่ให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามาในสถานที่เกิดเหตุเพราะอาจจะทำให้พยานหลักฐานบางอย่างอาจสูญหาย ถูกทำลาย หรือเปลี่ยนแปลงไปได้ หากพนักงานสอบสวนไม่สามารถเดินทางไปได้อย่างทันท่วงที ก็จะประสานงานไปยังสายสืบที่อยู่ในพื้นที่ และแจ้งกู้ภัยฯ ที่อยู่ใกล้บริเวณเกิดเหตุซึ่งคอยรับเรื่องแจ้งเหตุตลอด 24 ชั่วโมง ให้ช่วยดำเนินการต่าง ๆ ล่วงหน้า อาทิ ป้องกันสถานที่เกิดเหตุ สอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ตาย ส่งภาพถ่ายผู้ตายและสถานที่เกิดเหตุมาทางแอปพลิเคชันไลน์ (Line) สำหรับเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการตอบข้อซักถามเพื่อประสานแจ้งให้แพทย์นิติเวชมาชันสูตรพลิกศพและแจ้งให้เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานมาเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน เมื่อพนักงานสอบสวนเดินทางมาถึงสถานที่เกิดเหตุก็ทำการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ดูว่ามีพยานหลักฐานใดบ้าง แล้วถ่ายภาพไว้ จากนั้นก็สอบถามพยานแวดล้อมว่า

มีใครเห็นเหตุการณ์บ้างเพื่อค้นหาแรงจูงใจในการฆาตกรรม ผู้เสียชีวิตหรือผู้ถูกทำร้ายมีสาเหตุหรือความขัดแย้งกับใครมาก่อน

ด้านวิธีการปฏิบัติงาน (Method) ในการชันสูตรพลิกศพ แพทย์นิติเวชมีหน้าที่ทำรายงานถึงสภาพของศพ หรือส่วนของศพตามที่พบเห็น หรือตามที่ปรากฏจากการตรวจ พร้อมแสดงความเห็นเกี่ยวกับเหตุที่ตายเท่าที่จะทำได้ อย่างไรก็ตาม ในบางคดีแพทย์นิติเวชอาจให้ความเห็นในการชันสูตรพลิกศพแตกต่างกันและมีโอกาสผิดพลาดได้ ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ใช้ความรู้ที่ฝึกอบรมจากโรงเรียนแพทย์ร่วมกับประสบการณ์และการสังเกต เพิ่มความใส่ใจและความละเอียดรอบคอบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและเพียงพอที่จะตอบคำถามประเด็นทางกฎหมายของคดีนั้น ๆ ได้...”

(แพทย์นิติเวช 1, สัมภาษณ์, 7 พฤษภาคม 2564)

“ปัญหาที่เกี่ยวกับความเห็นทางการแพทย์ที่นำมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน คือ แพทย์มีโอกาสตรวจและให้ความเห็นจากการตรวจบาดแผลหรือความเห็นจากการตรวจศพผิดพลาดได้ แม้กระทั่งแพทย์นิติเวชก็สามารถให้ความเห็นผิดพลาดได้และหากไม่ใช่แพทย์นิติเวช ความผิดพลาดจะสามารถเกิดขึ้นได้มากกว่า โดยในอดีตพบว่าแม้กระทั่งในประเทศสหรัฐอเมริกาที่เคยรายงานความผิดพลาดในการใช้หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการลงโทษจำเลยมาแล้ว เช่นในสมัยก่อนมีการใช้การตรวจลักษณะโครงสร้างของเส้นผมเพื่อใช้พิสูจน์ว่าเป็นเส้นผมจากคนเดียวกันหรือไม่ซึ่งมีกรณีที่ FBI ยืนยันว่าเส้นผมสองเส้นนี้ คือ เส้นผมของคนๆ เดียวกันในขณะที่เมื่อไปทำการตรวจสอบสารพันธุกรรมกลับพบว่าเส้นผมนี้ไม่ใช่ของคนๆ เดียวกันหรือกรณีการใช้ร่องรอยการกัดมา ยืนยันว่าเป็นรอยกัดโดยจำเลยแต่สารพันธุกรรมกลับไม่ใช่ของจำเลย ขนาดประเทศพัฒนาแล้วยังเกิดความผิดพลาดได้ประเทศกำลังพัฒนานั้นก็สามารถเกิดความผิดพลาดได้เช่นกันและโอกาสผิดพลาดอาจมากกว่าด้วยซ้ำ

ปัญหาที่เกี่ยวกับการนำความเห็นของแพทย์ที่ทำงานด้านชันสูตรพลิกศพหรือผ่าพิสูจน์ศพที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมนั้นมิให้เห็นมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เช่น คดีนายห้างทองธรรมวัฒน์อดีต ส.ส.กรุงเทพมหานครที่บทรูปคือ ไม่มีหลักฐานทางวิชาการใดที่ยืนยันได้เลยว่าผู้ตายถูกผู้อื่นทำให้ตายแล้วนำมาจัดฉากเป็นการฆาตกรรมอำพรางหรือนายสุนทรวงศ์ดาวนักแม่นปืนยิงตัวตายในขณะที่ถูกตำรวจล้อมจับแต่แพทย์กลับยืนยันในรายงานว่าถูกผู้อื่นยิงตาย กรณีนางสาววัชรีย์ สมบองนักศึกษากำแพงเพชรที่ไม่มีหลักฐานทางวิชาการ

ไต่เช่นกันที่ยืนยันได้ว่าผู้ตายถูกรัดคอ แต่แพทย์กลับให้ความเห็นกับญาติว่าเป็นการตายจากการถูกรัดคอ และกรณีการเสียชีวิตของน้องนักเรียนเตรียมทหารภาคพงค์ ตัญญาญจน์ที่ให้ความเห็นขัดแย้งกันระหว่างแพทย์ผู้ผ่าพิสูจน์ศพสองสถาบัน ตัวอย่างเหล่านี้ คือ ตัวอย่างของความล้มเหลวในกระบวนการยุติธรรมที่นำหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์หรือความเห็นต่อหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่ผิดหลักวิชาการมาใช้ในการตั้งข้อกล่าวหาต่อผู้ต้องหาหรือจำเลย และในปัจจุบันก็ยังคงมีความผิดพลาดในลักษณะนี้อย่างต่อเนื่อง ดังเช่นในกรณีน้องหญิง นางสาวนริگانต์ ยาวีราชที่นำความเห็นของการผ่าพิสูจน์ศพที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการมาใช้ในการตั้งข้อกล่าวหาจำเลย

ความเห็นแพทย์มีโอกาสผิดพลาดเกิดขึ้นได้เสมอ และปัจจุบันก็ยังมีกรณีเหล่านี้ให้เห็นอยู่เป็นประจำแล้วเราจะสามารถตรวจสอบได้อย่างไรว่าแพทย์ให้ความเห็นไม่ถูกต้อง...”

(แพทย์นิติเวช 2, สัมภาษณ์, 28 มิถุนายน 2564)

“การผ่าศพไม่ใช่การผ่าดูอวัยวะเท่านั้น เมื่อผ่าเสร็จแล้ว ต้องมีการนำเนื้อเยื่อจากศพไปตรวจวิเคราะห์ทางกล้องจุลทรรศน์ โดยเฉพาะกลุ่มที่เสียชีวิตด้วยโรคต่างๆ เพื่อนำส่งส่งตรวจจากศพไปวิเคราะห์ทางพิษวิทยาและเก็บตัวอย่างดีเอ็นเอที่อาจจำเป็นต้องนำไปใช้ในอนาคตก่อนที่แพทย์จะสรุปสาเหตุการตายในรายงาน

โอกาสในการให้ความเห็นหรือวินิจฉัยผิดพลาดสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งจากตัวแพทย์เอง และจากส่วนกระบวนการ หากเกิดจากแพทย์ก็ควรมีการพัฒนากระบวนการที่สามารถขอความเห็นเพิ่มเติมจากองค์กรวิชาชีพได้ หากเกิดจากความผิดพลาดด้านกระบวนการนำหลักฐานขึ้นสู่ศาล ปัจจุบันมีการสร้างมาตรฐานการครอบครองห่วงโซ่วิัตถุพยาน (Chain of custody) ของห้องปฏิบัติการวิเคราะห์และห้องปฏิบัติการทางการแพทย์อยู่แล้ว แต่ไม่ใช่ทุกหน่วยงานที่สามารถทำได้ในมาตรฐานเดียวกัน เนื่องจากต้องมีความพร้อมทั้งทางด้านบุคลากรและสถานที่จัดเก็บวิัตถุพยาน...”

(แพทย์นิติเวช 3, สัมภาษณ์, 11 กรกฎาคม 2564)

“ปัญหาในการปฏิบัติงานของผม คือ การให้อำนาจกับผู้บังคับการฯ นิติเวชมากเกินไป ผมไม่เคยมีปัญหา ผมทำงานถูกต้องทุกอย่าง ผมอาจจะเด่นมากเกินไปเพราะภรรยาเขาก็เป็นหมอเหมือนผม ตอนนี่แซงผมไปเรียบร้อยแล้ว นี่เป็นปัญหาของระบบราชการ....

....สถาบันนิติเวช โรงพยาบาลตำรวจจัดตั้งขึ้นมาเพื่ออำนวยความสะดวกและเพื่อให้การดำเนินงานของตำรวจรวดเร็วมีประสิทธิภาพขึ้น แต่เนื่องจากอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของตำรวจทำให้มีบางคดีที่มีความเคลือบแคลงจริง ๆ ควรจะแยกออกมาเป็นองค์กรอิสระทำให้มี

ความโปร่งใส ยุติธรรม เหมือนอัยการสูงสุด หรือองค์กรศาล โดยให้แพทย์มีอำนาจสอบสวนเหมือนระบบของสหรัฐอเมริกา ผมไม่คิดว่าเป็นการสร้างภาระงานให้ มองว่ามันเป็นหน้าที่และจะช่วยอำนวยความสะดวกยุติธรรมและโปร่งใสมากกว่า แต่เค้าคงไม่ยอม...”

(แพทย์นิติเวช 5, สัมภาษณ์, 19 ธันวาคม 2564)

“มีปัญหาเรื่องเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของสถาบันฯ ค่อนข้างกว้าง และใช้เวลาเดินทางไปยังสถานที่เกิดเหตุนาน แพทย์จึงไม่สามารถไปชันสูตรพลิกศพร่วมกับพนักงานสอบสวนได้ ทุกเคส แต่จะมีแนวทางปฏิบัติคือ แพทย์จะไปชันสูตรพลิกศพในกรณีเคสที่มีความสำคัญหรือมีประเด็นด้านคดีเป็นหลัก เช่น ฆาตกรรม การตายในระหว่างการควบคุมของเจ้าพนักงาน หรือการตายที่ยังไม่ทราบพฤติการณ์การตายที่แน่ชัดว่าเกิดจากการฆ่าตัวตาย ฆาตกรรม หรืออุบัติเหตุ ส่วนเคสอื่นๆ ที่สงสัยว่าจะเป็นการตายจากโรคธรรมชาติ หรือเคสที่ไม่มีประเด็นด้านคดีมากนัก จะมีเพียงพนักงานสอบสวนที่ไปชันสูตรพลิกศพ ณ สถานที่เกิดเหตุ และศพที่อยู่ในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบทุกเคสจะถูกส่งมาผ่าและตรวจเพิ่มเติมที่สถาบันฯ ทำให้บางเคสที่แพทย์ไม่ได้ร่วมออกตรวจสถานที่เกิดเหตุด้วยมักไม่ค่อยได้ประวัติหรือไม่มีประวัติของศพนั้นเลย จึงขาดข้อมูลในการใช้ตัดสินใจว่าจะตรวจหรือเก็บสิ่งส่งตรวจใดเป็นพิเศษสำหรับศพรายนั้น หรือบางครั้งได้ทราบประวัติในภายหลังก็ต้องย้อนกลับมาตรวจหรือเก็บสิ่งส่งตรวจอีกครั้ง ก่อให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน จึงควรมีการแก้ไขโดยการพูดคุยกับพนักงานสอบสวนว่าแพทย์ต้องการประวัติหรือข้อมูลของศพอะไรบ้าง ควรมีการเขียนประวัติของศพ สิ่งที่พนักงานสอบสวนต้องการให้แพทย์ตรวจเพิ่มเติมเป็นพิเศษ และเบอร์โทรศัพท์ของพนักงานสอบสวนหรือญาติไว้ในใบนำส่งศพ สำหรับให้แพทย์ติดต่อสอบถามข้อมูลภายหลังได้ด้วย

หลักการปฏิบัติงาน ประการแรก คือ การชันสูตรพลิกศพ ณ สถานที่เกิดเหตุ เป็นการตรวจศพตามกฎหมายในกรณีการตายผิดธรรมชาติ และกรณีการตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงาน การชันสูตรพลิกศพเป็นการกระทำโดยบุคคลที่กฎหมายกำหนด ในกรณีการตายผิดธรรมชาติประกอบด้วย 2 ฝ่าย คือ แพทย์และพนักงานสอบสวน ส่วนกรณีการตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานประกอบด้วย 4 ฝ่าย คือ แพทย์ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ และพนักงานฝ่ายปกครอง

การชันสูตรพลิกศพมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ชันสูตรพลิกศพทำหนังสือแสดงว่า ผู้ตายคือใคร ตายที่ไหน สาเหตุและพฤติการณ์การตายคืออะไร ดังนั้น เมื่อไปชันสูตรพลิกศพจึงต้องหาคำตอบเหล่านี้ โดยเริ่มต้นจากการซักประวัติญาติหรือผู้เห็นเหตุการณ์ การค้นหาเอกสารหรือบัตรประจำตัวที่ใช้ระบุบุคคลของศพ ตรวจสถานที่เกิดเหตุและสภาพแวดล้อม ตรวจศพภายนอก ออก

รายงานและให้ความเห็นร่วมกับผู้ชันสูตรพลิกศพว่าจะจัดการกับศพนั้นอย่างไร ในกรณีที่มีเจ้าหน้าที่ พิสูจน์หลักฐานเข้าร่วมตรวจด้วย ควรรอเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานก่อนที่จะเข้าไปตรวจยังสถานที่เกิด เหตุ บางเคสที่แพทย์ไม่ได้ร่วมออกตรวจสถานที่เกิดเหตุด้วยมักไม่ค่อยได้ประวัติหรือไม่มีประวัติของศพ นั้นเลย จึงขาดข้อมูลในการใช้ตัดสินใจว่าจะตรวจหรือเก็บสิ่งส่งตรวจใดเป็นพิเศษสำหรับศพรายนั้น หรือบางครั้งได้ทราบประวัติในภายหลังก็ต้องย้อนกลับมาตรวจหรือเก็บสิ่งส่งตรวจอีกครั้ง ก่อให้เกิด ปัญหาในการปฏิบัติงาน จึงควรมีการแก้ไขโดยการพูดคุยกับพนักงานสอบสวนว่าแพทย์ต้องการ ประวัติหรือข้อมูลของศพอะไรบ้าง ควรมีการเขียนประวัติของศพ สิ่งที่พนักงานสอบสวนต้องการให้ แพทย์ตรวจเพิ่มเติมเป็นพิเศษ และเบอร์โทรศัพท์ของพนักงานสอบสวนหรือญาติไว้ในใบนำส่งศพ สำหรับให้แพทย์ติดต่อสอบถามข้อมูลในภายหลังได้ด้วย

ประการที่สอง คือ การผ่าศพ ควรถ่ายรูปประกอบด้วย เริ่มต้นจากการตรวจศพ ภายนอก เพื่อระบุให้ได้ว่าผู้ตายคือใคร โดยการตรวจพิสูจน์เอกลักษณ์ของบุคคล นับตั้งแต่เชื้อชาติ เพศ วัย ผิว ผม เลื้อยผ้า เครื่องประดับ รอยสัก รอยแผลเป็น หรือตำหนิตามร่างกาย หากศพมีสภาพ เปลี่ยนแปลงไปมาก เช่น ศพเน่า ศพไหม้เกรียม ศพเป็นกระดูก เหล่านี้มีความจำเป็นต้องเก็บสิ่งส่ง ตรวจเพิ่มเติมเพื่อใช้ในการพิสูจน์บุคคล เช่น DNA ลายพิมพ์นิ้วมือ ฟัน เป็นต้น ตรวจการเปลี่ยนแปลง ภายหลังการตาย ได้แก่ การแข็งตัวของศพ การตกสู่เบื้องต่ำของเลือดภายหลังตาย การเปลี่ยนแปลง ของร่างกายจากการเน่า เป็นต้น ตรวจบาดแผลภายนอกร่างกาย ต่อมาจึงทำการผ่าศพตรวจดูภายใน บันทึกการบาดเจ็บและพยาธิสภาพที่ตรวจพบ ตัดชิ้นเนื้อไปตรวจทางกล้องจุลทรรศน์ เก็บสิ่งส่งตรวจ ทางพิษวิทยา เช่น เลือด ปัสสาวะ อาหารในกระเพาะ น้ำลูกตา ฯลฯ หลังจากผ่าศพเสร็จแล้วจึง รวบรวมข้อมูลที่ได้และลงสาเหตุการตายเบื้องต้นในหนังสือรับรองการตายเพื่อให้ญาติไปขอใบมรณ บัตร จากนั้นแพทย์จะทำรายงานการผ่าศพและผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการต่างๆ ส่งให้แก่ พนักงานสอบสวนต่อไป”

(แพทย์นิติเวช 6, สัมภาษณ์, 20 ธันวาคม 2564)

“...แต่เนื่องจากการที่ทุกคนมีความรู้มากขึ้นและแบ่งหน้าที่กัน ทำให้ในบางครั้งการ ชันสูตรจึงเหมือนเป็นการที่เจ้าหน้าที่แต่ละส่วนทำงานแค่ของตัวเองให้เสร็จ ไม่ได้ทำงานร่วมกันและ พุดคุยกัน จึงอาจทำให้บางครั้งการทำงานจะมีปัญหาได้ อนาคตคิดว่าจะต้องมีแพทย์นิติเวชอย่างน้อย ประจำทุกจังหวัดในประเทศไทย หรือทุกหัวเมืองและอำเภอใหญ่ๆ เพื่อป้องกันการเกิดปัญหาและ ความผิดพลาดในการชันสูตรศพ การแก้ไขปัญหาเบื้องต้น อาจทำได้โดยการจัดอบรมแพทย์ทั่วไปใน ด้านการชันสูตร โดยอาจจัดทุกๆ 1-2 ปี เพื่อทบทวนความรู้ด้านนิติเวชแก่แพทย์ทั่วไป

หลักการปฏิบัติโดยส่วนมาก คือ จะรอให้พนักงานสอบสวนเข้าพื้นที่ก่อน เพื่อให้มั่นใจว่าพื้นที่นั้นปลอดภัย และจึงเข้าไปร่วมชั้นสูตร โดยส่วนมากของสถาบันนิติเวชจะมีเจ้าหน้าที่ที่เป็นผู้ช่วยเข้าไปด้วยและจะไปช่วยอำนวยความสะดวก เช่น จับพลิกศพ ส่องไฟ ชี้จุดที่แพทย์พลาดหรือมองไม่เห็น เป็นต้น

ในทางการแพทย์จะมีคำกล่าวที่ว่า “ไม่มีสิ่งใด 100%” ซึ่งคำกล่าวนี้ก็ยังสามารถนำมาใช้ได้กับศาสตร์ทางด้านนิติเวช ความผิดพลาดสามารถเกิดขึ้นได้กับทุกคน ไม่เว้นแม้แต่แพทย์เฉพาะทางที่มีประสบการณ์ แต่การเรียนเฉพาะทาง และการสั่งสมประสบการณ์จะเป็นการลดโอกาสที่จะเกิดข้อผิดพลาดนั้นขึ้น”

(แพทย์นิติเวช 7, สัมภาษณ์, 21 ธันวาคม 2564)

“หลัก ๆ คือ การชันสูตรพลิกศพ และการผ่าศพ อย่างแรกการชันสูตรพลิกศพ ตามป.วิอาญาให้แพทย์ออกไปเมื่อมีการตายผิดธรรมชาติ ถ้าไม่มีแพทย์นิติเวช ให้แพทย์สาขาอื่นไปดู ผมคิดว่าความรู้ที่เรียนมาก็ค่อนข้างเพียงพอในระดับหนึ่ง เวลาลงพื้นที่เกิดเหตุส่วนใหญ่ถ้าไม่ทราบเหตุการณ์ตายต้องนำมาผ่าชันสูตร เช่น คนตายแข็งแรงดี อายุยังน้อย ไม่มีประวัติการใช้ยาหรือการเจ็บป่วย ไม่มีบาดแผลอะไรเลยแบบนี้ต้องผ่าดู ถ้าผ่าดูแล้วเห็นชัดเจนว่าเส้นเลือดในหัวใจตีตันก็จะให้ความเห็นว่าหัวใจขาดเลือด แบบนี้ก็จะเป็นการตายตามธรรมชาติ พนักงานสอบสวนก็จะไม่ทำคดีต่อ เวลาเราไปที่เกิดเหตุเราก็จะไม่รู้ว่าอันไหนเป็นตายตามธรรมชาติหรือตายผิดธรรมชาติ

แพทย์นิติเวชไม่ต้องรอคำถามจากพนักงานสอบสวนว่าอยากรู้อะไรบ้าง เป็นหน้าที่ของแพทย์นิติเวชที่จะต้องเก็บหลักฐานจากศพให้ครบ หากมีการผ่าศพเราจะตรวจดูทั้งหมด ตามต่างจังหวัดถ้าไม่มีงานนิติเวชก็ไม่ได้ผ่า ต้องส่งศพไปในที่มีของพร้อม เช่น โรงพยาบาลศูนย์ฯ ถ้าแพทย์ทั่วไปลงพื้นที่เกิดเหตุ ไม่มีแพทย์คนไหนอยากจะรับความเสี่ยงไว้กับตัวเอง เช่น ฟันธงว่าคนนั้นคนนี้ตายเพราะเหตุนี้เหตุนี้ แล้วพอข้อเท็จจริงออกมามันไม่ใช่

แพทย์นิติเวชของไทยไม่ต้องระบุพฤติการณ์การตาย เช่น ตายจากการฆาตกรรม อุบัติเหตุ ฆ่าตัวตาย หรือถูกสัตว์ทำร้าย ต่างจากอเมริกาที่ต้องบอกพฤติการณ์การตายด้วยว่าคนนี้ฆ่าตัวตาย อุบัติเหตุ หรือถูกฆาตกรรม เป็นต้น แต่หน้าที่ของแพทย์นิติเวชไทย แค่บอกสาเหตุการตาย เช่น สมองขาดอากาศจากการถูกรัดที่ลำคอ แต่หมอบางคนบอกว่าถูกแขวนคออาจเป็นความเข้าใจที่ผิด...”

(แพทย์นิติเวช 8, สัมภาษณ์, 22 ธันวาคม 2564)

“ตรวจโดยละเอียด ตั้งแต่ร่างกายภายนอกมีบาดแผลอะไรบ้าง จดบันทึกและถ่ายภาพทั้งหมด อวัยวะภายในเป็นส่วนที่สำคัญ เป็นสาเหตุการตายได้บ่อย ๆ ได้แก่ สมอง หัวใจ ปอด และเลือดบริเวณลำคอ ในอก ในท้อง อย่างไรก็ตาม อวัยวะส่วนอื่น ๆ ก็ต้องตรวจด้วย ไม่ได้ดูแค่ อวัยวะสำคัญที่พุดถึงไปแล้ว ทั้งนี้ เลือกเก็บสิ่งส่งตรวจให้ครอบคลุมเหมาะสม เพื่อตรวจทางห้องปฏิบัติการต่อ ทั้งด้านการส่งกล้องจุลทรรศน์ การตรวจหาสารพิษ การตรวจดีเอ็นเอ...”

(แพทย์นิติเวช 9, สัมภาษณ์, 27 ธันวาคม 2564)

ในด้านวิธีการ (Method) นอกจากความรู้และประสบการณ์แล้ว แพทย์นิติเวชใช้ความใส่ใจ ความละเอียดรอบคอบ และความช่างสังเกตในการปฏิบัติงาน ซึ่งในการชันสูตรพลิกศพ แพทย์ฯ เริ่มต้นจากตรวจสถานที่เกิดเหตุและสภาพแวดล้อมของศพ ตรวจศพภายนอก และซักประวัติญาติหรือผู้เห็นเหตุการณ์ การค้นหาเอกสารหรือบัตรประจำตัวที่ใช้ระบุบุคคลของศพ ตรวจการเปลี่ยนแปลงภายหลังการตาย ตรวจบาดแผลภายนอกร่างกาย ต่อมาจึงทำการผ่าศพตรวจดูภายใน บันทึกการบาดเจ็บและพยาธิสภาพที่ตรวจพบ เป็นต้น ในด้านการแสดงความเห็น แพทย์ฯ อาศัยความรู้ การวิเคราะห์ตามหลักวิชาการ และประสบการณ์ที่ผ่านมา ปัญหาในการชันสูตรพลิกศพเกิดขึ้นในคดีที่มีการให้ความเห็นขัดแย้งกันระหว่างแพทย์สองสถาบัน และการให้ความเห็นที่ผิดหลักวิชาการ ทำให้เกิดความผิดพลาดได้ อย่างไรก็ตาม หลักในทางการแพทย์ไม่มีอะไร 100% รวมถึงงานนิติเวชด้วย โดยแพทย์เสนอแนะวิธีแก้ปัญหาไว้ 2 แนวทาง คือ **แนวทางแรก** เนื่องจากความผิดพลาดสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งจากตัวแพทย์เองและจากส่วนกระบวนการ กรณีเกิดจากแพทย์ก็ควรมีการพัฒนา ระบบที่สามารถขอความเห็นเพิ่มเติมจากองค์กรวิชาชีพ หากเป็นความผิดพลาดด้านกระบวนการนำหลักฐานขึ้นสู่ศาล เห็นควรมีการสร้างมาตรฐานการครอบครองห่วงโซ่วิญญาน (Chain of custody) ของห้องปฏิบัติการ การวิเคราะห์และห้องปฏิบัติการทางการแพทย์ แต่ไม่ใช่ทุกหน่วยงานที่สามารถทำได้ในมาตรฐานเดียวกัน เนื่องจากต้องมีความพร้อมทั้งทางด้านบุคลากรและสถานที่จัดเก็บวิญญาน **แนวทางที่สอง** หากแพทย์สองสถาบันให้ความเห็นต่างกันให้ยึดความเห็นแรกเป็นหลัก เนื่องจากมีความน่าเชื่อถือมากกว่า เช่น การระบุระยะเวลาภายหลังการตายจะมีช่วงกว้างและไม่น่าเชื่อถือหากมีระยะเวลาภายหลังการตายนานขึ้น เป็นต้น

เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน มีภารกิจในการสนับสนุนงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมโดยใช้วิทยาการสมัยใหม่ในการตรวจหาและเพิ่มน้ำหนักพยานหลักฐานในทางคดีให้มีประสิทธิภาพ โดยการตรวจสถานที่เกิดเหตุ เก็บรวบรวมพยานหลักฐาน ถ่ายภาพ ฯลฯ เพื่อช่วยพนักงานสืบสวนสอบสวนในการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานต่างๆ โดยใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์ โดยในปัจจุบันมีวิธีการปฏิบัติงาน (Method) เพื่อสนับสนุนให้งานบรรลุผลสำเร็จ ดังนี้

“เรามีการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานทุกวัน มีการตรวจเช็คเครื่องมือเครื่องมือ ยานพาหนะ และพร้อมลงพื้นที่ทันทีที่เกิดเหตุตลอด 24 ชั่วโมง...”

(พินิจหลักฐาน 1, สัมภาษณ์, 11 เมษายน 2564)

“ในแต่ละวันเรามีการเตรียมความพร้อมทุกวันอยู่แล้ว มีการตรวจเช็คอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องมือทุกวัน เมื่อถึงที่เกิดเหตุก็จะดูหน้างานว่ามีการป้องกันที่เกิดเหตุไว้หรือไม่ ถ้าไม่มีเราก็ทำการป้องกันเพิ่มเติม จากนั้นก็มีการถามพฤติการณ์แห่งคดีกับพนักงานสอบสวน มีการถ่ายภาพบันทึกที่เกิดเหตุ ก่อนที่จะเข้าที่เกิดเหตุ จากนั้นก็ทำงานตามขั้นตอน ตาม ISO ที่เราทำมา

ในเรื่องการครอบครองวัตถุพยานให้มีความต่อเนื่อง (Chain of custody) เรามีการถ่ายภาพก่อนเก็บ นอกจากการถ่ายภาพแล้วก็มีการทำแผนผังประกอบรายงานซึ่งเป็นหลักฐานที่ใช้แสดงในชั้นศาลด้วย ในการเก็บวัตถุพยานเราทำตามหลัก ISO ตามหลักวิชาการของเรา มีการผัดผืนกึ่งหีบห่อ วัตถุพยาน มีการเขียนชื่อกำกับโดยผู้เก็บ มีการทำใบส่งมอบห่วงโซ่วัตถุพยาน เก็บโดยใคร มอบโดยใคร วันเวลามอบ ถ่ายภาพหีบห่อก่อนส่งมอบ มีการรับมอบ เก็บจาก พฐ. ส่งให้พนักงานสอบสวนมีการส่งมอบตามขั้นตอน วัตถุพยานทั้งหมดจะถูกรวบรวมส่งให้พนักงานสอบสวนแล้วเขาจะส่งให้กลุ่มงานต่าง ๆ

ในอดีตเราไม่มีระบบ ISO แต่ละศูนย์ในต่างจังหวัดก็อาจจะมีวิธีปฏิบัติที่แตกต่างกัน แต่ในปัจจุบันเรามีระบบ ISO เข้ามาจับ ทุกจังหวัดทุกศูนย์ทั่วประเทศก็ทำเป็นมาตรฐานเดียวกัน นับตั้งแต่การตรวจเก็บ บรรจุหีบห่อ ส่งมอบ จนถึงขั้นตอนการตรวจพินิจ และเราก็มีเจ้าหน้าที่จากสำนักงานมาตรฐาน (สมอ.) มาสังเกตการณ์และจัดประเมินทุกปี

(พินิจหลักฐาน 2, สัมภาษณ์, 5 กรกฎาคม 2564)

“ความรู้ความสามารถเพียงพอ มีกลไกการทำงานให้ระบบมันเดินได้ โดยเฉพาะหน่วยในกลุ่มงานของผม หรือหน่วยพินิจหลักฐานหลาย ๆ หน่วย ได้รับใบรับรองมาตรฐานระบบ ISO เมื่อได้รับการรับรองแล้ว ก็ต้องมีมาตรฐานของระบบมาจับ หากมีคนใหม่เข้ามา คนเก่าออกไปงานก็ยังเดินต่อไปด้วยระบบ ฉะนั้น จะไม่ค่อยมีปัญหาเท่าไร แต่ขณะเดียวกัน ระบบก็สร้างความยุ่งยากให้กับการทำงาน เช่น ทุกขั้นตอนจะต้องมีเอกสารรับรอง (Chain of custody) มีการเซ็นชื่อกำกับประกอบตลอด เพื่อควบคุมและตรวจสอบเส้นทางการส่งพยานหลักฐาน ตัวเอกสารเองมีความถูกต้องตามระบบ มีการตรวจทานโดยผู้เชี่ยวชาญท่านอื่นหรือไม่ อย่างไรก็ตาม ระบบก็มีมาตรฐาน และช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้กับกระบวนการยุติธรรม และเป็นระบบที่ทำให้ตัวเนื้องานมันเดินได้ด้วย

ตัวของมันเอง อย่างเช่น ถ้าผมไปทำงานตำแหน่งอื่น และมีคนมาแทนผม ระบบมันก็ควรจะเดินได้ด้วยตัวของมันเอง ไม่ใช่ด้วยตัวของผู้บังคับบัญชา

...ส่วนที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน คือ การให้ความเห็นที่ไม่ตรงกันระหว่างนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญหน่วยอื่นอันเป็นวัตถุพยานที่สำคัญ เช่น อาวุธปืน blank gun ที่ใช้สำหรับถ่ายทำภาพยนตร์หรือยิงปล่อยตัวนักกีฬา ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่ามันเป็นอาวุธปืนตาม พรบ. ขณะที่กรมการปกครองที่เป็นผู้บริหารจัดการกฎหมายนี้อยู่เห็นว่าเป็นสิ่งที่คล้ายอาวุธปืนจึงเป็นการลึกลับว่าหากมีบุคคลคนหนึ่งถูกจับกุม พนักงานสอบสวนจะส่งอาวุธปืน blank gun ให้กับผู้เชี่ยวชาญตรวจ ผู้เชี่ยวชาญก็บอกว่าเป็นอาวุธปืนตามกฎหมายบุคคลนั้นควรได้รับการลงโทษ ขณะที่กรมการปกครองบอกว่าเป็นสิ่งคล้ายอาวุธปืนใครก็สามารถซื้อได้ เก็บไว้ที่ตัวได้ สาเหตุที่ผู้เชี่ยวชาญมองต่างกัน เนื่องจากคนหนึ่งมีแนวคิดแบบผู้ตรวจพิสูจน์ที่มองถึงกลไกการทำงานและรุนแรงของ blank gun ขณะที่กรมการปกครองมองว่า blank gun มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ถ่ายทำภาพยนตร์หรือยิงปล่อยตัวนักกีฬา ไม่ได้มีไว้ยิงคนให้ตายหรือเอาไปผลิตซีพ ก็ถือเป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงาน แนวทางการแก้ไข คือ จะต้องมีการแก้ไข เช่น กรมการปกครองเองจะต้องยื่นเรื่องนี้เสนอคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อเสนอผู้เชี่ยวชาญสาขาที่เกี่ยวข้องร่วมกันพิจารณาเพื่อหาข้อสรุปแล้วออกเป็นพระราชกฤษฎีกา”

(พิสูจน์หลักฐาน 4, สัมภาษณ์, 23 ธันวาคม 2564)

ด้านวิธีการปฏิบัติงาน (Method) เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน กลุ่มงานตรวจสถานที่เกิดเหตุมีการเตรียมความพร้อมด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติงานอย่างทันท่วงทีที่ได้รับแจ้งจากพนักงานสอบสวนตลอด 24 ชั่วโมง ในด้านการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานปัจจุบันมีการนำมาตรฐาน ISO มาใช้ ทุกศูนย์ทั่วประเทศจึงปฏิบัติงานด้วยมาตรฐานเดียวกัน นับตั้งแต่ก่อนเข้าสถานที่เกิดเหตุต้องมีการถ่ายภาพไว้ การเก็บรวบรวมวัตถุพยานมีการปิดผนึกหีบห่อมีใบส่งมอบพยานหลักฐาน ระบุชื่อผู้เก็บ ผู้ส่งมอบ วันเวลาเก็บและส่งมอบ มีการถ่ายภาพหีบห่อก่อนส่ง เพื่อให้ห่วงโซ่การครอบครองวัตถุพยานมีความต่อเนื่อง (Chain of custody) ควบคุมและตรวจสอบเส้นทางการส่งพยานหลักฐานได้ตลอดกระบวนการ ปัจจุบันกลุ่มงานพิสูจน์หลักฐานส่วนใหญ่ได้รับใบรับรองมาตรฐานระบบ ISO ที่ช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้กับกระบวนการยุติธรรม สำหรับอุปสรรคในการทำงานเกิดจากการให้ความเห็นที่ไม่ตรงกันระหว่างนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญหน่วยอื่นอันเป็นวัตถุพยานที่สำคัญ

ด้านบุคลากร (MAN)

บุคลากรขาดแคลน

- พนักงานสอบสวนขาดแคลน
- จำนวนพนักงานสอบสวนไม่ได้สัดส่วนกับปริมาณงาน
- พนักงานสอบสวนย้ายสายงาน
- แพทย์นิติเวชขาดแคลนในบางพื้นที่
- เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานขาดแคลน

บุคลากรขาดความรู้ ประสบการณ์ฯ

- ร้อยเวรบรรจุใหม่ขาดประสบการณ์ และทักษะการปฏิบัติงาน
- แพทย์ทั่วไปขาดความรู้และประสบการณ์ในการชันสูตรพลิกศพ
- เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานขาดการเพิ่มพูนความรู้ในระดับสากล

บุคลากรขาดขวัญและกำลังใจ

ด้านงบประมาณฯ (MONEY)

การจัดสรรงบประมาณขาดประสิทธิภาพ

- การไม่อำนวยความสะดวกในการเบิกจ่ายให้แก่พนักงานสอบสวนฯ
- ค่าใช้จ่ายในการชันสูตรพลิกศพและการส่งตรวจทางนิติวิทยาศาสตร์มีราคาแพง
- ขาดงบประมาณในการขนย้ายศพ
- ขาดงบประมาณเพื่อการพิสูจน์หลักฐานในสถานการณ์ฉุกเฉิน

ค่าตอบแทนไม่เพียงพอ

- ค่าตอบแทนของพนักงานสอบสวนไม่เพียงพอ บางครั้งขาดสน ฯลฯ
- การบริหารจัดการค่าตอบแทนให้แก่แพทย์นิติเวชขาดประสิทธิภาพ
- ค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานน้อยกว่าข้าราชการอื่น

ด้านวัสดุอุปกรณ์ (MATERIALS)

การบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์ขาดประสิทธิภาพ

- การจัดหาวัสดุอุปกรณ์แก่พนักงานสอบสวนไม่สะดวกคล่องตัวในกรณีเร่งด่วน
- การบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์ในการชันสูตรพลิกศพขาดประสิทธิภาพ
- การบริหารจัดการอุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์และวัสดุสิ้นเปลืองไม่เพียงพอเพื่อรองรับสถานการณ์ฉุกเฉิน

ขาดนโยบายสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์

- ขาดนโยบายการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ให้แก่พนักงานสอบสวนอย่างทั่วถึงเพียงพอเป็นมาตรฐานเดียวกันทุกสถานีตำรวจ
- การเล็งเห็นความสำคัญเป็นอันดับรองในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์แก่งานชันสูตรฯ ในโรงพยาบาลทั่วไป
- ขาดการสนับสนุนจากผู้บริหารด้านวัสดุอุปกรณ์ที่มีความทันสมัยและจำเป็นต่อการปฏิบัติงานพิสูจน์หลักฐาน เช่น โตรน ฯลฯ

ด้านวิธีการ (METHODS)

งานสอบสวน

- พนักงานสอบสวนเร่งทำคดี ขาดความใส่ใจทำให้สำนวนขาดความละเอียดครบถ้วน

งานตรวจที่เกิดเหตุ การชันสูตรพลิกศพ และนิติวิทยาศาสตร์

- พนักงานสอบสวนใหม่ขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติต่อผู้ตาย
- การกำหนดขอบเขตพื้นที่การชันสูตรพลิกศพ ณ สถานที่พบศพกว้างเกินไป
- แพทย์นิติเวชไม่ได้ลงตรวจที่เกิดเหตุ
- การตรวจพิสูจน์นิติวิทยาศาสตร์ในห้องปฏิบัติการใช้เวลานาน
- แพทย์นิติเวชให้ความเห็นในการชันสูตรพลิกศพผิดพลาด หรือไม่ตรงตามหลักวิชาการ
- แพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นไม่ตรงกัน
- การขนย้ายศพอย่างมีประสิทธิภาพ

งานส่งฟ้อง

- พนักงานสอบสวนส่งสำนวนให้พนักงานอัยการล่าช้า
- พนักงานสอบสวนหรือพิสูจน์หลักฐานไม่เข้าใจในประเด็นที่พนักงานอัยการให้ทำ

ภาพที่ 10 สภาพปัญหาด้านปัจจัยนำเข้า (4M)

ที่มา: ผู้วิจัย (2565)

2. กระบวนการ (Process) หรือระบบย่อย หมายถึงส่วนประกอบของระบบที่เป็นระบบที่เล็กกว่าอยู่ภายใน โดยระบบย่อยนี้จะนำเอาสิ่งที่ป้อนเข้าไปมาจัดกระทำให้เกิดผลบรรลุตามวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดผลผลิตออกมาเป็นระบบใหญ่ ส่วนกระบวนการหรืองานหรือกิจกรรมย่อยที่ดำเนินการโดยระบบหรือระบบย่อย เพื่อแปลงปัจจัยนำเข้าเป็นผลผลิต เช่น กิจกรรมหรือกระบวนการในโครงการ เป็นต้น ซึ่งในทางการบริหารจัดการที่ประกอบด้วย การดำเนินงานหลายขั้นตอนที่หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ในการดำเนินการ หรือหมายถึงตัวชีวิตที่ประกอบด้วยหลายขั้นตอนที่อยู่ในระบบการบริหารจัดการ โดยนำแต่ละขั้นตอนมาใช้เป็นเครื่องมือในการปรับเปลี่ยนปัจจัยนำเข้าให้เป็นปัจจัยนำออกหรือผลผลิตตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของหน่วยงานด้วยการวางแผน (Planning) การจัดการองค์การ (Organizing) การสั่งการ (Commanding) การควบคุม (Controlling) และการประสานงาน (Coordinating)

สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีการวางแผน (Planning) การจัดการองค์การ (Organizing) การสั่งการ (Commanding) การควบคุม (Controlling) และการประสานงาน (Coordinating) เพื่อขับเคลื่อนระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ มีรายละเอียด ดังนี้

1) การวางแผน (Planning) สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจมีภารกิจในการจัดทำแผนปฏิบัติราชการของสำนักงานตำรวจ ตามมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 ประกอบตามมาตรา 5 (ข) (1) แห่งพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นส่วนราชการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลอยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี ตามมาตรา 11 (1) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 ในการจัดทำแผนปฏิบัติราชการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติเพื่อให้หน่วยงานในสังกัดใช้เป็นกรอบทิศทางในการดำเนินงานในระยะ 1 ปี จึงนำเป้าหมายและแนวทางตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - 2564 นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2562 - 2565) นโยบายประเทศไทย 4.0 นโยบายของคณะรัฐมนตรีที่แถลงต่อสภาและแผนอื่นที่เกี่ยวข้องประกอบกับสถานการณ์และแนวโน้มสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ มาใช้เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเป้าหมายและตัวชีวิตที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้รับมอบหมาย ซึ่งประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเพิ่มประสิทธิภาพในการสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และอำนวยความสะดวกทางอาญา ยุทธศาสตร์ที่ 3 การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้ทันสมัย ไปสู่ระบบราชการไทย 4.0 โดยงานพิสูจน์หลักฐาน

ทางนิติวิทยาศาสตร์มีแผนกิจกรรมที่ใช้เป็นกรอบและทิศทางในการปฏิบัติราชการตามยุทธศาสตร์ที่ 2
ปรากฏตามตารางที่ 12

ตารางที่ 12 แผนการปฏิบัติราชการตามยุทธศาสตร์ที่ 2 การเพิ่มประสิทธิภาพในการสร้างความ
ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และอำนวยความสะดวกทางอาญา

ยุทธศาสตร์	ตัวชี้วัดยุทธศาสตร์	กิจกรรม
1. สังคมมีความสงบเรียบร้อย ประชาชน มีความปลอดภัยใน ชีวิต และทรัพย์สิน และบังคับ ใช้กฎหมายอย่างเสมอภาค และเป็นธรรม	1. จำนวนคดีอาญาความผิดต่อชีวิต ร่างกาย เพศและทรัพย์สิน ลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับ ค่าเฉลี่ย 3 ปี ย้อนหลัง ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 2. ความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของ ประชาชน ไม่เกินร้อยละ 40 3. ความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการ ปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ไม่น้อย กว่าร้อยละ 80 (ด้านการรักษาความสงบ เรียบร้อย ประชาชนมีความปลอดภัยใน ชีวิต และทรัพย์สิน และการบริการ) 4. อัตราการเกิดคดีฆาตกรรมโดยเจตนา ไม่เกิน 3.0 คดี ต่อประชากรแสนคน 5. คดีทำร้ายร่างกายสาหัสลดลงเมื่อ เปรียบ เทียบกับปีที่ผ่านมา ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 2 6. คดีปล้นทรัพย์ลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับ ปีที่ผ่านมา ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10	1. การบังคับใช้กฎหมายและบริการ ประชาชน 2. การรักษาความปลอดภัยและ ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว 3. จัดหาชุดโพรเทคชั่นเพื่อเพิ่มประสิทธิ ภาพการปฏิบัติงานการป้องกันปราบ ปรามอาชญากรรมของสำนักงานตำรวจ แห่งชาติ 4. การตรวจพิสูจน์ด้านนิติเวช 5. การตรวจพิสูจน์หลักฐานและการ ดำเนินการด้านนิติวิทยาศาสตร์ตำรวจ 6. การสนับสนุนการปฏิบัติด้านการ สอบสวน 7. การปฏิรูประบบงานสอบสวน และ การบังคับใช้กฎหมาย 8. กองทุนเพื่อการสืบสวนและสอบสวน คดีอาญา
2. ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวก การบริการด้วยความสะดวกรวดเร็วเสมอภาคและเป็น ธรรม	1. ความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการ อำนวยความสะดวกทางอาญาของ ตำรวจ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 (ด้านการ บริการด้วยความสะดวกรวดเร็ว เสมอ ภาคและเป็นธรรม) 2. ความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการ ปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80 (ด้านอำนวยความสะดวกทางอาญา)	

ที่มา: กองยุทธศาสตร์ สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2565)

ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติ (ก.ต.ช.) มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการบริหารราชการตำรวจ และกำกับดูแลสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้ปฏิบัติตามนโยบาย ระเบียบแบบแผน มติคณะรัฐมนตรี และกฎหมาย ตามมาตรา 16 ประกอบมาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 และให้มีคณะกรรมการข้าราชการตำรวจคณะหนึ่ง (ก.ตร.) มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายและมาตรฐานการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจและจัดระบบราชการตำรวจ รวมตลอดทั้งการอบรมและพัฒนาข้าราชการตำรวจ ในการนี้หาก ก.ต.ช. ได้กำหนดระเบียบแบบแผนและนโยบายไว้เป็นการทั่วไป การกำหนดในเรื่องดังกล่าวของ ก.ตร. ต้องสอดคล้องกับระเบียบแบบแผนและนโยบายของ ก.ต.ช. และให้ ก.ตร. แจ้งการดำเนิน การนั้นให้ ก.ต.ช. ทราบและอื่น ๆ ตามมาตรา 30 ประกอบมาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547

อย่างไรก็ตาม ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่าแผนการปฏิบัติราชการตามยุทธศาสตร์ที่มีการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดไว้ล่วงหน้ามีปัญหาในทางปฏิบัติ ดังนี้

“... งานตามแผนเป็นภาพกว้าง ๆ แต่เวลาทำจริง ๆ มันจะมีปัญหาเฉพาะหน้าเป็นเรื่องเผชิญเหตุ เช่น โควิด มันมาเราไม่รู้ล่วงหน้าซึ่งมันไม่ได้อยู่ในแผน เหมือนกับเราขับรถอยู่ เราไม่รู้หรือกว่าข้างหน้าจะมีอุบัติเหตุหรืออะไร บางอย่างมันไม่อยู่ในแผน แผนดีอย่างไรมันก็ไม่สำเร็จ ถูกไหม เช่น เราวางแผนไว้แบบนี้งบประมาณมีเท่านี้ แต่ข้างหน้าเราไม่ได้วางไว้ แผนเงินแผนงานมันไม่สอดคล้อง ...เอาง่าย ๆ ถามว่าพนักงานสอบสวนทำงานตามแผนได้ไหม เขาไม่รู้เลยว่าวันหนึ่งใครจะมาแจ้งความ เหตุเกิดวันหนึ่งเราไม่รู้หรือเขาจะมาขอโมยมาอะไร เหมือนรถชนเนี่ยมีใครรู้ล่วงหน้าไหม มีเหตุฉุกเฉินตำรวจรู้ล่วงหน้าไหม มันไม่อยู่ในแผน

...มันไม่สวยหรู แผนงานมันก็เป็นแค่กระดาษ เป็นความคิดเป็นวิสัยทัศน์ แล้วไอ้ที่ยุทธศาสตร์ 20 ปี เขียนไว้สวยหรู แล้วในนั้นมันมีเรื่องโควิดอยู่ไหม ไม่รู้หรืออนาคตจะเกิดอะไรขึ้น น้ำท่วมก็ได้แต่ประเมินว่าจะเป็นแบบนี้แบบนี้ แต่ในความเป็นจริงมันจะท่วมตรงไหนก็ไม่รู้ ไม่รู้มันจะมาทางไหน แผนมันไม่ร้อยเปอร์เซ็นต์ เป็นเรื่องแบบประเมินสถานการณ์มองอนาคต”

(พนักงานสอบสวน 7, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2565)

“หน้าที่ของตำรวจที่เราต้องทำ 1 2 3 4 อยู่ใน พรบ.ตำรวจเลย เราไม่สามารถไปวางแผนอะไรเอง หรือทำอะไรเองได้นอกเหนือจากระเบียบหรือแผนงานที่วางไว้...”

ในเรื่องแผนงาน แผนการประเมินมันมีเกณฑ์หมด มีเป้าหมายหมดว่าจะต้องปฏิบัติงานให้แค่ไหนเพียงใด ลัก วิ่ง ชิง ปล้น ต้องไม่เกินเท่าใด พอมาถึงข้างล่างก็ทำไม่ได้หรือทำได้แค่นี้แหละ งานตำรวจเยอะแยะ ควบคุมฝูงชน ไม่มีเวลาไปทำหรอก...”

(พนักงานสอบสวน 8, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2565)

“ในด้านการวางแผนงานพิสูจน์หลักฐาน เราร่างเป็นนโยบาย 5 ปี สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลเป็นแนวทางในการปฏิบัติ คือ เราจะต้องดำเนินการตามมาตรฐาน ISO ปัจจุบันเราก็มีหลายกลุ่มงานที่ได้รับการรับรองแล้ว...”

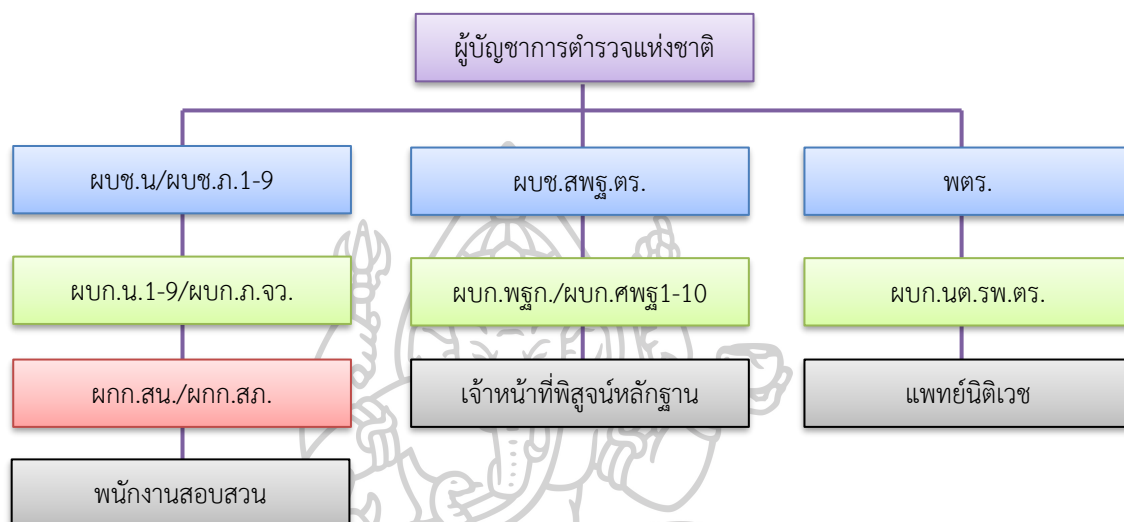
(พิสูจน์หลักฐาน 5, สัมภาษณ์, 25 มกราคม 2565)

ในด้านการวางแผนพบปัญหาการนำแผนงานตามยุทธศาสตร์ไปใช้ในทางปฏิบัติ และแผนการปฏิบัติราชการที่ไม่รองรับงานเฉพาะหน้าซึ่งเป็นเรื่องเผชิญเหตุ เนื่องจากแผนงานหรือแผนยุทธศาสตร์ คือ การกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงาน ไม่ใช่การวางแผนเพื่อการปฏิบัติงาน แผนงานจึงไม่กำหนดวิธีการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและจัดสรรงบประมาณไว้ล่วงหน้าเพื่อรองรับงานเฉพาะหน้าซึ่งเป็นเรื่องเผชิญเหตุได้ แผนงานจึงเป็นอุปสรรค หรือสร้างภาระให้กับการปฏิบัติงานประจำวันของพนักงานสอบสวน

ปัญหาการไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมตามแผนยุทธศาสตร์ให้บรรลุเป้าหมาย เนื่องจากภาระงานที่รับผิดชอบมีจำนวนมาก การปฏิบัติตามกิจกรรมของแผนงานหรือแผนยุทธศาสตร์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายเป็นเรื่องยาก เนื่องจากภาระงานประจำวันของพนักงานสอบสวนมีจำนวนมาก ลักษณะงานที่ไม่สามารถคาดหมายหรือวางแผนปริมาณงานล่วงหน้าได้ ประกอบกับต้องปฏิบัติงานตามกฎหมายที่มีขั้นตอนตามกฎหมาย ไม่สามารถวางแผนการปฏิบัติงานเองได้นอกจากกฎหมาย

ปัญหาการวางแผนด้านงบประมาณไม่รองรับงานเฉพาะหน้าซึ่งเป็นเรื่องเผชิญเหตุและไม่สอดคล้องกับปริมาณงาน เนื่องจากงานพิสูจน์หลักฐานของไทยยังไม่ขึ้นตรงกับสำนักงานงบประมาณ ยังอยู่ภายใต้งบประมาณของ ตร. จึงมีการแบ่งปันจัดสรรงบประมาณไปตามส่วนต่าง ๆ ของ ตร. เช่น การสืบสวน สอบสวน ป้องกันปราบปรามหรือพิสูจน์หลักฐาน รวมทั้งงานฝึกอบรม รร. นายร้อยตำรวจ ฯลฯ เพราะอาชญากรรมไม่เคยลดละ เกิดขึ้นอยู่ทุกวันยิ่งนับวันจะเพิ่มขึ้น ยังมีเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง ก็มีการเปิดหน่วยงานใหม่ขึ้นมา เช่น หน่วยงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีซึ่งต้องใช้เม็ดเงินมหาศาล เนื่องจากรูปแบบอาชญากรรมเปลี่ยนไปแล้ว ข้อเท็จจริงบางไตรมาสอาจจะจัดสรรมาครบ แต่มีปัญหา เช่น กรณีมีการชุมนุมทางการเมืองเกิดขึ้นจำเป็นต้องมีการตรวจเก็บเข้ามาเป็นร้อยคน แก๊สหรือสารเคมีสำหรับรันเข้ามาไม่เพียงพอ หยอดก่อนงบประมาณของไตรมาสถัดไปของแต่ละปี ที่ผ่านมานำแนวทางแก้ไขในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน คือ เฉลี่ยจากอย่างอื่นเพื่อที่จะมาซื้อแก๊สหรือวัสดุที่ต้องใช้ เช่น เฉลี่ยจากงบการเดินทางไปราชการ หรืองบการฝึกอบรม ได้หรือไม่ เป็นต้น

2) **ด้านการจัดการองค์การ (Organizing)** ตามมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 ประกอบมาตรา 4 (ข) แห่งพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ให้จัดตั้งกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการโดยมีผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (ผบ.ตร.) รองจากนายกรัฐมนตรียเป็นหัวหน้าส่วนราชการรับผิดชอบควบคุมการประจำในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ภาพที่ 11 สายบังคับบัญชาของพนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน และแพทย์นิติเวช
ที่มา: ผู้วิจัย (2564)

จากภาพที่ 11 ตามมาตรา 13 ประกอบมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 พนักงานสอบสวนมีสายบังคับบัญชาตามในการสั่งการและควบคุมการปฏิบัติงาน คือ ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล (ผบช.น.) และผู้บัญชาการตำรวจภูธร ภาค1-9 (ผบช.ภ.1-9) ที่ขึ้นตรงต่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการตำรวจและรับผิดชอบการปฏิบัติราชการของส่วนราชการนั้นขึ้นตรงต่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (ผบ.ตร.) ในกองบังคับการหนึ่งให้มีผู้บังคับการตำรวจนครบาล (ผบก.น.1-9) และผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด (ผบก.ภ.จว.) คนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการตำรวจและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกองบังคับการ มีอำนาจหน้าที่บริหารราชการของกองบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศของทางราชการ ก.ต.ช. ก.ตร. และสำนักงานตำรวจแห่งชาติและอื่น ๆ

เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานในการมีสายบังคับบัญชาตามในการสั่งการและควบคุมการปฏิบัติงาน คือ ผู้บัญชาการสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ (ผบช.สพฐ.ตร) เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการตำรวจและรับผิดชอบการปฏิบัติราชการของส่วนราชการนั้นขึ้นตรงต่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (ผบ.ตร.) ในกองพิสูจน์หลักฐานกลางมีผู้บังคับการพิสูจน์หลักฐานกลาง (ผบก.พฐก.) เป็นผู้บังคับบัญชา

ข้าราชการตำรวจในกองพิสูจน์หลักฐานกลาง ส่วนในศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 1-10 มีผู้บังคับการศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 1-10 (ผบก.ศพฐ 1-10) เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการตำรวจในแต่ละศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 1-10 โดยมีอำนาจหน้าที่บริหารราชการของกองบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศของทางราชการ ก.ต.ช. ก.ตร. และสำนักงานตำรวจแห่งชาติและอื่น ๆ

แพทย์นิติเวช สถาบันนิติเวช โรงพยาบาลตำรวจมีสายบังคับบัญชาตามในการสั่งการ และควบคุมการปฏิบัติงาน คือ นายแพทย์ใหญ่ตำรวจเป็นผู้บังคับบัญชา (พตร.) และผู้บังคับการสถาบันนิติเวช โรงพยาบาลตำรวจ (ผบก.น.ตร.พ.ตร.) ตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม ด้านการจัดการองค์กร (Organizing) มีปัญหาในสายการบังคับบัญชาในทางปฏิบัติ ดังนี้

“...งานหนักสอบสวนเขาพยายามเข้าไปดูแลอยู่ เขาก็พยายามแก้ปัญหาอยู่ แต่ไม่รู้ทั่วถึงหรือเปล่า เขามองเห็นคุณค่าและมองเห็นความสำคัญ คือ ให้เงินตอบแทนพิเศษแต่ก็ไม่ได้ไม่เท่าอัยการหรือ ท่างานหนักใจ ถามว่าทำไมอัยการไม่เอางานสอบสวนไปเลย ในเมื่อตัวเองชี้ตรงนั้นตรงนี้ผิด ให้แก้ตรงนั้นตรงนี้ อัยการก็ยังไม่เอาก็มาลงที่พนักงานสอบสวน เวลาคดีมันเยอะ ก็ต้องมานั่งงมพิมพ์สำนวน ไหนจะผลัดฟ้อง ผากขัง มันเหนียว หลายอย่าง สำนวนค้างมั่งอะไรมั่ง

อย่างงานที่จะไปสืบสวน บางครั้งต้องไปพึ่งพาพวกธุรกิจสีเทาเพื่อเอามาแก้ปัญหาแบบประมาทมีจำกัดมันไม่พอ เจ้าหน้าที่ไม่มีเงิน ไม่มีข้าวกิน ไม่มีค่าน้ำมัน งานสืบสวนมันต้องตามกันข้ามจังหวัด อย่างโรงพักมันก็รื้อยแปดพันเก้า ตำรวจงานสังคมมันเยอะ ใครเชิญมาก็ต้องไป ไปเปล่าๆ ก็ไม่ได้ วัฒนธรรมองค์กรหนะ ต้องมีรายจ่าย ต้องไปเลี้ยงต้องอะไรแล้วจะไปหาเงินที่ไหนมาล่ะ สมมติมีเงินหมุนเงินบ่อนก็จะไปดูแลเทคโนโลยี ข้าวตอกดอกไม้ก็นั้นแหละ อำนาจศูนย์กลางอยู่ตรงไหน เกรดเอ เกรดบี เกรดซี ก็ไล่กันไป มีบ่อนมันก็มีผลประโยชน์ พอโควิดมาเรื่องมันแดงก็เลยซาไป ผลประโยชน์มหาศาลนะ

ตำรวจมันจะเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ มีฤทธิ์ให้คุณให้โทษ มันเป็นต้นธารแห่งความยุติธรรม ถ้าตำรวจไม่ทำคดี คดีมันก็ไม่ถึงศาล ถ้าใครคุมตำรวจได้ ก็ถือว่าอำนาจอยู่ในมือ ตอนแรกตำรวจอยู่มหาดไทย แล้วแยกออกมาเป็นกรมตำรวจ เปลี่ยนไปเรื่อยๆมาเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติจนทุกวันนี้ จะเป็นกระทรวงเขาก็ไม่ให้ เป็นทบวงเขาก็ไม่ให้ เป็น กึ่งจะมีปัญหาเรื่องวัฒนธรรมองค์กรของตำรวจที่มันไม่เหมือนกัน จริง ๆ เป็นข้าราชการตำรวจแต่เป็นร่างทรงของข้าราชการพลเรือน ซึ่งข้าราชการตำรวจมันไม่เหมือนกับพลเรือนทั่วไป มีกำลัง มีอาวุธ เป็นน้อง ๆ ทหาร ไม่ยิ่งใหญ่เหมือนกองทัพ แต่ก็มีฤทธิ์พอสมควรให้คุณให้โทษได้ แต่ถูกกดด้วยอำนาจของการเมือง บางคดีพนักงานสอบสวนไม่ได้ทำงานได้ง่าย ๆ นะ อย่างคดีกระชกแดง เอาผิดได้ง่าย ถ้าเป็นชาวบ้านชนป่านี่ติดคุกหัวโตแล้ว พอเงินถึงอะไรถึง มันก็นั่นล่ะ ไปหมด

พอมีคำสั่งผู้บังคับบัญชาที่อยู่ไม่นาน เดี่ยวก็ย้าย เดี่ยวก็เปลี่ยน เดี่ยวก็ไปอีกแล้วยังไม่ทันได้มาบริหารอะไรเดี๋ยวก็ไป หลักการบริหารงานมันก็ตามทฤษฎีนะ ดีหมด ไอ้ที่เขาเดือดร้อนจริง ๆ ขอย้ายก็ไม่ได้ย้าย ไอ้ที่เขาทำงานดี ๆ ก็ถูกเตะ ถูกถีบมั่ง โดนดั่ง โดนอะไร มันก็มีเรื่องผลประโยชน์ สีเทาสีดำนามาเกี่ยวข้อง ทั้งเส้นสายนักการเมืองอะไรสารพัด เจอคนดีก็ตีไป การบังคับบัญชาดีถึงจะมีปัญหา มันก็ไปได้ ยิ่งหลัง ๆ มีนายพลเยอะ คนที่ควรจะได้ก็ไม่ได้ แล้วถามว่าเขาจะมีกำลังใจทำงานไหมล่ะ

แต่ตั้งผิดฝาผิดตัว ถ้าเป็นอะไหล่ก็คือ อะไหล่เทียมไง แล้วรถมันจะวิ่งเต็มร้อยไหม ถ้าเอาอะไหล่ที่มีมันไม่ใช่มาใช้ หรือเอาคนขับรถไม่เป็นมาขับรถป้ายแดงเนี่ย มันอันตราย เหมือนการแต่งตั้งคนใหม่ข้ามหัวคนเก่า ถ้าไม่เข้าใจงานถามมันจะเป็นยังไง ไม่รู้คน ไม่รู้งาน ไม่รู้ปัญหา งานมันต้องใช้เวลา ใช้ทักษะประสบการณ์พอสมควร

ดูในภาพรวม มันจะมีช่วงสายบังคับบัญชา ภาพรวมมันดูดี แต่ในความจริงอำนาจมันจะตกอยู่ส่วนกลาง การแต่งตั้งไม่เป็นธรรมนี้สร้างปัญหาสุด แต่งตั้งข้ามหัวกัน ทักษะประสบการณ์ไม่มี พวกลูกท่านหลานเธอมีเยอะด้วย มันก็ทำให้ไอ้คนที่ตั้งใจทำงานไม่รู้จะทำไปทำไม สุดท้ายก็แต่งตั้งคนที่มาทีหลัง...”

(พนักงานสอบสวน 7, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2565)

“ในส่วนพนักงานสอบสวน สมมติปีนี้มี 4,000 คดี พนักงานสอบสวนคนหนึ่งปีนึงควรจะรับไม่น่าเกิน 200 คดีต่อปี ก็เยอะแล้วนะ สมมติมีพนักงานสอบสวน 20 คน เขาแต่งตั้งมาครบ แต่ว่าไม่มีใครอยากอยู่เป็นพนักงานสอบสวน เพราะจำนวนมันเยอะ มีปัญหาตลอด ใน 20 คนก็จะวิ่งไปอยู่สำนักงานอื่น ก็จะเหลือที่ทำพนักงานสอบสวนไม่ถึง 20 คน แล้วจะทำงานไหวไหมล่ะ รถชนกันตาย ช่ากันตาย ก็หน้าที่ประชาชนต้องมาหากตัวเอง ตำรวจไม่ทำอะไรเลย ถามว่าการวิ่งไปสำนักงานอื่นทำได้ไง ก็เส้นสายไง นายรู้ไหม นายรู้ นายก็ฝากมาเหมือนกัน มันต้องปรับปรุงโครงสร้างพวกอำนาจสั่งการต่าง ๆ อย่างรวบอำนาจเอาไว้ ในเรื่องการแต่งตั้งโยกย้าย ผู้การคนหนึ่งแต่งตั้งโยกย้ายสารวัตรคนหนึ่งยังไม่ได้เลย อย่างหัวหน้าโรงพักก็นั่งทำตาปริบ ๆ ลูกน้องทำงานดี จำนวนไม่ค้ำ ประชาชนชื่นชม สุดท้ายทำดีเกินไปไม่เข้าหานายก็อาจถูกย้ายก็ได้ เป็นองค์กรที่แย่ ที่ห่วยที่สุดต้องมีเส้น ต้องเข้าหานาย มีเงินอย่างเดียวมันถึงเจริญก้าวหน้า อย่างน้อยต้องรู้จักเข้าหาผู้การได้ หรือรองผู้การ ต้องรู้จักไปมาหาสู่ รู้จักไปเยี่ยมซื้อของไปฝาก

...พนักงานสอบสวนนี่มั่วที่สุดเลย ตอนแรกก็เจริญเติบโตตามแห่งหากเป็นพนักงานสอบสวนสามารถโตได้ถึงพล ตำรวจโท แต่ปัจจุบันคำสั่ง ม.44 คลซ. ยกเลิกอีกแล้ว ตอนนี้ย้ายสายงานไปได้หมด คุณไม่อยากจะมาเป็นพนักงานสอบสวน คุณมีเส้นก็ย้ายไปได้หมด เป็นผู้กำกับสอบสวน สารวัตร

สอบสวน จะไปเป็นตำรวจป่าไม้ ตำรวจท่องเที่ยว ตำรวจน้ำไปได้เลย ตอนนี้นำตำรวจเลยมั่วไปหมดเลย คนที่จะเก่งด้านสอบสวนก็ไม่ได้แล้ว ก็ย้ายกันหมด...

องค์กรนี้อย่าพูดถึงการประเมิน ลืมไปได้เลย องค์กรนี้ผลประโยชน์มันเยอะ รู้ไหมผู้ การคนหนึ่งรายได้เดือนเท่าไร? ล้านเดียวซีประติ๋ว ผู้กำกับหนะพอได้ อย่างน้อยล้านนึง พนักงานสอบสวนทำงานหนัก ๆ ก็เรื่องของเอ็ง โตมาให้ได้แล้วกัน ต้องมีความพร้อมถึงจะขึ้นมาได้ เรื่อง คุณธรรมจริยธรรมในการบริหารลูกน้อง... ฝันไป ต้องเอาตัวรอดอย่างเดียว นี่สิบปีมาแล้วยังไม่มีการ ปรับปรุงอะไรเลย คนที่เป็น ผบ.ตร.ได้ต้องไม่ใช่เส้นนักการเมือง ไม่งั้นก็ไม่มีใครอยากทำงาน ต้อง อาศัยเส้นสาย ใช้คนของใคร เข้ามาก็หาผลประโยชน์อย่างเดียว กอบโกยไว้ก่อน ลูกน้องจะเป็นจะ ตายช่างมันให้มันรอดขึ้นมาเป็นแบบเราค่อยมาแก้ไขปัญหาเอา ลูกน้องก็ไม่อยากทำงานอยู่ไปวัน ๆ แค่นี้มีปัญหาเข้ามาเกี่ยวกับตัวเองแค่นั้นพอ ออกเวรก็ไป ไม่สนใจแล้ว ก็องค์กรไม่ให้อะไรกับเขา องค์กร ไม่ใส่ใจเขา เขาทำตอองค์กรก็ไม่สนใจเขา”

(พนักงานสอบสวน 8, สัมภาษณ์, 25 มกราคม 2565)

“ในการบริหารจัดการแต่ละสถานีตำรวจ มีกฎกติกาอันเดียวกันหมดทุกสถานีฯ คือ บางครั้งพนักงานสอบสวนบางท่านอาจไม่ได้ทำงาน 100 เปอร์เซ็นต์ ร้อยละ 70-80 จะพยายามวิ่ง ออกจากงานสอบสวน เข้าใจนะครับ ผมพูดแค่นี้แล้วกัน บุคคลที่ประชาชนต้องมาพบเป็นอันดับแรก คือ พนักงานสอบสวน ตัวผมเอง ผมชอบงานสอบสวน ผมผ่านงานสอบสวนมา ผมมีความสุข แต่ละ คนมีแนวความคิดไม่เหมือนกัน บางคนคิดว่าการทำงานเป็นพนักงานสอบสวนไปวัน ๆ ไม่มีความ เจริญก้าวหน้าอะไร แต่ละคนไม่เหมือนกันครับ...

ในเรื่องการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งของพนักงานสอบสวน เมื่อก่อนถ้าสำนวนครบ เวลาครบระดับรองสารวัตรก็สามารถเลื่อนขึ้นเป็นสารวัตรได้ แต่ตอนนี้ในด้านนโยบายการเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่งผมไม่สามารถที่จะอธิบายได้จริง ๆ ครับ คือ เข้ามาสู่วันแห่งเดียวกันหมดแล้ว เรื่องการ ทำงานดีแล้วอาจไม่ได้รับการพิจารณาให้เลื่อนขั้นหรือการวิ่งเต้นเพื่อให้เลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง อันนี้ มันพูดไม่ได้จริง ๆ ครับ มันแล้วแต่จังหวะ แล้วแต่โอกาสของแต่ละคน

ในเรื่องที่พนักงานสอบสวนต้องใช้ยานพาหนะส่วนตัวและจ่ายค่าน้ำมันเอง ผู้บังคับบัญชาที่ผ่านเรื่องนี้มาก็ต้องแก้ปัญหาเหล่านี้เองได้ เขาผ่านมาหมดครับ ณ ตอนนี้อย่าใช้ว่า พนักงานสอบสวนทุกคนจะต้องควักเองหมดครับ บางครั้งผู้บังคับบัญชาเขาก็ช่วย มันแล้วแต่สถานที่ และการทำงานของแต่ละบุคคล ส่วนในการปฏิบัติงานพนักงานสอบสวนต้องนำโน้ตบุ๊กส่วนตัวมาใช้ ในเรื่องนโยบายการบริหารจัดการผมไม่สามารถอธิบายอะไรได้ครับ แต่ทุกคนที่เป็นพนักงาน

สอบสวนต้องมีความพร้อมอยู่แล้วครับ แต่มันมีโน้ตบุ๊กของกองกลางอยู่ แต่มันเป็นของส่วนรวมไงครับ เพราะเขาอาจไม่ได้ทำงาน 8 ชั่วโมงแล้วกลับบ้านเลยไงครับ เข้าใจใช่ไหมครับ บางทีเอาง่าย ๆ อย่างที่นี่นะครับ เรื่องกระดาษ หมึกพิมพ์ ผมสามารถทำให้ได้ตลอดครับในพื้นที่ของผม แต่ที่อื่นผมไม่ทราบ งานสอบสวนผมผ่านมาหมดแล้วครับก่อนที่จะผมจะมาเป็นผู้กำกับ ผมบอกตรง ๆ ผมชอบงานสอบสวน งานสอบสวนเป็นงานอิสระของแต่ละบุคคล มันอธิบายลำบากครับ แต่ละงาน แต่ละหน้างานมันต่างกันครับ คดีฆาตกรรม ฆ่ากันตาย ผมเคยทำหมดแล้วครับเจอมาหมดแล้ว...”

(พนักงานสอบสวน 9, สัมภาษณ์, 26 มกราคม 2565)

“...ในเรื่องการปฏิรูปตำรวจ ถ้าตำรวจผู้ใหญ่เขาไม่เอา เพราะมันทำให้เขายิ่งใหญ่น้อยลงเขาก็คัดค้านมันก็ทำอะไรไม่ได้ นายกฯ ก็ถอยให้ทบทวน พอทบทวนประเด็นก็เปลี่ยนหมด ประเทศเราถ้าคุณพนักงานสอบสวนได้ ก็คุณศาล คุณอัยการได้หมด คุณได้ทุกอย่าง ใครว่าศาลยิ่งใหญ่ คดีส่วนใหญ่อัยการก็ทำตามพนักงานสอบสวน ซึ่งเป็นนิยายสอบสวนก็เยอะแยะมากมาย

แต่ก่อนตำรวจสังกัดกระทรวงมหาดไทยมีฐานะเป็นข้าราชการพลเรือน ปัจจุบันแยกออกมาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี งานตำรวจเป็นงานพลเรือน แต่เราเอาหลักคิดแบบทหารมาใช้ มันผิดนะ ที่ตำรวจมียศ มีคำว่าชั้นสัญญาบัตร ชั้นประทวนนี่ก็ผิดแล้ว เพราะนั่นเป็นแนวคิดของกองทัพ การมียศเพื่อการรบ การมียศมันมาพร้อมกับคำว่าวินัย ยศแบบทหารก็มาพร้อมกับวินัยแบบทหาร ลองคิดดูสิ เรายศแบบทหารมาใช้กับเจ้าพนักงานยุติธรรม มันเกิดอะไรขึ้น มันก็เกิดมาพร้อมกับ**กรณีที่สูงได้** สิ่งผิดก็ต้องทำ ลงโทษก็ง่าย ลงโทษแบบทหาร มีการกักบริเวณ การเอาไปขังก็ได้ ตำรวจถูกขังได้นะ คนไม่ค่อยเข้าใจ ถ้าเราปรับตำรวจให้เป็นพลเรือน การลงโทษก็เป็นการลงโทษแบบพลเรือน ตัดเงินเดือน ลดเงินเดือนอะไรแบบนี้ แต่ปัจจุบันการลงโทษตำรวจตามกฎหมายตำรวจจับไปขังได้แบบทหารเลยนะ นี่คือนี่ผิด ที่เราจะต้องเปลี่ยน...

...แต่ในปัจจุบันไปไม่ถึงขนาดนั้น โดยเฉพาะตำรวจจังหวัด มันเป็นเรื่องของการต่อรองกันโดยคณะกรรมการปฏิรูปชุดของท่านบุญสร้างหรือท่านมีชัยที่สืบทอดมาก็ยังไม่ถึง ทั้งที่รู้ว่าสิ่งนั้น เป็นสิ่งที่ดี สิ่งที่ถูกต้อง คือ การตีกรอบให้ตำรวจสังกัดจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องปกครอง บังคับบัญชา ตรวจสอบงานตำรวจได้ อาจจะในรูปแบบคณะกรรมการตำรวจจังหวัด โดยมีภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม แต่ในปัจจุบันก็ยังทำไม่ได้ ส่วนใหญ่ยังรับกันไม่ได้ ยังไม่ยอมให้ก้าวไปถึงขนาดนั้น บรรยากาศการเมือง บรรยากาศของผู้มีอำนาจยังไม่ยอมรับ เอาแค่ปรับปรุงนิด ๆ หน่อย ๆ เรื่องแต่งตั้งโยกย้าย อย่าให้มันมีการซื้อขายตำแหน่ง ให้มันมีความยุติธรรม ซึ่งจริงมันคนละเรื่อง ประชาชนเขาไม่ได้สนใจหรอกครับ เขาไม่สนใจว่าใครจะเป็นนายใคร แต่งตั้งโยกย้ายมันจะมีปัญหา

อะไร อันนี้เป็นเรื่องภายในของตำรวจ ซึ่งจริง ๆ มันแก้ได้ในรูปแบบของการบริหารภายใน โดยไม่ต้องมาพูดถึงการปฏิรูปเลยด้วยซ้ำไป...

...ปฏิรูปของมีชัยมันเสร็จไปแล้วแต่ว่าตำรวจผู้ใหญ่เขาไม่เอาชักอย่าง เขาไม่แก้ไขอยู่แล้ว ตอนนี้อยู่ระหว่างคณะกรรมการฯ แล้วก็ดันไปตั้งตำรวจเป็นกรรมการ ก็อย่าไปหวังอะไรมา เรื่องของเรื่อง คือ เขาไม่เห็นปัญหาของตำรวจ คนเป็นทหารไม่ได้เข้าใจปัญหาของตำรวจ ขนาดคนเป็นตำรวจบางคนยังไม่เข้าใจปัญหาตำรวจด้วยกันเลย และเขาไม่ได้เดือดร้อนหนี เขาไม่ได้คิดว่าประชาชนเดือดร้อนจากตำรวจนะ นายกณะ “...ก็ตำรวจก็ทำงานดีหนี มีคดีนู่นนี่เขาก็จับเร็วดี” เขาก็พูดอยู่เสมอ คนเรานะถ้าไม่เห็นปัญหา เขาก็ไม่คิดแก้ปัญหา ทำอย่างไรเราถึงจะได้นายกที่เห็นปัญหา ตระหนักถึงปัญหา ยิ่งไปยุบแต่งตั้งสายสอบสวนนี้ เลวร้ายมากเลย **ไปแจ้งความร้อยคดี พนักงานสอบสวนรับเป็นคดีจริงๆ ไม่เกิน 3 คดีนะ** มันเป็นแบบนี้ กระบวนการยุติธรรมไทยช่วงนี้ ถือว่าเลวร้ายมากในประวัติศาสตร์ชาติไทยเลยก็ว่าได้ มันเป็นเรื่องอาชญากรรม ถ้าให้แก้ไขก็ต้องทำให้ไม่เป็นองค์อาชญากรรมเสียก่อน...

...พนักงานสอบสวนตอนนี้แหละเหลือเพื่อ **พนักงานสอบสวนไม่มีขาดแคลนหรือคุณภาพยังย่ำแย่** ก็เอาไปขงน้ำซากาแพ เอาไปถือโทรศัพท์อะไรแบบนี้ ที่ว่าพนักงานสอบสวนเขาขอย้ายไปเอง เขาย้ายไปทำไม ก็ลองคิดว่าที่ไหนที่มีอนาคตเขาจะย้ายหนีไหม แล้วทำไมไม่ทำให้เขามีอนาคตล่ะ มันเป็นเรื่องการบริหารภายใน กองบัญชาการมันมีไว้ทำไม นายพลหน้าเงินเยอะเยอะไปหมด ว่างงาน ตำรวจไทยเป็นตำรวจที่สบายที่สุดในโลกเลยนะ พี่เนี่ยเป็นผู้กำกับสถานีตำรวจแปดปีนะ ไม่ได้พูดมั่ว ถ้าเรื่องการบริหารจัดการในสถานีตำรวจ การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้ตำรวจก็พอบริหารได้ แต่อาจจะไม่ทั่วถึงทั้งหมด พวกกองบัญชาการก็มีก็กนู่นนี่ไว้ ย้ายใครก็ได้ ย้ายจ่าอะไรก็ได้ ไอ้คนที่รับผิดชอบไม่มีอำนาจ คนไม่รับผิดชอบมีอำนาจ เอาแบบนี้แล้วกัน...

งานสอบสวนหรือแม้แต่นิติวิทยาศาสตร์ตำรวจ ถูกปกครองบังคับบัญชาในระบบยศและวินัยแบบเดียวกับทหาร พนักงานสอบสวนต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา แม้จะไม่ชอบด้วยกฎหมาย เช่น ไม่ให้รับคำร้องทุกข์โดยเร็วในทันที ให้สอบสวนทำลายหลักฐานอย่างนั้นอย่างนี้ เพื่อล้มคดี ก็ต้องก้มหน้าก้มตาทำ นิติวิทยาศาสตร์อาจจะรุนแรงน้อยกว่างานสอบสวน...”

(พนักงานสอบสวน 10, สัมภาษณ์, 29 มกราคม 2565)

ในด้านงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ตำรวจที่ศึกษาประกอบด้วย 2 หน่วยงาน คือ กองพิสูจน์หลักฐานกลางอยู่ภายใต้ส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการ คือ สำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ และสถาบันนิติเวชอยู่ภายใต้ส่วนราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากองบัญชาการคือ โรงพยาบาลตำรวจ เป็นหน่วยงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มีภารกิจในการสนับสนุนการดำเนินงานของตำรวจ โดยใช้ปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการ มาจัดการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดผลผลิตออกมาเป็นระบบใหญ่ โดย

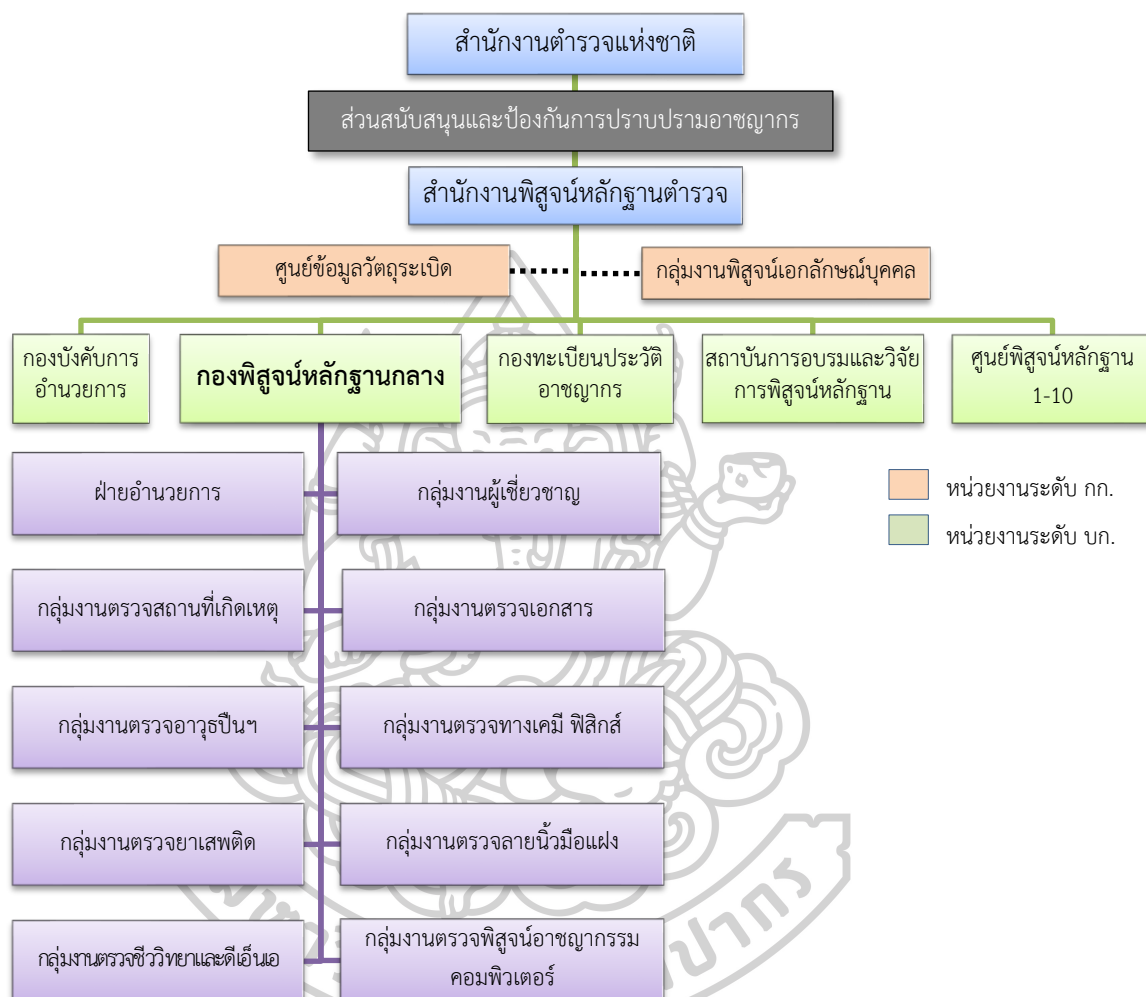
อาศัยกลุ่มงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของแต่ละหน่วยงานมาใช้เป็นเครื่องมือในการปรับเปลี่ยนปัจจัยนำเข้าให้เป็นปัจจัยนำออกหรือผลผลิตตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 สำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ (Office of Police Forensic Science)

เป็นหน่วยงานระดับกองบัญชาการ ส่วนงานสนับสนุนป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม สังกัดตามมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 ประกอบมาตรา 5 (ข) (26) แห่งพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2552 มีภารกิจในการสนับสนุนงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม โดยใช้วิทยาการสมัยใหม่ในการตรวจหาและเพิ่มน้ำหนักพยานหลักฐานในทางคดีให้มีประสิทธิภาพ มีหน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลและบังคับการรวม 16 หน่วยงาน โดยกองพิสูจน์หลักฐานกลางเป็นหน่วยงานระดับบังคับการหน่วยงานหนึ่งของสำนักงานพิสูจน์หลักฐาน ตำรวจมีวิสัยทัศน์ (Vision) ในการเป็นหน่วยงานด้านพิสูจน์หลักฐาน นิติวิทยาศาสตร์ และทะเบียนประวัติอาชญากรที่มีมาตรฐานสากลของกระบวนการยุติธรรมมีพันธกิจ คือ

1. เป็นฝ่ายอำนวยการด้านยุทธศาสตร์ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติในการวางแผนควบคุม ตรวจสอบให้คำแนะนำและเสนอแนะการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจและหน่วยงานในสังกัด
2. ดำเนินการเกี่ยวกับการพิสูจน์หลักฐานตำรวจ วิทยาการตำรวจ การตรวจสถานที่เกิดเหตุ การถ่ายรูปรูปการทะเบียนประวัติอาชญากร การจัดเก็บสารบบลายพิมพ์นิ้วมือ และการตรวจสอบประวัติในการกระทำความผิดของผู้ต้องหาและบุคคลทั่วราชอาณาจักร เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานสืบสวนสอบสวนของหน่วยงานอื่น
3. ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจพิสูจน์เอกลักษณ์ของบุคคล สารส่งกลับในกรณีเหตุวินาศภัย หรือเหตุพิเศษอื่น
4. ดำเนินงานเกี่ยวกับงานฐานข้อมูลวัตถุระเบิด รวมทั้งสนับสนุนด้านวิชาการ การตรวจพิสูจน์ วิเคราะห์ เก็บกู้และทำลายวัตถุระเบิด เฉพาะกรณีที่มีลักษณะพิเศษ
5. ดำเนินการเกี่ยวกับการฝึกอบรมงานด้านพิสูจน์หลักฐานและงานด้านวิทยาการตำรวจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
6. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องกับงานพิสูจน์หลักฐานและงานวิทยาการ ทั้งในและต่างประเทศ
7. ปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

กองพิสูจน์หลักฐานกลางแบ่งส่วนราชการออกเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายอำนวยการ ได้แก่ งานธุรการ กำล้างพล การเงิน-พัสดุ และงานเทคโนโลยีสารสนเทศ และกลุ่มงานผู้เชี่ยวชาญส่วนฝ่ายปฏิบัติการ ได้แก่ งานตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุและงานตรวจพิสูจน์มี 8 กลุ่มงาน ปรากฏตามภาพที่ 12

ภาพที่ 12 โครงสร้างกองพิสูจน์หลักฐานกลาง สำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ
ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2564)

กองพิสูจน์หลักฐานกลาง มี 8 กลุ่มงาน ซึ่งมีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้

- (1) กลุ่มงานตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุในคดีต่างๆ งานถ่ายภาพเพื่อสนับสนุนพนักงานสอบสวน ในเขตพื้นที่กรุงเทพฯ
- (2) กลุ่มงานตรวจเอกสาร มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานตรวจพิสูจน์ประเภทเอกสาร วัตถุ ร่องรอยและเงินตราปลอมแปลง

(3) กลุ่มงานตรวจอาวุธปืนและเครื่องกระสุนมี ขหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานตรวจปืนวิธี การตรวจเปรียบเทียบเครื่องกระสุนปืน ตรวจชนิดขนาดของอาวุธปืนและร่องรอยบนวัตถุ

(4) กลุ่มงานตรวจทางเคมี ฟิสิกส์ มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานตรวจพิสูจน์วัตถุพยานที่ต้องใช้หลักการทางเคมีและฟิสิกส์ เช่น ตรวจคราบสารเคมีว่าเป็นสารชนิดใด ตรวจน้ำมันเชื้อเพลิง สารระเบิด ร่องรอยชุดเลขหมายบนโลหะ ตรวจสอบเส้นใย กระจก หิน ดิน ทรายโลหะ สีตรวจอุปกรณ์ไฟฟ้า ตรวจพิสูจน์ร่องรอยเฉื่อยชน และการตรวจพิสูจน์ โดยเครื่องจับเท็จ

(5) กลุ่มงานตรวจยาเสพติด มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานและของกลางในคดีเกี่ยวกับยาเสพติด แหล่งผลิตยาเสพติด และยาพิษ

(6) กลุ่มงานตรวจลายนิ้วมือแฝง มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานตรวจพิสูจน์ลายนิ้วมือ ฝ่ามือและฝ่าเท้าแฝงตามมาตรฐานขั้นตอนการปฏิบัติงานการตรวจลายนิ้วมือ ฝ่ามือและฝ่าเท้าแฝง โดยอ้างอิงจาก: Friction Ridge Examination Methodology for Latent Print Examiners, SWGFAST, 8/22/02 ver.1.01 มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานตรวจพิสูจน์ลายนิ้วมือ ฝ่ามือ ฝ่าเท้าแฝง

(7) กลุ่มงานตรวจชีววิทยาและดีเอ็นเอ มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานและของกลางในคดีต่าง ๆ ซึ่งเป็นงานตรวจพิสูจน์ที่ต้องใช้หลักวิชาทางชีววิทยา เช่น โลหิต อสุจิ สารพันธุกรรม เส้นผม เส้นขน การตรวจเปรียบเทียบวัตถุพยานต่าง ๆ เพื่อตรวจพิสูจน์ยืนยันตัวบุคคล

(8) กลุ่มงานตรวจพิสูจน์อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานและของกลางในคดีที่เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลกองพิสูจน์หลักฐานกลางพบว่า ในปัจจุบันแต่ละกลุ่มงานมีการนำระบบ ISO มาใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อสร้างมาตรฐานงานพิสูจน์หลักฐานเดียวกันทั่วประเทศ ปัจจุบันนำมาใช้กับกลุ่มงานตรวจสถานที่เกิดเหตุ และกลุ่มงานตรวจอาวุธปืนและเครื่องกระสุนแล้ว โดยคาดว่าจะนำระบบ ISO มาใช้กับทุกกลุ่มงาน นอกจากนี้ ในส่วนของการบริหารจัดการในปัจจุบันต่างจากในอดีตที่อำนาจการพิจารณาสั่งการขึ้นอยู่กับบัญชาเท่านั้น แต่ในปัจจุบันมีการตั้งคณะกรรมการพิจารณาโดยคัดเลือกจากผู้เชี่ยวชาญสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องพิจารณากลับกรองเพื่อเสนอผู้บังคับบัญชาหลักต้นให้เสนอความเห็นไปยังสำนักงานตำรวจแห่งชาติ อย่างไรก็ตาม ในด้านการจัดสรรงบประมาณเพื่อรองรับภารกิจเผชิญเหตุ ดั่งข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...ในส่วนของ พฐ. ก็ทำงานด้วยระบบ ISO ซึ่งก็ถือว่ามีการพัฒนาขึ้นมากแล้ว แต่ก็ขึ้นอยู่กับกว่าพนักงานสอบสวนจะนำไปใช้ต่ออย่างไร ในส่วนของเรา ก็พยายามทำให้ดีที่สุดตอนนี้...”

(เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน 2, สัมภาษณ์, 5 กรกฎาคม 2564)

“...งานพิสูจน์หลักฐานของไทยยังไม่ขึ้นตรงกับสำนักงานประมาณ ยังอยู่ภายใต้
งประมาณของ ตร. จึงมีการแบ่งปันจัดสรรงบประมาณไปตามส่วนต่าง ๆ ของ ตร. เช่น การสืบสวน
สอบสวน ป้องกันปราบปราม หรือพิสูจน์หลักฐาน รวมทั้งงานฝึกอบรม รร.นายร้อยตำรวจ ฯลฯ มัน
เยอะแยะไปหมด เพราะอาชญากรรมมันไม่เคยลดละ เกิดขึ้นอยู่ทุกวันยิ่งนับวันจะเพิ่มขึ้นด้วยซ้ำไป ยิ่ง
มีเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง ก็มีการเปิดหน่วยงานใหม่ขึ้นมา เช่น หน่วยงานป้องกันและ
ปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีซึ่งต้องใช้เม็ดเงินมหาศาล เนื่องจากรูปแบบอาชญากรรม
เปลี่ยนไปแล้ว

ข้อเท็จจริงบางไตรมาสอาจจะจัดสรรมาครบ แต่มีปัญหา เช่น กรณีมีการชุมนุมทาง
การเมืองเกิดขึ้นจำเป็นจะต้องมีการตรวจเก็บเข้ามาเป็นร้อยคน แก๊สหรือสารเคมีสำหรับรับเข้ามาไม่
เพียงพอ หมดก่อนงบประมาณของไตรมาสถัดไปของแต่ละปี ผมก็ต้องปรึกษากับผู้บังคับบัญชาว่าจะ
แก้ปัญหาอย่างไรในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนสามารถเฉลี่ยจากอย่างอื่นเพื่อที่จะมาซื้อแก๊สหรือ
วัสดุที่ต้องใช้ เช่น เฉลี่ยจากงบการเดินทางไปราชการ หรืองบการฝึกอบรม ได้หรือไม่ เป็นต้น...”

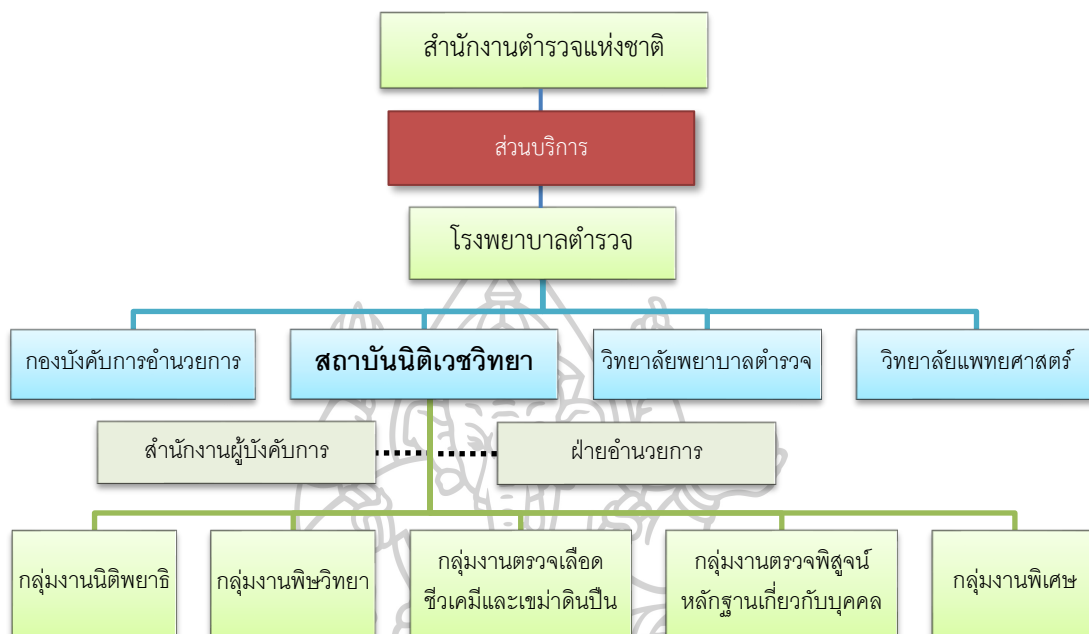
(พิสูจน์หลักฐาน 4, สัมภาษณ์, 23 ธันวาคม 2565)

“ในด้านการวางแผนงานพิสูจน์หลักฐาน เราย่างเป็นนโยบาย 5 ปี สอดคล้องกับ
นโยบายของรัฐบาลเป็นแนวทางในการปฏิบัติ คือ เราจะต้องดำเนินการตามมาตรฐาน ISO ปัจจุบัน
เราก็มีหลายกลุ่มงานที่ได้รับการรับรองแล้ว เช่น กลุ่มงานปิ่น กลุ่มงานดีเอ็นเอ กลุ่มงานลายพิมพ์นิ้ว
มือแฝงได้รับการรับรองหมดแล้ว เหลือกลุ่มงานบางกลุ่ม เช่น กลุ่มงานตรวจเอกสาร คือ เราต้อง
ปฏิบัติตามนี้ มีมาตรฐาน เช่น การที่จะเป็นเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานไปตรวจที่เกิดเหตุต้องมี
องค์ประกอบ ต้องมีการสอบก่อนถึงจะได้รับใบรับรองแล้วออกใบรายงานได้ เป็นต้น มาตรฐานของ
เราค่อนข้างสูง ผมยังอยากให้ลดมาตรฐานลงด้วยซ้ำไปจะได้มีเจ้าหน้าที่ทำงานได้มากขึ้น การ
บริหารงานก็เป็นไปตามกรอบ ส่วนเราจะมีที่ปรึกษา ระบบงานของเราค่อนข้างดี มีที่ปรึกษาพิเศษ
สบ.8 สบ.7 ที่จะมาควบคุมงานนิติวิทยาศาสตร์อีกส่วนหนึ่งด้วย...”

(พิสูจน์หลักฐาน 5, สัมภาษณ์, 25 มกราคม 2565)

2.2 สถาบันนิติเวชวิทยา โรงพยาบาลตำรวจ เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานตำรวจ
แห่งชาติ ตามมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 ประกอบมาตรา 5 (ข) (30) (ง)
แห่งพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2552 มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ
เกี่ยวกับการประสานงานระหว่างกองบัญชาการตำรวจนครบาลและกองบัญชาการตำรวจภูธรทั่วประเทศ
ไทย ในการนำเอาความรู้และความเชี่ยวชาญด้านนิติเวชศาสตร์ผสมผสานกับงานทางด้านสืบสวน

สอบสวน เพื่อใช้ในการคลี่คลายคดีสำคัญต่าง ๆ รวมทั้งคดีอุกฉกรรจ์และคดีฆาตกรรมสะเทือนขวัญ มีวิสัยทัศน์ (Vision) ในการเป็นองค์กรหลักทางนิติเวชศาสตร์ของประเทศ ที่มีความเป็นเลิศระดับสากล เพื่อประชาชนและกระบวนการยุติธรรมประกอบด้วย 5 กลุ่มงาน ปรากฏตามภาพที่ 13

ภาพที่ 13 โครงสร้างสถาบันนิติเวชวิทยา โรงพยาบาลตำรวจ
ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2564)

งานนิติเวชวิทยา สถาบันนิติเวช โรงพยาบาลตำรวจมี 5 กลุ่มงาน แต่ละกลุ่มงานมีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้

(1) กลุ่มงานนิติพยาธิประกอบด้วย งานภาพถ่ายทางการแพทย์ งานชันสูตรผู้ป่วยคดี ห้องปฏิบัติการนิติพยาธิมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการตรวจชันสูตรศพที่ตายโดยผิดธรรมชาติผ่าศพเพื่อหาสาเหตุการตายที่แท้จริง ตรวจพิสูจน์ชิ้นเนื้อของอวัยวะต่าง ๆ โดยวิธีจุลพยาธิวิทยา ให้บริการนิติศาสตร์ป้องกันการเน่า ดำเนินการส่งศพไม่มีญาติไปฝากไว้กับมูลนิธิ ถ่ายภาพที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์ ล้างฟิล์ม และอัดขยายภาพ เก็บรักษาภาพถ่ายทางการแพทย์ด้วยไมโครฟิล์ม เก็บของกลางประเภทของส่วนหัวกระสุนปืนและชิ้นส่วนของวัตถุระเบิดที่ได้จากศพ โดยปฏิบัติงานเกี่ยวกับศพตามคำสั่งผู้บังคับบัญชา

(2) กลุ่มงานพิษวิทยา มีหน้าที่รับผิดชอบในการตรวจวิเคราะห์สารพิษ ยาเสพติดและแอลกอฮอล์ โดยใช้หลักเทคนิคการตรวจวิเคราะห์ที่ได้มาตรฐานและบริการให้ทันสมัยเพื่อให้

ได้ผลการวิเคราะห์ที่น่าเชื่อถือ สามารถนำไปประกอบรายงานการชันสูตรของแพทย์เพื่อระบุเหตุการณ์เสียชีวิตได้

(3) กลุ่มงานตรวจเลือดชีวเคมีและเคมีคลินิก มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการตรวจเลือดเพื่อประกอบการพิสูจน์หลักฐานเกี่ยวกับบุคคลและตรวจเลือดจากศพ ตรวจหาปริมาณสารชีวเคมีในเลือดของศพ ตรวจหาส่วนของน้ำอสุจิและตัวอสุจิในคดีเกี่ยวกับเพศและในศพ ตรวจหาพยานหลักฐานทางด้านชีวเคมีอื่น ๆ ตรวจหาเคมีคลินิกจากศพ และงานอื่น ๆ ตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

(4) กลุ่มงานตรวจพิสูจน์หลักฐานเกี่ยวกับบุคคล มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการตรวจพิสูจน์บุคคลจากศพ ชี้นส่วนของศพ และการทำภาพเชิงซ้อน ตรวจอายุในคนมีชีวิต ตรวจพิสูจน์ความเป็นพ่อ แม่ ลูก ตรวจหาความพิการของร่างกาย ตรวจรอยแผลเป็น ตำหนิ ไฟ ปาน รอยสัก ฯลฯ เก็บรักษาของกลางที่ติดมากับศพหรือชี้นส่วนของศพ และงานอื่น ๆ ตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

(5) กลุ่มงานพิเศษ มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการเป็นศูนย์รับแจ้งเหตุหรืออุบัติภัยที่มีผู้เสียชีวิตจำนวนมากและควบคุมสั่งการไปยังรถปฏิบัติการ โดยผลัดเปลี่ยนกันปฏิบัติหน้าที่ตลอด 24 ชั่วโมง บันทึกรายงานการสั่งการ การปฏิบัติหน้าที่ และรายงานเหตุการณ์พิเศษ หรืออุบัติภัยร้ายแรงให้ผู้บังคับบัญชาทราบ รับ-ส่ง กระจายข่าว ประสานงานด้วยวิทยุและเครื่องมือสื่อสารอื่นระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและแจ้งคำสั่งของผู้บังคับบัญชาไปยังหน่วยปฏิบัติ เพื่อการทำงานโดยฉับพลันทั้งในเวลาปกติและเมื่อมีเหตุการณ์ฉุกเฉิน รักษาสภาพศพ ร่างกาย และวัตถุพยานในที่เกิดเหตุ ถ่ายภาพศพ ร่างกาย และวัตถุพยานในที่เกิดเหตุ เก็บและควบคุมการเก็บศพ ส่งศพเพื่อตรวจพิสูจน์ตามที่พนักงานสอบสวนสั่งการ ปฐมพยาบาลและนำผู้บาดเจ็บส่งโรงพยาบาล ส่งมอบศพให้ญาติ หรือฝากฝังยังสุสาน ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมปฏิบัติตามความเหมาะสม ควบคุมดูแล และบังคับบัญชาเจ้าหน้าที่หรือผู้ให้ข้อมูลการวิจัยที่มาร่วมปฏิบัติในด้านการเก็บศพ ร่างกาย และวัตถุพยานในที่เกิดเหตุ และงานอื่น ๆ ตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

สถาบันนิติเวช โรงพยาบาลตำรวจ ถือได้ว่ามีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ในงานด้านนิติเวชมากที่สุดในประเทศไทย เป็นองค์กรที่มีเครื่องมือและระบบงานด้านห้องปฏิบัติการทางนิติเวชและการรักษาห้วงโซ่วัตถุพยานที่ก้าวหน้าและครบถ้วน ผ่านการทดสอบและได้รับความเชื่อถือจากหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกในระดับประเทศและนานาชาติอย่างต่อเนื่องยาวนาน อย่างไรก็ตาม สถาบันนิติเวช โรงพยาบาลตำรวจ มีจุดอ่อนในเรื่องขอบเขตการให้บริการ กล่าวคือ ให้บริการได้เพียงภายในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ไม่สามารถรับงานในส่วนภูมิภาคโดยตรงได้ ทำให้มีปัญหาเรื่องความเชื่อมั่นด้านห้วงโซ่วัตถุพยาน อีกทั้งยังขาดแคลนงบประมาณและอัตรากำลังจากนโยบายปรับลดข้าราชการและคงงบประมาณแผ่นดินไว้ เนื่องจากโครงสร้างการบังคับบัญชาไม่สอดคล้องกับภารกิจ ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“เงินผ่าตัดมีจำกัดปีละ 10 ล้าน แล้วก็ไม่มีเพิ่มเหมือนที่อื่น โรงเรียนแพทย์ก็ศพก็จ่ายตามจริงหมด คิดเป็นเงินต่อศพ ๆ ละ 3,000 บาท แต่ปัจจุบันเพิ่มเป็นศพละ 4,500 บาทแล้ว วิธีการของโรงพยาบาลตำรวจ คือ ตัดแพทย์ออก 2 คน ให้เหลือ 10 คน จากแพทย์ทั้งหมด 12 คน ทำให้หารลงตัว 10 ส่วน ทำมาแล้ว 3 ผู้บังคับการ 3 รุ่น ใครช่วยไม่ถูกกับผู้บังคับการคนไหนก็ถูกเชิญออกไม่ให้ผ่าตัด ไม่ให้มีรายได้อะไร เพื่อคงเงินค่าผ่าตัดให้ลงตัว เพราะถ้าตัดหมอออกไปตัวหารมันน้อยลง ผมโดนมาแล้ว ทั้งที่ผมไม่เคยทำผิดวินัยใดๆ ไม่เคยถูกร้องเรียนจากประชาชนในเรื่องการผ่าตัด และไม่เกี่ยวกับเรื่องกระบวนการยุติธรรมเลย พุดง่าย ๆ คือ ไม่ให้ผ่าเพื่อให้ตัวหารน้อยลง เงินของตำรวจมันคงที่ไม่เหมือนโรงเรียนแพทย์อื่นมีก็ศพก็จ่ายหมด ที่อื่นเขาจึงอยากให้อาศพเข้ามาเยอะ ๆ เพราะเขาเบิกได้เต็มจำนวน ขณะที่สถาบันนิติเวช โรงพยาบาลตำรวจปีหนึ่งๆ มีศพเป็นจำนวนมากแต่ต้องเฉลี่ยศพให้เพียงพอตามงบประมาณในปีนั้นๆ หมอที่สถาบันฯ มี 12 คน ก็จะเฉลี่ยศพให้หมอเพียง 10 คน เพื่อบงบประมาณเพียงพอตามที่กำหนดทำให้เกิดการแย่งชิงเงินผ่าตัด...”

(แพทย์นิติเวช 5, สัมภาษณ์, 19 ธันวาคม 2564)

องค์กรตำรวจเป็นองค์กรที่ใกล้ชิดประชาชนและต้องเกี่ยวข้องกับธุรกิจสีเทาอยู่เสมอด้วยอำนาจหน้าที่และภารกิจทำให้สามารถแสวงหาผลประโยชน์จากธุรกิจเหล่านี้ได้อย่างมหาศาลส่วนหนึ่งเกิดจากงบประมาณในการปฏิบัติงานมีจำกัดบางครั้งไม่เพียงพอ เจ้าหน้าที่ไม่มีเงิน ไม่มีข้าวกิน ไม่มีค่าน้ำมันรถ ไม่มีค่าเดินทางไปทำงานสืบสวนข้ามจังหวัด ประกอบกับงานตำรวจมีสังคมเป็นวัฒนธรรมองค์กรจึงมักถูกเชิญไปร่วมงานต่าง ๆ อยู่เสมอ ตำรวจจำเป็นต้องใช้เงิน ต้องมีรายจ่าย ธุรกิจสีเทา เช่น บ่อน จึงเป็นทางเลือกที่ตำรวจสามารถกอบโดยผลประโยชน์ได้ง่าย จึงเป็นเรื่องยากที่จะทำให้ข้าราชการตำรวจปฏิบัติงานภายใต้กรอบศีลธรรม จริยธรรม และคุณธรรม อยากรู้ก็ตามในด้านการจัดการองค์กรพบปัญหา ดังนี้

ปัญหาการแต่งตั้งโยกย้ายไม่เป็นธรรม อาศัยการใช้เส้นสายวิ่งเต้นเพื่อให้ได้ตำแหน่งหรือซื้อขายตำแหน่ง แสวงหาความก้าวหน้าในหน้าที่การงานแบบก้าวกระโดด โดยไม่ยึดหลักเกณฑ์อาวุโสเป็นเกณฑ์ในเบื้องต้น หรือไม่คำนึงถึงประสบการณ์ ความสามารถในการทำสำนวนในการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจ เนื่องจากขาดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในการแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการตำรวจ แนวปฏิบัติที่ผ่านมาผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจแต่งตั้งข้าราชการตำรวจโดยไม่พิจารณาจากผลงาน ความสามารถ ทักษะประสบการณ์ในการทำงาน ตลอดจนความเป็นอาวุโส กลับใช้วิธีการแต่งตั้งด้วยระบบเส้นสายหรือซื้อขายตำแหน่ง ทำให้คนมาทีหลังที่มีเส้นสายได้รับการพิจารณาก่อน เป็นการแต่งตั้งข้ามกันไปมาขาดหลักเกณฑ์ที่เป็นแนวปฏิบัติอย่างเสมอภาคและเป็นธรรมเพื่อให้ข้าราชการตำรวจแสวงหาความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานด้วยตนเอง อย่างเป็นอิสระ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในตำแหน่งพนักงาน

สอบสวน ทำให้พนักงานสอบสวนที่ตั้งใจทำงาน ทำให้สำนวนด้วยความโปร่งใส รวดเร็ว ประชาชนชื่นชม ขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ต้องคอยแสวงหาโอกาสโยกย้ายไปอยู่สายงานอื่นที่มองเห็นความเจริญก้าวหน้ามากกว่า

ปัญหาองค์กรทางการเมือง พ่อค้า นักธุรกิจหรือองค์กรอื่นที่มีอิทธิพลมีอำนาจเข้าครอบงำแทรกแซงบริหารจัดการองค์กรตำรวจหรือแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการตำรวจ เนื่องจากตำรวจเป็นองค์กรที่ทำงานใกล้ชิดกับประชาชน โดยอำนาจ หน้าที่และภารกิจของตำรวจจึงมีฤทธิ์ให้คุณให้โทษแก่ประชาชนได้ เป็นต้นธารแห่งความยุติธรรม ถ้าคุมตำรวจได้ ถือว่าคุมศาล คุมอัยการได้ เพราะหากถ้าตำรวจไม่ทำคดี คดีก็ไม่ถึงศาล หากใครสามารถคุมตำรวจได้ ก็ถือว่ามีอำนาจอยู่ในมือ องค์กรทางการเมือง พ่อค้า นักธุรกิจที่ร่ำรวยหรือองค์กรอื่นที่มีอิทธิพลจึงต้องการครอบงำแทรกแซงบริหารจัดการองค์กรตำรวจ ผ่านมาตามสายบังคับบัญชาส่งผลกระทบต่อถึงงานสอบสวน เช่น คดีกระทิงแดง เป็นต้น

ปัญหาการจัดโครงสร้างองค์กรไม่สอดคล้องกับลักษณะของงานสอบสวน งานนิติเวช และงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจฯ เพราะการนำโครงสร้างการจัดการองค์กรแบบสายบังคับบัญชาของทหารมาใช้ซึ่งไม่สอดคล้องกับภารกิจขององค์กรตำรวจ เนื่องจากลักษณะงานของตำรวจเป็นงานกิ่งพลเรือนมีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายและป้องกันปราบปรามอาชญากรรมเพื่ออำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชน ขณะที่ลักษณะงานของทหารมีหน้าที่ปกป้องอธิปไตยของชาติต่อสู้กับข้าศึกศัตรูซึ่งจำเป็นต้องมีสายบังคับบัญชาเพื่อสั่งการให้ทหารปฏิบัติตาม การมีสายบังคับบัญชาทำให้งานของตำรวจโดยเฉพาะอย่างยิ่งงานสอบสวนถูกแทรกแซงได้ง่าย ขาดอิสระในการทำความเห็นทางคดี ไม่สามารถเป็นที่พึ่งให้กับประชาชนอย่างแท้จริงได้ แม้แต่องานนิติเวช งานนิติวิทยาศาสตร์ตำรวจก็ถูกปกครองบังคับบัญชาในระบบยศและวินัยแบบเดียวกับทหารแต่อาจจะรุนแรงน้อยกว่างานสอบสวน

ปัญหาการบริหารจัดการภายในองค์กรซึ่งพนักงานสอบสวนตามอัตราครองสามารถโยกย้ายเปลี่ยนสายงานได้ ทำให้มีพนักงานสอบสวนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานเพื่ออำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชน การที่พนักงานสอบสวนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานเป็นไปได้ทั้งจากการถูกผู้บังคับบัญชาสั่งให้ไปช่วยงาน หรือขอย้ายไปช่วยงานเอง ทำให้พนักงานสอบสวนขาดแคลน**ทั้งที่อัตราครองมีเพียงพอ** การที่พนักงานสอบสวนขอย้ายไปช่วยงานที่อื่น เนื่องจากสายงานอื่นมองเห็นความก้าวหน้ามากกว่า ภาระงานน้อยกว่า ส่วนสายงานสอบสวนเองนอกจากภาระงานที่มีจำนวนมากแล้วยังมองไม่เห็นอนาคตหรือความเจริญก้าวหน้า หน้าที่ชัดเจนในสายงานด้วย จึงจำเป็นต้องบริหารจัดการภายในองค์กรให้มีประสิทธิภาพ เช่น การกำหนดหลักเกณฑ์ความก้าวหน้าในอาชีพหรือสายงานให้ชัดเจน จัดเวรให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม แล้วดึงพนักงานสอบสวนทั้งหมดกลับมา

ปัญหาการผลักดันการปฏิรูปองค์กรตำรวจถูกคัดค้าน ทำให้ไม่สามารถปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้องค์กรตำรวจเป็นองค์กรรักษากฎหมายเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง ในเรื่องการปฏิรูปตำรวจเป็นเรื่องของการต่อรองกันโดยคณะกรรมการปฏิรูปที่สืบทอดกันมา แม้แนวความคิดการ

ปฏิรูปเป็นสิ่งที่ดี สิ่งที่ต้อง แต่ในปัจจุบันก็ยังไม่ทำได้ ส่วนใหญ่ยังรับกันไม่ได้ ยังไม่ยอมให้ก้าวไปถึงขนาดนั้น บรรรยากาศการเมือง บรรรยากาศของผู้มีอำนาจยังไม่ยอมรับ ทำได้เพียงปรับปรุงการบริหารงานภายใน เช่น เรื่องแต่งตั้งโยกย้ายเพื่อไม่ให้มีการซื้อขายตำแหน่ง ยังไม่เน้นเรื่องการอำนวยความสะดวก ยุติธรรมให้แก่ประชาชน หรือการตรวจสอบจากหน่วยงานภายนอก เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด อัยการ ทนายความ หรือหน่วยงานทางปกครอง ฯลฯ โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบงาน ดำรวจอย่างแท้จริง

ปัญหาการจำกัดขอบเขตการให้บริการของสถาบันนิติเวช โรงพยาบาลตำรวจ เฉพาะภายในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จึงไม่สามารถรับงานในส่วนภูมิภาคโดยตรงได้ ทำให้มี ปัญหาเรื่องความเชื่อมั่นด้านห้องชันสูตรศพ

ปัญหาการจำกัดงบประมาณและอัตรา กำลังของสถาบันนิติเวช โรงพยาบาลตำรวจ เนื่องจากนโยบายปรับลดข้าราชการและคงงบประมาณแผ่นดินไว้

3) การสั่งการ (Commanding) ตามมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 ประกอบมาตรา 5 (ก) แห่งพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2552 สำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่กำหนดยุทธศาสตร์ วางแผน พัฒนาองค์กรและ ทรัพยากรทางการบริหาร อำนวยการ สั่งการ ควบคุม กำกับดูแล เร่งรัด ตรวจสอบ ติดตาม และ ประเมินผลการปฏิบัติงานทั้งปวงของทุกหน่วยงานภายในอำนาจหน้าที่ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตลอดจนปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับ มอบหมาย อย่างไรก็ตาม ผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นเกี่ยวกับการสั่งการ ดังนี้

“...อย่างที่ยบอก การแต่งตั้งมีผลมาก แต่งตั้งผิดฝาผิดตัว บางคนอยากเป็นพนักงานสอบสวนก็ไม่ได้เป็น แต่งตั้งผิดคน ก็ยิ่งตัวตายทำงานไม่ได้ แต่งตั้งผิดฝาผิดตัว ถ้าเป็นอะไหล่ก็คือ อะไหล่เทียมไง แล้วรถมันจะวิ่งเต็มร้อยไหม ถ้าเอาอะไหล่มีมันไม่ใช่มาใช้ หรือเอาคนขับรถไม่เป็นมา ขับรถป้ายแดงเนี่ย มันอันตราย เครื่องบินใหม่ นักบินเก่า แบบนี้ก็ไปกันได้ เครื่องบินเก่า นักบินเก่า มันก็ยังไปกันได้เพราะเขาซ่อมเป็นลูกใหม่ เหมือนการแต่งตั้งคนใหม่ข้ามหัวคนเก่า ถ้าไม่เข้าใจงานถามมันจะเป็นยังไง ไม่รู้คน ไม่รู้งาน ไม่รู้ปัญหา งานมันต้องใช้เวลา ใช้ทักษะประสบการณ์พอสมควร

...พอมือคำสั่งผู้บังคับบัญชาที่อยู่ไม่นาน เดี่ยวก็ย้าย เดี่ยวก็เปลี่ยน เดี่ยวก็ไปอีกแล้วยัง ไม่ทันได้มาบริหารอะไรเดี๋ยวก็ไป หลักการบริหารงานมันก็ตามทฤษฎีนะ ดีหมด ไอ้ที่เขาเดือดร้อนจริง ๆ ขอย้ายก็ไม่ได้ย้าย ไอ้ที่เขาทำงานดี ๆ ก็ถูกเตะ ถูกถีบมั่ง โดนดั่ง โดนอะไร มันก็มีเรื่อง ผลประโยชน์ สิทธิสืตามาเกี่ยวข้อง ทั้งเส้นสายนักการเมืองอะไรสารพัด เจอคนดีก็ตีไป การบังคับบัญชาดีถึงจะมีปัญหามันก็ไปได้ ยิ่งหลัง ๆ มีนายพลเยอะ คนที่ควรจะได้ก็ไม่ได้ แล้วถามว่าเขาจะมี กำลังใจทำงานไหมล่ะ

...ผู้บริหารด้วย ผู้บริหารบางคนไม่เข้าใจ ส่วนหนึ่งเกิดจากการแต่งตั้ง แต่งตั้งนี้มีวัตถุประสงค์บางคนวิ่งเต็นมา ดูชาวลิแต่งตั้งไม่เป็นธรรม ผิดฝาผิดเบอร์ มันจะไปแก้ปัญหาได้อย่างไร ไม่อยากวิพากษ์มาก อย่าไปคิดถึงแผนเลย ok เอาสั้น ๆ มันเยอะ”

(พนักงานสอบสวน 7, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2565)

“ในด้านการสั่งการ ผู้บัญชาการก็จะใหญ่สุด มีอำนาจสั่งการต่าง ๆ อย่างแพทย์นิติเวชที่อยู่ในตำรวจ มียศเป็นตำรวจ เลื่อนขั้นเลื่อนเงินเดือนแบบตำรวจแต่ว่าการไปสั่งการหรือการไปควบคุม หรือเข้าไปกำล้งการบังคับบัญชาอะไรต่าง ๆ เขาไม่ทำ เขาไม่เข้าไปยุ่ง เพราะเป็นความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เขามีสำนักงานนายแพทย์ใหญ่ตำรวจ คือ มีนายแพทย์ใหญ่ ยศพลตำรวจโท มีอำนาจสั่งการใหญ่สุด ...ทุกสายงานจะมีกฎหมายบัญญัติไว้อยู่แล้ว ใครมีอำนาจสั่งการใครได้เพียงใด ในด้านการเจริญเติบโต

...ถามว่าการวิ่งไปสำนักงานอื่นทำได้ไง ก็เส้นสายไง นายรู้ไหม นายรู้ นายก็ฝากมาเหมือนกัน มันต้องปรับปรุงโครงสร้าง พวกอำนาจสั่งการต่าง ๆ อย่างรวบอำนาจเอาไว้ ในเรื่องการแต่งตั้งโยกย้าย ผู้การคนหนึ่งแต่งตั้งโยกย้ายสารวัตรคนหนึ่งยังไม่ได้เลย อย่างหัวหน้าโรงพักก็นั่งทำตาปริบ ๆ ลูกน้องทำงานดี สำนวนไม่ค่าง ประชาชนชื่นชม สุดท้ายทำดีเกินไปไม่เข้าหานายก็อาจถูกย้ายก็ได้ เป็นองค์กรที่แม่ ที่ห่วยที่สุด ต้องมีเส้น ต้องเข้าหานาย มีเงินอย่างเดียวมันถึงเจริญก้าวหน้าอย่างน้อยต้องรู้จักเข้าหาผู้การได้ หรือรองผู้การ ต้องรู้จักไปมาหาสู่ รู้จักไปเยี่ยมซื้อของไปฝาก”

(พนักงานสอบสวน 8, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2565)

“...ตำรวจต่างประเทศเขาไม่มีศกันนะ เป็นนายเป็นนางกันหมด ถามว่าทำไมตำรวจถึงกลัวผู้บังคับบัญชา สิ่งผิดก็ต้องทำ ทหารก็เช่นเดียวกัน วินัยทหารมีอยู่ข้อหนึ่งนะ ชัดขึ้นคำสั่งผู้บังคับบัญชาผิดร้อยเปอร์เซ็นต์ แม้คำสั่งนั้นจะไม่ชอบด้วยกฎหมายนะ ถ้าผู้บังคับบัญชาสั่งต้องทำ ส่วนจะสั่งผิดสั่งถูกผู้บังคับบัญชาเป็นผู้รับผิดชอบ ความหมายเขาคือแบบนั้น แต่ตำรวจไปเกือบปีมาแล้วเอาไปใส่กฎหมายว่า “..ชัดคำสั่งผู้บังคับบัญชาที่ชอบด้วยกฎหมาย..” เพราะถ้าไม่ใส่ก็คงวิบัติแน่ กลายเป็นว่าสั่งได้แบบทหาร แต่ในทางปฏิบัติ แม้คำสั่งผู้บังคับบัญชาไม่ชอบด้วยกฎหมายตำรวจก็ทำนะ ไม่งั้นทุกวันนี้จะไปเก็บส่วยหรือ มันถูกกฎหมายใหม่เก็บส่วย แต่ทำไมถึงกล้าทำ ไม่กล้าร้องเรียน ไม่กล้าเปิดเผยข้อมูล ตำรวจระดับนายพลไม่มีถูกไล่ออกนะ เคยได้ยินไหม พวกเก็บส่วยมีใครเคยถูกไล่ออกไหม การที่ตำรวจเอาวินัยแบบทหาร วัฒนธรรมโครงสร้างมาครอบเหนี่ย มันสร้างแต่ปัญหาต่อเจ้าพนักงานยุติธรรม

ตำรวจกับทหารต่างกันนะ ทหารเนี่ยทำงานตามสั่ง ไม่สั่งทำไม่ได้ สมมติมีข้าศึกบุกมาต่อให้ทหารถูกยิงตายไปสิบคน ถ้าผู้บังคับบัญชาไม่สั่งยังไม่ได้นะเพราะรอให้ถึงจังหวะที่เหมาะสม

เป็นต้น แต่ตำรวจไม่สั่งต้องทำ ต้องทำโดยไม่รอสั่ง ผู้บังคับบัญชาจะมาสั่งไม่ให้ทำไม่ได้ ไปเจอตุ้มมา ผู้บังคับบัญชาบอกของคนนั้นจับไม่ได้ แบบนี้ไม่ได้ แต่ทหารสั่งได้ ไม่ทำลงโทษได้ โดยเฉพาะคำสั่งย้าย การย้ายนี้เป็นเรื่องน่ากลัวนะ เป็นเรื่องอำมหิตนะ โดยเฉพาะตำรวจผู้น้อย อำมหิตยิ่งย การย้ายตำรวจจากที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่ง มันเป็นการทำลายชีวิตเขาเลย เหมือนฆ่าเขาทั้งครอบครัวเลยนะ เป็นอะไรที่ตำรวจกลัวมาก กลัวแบบขนลุกขนพองเลยละ คนไม่ค่อยเข้าใจ เพราะการย้ายตำรวจ มันปราศจากหลักเกณฑ์ที่เป็นธรรมจะย้ายไปไหนก็ได้โดยไม่มีคามผิดอะไร

จริง ๆ คนที่เขาทำงานดีในตำแหน่งนั้นดีอยู่แล้ว ถ้าเขาไม่มีปัญหาอะไรก็ไม่ควรย้ายเขา แต่ตำรวจจะถูกย้ายง่ายเลย อ้างว่าเพื่อความเหมาะสมอะไรก็แล้วแต่ ย้ายผู้กำกับพญาไทไปเป็นผู้กำกับหนองแขงแบบเนี่ย เขาก็บอกว่าไม่มีความผิดก็ย้ายได้ ไม่จำเป็นต้องมีความผิด พอไปฟ้องศาลปกครองก็บอกยศคุณก็ไม่ลดลง เงินเดือนก็ไม่ลดลง แล้วคุณเดือดร้อนอะไร ศาลปกครองก็ไม่ได้เป็นที่พึ่งในการไปฟ้องคดีของตำรวจเรื่องการย้าย การย้ายตำรวจเปิดมาก แม้กระทั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติบอกการย้ายตำรวจมีหลักเกณฑ์อย่างนั้นอย่างนี้ แต่มันไม่มีจริง เป็นเรื่องพูดให้มัวเข้าใจ เรื่องอาวุโสก็ดี เรื่องสองปีย้ายก็ดี แต่ไม่ใช่เรื่องของการกำหนดเกณฑ์การย้ายที่เป็นธรรมกับตำรวจส่วนใหญ่ ตำรวจที่ไม่มีเส้นสายจะกลัวย้ายมาก อย่างที่บอก การย้ายจากกรุงเทพ ให้เขาไปอยู่กาฬสินธุ์แบบเนี่ย เขาไม่เคยอยู่มาก่อนเลย พอไปถึงก็ไปไหนไม่ถูก ไม่รู้จักใครเลย ครอบครัวแตกแยก

ตำรวจในประเทศที่เจริญให้ย้ายข้ามรัฐไปเอาตำแหน่ง บางที่เขาไม่เอาเลยนะ โดยเฉพาะปัจจุบันค่าใช้จ่ายในการเดินทางก็สูง ไม่ใช่จะเดินทางไปไหนมาไหนได้ง่าย ยิ่งตำรวจชั้นผู้น้อยหรือที่เรียกว่าชั้นประทวน ภาษาอังกฤษเค้าเรียกว่า non-commissioner นะ คือ ผู้ไม่มีอำนาจนะ แล้วย้ายเขาไปอยู่อุดร สกลนครแบบเนี่ย ชีวิตเขาวิบัติเลย ไม่ใช่ว่าเขาจะได้กลับมาง่าย ๆ ต้องอยู่ที่นั่นถึงเกษียณเลย ฉะนั้น ตำรวจก็จะกลัว ครอบครัวก็จะกลัว ให้ความสำคัญเนี่ยทำให้นายสั่งอะไรทั้งหมด สั่งให้เก็บส่วยก็ไป ทำ สั่งให้อยู่เฉย ๆ ในเรื่องที่ไม่ถูกต้องก็ทำ...”

(พนักงานสอบสวน 10, สัมภาษณ์, 29 มกราคม 2565)

“...ในเรื่องการสั่งการผมเป็นผู้สั่งครับ ผมคุมด้านบริหารทั้งหมด ทุกจังหวัด ทุกภาค ทุกศูนย์ (ผบช.สพฐ.ตร.) โดยมีการเรียกประชุมทุกเดือน ผ่านผู้การศูนย์ต่าง ๆ ผู้การศูนย์ต่าง ๆ ก็มีแยกย่อยไปมีระดับผู้กำกับ มีพันเอกอยู่ตามศูนย์จังหวัดต่าง ๆ ในศูนย์พิสูจน์หลักฐานจังหวัดต่าง ๆ เราก็จะมีระดับพันเอกไปดูแล ผู้บัญชาการตั้งแต่ร้อยเอก พันตรี พันโท ถึงพันเอกอยู่จังหวัด แล้วก็มีการรายงานผลทุกวัน มีการสั่งการคดีพิเศษก็จะมีทุกวันครับ”

(พิสูจน์หลักฐาน 5, สัมภาษณ์, 25 มกราคม 2565)

ในด้านการสั่งการพบปัญหาการแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาแบบก้าวกระโดด ทำให้ขาดประสบการณ์ ไม่เข้าใจคน ไม่เข้าใจงาน ส่งผลอันตรายต่อการบริหารสั่งการภายในหน่วยงาน นับจากอดีตจนถึงปัจจุบันการบริหารงานภายในองค์กรตำรวจต้องใช้การวิ่งเต้น เส้นสาย หรือซื้อขายตำแหน่งเพื่อให้มีคำสั่งแต่งตั้งบุคคลมาเป็นผู้บังคับบัญชาแบบก้าวกระโดด ไม่คำนึงถึงหลักอาวุโสประกอบความรู้ความสามารถ เมื่ออยู่ในตำแหน่งผู้บังคับบัญชาจึงขาดประสบการณ์ ไม่เข้าใจคน ไม่เข้าใจงาน ทำให้พิจารณาแต่งตั้งบุคคลที่ไม่เหมาะสมกับงานสอบสวน เกิดปัญหาการแต่งตั้งผิดฝาผิดตัวมาเป็นทอด ๆ เช่น บางคนไม่ยอมเป็นพนักงานสอบสวนก็แต่งตั้งให้ไปยืนตัวตายเพราะทำงานไม่ได้ ฯลฯ ซึ่งเป็นเรื่องอันตรายต่อองค์กรตำรวจ นอกจากนี้ ยังพบปัญหาการมีคำสั่งเปลี่ยนแปลงโยกย้ายตำรวจโดยปราศจากหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนและเป็นธรรม ทำให้ตำรวจขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน การบริหารงานในหน่วยงานไม่ต่อเนื่อง ขาดประสิทธิภาพ ให้ตำรวจขาดขวัญกำลังใจและไม่อยากให้เกิดขึ้น เพราะการถูกสั่งย้ายไปไกลจากภูมิลำเนาเดิมย่อมไม่คุ้นเคย ต้องห่างจากครอบครัว โดยเฉพาะค่าเดินทางในปัจจุบันก็สูงในการที่จะเดินทางไปมาหาครอบครัว ทำให้ครอบครัวแตกแยก ส่วนใหญ่เป็นการสั่งย้ายแบบไม่มีหลักการหรือขาดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน ตำรวจบางคนทำงานดีก็มีคำสั่งถูกย้าย ส่วนตำรวจที่อยากย้ายก็ไม่ได้รับการพิจารณา

4) การควบคุม (Controlling) ตามมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 ประกอบมาตรา 5 (ข) (26) (30) แห่งพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2552 กองพิสูจน์หลักฐานกลางและสถาบันนิติเวชเป็นหน่วยงานระดับกองบัญชาการหรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบกองบัญชาการโดยผู้บังคับการคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการตำรวจและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกองบังคับการนั้น มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุม กำกับ ดูแลบุคลากร การเงิน การพัสดุ สถานที่และทรัพย์สินอื่นของกองบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศของทางราชการ ก.ต.ช., ก.ต.ร. และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ หากไม่ปฏิบัติตาม นอกจากนี้ ยังอาศัยพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 หมวด 5 ถึงหมวด 9 ในการควบคุมวินัยและการรักษาวินัยเจ้าหน้าที่ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติอีกด้วย อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติข้อมูลจากการสัมภาษณ์มีรายละเอียดดังนี้

“...ก็จะมีการกำกับดูแลทั้งออนไลน์ ออนไลน์ มีทุกรูปแบบนั้นแหละ ตรวจสอบประเมินผล ตัวชี้วัดอะไรมีหมด แต่ขึ้นอยู่กับผู้นำ ถ้าได้ผู้นำดีเขาก็จะเห็นความดี...

ดูในภาพรวม มันจะมีช่วงสายบังคับบัญชา ภาพรวมมันดูดี แต่ในความจริงอำนาจมันจะตกอยู่ส่วนกลาง การแต่งตั้งไม่เป็นธรรมนี้สร้างปัญหาสุด แต่งตั้งข้ามหัวกัน ทักษะประสบการณ์ไม่มี พวกลูกท่านหลานเธอมีเยอะด้วย มันก็ทำให้ไอคนที่ตั้งใจทำงานไม่รู้จะทำไปทำไม สุดท้ายก็แต่งตั้งคนที่มาทีหลัง

เรื่องค่าตอบแทนก็เหมือนกัน สมมติในรั้วปทุมวัน มันมีหลายหน่วย ที่เป็นฝ่าย
 อำนวยการที่ดูแลเรื่องแผน เรื่องงบอะไรต่าง ๆ แต่ก็ให้ค่าตอบแทนไม่เท่ากัน ทั้งที่ทำงานหน้าดำ
 คร่ำเคร่งเหมือนกัน รายจ่ายอะไรก็เท่ากัน มันเป็นเรื่องของการบริหาร วิทยาลัยฯของผู้บริหาร แล้วก็
 การเมืองภายในหน่วยงานด้วย เช่น หน่วยที่ดูแลงบประมาณการเงินของหน่วยก็จะได้ค่าล่วงเวลาเยอะ
 หน่วยอื่นที่ไม่ได้ดูแลเรื่องงบก็ได้โอทีน้อยกว่าครึ่งนึง สดข. ไม่ได้สนใจเลย ถึงจะมีแผน มีหลักในการ
 ควบคุม แต่ในความเป็นจริงก็ไม่ได้ควบคุม ความเป็นธรรมมันไม่มี หลักการดีมาก แต่ปฏิบัติมันไม่ใช่”

(พนักงานสอบสวน 7, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2565)

“...ในด้านการควบคุมมีขั้นตอน 1 2 3 4 จะกระโดดจาก 2 ไป 4 ข้ามขั้นตอนไม่ได้
 มีกฎหมายเขียนไว้ให้ทำ เช่น ในส่วนของพนักงานสอบสวนจะมีสารวัตรควบคุม แล้วก็มีการกำกับ
 สอบสวนควบคุมอีก แล้วสุดท้ายก็ไปถึงหัวหน้าโรงพักที่ใหญ่สุด มันเป็นไปตามขั้นตอนนี้เลยครับ ส่วน
 ของแพทย์สถาบันนิติเวชนี่แยกไปเลยนะ ตร. ไม่ได้ไปควบคุม เขามีสำนักงานแพทย์ใหญ่ ได้ยศได้
 ตำแหน่งคล้ายตำรวจแค่นั้น พฐ.ก็คล้าย ๆ กับแพทย์แหละครับเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านจบมาทาง
 วิทยาศาสตร์ แพทย์กับนิติเวชเขาเป็นผู้เชี่ยวชาญไม่มีใครไปยุ่งเลยครับ แล้วเขาก็ไม่ให้ยุ่งด้วย เขาจะมี
 ระดับผู้บังคับการควบคุม ส่วนอื่น ผบ.ตร. ควบคุมได้หมด

แผนการประเมินมี แต่การประเมินผลไม่มี หลักการระเบียบตำราตรวจมีการประเมิน
 แต่จริง ๆ แล้วไม่มี ในด้านแผนการปฏิบัติงานมีหมด มีตัวชี้วัด แต่จริง ๆ แล้วไม่มีเลย ไม่ใช่เลย ถึง
 เวลาไม่มีใครมาตรวจสอบบอกตรง ๆ ประเมินไปเรื่อยเปื่อย มันมั่วไปเรื่อยเปื่อย เราเคยอยู่ที่พื้นที่เรารู้ดี
 อยู่โรงพักทั้งปีทั้งชาติมีใครมาประเมินที่ไหน เขาก็ดูสถิติไปเฉย ๆ รวบรวมส่งไปยุทธศาสตร์ตำรวจ คน
 ทำคนประเมินไม่รู้เรื่องราวคนข้างล่าง คนข้างบนสั่งมาก็ส่งมั่วไปเรื่อยเปื่อย ผิดถูกยังไงก็ไม่รู้ คน
 ข้างบนสั่งมา คนทำก็ทำเท่าที่จะทำได้

องค์กรนี้อ่าพูดถึงการประเมิน สัมไปได้เลย องค์กรนี้ผลประโยชน์มันเยอะ รู้ไหมผู้
 การคนหนึ่งรายได้เดือนเท่าไร ล้านเดียว ซี่ประติ๋ว ผู้กำกับหนะพอได้ อย่างน้อยล้านนึง พนักงาน
 สอบสวนทำงานหนัก ๆ ก็เรื่องของเอ็ง โดมาให้ได้แล้วกัน ต้องมีความพร้อมถึงจะขึ้นมาได้ เรื่อง
 คุณธรรมจริยธรรมในการบริหารลูกน้อง... ฝันไป ต้องเอาตัวรอดอย่างเดียว นี่สิบปีมาแล้วยังไม่มีการ
 ปรับปรุงอะไรเลย คนที่เป็น ผบ.ตร.ได้ต้องไม่ใช่เส้นนักการเมือง ไม่งั้นก็ไม่มีใครอยากทำงาน ต้อง
 อาศัยเส้นสาย ใช้คนของใคร เข้ามาก็หาผลประโยชน์อย่างเดียว กอบโกยไว้ก่อน ลูกน้องจะเป็นจะ
 ตายช่างมันให้มันรอดขึ้นมาเป็นแบบเราค่อยมาแก้ไขปัญหาเอา ลูกน้องก็ไม่อยากทำงานอยู่ไปวัน ๆ
 แค่นี้มีปัญหาเข้ามากับตัวเองแค่นั้นพอ ออกเวรก็ไป ไม่สนใจแล้ว ก็องค์กรไม่ให้อะไรกับเขา องค์กร
 ไม่ใส่ใจเขา เขาทำดีองค์กรก็ไม่สนใจเขา

รู้ไหม สน.หนึ่งเขาเวียนกัน 8 ชั่วโมงนะ เข้า 8 แล้วก็พัก รู้ไหม 8 ชั่วโมงมีตำรวจดูแลประชาชนในเขตพื้นที่กี่คน ที่จับจักรยานยนต์ซ้อนท้ายหมวกสีทองๆ ไปหนะ มี 10 คน จักรยานยนต์ไม่เกิน 5 คัน ตำรวจ 10 คน ดูแลคนทั้งพื้นที่มันจะทำได้ไง แล้วทำไงรู้ไหม ตำรวจทั้ง 10 คน เขาก็จะซัดไปถ่ายรูปตู้แดงให้ครบ 50 ตู้ แล้วก็ส่งไลน์ให้นายดู แค่นี้แหละ ควบคุม ตู้แดงเป็นการกำหนดจุดตรวจไว้ให้ตำรวจเพราะถ้าไม่ทำแบบนี้ ตำรวจไปไหนบ้างก็จะไม่รู้ เป็นการควบคุมการทำงาน จุดเปลี่ยน ถ้าไปครบ 50 ตู้ ก็แสดงว่าไปได้ครอบคลุมพื้นที่แล้ว”

(พนักงานสอบสวน 8, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2565)

“ทุกวันนี้ ผู้เสียหายที่เป็นคนยากจน ไม่มีเส้นสายไม่สามารถแจ้งความร้องทุกข์ให้พนักงานสอบสวนแทบทุกสถานีดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดโดยกระทำด้วยความรวดเร็วเพื่อป้องกันมิให้พยานหลักฐานสูญหายหรือถูกทำลาย ตาม ป.วิ อาญามาตรา 130 ได้ ผู้เสียหายต้องเที่ยวไปเที่ยวมาจนเลือดตาแทบกระเด็น ยิ่งคดีที่ผู้เสียหายไม่รู้ว่ามีผู้กระทำผิดเป็นใคร ร้อยละ 90 พนักงานสอบสวนจะลงบันทึกประจำวันไว้...”

การรับคำร้องทุกข์ออกเลขคดีอาญาตามกฎหมายและระเบียบราชการ พนักงานสอบสวนเวรตัดสินใจตัวเองไม่ได้ ถูกผู้บังคับบัญชาหัวหน้าหน่วยสั่งไม่ให้รับคำร้องทุกข์ออกเลขคดีง่ายๆ หรือให้รายงานเพื่อพิจารณาตามความจำเป็นก่อนทุกคดี เพื่อที่ตัวเลขสถิติอาชญากรรมในแต่ละเดือนของหน่วยจะได้ลดลงและนำไปชี้แจงในที่ประชุมประจำเดือนว่าทำงานบรรลุเป้าตามตัวชี้วัดของรัฐบาล ระบบและการบริหารงานตำรวจไม่ได้มีปัญหาอะไรที่ต้องแก้ไขอะไร ไม่มีปัญหาอาชญากรรมเกิดขึ้น ผู้รับผิดชอบจะได้ไม่ถูกตรวจสอบและกดดันจากนายๆ ซึ่งในความเป็นจริงบ้านเมืองแทบทุกเป็นไฟ มีฉ้อฉลและโจรผู้ร้ายสารพัดรูปแบบ

...ตำรวจขาดระบบการตรวจสอบและควบคุมการทำงานของตำรวจจากองค์กรภายนอกอย่างสิ้นเชิง ส่วนคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ (กต.ตร) โดยให้ผู้การหรือผู้กำกับเสนอชื่อตั้งคณะกรรมการฯ ตรวจสอบการทำงานของตนเอง คณะกรรมการจึงเป็นพรรคพวกคนรู้จักสนิทสนมซึ่งมีความเกรงใจกัน จึงเป็นไปไม่ได้ว่าคณะกรรมการฯ เหล่านี้จะสามารถตรวจสอบการทำงานของตำรวจได้...”

(พนักงานสอบสวน 10, สัมภาษณ์, 29 มกราคม 2565)

“...ในด้านการควบคุม เราจะควบคุมเป็นลำดับขั้น ตามสายบังคับบัญชา ผู้กำกับรับผิดชอบ ผู้การรับผิดชอบ รองผู้การรับผิดชอบตามพื้นที่ต่าง ๆ ครับ”

(พิสูจน์หลักฐาน 5, สัมภาษณ์, 25 มกราคม 2565)

ในด้านการควบคุมพบปัญหาการสร้างกลไกที่มีประสิทธิภาพ เพื่อกำกับดูแล ควบคุม และประเมินผลการปฏิบัติราชการของแต่ละหน่วยงานให้เป็นไปตามเป้าหมายและตัวชี้วัดในแผน ยุทธศาสตร์ การใช้ตัวเลขสถิติเพื่อประเมินผลการปฏิบัติราชการไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง เนื่องจากการรับคำร้องทุกข์ออกเลขคดีอาญาตามกฎหมายและระเบียบราชการ พนักงานสอบสวนเวร ตัดสินใจทำเองไม่ได้ ถูกผู้บังคับบัญชาหัวหน้าหน่วยสั่งไม่ให้รับคำร้องทุกข์ออกเลขคดีต่างๆ หรือให้ รายงานเพื่อพิจารณาตามความจำเป็นก่อนทุกคดี เพื่อที่ตัวเลขสถิติอาชญากรรมในแต่ละเดือนของ หน่วยจะได้ลดลงและนำไปชี้แจงในที่ประชุมประจำเดือนว่าทำงานบรรลุเป้าตามตัวชี้วัด

ปัญหาการขาดระบบการตรวจสอบและควบคุมการทำงานของตำรวจจากองค์กร ภายนอก ทำให้ประชาชนไม่ได้รับบริการอย่างรวดเร็วและเป็นธรรมในการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดเพื่อ ป้องกันมิให้พยานหลักฐานสูญหายหรือถูกทำลาย ประชาชนไม่สามารถแจ้งความร้องทุกข์เพื่อพนักงาน สอบสวนให้ดำเนินคดีอย่างรวดเร็วและเป็นธรรม เนื่องจากการขาดอิสระในการสำนวนของพนักงาน สอบสวน ซึ่งมีถูกแทรกแซงจากผู้บังคับบัญชาหัวหน้าหน่วย ฯลฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขาดระบบการ ตรวจสอบและควบคุมการทำงานของตำรวจจากองค์กรภายนอกอย่างสิ้นเชิง ส่วนคณะกรรมการ ตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ (กต.ตร) โดยให้ผู้การ หรือผู้กำกับเสนอชื่อตั้งคณะ กรรมการฯ ตรวจสอบการทำงานของตนเอง คณะกรรมการจึงเป็นพรรคพวก คนรู้จักสนิทสนมซึ่งมีความ เกรงใจกัน จึงเป็นไปได้ว่าคณะกรรมการฯ เหล่านี้จะสามารถตรวจสอบการทำงานของตำรวจได้

ปัญหาการบริหารค่าตอบแทนในการทำงานล่วงเวลาของแต่ละหน่วยงานไม่เท่ากัน รวมถึงการบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์ภายในสถานีตำรวจไม่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ เป็น เรื่องของวิสัยทัศน์ของผู้บริหารหัวหน้าหน่วยแตกต่างกันประกอบกับมีเรื่องการเมืองภายในหน่วยงาน เช่น หน่วยที่ดูแลงบประมาณการเงินของหน่วยจะรับได้ค่าล่วงเวลามากกว่าครึ่งหนึ่งของหน่วยอื่นที่ ไม่ได้ดูแลเรื่องงบประมาณ ในส่วนของการบริหารวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ไม่ทั่วถึง และไม่ เป็น มาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศขึ้นอยู่กับวิสัยทัศน์ของผู้บริหารแต่ละสถานีตำรวจ บางคนมองว่าพนักงาน สอบสวนควรมีความพร้อมในเรื่องวัสดุอุปกรณ์อยู่แล้ว บางคนมองว่าพนักงานสอบสวนต้องการ เปลี่ยนแปลงวัสดุอุปกรณ์ให้มีความทันสมัยซึ่งที่หน่วยงานไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้ สดข. อาจจะทราบปัญหาแต่ไม่ใส่ใจ เห็นเป็นเรื่องเล็กน้อย แม้ที่ผ่านมามีแผนจัดการงบประมาณ มีหลักใน การควบคุม แต่ในทางปฏิบัติไม่สามารถควบคุมได้

5) การประสานงาน (Coordinating) สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจมีภารกิจในการประสาน งานระหว่างหน่วยงานภายในสำนักงานตำรวจแห่งชาติตามมาตรา 5 (ข) (1) (ค) (ง) (จ) แห่งพระราช กฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2552 คือ ประสานและจัดทำแผน แผนงานโครงการ ตลอดจนถึงกำกับ เร่งรัด ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการของหน่วยงานในสำนักงานผู้บัญชาการ

ตำรวจแห่งชาติและสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ดำเนินการและประสานงานกับหน่วยงานอื่นเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการวิจัยของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

นอกจากนี้ ในการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นยังเป็นภารกิจของสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจตามมาตรา 5 (ข) (26) แห่งพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2552 คือ (ฉ) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องกับงานพิสูจน์หลักฐาน และงานวิทยาการตำรวจทั้งในประเทศและต่างประเทศ และ (ช) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย และเป็นภารกิจของโรงพยาบาลตำรวจตามมาตรา 5 (ข) (26) แห่งพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2552 คือ (ซ) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติผู้ให้ข้อมูลเห็นว่าในการประสานความร่วมมือมีกฎหมายบังคับอยู่ แต่ก็ต้องอาศัยการพูดคุยกัน และวัฒนธรรมองค์กรของแต่ละหน่วยงาน มีรายละเอียดดังนี้

“... การประสานงานระหว่างองค์กรก็โอเคนะ แต่มันก็จะมีกำแพงระหว่างวัฒนธรรมองค์กร จริง ๆ ไม่ควรจะมี แต่ละหน่วยก็จะมีวัฒนธรรมของเขา ขอความร่วมมืออะไรก็ได้ อยู่ แต่อาจจะช้าบ้าง ถ้าขอรุณคน คนที่เขาขยัน เขาเข้าใจ เขาก็จะดูแลเอาใจใส่ แต่ก็มีช้าบ้าง อะไรบ้าง คือ มันไม่สอดคล้องก็อยู่คู่กันและกัน”

(พนักงานสอบสวน 7, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2565)

“...ถ้าในด้านการประสานงาน มองตากันก็รู้จะประสานงานกันอย่างไร ไม่มีกฎหมายไม่มีอะไรไปสั่งการกันได้ ถ้าแบบเป็นทางการก็ทำหนังสือจากหน่วยงานหนึ่งไปยังหน่วยงานหนึ่งเท่านั้นเอง แต่ถ้าเป็นมันเรื่องใหญ่ระดับนโยบายก็เสนอผ่านไปตามขั้นตอนให้ผู้บังคับการหรือผู้กำกับประสานให้”

(พนักงานสอบสวน 8, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2565)

“...ในเรื่องของการประสานงาน เราก็ต้องคุยกันนะครับ งานจราจร งานปราบปราม งานสืบสวน งานสอบสวน ฯลฯ มีปัญหาเราก็ต้องคุยกัน”

(พนักงานสอบสวน 9, สัมภาษณ์, 26 มกราคม 2565)

“...ในด้านการประสานงาน ก็จะมี ป.วิอาญา ว่าด้วยการรวบรวมพยานหลักฐานการพิสูจน์หลักฐาน แล้วก็จะเรียกสำนักงานตำรวจแห่งชาติครับ”

(พิสูจน์หลักฐาน 5, สัมภาษณ์, 25 มกราคม 2565)

จากการศึกษาสภาพปัญหาด้านการประสานงานขององค์กรตำรวจพบว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นบุคลากรที่มีทักษะในด้านการประสานงาน อย่างไรก็ตาม ก็ยังพบปัญหาการสร้างกำแพงระหว่างวัฒนธรรมองค์กรทำให้เกิดความล่าช้าในการประสานงานขอความร่วมมือ เนื่องจากขาดกลไกในการผลักดันให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานแบบเกื้อกูลซึ่งกันและกัน อันจะทำให้การประสานเป็นไปอย่างสะดวกและรวดเร็ว ซึ่งหลักเกณฑ์ในการให้ผู้บังคับบัญชามีส่วนในการผลักดันให้เกิดการประสานงานกันมีปัญหาในการนำมาใช้ในทางปฏิบัติ

ในด้านกระบวนการปรับเปลี่ยนปัจจัยนำเข้า (Input) ให้เป็นผลผลิต (Output) ด้วยการวางแผน (Planning) การจัดการองค์กร (Organizing) การสั่งการ (Commanding) การควบคุม (Controlling) และการประสานงาน (Coordinating) เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จ สรุปสภาพปัญหา ปรากฏตามภาพที่ 14

ภาพที่ 14 สภาพปัญหาด้านกระบวนการ (POCCC)

ที่มา: ผู้วิจัย (2565)

3. ผลผลิต (Output) หมายถึงผลที่ได้จากการกระทำ เช่น ผลการให้รางวัล ผลงาน หรือ ผลกระทบที่เกิดขึ้น เป็นต้น ทฤษฎีระบบนี้ได้นำมาใช้เพื่อการอธิบายว่ามีผลลัพธ์อะไรเกิดขึ้นบ้าง จากการดำเนินงานขององค์กร และจากผลลัพธ์ดังกล่าวมีปัจจัยเงื่อนไขที่เป็นเหตุให้เกิดผลลัพธ์ดังกล่าวอะไรบ้าง ทั้งสิ่งที่ป้อนเข้าไปในโครงการ (Input) กระบวนการที่ใช้ในโครงการ (Process) รวมทั้งบริบทของสิ่งแวดล้อม (Context) ที่อาจมีผลกับโครงการได้ทั้งทางบวกและทางลบ อย่างไรก็ตาม ผลผลิต อาจเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จ หรือเป็นผลผลิตของการดำเนินงาน หรือเป็นจุดหมายปลายทาง หรือเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของหน่วยงานที่ออกมาจากกระบวนการในขั้นตอนที่หนึ่ง และขั้นตอนที่สองตามลำดับ

ตารางที่ 13 การวิเคราะห์ผลแห่งคดี

คดีที่บรรลุผลสำเร็จ				คดีที่เป็นอุปสรรคต่อผลสำเร็จในการดำเนินคดี					
คดี	นิติวิทยาศาสตร์	การสอบสวน	คำรับสารภาพ	คดี	พฤติการณ์แห่งคดี	หลักฐานไม่เพียงพอ	หาศพผู้ตายไม่พบ	การสืบสวน	การพิจารณาคดี
ดอริท	✓	✓		เซอร์รีแอน		×		×	×
ละโอ	✓	✓	✓	นัยนา		×			
สุชาดา	✓	✓	✓	ห้างทอง	×				
ราตรี	✓	✓	✓	เกษม				×	×
ศยามล	✓	✓	✓	เบญจกรณ์				×	×
โจแอน	✓	✓	✓	แซมโตนด				×	×
แสงชัย	✓	✓	✓	ภาณุภัณฑ์				×	
บุญทวี	✓	✓	✓	สามารถฯ			×		
เจนจิรา	✓	✓	✓	มยุรี	×	×	×		
หญิงพม่า	✓	✓		เหยื่อ 9 คดี	×		×		
ผัสพร	✓	✓		สุภาพ		×		×	
ปรีณะ	✓	✓		วีชรี	×	×		×	
คาสีโตชิ	✓	✓	✓	พลอยสินทร์			×	×	
พิชัย	✓	✓	✓	ชัยอนันต์	×	×		×	
ชูเกียรติ	✓	✓	✓	จันทร์ยานุช			×	×	
อรรณสิทธิ์	✓	✓	✓	อันนำห้ฯ				×	
โยชิโนริ	✓	✓	✓	นันทวรรณ	×				
เฮลียาอุ	✓	✓	✓	นันทิยา			×		
จูเซปเป้	✓	✓	✓	นริกันต์	×	×			×
สายันต์	✓	✓							
จิตรพัฒน์	✓	✓							
รวม (คดี)	21	21	15	รวม (คดี)	7	7	6	11	5

ที่มา: ผู้วิจัย (2564)

จากการศึกษาคดีฆาตกรรมจำนวน 40 คดี พบว่าคดีที่บรรลุผลสำเร็จจำนวน 21 คดี เกิดจากการพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์จำนวน 21 คดี การสอบสวนจำนวน 21 คดี และคำรับสารภาพจำนวน 15 คดี (ทำให้ตำรวจสอบสวนทำสำนวนได้ง่ายขึ้น แม้คำรับสารภาพในชั้นพนักงานสอบสวนหรือในชั้นจับกุม ศาลอาญารับฟังไม่ได้ แต่ศาลก็ถือว่าคำสารภาพเหล่านั้นใกล้เคียงกับการกระทำความผิดและตำรวจไม่ได้มีเหตุโกรธเคืองกับจำเลย) และพบว่าคดีที่เป็นอุปสรรคต่อผลสำเร็จในการดำเนินคดีจำนวน 19 คดี เกิดจากพฤติการณ์แห่งคดีไม่ชัดเจน (การฆาตกรรม ฆาตผู้ตาย หรืออุบัติเหตุ) จำนวน 7 คดี พยานหลักฐานไม่เพียงพอจำนวน 7 คดี หาศพผู้ตายไม่พบจำนวน 6 คดี คดีที่ไม่สามารถสืบสวนหาตัวคนร้ายมาดำเนินคดีได้จำนวน 11 คดี และการพิจารณาคดีในชั้นศาลจำนวน 5 คดี ปรากฏตามตารางที่ 13

คดีที่บรรลุผลสำเร็จจำนวน 21 คดี เกิดจากงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ การสืบสวนสอบสวน และคำรับสารภาพ ซึ่งงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ประกอบด้วย การตรวจและวิเคราะห์สถานที่เกิดเหตุ การเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน การตรวจพิสูจน์ในห้องปฏิบัติการ การชันสูตรพลิกศพและการผ่าศพ ในส่วนของการสอบสวน ได้แก่ การสอบถามจากพยานบุคคล การกำหนดประเด็นหรือแนวทางการสอบสวน การสังเกตและวิเคราะห์ที่เกิดเหตุตลอดจนพยานหลักฐานต่างๆ เพื่อเชื่อมโยงไปยังคนร้ายหรือผู้ต้องสงสัย จนกระทั่งถึงคำรับสารภาพ ผลการศึกษามีความสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“พวกเทคโนโลยีอย่างกล้องวงจรปิดก็ช่วยได้เยอะ หากผู้ต้องหา**รับสารภาพ**ในการดำเนินคดีอาญาก็ถือว่าง่ายขึ้น คือพาเขาไปชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ แม้เป็นแค่พยานแวดล้อมก็ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งที่เขายินยอมไปชี้ประกอบคำรับสารภาพ คดีจะบรรลุผลสำเร็จหรือไม่ คงไม่ใช่พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เพียงอย่างเดียวต้องอาศัยหลักฐานอื่นประกอบ เช่น เลือดฝ้ามที่เกิดเหตุ มีคนเห็น หรือความสัมพันธ์ของตัวผู้ต้องหากับผู้ตาย....”

(พนักงานสอบสวน 1, สัมภาษณ์, 1 เมษายน 2564)

“คดีที่ทำสำเร็จ ส่วนใหญ่เกิดจาก**คำรับสารภาพ**ของผู้ต้องหา มีกล้องวงจรปิดที่ฝ่ายสืบสวนไปไล่ดูตามจุดต่างๆ **พิสูจน์เรื่องการแต่งกายจนถึงดีเอ็นเอ ลายพิมพ์นิ้วมือ หรือเขม่าดินปืน** แต่บางอย่างตรวจไม่ได้ก็คือไม่ได้ ต้องอาศัยพยานหลักฐานอื่นแทน อย่างไรก็ตาม **นิติวิทยาศาสตร์ก็มีบทบาทสำคัญมาก** คือ ทั้งพิสูจน์หลักฐาน ทั้งนิติวิทยาศาสตร์ ทั้งการตรวจลายพิมพ์นิ้วมือ ดีเอ็นเอ ตรวจเขม่าดินปืน และพื้นที่เกิดเหตุช่วยได้มาก หากถามว่าตำรวจสร้างพยานหลักฐานเท็จขึ้นเองนั้น ส่วนตัวเห็นว่า**การสร้างพยานหลักฐานเท็จไม่ใช่เรื่องง่าย ๆ นะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้ามีการตรวจดีเอ็นเอ...**”

(พนักงานสอบสวน 2, สัมภาษณ์, 19 เมษายน 2564)

ในด้านการสืบสวนสอบสวนเกิดจากการประสานงานและปฏิบัติอย่างรวดเร็ว ความช่างสังเกต การตั้งคำถามและตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุโดยละเอียด ดังนี้

“ต้องทำงานรวดเร็ว หลังได้รับแจ้งเหตุต้องถึงที่เกิดเหตุทันทีเท่าที่จะเป็นไปได้ ต้องช่างสังเกต **อะไรผิดสังเกตต้องตั้งคำถามและตรวจดูทันทีอย่างละเอียด** เพราะหากดำเนินการเข้าพยานหลักฐานจะเปลี่ยนไปจากความจริง เช่น คดีเผาบ้านอำพราง ฯลฯ ต้องรักษาสภาพศพไว้ให้ได้มากที่สุดหากปล่อยให้ไฟไหม้หมดก็จะทำให้ไม่เห็นความจริงของพยานหลักฐาน ถ้าปล่อยให้ไฟไหม้ก็จะไม่เหลือพยานหลักฐานที่จะเอาผิดหรือติดตามคนร้ายได้ยากขึ้น โดยเฉพาะหากผู้ตายกับผู้ก่อเหตุไม่เคยมีประวัติความสัมพันธ์หรือความขัดแย้งกันมาก่อน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการตรวจชันสูตรของแพทย์เพื่อทราบเหตุและพฤติการณ์การตายอีกด้วย

ขณะผู้ตายมีชีวิตอยู่มีทรัพย์สินอะไร เช่น บัตรเอทีเอ็ม สร้อยคอ เครื่องประดับ ฯลฯ **ต้องสอบถามจากญาติหรือตรวจสอบโดยละเอียด** วิเคราะห์วงจรชีวิตของผู้ตาย ลำดับเหตุการณ์โดยละเอียด ก่อนเสียชีวิตผู้ตายติดต่อกับใครบ้าง และในการตรวจพิสูจน์ได้นำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้เยอะมาก เพราะบางทีกล้องวงจรปิดอย่างเดียวก็ไม่สามารถติดตามตัวคนร้ายได้ ต้องอาศัยพยานแวดล้อมอื่นประกอบ

เรื่องวิทยาการ เทคโนโลยีต่างๆ เกี่ยวกับการยืนยันตัวบุคคลจากพยานหลักฐานที่เก็บได้ในที่เกิดเหตุก็มีความสำคัญและช่วยให้การดำเนินคดีบรรลุผลสำเร็จ ปัจจุบันมีการนำ AFIS มาใช้กับการตรวจลายพิมพ์นิ้วมือแฝงที่สมบูรณ์ซึ่งช่วยได้มาก...”

(พนักงานสอบสวน 3, สัมภาษณ์, 24 มิถุนายน 2564)

“นิติวิทยาศาสตร์มีความสำคัญในความสำเร็จแห่งคดีโดยเฉพาะในคดีฆ่ากัน เพราะมันช่วยพิสูจน์ข้อเท็จจริงอะไรหลายๆ อย่าง ช่วยระบุตัวคนร้ายได้ชัดเจนขึ้น เพราะหลักการพิจารณาพยานหลักฐานของศาลเขาจะดูพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มากกว่าคำให้การของคุณ...”

(พนักงานสอบสวน 5, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2564)

“พวกเครื่องมือสมัยนี้ พัฒนาขึ้นกว่าแต่ก่อน แล้วนิติวิทยาศาสตร์ก็ช่วยพนักงานสอบสวนได้เยอะมากในการทำคดีสำคัญ ๆ คดีที่ต้องหาพยานหลักฐานโดยการพิสูจน์ อย่างเลือดที่แห้งกรังแล้วยังตรวจได้ เส้นผม เส้นขน ลายนิ้วมือแฝง เหยื่อที่หยดบนกระจกอะไรที่เก็บได้ในที่เกิดเหตุก็เก็บรวบรวมมาตรวจได้โดยนำนิติวิทยาศาสตร์มาวิเคราะห์และผสมผสานกันกับพยานหลักฐานอื่น ๆ...”

(พนักงานสอบสวน 6, สัมภาษณ์, 3 กรกฎาคม 2564)

“...นิติวิทยาศาสตร์ปัจจุบันมีบทบาททางคดีมากกว่าในอดีต เพราะวิทยาการมีการพัฒนาสูงขึ้นสามารถนำมาพิสูจน์ได้อย่างการตรวจดีเอ็นเอ...”

(พนักงานอัยการ 2, สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2564)

“...เนื่องจากมีพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่พนักงานสอบสวนเขาทำมาแล้ว เช่น การตรวจดีเอ็นเอของผู้ตายเทียบกับบิดามารดาเพื่อยืนยันว่าผู้ตายเป็นใคร **ประกอบคำรับสารภาพ**ของผู้ร่วมกระทำผิด มีขั้นตอนการอุ้ม ใครว่าจ้าง มีความเชื่อมโยงหมด ผลการตรวจสอบโทรศัพท์มือถือถือเป็นหลักกว่ามีการโทร.หาใคร คือ มันเชื่อมต่อกันระหว่างผู้กระทำความผิดด้วยกันในช่วงก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ หรือหลังเกิดเหตุ...

...หลายคดีคำรับสารภาพของผู้ต้องหาเป็นประโยชน์ต่อการพิสูจน์ความจริง ประกอบพยานหลักฐานที่ได้มา อย่างน้อยก็ทำให้ทราบว่ามีใครเกี่ยวข้องหรือร่วมมือบ้าง เพราะบางคดีเราไม่ทราบสาเหตุการตายที่แท้จริง...”

(พนักงานอัยการ 3, สัมภาษณ์, 6 กรกฎาคม 2564)

“ในปัจจุบันมีการนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ต่างจากอดีตมากและมีผลต่อการดำเนินคดี แต่ก่อนเราจะอาจตรวจได้ว่าเป็นเลือดของใคร พอเทคโนโลยีก้าวหน้าทำให้สามารถตรวจสอบได้ว่าเลือดเป็นของผู้ตายแต่ในช่วงเวลาใด ก่อน ขณะ หรือหลังจากที่ผู้ตายเสียชีวิตไปแล้ว อย่างคดีคุณชวงค์ ที่คุณบรรยณบอกว่าคุณชวงค์เสียชีวิตจากอุบัติเหตุ แต่พยานหลักฐานในสำนวนกลับพบว่าเลือดที่หยดในรถของคุณบรรยณเป็นเลือดของคุณชวงค์เสียชีวิตแล้ว จึงย้อนไปสู่การสอบสวนว่า ช่วงเวลาที่คุณชวงค์หายไปกับคุณบรรยณอาจเป็นการที่คุณบรรยณทำให้คุณชวงค์ถึงแก่ความตายไปก่อนแล้ว แล้วจึงอำพรางให้เป็นอุบัติเหตุ ซึ่งเป็นเหตุให้อัยการสั่งฟ้องคุณบรรยณเนื่องจากลักษณะของการเสียชีวิตไม่สอดคล้องกับเหตุที่เกิดขึ้น...”

(พนักงานอัยการ 4, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2564)

“สมัยนี้เทคโนโลยีในการพิสูจน์มีการพัฒนาสูงขึ้นกว่าแต่ก่อน บางที่ไม่ทราบตัวคนร้ายแต่เมื่อมีพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ประกอบกับการใช้โซเชียลทั้งหลาย หรือในบางคดีมีการใช้สัญญาณโทรศัพท์มันก็ช่วยติดตามคนร้ายมาดำเนินคดีได้ พวกกล้องวงจรปิดก็ช่วยได้ มันช่วยเสริมในรูปคดีมากขึ้น...”

(พนักงานอัยการ 5, สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2564)

“การใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์มาร่วมกันประยุกต์ในการตรวจหาข้อเท็จจริงและตรวจวัตถุพยานเพื่อใช้ในการตอบคำถามทางกฎหมาย ตัวอย่างคดีที่สำเร็จ เช่น คดีถูกยิงด้วยอาวุธปืน นอกจากจะได้หัวกระสุนปืนไปเปรียบเทียบกับปืนต้องสงสัยแล้ว การทราบจำนวนบาดแผลวิถีกระสุน และระยะยิงยังใช้**บอกพฤติการณ์ได้ดีที่สุด** ส่วนคดีถูกแทงทำนองเดียวกัน ลักษณะบาดแผลบ่งบอกถึงลักษณะมีดและพฤติการณ์ที่ทำและสามารถบอกถึงมูลเหตุจูงใจได้ด้วย นอกจากนี้ ดีเอ็นเอที่เก็บได้จากศพยังเป็นวัตถุพยานสำคัญนำไปตรวจเทียบกับดีเอ็นเอที่พบที่อาวุธ และดีเอ็นเอกับผู้ต้องหาได้อีกด้วย นอกจากนี้ ยังมีคดีฆ่าข่มขืน บาดแผลและวัตถุพยานที่ได้จากศพล้วนแต่เป็นหลักฐานสำคัญในการยืนยันตัวผู้กระทำผิดและใช้อธิบายพฤติการณ์ที่เกิดขึ้น แต่เคยมีคดีที่ผู้ตายเสียชีวิตจากศีรษะได้รับบาดเจ็บรุนแรง ผลผ่าพิสูจน์พบว่าการที่ศีรษะได้รับบาดเจ็บนั้น เกิดจากการล้มศีรษะกระแทกพื้น ไม่ได้เป็นผลโดยตรงจากการทำร้าย ศาลเห็นว่าขาดเจตนาจึงยกฟ้องในประเด็นเจตนาฆ่า”

(แพทย์นิติเวช 1, สัมภาษณ์, 7 พฤษภาคม 2564)

“ผลสำเร็จของคดีฆาตกรรมที่นำการชันสูตรพลิกศพช่วยคลี่คลายคดีมีตัวอย่าง 3 คดี คือ คดีแรก ผู้เสียชีวิตจากการถูกตีที่ศีรษะบริเวณท้ายทอย แต่ผู้ต้องหาปฏิเสธและให้การว่าผู้ตายล้มศีรษะพาดพื้นเอง แต่ผลการชันสูตรพบลักษณะของการบาดเจ็บที่สมองเข้าได้กับการถูกตีที่ท้ายทอยส่วนล่าง คดีต่อมา คือ ผู้เสียชีวิตพบเลือดออกใต้เยื่อหุ้มสมองชั้นนอก มีลักษณะเป็นเลือดออกเก่าอายุประมาณ 1 เดือน จึงยืนยันได้ว่าการตายดังกล่าวเป็นผลจากการบาดเจ็บที่ศีรษะที่เกิดขึ้นมาเมื่อประมาณ 1 เดือนก่อนหน้า ส่วนอีกคดี คือ ผู้ตายจากบาดแผลถูกแทงที่หน้าอก สภาพศพเน่าบวมอืดตายถลน ลื่นจุกปาก น่าจะเสียชีวิตมาแล้วประมาณ 48-72 ชั่วโมง แต่มีผู้พบเห็นผู้ตายล่าสุดประมาณ 8 ชั่วโมงก่อนหน้า ในแต่ละคดีสามารถนำลักษณะการบาดเจ็บที่ตรวจพบนำมาอธิบายกลไกการบาดเจ็บที่เกิดขึ้นได้ และอายุของการบาดเจ็บหรือระยะเวลาตาย สามารถนำมาช่วยตีกรอบในการสืบสวนสอบสวนขยายผลการตายได้ ฉะนั้น พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เป็นพยานหลักฐานที่มีความน่าเชื่อถือสูง สามารถนำไปวิเคราะห์ร่วมกับข้อเท็จจริงอื่นๆ เพื่อสอบสวนการตายนั้นได้...”

(แพทย์นิติเวช 3, สัมภาษณ์, 11 กรกฎาคม 2564)

“ผลสำเร็จของคดีฆาตกรรมที่นำการชันสูตรพลิกศพช่วยคลี่คลายคดีมีตัวอย่าง 2 คดี คือ คดีแรก ผู้ต้องหาใช้ไม้กับท่อนเหล็กทำร้ายคนที่ผ่านไปมา โดยผู้ตายถูกตีที่ศีรษะจนเสียชีวิต ผลการ

ชั้นสูตรพลิกศพและชั้นสูตรบาดแผลช่วยยืนยันว่าเป็นการถูกตี เนื่องจากผู้ต้องหารให้การว่าไม่ได้ตี ไม่ได้ใช้อาวุธ ใช้กำลังเพียงอย่างเดียว บาดแผลที่ตรวจพบจึงใช้อธิบายได้ว่าเป็นการบาดเจ็บที่รุนแรงมากกว่าการใช้กำลังเพียงอย่างเดียว ส่วนอีกคดี คือ เคลอญิงทั่ว ๆ ไป ใช้ผลการชันสูตรในการบอกวิถึ กระสุน บอกระยะการยิง หรือการบาดเจ็บต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และเก็บกระสุนเป็นวัตถุพยานไปเทียบกับอาวุธที่ต้องสงสัย...”

(แพทย์นิติเวช 4, สัมภาษณ์, 20 กรกฎาคม 2564)

“นำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการตอบคำถามตามประเด็นที่กฎหมายกำหนด ได้แก่ ผู้ตายเป็นใคร ตายที่ไทย ตายเมื่อไหร่ สาเหตุและพฤติการณ์การตายคืออะไร และใครคือผู้กระทำความผิด โดยนำการพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคล โดยการตรวจลายพิมพ์นิ้วมือ การตรวจ DNA, การตรวจ กระสุนปืนว่ายิงมาจากปืนกระบอกใด, การตรวจชีววัตถุ เช่น คราบเลือด คราบน้ำลาย คราบอสุจิ เส้นผม เส้นขน, การตรวจพิษวิทยา เป็นต้น มาใช้ในการค้นหาคำตอบ...”

(แพทย์นิติเวช 6, สัมภาษณ์, 20 ธันวาคม 2564)

“ผลสำเร็จของการนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ คือ แยกพฤติการณ์การตายได้อย่างชัดเจน โดยปกติศพที่ตกน้ำ พบลอยในน้ำจะบอกพฤติการณ์ได้ยาก เพราะเป็นได้ทั้งการฆ่าตัวตาย อุบัติเหตุ (พลัดตกน้ำ) หรือเป็นการฆาตกรรมก็ได้ การตรวจเจอการบาดเจ็บที่ชัดเจนแบบนี้ ช่วยบอกได้ว่าเป็นคดีฆาตกรรม นอกจากนี้ ยังช่วยปะติดปะต่อข้อเท็จจริงบางแง่มุมได้ เรื่องการสาदनน้ำกรดใส่ใบหน้า โดยปกติ ถ้าคนโดนสาदनน้ำใส่รู้ตัว จะกลั่นหายใจไม่สูดเข้า แต่หากผู้ตายสาदनน้ำกรดเข้า หลอดลมเท่ากับโดนกระทำขณะไม่รู้เรื่อง ไม่รู้ตัว ลอดคูล่องกับที่จำเลยสาदनน้ำกรดใส่หน้า ขณะผู้ตายนอนหลับอยู่...”

(แพทย์นิติเวช 9, สัมภาษณ์, 27 ธันวาคม 2564)

“เก็บรวบรวมพยานหลักฐานได้เชื่อมโยงกันระหว่างผู้ตายกับคนร้าย เช่น อาวุธ คราบเลือด ฯลฯ อย่างคดีจ้างวานบางที่พยานหลักฐานที่เราเก็บมาก็ไปไม่ถึง เว้นแต่หากเรามีการคุยกันผ่านไลน์ หรือคอมพิวเตอร์แล้วลบข้อมูลไป ทางกลุ่มงานก็จะกู้ข้อมูลที่ลบไปแล้วให้ได้ เรามีหน้าที่จำแนก วิเคราะห์ ตรวจสอบ ที่เหลือชุดสืบสวนสอบสวนก็จะไปดำเนินการ...”

(เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน 2, สัมภาษณ์, 5 กรกฎาคม 2564)

“ผลสำเร็จของงาน คือ สามารถออกรายงานการตรวจพิสูจน์ได้ตามกำหนดระยะเวลา สันับสนุนการสืบสวนสอบสวนในคดีนั้น ๆ ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น บอกได้ว่าหัวกระสุนปืนที่ตกในที่เกิดเหตุ ถูกยิงออกจากอาวุธปืนกระบอกใด และสามารถเชื่อมโยงกับผู้ต้องสงสัยในคดีได้....”

(เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน 4, สัมภาษณ์, 23 ธันวาคม 2564)

นอกจากนี้ ยังพบว่าความสำเร็จในการดำเนินคดีของแพทย์นิติเวชไม่ได้หมายถึงการคลี่คลายคดีได้เพียงอย่างเดียว แต่ต้องมีความเป็นหมอ ต้องให้เกียรติผู้เสียชีวิต และสามารถหาคำตอบให้กับญาติให้ได้ถึงสาเหตุการตายได้ โดยแพทย์นิติเวช 8 มีความเห็นดังนี้

“ผลสำเร็จในแต่ละคดี ไม่ได้หมายความว่าเราสามารถไขคดีได้นั้นๆ ได้อย่างชัดเจน มันพิจารณาหลายอย่างประกอบกันเพราะแต่ละคดีมีความแตกต่างกัน อย่างงานนิติเวชเราก็ดูศพภายใน ภายนอก เพื่อบอกสาเหตุการตายให้พนักงานสอบสวนแล้วก็ทำรายงานการตรวจให้ ตำรวจอยากรู้อะไรก็ถามมาเราก็ตอบให้ เช่น เคลสใช้งานเกินขนาดกว่าเราจะรู้ต้องใช้หลาย ๆ ส่วนประกอบกัน เราเก็บเลือด เก็บปัสสาวะส่งห้องแล็บ ซึ่งเขาก็จะใช้เวลาในการวิเคราะห์ว่ามียาตัวไหนบ้าง ระดับความเข้มข้นของยาเท่าไร ซึ่งต้องใช้เวลาเป็นเดือน บางทีก็ 20 วัน หรือบางทีก็ 7 วัน ตามลำดับเคลสก่อนหลัง หรือจำนวนเคลสมากน้อย ซึ่งตามกฎหมายแพทย์นิติเวชต้องทำรายงานภายใน 45 วัน บางทีมันก็อาจจะออกเร็วกว่านั้นได้ ถ้างานไม่เยอะ แต่บางทีเครื่องมือมันก็จำกัดจะเร่งอย่างไรก็เร่งไม่ได้ เพราะเครื่องมือมันมีแค่นั้น

ผลสำเร็จในงานนิติเวช คือ ต้องมีความเป็นหมอ ต้องให้เกียรติผู้เสียชีวิต ต้องหาคำตอบให้กับญาติให้ได้ถึงสาเหตุการตาย.....”

(แพทย์นิติเวช 8, สัมภาษณ์, 22 ธันวาคม 2564)

คดีที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินคดีจำนวน 19 คดี เกิดจากพฤติการณ์แห่งคดีไม่ชัดเจน พยานหลักฐานไม่เพียงพอ หาศพผู้ตายไม่พบ หรือไม่สามารถสืบสวนสอบสวนติดตามตัวคนร้ายมาดำเนินคดีได้ ทำให้ไม่สามารถสืบสวนเชื่อมโยงพยานหลักฐานไปยังคนร้ายได้ หรือจับผู้บริสุทธิ์มาแทนส่งผลต่อการพิจารณาคดีในชั้นศาล ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“.....ในการจับตัวผู้ต้องหากรณีหลบหนีก็ต้องสอบพยานเพื่อยืนยันว่าเขากระทำความผิด และขอหมายศาลเพื่อไปขอจับกุมผู้ต้องหา ส่วนใหญ่ถ้าจับตัวผู้ต้องหาได้ศาลก็ไม่ยกฟ้องชกคดีส่วนมากจะรับสารภาพ ส่วนในคดีไม่สำเร็จเกิดจากไม่มีพยานหลักฐานในที่เกิดเหตุ ไม่มีกล้องวงจรปิด ไม่มีใครเห็นเหตุการณ์ ต้องตรวจทางนิติวิทยาศาสตร์เปรียบเทียบ แต่การที่จะเปรียบเทียบ 100%

ก็ยาก เพราะยากที่จะเจอในที่เกิดเหตุว่าสาเหตุเกิดจากอะไรบ้าง ยิ่งไม่มีพยานหลักฐานในที่เกิดเหตุเลยหรือมีแต่ห่างจากตัวผู้ต้องหา โอกาสจะดำเนินคดีกับผู้ต้องหาก็คยาก โอกาสที่ศาลจะยกฟ้องก็สูง”

(พนักงานสอบสวน 1, สัมภาษณ์, 1 เมษายน 2564)

“.....ส่วนคดีที่จับผู้ต้องหาไม่ได้ คือ แทบไม่มีพยานหลักฐานในที่เกิดเหตุเลย พยานบุคคลก็ไม่มี อย่างคดีที่จับคนร้ายไม่ได้ก็คนร้ายขับมอเตอร์ไซด์ปะกบขณะผู้ตายขับรถอยู่บนถนนในสวนยางแล้วยิง ผู้ตายเป็นมือปืนด้วยกัน เป็นเรื่องความขัดแย้งของผู้มีอิทธิพลด้วยกัน พอเป็นเรื่องของผู้มีอิทธิพล พยานถึงรู้ก็ไม่พูดเพราะเป็นเรื่องความปลอดภัยของเขาด้วย ส่วนตำรวจก็แทบจะไม่ได้หลักฐานอะไร นอกจากมีรอยเลือดคนร้ายติดอยู่ที่รถผู้ตายด้วย แต่เราตรวจเทียบดีเอ็นเอไม่ได้ ไม่ได้มีฐานข้อมูลแบบนั้น พอตรวจเทียบดีเอ็นเอไม่ได้ก็ยืนยันไม่ได้ว่าเป็นใคร บางทีมันก็เป็นเรื่องสิทธิมนุษยชน ไม่เหมือนหนังต่างประเทศ บ้านเราไม่ถึงขนาดนั้น ยกเว้นจะออกกฎหมาย”

(พนักงานสอบสวน 5, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2564)

“...เคลือบฆาตกรรมโดยใช้วัตถุ ต้องทำการตรวจบาดแผล และค้นหาอาวุธในที่เกิดเหตุว่าเข้ากันได้กับบาดแผลที่ตรวจพบหรือไม่ เคลือบเหตุจรรยาจร การตรวจที่เกิดเหตุช่วยให้ทราบสาเหตุของชนนั้นเกิดอย่างไร เคลือบจากที่สูง นอกจากตรวจสภาพศพและการตรวจสถานที่พบศพแล้ว การตรวจสถานที่ที่คาดว่าศพตกลงมานั้นมีความสำคัญมาก ช่วยในการบอกพฤติการณ์การตายได้”

(แพทย์นิติเวช 6, สัมภาษณ์, 20 ธันวาคม 2564)

“...ถ้าเป็นการฆาตกรรมส่วนใหญ่ก็ค่อนข้างชัดเจนอยู่ การจะอำพรางว่าเป็นเหตุฆาตกรรมก็ยังมีร่องรอยอยู่ แต่ก็มีบางเคลือบที่ไม่สามารถระบุพฤติการณ์หรือสาเหตุการตายได้ ไม่ว่าจะมีความละเอียดแค่ไหน หรือในต่างประเทศก็มีบางเคลือบที่ไม่สามารถบอกได้”

(แพทย์นิติเวช 8, สัมภาษณ์, 22 ธันวาคม 2564)

“....กรณีส่งไม่ฟ้องเนื่องจากว่าพยานหลักฐานไม่เพียงพอที่จะพิสูจน์ได้อย่างแน่ชัดว่าผู้ต้องหากระทำความผิด เช่น ไม่มีพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในที่เกิดเหตุมีแต่พยานบุคคล หรือพยานบุคคลไม่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลการสืบพยานอาจจะหายไป หนีไป หาตัวไม่เจอ ไม่ยอมมาขึ้นศาล ฯลฯ หรือพยานบุคคลกลับคำให้การเดิมในชั้นศาลทำให้เกิดข้อสงสัยเป็นเหตุให้ศาลยกฟ้องก็มี....”

(พนักงานอัยการ 1, สัมภาษณ์, 25 มิถุนายน 2564)

“...คดีที่ศาลยกฟ้องสาเหตุน่าจะเกิดจากพยานหลักฐานไม่สามารถเชื่อมโยงไปยังผู้ต้องหาได้อย่างชัดเจน ไม่มีประจักษ์พยานเห็นเหตุการณ์ก่อน ขณะ หรือหลังเกิดเหตุ”

(พนักงานอัยการ 2, สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2564)

“...เกิดปัญหากรณีหมอสองสถาบันให้ความเห็นไม่ตรงกัน คือ หมอที่ชั้นสูตรพลิกศพออยู่ที่หนึ่ง หมอผ่าศพออยู่ที่หนึ่งเขาไม่ได้ลงพื้นที่ เพราะสภาพศพถูกฝังอยู่ในพื้นดินที่เป็นทรายและอยู่ใกล้กับแม่น้ำทำให้ศพไม่เน่าเปื่อยเร็ว ซึ่งที่สั่งให้หาหลักฐานเพิ่มเติมก็ไม่ได้อะไรเพิ่มเติม”

(พนักงานอัยการ 3, สัมภาษณ์, 6 กรกฎาคม 2564)

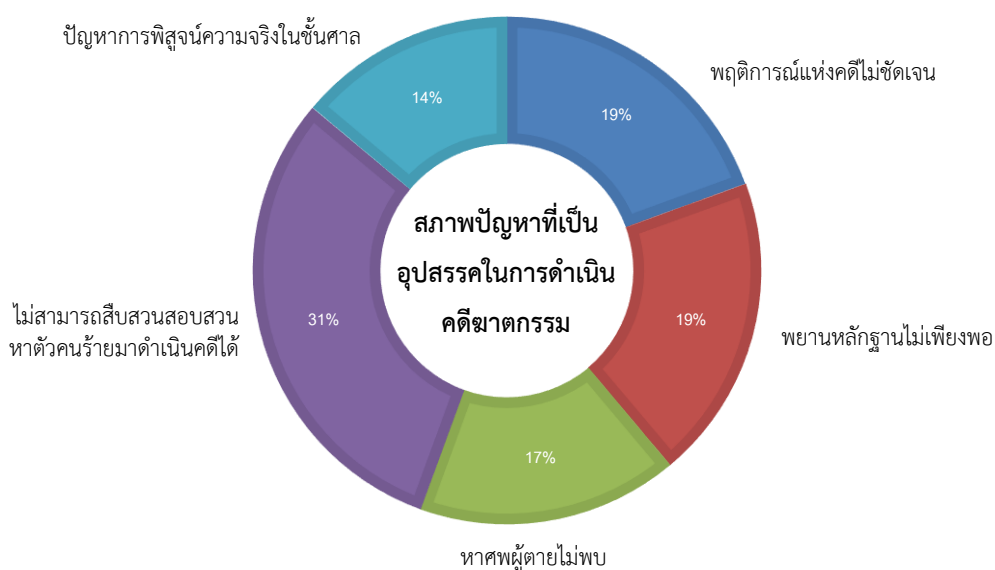
“...พยานหลักฐานบางอย่างถ้าพนักงานอัยการไม่ได้ไปร่วมตรวจสอบแต่แรก เพราะประเด็นการเก็บพยานวัตถุในที่เกิดเหตุมีความสำคัญ ถ้าพนักงานสอบสวนไม่มีความเข้าใจในเรื่องขั้นตอนการตรวจพยานหลักฐานหรือมีการกั้นบริเวณที่เกิดเหตุ พยานหลักฐานมันอาจจะสูญหายไปหรือคลาดเคลื่อนไป...”

(พนักงานอัยการ 4, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2564)

“ตามประสบการณ์ของอัยการที่ทำงานมาในการสืบพยานในชั้นศาล อัยการย่อมรู้ว่าประเด็นใดที่ศาลสงสัย หรือขาดในประเด็นไหน แต่ถ้าพยานหลักฐานมันไม่มี อัยการก็ไม่รู้จะไปแสวงหาที่ไหน นอกจากในสำนวน ดังนั้น ขั้นตอนการทำงานของพนักงานสอบสวนจึงมีความสำคัญมาก... ในบางคดีอัยการต้องปล่อยสำนวนขาด เพราะถ้าเราฟ้องไปแล้วหลักฐานไม่ชัดเจนก็มีโอกาสที่ศาลจะยกฟ้องจะเกิดความเสียหายอีก”

(พนักงานอัยการ 5, สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2564)

จากการวิเคราะห์ผลแห่งคดีในตารางที่ 13 พบสภาพปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อผลสำเร็จในการดำเนินคดี 5 ประการ คือ การไม่สามารถสืบสวนหาตัวคนร้ายมาดำเนินคดีได้มากที่สุดร้อยละ 31 ของสภาพปัญหาด้านผลผลิตทั้งหมด รองลงมาคือ พฤติการณ์แห่งคดีไม่ชัดเจน (การฆาตกรรม ฆ่าตัวตาย หรืออุบัติเหตุ) เท่ากับพยานหลักฐานไม่เพียงพอร้อยละ 19 ของสภาพปัญหาด้านผลผลิตทั้งหมด ส่วนกรณีหาศพผู้ตายไม่พบร้อยละ 18 ของสภาพปัญหาด้านผลผลิตทั้งหมด และปัญหาการพิสูจน์ความจริงในชั้นศาลร้อยละ 14 ของสภาพปัญหาด้านผลผลิตทั้งหมด ตามลำดับ (ภาพที่ 15)

ภาพที่ 15 สภาพปัญหาด้านผลผลิต
ที่มา: ผู้วิจัย (2565)

4. ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เป็นข้อมูลเกี่ยวกับผลที่เกิดจากกิจกรรมขององค์กร ซึ่งสามารถนำไปพิจารณาเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในขั้นตอนต่าง ๆ ได้ (สมยศ นาวิการ, 2544) ซึ่งข้อมูลย้อนกลับดังกล่าวจะทำให้สามารถวัดผลได้ว่าการดำเนินงานดังกล่าวประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลว หรือเกิดประสิทธิภาพในการทำงานอย่างไร ประกอบด้วยข้อมูลย้อนกลับภายในและภายนอก ดังนี้

4.1 ข้อมูลย้อนกลับภายใน จากหลักเกณฑ์การประเมินผลพิจารณาจากผลการดำเนินงานเทียบกับค่าเป้าหมายใน 3 ระดับ (คำนวณคะแนนผลการดำเนินงานโดยเทียบบัญญัติไตรยางค์) แล้วถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัด ซึ่งมีน้ำหนักทุกตัวชี้วัดรวมกันเท่ากับ 100 เพื่อใช้เป็นผลการประเมินในภาพรวมของส่วนราชการ โดยแบ่งเกณฑ์การประเมินระดับส่วนราชการเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ค่าเป้าหมายระดับคุณภาพ ระดับมาตรฐาน และค่าเป้าหมายระดับต้องปรับปรุง (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 เกณฑ์การประเมินส่วนราชการจากค่าเป้าหมายใน 3 ระดับ จำแนกตามตัวชี้วัด

ระดับ	ค่าคะแนน	ตัวชี้วัดที่ 1	ตัวชี้วัดที่ 2	ตัวชี้วัดที่ 3
ค่าเป้าหมายระดับคุณภาพ	100	2.80	38	82
ค่าเป้าหมายระดับมาตรฐาน	75	3.00	40	80
ค่าเป้าหมายระดับต้องปรับปรุง	50	3.50	50	75

ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2564)

การประเมินตามมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งมีตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมในงานยุติธรรมทางอาญาจำนวน 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ ตัวชี้วัดที่ 1 คือ อัตราการเกิดคดีฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาไม่เกิน 3.0 คดี ต่อประชากรหนึ่งแสนคน ตัวชี้วัดที่ 2 คือ ความหวาดกลัวอาชญากรรมของประชาชนไม่เกินร้อยละ 40 และตัวชี้วัดที่ 3 คือ ความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 ผลการประเมินประสิทธิผลการดำเนินงานฯ จำแนกตามตัวชี้วัดระหว่าง พ.ศ.2559 ถึง 2563

ตัวชี้วัดที่	ผลการประเมิน				
	2559	2560	2561	2562	2563
1. อัตราการเกิดคดีฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาไม่เกิน 3.0 คดี ต่อประชากรหนึ่งแสนคน	3.26	2.90	2.25	2.20	1.90
2. ความหวาดกลัวอาชญากรรมของประชาชนไม่เกินร้อยละ 40	40.18	46.98	38.79	39.98	57.63
3. ความเชื่อมั่นของประชาชนฯ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	77.18	75.26	78.17	80.20	81.53

ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2564)

จากตารางที่ 15 ผลการประเมินประสิทธิผลการดำเนินงานของตำรวจเทียบเกณฑ์การประเมินส่วนราชการจากค่าเป้าหมายใน 3 ระดับของตัวชี้วัดที่ 1 พบว่า ในปี พ.ศ. 2559 มีอัตราการเกิดคดีฆ่าผู้อื่นโดยเจตนามากที่สุด คือ 3.26 คดี ต่อประชากรหนึ่งแสนคน รองลงมาคือ ปี พ.ศ. 2560 ถึง พ.ศ. 2563 มีอัตราการเกิดคดีฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา 2.90 คดี, 2.25 คดี, 2.20 คดี, และ 1.90 คดี ต่อประชากรหนึ่งแสนคน ตามลำดับ โดยผลการประเมินภาพรวมของส่วนราชการส่วนใหญ่อยู่ในระดับคุณภาพ ยกเว้น ในปี พ.ศ. 2559 เท่านั้นที่อยู่ในระดับมาตรฐาน

ตัวชี้วัดที่ 2 พบว่า ในปี พ.ศ. 2563 ประชาชนมีความหวาดกลัวอาชญากรรมของมากที่สุด คือ ร้อยละ 57.63 รองลงมาคือ ปี พ.ศ. 2560, พ.ศ. 2559, พ.ศ. 2562 และ พ.ศ. 2561 ประชาชนมีความหวาดกลัวอาชญากรรมร้อยละ 46.98, 40.18, 39.98 และร้อยละ 38.79 ตามลำดับ โดยผลการประเมินภาพรวมของส่วนราชการ ในปี พ.ศ. 2559, 2561 และ พ.ศ. 2562 อยู่ในระดับมาตรฐาน ส่วนในปี พ.ศ. 2560 และ พ.ศ. 2563 อยู่ในระดับต้องปรับปรุง

ตัวชี้วัดที่ 3 พบว่า ในปี พ.ศ. 2563 ประชาชนมีความเชื่อมั่นของการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจมากที่สุด คือ ร้อยละ 81.53 รองลงมาคือ ในปี พ.ศ. 2562, พ.ศ. 2561, พ.ศ. 2559 และ พ.ศ. 2560 ประชาชนมีความเชื่อมั่นของการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจร้อยละ 80.20, 78.17, 77.18 และ ร้อยละ 75.26 ตามลำดับ ตามลำดับ โดยผลการประเมินภาพรวมของส่วนราชการอยู่ในระดับมาตรฐาน

นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ยังสะท้อนให้เห็นว่าในปัจจุบันงานนิติวิทยาศาสตร์มีการพัฒนาขึ้นกว่าในอดีต สามารถพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีรายละเอียด ดังนี้

“...ปัจจุบันมีการนำ AFIS มาใช้กับการตรวจลายพิมพ์นิ้วมือแฝงที่สมบูรณ์ซึ่งช่วยได้มาก ในต่างประเทศมีการเก็บฐานข้อมูลเกี่ยวกับหัวกระสุนปืนทุกกระบอก เมื่อมีการฆ่ากันตายด้วยอาวุธปืน ตำรวจก็สามารถเชื่อมโยงอาวุธปืนกับผู้ก่อเหตุได้ทันที ของไทยยังไม่มีเพราะต้องอาศัยเซิร์ฟเวอร์ขนาดใหญ่...”

(พนักงานสอบสวน 3, สัมภาษณ์, 24 มิถุนายน 2564)

“นิติวิทยาศาสตร์มีความสำคัญในความสำเร็จแห่งคดีโดยเฉพาะในคดีฆ่ากัน เพราะมันช่วยพิสูจน์ข้อเท็จจริงอะไรหลายๆ อย่างช่วยระบุตัวคนร้ายได้ชัดเจนขึ้น”

(พนักงานสอบสวน 4, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2564)

“พวกเครื่องมือเครื่องมือสมัยนี้ พัฒนาขึ้นกว่าแต่ก่อน แล้วนิติวิทยาศาสตร์ก็ช่วยพนักงานสอบสวนได้เยอะมากในการทำคดีสำคัญ ๆ คดีที่ต้องหาพยานหลักฐานโดยการพิสูจน์ อย่างเลือดที่แห้งกรังแล้วยังตรวจได้ เส้นผม เส้นขน ลายนิ้วมือแฝง เหยื่อที่หยดบนกระจกอะไรที่เก็บได้ที่เกิดเหตุก็เก็บรวบรวมมาตรวจได้โดยนำนิติวิทยาศาสตร์มาวิเคราะห์และผสมผสานกันกับพยานหลักฐานอื่น ๆ ....”

(พนักงานสอบสวน 6, สัมภาษณ์, 3 กรกฎาคม 2564)

“ในปัจจุบันนิติวิทยาศาสตร์มีเทคโนโลยีที่ดีขึ้นกว่าในอดีต ส่วนที่สำคัญและก้าวกระโดดมาก คือ ด้านการตรวจดีเอ็นเอ ในอดีตการจะยืนยันบุคคลจากศพนิรนามทำได้ยาก ยืนยันได้ยาก ดูจากรูปร่างหน้าตาก็มีความไม่แน่นอน ลายพิมพ์นิ้วมือบางครั้งเสียหายตรวจไม่ได้ ถ้ามีญาติมาตรวจเทียบดีเอ็นเอ ก็สามารถยืนยันได้แล้ว และมีความน่าเชื่อถือสูงด้วย”

(แพทย์นิติเวช 9, สัมภาษณ์, 27 ธันวาคม 2564)

“นิติวิทยาศาสตร์ในแง่ของเครื่องมือมีการพัฒนาขึ้น จากการเก็บแบบ manual ถ่ายภาพใส่กล่องไว้ เป็นการแสกนเก็บภาพวัตถุในส่วนที่สำคัญ เก็บแบบฐานข้อมูล Big data เพื่อเชื่อมโยงคดีกับหน่วยอื่น ในแง่ของระบบการทำงานเปลี่ยนจากเดิม คือ การวางแผนและการบริหารจัดการต่าง ๆ มีการนำระบบ ISO ที่ทำให้เกิดความน่าเชื่อถือ และเป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ ในส่วนของการบริหารจัดการแต่ก่อนมักจะชมวดรวมกับผู้บังคับบัญชาระดับสูงของพิสูจน์หลักฐานตำรวจ แต่ปัจจุบัน คือ การจัดให้มีคณะทำงานที่ประกอบด้วยนักวิทยาศาสตร์ หรือผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขาที่มีหน้าที่นำเสนอความเห็นและกลั่นกรองสิ่งที่เห็นว่าจำเป็น เช่น เครื่องมือ อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อเสนอผู้บังคับบัญชาระดับสูงเพื่อผลักดัน เสนอความเห็นไปยัง ตร. ในการอนุมัติเม็ดเงินงบประมาณ สรุป คือ เครื่องมือมีการพัฒนาขึ้น มีระบบงานที่มีมาตรฐาน นอกจากนี้ ยังให้ผู้เชี่ยวชาญมีส่วนร่วมในการยกระดับในการพัฒนางาน เห็นว่าปัจจุบันนิติวิทยาศาสตร์มีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น

(เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน 4, สัมภาษณ์, 23 ธันวาคม 2564)

แม้ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เห็นว่าปัจจุบันงานนิติวิทยาศาสตร์มีการพัฒนาขึ้นและสามารถช่วยคลี่คลายคดีได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ความรู้ความเชื่อแบบเดิมก็ถูกหักล้างด้วยความรู้ใหม่ ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และพบว่าปัญหาของงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์บางอย่างในห้องแลป (Laboratory) ต้องใช้เวลาในการวิเคราะห์ ถ้ามีคดีจำนวนมากต้องรอผลตรวจตามลำดับก่อนหลัง ซึ่งต้องรอผล 7 วัน ถึง 30 วัน ขึ้นอยู่กับมีคดีมากน้อย ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ มีดังนี้

“ส่วนอดีตถึงปัจจุบัน ความรู้ทางนิติเวชศาสตร์และนิติวิทยาศาสตร์มีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมอยู่เสมอ ความเชื่อเก่า ๆ อาจถูกหักล้างได้หากมีความรู้ใหม่ ๆ เช่น การบอกระยะเวลาการตายจากอาหารในกระเพาะอาหาร เมื่อความรู้มากขึ้นก็พบว่าการย่อยและการเดินทางของอาหารในทางเดินอาหารมีปัจจัยรบกวนเยอะมาก ไม่สามารถนำมาบอกเวลาที่กินอาหารก่อนตายได้ พอจะบอกได้เพียงชนิดของอาหารที่รับประทานแล้วไปนำสืบต่อ...”

(แพทย์นิติเวช 5, สัมภาษณ์, 11 กรกฎาคม 2564)

“...เคลสใช้ยาเกินขนาดกว่าเราจะรู้ต้องใช้หลาย ๆ ส่วนประกอบกัน เราเก็บเลือด เก็บปัสสาวะส่งห้องแลป ซึ่งเขาก็จะใช้เวลาในการวิเคราะห์ว่ามียาตัวไหนบ้าง ระดับความเข้มข้นของยาเท่าไร ซึ่งต้องใช้เวลาเป็นเดือน บางทีก็ 20 วัน หรือบางทีก็ 7 วัน ตามลำดับเคลสก่อนหลัง หรือจำนวนเคสมากน้อย ซึ่งตามกฎหมายแพทย์นิติเวชต้องทำรายงานภายใน 45 วัน บางทีมันก็อาจจะออกเร็วกว่านั้นได้ ถ้างานไม่เยอะ แต่บางทีเครื่องมือมันก็จำกัดจะเร่งอย่างไรก็เร่งไม่ได้เพราะเครื่องมือมันมีแค่นั้น”

(แพทย์นิติเวช 8, สัมภาษณ์, 22 ธันวาคม 2564)

4.2 ข้อมูลย้อนกลับภายนอกของระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมในงานยุติธรรมทางอาญาภายใต้กระบวนการยุติธรรมทางอาญาพิจารณาจากข้อมูลทางสถิติคดีอาญาทั่วประเทศของสำนักงานสถิติแห่งชาติซึ่งพบว่า ปัจจุบันประเทศไทยยังคงมีคดีฆาตกรรมหรือคดีฆ่าผู้อื่น (คดีอุกฉกรรจ์) เกิดขึ้นจำนวนมากเมื่อเปรียบเทียบกับคดีอาญาประเภทความผิดอื่น อาทิ คดีทำร้ายผู้อื่นจนถึงแก่ความตาย คดีปล้นทรัพย์ ชิงทรัพย์ ลักพาตัว เรียกค่าไถ่ และคดีวางเพลิง ปรากฏตามตารางที่ 16

ตารางที่ 16 สถิติคดีอาญาทั่วประเทศจำแนกตามประเภทความผิดระหว่าง พ.ศ. 2561 ถึง 2563

ประเภทความผิด	พ.ศ.2561			พ.ศ.2562			พ.ศ.2563		
	รับแจ้ง (คดี)	จับกุม (คน)	ผู้ต้องหา (คน)	รับแจ้ง (คดี)	จับกุม (คน)	ผู้ต้องหา (คน)	รับแจ้ง (คดี)	จับกุม (คน)	ผู้ต้องหา (คน)
ฆ่าผู้อื่น (คดีอุกฉกรรจ์)	1,443	1,503	1,508	1,351	1,125	1,599	1,177	1,053	1,342
ทำร้ายผู้อื่นจนถึงแก่ความตาย	401	493	493	416	395	547	396	372	455
ปล้นทรัพย์ (คดีอุกฉกรรจ์)	73	169	175	60	53	163	51	45	134
ชิงทรัพย์	523	557	561	466	414	496	398	368	430
ลักพาตัวเรียกค่าไถ่	11	35	35	6	2	3	11	11	11
วางเพลิง	258	222	222	276	236	241	391	357	379

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2564)

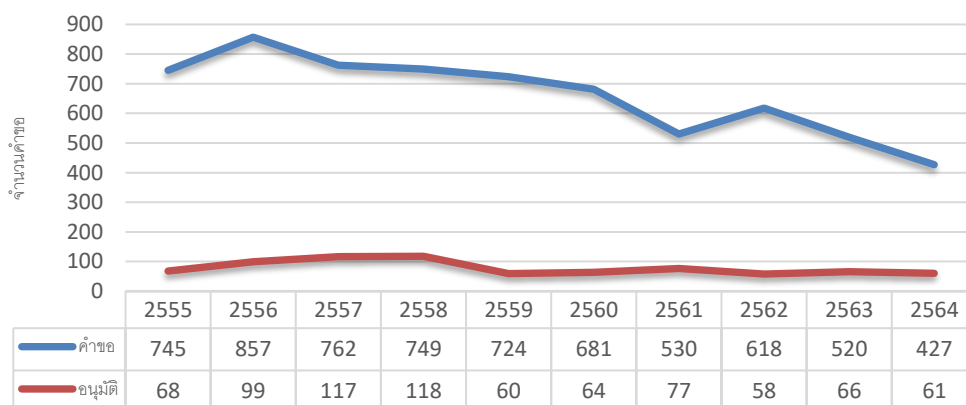
นอกจากนี้ ข้อมูลทางสถิติของสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญาในระหว่าง ปี พ.ศ.2546-2564 จากตารางที่ 17 พบว่ามีจำเลยที่ไม่ได้กระทำความผิดและศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้องหรือศาลพิพากษาให้ยกฟ้องมาใช้สิทธิขอรับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายอันเกิดจากความเสียหายในคดีอาญามีจำนวนมากถึง 12,493 ราย ซึ่งมีจำเลยผู้บริสุทธิ์ที่ได้รับอนุมัติจ่ายค่าทดแทนฯ จำนวน 2,549 ราย (เฉลี่ยร้อยละ 20.40 ของผู้ใช้สิทธิฯ) ภาครัฐจ่ายค่าทดแทนฯ เป็นจำนวน 550,898,884.82 บาท และในปี พ.ศ.2564 ที่ผ่านมายังคงมีจำเลยผู้บริสุทธิ์มาใช้สิทธิยื่นคำขอจำนวน 427 ราย ซึ่งได้รับอนุมัติจ่ายค่าทดแทนฯ เพียง 61 ราย (ร้อยละ 14.28 ของผู้ใช้สิทธิฯ) โดยรัฐจ่ายเงินทดแทนฯ เป็นจำนวน 15,702,941 บาท หมายความว่าเมื่อหลายสิบปีที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันยังคงมีผู้บริสุทธิ์ต้องตกเป็นจำเลยในคดีอาญาอย่างต่อเนื่อง ทำให้แต่ละปีรัฐต้องสูญเสียงบประมาณเพื่อจ่ายค่าทดแทนความเสียหายเป็นจำนวนมาก ทั้งจำเลยผู้บริสุทธิ์เหล่านั้นยังสูญเสียอิสรภาพและโอกาสที่ควรจะได้รับ ยิ่งหากจำเลยผู้บริสุทธิ์ที่ไม่มีญาติพี่น้องประกอบกับฐานะยากจนก็ยิ่งทำให้พวกเขาไม่สามารถที่จะพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตนเองได้เลย

ตารางที่ 17 ข้อมูลของจำเลยที่ไม่ได้กระทำความผิดและศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้องหรือศาลพิพากษาให้ยกฟ้องมาใช้สิทธิขอรับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายอันเกิดจากความเสียหายในคดีอาญา

ปี พ.ศ.	จำเลย			เงินทดแทนฯ
	ยื่นคำขอ	ได้รับอนุมัติ	ได้รับอนุมัติ (ร้อยละ)	
2546	294	32	10.88	11,737,087.00
2547	584	279	47.77	69,990,749.00
2548	608	202	33.22	22,733,183.67
2549	642	347	54.04	72,085,200.64
2550	672	248	36.90	90,278,314.36
2551	669	218	32.58	41,349,466.00
2552	691	107	15.48	32,190,105.00
2553	940	151	16.06	24,546,800.00
2554	780	177	22.69	26,662,351.00
2555	745	68	9.12	13,957,448.15
2556	857	99	11.55	21,111,844.00
2557	762	117	15.35	22,352,105.00
2558	749	118	15.75	17,944,449.46
2559	724	60	8.28	17,483,160.54
2560	681	64	9.39	10,731,989.00
2561	530	77	14.52	12,730,077.00
2562	618	58	9.38	14,378,157.00
2563	520	66	12.69	12,933,457.00
2564	427	61	14.28	15,702,941.00
รวม	12,493	2,549	20.40	550,898,884.82

ที่มา: สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา (2546-2564)

จากภาพที่ 16 เมื่อเปรียบเทียบจำนวนผู้ใช้สิทธิยื่นคำขอและผู้ได้รับอนุมัติให้ได้รับค่าทดแทนพบว่า ในระหว่างปี พ.ศ.2555-2564 จำนวนผู้ใช้สิทธิยื่นคำขอมิแนวโน้มลดลง ขณะที่ผู้ได้รับอนุมัติให้ได้รับค่าทดแทนฯ แทบไม่มีการเปลี่ยนแปลง

ภาพที่ 16 การเปรียบเทียบผู้ใช้สิทธิยื่นคำขอและผู้ได้รับอนุมัติฯ ระหว่างปี พ.ศ.2555-2564
ที่มา: สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา (2555-2564)

ความผิดพลาดในการปฏิบัติงานจนทำให้ผู้บริสุทธิ์ต้องตกเป็นจำเลย เช่น คดีฆาตกรรม เซอร์รี่แอน หรือคดีฆาตกรรมเบญจภรณ์ อันเป็นปัญหาในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ที่เห็นได้ทั้งจากข้อมูลทางสถิติและข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลการวิจัย ดังนี้

“...บางที่อัยการก็ทำคดีโดยไม่สนใจความเป็นธรรมของประชาชน ผมเคยทำคดีหนึ่งเป็นคดีพรากผู้เยาว์อายุไม่เกิน 15 ปี อัยการก็รู้ว่าลูกความผมซึ่งจำเลยไม่ผิด อัยการคุยกับผมจนเขารู้ว่าลูกความผมไม่ผิด แต่เขาก็ยังสืบพยานไปตามที่ตำรวจส่งมา แล้วลูกความผมก็ติดคุก 20 ปี ไม่มีพยานหลักฐาน เช่น กล้องวงจรปิด หรืออสูริในช่องคลอด มีแค่คำกล่าวอ้างของเด็กเมยาคนหนึ่งซึ่งอ้างว่าลูกความผมไปข่มขืน ผมขึ้นสืบพยานทำได้แค่ถามค่าน้อยอย่างเดียว ไม่มีอะไรเลย มันคือความไม่ยุติธรรม ....”

(ทนายความ 3, สัมภาษณ์, 25 ธันวาคม 2564)

“...อย่างคดีปล้นร้านทางที่สุราษฎร์ธานี ลายพิมพ์นิ้วมือมันแตกต่างกัน ศาลก็เชื่อว่ามันเป็นคนละลายมือ ศาลก็ยังตัดสินจำคุก 15 ปี ....”

(ทนายความ 4, สัมภาษณ์, 26 ธันวาคม 2564)

“...ทนายความทำคดีอาญาเสียเปรียบครับ บางที่พนักงานสอบสวนเขาปั่นข้อเท็จจริงขึ้นมา พนักงานสอบสวนกับอัยการดูเหมือนจะรู้กัน ต้องดูเป็นคดีไป คดีสำคัญใหม่ ประชาชนหรือสื่อให้ความสนใจหรือไม่ ความเป็นธรรมไม่ได้เกิดขึ้นทุกคดี แต่มันขึ้นอยู่กับแต่ละคดี”

(ทนายความ 5, สัมภาษณ์, 27 ธันวาคม 2564)

“...ปัญหาบ้านเรา คือ การใช้กฎหมายที่บิดเบือนทุกลำดับชั้น โดยอ้างความเป็นอิสระ ผมจบเนฯ จบนิติศาสตร์มาความรู้เต็มหัว แต่เวลามาทำงานจริงมันไม่ตรงตัวบท มันค่อนข้างจะลำบาก ในคดีที่เกี่ยวกับชีวิตร่างกายเป็นคดีอาญาแผ่นดิน เขาจะทำให้จำเลยต้องรับโทษ ทั้ง ๆ ที่เขายังพอต่อสู้ได้”

(ทนายความ 6, สัมภาษณ์, 28 ธันวาคม 2564)

ทฤษฎีระบบจะมีข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เป็นข้อมูลเกี่ยวกับผลที่เกิดจากกิจกรรมขององค์กรซึ่งสามารถนำไปพิจารณาเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในขั้นตอนต่าง ๆ ได้ (สมยศ นาวิกาน, 2544) ซึ่งข้อมูลย้อนกลับดังกล่าวจะทำให้สามารถวัดผลได้ว่าการดำเนินงานดังกล่าวประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลว หรือเกิดประสิทธิภาพในการทำงานอย่างไร จากการศึกษาระบบงานพิสูจน์หลักฐานฯ ในด้านข้อมูลย้อนกลับภายในและภายนอกเพื่อประเมินหรือวัดประสิทธิภาพของระบบพบว่า ข้อมูลย้อนกลับภายในจากผลการประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานของตำรวจจาก 3 ตัวชี้วัดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติเอง ได้แก่ อัตราการเกิดคดีฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาไม่เกิน 3.0 คดี ต่อประชากรหนึ่งแสนคน ความหวาดกลัวอาชญากรรมของประชาชนไม่เกินร้อยละ 40 และความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 โดยผลการประเมินภาพรวมของส่วนราชการส่วนใหญ่อยู่ในระดับคุณภาพและได้มาตรฐาน อย่างไรก็ตาม ข้อมูลย้อนกลับภายนอกซึ่งวัดจากสถิติในคดีอาญาของสำนักงานสถิติแห่งชาติและสถิติการจ่ายค่าทดแทนจากสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญาพบว่า ปัจจุบันประเทศไทยยังคงมีคดีฆาตกรรมหรือคดีฆ่าผู้อื่น (คดีอุกฉกรรจ์) เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องเมื่อเปรียบเทียบกับคดีอาญาประเภทความผิดอื่น และหลายสิบปีที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันยังคงมีผู้บริสุทธิ์ต้องตกเป็นจำเลยในคดีอาญาอย่างต่อเนื่อง ทำให้แต่ละปีรัฐต้องสูญเสียงบประมาณเพื่อจ่ายค่าทดแทนความเสียหายเป็นจำนวนมาก ผลการประเมินประสิทธิภาพของระบบจากข้อมูลย้อนกลับภายในและภายนอกจึงไม่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันสะท้อนให้เห็นว่าระบบมีปัญหาและจำเป็นต้องทบทวนสภาพปัญหาของระบบ เพื่อระบุประเด็นในการพัฒนาระบบต่อไป

5. สภาพแวดล้อมของระบบ (Environment) คือ ทุกสิ่งที่เกี่ยวข้องกับระบบแต่อยู่ภายนอกขอบเขตของระบบ ซึ่งรวมถึงแหล่งของปัจจัยนำเข้า หรือแหล่งที่จะรับผลผลิตของระบบด้วย (สมยศ นาวิกาน, 2544) ระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ดำเนินการภายใต้กระบวนการ ยุติธรรมทางอาญาที่มีความเกี่ยวข้องกันเปรียบดังสภาพล้อมของระบบซึ่งเป็นกระบวนการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอันเป็นกฎหมายประเภทวิธีสบัญญัติเพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่ ตำรวจ อัยการ และทนายความ ฯลฯ ดำเนินการตามกฎหมาย ได้แก่ ดำเนินการในชั้นสืบสวน

สอบสวน ชั้นสังคม และดำเนินการในชั้นพิจารณาคดีและสืบพยาน ข้อมูลจากการสัมภาษณ์มีรายละเอียด ดังนี้

ชั้นสืบสวนสอบสวน นับตั้งแต่การตรวจสถานที่เกิดเหตุ การพิสูจน์หลักฐาน การชันสูตรพลิกศพ ตลอดจนการสืบสวนสอบสวนพยานบุคคล และการรวบรวมพยานหลักฐานเป็นสำนวนการสอบสวนให้ความเห็นควรสั่งฟ้อง หรือควรสั่งไม่ฟ้อง หรือควรงดการสอบสวน ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย พนักงานสอบสวน แพทย์นิติเวช และเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่า

“ปัญหาทางกฎหมายน่าจะเป็นเรื่องเวลาที่ต้องสอบสวนให้เสร็จภายใน 48 ชั่วโมง มันมีเวลามาบีบบ้าง ส่วนปัญหากระบวนการยุติธรรมมันอยู่ที่มุมมองของตำรวจว่าในการพัฒนาตัวเองให้เทียบเท่ากับองค์กรอื่น สามารถที่จะดำเนินคดีกับผู้ต้องหา ผมว่าทุกอย่างมันอยู่ที่พนักงานสอบสวน ผู้ต้องหาจะได้รับโทษหรือไม่ขึ้นอยู่กับพนักงานสอบสวนว่ามีความสามารถในการรวบรวมพยานหลักฐานในการดำเนินคดีกับผู้ต้องหาอย่างไร ส่วนองค์กรอื่น เช่น อัยการ หรือศาลมีหน้าที่ดูรายละเอียดจากพนักงานสอบสวนว่ามีหลักฐานเพียงพอหรือไม่ ซึ่งพนักงานอัยการก็จะเพิ่มเติมตรงที่ว่าหากขาดตกบกพร่องก็ให้หาพยานหลักฐานเพิ่มเติม แต่จริงๆ แล้ว ตัวพนักงานสอบสวนสำคัญที่สุด พวกทนายความก็ไม่เห็นว่าเป็นอุปสรรคอะไร ส่วนพิสูจน์หลักฐานก็ถือว่าเรามีความพร้อมอยู่แล้ว จะมีก็เรื่องระเบียบการเบิกจ่ายเงินที่มีขั้นตอนทำให้ล่าช้า ตามที่บอกไปแล้ว”

(พนักงานสอบสวน 1, สัมภาษณ์, 1 เมษายน 2564)

“...เวลาในการทำสำนวน คดีใหญ่ต้องใช้เวลาในการรวบรวมพยานหลักฐาน เช่น ผู้ต้องหาถูกจับตัวได้แล้วแต่อ้างว่าเอาอาวุธไปทิ้งที่นั่นที่นี่ เอาจริงหรือทรัพย์สินไปขายที่นั่นที่นี้ ซึ่งต้องใช้เวลาในการติดตาม หากรวบรัดเกินไปก็จะกลายเป็นว่าทำงานชู้ คนก็น้อย เวลาก็น้อย พนักงานสอบสวนก็ทำอยู่คนเดียว... ในเรื่องของกฎหมาย ภายหลังมีการแก้ไขให้มีการถ่ายภาพเคลื่อนไหว เป็นการสร้างภาระให้พนักงานสอบสวน แต่ก็พอเข้าใจว่าแก้ไขเพื่อให้มันรัดกุม”

(พนักงานสอบสวน 2, สัมภาษณ์, 19 เมษายน 2564)

“กฎหมายมีการเพิ่มขั้นตอน ล่าสุดก็มีการแก้ไขใหม่ให้มีการถ่ายภาพเคลื่อนไหว ขั้นตอนการบันทึกถ่ายภาพ ให้ความคล่องตัวไม่มี คนออกกฎหมายไม่ใช่คนปฏิบัติ ไม่ได้เป็นพนักงานสอบสวน

กฎหมายเก่าเกี่ยวกับการป้องกันปราบปราม จับคดีบางอย่างมีการฝากขังแล้วสามารถขอรับตัวกลับมาที่โรงพักเพื่อสอบสวนขยายผลให้หลักฐานมากขึ้น แต่ตอนนี้กฎหมายนี้ได้

เปลี่ยนไปแล้ว เป็นต้องมีสถานที่กักขังกลาง อาจจะมองในของการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหา แต่ถ้าขาดกรวางแผนดีๆ มีความซับซ้อนการรวบรวมหลักฐานบางทีก็ไม่ทันเวลา คือ จับตัวก็อยู่กับตำรวจได้แค่ 48 ชั่วโมง เช่น ในคดีฆ่ากันตายจับตัวมาตอนตีสามก็ต้องเอาไปฝากขัง ศาลเปิดถึงวันเสาร์ครึ่งวันเช้าทำให้เวลาที่ได้สอบสวนจริงนับชั่วโมงได้เลย แต่หากขยายเวลาให้มากขึ้นก็จะทำได้ตำรวจมีเวลาสอบสวนและได้ข้อมูลเพิ่มขึ้น ซึ่งสมัยก่อนใช้เวลา 7 วันก็เยอะไป ต่อมาก็ปรับลงเหลือ 48 ชั่วโมง”

(พนักงานสอบสวน 3, สัมภาษณ์, 24 มิถุนายน 2564)

“กฎหมายเขาก็ออกในภาพรวมให้เราปฏิบัติตาม ซึ่งเราต้องจัดสรรเวลาให้ได้ ส่วนในเรื่องความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐาน อัยการจะมีหน้าที่ถ่วงถ่วงอีกทีหนึ่งมากกว่า...”

(พนักงานสอบสวน 4, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2564)

“เรื่องกรอบเวลานี้สำคัญ เพราะเราไม่ได้ทำงานแค่คดีเดียว เราจับเป็นร้อยคดีแต่ละเรื่องไม่ซ้ำแบบ อย่างน้อยวันหนึ่งต้องมี 3 คดีไม่เคยขาด เพราะฉะนั้นจะให้มันครบตามเวลาทุกอย่างมันเป็นไปได้ หน่วยงานที่ประสานประจำไม่มีปัญหา เช่น แพทย์ หรือพิสูจน์หลักฐาน แต่ที่เป็นปัญหาก็พวกองค์กรโทรศัพท์ ที่ต้องมีการขอข้อมูลโทรศัพท์จากเจ้าของเครือข่าย ต้องทำหนังสือให้เขาตรวจสอบให้ ซึ่งกว่าจะได้ประมาณ 3-6 เดือน บางทีก็เงียบเลย ส่งหนังสือไปตามก็เงียบนี่แหละมีปัญหา... พวกนักข่าวก็มีส่วนนะไปถึงที่เกิดเหตุเร็วกว่าเราอีก บางทีก็ไปถ่ายรูปก่อนเสร็จก่อน แล้วลงออนไลน์ แล้วไปคุยกับญาติผู้เสียชีวิต บ่นให้ทำในสิ่งไม่ควรทำ เช่น ให้โรงเรียนอย่างจุ่นอย่างจี่ บ่นเป็นกระแสเพื่อขายข่าว เหมือนคดีกอกอก...”

(พนักงานสอบสวน 5, สัมภาษณ์, 30 มิถุนายน 2564)

“...มีปัญหาเรื่องกรอบเวลา กรณีที่เป็นเยาวชนจะควบคุมตัวได้ไม่เกิน 24 ชั่วโมง จะเป็นปัญหาเรื่องควบคุมตัวเยาวชนมากกว่า อย่างสารวัตรจะออกเวร 8.00 น. แต่เขาจับตัวมาให้เราตอน 7.30 น. เมื่อเขาส่งตัวมา เวลาในการควบคุมตัวเริ่มนับแล้ว เราต้องส่งฟ้องในวันนั้น สิ่งที่เราต้องทำ คือ ต้องพิมพ์เอกสารอะไรบ้าง ต้องสอบปากคำ แจ้งสิทธิ พิมพ์มือ ตรวจสอบการจับ ต้องแจ้งบิดามารดาให้ทราบ ถ้าบิดามารดาอยู่ไกลมาไม่ได้ในวันนั้น เราก็ต้องติดต่อนายจ้างหรือบุคคลที่เด็กไว้วางใจ ฯลฯ ข้าราชการไม่ได้กิน ทำคดีเสร็จป้ายสามต้องรีบขับรถมาศาลเยาวชน ออกจากศาลมาก็มาหาอะไรกินที่เซเว่น คือ อ้าวมันจะพุงเลย ชั้นตอนมันเยอะมากใช้เวลา 24 ชั่วโมง มันไม่ทัน...”

(พนักงานสอบสวน 6, สัมภาษณ์, 3 กรกฎาคม 2564)

“กฎหมายเกี่ยวกับการชั้นสูตรพลิกศพในประเทศไทยค่อนข้างเก่าทำให้เกิดความ
ล้าสมัยได้ เช่น พนักงานแยกธาตุ ข้าหลวงประจำจังหวัด ฯลฯ...”

(แพทย์นิติเวช 6, สัมภาษณ์, 20 กรกฎาคม 2564)

“แพทย์ด้านนิติเวชจะต้องมีความรู้ทางด้านกฎหมาย และทำงานร่วมกับกฎหมาย
กฎหมายในปัจจุบันจึงเหมือนเป็นกรอบให้แพทย์นิติเวชต้องปฏิบัติตาม ไม่ถือเป็นอุปสรรคต่อการทำงาน”

(แพทย์นิติเวช 7, สัมภาษณ์, 21 ธันวาคม 2564)

“ผมได้ทำงานและได้ติดต่อกับพนักงานสอบสวนโดยตรง ถ้ามีเหตุเขาก็จะโทร.ให้มา
ชั้นสูตร ก็ออกไปดูที่เกิดเหตุ บางที่เจอหน่วยพิสูจน์หลักฐานก็มีการแลกเปลี่ยนพูดคุยกันบ้าง บางที่
พนักงานสอบสวนใหม่ เขาไม่ค่อยรู้ว่าต้องทำอะไรบ้าง เช่น เกล็ดฆาตกรรมที่มีการเก็บพิสูจน์หลักฐาน
โดยละเอียดต้องตาม พฐ แต่ไม่ตามแจ้งเฉพาะนิติเวช

เรื่องความรู้จะไม่เท่ากันโดยเฉพาะเรื่องการเก็บหลักฐาน ถ้าร้อยละไม่ชำนาญจะ
สูญเสียหลักฐานที่สำคัญไป เช่น มีคางคกคาอยู่ และมีกุ๊กมาช่วยกุ๊กทำงานเขาก็จับเอามือออก
เพื่อกุ๊ก ซึ่งมันมีลายนิ้วมืออยู่ ถ้าเป็นผมจะบอกให้ว่าอย่าทำแบบนั้น ต้องเก็บไว้ก่อนให้ปกไว้แบบนั้น
แล้วส่งมาที่นิติเวช แล้วทางนิติเวชจะเก็บพยานหลักฐานแล้วจัดส่งไปให้ บ่อยครั้งที่ก่อนที่ผมจะเข้าไป
ถึงที่เกิดเหตุ เขาก็มีการจัดการเก็บหลักฐานในร่างกายผู้เสียชีวิตไปแล้ว เก็บศพเรียบร้อยแล้ว บางที่ถ้า
ยังไม่เสียชีวิต เขาก็เข้าไปกุ๊ก ไปปั๊มหัวใจ บางที่พยานหลักฐานก็จะหายไป กุ๊กเขาไม่ได้ฝึกให้
เก็บพยานหลักฐานเหล่านี้ ควรเข้ามาเรียนหลักสูตรแพทย์ฉุกเฉินเพื่อให้ทำได้ถูกต้องมากขึ้น แขนง
หักจัดให้เข้าที่”

(แพทย์นิติเวช 8, สัมภาษณ์, 22 ธันวาคม 2564)

“ในส่วนการทำงานร่วมกับพนักงานสอบสวนก็ไม่มีปัญหา เขาก็มีการพัฒนาการ
ปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างไม่มีปัญหา เมื่อพนักงานสอบสวนแจ้งเหตุแล้วเขาก็รีบไปกันที่เกิดเหตุไว้รอ
เลย เราก็รีบไปตรวจสอบเลย แพทย์นิติเวชก็ไปพร้อมกัน ทุกฝ่ายก็ทำงานร่วมกันค่อนข้างรวดเร็ว...
ถามว่าหากมีองค์กรอัยการเข้าร่วมตรวจที่เกิดเหตุด้วยจะเป็นปัญหาไหม ส่วนตัวคิดว่าไม่มีปัญหา แต่
ต้องเข้าที่เกิดเหตุพร้อมกันนะ จะได้ช่วยกันวิเคราะห์ ไม่คิดว่าเป็นเรื่องยุ่งยาก...”

(พิสูจน์หลักฐาน 2, สัมภาษณ์, 5 กรกฎาคม 2564)

ในชั้นสืบสวนสอบสวนพบว่าปัญหาหลักของพนักงานสอบสวน คือ การปฏิบัติงานภายใต้กรอบเวลา เนื่องจากกฎหมายมุ่งคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาจากเดิมฝากขังได้ 7 วัน ปัจจุบันกฎหมายแก้ไขเป็นฝากขังได้เพียง 48 ชั่วโมง เดิมสถานที่สอบสวนขยายผลไม่ใช้ที่โรงพัก ปัจจุบันเปลี่ยนเป็นสถานกักขังกลาง ในกรณีที่ดีมีความยุ่งยากซับซ้อนต้องใช้เวลาในการสืบสวนสอบสวน การรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อทำสำนวนมีหลายขั้นตอน ประกอบกับพนักงานสอบสวนเป็นงานบริการประชาชนจึงต้องรับคดีอื่น พนักงานสอบสวนคนหนึ่งรับคดีอย่างน้อย 3 คดีต่อวัน หากมีคดีจำนวนมาก การทำสำนวนให้แล้วเสร็จจึงต้องกระชับเวลาส่งผลต่อความละเอียดรอบคอบและครบถ้วนของสำนวน ส่วนแพทย์นิติเวชพบปัญหาในเรื่องการใช้ถ้อยคำในกฎหมายที่ค่อนข้างเก่า และการทำงานร่วมกับพนักงานสอบสวนและกักขังซึ่งบางครั้งหากร้อยเวรไม่ชำนาญ ขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติต่อผู้ตายอาจทำให้สูญเสียพยานหลักฐานที่สำคัญไปได้

ชั้นสังคดี เมื่อพนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน สอบสวนคดี และทำสำนวนการสอบสวนแล้วเสร็จ ก็จะส่งสำนวนให้พนักงานอัยการเพื่อฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล พนักงานอัยการก็จะตรวจสำนวน พิจารณาพยานหลักฐาน และกำหนดประเด็นในการสั่งฟ้อง พนักงานอัยการจึงเปรียบเสมือนทนายความของแผ่นดิน มีอำนาจหน้าที่ดำเนินคดีในนามของรัฐ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พนักงานอัยการ พบว่า

“แม้จะมีการถ่วงดุลกัน คือ พนักงานสอบสวนเป็นผู้รวบรวมพยานหลักฐาน แล้วพนักงานอัยการเป็นผู้พิจารณาพยานหลักฐาน อาจจะมีมุมมองที่แตกต่างกัน ซึ่งตรงนี้จะทำให้การแสวงหาพยานหลักฐานผิดทิศทางได้ทำให้พยานหลักฐานที่ได้มาไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร ยกตัวอย่าง ในคดีฆาตกรรมที่มีบาดแผล พนักงานสอบสวนจะมองว่าลักษณะบาดแผลไม่ใช่ประเด็นสำคัญที่จะพิสูจน์ว่าใครเป็นผู้กระทำความผิดแต่พนักงานอัยการอาจจะมองว่ามันเป็นประเด็นสำคัญว่าลักษณะการถูกยิงมาจากทิศทางไหน ในระยะไหน แล้วก็สามารถใช้พยานบุคคลมาประกอบว่าใครอยู่ตรงจุดนั้น บริเวณนั้น ซึ่งมีโอกาสที่จะพิสูจน์ได้ว่าใครเป็นผู้กระทำความผิด มันเป็นมุมมอง คือ พนักงานสอบสวนอาจจะมองว่าเรื่องนั้นมันไม่สำคัญ แต่พนักงานอัยการมองว่าตรงนี้มันสำคัญ พอมันสำคัญเมื่อมันล่วงเลยเวลากว่าที่จะส่งสำนวนให้อัยการ พยานหลักฐานอาจจะไม่อยู่หรือถูกทำลายไปแล้ว มันก็ไม่สามารถสอบสวนเอาพยานหลักฐานตัวนี้ออกมาได้ หรือลักษณะบาดแผลที่ไม่ได้เก็บแต่แรก พอปล่อยไว้นานก็จะมีสภาพเปลี่ยนไปมีการเน่าเปื่อย....

กรณีส่งไม่ฟ้องเนื่องจากว่าพยานหลักฐานไม่เพียงพอที่จะพิสูจน์ได้อย่างแน่ชัดว่าผู้ต้องหากระทำความผิด เช่น ไม่มีพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในที่เกิดเหตุมีแต่พยานบุคคล หรือพยานบุคคลไม่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลการสืบพยานอาจจะหายไป หนีไป หาตัวไม่เจอ ไม่ยอมมา

ขึ้นศาล ฯลฯ หรือพยานบุคคลกลับคำให้การเดิมในชั้นศาลทำให้เกิดข้อสงสัยเป็นเหตุให้ศาลยกฟ้องก็มี ...
กรณีการฆาตกรรมที่มีการจ้างวาน พยานหลักฐานมักไม่เพียงพอที่จะสามารถเอาผิดผู้จ้างวานได้

ปัญหาด้านองค์กร เนื่องจากทำงานกับพนักงานสอบสวนเป็นหลักและพยานผู้เชี่ยวชาญ คือ พิสูจน์หลักฐาน แล้วก็แพทย์ กรณีการทำงานร่วมกับพนักงานสอบสวนหากจำนวนไปไม่ครบถ้วนก็จะกำหนดประเด็นให้ทำการสอบสวนเพิ่มเติม ในส่วนของนิติวิทยาศาสตร์หากเรามีเหตุอันควรสงสัยตรงไหน เราก็จะสั่งให้เขาชี้แจงในประเด็นที่เขาไปตรวจพิสูจน์ หรือให้เขาไปตรวจพิสูจน์เพิ่มเติม ปัญหาในการทำงานร่วมกันไม่มี จะมีแต่เฉพาะขั้นตอนการเก็บพยานหลักฐานตั้งแต่ต้นว่ามีความละเอียดรอบคอบของพนักงานสอบสวนในการจัดเก็บพยานหลักฐานแค่ไหน เพียงไร เช่น เมื่อเกิดเหตุแล้วพนักงานของเรามีความรู้หรือได้รับการอบรมในการปฏิบัติงานในที่เกิดเหตุแค่ไหน”

(พนักงานอัยการ 1, สัมภาษณ์, 25 มิถุนายน 2564)

“การให้พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเสร็จแล้วส่งมาให้พนักงานอัยการ ก็จะมีปัญหา หากจับกุมผู้ต้องหาได้โดยจะมีช่วงเวลาของการผลิตฟ้อง ซึ่งการผลิตฟ้องในคดีฆาตกรรมไม่เกิน 7 ฝาก หรืออย่างน้อยประมาณ 84 วัน บางทีส่งสำนวนมาให้พนักงานอัยการฝากสุดท้ายอย่างดีที่สุดเหลือเวลา 7 วันที่จะต้องฟ้องหรือบางทีเหลือเวลา 3 วัน ส่งสำนวนมา ทำให้พนักงานอัยการไม่สามารถสั่งสอบเพิ่มเติมหรือหาหลักฐานเพิ่มเติมได้ ซึ่งอย่างช้าสุดถ้าคดีฆาตต้องมีเวลาเหลืออย่างน้อย 1 ฝาก หรือ 12 วัน แต่มันก็เป็นไปไม่ได้ เข้าใจว่าเขาต้องใช้เวลารวบรวมพยานหลักฐานกฎหมายข้อนี้มีมาเป็น 10 ปีแล้ว ก็ยังไม่มีการแก้ไขให้มีความยืดหยุ่นมากกว่านี้ โดยเฉพาะในคดีฆาตที่ต้องการฝากขัง เราก็ประสานกับเขาว่าอย่างน้อยต้องส่งสำนวนเหลือเวลาให้เรา 1 ฝาก ไม่งั้นเราก็จะไม่สามารถดูรายละเอียดของสำนวนได้ทั้งหมด และไม่สามารถสั่งสอบเพิ่มเติมได้ เพราะกว่าจะจ่ายคดีให้พนักงานอัยการต้องมีขั้นตอน และเราก็มีคดีอื่นด้วย หากส่งสำนวนมาในช่วงเวลา 12 วัน เราก็ยังสั่งให้พนักงานสอบสวนสอบเพิ่มเติมหรือรวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มได้

ปัญหาอีกอย่างหนึ่งคือ บางครั้งถ้อยคำที่ให้การในสำนวนการสอบสวนของพยานสองปาก ให้การเหมือนกันทุกคำแบบคัดลอกกันมา ซึ่งในความจริงมันเป็นไปได้ว่าคนสองคนจะเห็นเหตุการณ์แบบเดียวกันได้

คดีจ้างวาน ความเชื่อมโยงระหว่างผู้จ้างวานกับผู้ถูกจ้างวาน มันอาจจะไม่ใช่ต่อเดียว เช่น ผู้จ้างวานติดต่อนายเอ ให้นายเอไปติดต่อนายบี คำชัตทอดของนายบีก็อาจเชื่อมโยงไปถึงผู้จ้างวาน แต่ก็อาจไม่ถึงคนจ้างจริง ๆ

อีกอย่างคือ รูปแบบการทำงานของพนักงานอัยการในกรุงเทพฯ กับต่างจังหวัดไม่เหมือนกัน ในต่างจังหวัดอัยการคนหนึ่งต้องรับผิดชอบทั้งแพ่งและอาญา แต่ในส่วนกลางจะแยกเฉพาะคดีแพ่ง คดีอาญา คดียาเสพติด ทำให้ปริมาณของพนักงานอัยการในต่างจังหวัดกับส่วนกลางแตกต่างกัน....”

(พนักงานอัยการ 2, สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2564)

“คดีจำรวานอัมฆ่า ศาลพิพากษาลงโทษประหารชีวิตแยกเป็น 2 ส่วน มีผู้ต้องหา 8 คน ส่วนแรกมีผู้ต้องหา 5 คน ส่วนที่สองจับมาได้ 3 คน คดีนี้มีการสั่งให้สอบสวนเพิ่มเติม คือ ให้เอาดินในที่เกิดเหตุที่เอาศพไปฝังกับดินที่ได้จากภายในรถมาตรวจเปรียบเทียบกันว่าเป็นดินที่มาจากพื้นที่เดียวกันหรือไม่ ผลคือ มันตรวจไม่ได้เพราะรถถูกล้างทำความสะอาดแล้ว ในล้อก็ถูกล้างหมด ไม่มีดินติดอยู่ ส่วนลายนิ้วมือแฝงที่เก็บได้จากที่เขาตัวคนตายไปไว้ที่บ้านหลังหนึ่ง ก็มีแก้วที่ใช้ในบ้าน แต่ก็ไม่ได้อะไร มันไม่ใช่ของตัวผู้ต้องหาแต่ไปตรงกับคนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดในคดี เช่น แม่บ้าน คนดูแลบ้าน อีกอันที่อัยการสั่งให้หาเพิ่ม คือ ให้เก็บตัวอย่างแผ่นปูนที่ปิดทับศพไปตรวจหาระยะเวลา เราต้องการรู้ว่าศพถูกฝังนานแค่ไหน แต่หมอเขาบอกมาแล้วจากสภาพศพตายมากี่วัน เกิด **ปัญหากรณีหมอสองสถาบันให้ความเห็นไม่ตรงกัน คือ หมอที่ชันสูตรพลิกศพอยู่ที่หนึ่ง หมอผ่าศพอยู่ที่หนึ่งเขาไม่ได้ลงพื้นที่** เพราะสภาพศพถูกฝังอยู่ในพื้นดินที่เป็นทรายและอยู่ใกล้กับแม่น้ำทำให้ศพไม่เน่าเปื่อยเร็ว ซึ่งที่สั่งให้หาหลักฐานเพิ่มเติมก็ไม่ได้อะไรเพิ่มเติม... แต่เนื่องจากมีพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่พนักงานสอบสวนเขาทำมาแล้ว เช่น การตรวจดีเอ็นเอของผู้ตายเทียบกับบิดามารดา เพื่อยืนยันว่าผู้ตายเป็นใคร ประกอบคำรับสารภาพของผู้ร่วมกระทำความผิด มีขั้นตอนการอัม ใครว่าจ้าง มีความเชื่อมโยงหมด ผลการตรวจสอปโตรศัพท์มือถือเป็นหลักกว่ามีการโทร.หาใคร คือ มันเชื่อมต่อกันระหว่างผู้กระทำความผิดด้วยกันในช่วงก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ หรือหลังเกิดเหตุ

ในการที่เจอศพนี้ คือ เขาเช็คโทรศัพท์ของผู้ต้องหาคนหนึ่งไป ปรากฏว่าในช่วงวันที่เกิดเหตุมีสัญญาณโทรศัพท์อยู่ใกล้กับบรีสอร์ทที่เอาศพไปฝัง แล้วมีการไล่กล้องวงจรปิดจากจุดที่มาจากตัวไป แต่ในภาพไม่เห็นหน้าคนอัม และไม่มีพยานคนไหนทราบว่าคนที่อัมเป็นใครฝ่ายสืบสวนสอบสวนเขาก็สืบทราบปมขัดแย้งเกี่ยวกับผู้ตายจนกระทั่งทราบว่าไม่มีใครเกี่ยวข้องกับการฆาตกรรมนี้บ้าง

ในการตรวจพิสูจน์บางทีก็ทำงานซ้ำ และในคดีที่ต้องนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์บางทีก็ต้องรอกัน... หากจำนวนการสอบสวนจะส่งมายังพนักงานอัยการนั้นใช้เวลานาน ทำให้เหลือเวลาในการกลั่นกรองน้อยเกินกว่าที่จะแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมได้ บางครั้งอัยการก็**ต้อง**

ปล่อยขาด ผากซัง 84 วัน ถ้าสำนวนยังไม่เสร็จยังพิจารณาไม่ถึงถ้วน หรือพยานหลักฐานไม่พอก็ต้องยอมปล่อยผู้ต้องหาออกไป เมื่อคดีส่งฟ้องแล้ว จึงให้พนักงานสอบสวนไปตามจับกุมผู้ต้องหามาดำเนินคดี แต่หากปล่อยไปแล้วผู้ต้องหาหลบหนีกว่าจะจับตัวมาดำเนินคดีได้ก็ยากขึ้น บางทีคดีจะขาดอายุความอยู่แล้วจึงได้ตัวมา ใส่ก่าไลข้อเท้าหรือก่าไลเอ็มก็ไม่ได้ ซึ่งก็ถือเป็นปัญหาหรือช่องว่างทางกฎหมายอย่างหนึ่ง”

(พนักงานอัยการ 3, สัมภาษณ์, 6 กรกฎาคม 2564)

“พยานหลักฐานบางอย่างถ้าพนักงานอัยการไม่ได้ไปร่วมตรวจสอบแต่แรก เพราะประเด็นการเก็บพยานวัตถุในที่เกิดเหตุมีความสำคัญ ถ้าพนักงานสอบสวนไม่มีความเข้าใจในเรื่องขั้นตอนการตรวจพยานหลักฐานหรือมีการกั้นบริเวณที่เกิดเหตุ พยานหลักฐานมันอาจจะสูญหายไปหรือคลาดเคลื่อนไป ปัญหาในเรื่องกระบวนการยุติธรรมทางอาญ่าถ้ามีคงเริ่มจากพนักงานสอบสวนว่ามีความรู้ความเข้าใจมากน้อยแค่ไหนในเรื่องการสอบสวน ถ้าพนักงานอัยการได้เข้าร่วมการสอบสวนแต่แรกก็จะทำให้มีประเด็นที่ครบถ้วนมากขึ้น เพราะคนฟ้องคดีเขาจะรู้ว่าเขาต้องการประเด็นอะไรบ้างในการฟ้องจำเลยได้ เขาก็จะเอาประเด็นนั้นไปสืบสวนสอบสวนเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงประเด็นนั้นมา เพราะหากพยานหลักฐานมันไปไม่ถึงที่จะฟ้องคดี อัยการก็ต้องมีความเห็นสั่งไม่ฟ้องในคดีนั้น การนำคดีขึ้นสู่ศาลก็จะน้อยลง ปัจจุบันเรามีสำนักงานคดีสอบสวนในคดีสำคัญ เช่น คดีสหกรณ์รถไฟ

ในเรื่องปัญหาการทำงานในแง่ระหว่างองค์กรคงไม่มี แต่ถ้าในส่วนของพนักงานสอบสวนน่าจะเป็นความบกพร่องของแต่ละบุคคลที่ว่าเขามีความรับผิดชอบต่อสำนวนหรือต่อคดีมากน้อยแค่ไหนมากกว่า ส่วน พฐ. จะมีปัญหา คือ เมื่อพนักงานอัยการมีความเห็นสอบสวนเพิ่มเติมไปแล้ว พฐ. ไม่เข้าใจประเด็นที่พนักงานอัยการต้องการให้ทำ

ปัญหาเรื่องกฎหมายน่าจะเป็นเรื่องอำนาจการสอบสวนที่มีการแบ่งแยกกันระหว่างพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการที่ทำให้พนักงานอัยการไม่สามารถเข้าไปร่วมสอบสวนในทุกคดีได้ ทำให้ประเด็นในการสอบสวนที่ได้มาไม่สมบูรณ์”

(พนักงานอัยการ 4, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2564)

“การพิจารณาสั่งให้พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติมคงแล้วแต่คดี บางคดีต้องดูเรื่องเวลาเกิดเหตุ หากเกิดเหตุในเวลากลางคืน ย่อมมีเรื่องแสงสว่างเข้ามาเกี่ยวข้อง แล้วดูว่าการตายเกิดจากการฆ่า หรือถูกทำร้ายแล้วจึงตาย แสงสว่างจะบ่งบอกถึงการกระทำ ถ้าเป็นในเวลา

กลางคืนก็จะพิจารณาเรื่องแสงสว่าง สิ่งที่พิจารณาก็คือว่า ขณะที่พยานเห็นเหตุการณ์มีแสงสว่างหรือไหม ระยะใกล้ไกลจากระยะที่พยานเห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หรือตำหนิรูปพรรณของคนร้าย เช่น รอยสัก ลักษณะการสวมเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย รูปร่าง หรือตำหนิรูปพรรณที่บ่งเฉพาะว่าเป็นคนนี้แน่นอน มันก็จะทำให้มัดข้อเท็จจริงตัวคนร้ายได้ชัดเจนยิ่งขึ้นว่ามันจะไม่ผิดตัว และผลการชันสูตรจากแพทย์ว่าการตายเป็นผลจากการทำร้ายหรือไม่ เป็นเจตนาฆ่าหรือไม่ โดยพิจารณาจากอาวุธที่ใช้ ความฉกรรจ์หรือความร้ายแรงของบาดแผล จำนวนครั้งที่ถูกรักษา หรือพฤติกรรมอื่น เช่น การพูดว่าเดี่ยวเอาให้ตาย ซึ่งมันมีแนวคำพิพากษาศาลฎีกาว่าพฤติกรรมเป็นเจตนาฆ่าหรือไม่ เพราะเมื่อต่อสู้กันในศาล ถ้าตายจำเลยจะบอกว่าแค่ทำร้ายแล้วตาย ถ้าไม่ตายอัยการอาจจะฟ้องว่าพยายามฆ่า

อีกปัญหาคือ ในคดีฆ่าที่จับคนร้ายได้ และมีการฝากขังซึ่งมีกำหนดระยะเวลาไม่เกิน 84 วัน บางครั้งพนักงานสอบสวนเขามีคดีมาก และต้องรวบรวมพยานหลักฐานในอีกคดีหนึ่ง ซึ่งต้องทำให้ได้ภายในกำหนดเวลา มิฉะนั้นก็ต้องปล่อยตัวผู้ต้องหาไป และอาจจะติดตามลำบาก ส่วนหนึ่งที่ส่งมาก็อาจไม่เรียบร้อย ซึ่งถือเป็นปัญหาเชิงโครงสร้าง เชิงระบบเลย คือ ถ้าต้นทางออกมาดี พนักงานอัยการ ศาลก็จะไม่มีปัญหา

อีกปัญหา คือ การไม่สามารถรวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติมตามความเห็นของอัยการ เนื่องจากพนักงานสอบสวนเขาใช้เวลาในการทำสำนวนและระยะเวลามันล่วงเลยมานานมากแล้วทำให้ไม่สามารถติดตามพยานหลักฐานดังกล่าวได้

หลักการตรวจสอบถ่วงดุล (check and balance) คือ แยกอำนาจสอบสวนออกจากอำนาจฟ้องร้อง แต่ถ้าให้อัยการเข้าไปร่วมสอบสวนและฟ้องร้องด้วย ในส่วนของการตรวจสอบจะหายไปเลยหรือเปล่า เหมือนอัยการจะเป็นพนักงานสอบสวนด้วยอีกคนหนึ่ง แล้วต้องส่งอัยการอีกรอบหนึ่งใหม่ หลักการตรวจสอบถ่วงดุล (check and balance) จะมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อการทำงานในขั้นตอนที่หนึ่งหรือในการสอบสวนในสำนวนเขาทำมาอย่างดีแต่ต้นแล้ว พอถึงขั้นที่สองก็ทำการตรวจสอบ แต่ปัญหาของหลักการตรวจสอบถ่วงดุล (check and balance) คือ พนักงานสอบสวนอาจจะมองในเรื่องของการรวบรวมพยานหลักฐานส่งฟ้องผู้ต้องหาเพียงอย่างเดียว ขณะที่อัยการมองในมิติผลในรูปของคดีด้วย การสังคดีหรือการรวบรวมพยานหลักฐาน เราก็มองไปถึงเรื่องว่าหลักฐานใดควรมี ควรเพิ่มเติม ฉะนั้น ถ้าทำสำนวนเรียบร้อยแต่ต้น การว่าความ การสืบพยานมันก็จะชัดเจนตั้งแต่แรก เพราะหากในขั้นแรกมีความชัดเจน คือ รูปเรื่องมันจะเป็นอย่างไร การที่พนักงานอัยการเข้าร่วมตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุแต่ต้นก็อาจเป็นการตรวจสอบถ่วงดุลไปในตัวเลยหรือเปล่า การที่จะให้พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานได้ดีทั้งหมดเลยมันคงยาก ขึ้นอยู่กับว่า

พนักงานสอบสวนเขาอยากทำงานในตำแหน่งนี้มากน้อยแค่ไหน ภาระงานเขาเยอะผมก็เห็นใจนะ เขาต้องรับทุกเรื่อง ในแต่ละห้องที่คดีอาญามันหลากหลายประกอบกับผลตอบแทน ปัจจัยอุปกรณ์ต่าง ๆ มันไม่สนับสนุนเขามันก็เป็นปัญหา **ยังบางคนเขาพิมพ์คอมพิวเตอร์ยังไม่ค่อยเป็นเลยครับ** มันเหนื่อย เพราะในการรวบรวมพยานหลักฐาน หรือสอบสวนมันต้องพิมพ์ แทนที่มันจะไว กลับทำให้มันช้า กว่า จะพิมพ์ได้ กว่ารวบรวมพยานหลักฐานมันก็ใช้เวลา พอถึงเรื่องการฝากขังเวลามันจะเดินเรื่อย ๆ พอมาถึงชั้นอัยการมันจะโดนบีบด้วยเวลา แล้วถ้าปล่อยขาดมันก็จะปัญหาในการติดตามตัวคนร้ายมาดำเนินคดี แต่ในเรื่องของการรวบรวมพยานหลักฐานถ้ามีหลายเหตุหลายตามันก็จะช่วยกันดู **อย่างน้อยมันก็เจอปัญหาอุปสรรคมาตั้งแต่ต้นแล้ว พยานหลักฐานก็จะชัดเจนแต่ต้นไม่ต้องมานั่งสอบสวนเพิ่มเติมอะไรอีกแล้ว เพราะมันชัดมาแต่ต้น**

ผมว่างานพนักงานสอบสวนมีภาระงานที่หนักมาก ในหนึ่งสำนวนกว่าจะจบปิดเรื่องได้ มันเหนื่อย ถ้าเขาก็อยู่ตรงจุดนี้นาน ๆ เขาก็อยากจะย้ายไปสายงานอื่น ที่ตำแหน่งดีขึ้นแต่ภาระงานอาจจะเบากว่า ผมว่ามันเป็นปัญหาเชิงระบบ ถ้าให้เสนอแนวทางแก้ไข ก็อาจจะมองว่าเรื่องค่าตอบแทน และเครื่องมือเครื่องใช้ที่มีความพร้อม เวลาทำงานกับพนักงานสอบสวนผมต้องพยายามอธิบายตั้งแต่ต้น เพื่อให้เขาเข้าใจว่าต้องการอะไร ทำไมถึงต้องการ และต้องใช้พลังในการอธิบายให้เขาเข้าใจอย่างมาก

สมัยนี้เทคโนโลยีในการพิสูจน์มีการพัฒนาสูงขึ้นกว่าแต่ก่อน บางทีไม่ทราบตัวคนร้าย แต่เมื่อมีพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ประกอบกับการใช้โซเชียลทั้งหลาย หรือในบางคดีมีการใช้สัญญาณโทรศัพท์มันก็ช่วยติดตามคนร้ายมาดำเนินคดีได้ พวกกล้องวงจรปิดก็ช่วยได้ มันช่วยเสริมในรูปคดีมากขึ้น แต่ที่เป็นปัญหา คือ การเก็บพยานหลักฐานในจุดเกิดเหตุมันมาโดยชอบไหม และมาจากองค์กรหรือหน่วยงานที่เชื่อถือได้เพียงใด”

(พนักงานอัยการ 5, สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2564)

ในชั้นสังคมมีอุปสรรคในการดำเนินการ คือ ปัญหาพยานหลักฐานไม่เพียงพอ เนื่องจากมุมมองเกี่ยวกับพยานหลักฐานของพนักงานสอบสวนและอัยการแตกต่างกัน บางอย่างอัยการมองว่าสำคัญแต่พนักงานสอบสวนไม่ได้เก็บรวบรวมมาหรือขาดความรู้ความเข้าใจในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน หากพนักงานอัยการสั่งสอบหรือให้รวบรวมเอกสารเพิ่มเติม พยานหลักฐานบางอย่างถูกทำลายหรือสูญสลายหายไปตามกาลเวลา ทำให้พยานหลักฐานไม่เพียงพอที่จะส่งฟ้อง หรือไม่สามารถเชื่อมโยงไปยังผู้กระทำผิด การเก็บรวบรวมพยานหลักฐานต้องมีความละเอียดรอบคอบตั้งแต่ต้น ถ้าพนักงานอัยการได้เข้าร่วมการสอบสวนแต่แรกก็จะทำให้มีประเด็นที่ครบถ้วนมากขึ้น **เพราะคนฟ้องคดีเขาจะรู้ว่าเขาต้องการประเด็นอะไรบ้างในการฟ้องจำเลยได้ เขาก็จะเอาประเด็นนั้นไปสืบสวน**

สอบสวนเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงประเด็นนั้นมา เพราะหากพยานหลักฐานมันไปไม่ถึงที่จะฟ้องคดี
อัยการก็ต้องมีความเห็นสั่งไม่ฟ้องในคดีนั้น

ปัญหากรณีหมอสองสถาบันให้ความเห็นไม่ตรงกัน คือ หมอที่ชั้นสูตตรพลิกศพอยู่ที่หนึ่ง
หมอผ่าศพอยู่ที่หนึ่งเขาไม่ได้ลงพื้นที่

ปัญหากรณีหาศพผู้ตายไม่พบ ตำรวจเริ่มต้นจากนิติวิทยาศาสตร์ การสอบสวนประกอบ
คำรับสารภาพจนทราบปมขัดแย้งจนทราบว่าใครเป็นผู้เกี่ยวข้องบ้าง แล้วสืบหาจากข้อมูลจากสัญญา
โทรศัพท์ ตลอดจนกล้องวงจรปิดจนทราบสถานที่ฝังศพ ปัจจุบันเทคโนโลยีในการพิสูจน์มีการพัฒนาสูงขึ้น
กว่าแต่ก่อน บางที่ไม่ทราบตัวคนร้ายแต่เมื่อมีพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ประกอบกับการใช้
โซเซียลทั้งหลาย หรือในบางคดีมีการใช้สัญญาโทรศัพท์มันก็ช่วยติดตามคนร้ายมาดำเนินคดีได้ พวก
กล้องวงจรปิดก็ช่วยได้ มันช่วยเสริมในรูปคดีมากขึ้น แต่ที่เป็นปัญหา คือ การเก็บพยานหลักฐานในจุด
เกิดเหตุมันมาโดยชอบไหม และมาจากองค์กรหรือหน่วยงานที่เชื่อถือได้เพียงใด

ปัญหาการรอผลตรวจพิสูจน์ที่ต้องใช้เวลา การทำงานร่วมกับนักวิทยาศาสตร์ หรือนัก
สังคมสงเคราะห์ ทำให้ส่งสำนวนการสอบสวนมายังพนักงานอัยการล่าช้า ใช้เวลานาน เหลือเวลาในการ
กลั่นกรองน้อยเกินกว่าที่จะแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมได้ บางครั้งอัยการก็ต้องปล่อยสำนวนขาด แต่หาก
ปล่อยไปแล้วผู้ต้องหาหลบหนีก็จะจับตัวมาดำเนินคดีได้ก็ยากขึ้น บางทีคดีใกล้ขาดอายุความจึงได้ตัว
มา ใส่ก่าไลข้อเท็จจริงหรือก่าไลอ้อมก็ไม่ได้ ซึ่งก็ถือเป็นปัญหาหรือช่องว่างทางกฎหมายอย่างหนึ่ง

ปัญหาพนักงานสอบสวนส่งสำนวนให้พนักงานอัยการช้า เนื่องจากการผลิตฟ้องในคดี
ฆาตกรรมไม่เกิน 7 ผาก หรืออย่างน้อยประมาณ 84 วัน แต่ที่ผ่านมาพนักงานอัยการได้รับสำนวนในผาก
สุดท้ายอย่างดีที่สุดเหลือเวลา 7 วัน หรือบางทีเหลือเวลา 3 วัน ทำให้พนักงานอัยการไม่สามารถสั่ง
สอบเพิ่มเติมหรือหาหลักฐานเพิ่มเติมได้ ซึ่งอย่างช้าสุดถ้าคดีฆ่าต้องมีเวลาเหลืออย่างน้อย 1 ผาก
หรือ 12 วัน กฎหมายข้อนี้มีมาเป็น 10 ปีแล้ว ก็ยังไม่มีแก้ไขให้มีความยืดหยุ่นมากกว่านี้
โดยเฉพาะในคดีฆ่าที่ต้องมีการฝากขัง สำนวนการสอบสวนของพยานสองปาก ให้การเหมือนกันทุกคำ
แบบคัดลอกกันมา ในคดีซับซ้อนมีการวางแผนทำให้พยานหลักฐานไม่เพียงพอที่จะเชื่อมโยงไปถึงผู้
จ้างวาน รูปแบบการทำงานของพนักงานอัยการในกรุงเทพฯ กับต่างจังหวัดไม่เหมือนกัน ส่วนกลางมี
จำนวนพนักงานอัยการเพียงพอโดยแยกเฉพาะคดีแพ่ง คดีอาญา คดียาเสพติด แต่ในต่างจังหวัดอัยการ
คนหนึ่งต้องรับคดีทุกรูปแบบทั้งแพ่งและอาญา

ปัญหาความบกพร่องในเรื่องการรวบรวมพยานหลักฐานเป็นเรื่องของแต่ละบุคคลที่ว่า
เขามีความรับผิดชอบต่อสำนวนหรือต่อคดีมากน้อยแค่ไหนมากกว่า โดยเฉพาะกรณีพนักงานอัยการมี

ความเห็นสอบสวนเพิ่มเติมแล้วพนักงานสอบสวนหรือพิสูจน์หลักฐานไม่เข้าใจประเด็นที่พนักงานอัยการต้องการให้ทำ พนักงานสอบสวนบางคนพิมพ์ผิด พิมพ์คอมฯ ไม่เป็น ทำให้การทำสำนวนล่าช้า ประกอบกับพนักงานสอบสวนมีภาระงานที่หนักมาก กว่าจะปิดคดีในหนึ่งสำนวนต้องใช้เวลาและความตั้งใจ

ชั้นพิจารณาคดีและสืบพยาน หลักในการพิจารณาคดีอาญา เมื่อศาลประทับรับฟ้องแล้ว ศาลจะดำเนินการพิจารณาคดีและสืบพยานต่อไป โดยมีสาระสำคัญ 2 ประการ คือ การคุ้มครองจำเลยในการต่อสู้คดีซึ่งจำเลยจะได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ การพิจารณาและสืบพยานต้องทำอย่างเปิดเผยในศาลและต่อหน้าจำเลย และในการพิจารณาคดีและการสืบพยานรวมทั้งการพิพากษาคดีศาลต้องนั่งพิจารณาคดีของคณะ ซึ่งหลักในการพิพากษาเพื่อลงโทษจำเลยในคดีอาญาเกิดขึ้นเมื่อศาลสืบพยานจนได้ข้อยุติว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริงตามฟ้องโดยศาลเชื่อจนปราศจากข้อสงสัยและไม่มีการยกเว้นโทษตามกฎหมายให้ศาลลงโทษแก่จำเลยตามความผิด

การพิจารณาและสืบพยานในศาลให้ทำโดยเปิดเผยและต่อหน้าจำเลย ทนายความมีหน้าที่คุ้มครองสิทธิของลูกความโดยต้องดำเนินการนำพยานหลักฐานต่าง ๆ เสนอต่อศาลตามลำดับและครบถ้วน เช่น พยานบุคคล พยานวัตถุ พยานเอกสาร และพยานผู้เชี่ยวชาญ รวมถึงถามค้าน พยานโจทก์หรือจำเลยด้วย โดยเฉพาะกรณีลูกความเป็นจำเลยและปฏิเสธว่าไม่ได้กระทำความผิด ทนายความมีหน้าที่ถามค้านพยานโจทก์เพื่อทำลายความน่าเชื่อถือของพยานโจทก์และนำพยานหลักฐานฝ่ายจำเลยเข้าสืบเพื่อสนับสนุนการซักค้านพยานที่ได้ทำมาแล้ว เพื่อให้ศาลเชื่อว่าจำเลยไม่ได้กระทำความผิดหรือสงสัยว่าจำเลยน่าจะไม่ได้กระทำความผิดตามที่ถูกฟ้อง ซึ่งเป็นเหตุให้ศาลยกฟ้องปล่อยตัวจำเลยไป จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีรายละเอียด ดังนี้

“อยากให้การพิจารณาคดี ได้รับฟังข้อมูลคดีได้มากที่สุดเพื่อความเป็นธรรมทั้งสองฝ่าย การสรุปด้วยข้อมูลเพียงด้านเดียวอาจไม่ทำให้เกิดความเป็นธรรมที่แท้จริง”

(แพทย์นิติเวช 1, สัมภาษณ์, 7 พฤษภาคม 2564)

“กระบวนการสอบสวนคดีอาญาควรเปิดโอกาสให้จำเลยได้มีโอกาสสู้อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะในประเด็นที่โจทก์มีการใช้หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มาใช้เป็นหลักฐานในการตั้งข้อกล่าวหาจำเลย ซึ่งหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์นั้นอยู่ในมือของหน่วยงานราชการทั้งสิ้น และหากจำเลยร้องขอให้เปิดเผยหรือร้องขอให้ตรวจสอบพยานหลักฐานซ้ำหรือขอความเห็นทางนิติวิทยาศาสตร์เหล่านี้ ล้วนไม่ได้รับการตอบสนองจากหน่วยงานเหล่านี้ ไม่ว่าจะเป็นพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ รวมถึงสถาบันที่ทำการตรวจพิสูจน์ทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์ทั้งหลาย ตลอดจนสมาคมแพทย์นิติเวชแห่งประเทศไทยและแพทยสภา ซึ่งหากจำเลยแสวงหาข้อเท็จจริงที่

ถูกต้องก็ควรทำการพิสูจน์ข้อเท็จจริงนั้น ๆ ให้สิ้นสงสัย เพราะปัญหาการให้ความเห็นที่ผิดหลักวิชาการก็ยังคงมีอยู่ ดังนั้น จำเลยและผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมจะมั่นใจได้อย่างไรว่า พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่นำมาใช้นั้นถูกต้องตามหลักวิชาการ การตรวจสอบข้อความเห็นต่อหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เป็นสิ่งที่พึงกระทำได้ง่าย เพราะหากความเห็นดังกล่าวถูกต้อง ไม่ว่าจะตรวจสอบซ้ำกี่ครั้ง ความเห็นก็ไม่ควรผิดเพี้ยนไปจากเดิม...”

(แพทย์นิติเวช 2, สัมภาษณ์, 28 มิถุนายน 2564)

“ปัจจุบันมีองค์กรทางวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับแพทย์นิติเวช คือ แพทยสภาซึ่งหากฝ่ายโจทก์หรือจำเลยมีข้อสงสัยในการปฏิบัติงานของแพทย์นิติเวช ก็สามารถให้ศาลทำหนังสือขอความเห็นเพิ่มเติมได้ แต่ยังไม่มีความปฏิบัติเป็นมาตรฐานในทุกเคส”

(แพทย์นิติเวช 3, สัมภาษณ์, 11 กรกฎาคม 2564)

“ส่วนในชั้นศาล แต่ก่อนทนายมักดึงเวลาในการพิจารณาคดีได้ แต่ปัจจุบันมีระเบียบออกมา ทำให้ทนายความไม่สามารถทำแบบนั้นได้ แต่ผลเสียคือ ในกรณีที่ศาลต้องการสืบพยานให้ต่อเนื่องและกำหนดสืบพยานแบบทันทีทันใด หากในช่วงเวลานั้นเราไม่สามารถนำพยานมาได้ โอกาสที่ศาลจะตัดพยานนั้นก็จะมี เพราะหากเป็นการตัดพยานปากนั้น เราก็จะไม่สามารถนำมาเป็นพยานหรือนำมาเป็นประจักษ์พยานในการสืบเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริง ทำให้น้ำหนักพยานมันสูญหายไป คือ อาจมีการเปลี่ยนที่อยู่ทำให้เราตามไม่ได้ แต่เท่าที่ทราบเป็นเรื่องเทคนิคของทนายความที่พยายามจะไม่ให้ได้ตัวพยานมาให้การ ซึ่งเป็นผลให้น้ำหนักของคดีเสียหายไปเลย... คดีที่ศาลยกฟ้องสาเหตุน่าจะเกิดจากพยานหลักฐานไม่สามารถเชื่อมโยงไปยังผู้ต้องหาได้อย่างชัดเจน ไม่มีประจักษ์พยานเห็นเหตุการณ์ก่อน ขณะ หรือหลังเกิดเหตุ”

(พนักงานอัยการ 2, สัมภาษณ์, 29 มิถุนายน 2564)

“ในส่วนผู้จ้างวานศาลไม่ได้ตัดสินประหารชีวิต เนื่องจากมีการรับว่าเขาแค่ให้เอาไปสั่งสอนไม่ได้เอาไปฆ่า ศาลก็เลยมองว่าการที่เอาไปฆ่าเป็นการกระทำนอกเหนือจากเจตนาของผู้กำกับ ซึ่งเป็นผู้จ้างวาน ก็ปัญหาอย่างหนึ่งว่าพยานหลักฐานไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าจริงๆ แล้วเขาพูดอะไรหรือแท้จริงแล้วเขามีเจตนาอย่างไร

ปัญหาในปัจจุบัน คือ การไม่นำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้เพิ่มเติมที่เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายสูงมีผลต่อการพิสูจน์หลักฐานและการพิจารณาคดีในชั้นศาล ซึ่งในความเห็นอัยการคิดว่า

ควรจะต้องงบประมาณในการสอบสวนที่จะทำการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ถ้ามีค่าใช้จ่ายให้เขาเบิกจ่ายได้ทันที หรือหน่วยงานที่ทำการตรวจก็ตั้งงบประมาณไว้เลยถ้าสมมติพนักงานสอบสวนส่งผู้เสียหายหรือผู้ต้องหามาตรวจ เช่น คดีข่มขืน หรือคดีฆ่า ในส่วนของอัยการไม่ทราบรายละเอียดตรงนี้ เขาอาจจะมีการตั้งงบประมาณไว้หรือตั้งไว้บ้าง ผมก็ไม่รู้ แต่หลายคดีที่จำเป็นต้องตรวจแต่ส่วนใหญ่ที่พนักงานสอบสวนส่งมามันไม่มีพยานหลักฐานนิติวิทยาศาสตร์ถ้าให้รวบรวมใหม่ก็ไม่ได้แล้ว บางอย่างสูญสลายไป บางอย่างถูกทำลาย

ในส่วนของนายความถ้าจะมาขอพยานหลักฐานกับพนักงานอัยการทำไม่ได้ ไม่มีกฎหมายยอมให้ทำ พรบ.ข่าวสารก็ไม่ได้ แล้วยังเป็นนายความฝ่ายตรงข้ามกันยังไม่ได้ เช่น นายความของผู้ต้องหา หรือนายความจำเลย มันไม่ได้อยู่แล้ว เราไม่ได้เห็นข้อมูลของเขาเลย แล้วเขามาเอาข้อมูลของเราไป บางครั้งเอาไปยุ่งเหยิงต่อพยานหลักฐาน บางทีไปยุ่งว่าเรามีพยานหลักฐานอะไรบ้าง มันก็ไม่ได้ มันก็ไม่เป็นธรรมในการต่อสู้คดี”

(พนักงานอัยการ 3, สัมภาษณ์, 6 กรกฎาคม 2564)

“ตามประสบการณ์ของอัยการที่ทำงานมาในการสืบพยานในชั้นศาล อัยการย่อมรู้ว่าประเด็นใดที่ศาลสงสัย หรือขาดในประเด็นไหน แต่ถ้าพยานหลักฐานมันไม่มี อัยการก็ไม่รู้จะไปแสวงหาที่ไหน นอกจากในสำนวน ดังนั้น ขั้นตอนการทำงานของพนักงานสอบสวนจึงมีความสำคัญมาก บางครั้งรายละเอียดไม่พอ เช่น อาวุธที่ใช้ไม่บอกขนาดมา เรื่องแสงสว่างก็สำคัญบางทีไม่มีในสำนวน เพราะบางทีเวลาสืบพยานต้องมีภาพแสดงประกอบคำให้การว่า เหตุเกิดตอนกลางคืน แล้วมีการเปิดไฟก็ได้ พอเปิดแล้วความสว่างมีแค่ไหนเพียงใด เพื่อเป็นหลักฐานประกอบคำให้การของพยาน ยิ่งหากมีการสืบพยานหลังจากที่คดีล่องเลยมาเป็นเวลานาน พยานก็อาจจะไม่แน่ใจหรือจำไม่ได้ว่าขณะเกิดเหตุมีแสงสว่างมากน้อยเพียงใด แต่ถ้ามีการสอบสวนและถ่ายภาพเก็บไว้ ก็จะช่วยยืนยันข้อเท็จจริงได้ ความรัดกุมในการทำงานของพนักงานสอบสวน หรือบางทีเขาไม่รู้ว่าประเด็นไหน คือ ประเด็นสำคัญ เพราะลักษณะงานมันไม่เหมือนกับคนที่จะไปว่าความที่จะรู้ว่าประเด็นไหนที่ศาลมองว่ามีความสำคัญและจะต้องเอามาให้ได้ ถ้าให้อัยการเข้าไปร่วมสอบสวนผมก็เห็นด้วยนะ แต่จะให้เข้าไปทุกคดีหรือเปล่านั้นก็มีหลายแนวความคิด แต่ผมคิดว่าจะให้เข้าไปในคดีสำคัญ”

(พนักงานอัยการ 5, สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2564)

“กรณีที่ถูกความเป็นจำเลย มีอุปสรรคในการรวบรวมพยานหลักฐาน โดยเฉพาะในการขอพยานหลักฐานจากตำรวจ เขาจะไม่ให้ทนายความ หรือให้ก็ไม่ค่อยครบถ้วนสมบูรณ์ เพราะเขาเป็นฝ่ายตรงข้ามกับจำเลย นอกจากในชั้นศาลอย่างเดียว ในส่วนหลักฐานจากแพทย์นิติเวชก็จะได้แค่ความเห็นในการชันสูตรพลิกศพอยู่แล้ว ก็เหมือนกันคือ ให้ศาลหมายเรียกแพทย์มาเบิกความให้ได้แค่นั้น ทนายความจะทราบว่าฝ่ายโจทก์มีพยานหลักฐานอะไรบ้างในวันตรวจคำให้การ กฎหมายไม่ได้เปิดช่องให้ตัวจำเลยพิสูจน์ ศาลเห็นว่าองค์กรของรัฐมีความน่าเชื่อถือ พนักงานสอบสวนอาจจะงานเยอะ บางทีก็รีบทำสำนวนให้จบ ๆ ไป ไม่ได้สอบปากคำให้สมบูรณ์ว่าใครผิดใครถูกอย่างไร พนักงานสอบสวนส่งสำนวนฟ้องประเด็นไหน พนักงานอัยการก็ฟ้องตามประเด็นนั้นไป ทนายความก็ต้องหาหลักฐานไปหักล้างว่าไม่ได้กระทำผิด แต่ถ้าเป็นหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์จะไม่ได้เลย ยาก มันหน่วยงานรัฐที่เขาตรวจสอบกันเอง

ในเรื่องของกฎหมายดูเหมือนจะร่างไว้ให้หน่วยงานรัฐ เช่น พนักงานสอบสวน อัยการ เสียมากกว่า ไม่ได้ร่างไว้ให้ทนายความ ทนายความเป็นแค่องค์ประกอบในการต่อสู้คดีซึ่งไม่ได้เอื้ออำนวยให้ทนายความมีบทบาทเท่าใดนัก

ในเรื่องของการรวบรวมพยานหลักฐาน ทนายความต้องขอให้ศาลออกหมายเรียกแต่ก็ไม่ได้ทั้งหมดตามที่ร้องขอ ถ้าเป็นตำรวจเขาขอพยานหลักฐานได้โดยไม่ต้องใช้หมายศาล ออกโดยระดับผู้บังคับบัญชา เขาขอได้หมด ค้นได้หมด แต่ทนายค้นอะไรไม่ได้เลย พยานหลักฐานต่าง ๆ ที่โจทก์มี ทนายจะรู้จักต่อเมื่อขึ้นศาลแล้ว จะเดินไปถามกับพนักงานสอบสวนโดยตรงไม่ได้ นอกจากระดับผู้ใหญ่ที่รู้จักกันขอ ประเทศไทยเป็นแบบนี้ ทนายความต้องรอวันนัดพร้อมอย่างเดียว ดีไม่ดีในวันนัดพร้อมก็ไม่เอามา เอามาอีกทีวันนัดสืบพยาน ในการต่อสู้คดีกันเขาไม่เอามาให้ดูง่าย ๆ เพื่อให้อีกฝ่ายไปเตรียมเอกสารมาต่อสู้หักล้างหรือ เอกสารหลักฐานจากธนาคาร หรือเอกสารส่วนบุคคล ทนายความก็ขอไม่ได้ นอกจากขอหมายศาลอย่างเดียว ต้องให้ศาลสั่งจึงจะเปิดเผยได้

ในเรื่องหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เช่นกัน ตำรวจเขาจะมีหน่วยงานสนับสนุน ทำให้มีพยานหลักฐานในการสั่งฟ้อง ซึ่งทนายความก็มีหน้าที่ถามค้านในพยานหลักฐานเหล่านั้น ถ้าทนายความไม่เห็นด้วยกับพยานหลักฐานก็ต้องยื่นคำร้องต่อศาลให้ส่งพยานหลักฐานไปตรวจสอบกับห้องปฏิบัติการของเอกชนตรวจสอบใหม่ แต่ถามว่าศาลจะเชื่อหรือไม่ ที่ผ่านมาศาลจะเชื่อหน่วยงานรัฐ เช่น การตรวจสอบลายมือชื่อ เขาก็จะส่งไปยังพิสูจน์หลักฐานอยู่ดี

ในการต่อสู้คดีของทนายจำเลยคดีฆาตกรรม ทนายต้องพอรู้สำนวนการสอบสวนของตำรวจ และได้สอบปากคำจำเลย จึงจะรู้ว่าควรต่อสู้คดีอย่างไร ต้องดูถิ่นที่อยู่ของจำเลย ระยะเวลาที่

เกิดเหตุ ตอนนั้นจำเลยอยู่ที่ไหน แล้วมีพยานบุคคลยืนยัน มีพวกกล้องวงจรปิด หรือพยานหลักฐานจากหน่วยงานรัฐยืนยันได้ แล้วต้องดูฎีกาการคดีที่คล้ายกัน พอเทียบเคียงได้

พยานหลักฐานต่าง ๆ เช่น กล้องวงจรปิดของธนาคาร หรือหน่วยงานรัฐนายต้องขอผ่านศาล แต่ถ้าเป็นตำรวจ เขาก็ขอเองได้อยู่แล้ว กฎหมายไม่ได้เอื้อให้ทนาย ทนายเป็นแค่องค์กรอิสระ เขากลัวว่าทนายจะเอาไปใช้ผิดประเภท เขาจะควบคุมไม่ได้ แม้แต่กล้องวงจรปิดของเอกชน ถ้าเขาไม่ให้ความร่วมมือก็ทำอะไรไม่ได้....”

(ทนายความ 1, สัมภาษณ์, 23 ธันวาคม 2564)

“มีอุปสรรคเรื่องการรวบรวมพยานหลักฐาน ไปขอตำรวจเขาไม่ให้เราอยู่แล้ว ระบบเราเป็นระบบกล่าวหา กฎหมายบัญญัติให้พนักงานอัยการแสดงหลักฐานในชั้นศาล แต่ก็ไม่แสดงบอกว่า เป็นระเบียบอัยการ การค้นหาความจริงของตำรวจ คือ การแจ้งข้อกล่าวหาเพื่อจับคนเข้าคุก โดยที่ตำรวจไม่ฟังหรือดูพยานหลักฐานของผู้ถูกกล่าวหาก่อน แต่เอาไปว่ากันในชั้นศาล ทนายความคืออาชีพเดียวที่เอาคนออกจากคุก

พอชั้นศาล ขนาดค่าให้การของจำเลยตำรวจยังไม่ให้ทนายเลย กฎหมายบ้านเราไม่ได้มุ่งค้นหาความจริง แต่มุ่งกล่าวหาฝ่ายตรงข้ามเพราะกลัวคดีตัวเองแพ้แล้วจะช่วยประชาชนได้อย่างไร ยิ่งพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับแพทย์ คุณรู้ไหมศาลถามว่าอย่างไร เขาจะถามว่า “...อัยการอ้างแพทย์มา คุณจะรับไหม ข้อเท็จจริงที่แพทย์ตรวจมาเนี่ย คุณจะสู้อะไร รับไหม ให้แพทย์เขามาเสียเวลา ให้เขารักษาคนดีกว่าไหม” ผมอยากย้อนถามว่า “ถ้าแพทย์เข้ามาแล้วทำให้คนบริสุทธิ์ไม่ติดคุกละ อันไหนมันเป็นเรื่องมากกว่ากัน...” เป็นมุมมองของผู้มีอำนาจของรัฐ แต่อย่างที่บอกว่า ผู้มีอำนาจของรัฐไม่ได้มีญาติพี่น้องเป็นจำเลย อัยการอ้างแพทย์ได้เป็นปกติ แต่ถ้าทนายความอ้างแพทย์มาศาลหมั่นไส้ไรนะ กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยเป็นแบบนั้น เขามีความเชื่อว่า “เจ้าพนักงานไม่มีเหตุโกรธเคือง ทำด้วยความบริสุทธิ์” ถ้าเป็นแบบนี้จะเกิดเหตุผู้กำกับโจ้ นครสวรรค์ได้ไง แล้วมันเป็นคดีแรกไหมละ เพราะเขาไปตั้งสมมติฐานกันแบบนั้นไงว่า เจ้าหน้าที่เขาก็ทำตามหน้าที่ มาถึงศาลแล้วจะรับสารภาพไหม ถ้ารับก็จะลดโทษให้ครึ่งหนึ่ง กฎหมายเขียนไว้ ถ้าไม่รับก็สู้ให้ได้นะ สู้ให้รอดนะ แล้วใครจะไปสู้ละครับ “ศาลไม่ได้ขู่ ศาลกำลังบอก อธิบายให้ฟัง จะรับไหม ถ้ารับก็ลดโทษให้ครึ่งหนึ่ง” ถึงแม้คุณไม่ได้ทำความผิด แต่ถ้าหลักฐานมันมัดคุณ คุณหาหลักฐานมาสู้ไม่ได้ เอาไปทนาย ถ้ารับก็มีโปธา นะ ลดครึ่งหนึ่ง ถ้าเราไม่ได้ทำผิดก็แล้วแต่คุณ ทนายไม่ได้ติดคุกด้วย จักรับแล้วกันทนาย สู้ไปก็ลำบาก มาถึงตรงนี้ ก็แล้วแต่จำเลยสิครับ ผมไม่ได้ติดคุกด้วย “บอกแล้ว ความ

จริงเราไม่รู้ ศาลเคยเห็นหรือ เขาแทงกันที่ไหน เขาม่ากันที่ไหน มันก็นิยายทั้งนั้นแหละครับ เขียนกันมา จริงไม่จริงก็ว่ากันไป” อย่างศาลนัดตรงพยานหลักฐาน ให้คู่ความทั้งสองฝ่ายแสดงหลักฐาน อัยการไม่แสดง โดยอ้างระเบียบอัยการ ศาลสั่งเขายังไม่ส่งเลย เขาอ้างระเบียบ เขาก็ไม่ผิด เขาอ้างเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติตามหน้าที่ ทนายความคือ ผู้แทนประชาชน ส่วนตำรวจอัยการคือ ผู้แทนของรัฐ เวลาเมื่อคดีกันสุดท้ายก็ต้องไปศาล แต่ไม่มีใครอยากไปหรอกครับ เสียเวลา เสียค่าเดินทาง ที่จ้อตราก็ไม่มี หากไปติดต่อพวกหน่วยงานรัฐ เช่น กรมที่ดิน กรมการปกครอง ฯลฯ แล้วมันล่าช้า เค้าวาจจะรวมตัวกันให้ผู้ว่าฯ ส่งย้ายก็ได้ แต่ศาลเนี่ย เวลาทนายพูดอะไรก็เข้าใจว่าละเมิดอำนาจศาล แต่จริง ๆ แล้ว ทนายทำเพื่อประชาชน แต่กลับมองว่าทนายทำเพื่อประโยชน์ที่ได้รับส่วนตัว

ในส่วนของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ทนายทั่วไปมีโอกาสใช้น้อย นอกจากทนายใหญ่ ๆ ที่มีประสบการณ์และตั้งใจที่จะต่อสู้คดี อย่างที่บอกศาลก็ไม่ได้เปิดโอกาสให้พิสูจน์ได้ง่าย รับหรือไม่รับนั้นแหละสำคัญ อัยการก็ยังไม่ค่อยส่งหลักฐานให้คู่ความดู อย่าไปไกลถึงนิติวิทยาศาสตร์เลย พอขึ้นศาลสั่งแรกเลย ศาลถามจะรับสารภาพไหม ถ้ามแบบนี้หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์จะมาได้ไง สองพยานหลักฐานอัยการไม่ส่ง นิติวิทยาศาสตร์มันอันดับสามสี่ห้า ถ้ายังผ่านสองด่านนี้ไม่ได้ นิติวิทยาศาสตร์ก็ไม่ต้องพูดถึง

เจ้าหน้าที่รัฐก็เรียนมา สอบมา อ่านฎีกาเยอะ แต่ความจริงมันเป็นอีกด้านเลย แล้วก็ทนายความ การที่คุณอ่านฎีกาได้ คำพิพากษาได้มันเกิดจากการต่อสู้คดีในศาล มีทนายจำเลยซักค่าน ถ้าไม่มีทนายฎีกาพวกนี้จะมีไหม มันเกิดจากทนายความที่เป็นนักสู้ ศาลตำหนิ ศาลว่าแล้วว่าจะสู้ทำไม แต่ก็ยอม ทนายทำเพื่อปกป้องสิทธิของประชาชน เพื่อให้ศาลเปลี่ยนความคิดเห็นแล้วก็รับฟัง แต่ มันก็ไม่ง่ายหรอกนะ อย่างคดีผู้กำกับใจ ถ้าไม่มีคดีจะเป็นอย่างไร...”

(ทนายความ 2, สัมภาษณ์, 24 ธันวาคม 2564)

“ในเรื่องพยานหลักฐาน ทนายความไม่สามารถขอโดยอิสระได้ต้องยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่ง ในขณะที่เจ้าหน้าที่รัฐขอได้เลย ในการต่อสู้คดี ศาลก็มักจะเชื่อเจ้าหน้าที่รัฐมากกว่าทนาย ศาลเชื่อเกินครึ่งแล้วว่าจำเลยทำความผิด บางทีจำเลยไม่ได้ทำความผิด มองก็รู้ว่าไม่ได้ทำ ศาลก็ตัดสินไปตามพยานหลักฐานของเจ้าหน้าที่รัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำสารภาพในชั้นพนักงานสอบสวนหรือในชั้นจับกุม ศาลเอามารับฟังไม่ได้ แต่ศาลก็ถือว่าคำสารภาพเหล่านั้นใกล้เคียงกับการกระทำความผิด และตำรวจไม่ได้มีเหตุโกรธเคืองกับจำเลย... มันไม่ตรงกับกฎหมายเลยนะครับ มันเป็นดุลยพินิจทนายทำได้แต่ถามค้านและนำสืบได้แค่พยานหลักฐานของพนักงานอัยการไม่นำรับฟังอย่างไร

แค่นั้นเอง ในส่วนของพยานหลักฐาน นายทำได้แค่ตรวจสอบที่เกิดเหตุ สอบถามพยานผู้เห็นเหตุการณ์ ซึ่งบางทีพยานเห็นเหตุการณ์ก็บอกไม่เห็น แต่ศาลก็เชื่อเจ้าพนักงานเพราะไม่มีเหตุโกรธเคืองกับจำเลย ต้องไปแก้ไขความคิดศาลก่อนนะครับ ในการพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของจำเลยในชั้นศาล นายไม่ได้มีพยานหลักฐานในมือเหมือนเจ้าหน้าที่รัฐ ต้องคอยตั้งรับอย่างเดียว

ในเรื่องกรอบเวลา ไม่เป็นอุปสรรคในการดำเนินคดีของนาย แต่ทนายจำเลยจะชอบอยู่แล้วเพราะกรอบเวลาในปัจจุบันค่อนข้างเร็ว ทำให้นายได้มีโอกาสเห็นพยานหลักฐานของโจทก์ในชั้นศาลได้เร็วขึ้น แต่ส่วนใหญ่บันทึกคำให้การของพนักงานสอบสวนก็ไม่ได้ จะเห็นในชั้นสืบพยานเลย เขาก็ไว้ ข้อคัดถ่ายก็ไม่ได้ ถ่ายด้วยกล้องมือถือผมก็ไม่ได้เลยครับ เพราะอย่าลืมนะว่าบางคดีให้การกับพนักงานไว้วันนี้ ชั้นศาลปีหน้าหรือสองปีมันลืมหมดแล้วครับ ขอพนักงานอัยการเขาไม่ให้ได้ เพราะกฎหมายเขาไม่ให้

เพื่อประโยชน์และความยุติธรรมในการต่อสู้คดี ให้ศาลตัดคำว่า “เจ้าหน้าที่รัฐ” ออกไป ไม่ต้องให้นายความถามค้านว่า “เจ้าหน้าที่รัฐได้ผลประโยชน์อย่างไร” ขอให้ศาลเข้าใจว่า “เจ้าหน้าที่รัฐได้ประโยชน์จากการทำคดีอยู่แล้ว เขาได้ขึ้นเงินเดือน เขาได้ตำแหน่ง เขาได้ปฏิบัติงาน เขาได้ความดีความชอบ เขาได้ประโยชน์จากการดำเนินคดีในการพิสูจน์ความผิดจำเลยอยู่แล้ว” ศาลควรจะวางตัวเป็นกลางมากกว่านี้ และใช้คำว่า “เจ้าหน้าที่รัฐ” น้อยกว่านี้ เพราะทุกคดีเจ้าหน้าที่รัฐก็โอนเอียงเข้าข้างผู้เสียหาย ศาลต้องมีความคิดเป็นกลางก่อนเลยว่า “อัยการคือทนายไม่ใช่เจ้าหน้าที่รัฐ” พอมีคำว่าเจ้าหน้าที่รัฐมันจะมีศักดิ์ศรีเหนือกว่า คือ เจ้าหน้าที่รัฐคงไม่โกหก มันไม่มีในกฎหมาย มันเป็นเรื่องที่ปลูกฝังมานาน เชื่อกันจริงๆ ไอ้เจ้าหน้าที่รัฐเนี่ยครับ

การเรียกขอเอกสารต่าง ๆ ในการใช้พิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ นายต้องยื่นคำร้องต่อศาล เจ้าหน้าที่รัฐไม่ต้องยื่นคำร้องต่อศาล นายควรจะขอให้ตรวจพิสูจน์ได้ เพราะอย่างไรก็ต้องมานำสืบกันในศาลว่าผลการตรวจพิสูจน์ได้น่าเชื่อถือหรือไม่ ทำไมจะยื่นคำร้องต่อศาลก่อน มันเสียเวลามาก และซ้ำมาก ถ้าต้องการความยุติธรรมก็แบออกมาทั้งสองฝ่าย ไม่ใช่มาใช้วิธีจู่โจมพยานอยากให้อัยการต้องแบให้หมดเลย แม้แต่คำให้การของพยานก็ต้องแบด้วย แล้วนายไปหาหลักฐานมานำสืบว่าคำให้การนี้มีพิรุณอย่างไร ไม่ใช่มาเปิดเผยในวันสืบพยานแล้วนายจะไปหาพยานหลักฐานที่ไหนมาหักล้างว่าเขาโกหก เพราะนายไม่รู้ประเด็นเลยว่า พยานให้การว่าอย่างไร จนกระทั่งมารู้ในวันสืบพยาน มารู้วันสืบพยาน นายมีเวลายินอ่านไม่ถึง 5 นาทีต่อหน้าศาล เพื่อที่จะถามค้าน อย่าลืมนะว่าตอนจำเลยหรือพยานให้การไม่ได้มีนายอยู่ด้วยทุกครั้ง เคสไหนที่นายอยู่ด้วยไม่มีปัญหาอยู่แล้ว นายเขาพอจำได้ จับประเด็นได้ จดไว้ได้ แต่บ่อยครั้งหากนายไม่อยู่ เช่น

โดนจับกลางคืน สอบกลางคืน แล้วก็ไปนายตำรวจ อีกเรื่องนะครับ ทำไมต้องให้โรงพักจัดหาทนายให้กับจำเลย แล้วทนายพวกนั้นก็เป็นคนของตำรวจ มันมั่วไปหมดครับ ทนายพวกนั้นมาถึงก็จะยุให้จำเลยรับสารภาพ เพราะตำรวจอยากได้รับสารภาพอยู่แล้ว มันง่ายในการทำคดี **คุณจะให้ตำรวจจัดหาทนายให้จำเลย มันไม่ถูกต้องนะครับ ถ้าหาทนายไม่ได้ก็ต้องรอ ต้องให้สภาพทนายความจัดหาทนายให้ ไม่ใช่เอาทนายประจำโรงพักมาสอบ**

แล้วเวลาที่ทนายยื่นร้องเป็นโจทก์ร่วมกับพนักงานอัยการ ทนายส่วนใหญ่ก็ทำได้เพียงแค่ถามในส่วนค่าเสียหาย ในส่วนของการต่อสู้ในคดีอาญาก็ทำไม่ได้ ผมดูค่าให้การของอัยการไม่ได้ ไปแตะอะไรเขาไม่ได้เลย ในส่วนของการกำหนดประเด็นซักถามจะทำให้คดีเขาเสีย ทนายโจทก์ต้องเข้าไปเป็นโจทก์ร่วมเพื่อใช้สิทธิในการขออุทธรณ์ แต่กำหนดประเด็นแห่งคดีไม่ได้ อัยการเขาไม่พอใจเขาคัดค้านให้ทนายออกจากคดีได้

ในเรื่องของนิติวิทยาศาสตร์ที่นำมาใช้ ส่วนใหญ่เป็นการตรวจดีเอ็นเอ ทนายก็ใช้ของตำรวจ นอกเสียจากว่า ทนายมีการคัดค้านความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐาน ทนายก็ต้องตรวจเอง หรืออะไรที่ตำรวจไม่ตรวจ แล้วขอตรวจ ทนายก็ต้องส่งเรื่องขอตรวจเอง การตรวจดีเอ็นเอในคดีอาญาศาลจ่ายค่าตรวจให้ แต่คดีแพ่งต้องจ่ายเอง

ในการทำคดีฆาตกรรม ทนายความต้องเข้าไปในคดี และถามตัวความว่าทำผิดหรือไม่ ถ้าเขาทำจริงเขาจะบอกว่าตรงไหนที่เป็นจุดบอดของคดี **ทนายไม่ใช่ผู้ผดุงความยุติธรรม แต่เป็นเหมือนปากเสียงของจำเลย ถึงแม้จะรู้ว่าเขากระทำผิดก็ต้องช่วยเขา** อย่างคดีน้องชมพู่ผมมองว่ามีช่องทางชนะคดี

เวลาเราเรียนหนังสือ การจะลงโทษจำเลยกรณีกระทำผิด ในคดีอาญาศาลต้องเชื่อร้อยเปอร์เซ็นต์ว่าจำเลยกระทำผิดถึงจะลงโทษจำเลยได้ แต่ในทางปฏิบัติ ศาลไปยึดตามคดีแพ่ง คือ แค่อ้างอิง 50 เปอร์เซ็นต์ก็ถือว่าจำเลยกระทำผิดแล้ว ทำไมไม่ยึดตามตัวบทกฎหมายที่เรียนมาต้องเชื่อร้อยเปอร์เซ็นต์ แม้มีเหตุสงสัยนิดเดียวต้องยกฟ้อง อย่างคดีเกาะเต่าตัวผมไม่ได้เข้าไปในคดี ผมมองว่าแม้มีหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ประกอบคำรับสารภาพจำเลย แต่ในคดีก็มีเหตุสงสัยหลายประการ คำรับสารภาพรับฟังไม่ได้ โจทก์ต้องนำสืบให้ชัดเจน

การต่อสู้คดีอาญา ทนายความเสียเปรียบเจ้าหน้าที่รัฐ พยานหลักฐานนิติวิทยาศาสตร์ก็ขอเองไม่ได้ ถามว่าทนายไม่มีพยานหลักฐานจะสู้คดีอย่างไร ต้องไปรอหลักฐานจากตำรวจที่ศาล ทนายไม่สามารถเริ่มต้นคดีเองได้เลย เช่น คดีฉ้อโกงออนไลน์ ผมรู้อยู่แล้วว่าเจ้าของบัญชีคือใคร แต่ผมไม่สามารถเข้าไปตรวจสอบอะไรได้เลย ผมต้องฟ้องเจ้าของบัญชีอย่างเดียว ผมไม่สามารถตรวจสอบเส้นทาง

การเงินได้ เพราะผมขอรายการบัญชีของคนอื่นเขาไม่ได้ แต่ตำรวจขอได้เลย ส่วนนายต้องฟ้องก่อนแล้วค่อยขอรายการเดินบัญชี แล้วผมจะฟ้องว่าเจ้าของบัญชีผิดได้อย่างไร ในเมื่อไม่มีหลักฐานอะไรเลย

ถ้านายเริ่มต้นได้เอง นายก็สามารถเริ่มต้นสืบสวนสอบสวนได้ก่อนจะส่งฟ้องศาล ยิ่งถ้าเป็นคดีอาญา นายจำเลยเสียเปรียบทุกอย่าง ทั้งที่นายเทียบเท่าอัยการต่างอยู่ในฐานะเป็นคู่ความเหมือนกัน ใส่เสื้อเนา เหมือนกัน แต่อัยการอยากได้อะไรร้องขอให้ตำรวจสอบสวนเพิ่มได้ ขณะที่นายร้องขอไม่ได้นะครับ ดังนั้น เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมของประชาชน **ควรให้** **นายมีอำนาจเทียบเท่าอัยการ**ในการเรียกเอกสาร หรือพยานหลักฐานอะไรต่าง ๆ ในเมื่ออัยการกับนายใส่เสื้อสีเดียวกัน เนา เหมือนกัน ควรให้อำนาจเท่ากัน ไม่งั้นจะสู้กันได้อย่างไร ในเมื่ออัยการมีอำนาจ ขณะที่นายความไม่ต่างจากประชาชนธรรมดา เห็นความแตกต่างใหม่ครับระหว่างโจทก์กับจำเลย ที่จอตลอดในศาลยังไม่มีให้นายความเลยครับ อัยการพกป็นได้ นายพกป็นไม่ได้ ผมยังมองไม่เห็นความสมดุลกันเลย **“ให้** **นายมีอำนาจหน้าที่และสิทธิต่าง ๆ เท่ากับอัยการ เพราะเราเป็นคู่กรณีกัน และขอให้ศาลมีความคิดว่าอัยการเป็นนายความไม่ใช่เจ้าหน้าที่รัฐ เลิกใช้คำว่าเจ้าพนักงานที่ปฏิบัติหน้าที่โดยไม่มีเหตุโกรธเคืองกับจำเลย”** บางทีอัยการก็ทำคดีโดยไม่สนใจความเป็นธรรมของประชาชน ผมเคยทำคดีหนึ่งเป็นคดีพรากผู้เยาว์อายุไม่เกิน 15 ปี อัยการก็รู้ว่าลูกความผมซึ่งจำเลยไม่ผิด อัยการคุยกับผมจนเขารู้ว่าลูกความผมไม่ผิด แต่เขาก็ยังสืบพยานไปตามที่ตำรวจส่งมาแล้วลูกความผมก็ติดคุก 20 ปี ไม่มีพยานหลักฐาน เช่น กล้องวงจรปิด หรือสจุในช่องคลอด มีแค่คำกล่าวอ้างของเด็กเมายาคนหนึ่งซึ่งอ้างว่าลูกความผมไปข่มขืน ผมขึ้นสืบพยานทำได้แค่ถามค่าน้อย่างเดียว ไม่มีอะไรเลย มันคือความไม่ยุติธรรม ...

นายที่ศาลเรียกเข้าไปช่วยเป็นนายให้กับจำเลย พวกนายขอแรง มันมองว่ามันดูрінทได้ค่าจ้างสองสามพัน แล้วจะได้นายที่มีคุณภาพได้อย่างไร ศาลก็จ้างแต่นายตงงาน ต้องการไปปรับเงินทีละพันสองพัน ค่าตอบแทนนายอาสาน้อยมาก ไปศาลสามสี่พัน บางคนไปสถานที่เกิดเหตุด้วย ศาลให้มาพันสองพัน แล้วคุณจะทำนายคุณภาพที่ไหนมาทำคดีให้จำเลย พอขึ้นศาลเขาก็ไม่สู้คดีเต็มที่เพราะค่าใช้จ่ายไม่พอ ผมไปโรงพักผมคิดทีละหมื่นนะครับ นายอาลาไม่ควรขึ้นทะเบียนที่ศาล ศาลควรจะขอไปที่สภาทนายความให้เขาส่งมา เท่ากับนายต้องเป็นรองรับใช้ศาล ผมว่าไม่ใช่ ศาลต้องร้องขอไป ต้องให้สำนักงานศาลร้องขอไป ไม่ใช่ให้นายไปขึ้นทะเบียนที่ศาล แม้แต่สภาพนายความเอง ก็ปฏิบัติเหมือนเป็นคนรับใช้ของหน่วยงานศาล ผมว่าศักดิ์ศรีของสภาทนายความก็ควรจะสูงเท่าอัยการสูงสุดนะครับ ดูอย่างอเมริกาสิครับ คนจบมาไม่รู้จะทำอะไรก็ไปเป็นอัยการ ส่วนนายความต้องเก่งมาก แต่บ้านเรานั้นคิดกลับกัน”

(ทนายความ 3, สัมภาษณ์, 25 ธันวาคม 2564)

“กรณีจำเลยมาจ้างให้เราเป็นทนาย ก็กับการที่ศาลขอให้เราเป็นทนายมีความแตกต่างกัน หากเป็นทนายขอแรงศาลก็จะให้จำเลยรับสารภาพเสียมากกว่า แต่ถ้าเป็นทนายส่วนตัวหากฟังข้อเท็จจริงจากตัวความแล้วเขาไม่ผิดเราก็ต้องสู้ให้เต็มที่

ในเรื่องของการรวบรวมพยานหลักฐาน ทนายเองเลยไม่ได้ ต้องขอหมายเรียกจากศาล เอกสารส่วนบุคคลมันเป็นความลับทางราชการเขาไม่ค่อยให้ นอกจากว่าคดีขึ้นสู่ศาลในวันนัดพร้อมแล้วเราถึงจะขอถ่ายเอกสารได้ และถ้าเป็นทนายส่วนตัว เราก็ไปดูพื้นที่ สถานที่เกิดเหตุ แล้วถ่ายรูปนำเอกสารมาประกอบกัน เพื่อซักค้ำพยานได้ครับ

พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ทนายขอก่อนฟ้องยากครับ ต้องให้อัยการส่งฟ้องก่อน ต้องมีเลขคดีดำ จึงขอให้ศาลออกหมายเรียกได้ จะขอส่วนตัวในฐานะทนายตัวความ เขาไม่ให้หรอกครับ ที่ผ่านก็มีขอจากพนักงานสอบสวน หรือผู้อำนวยการโรงพยาบาล เพื่อส่งไปยังแพทย์อีกที เขาจึงจะให้ได้ อย่างทนายไปขอประวัติการรักษาโรคจิตของตัวความที่โรงพยาบาล ส่วนมากเขาก็ไม่ให้นะ ถ้าไม่มีหมายศาล หรือการไปขอภาพถ่ายหรือกล้องวงจรปิดจากตำรวจก็ยาก ส่วนมากเขาไม่ค่อยให้ เพราะเราเป็นฝ่ายจำเลย

ในการต่อสู้คดีอาญา มันเป็นระบบกล่าวหา ทนายความต้องคอยถามค้ำ และซักพยานให้มีพินิจ มีข้อแตกต่างจากคำให้การของตำรวจ ในประเด็น เช่น แสงสว่างในที่เกิดเหตุ บาดแผล กระจกบิ่น อารูรมืด ฯลฯ พยานซักพยานปากแรก ปากที่สองให้ความขัดแย้งกัน ถามเพื่อไม่ให้มีความน่าเชื่อถือ

หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของตำรวจ ทนายก็จะสู้ยาก ศาลเขาจะยอมรับหลักฐานด้านนิติวิทยาศาสตร์ ทนายจำเลยเสียเปรียบ อย่างคำให้การจำเลยหรือพยานให้ส่งเขาไม่ส่งนะจะส่งแต่พยานหลักฐานฝ่ายโจทก์ แต่จะส่งในวันสืบพยานทำให้ทนายไม่ทราบว่าเป็นคำให้การจำเลยไปรับหรือปฏิเสธอะไรบ้าง บางทีเราสืบพยาน สืบไป ๆ ก็เพิ่งรู้ว่าจำเลยไปเซ็นรับสารภาพ ไปให้ข้อเท็จจริงบางอย่างที่มันจะผูกมัดตัวจำเลยได้ เราก็เสียเปรียบ

ข้อบกพร่อง คือ พวกตำรวจหรือแพทย์ที่ไปพิสูจน์หลักฐาน บางทีให้จำเลยไปยอมรับในชั้นจับกุม สอบสวน ไปยอมรับภาพถ่าย หรือผลพิสูจน์อะไรพวกนี้ มันทำให้ทนายสืบพยานยาก อย่างคดีปล้นร้านทางที่สุราษฎร์ธานี ลายพิมพ์นิ้วมือมันแตกต่างกัน ศาลก็เชื่อว่ามันเป็นคนละลายมือ ศาลก็ยังติดลินจำคุก 15 ปี อย่างคดี ผอ.อ้อย เขาก็อ้างพวการพิสูจน์ลายพิมพ์นิ้วมือ เพราะศาลเชื่อด้านนิติวิทยาศาสตร์ ตอนนั้นก็รอดคดีลงพลนี้แหละว่าเส้นผมจะพิสูจน์ความผิดได้ไหม”

(ทนายความ 4, สัมภาษณ์, 26 ธันวาคม 2564)

“ในการพิสูจน์ความจริงของตัวความ ทนายต้องไปดูข้อเท็จจริงประกอบสถานที่เกิดเหตุ และต้องรู้ว่าสำนวนของพนักงานสอบสวนเขาทำอะไรซึ่งจะรู้หลังจากที่ฟ้องเป็นคดีแล้วเท่าที่เขาสามารถเปิดเผยได้ แต่ในการต่อสู้คดีก็ขึ้นอยู่กับตัวจำเลยด้วย ทนายต้องช่วยผ่อนหนักเป็นเบา หากรับสารภาพก็ลดโทษกึ่งหนึ่ง แต่ถ้ามีความบกพร่องในส่วนของพนักงานสอบสวนในการรวบรวมพยานหลักฐานไม่แน่น ก็อาจจะสู้คดีในประเด็นนี้ไป เช่น มีสำนวนสอบสวนสอดคล้องกับพยานหลักฐานหรือไม่ พยานบุคคล กล้องวงจรปิด ประจักษ์พยานอะไรก็ว่ากันไป ต้องดูหลาย ๆ อย่าง โดยปกติทนายก็จะไปดูที่เกิดเหตุ ในเรื่องพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์หรือขอให้ตรวจใหม่ ทนายเองไม่ได้ต้องขอผ่านศาล ทนายความทำคดีอาญาเสียเปรียบครับ บางทีพนักงานสอบสวนเขาปั่นข้อเท็จจริงขึ้นมา พนักงานสอบสวนกับอัยการดูเหมือนจะรู้กัน ต้องดูเป็นคดีไป คดีสำคัญใหม่ ประชาชนหรือสื่อให้ความสนใจหรือไม่ **ความเป็นธรรมไม่ได้เกิดขึ้นทุกคดี แต่มันขึ้นอยู่กับแต่ละคดี**”

(ทนายความ 5, สัมภาษณ์, 27 ธันวาคม 2564)

“ในประเทศไทยเราล้มตัวบทกฎหมายไปได้เลยครับ ในทางปฏิบัติไม่ได้สอดคล้องกับตัวบทกฎหมาย เรื่องจำเลยเสียเปรียบในคดีอาญาเป็นเรื่องปกติ ผมไม่ค่อยอยากรับคดีอาญามันมีประเด็นในเรื่องของกระบวนการยุติธรรม การขอสำนวนการสอบสวนจากตำรวจหรืออัยการเป็นเรื่องยาก ตามกฎหมายมันขอได้ แต่ในความจริงก็ไม่ได้ ผมจึงได้บอกว่าให้ล้มตัวบทไปได้เลย ปัญหาบ้านเรา คือ การใช้กฎหมายที่บิดเบือนทุกลำดับชั้น โดยอ้างความเป็นอิสระ ผมจบเนฯ จบนิติศาสตร์มาความรู้เต็มหัว แต่เวลามาทำงานจริงมันไม่ตรงตัวบท มันค่อนข้างจะลำบาก ในคดีที่เกี่ยวกับชีวิตร่างกายเป็นคดีอาญาแผ่นดิน เขาจะทำให้จำเลยต้องรับโทษ ทั้ง ๆ ที่เขายังพอต่อสู้ได้”

(ทนายความ 6, สัมภาษณ์, 28 ธันวาคม 2564)

“ตำรวจชุดจับกุมไม่ให้ความร่วมมือ หลังจากจับกุมผู้ต้องหาแล้ว มักจะเอาเข้าเซฟเฮ้าส์ไปซ่อนให้รับสารภาพ ทนายความตามตัวยาก พนักงานสอบสวนมักจะจัดหาทนายความขอแรงที่ไม่มีประสิทธิภาพให้กับจำเลย ทำให้เสียสิทธิให้การชั้นสอบสวนที่ดี ส่วนใหญ่ให้ปฏิเสธลอย หรือรับสารภาพไว้ก่อน ในด้านการแสวงหาพยานหลักฐานต่างๆ ทนายความไม่มีอำนาจทำได้เลย เช่น การขอกฎหมายปิดขอตรวจดีเอ็นเอ ตรวจลายนิ้วมือ มีแต่ตำรวจที่มีอำนาจ แต่ตำรวจไม่ค่อยทำ ส่วนการสอบสวนพยานบุคคลต่างๆ ก็ต้องอาศัยการขอความร่วมมือ ถ้าพยานไม่ให้ความร่วมมือ ทนายก็ไปขอข้อมูลกับเขาไม่ได้....”

(ทนายความ 7, สัมภาษณ์, 29 ธันวาคม 2564)

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่มีส่วนเกี่ยวข้องพบว่าปัญหาในชั้นพิจารณาคดีและสืบพยาน แพทย์นิติเวช พนักงานอัยการ และทนายความ มีความเห็นสรุปได้ดังนี้

แพทย์นิติเวช

การพิจารณาคดีควรรับฟังข้อมูลคดีให้มากที่สุดเพื่อความเป็นธรรมทั้งสองฝ่าย ควรเปิดโอกาสให้จำเลยได้มีโอกาสสู้อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะในประเด็นที่โจทก์มีการใช้หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มาใช้เป็นหลักฐานในการตั้งข้อกล่าวหาจำเลย ซึ่งหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์นั้นอยู่ในมือของหน่วยงานราชการ หากจำเลยร้องขอมักไม่ได้รับความร่วมมือทั้งจากพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ รวมถึงสถาบันที่ทำการตรวจพิสูจน์ทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์ทั้งหลาย ตลอดจนสมาคมแพทย์นิติเวชแห่งประเทศไทยและแพทยสภา

ปัญหาแพทย์นิติเวชให้ความเห็นผิดหลักวิชาการ หากฝ่ายโจทก์หรือจำเลยมีข้อสงสัยในการปฏิบัติงานของแพทย์นิติเวช ก็สามารถให้ศาลทำหนังสือขอความเห็นจากแพทยสภาเพิ่มเติมได้ แต่ยังไม่มีความปฏิบัติเป็นมาตรฐานในทุกเคส

พนักงานอัยการ

ปัญหาการออกกระเปียบเพื่อมิให้คู่กรณีดำเนินคดีไปในทางประวิงเวลาให้ล่าช้าหรือใช้เวลามากเกินสมควรมีผลเสียคือ ในกรณีที่ศาลต้องการสืบพยานให้ต่อเนื่องและกำหนดสืบพยานแบบทันทีทันใด หากในช่วงเวลานั้นไม่สามารถนำพยานมาได้ โอกาสที่ศาลจะตัดพยานนั้นก็จะมี เพราะหากเป็นการตัดพยานปากนั้นก็ไม่สามารถนำพยานมาสู้เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริง ทำให้น้ำหนักพยานมันสูญหายไป

ปัญหาอย่างหนึ่งในคดีจำงวาน แม้จับตัวผู้ว่าจำงมาได้เนื่องจากคำให้การชดทอดของผู้เกี่ยวข้อง แต่ในศาลคำให้การของผู้ว่าจำงและพยานหลักฐานไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าจริง ๆ แล้วเขาพูดอะไร หรือแท้จริงแล้วเขามีเจตนาอย่างไร

ปัญหาในปัจจุบัน คือ การไม่นำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้อย่างเต็มที่เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายสูงมีผลต่อการพิสูจน์หลักฐานและการพิจารณาคดีในชั้นศาล หลายคดีที่จำเป็นต้องตรวจแต่ส่วนใหญ่ที่พนักงานสอบสวนส่งมามันไม่มีพยานหลักฐานนิติวิทยาศาสตร์ถ้าให้รวบรวมใหม่ก็ไม่ได้แล้ว บางอย่างสูญสลายไป บางอย่างถูกทำลาย

ปัญหาการสืบพยานในชั้นศาลเนื่องจากข้อมูลที่ได้ไม่ละเอียดเพียงพอ ยิ่งหากมีการสืบพยานหลังจากที่คดีล่องเลยมาเป็นเวลานาน พยานก็อาจจะไม่แน่ใจหรือจำเหตุการณ์ขณะเกิดเหตุไม่ได้

ปัญหาการรวบรวมพยานหลักฐานและการทำสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวนไม่ละเอียด ครบคลุม หรือไม่ตรงประเด็นที่ศาลเห็นว่ามีความสำคัญต่อการพิจารณาคดี

ทนายความ

ปัญหาด้านกฎหมายในการต่อสู้คดีของจำเลยในชั้นศาล ศาลไม่ได้เปิดโอกาสให้ฝ่ายจำเลยพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ได้ง่าย เนื่องจากกฎหมายไม่ได้เปิดช่องให้จำเลยพิสูจน์ แต่กฎหมายร่างไว้ให้หน่วยงานรัฐปฏิบัติ เช่น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ร่างไว้ให้พนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการเป็นหลัก โดยไม่เอื้ออำนวยให้ทนายความมีบทบาทเท่าใดนัก ทนายความจึงเป็นเพียงองค์ประกอบในการต่อสู้คดี แม้อกฎหมายมีเจตนารมณ์ในการค้นหาความจริง แต่ในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่รัฐกลับมุ่งกล่าวหาฝ่ายตรงข้ามเพราะกลัวแพคดี เช่น การไม่เปิดเผยคำให้การของพยานในวันตรวจพยานหลักฐานเพื่อให้ทนายความมีเวลาเตรียมตัวหรือการใช้วิธีจู่โจมพยาน เป็นต้น นอกจากนี้ คำสารภาพของจำเลยในชั้นพนักงานสอบสวนหรือในชั้นจับกุมไม่ให้ศาลรับฟัง แต่ศาลถือว่าคำสารภาพเหล่านั้นใกล้เคียงกับการกระทำความผิดและตำรวอัยการไม่ได้มีเหตุโกรธเคืองกับจำเลย ซึ่งไม่ตรงกับกฎหมาย ในคดีอาญาการจะลงโทษจำเลยกรณีกระทำผิดศาลต้องเชื่อร้อยเปอร์เซ็นต์ว่าจำเลยกระทำผิดถึงจะลงโทษจำเลยได้ แม้มีเหตุสงสัยก็ต้องยกฟ้อง แต่ในทางปฏิบัติศาลไปยึดตามคดีแพ่ง คือ พอรับฟังได้หรือเชื่อได้เกินกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ก็ถือว่าจำเลยกระทำผิดแล้ว เนื่องจากศาลเห็นว่าองค์กรของรัฐมีความน่าเชื่อถือโดยมองว่า “เจ้าพนักงานไม่มีเหตุโกรธเคืองกับจำเลย ทำด้วยความบริสุทธิ์” ทั้งที่พนักงานสอบสวนก็อาจทำสำนวนผิดพลาดได้ เช่น ไม่ได้สอบปากคำให้สมบูรณ์ หรือขาดความเอาใจใส่ในการรวบรวมพยานหลักฐานและการทำสำนวน เนื่องจากมีภาระงานเป็นจำนวนมาก เป็นต้น

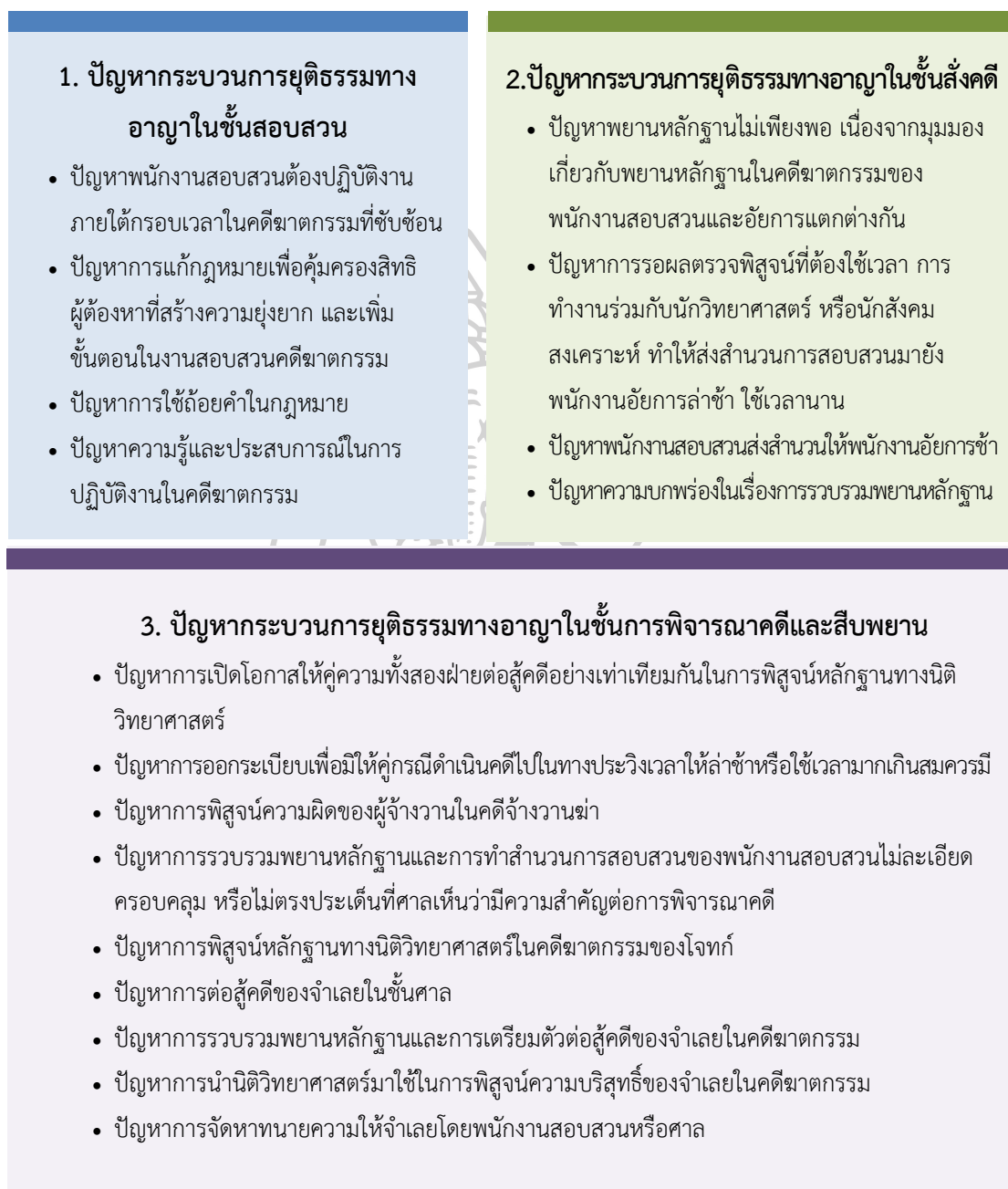
ปัญหาการรวบรวมพยานหลักฐานและการเตรียมตัวต่อสู้คดีของจำเลยซึ่งทนายความจำเลยทำได้เพียงตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ สอบถามพยานผู้เห็นเหตุการณ์แต่ยังไม่ให้ความร่วมมือ ทนายความไม่สามารถรวบรวมพยานหลักฐานได้อิสระเหมือนพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ ไม่สามารถแสวงหาพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เองได้ ทนายความต้องขอให้ศาลออกหมายเรียกแต่ก็ไม่ได้ทั้งหมดตามที่ร้องขอ ขณะที่ตำรวจมีหน่วยงานสนับสนุน และสามารถแสวงหาพยานหลักฐานต่าง ๆ ได้ไม่ต้องใช้หมายศาลโดยออกหนังสือในระดับผู้บังคับบัญชา ซึ่งทนายความไม่สามารถทำเช่นนั้นได้ ทำให้ทนายความไม่มีพยานหลักฐานเพียงพอในการต่อสู้คดีต่างจากเจ้าหน้าที่รัฐ นอกจากนี้ การเตรียมตัวเพื่อต่อสู้คดีในชั้นศาล ทนายความจะทราบว่าฝ่ายโจทก์มีพยานหลักฐานใดบ้างในวันตรวจพยานหลักฐาน ซึ่งกฎหมายบัญญัติให้ทั้งโจทก์และจำเลยแสดงหลักฐานที่เป็นพยานเอกสาร พยานวัตถุ

รวมถึงรายชื่อพยานบุคคลที่จะนำมาประกอบการเบิกความต่อศาล แต่ในทางปฏิบัติพนักงานอัยการไม่ได้ทำเช่นนั้นโดยอ้างเป็นระเบียบอัยการ รวมถึงคำให้การของพยานที่ต้องนำมาแสดงในวันนั้นด้วย เพื่อให้ทนายความทราบประเด็นว่าพยานให้การอย่างไร แต่กลับนำมาแสดงในวันสืบพยาน ทนายความมีเวลายืนอ่านคำให้การของพยานไม่ถึง 5 นาทีต่อหน้าศาล ไม่มีเวลาเตรียมตัวในการถามค้านหรือไม่สามารถแสวงหาพยานหลักฐานมานำสืบว่าพยานให้การจริงหรือเท็จอย่างไร ทำให้ไม่สามารถต่อสู้หักล้างพยานโจทก์ได้อย่างเต็มที่ หากมีการจู่โจมพยานทนายความทำได้เพียงตั้งรับ

ปัญหาการนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของจำเลยในชั้นศาล เนื่องจากตำรวจมีหน่วยงานสนับสนุนในด้านการพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ทำให้มีพยานหลักฐานในการสั่งฟ้อง ทนายความมีโอกาสนำพยานหลักฐานนิติวิทยาศาสตร์มาต่อสู้คดีน้อยมาก ทำให้เพียงถามค้านพยานหลักฐานเหล่านั้น เนื่องจากในทางปฏิบัติศาลไม่ได้เปิดโอกาสให้จำเลยต่อสู้คดี แต่มักเห็นว่าหากจำเลยรับสารภาพยังได้ลดโทษกึ่งหนึ่ง ถ้าไม่รับสารภาพต้องนำพยานหลักฐานเข้าต่อสู้คดีให้ได้ หากแพ้คดีก็ไม่ได้รับการลดโทษ เมื่อทนายความจำเลยไม่สามารถแสวงหาพยานหลักฐานเองได้ โดยอิสระและขาดโอกาสในการเตรียมตัวเพื่อต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ ทำให้เพียงตั้งรับและซักค้านเพื่อลดความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานฝ่ายโจทก์ ทำให้ไม่มั่นใจว่าจะสามารถชนะคดีได้จึงต้องให้จำเลยเลือกว่าจะรับสารภาพหรือจะต่อสู้คดีต่อไป

ปัญหาการจัดหาทนายความให้จำเลยโดยพนักงานสอบสวนหรือศาล กรณีให้พนักงานสอบสวนจัดหาทนายความให้จำเลย การอยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมของตำรวจอาจทำให้ทนายความรู้สึกเกรงใจจึงแนะนำให้จำเลยรับสารภาพ แม้จำเลยไม่ได้กระทำความผิดก็อาจถูกกดดันจนต้องรับสารภาพ ซึ่งเป็นผลดีต่อรูปคดีและการรวบรวมพยานหลักฐานทำสำนวนสั่งฟ้องของตำรวจ ซึ่งไม่ถูกต้อง ส่วนทนายขอแรงที่ศาลเรียกเข้าไปช่วยเป็นทนายให้กับจำเลย ได้ค่าตอบแทนน้อยไม่เพียงพอในการต่อสู้คดี เช่น การเดินทางไปตรวจสถานที่เกิดเหตุ หรือสอบถามพยานที่เห็นเหตุการณ์ หรือเดินทางไปตรวจสอบเอกสารหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ ทนายขอแรงหรือทนายอาสาไม่ควรขึ้นทะเบียนที่ศาล เพื่อให้ศาลเรียกมาทำคดีเหมือนเป็นข้าราชการรับใช้ศาล แต่ควรให้ศาลขอไปที่สภาทนายความเพื่อให้สภาทนายความคัดเลือกทนายความผู้ที่มีคุณสมบัติหรือวุฒิภาวะเหมาะสมต่อการทำคดีให้แก่จำเลย

จากการศึกษาสภาพปัญหาสภาพแวดล้อมของระบบในด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญา สามารถอธิบายสภาพปัญหา 3 ประเด็น คือ ปัญหากระบวนการยุติธรรมทางอาญาในชั้นสอบสวน ในชั้นสั่งคดี และในชั้นการพิจารณาคดีและสืบพยาน สรุปได้ปรากฏตามภาพที่ 17

ภาพที่ 17 สภาพปัญหาในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ที่มา: ผู้วิจัย (2565)

4.2.3 สภาพปัญหาของระบบงานพิสูจน์หลักฐานนิติวิทยาศาสตร์ฯ จากสภาพปัจจุบัน

การศึกษาสภาพปัจจุบันของระบบซึ่งประกอบด้วยปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Output) และข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) รวมถึงสภาพแวดล้อมของระบบ (Environment) จากการวิเคราะห์คดีฆาตกรรมจำนวน 40 คดี และการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 36 คน นำมาประมวลผลสภาพปัญหาของระบบจากสภาพปัจจุบัน ปรากฏตามตารางที่ 18

ตารางที่ 18 สภาพปัญหาของระบบงานพิสูจน์หลักฐานนิติวิทยาศาสตร์จากสภาพปัจจุบัน

ปัจจัยนำเข้า	สภาพปัญหา	สภาพปัจจุบัน
บุคลากร	<p>1. ปัญหาพนักงานสอบสวนขาดแคลน จำนวนพนักงานสอบสวนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน</p> <p>2. ปัญหาจำนวนพนักงานสอบสวนกับปริมาณงานไม่ได้สัดส่วน</p> <p>3. ปัญหาพนักงานสอบสวนย้ายสายงาน</p>	<p>ลักษณะงานสอบสวนเป็นงานหนัก เนื่องจากเป็นงานที่ต้องบริการประชาชนจึงต้องรับคดีทุกรูปแบบ และการปฏิบัติงานมีหลายขั้นตอน ต้องติดต่อประสานกับหลายหน่วยงานเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานทำสำนวน ทั้งยังต้องสอบสวนผู้ต้องหาภายในกรอบเวลา ขณะเดียวกันยังมีงานรับคดีตามปกติ ทำให้งานสอบสวนเป็นงานหนัก เครียดบ่อยครั้งต้องเอางานกลับไปทำที่บ้าน ต้องทำการบ้าน ต้องเป็นพนักงานสอบสวนตลอด 24 ชม. ฯลฯ ทำให้ไม่มีใครอยากเป็นพนักงานสอบสวน ส่วนหนึ่งจึงขอย้ายไปอยู่สายงานอื่นที่ตำแหน่งดีขึ้นแต่ภาระงานอาจจะเบากว่า</p> <p>คดีในปัจจุบันมีจำนวนมากและแตกต่างหลากหลายกว่าในอดีต เนื่องจากสภาพสังคมในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไป สังคมมีความซับซ้อนมากขึ้น เทคโนโลยีมีบทบาทกับการดำรงชีวิต ทำให้ปัจจุบันมีคดีถูกหลอกทางอินเทอร์เน็ต คดีฉ้อโกงออนไลน์เป็นจำนวนมากขึ้น ส่งผลให้วันหนึ่งพนักงานสอบสวนหนึ่งคนต้องรับคดีเป็นจำนวนมาก</p> <p>พนักงานสอบสวนส่วนหนึ่งมีวาระโยกย้าย หรือผู้บังคับบัญชาสั่งให้ไปช่วยงานอื่น หรือบางคนขอย้ายเปลี่ยนสายงาน แม้กำหนดอัตรากำลังกำหนดไว้เพียงพอแต่ในทางปฏิบัติเหลือจำนวนไม่ถึงครึ่งของอัตรากำลังที่ได้รับจริงในสายงานที่รับผิดชอบ</p>

<p>4. ปัญหาพนักงานสอบสวนขาดความรู้ ประสบการณ์ และทักษะการปฏิบัติงาน</p>	<p>ร้อยละใหม่ถูกย้ายมาตามคำสั่งทำให้ไม่มีความรู้ ด้านการรวบรวมพยานหลักฐานและนิติวิทยาศาสตร์ เท่าที่ควร ขาดประสบการณ์ในการตรวจที่เกิดเหตุ การสอบสวน และการทำสำนวน ขาดความละเอียด รอบคอบในการรวบรวมพยานหลักฐาน หรือกำหนด ประเด็นการสอบสวนผิดพลาด พนักงานสอบสวน บางคนพิมพ์ดีดไม่เป็น ขาดทักษะในการปฏิบัติงาน ทำให้งานล่าช้า พนักงานสอบสวนส่วนหนึ่งเห็นว่า งานสามารถสอนไปเองได้ แต่พนักงานสอบสวนอีก ส่วนหนึ่งเห็นว่าทำให้พยานหลักฐานบางอย่าง เสียหายหรือถูกทำลาย</p>
<p>5. ปัญหาแพทย์นิติเวชขาดแคลนในบาง พื้นที่</p>	<p>แพทย์นิติเวชขาดแคลนในบางพื้นที่ โดยเห็นว่า ส่วนกลางหรือตามจังหวัดใหญ่ ๆ แพทย์นิติเวชมี เพียงพอ การไม่สามารถผลิตแพทย์นิติเวชเพื่อ ปฏิบัติงานอย่างเพียงพอทั่วประเทศ เนื่องจากการ ผลิตแพทย์เฉพาะทางต้องใช้เวลาไม่น้อยกว่า 7 ปี</p>
<p>6. ปัญหาแพทย์ทั่วไปขาดความรู้และ ประสบการณ์ในการชันสูตรพลิกศพ</p>	<p>ในต่างจังหวัดหากไม่มีแพทย์นิติเวชก็จะใช้แพทย์อื่น แทนซึ่งไม่ได้มีความเชี่ยวชาญด้านการชันสูตรพลิก ศพ อาจทำให้เกิดความผิดพลาดได้</p>
<p>7. ปัญหาเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานไม่ เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ขาดแคลน ทุกปี</p>	<p>การที่จะฝึกหัดนักวิทย์หนึ่งคน ใช้เวลาในการฝึก อบรมอย่างน้อย 2 - 3 ปี เมื่อบุคลากรมีความรู้ความ เชี่ยวชาญแล้วก็ย้ายไปอยู่หน่วยงานอื่น แต่ส่วนใหญ่ ย้ายกลับภูมิลำเนาทำให้มีการสอบและบรรจุบุคลากร ใหม่เต็มเข้ามาไม่ทันทำให้ขาดแคลนบุคลากรทุกปี</p>
<p>8. ปัญหาเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานขาด ความรู้ในระดับสากล</p>	<p>เนื่องจากยังขาดการอบรมในหลักสูตรระดับนานาชาติ ที่จะทำให้บุคลากรสามารถเรียนรู้ ศึกษา เทคโนโลยี และเทคนิคใหม่ ๆ จากต่างประเทศที่ใช้ ในการพิสูจน์หลักฐานเพื่อคลี่คลายคดี</p>
<p>9. ปัญหาการแต่งตั้งโยกย้ายพนักงาน สอบสวนไม่เป็นธรรม</p>	<p>ขาดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในการแต่งตั้งโยกย้าย พนักงานสอบสวน ทำให้พนักงานสอบสวนขาดขวัญ และกำลังใจในการปฏิบัติงาน</p>

	10. งานพิสูจน์หลักฐานไม่ดึงดูดใจ	ค่าตอบแทนน้อยกว่าข้าราชการอื่น ไม่มีค่าล่วงเวลา ให้ ความเจริญในหน้าที่การงานไม่เลื่อนไหลและถูกปกครองด้วยผู้บังคับบัญชา ทำให้หลายคนลาออกบ้าง เปลี่ยนย้ายสายงานบ้าง
งบประมาณฯ	<p>1. ปัญหาการจัดสรรงบประมาณโดยอำนวยความสะดวกในการเบิกจ่ายให้แก่พนักงานสอบสวนเพื่อซื้อหาวัสดุอุปกรณ์ตามความจำเป็นด้วยตนเอง เพื่อรองรับการดำเนินงานกรณีต่าง ๆ ให้มีความสะดวกคล่องตัว</p> <p>2. ปัญหาค่าตอบแทนของพนักงานสอบสวนน้อยเมื่อเทียบกับภาระงาน ซึ่งมีความเห็นแตกต่างกันบางส่วนเห็นว่าค่าตอบแทนในแต่ละเดือนเพียงพอแม้ขาดสนบ้าง บางส่วนเห็นว่าไม่เพียงพอขณะที่ส่วนหนึ่งเห็นว่าค่าตอบแทนมีการปรับขึ้นมากกว่าในอดีตแต่ไม่มากนัก</p>	<p>พนักงานสอบสวนนำเงินส่วนตัวมาใช้จ่ายเพื่อให้สามารถดำเนินงานให้แล้วเสร็จตามกรอบเวลา เนื่องจากแต่ละคดีมีความยุ่งยากแตกต่างกัน ยิ่งในคดีความผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกายหรือคดีฆาตกรรม เป็นความผิดอาญาแผ่นดินมีโทษสูงสุดถึงขั้นประหารชีวิต มีการดำเนินคดีหลายชั้นตอนโดยเฉพาะอย่างยิ่งงานด้านการพิสูจน์หลักฐานและนิติวิทยาศาสตร์ ซึ่งกฎหมายกำหนดกรอบเวลาและวิธีปฏิบัติไว้ เช่น ให้มีการเดินทางไปตรวจสถานที่เกิดเหตุหรือชันสูตรพลิกศพ ฯลฯ และมีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ อาทิ สายตรวจ งานพิสูจน์หลักฐาน แพทย์นิติเวช ในการรับ-ส่งวัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์ ส่วนใหญ่พนักงานสอบสวนเลือกที่จะใช้ยานพาหนะส่วนตัวและออกค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเอง เพราะมีความคล่องตัว สะดวก รวดเร็วกว่าการเบิกจ่ายในระบบราชการ เช่น ใช้รถส่วนตัว โทรศัพท์มือถือส่วนตัว จ่ายค่าโทรศัพท์และค่าน้ำมันเองในการเดินทางไปตรวจสถานที่เกิดเหตุหรือเพื่อเดินทางติดต่อประสานงานรับวัตถุพยาน รวมถึงลงทุนซื้อโน้ตบุ๊กคอมพิวเตอร์ส่วนตัวในการทำสำนวน บางสถานีฯ พนักงานสอบสวนต้องจัดหาวัสดุสิ้นเปลือง เช่น กระดาษ ปากกาด้วยเงินของตนเอง เป็นต้น</p> <p>ดังที่กล่าวไปแล้วว่าพนักงานสอบสวนนำเงินส่วนตัวมาใช้จ่ายเพื่อให้การดำเนินคดีมีความคล่องตัว สะดวก รวดเร็วมากกว่าการเบิกจ่ายตามระบบราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในคดีฆาตกรรมที่มีความยุ่งยากซับซ้อนต้องทำงานภายใต้กรอบเวลาและวิธีปฏิบัติตามกฎหมาย การที่พนักงานสอบสวนนำเงินส่วนตัวมาใช้จ่ายจึงทำให้ค่าตอบแทนของตนไม่</p>

3. ปัญหาการบริหารจัดการค่าตอบแทนให้แก่แพทย์นิติเวชอย่างเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ

4. ปัญหางบประมาณในการชั้นสูตรพลิกศพและค่าใช้จ่ายในการตรวจทางนิติวิทยาศาสตร์มีราคาแพง

5. ปัญหาการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการขนย้ายศพเพื่อส่งตรวจ ณ โรงพยาบาลที่มีความพร้อม

เพียงพอ บางครั้งขาดสน นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเห็นว่าอำนาจหน้าที่ และภาระงานของพนักงานสอบสวนมีจำนวนมากเมื่อเทียบกับค่าตอบแทนที่ได้รับ

ปัจจุบันมีการเพิ่มค่าตอบแทนในการผ่าศพเพิ่มขึ้นจากเดิมซึ่งถือว่าเพียงพอ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับแต่ละพื้นที่ว่ามีคดีหรือการผ่าศพมากน้อยต่างกัน หรือการบริหารจัดการงบประมาณของแต่ละหน่วยงาน สำหรับสถาบันนิติเวช โรงพยาบาลตำรวจ จำกัดงบประมาณการชันสูตรศพของแพทย์นิติเวชไว้ในแต่ละปี ขณะที่มีการชันสูตรศพค่อนข้างมากเพราะรับจากทั่วประเทศ ในแต่ละปีผู้บังคับการสถาบันฯ จึงบริหารจัดการโดยเฉลี่ยจำนวนศพและค่าตอบแทนให้แก่แพทย์นิติเวชแต่ละคนตามดุลยพินิจ ทำให้แพทย์นิติเวชที่มีปัญหากับผู้บังคับการถูกตัดออกไม่ให้มีรายได้จาก การผ่าศพ จึงไม่ได้รับค่าตอบแทนที่ควรได้รับ ต่างจากโรงพยาบาลทั่วไปที่จัดสรรงบประมาณในส่วน of ค่าตอบแทนตามจำนวนศพที่รับมา

งบประมาณในการดำเนินงานด้านการชันสูตรพลิกศพและงานนิติวิทยาศาสตร์สูงมากเพราะไม่เพียงแต่การผ่าชันสูตร ณ ห้องผ่าศพเท่านั้น การผ่าชันสูตรศพยังมีขั้นตอนการตรวจทางห้องปฏิบัติการด้วย เช่น การตรวจเนื้อเยื่อผ่านกล้องจุลทรรศน์ การตรวจทางพิษวิทยา และการตรวจทางดีเอ็นเอ เป็นต้น ซึ่งต้องอาศัยวัสดุอุปกรณ์ที่มีราคาแพง ค่าซ่อมแซมบำรุงรักษาสูง การจัดสรรงบประมาณของโรงพยาบาลแต่ละแห่งแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับผู้บริหารเล็งเห็นความสำคัญของงานนิติเวชและความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมมากน้อยเพียงใด

งบประมาณอาจมีความขาดแคลนโดยเฉพาะถ้าหน่วยงานคิดว่าไม่ใช้ภารกิจ เช่น งานนิติเวชที่อยู่ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขยังอาจทำให้มีความขาดแคลน ในเรื่องการส่งศพไปตรวจต่อ ควรต้องมอง

	<p>6. ปัญหาค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานน้อยกว่าข้าราชการอื่น ทำให้ขาดแรงจูงใจในการเป็นเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน</p> <p>7. ปัญหาด้านการวางแผนการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอต่อการสนับสนุนการดำเนินงานพิสูจน์หลักฐานหรือการเกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน</p>	<p>และแก้ปัญหาในทางปฏิบัติเพื่อไม่ให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชน งบประมาณในการส่งเคสไปตรวจต่อ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ เช่น การส่งศพ และรับศพกลับ ใครเป็นผู้รับผิดชอบ</p> <p>ค่าตอบแทนมีการปรับเพิ่มขึ้นตามอายุงาน และมีค่าตำแหน่งให้ แต่ถือว่าน้อยเมื่อเทียบกับฐานเงินเดือนของข้าราชการอื่น และค่าตำแหน่งน้อยกว่าพนักงานสอบสวน ไม่มีค่าตอบแทนในการทำงานล่วงเวลา ทำให้งานพิสูจน์หลักฐานไม่ดึงดูดใจ</p> <p>งบประมาณยังไม่เพียงพอ เช่น งบประมาณการดำเนินงาน ค่าวัสดุวิทยาศาสตร์ ค่าวัสดุสิ้นเปลือง หรือ ค่างบประมาณดำเนินงานที่สนับสนุนการปฏิบัติงานล่วงเวลาของเจ้าหน้าที่ เช่น ค่าตอบแทนในการทำงานล่วงเวลา เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกิดเหตุฉุกเฉิน เช่น กรณีมีการชุมนุมทางการเมืองเกิดขึ้นจำเป็นต้องมีการตรวจเก็บเขม่าเป็นร้อยคน แก๊สหรือสารเคมีสำหรับวันเขม่าไม่เพียงพอ หมดก่อนงบประมาณของไตรมาสถัดไปของแต่ละปี</p>
<p>วัสดุอุปกรณ์</p>	<p>1. ปัญหาด้านนโยบายและการบริหารจัดการด้านวัสดุอุปกรณ์ตามความจำเป็นสำหรับพนักงานสอบสวนอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อรองรับการดำเนินงานให้มีความสะดวกคล่องตัวหรือกรณีเร่งด่วน</p>	<p>วัสดุอุปกรณ์ที่มีความสำคัญต่อการลงพื้นที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุของพนักงานสอบสวน นอกจากยานพาหนะแล้วยังจำเป็นต้องใช้กล้องบันทึกภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวเพื่อบันทึกเหตุการณ์และพยานหลักฐานในที่เกิดเหตุ ซึ่งในการปฏิบัติงานพนักงานสอบสวนเลือกใช้ยานพาหนะและโทรศัพท์มือถือส่วนตัวเพราะนอกจากใช้บันทึกภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวในที่เกิดเหตุแล้ว ยังสามารถใช้ในการติดต่อประสานงานได้ด้วย ซึ่งมีความสะดวกคล่องตัวและรวดเร็วกว่า ส่วนการรวบรวมพยานหลักฐานในคดีฆาตกรรม พนักงานสอบสวนมีการประสานไปยังเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน และแพทย์นิติเวช ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีความพร้อมในด้านวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานอยู่แล้ว ส่วนการสอบสวนและทำสำนวนปัจจุบันใช้คอมพิวเตอร์แทนพิมพ์ดีด โดยพนักงาน</p>

	<p>2. ปัญหาการขาดนโยบายผลักดันและตรวจสอบการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ให้แก่พนักงานสอบสวนอย่างทั่วถึงเพียงพอเป็นมาตรฐานเดียวกันทุกสถานีตำรวจ</p> <p>3. ปัญหาด้านนโยบายและการเล็งเห็นความสำคัญและจำเป็นในการรักษาพยาบาลคนไข้ของโรงพยาบาลทั่วไปเป็นอันดับแรก ทำให้วัสดุอุปกรณ์ เช่น เครื่องถ่ายภาพ X-ray Portable หรือเครื่อง CT-Scan มีไว้สำหรับคนไข้ของโรงพยาบาลเท่านั้น เมื่อมีการชันสูตรพลิกศพ หรืองานผ่าศพที่ต้อง ทำใช้เครื่องถ่ายภาพ X-ray Portable หรือเครื่อง CT-Scan แพทย์นิติเวชต้องส่งศพไปที่ที่มีเครื่องมือพร้อมซึ่งจะมีปัญหาเรื่องขนย้าย ทั้งศพอาจมีการเปลี่ยนแปลงสภาพหลังการตาย</p>	<p>สอบสวนส่วนใหญ่ใช้ไน้ตบึกส่วนตัวและอาศัยฐานข้อมูลสารสนเทศตำรวจในการสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ และเห็นว่าในปัจจุบันวิทยาการเกี่ยวกับการพิสูจน์หลักฐานมีการพัฒนาขึ้น เช่น การเก็บลายพิมพ์นิ้วมือแฝงไปเทียบกับฐานข้อมูลอาชญากร (Automated Fingerprint Identification System: AFIS) หรือฐานข้อมูลบัตรประชาชนของมหาดไทยสามารถยืนยันตัวตนได้ว่าเป็นใครซึ่งช่วยได้มาก โดยเห็นว่าฐานข้อมูลดีเอ็นเอของประชาชนก็มีความสำคัญ แต่อาจติดปัญหาเรื่องสิทธิมนุษยชนและการเก็บข้อมูลขนาดใหญ่</p> <p>การบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์แต่ละสถานีตำรวจแตกต่างกันขึ้นอยู่กับผู้บริหารของสถานีตำรวจแต่ละแห่งในการควบคุมกำกับดูแลให้มีวัสดุอุปกรณ์เพียงพอต่อการปฏิบัติงานหรือไม่ เพียงใด อย่างไรก็ตาม หากมีนโยบายจาก สตช. ในการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์อย่างทั่วถึงเพียงพอเป็นมาตรฐานเดียวกันนอกจากง่ายต่อการควบคุมกำกับดูแลแล้ว ยังทำให้การปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนมีความสะดวกคล่องตัว และไม่ต้องนำเงินส่วนตัวเพื่อซื้อหาเป็นภาระเดือดร้อนให้กับตนเอง</p> <p>สภาพปัจจุบันด้านวัสดุอุปกรณ์ของแพทย์นิติเวชที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ</p> <p><u>กลุ่มที่ 1</u> อุปกรณ์พื้นฐานที่โรงพยาบาลทั่วไปสามารถจัดหาได้ใช้งบประมาณไม่มาก เช่น อุปกรณ์ผ่าศพ มีด เลื่อย ตาซัง ถุงมือ ชุดป้องกัน ชุดผ้า, isolated gown, surgical gloves, mask, กล้องถ่ายภาพ ฯลฯ</p> <p><u>กลุ่มที่ 2</u> อุปกรณ์ป้องกันต่าง ๆ รวมถึงระบบดูดอากาศและฆ่าเชื้อในห้องผ่า</p> <p><u>กลุ่มที่ 3</u> อุปกรณ์ที่ซับซ้อนมีราคาแพง มีขนาดใหญ่ กินไฟ และมีค่าซ่อมแซมบำรุงรักษาสูงซึ่งนำมาใช้เฉพาะบางกรณี เช่น เครื่องถ่ายภาพ X-ray Portable หรือ เครื่อง CT-Scan ซึ่งเป็นอุปกรณ์ที่</p>
--	--	--

4. ปัญหาด้านการบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์ในการชั้นสูตรพลิกศพขาดประสิทธิภาพ

5. ปัญหาการบริหารจัดการอุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์บางอย่างและการจัดสรรวัสดุสิ้นเปลืองไม่เพียงพอเพื่อรองรับสถานการณ์ฉุกเฉิน

จำเป็นอย่างมากสำหรับศพที่กระดูกหัก บาดเจ็บรุนแรง หรือมีกระสุนคากอยู่ในร่างกาย หรือในศพที่ไม่สมควรผ่าศพ เนื่องจากอาจมีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อหรือการแพร่กระจายของเชื้อไปยังบุคลากร เช่น ศพที่ตรวจพบการติดเชื้อโควิด เอชไอวี เป็นต้น ในโรงพยาบาลทั่วไปไม่มีอุปกรณ์เหล่านี้สำหรับการชั้นสูตรพลิกศพแต่มีไว้สำหรับผู้ป่วยทั่วไป

กลุ่มที่ 4 ห้องผ่าศพหรือห้องปฏิบัติการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ ซึ่งโรงพยาบาลบางแห่งไม่มี ทำให้แพทย์นิติเวชที่ประจำอยู่ในโรงพยาบาลเลือกชั้นสูตรเฉพาะศพที่ไม่ต้องผ่า หรือไม่ต้องเอ็กซ์เรย์แล้วส่งต่อไปยังสถาบันนิติเวชหรือโรงพยาบาลที่มีความพร้อมมากกว่า

สถาบันนิติเวช โรงพยาบาลตำรวจ แม้มีความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ ห้องผ่าศพ ตลอดจนห้องปฏิบัติการทางนิติวิทยาศาสตร์ต่าง ๆ แต่ก็พบว่า มีอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานที่ปัจจุบันเครื่องเสียไม่ได้รับการซ่อมแซมบำรุงรักษาเพื่อนำกลับมาใช้งานอีก การบริหารจัดการคือ ซื้อเครื่องใหม่มาแทนเครื่องเก่าทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณ เช่น เครื่องถ่ายภาพ X-ray Portable ซึ่งมีขนาดเล็ก ประหยัดไฟและราคาถูก โดยสามารถใช้ชั้นสูตรเบื้องต้น สแกนหาวัตถุในร่างกายโดยไม่ต้องผ่าศพ ไม่ถูกนำมาใช้เนื่องจากเครื่องเสียไม่ได้รับการซ่อมแซม แต่กลับจัดหาเครื่อง CT-Scan มาแทน ซึ่งมีขนาดใหญ่ ราคาแพง กินไฟและค่าซ่อมแซมบำรุงรักษาสูง

งานพิสูจน์หลักฐานมีความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ในระดับหนึ่ง เนื่องจากในปัจจุบันมีการจัดทำเป็นมาตรฐาน ISO ทำให้วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ ตลอดจนวิธีการจัดเก็บบำรุงรักษา การเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานเป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ อย่างไรก็ตาม ยังมีปัญหาในเรื่องวัสดุสิ้นเปลือง กรณีเกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น การชุมนุมทางการเมือง

	<p>6. ปัญหาขาดการสนับสนุนจากผู้บริหารเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ที่มีความทันสมัยและจำเป็นต่อการปฏิบัติงานพิสูจน์หลักฐาน</p>	<p>จำเป็นต้องมีการตรวจเก็บเขม่าจากคนเป็นจำนวนมากทำให้งบประมาณในส่วนของวัสดุสิ้นเปลืองไม่เพียงพอ และอุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์ขาดแคลน</p> <p>วัสดุอุปกรณ์บางอย่างขอไปแต่ไม่ได้รับการพิจารณา เช่น โดรน (Drone) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการถ่ายภาพมุมสูง ในกรณีไฟไหม้อาคารสูง ตึก คอนโดฯ ที่เจ้าหน้าที่ไม่สามารถขึ้นไปถ่ายภาพได้ แต่ถ้ามีโดรนก็ทำให้ถ่ายภาพได้ ซึ่งภาพถ่ายทำให้การวิเคราะห์การประเมินความแข็งแรงของโครงสร้างอาคาร หรือพิจารณาจุดต้นเพลิงได้</p>
<p>วิธีการ</p>	<p>1. ปัญหาพนักงานสอบสวนเร่งทำคดีให้แล้วเสร็จภายในกรอบเวลาตามกฎหมายขาดความใส่ใจทำให้สำนวนขาดความละเอียดครบถ้วน</p> <p>2. ปัญหาพนักงานสอบสวนใหม่ขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติต่อผู้ตาย</p> <p>3. ปัญหาการกำหนดขอบเขตพื้นที่การชันสูตรพลิกศพ ณ สถานที่พบศพกว้างเกินไป</p> <p>4. ปัญหาแพทย์นิติเวชไม่ได้ลงตรวจสถานที่เกิดเหตุ</p>	<p>การปฏิบัติงานภายใต้กรอบเวลา ในกรณีที่คดีมีความยุ่งยากซับซ้อนต้องใช้เวลาในการสืบสวนสอบสวน การรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อทำสำนวนมีหลายขั้นตอน ประกอบกับพนักงานสอบสวนต้องรับคดีอื่นด้วย พนักงานสอบสวนคนหนึ่งรับคดีอย่างน้อย 3 คดีต่อวัน หากมีคดีจำนวนมาก การทำสำนวนให้แล้วเสร็จจึงต้องกระชับเวลาส่งผลต่อความเอาใจใส่และความละเอียดครบถ้วนของสำนวน บางครั้งทำการคัดลอกคำให้การของพยาน 2 คนตรงกันทุกตัวอักษร</p> <p>ส่วนแพทย์นิติเวชพบปัญหาในการทำงานร่วมกับพนักงานสอบสวนและกู้ภัยซึ่งบางครั้งหากร้อยเวรไม่ชำนาญ ขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติต่อผู้ตาย อาจทำให้สูญเสียพยานหลักฐานที่สำคัญไปได้</p> <p>การกำหนดเขตพื้นที่รับผิดชอบกว้างเกินไป อาจทำให้แพทย์นิติเวชมีปัญหาเรื่องระยะเวลาในการเดินทางลงพื้นที่ชันสูตรพลิกศพร่วมกับพนักงานสอบสวน</p> <p>ในกรณีที่แพทย์ไม่ได้ร่วมออกตรวจสถานที่เกิดเหตุด้วยมักไม่ค่อยได้ประวัติของศพนั้นเลยจึงขาดข้อมูลในการใช้ตัดสินใจว่าจะตรวจหรือเก็บสิ่งส่งตรวจใดเป็นพิเศษสำหรับศพรายนั้น</p>

5. ปัญหาการตรวจพิสูจน์นิติวิทยาศาสตร์ในห้องปฏิบัติการใช้เวลานาน	งานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์บางอย่างในห้องแลป (Laboratory) ต้องใช้เวลาในการวิเคราะห์ ถ้ามีคดีจำนวนมากต้องรอผลตรวจตามลำดับก่อนหลัง ซึ่งต้องรอผล 7 วัน ถึง 30 วัน ขึ้นอยู่กับมีคดีมากน้อย
6. ปัญหาแพทย์นิติเวชให้ความเห็นในการชันสูตรพลิกศพผิดพลาด	โอกาสในการให้ความเห็นหรือวินิจฉัยผิดพลาดสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งจากตัวแพทย์เองและจากส่วนกระบวนการในทางการแพทย์จะมีคำกล่าวที่ว่า “ไม่มีสิ่งใด 100%” ซึ่งคำกล่าวนี้ก็ยังสามารถนำมาใช้ได้กับศาสตร์ทางด้านนิติเวช ความผิดพลาดสามารถเกิดขึ้นได้กับทุกคน ไม่เว้นแม้แต่แพทย์เฉพาะทางที่มีประสบการณ์ แต่การเรียนเฉพาะทาง และการสั่ง สมประสบการณ์จะเป็นการลดโอกาสที่จะเกิดข้อผิดพลาดนั้นขึ้น
7. ปัญหาแพทย์นิติเวชให้ความเห็นในการชันสูตรพลิกศพไม่ตรงตามหลักวิชาการ	แพทย์นิติเวชของไทยไม่ต้องระบุพฤติการณ์การตาย เช่น ตายจากการฆาตกรรม อุบัติเหตุ ฆ่าตัวตาย หรือถูกสัตว์ทำร้าย ต่างจากอเมริกาที่ต้องบอกพฤติการณ์การตายด้วยว่าคนนี้ฆ่าตัวตาย อุบัติเหตุ หรือถูกฆาตกรรม เป็นต้น แต่หน้าที่ของแพทย์นิติเวชไทยแค่บอกสาเหตุการตาย เช่น สมองขาดอากาศจากการถูกรัดที่ลำคอ แต่หมอบางคนบอกว่าถูกแขวนคอ อาจเป็นความเข้าใจที่ผิด
8. ปัญหากรณีแพทย์สองสถาบันให้ความเห็นไม่ตรงกัน	ปัญหากรณีแพทย์สองสถาบันให้ความเห็นไม่ตรงกันคือ แพทย์ที่ชันสูตรพลิกศพอยู่ที่หนึ่ง (ลงพื้นที่) แพทย์ผ่าศพอยู่ที่หนึ่ง (ไม่ได้ลงพื้นที่) เพราะสภาพศพถูกฝังอยู่ในพื้นดินที่เป็นทรายและอยู่ใกล้กับแม่น้ำทำให้ศพไม่เน่าเปื่อยเร็ว แพทย์ผ่าศพที่ไม่ได้ลงพื้นที่จึงไม่เห็นสภาพแวดล้อมของศพทำให้คำนวณเวลาการตายไม่ตรงกับแพทย์ที่ลงพื้นที่
9. ปัญหาการขนย้ายศพ	กรณีโรงพยาบาลไม่มีห้องผ่าศพหรือวัสดุอุปกรณ์แพทย์ต้องส่งศพไปที่ที่มีเครื่องมือพร้อมให้เขาผ่าเลยซึ่งจะมีปัญหาเรื่องขนย้าย “คนตายเราตรวจเร็วที่สุดดีที่สุด ตรวจที่เกิดเหตุเร็วที่สุดและผ่าชันสูตรเร็วที่สุดมันก็จะดีกว่า เพราะถ้าเราเก็บไว้นาน ๆ ศพ

	<p>10. ปัญหาการให้ความเห็นที่ไม่ตรงกันระหว่างนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญหน่วยอื่นอันเป็นวัตถุดิบที่สำคัญ</p>	<p>มันมีการเปลี่ยนแปลงสภาพหลังการตาย” อาจมีการเนาบ้าง แม้มีการแช่เย็นในห้องแช่ศพมันก็ไม่ได้อายุ 100% ส่งผลต่อข้อเท็จจริงที่ได้จากการชันสูตรพลิกศพและการพิสูจน์หลักฐานได้</p> <p>วัตถุดิบที่สำคัญ เช่น อาวุธปืน blank gun ที่ใช้สำหรับถ่ายทำภาพยนตร์หรือยิงปล่อยัตินักกีฬาผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่ามันเป็นอาวุธปืนตามพรบ. ขณะที่กรมการปกครองที่เป็นผู้บริหารจัดการกฎหมายนี้อยู่เห็นว่าเป็นสิ่งที่คล้ายอาวุธปืน จึงเป็นการลัทธิที่ว่าหากมีบุคคลคนหนึ่งถูกจับกุม พนักงานสอบสวนจะส่งอาวุธปืน blank gun ให้กับผู้เชี่ยวชาญตรวจ ผู้เชี่ยวชาญก็บอกว่าเป็นอาวุธปืนตามกฎหมายบุคคลนั้นควรได้รับการลงโทษ ขณะที่กรมการปกครองบอกว่าเป็นสิ่งคล้ายอาวุธปืนใครก็สามารถซื้อได้ เก็บไว้ที่ตัวได้ สาเหตุที่ผู้เชี่ยวชาญมองต่างกัน เนื่องจากคนหนึ่งมีแนวคิดแบบผู้ตรวจพิสูจน์ที่มองถึงกลไกการทำงานและรุนแรงของ blank gun ขณะที่กรมการปกครองมองว่า blank gun มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ถ่ายทำภาพยนตร์หรือยิงปล่อยัตินักกีฬา ไม่ได้มีไว้ยิงคนให้ตายหรือเอาไว้ปลิดชีพ ก็ถือเป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงาน</p>
กระบวนการ	สภาพปัญหา	สภาพปัจจุบัน
การวางแผน	<p>1. ปัญหาการนำแผนงานตามยุทธศาสตร์ไปใช้ในทางปฏิบัติ และแผนการปฏิบัติราชการที่ไม่รองรับงานเฉพาะหน้าซึ่งเป็นเรื่องเผชิญเหตุ</p> <p>2. ปัญหาการไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมตามแผนยุทธศาสตร์ให้บรรลุเป้าหมายเนื่องจากภาระงานที่รับผิดชอบมีจำนวนมาก</p>	<p>แผนงานหรือแผนยุทธศาสตร์ คือ การกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงาน ไม่ใช่การวางแผนเพื่อการปฏิบัติงาน แผนงานจึงไม่กำหนดวิธีการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและจัดสรรงบประมาณไว้ล่วงหน้าเพื่อรองรับงานเฉพาะหน้าซึ่งเป็นเรื่องเผชิญเหตุได้ แผนงานจึงเป็นอุปสรรค หรือสร้างภาระให้กับการปฏิบัติงานประจำวันของพนักงานสอบสวน</p> <p>การปฏิบัติตามกิจกรรมของแผนงานหรือแผนยุทธศาสตร์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายเป็นเรื่องยากเนื่องจากภาระงานประจำวันของพนักงานสอบสวน</p>

	<p>3. ปัญหาการวางแผนด้านงบประมาณไม่รองรับงานเฉพาะหน้าซึ่งเป็นเรื่องเผชิญเหตุและไม่สอดคล้องกับปริมาณงาน</p>	<p>มีจำนวนมาก ลักษณะงานที่ไม่สามารถคาดหมายหรือวางแผนปริมาณงานล่วงหน้าได้ ประกอบกับต้องปฏิบัติงานตามกฎระเบียบที่มีขั้นตอนตามกฎหมาย ไม่สามารถวางแผนการปฏิบัติงานเองได้นอกจากกฎระเบียบ</p> <p>งานพิสูจน์หลักฐานของไทยยังไม่ขึ้นตรงกับสำนักงานงบประมาณ ยังอยู่ภายใต้งบประมาณของ ตร. จึงมีการแบ่งปันจัดสรรงบประมาณไปตามส่วนต่าง ๆ ของ ตร. เช่น การสืบสวน สอบสวน ป้องกันปราบปรามหรือพิสูจน์หลักฐาน รวมทั้งงานฝึกอบรม นายร้อยตำรวจ ฯลฯ เพราะอาชญากรรมไม่เคยลดละ เกิดขึ้นอยู่ทุกวันยิ่งนับวันจะเพิ่มขึ้น ยังมีเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง ก็มีการเปิดหน่วยงานใหม่ขึ้นมา เช่น หน่วยงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีซึ่งต้องใช้เม็ดเงินมหาศาล เนื่องจากรูปแบบอาชญากรรมเปลี่ยนไปแล้ว ข้อเท็จจริงบางไตรมาสอาจจะจัดสรรมาครบแต่มีปัญหา เช่น กรณีมีการชุมนุมทางการเมืองเกิดขึ้นจำเป็นจะต้องมีการตรวจเก็บเข้ามาเป็นร้อยคน แก๊สหรือสารเคมีสำหรับรับเข้ามาไม่เพียงพอต่อก่อนงบประมาณของไตรมาสถัดไปของแต่ละปีที่ผ่านมาแนวทางแก้ไขในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน คือ เฉลี่ยจากอย่างอื่นเพื่อที่จะมาซื้อแก๊สหรือวัสดุที่ต้องใช้ เช่น เฉลี่ยจากงบการเดินทางไปราชการ หรืองบการฝึกอบรม ได้หรือไม่ เป็นต้น</p>
<p>การจัดการองค์กร</p>	<p>1. ปัญหาการแต่งตั้งโยกย้ายไม่เป็นธรรมชาติการใช้เส้นสายวิ่งเต้นเพื่อให้ได้ตำแหน่งหรือซื้อตำแหน่ง แสวงหาความก้าวหน้าในหน้าที่การงานแบบก้าวกระโดด โดยไม่ยึดหลักเกณฑ์อาวุโสเป็นเกณฑ์ในเบื้องต้น หรือไม่คำนึงถึงประสบการณ์ ความสามารถในการทำสำนวนในการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจ</p>	<p>เป็นองค์กรที่ขาดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในการแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการตำรวจ แนวปฏิบัติที่ผ่านมาผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจแต่งตั้งข้าราชการตำรวจโดยไม่พิจารณาจากผลงาน ความสามารถ ทักษะ ประสบการณ์ในการทำงาน ตลอดจนจนความเป็นอาวุโส แต่ใช้วิธีการแต่งตั้งด้วยระบบเส้นสายหรือซื้อตำแหน่ง คนมาที่หลังที่มีเส้นสายได้รับการพิจารณาก่อน เป็นการแต่งตั้งข้ามกันไปมา ขาดหลักเกณฑ์ที่เสมอภาคและเป็นธรรมเพื่อแสวงหา</p>

2. ปัญหาองค์กรทางการเมือง พ่อค้า นักธุรกิจหรือองค์กรอื่นที่มีอิทธิพลมีอำนาจเข้าครอบงำแทรกแซงองค์กรตำรวจ

3. ปัญหาการจัดโครงสร้างองค์กรไม่สอดคล้องกับลักษณะงานสอบสวน งานนิติเวช และงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจฯ

ความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานอย่างเป็นอิสระ ทำให้พนักงานสอบสวนที่ตั้งใจทำงาน ทำให้สำนวนด้วยความโปร่งใส รวดเร็ว ประชาชนชื่นชม ขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ต้องแสวงหาโอกาสโยกย้ายไปอยู่สายงานอื่นที่มองเห็นความเจริญก้าวหน้ามากกว่า

ตำรวจเป็นองค์กรที่ทำงานใกล้ชิดกับประชาชน โดยอำนาจ หน้าที่และภารกิจของตำรวจจึงมีฤทธิ์ให้คุณให้โทษแก่ประชาชนได้ เป็นต้นธารแห่งความยุติธรรม ถ้าตำรวจได้ ถือว่ากุมศาล คุณอัยการได้ เพราะหากถ้าตำรวจไม่ทำคดี คดีก็ไม่ไปถึงศาล หากใครสามารถกุมตำรวจได้ ก็ถือว่ามีอำนาจอยู่ในมือ องค์กรทางการเมือง พ่อค้า นักธุรกิจที่ร่ำรวยหรือองค์กรอื่นที่มีอิทธิพลจึงหาช่องทางแทรกแซงองค์กรตำรวจ ผ่านมาตามสายบังคับบัญชาส่งผลกระทบต่อถึงงานสอบสวน เช่น คดีกระทิงแดง คดีค้ำมนุษย์ เป็นต้น

การนำโครงสร้างการจัดการองค์กรสายบังคับบัญชาของทหารมาใช้ซึ่งไม่สอดคล้องกับภารกิจขององค์กรตำรวจ เนื่องจากลักษณะงานของตำรวจเป็นงานถึงพลเรือน กล่าวคือ เป็นข้าราชการที่รัฐบาลบรรจุแต่งตั้งไว้ตามระเบียบฯ ขณะเดียวกันก็มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายและป้องกันปราบปรามอาชญากรรมเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ขณะที่ลักษณะงานของทหารมีหน้าที่ปกป้องอธิปไตยของชาติที่ต้องต่อสู้กับข้าศึกศัตรูจำเป็นต้องมีสายบังคับบัญชาเพื่อสั่งการให้ทหารปฏิบัติตัวอย่างพร้อมเพรียง การมีสายบังคับบัญชาแบบทหารทำให้งานของตำรวจโดยเฉพาะอย่างยิ่งงานสอบสวนถูกแทรกแซงได้ง่าย ขาดอิสระในการทำความเห็นทางคดี ไม่สามารถเป็นที่พึ่งให้กับประชาชนอย่างแท้จริงได้ แม้แต่งานนิติเวช งานนิติวิทยาศาสตร์ตำรวจก็ถูกปกครองบังคับบัญชาในระบบยศและวินัยแบบเดียวกับทหาร แต่อาจจะรุนแรงน้อยกว่างานสอบสวน

<p>4. ปัญหาการบริหารจัดการภายในองค์กร ทำให้พนักงานสอบสวนตามอัตราครองสามารถโยกย้ายเปลี่ยนสายงานได้ จึงมีพนักงานสอบสวนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานเพื่ออำนวยความสะดวกธรรมชาติประชาชน</p>	<p>การที่พนักงานสอบสวนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน เป็นไปได้ทั้งจากการถูกผู้บังคับบัญชาสั่งให้ไปช่วยงาน หรือขอย้ายไปช่วยงานเอง ทำให้พนักงานสอบสวนขาดแคลนทั้งที่อัตราครองมีเพียงพอ การที่พนักงานสอบสวนขอย้ายไปช่วยงานที่อื่น เนื่องจากเห็นว่าสายงานอื่นมีความก้าวหน้ามากกว่า ภาระงานน้อยกว่า ส่วนสายงานสอบสวนเองนอกจากภาระงานที่มีจำนวนมากแล้ว ยังมองไม่เห็นอนาคตหรือความเจริญก้าวหน้าที่ชัดเจนในสายงานด้วย จึงจำเป็นต้องบริหารจัดการภายในองค์กรให้มีประสิทธิภาพ เช่น การกำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนเพื่อจูงใจให้พนักงานสอบสวนแสวงหาความก้าวหน้าในอาชีพหรือสายงาน จัดเวรให้พนักงานสอบสวนในปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม แล้วดึงพนักงานสอบสวนทั้งหมดกลับมา</p>
<p>5. ปัญหาการผลักดันการปฏิรูปองค์กร ตำรวจถูกคัดค้าน ทำให้ไม่สามารถปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้องค์กรตำรวจเป็นองค์กรรักษากฎหมายเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง</p>	<p>การปฏิรูปตำรวจเป็นเรื่องของการต่อรองกันโดยคณะกรรมการปฏิรูปที่สืบทอดกันมา แม้แนวคิดการปฏิรูปเป็นสิ่งที่ดี สิ่งที่ต้องการ แต่ในปัจจุบันก็ยังทำไม่ได้ ส่วนใหญ่ยังรับกันไม่ได้ ยังไม่ยอมให้ก้าวไปถึงขนาดนั้น บรรยากาศการเมือง บรรยากาศของผู้มีอำนาจยังไม่ยอมรับ ทำได้เพียงปรับปรุงการบริหารงานภายใน เช่น เรื่องแต่งตั้งโยกย้ายเพื่อไม่ให้มีการซื้อขายตำแหน่ง ยังไม่เน้นเรื่องการอำนวยความสะดวกธรรมชาติให้แก่ประชาชน หรือการตรวจสอบจากหน่วยงานภายนอก เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด อัยการ ทนายความ หรือหน่วยงานทางปกครอง ฯลฯ โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของตำรวจอย่างแท้จริง</p>
<p>6. ปัญหาการจำกัดขอบเขตการให้บริการของสถาบันนิติเวช โรงพยาบาลตำรวจ เฉพาะภายในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล</p>	<p>ขอบเขตการทำงานของสถาบันนิติเวช โรงพยาบาลตำรวจจำกัดอยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลจึงไม่สามารถรับงานในส่วนภูมิภาคโดยตรงได้ ทำให้มีปัญหาเรื่องความเชื่อมั่นด้านห้องชันสูตรศพ</p>
<p>7. ปัญหาการจำกัดงบประมาณและอัตรากำลังของสถาบันนิติเวช โรงพยาบาลตำรวจ</p>	<p>นโยบายปรับลดข้าราชการและคงงบประมาณแผ่นดินไว้</p>

<p>การสั่งการ</p>	<p>1. ปัญหาการแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาแบบ ก้าวกระโดด ทำให้ขาดประสบการณ์ ไม่เข้าใจคน ไม่เข้าใจงาน ส่งผลอันตรายเป็น การบริหารสั่งการภายในหน่วยงาน</p> <p>2. ปัญหาการมีคำสั่งเปลี่ยนแปลง โยภยย้ายตำรวจโดยปราศจากหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนและเป็นธรรม ทำให้ตำรวจขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน การบริหารงานในหน่วยงานไม่ต่อเนื่อง ขาดประสิทธิภาพ</p>	<p>การบริหารงานภายในองค์กรตำรวจที่ใช้การวิ่งเต้นเส้นสาย หรือซื้อขายตำแหน่งเพื่อให้มีคำสั่งแต่งตั้งบุคคลมาเป็นผู้บังคับบัญชาแบบก้าวกระโดด ไม่คำนึงถึงหลักอาวุโสประกอบความรู้ความสามารถ เมื่ออยู่ในตำแหน่งผู้บังคับบัญชาจึงขาดประสบการณ์ ไม่เข้าใจคน ไม่เข้าใจงาน ทำให้พิจารณาแต่งตั้งบุคคลที่ไม่เหมาะสมกับงานสอบสวน เกิดปัญหาการแต่งตั้งผิดฝาผิดตัวมาเป็นทอด ๆ เช่น บางคนไม่อยากเป็นพนักงานสอบสวนก็แต่งตั้งให้เป็นทำให้ยิงตัวตายเพราะทำงานไม่ได้ ฯลฯ ซึ่งเป็นเรื่องอันตรายเป็นองค์กรตำรวจ</p> <p>คำสั่งเปลี่ยนแปลงโยภยย้ายตำรวจก่อนครบวาระ นอกจากกระทบถึงการบริหารงานในหน่วยงานที่ไม่มีความต่อเนื่อง ขาดประสิทธิผลแล้ว ยังเป็นคำสั่งที่ทำให้ตำรวจขาดขวัญกำลังใจและไม่อยากให้เกิดขึ้น เพราะการถูกส่งย้ายไปไกลจากภูมิลำเนาเดิมย่อมไม่คุ้นเคย ต้องห่างจากครอบครัว โดยเฉพาะค่าเดินทางในปัจจุบันก็สูงในการที่จะเดินทางไปมาหาครอบครัว ทำให้ครอบครัวแตกแยก ส่วนใหญ่เป็นการสั่งย้ายแบบไม่มีหลักการหรือขาดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน ตำรวจบางคนทำงานดีก็มีคำสั่งถูกย้าย ส่วนตำรวจที่อยากย้ายก็ไม่ได้รับการพิจารณา</p>
<p>การควบคุม</p>	<p>1. ปัญหาการสร้างกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อกำกับดูแล ควบคุม และประเมินผล การปฏิบัติราชการของแต่ละหน่วยงานให้ เป็นไปตามเป้าหมายและตัวชี้วัดในแผนยุทธศาสตร์</p>	<p>การใช้ตัวเลขสถิติเพื่อประเมินผลการปฏิบัติราชการ ไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง เนื่องจากการรับคำร้องทุกข์ออกเลขคดีอาญาตามกฎหมายและระเบียบราชการ พนักงานสอบสวนเวรตัดสินใจทำเองไม่ได้ ถูกผู้บังคับบัญชาหัวหน้าหน่วยสั่งไม่ให้รับคำร้องทุกข์ออกเลขคดีง่าย ๆ หรือให้รายงานเพื่อพิจารณาตามความจำเป็นก่อนทุกคดี เพื่อที่ตัวเลขสถิติอาชญากรรมในแต่ละเดือนของหน่วยจะได้ลดลงและนำไปชี้แจงในที่ประชุมประจำเดือนว่าทำงานบรรลุเป้าตามตัวชี้วัด</p>

	<p>2. ปัญหาการขาดระบบการตรวจสอบและควบคุมการทำงานของตำรวจจากองค์กรภายนอก ทำให้ประชาชนไม่ได้รับบริการอย่างรวดเร็วและเป็นธรรมในการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดเพื่อป้องกันมิให้พยานหลักฐานสูญหายหรือถูกทำลาย</p> <p>3. ปัญหาการบริหารค่าตอบแทนในการทำงานล่วงเวลาของแต่ละหน่วยงานไม่เท่ากัน รวมถึงการบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์ภายในสถานีตำรวจไม่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ</p>	<p>ประชาชนไม่สามารถแจ้งความร้องทุกข์เพื่อให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีอย่างรวดเร็วและเป็นธรรม เนื่องจากการขาดอิสระในการทำสำนวนของพนักงานสอบสวน ซึ่งมักถูกแทรกแซงจากผู้บังคับบัญชาหัวหน้าหน่วย ฯลฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การขาดระบบการตรวจสอบและควบคุมการทำงานของตำรวจจากองค์กรภายนอกอย่างสิ้นเชิง ส่วนคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ (กต.ตร) โดยให้ผู้การหรือผู้กำกับเสนอชื่อตั้งคณะกรรมการฯ ตรวจสอบการทำงานของตนเอง คณะกรรมการจึงเป็นคนรู้จักหรือสนิทสนมที่มีความเกรงใจกัน จึงเป็นไปได้ว่าคณะกรรมการฯ เหล่านี้จะสามารถตรวจสอบการทำงานของตำรวจได้</p> <p>วิสัยทัศน์ของผู้บริหารหัวหน้าหน่วยแตกต่างกัน ประกอบกับมีเรื่องการเมืองภายในหน่วยงาน เช่น หน่วยที่ดูแลงบประมาณการเงินของหน่วยจะรับได้ค่าล่วงเวลามากกว่าครึ่งหนึ่งของหน่วยอื่นที่ไม่ได้ดูแลเรื่องงบประมาณ ในส่วนของการบริหารวัสดุอุปกรณ์ในสถานีตำรวจก็ไม่เพียงพอ ไม่ทั่วถึง และไม่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศขึ้นอยู่กับวิสัยทัศน์ของผู้บริหารแต่ละสถานี เช่น ผู้บริหารบางคนมองว่าพนักงานสอบสวนควรมีความพร้อมในเรื่องวัสดุอุปกรณ์อยู่แล้ว หรือบางคนมองว่าพนักงานสอบสวนต้องการเปลี่ยนแปลงวัสดุอุปกรณ์ให้มีความทันสมัยซึ่งที่หน่วยงานไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้ สดข.อาจจะทราบปัญหาแต่ไม่ใส่ใจ เห็นเป็นเรื่องเล็กน้อย แม้ที่ผ่านมามีแผนจัดการงบประมาณ มีหลักในการควบคุม แต่ในทางปฏิบัติไม่สามารถควบคุมได้</p>
การประสานงาน	<p>ปัญหาการสร้างกำแพงระหว่างวัฒนธรรมองค์กรหรือการแบ่งแยกที่เป็นอุปสรรคในการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานทำให้เกิดความล่าช้าในการประสานงานขอความร่วมมือ</p>	<p>เนื่องจากขาดกลไกในการผลักดันให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานแบบเกื้อกูลซึ่งกันและกัน อันจะทำให้การประสานเป็นไปอย่างสะดวกและรวดเร็ว</p>

ผลผลิต	สภาพปัญหา	สภาพปัจจุบัน
<p>คดีฆาตกรรมที่เป็นอุปสรรคต่อผลสำเร็จของการดำเนินคดี</p>	<p>1. ปัญหาการพิสูจน์หลักฐานเกี่ยวกับเหตุและพฤติการณ์การตายระหว่างการฆาตกรรม อุบัติเหตุ หรือการฆ่าตัวตาย</p> <p>2. ปัญหาพยานหลักฐานไม่เพียงพอ</p>	<p>คดีฆาตกรรมบางคดีไม่สามารถระบุพฤติการณ์หรือสาเหตุการตายได้ แม้มีข้อมูลหรือพยานหลักฐานจำนวนมาก ซึ่งในต่างประเทศบางคดีก็ไม่สามารถบอกพฤติการณ์หรือสาเหตุการตายได้ ตัวอย่างคดีฆาตกรรมในประเทศไทยที่ไม่สามารถระบุพฤติการณ์หรือสาเหตุการตายได้ เช่น คดีฆาตกรรมห้างทองที่เป็นประเด็นถกเถียงในทางการพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์อีกทั้งผู้เชี่ยวชาญก็ให้ความเห็นไม่ตรงกันและเป็นคดีศาลยกฟ้องจำเลย หรือคดีฆาตกรรมวัชรที่ผลการชันสูตรพลิกศพของแพทย์นิติเวชสองสถาบันให้ความเห็นไม่ตรงกัน สถาบันหนึ่งเห็นว่าฆ่าตัวตายเอง อีกสถาบันหนึ่งเห็นว่าเป็นการถูกผู้อื่นทำให้ตาย หรือคดีฆาตกรรมนันทวรรณด้วยการวางยาพิษซึ่งแพทย์ให้ความเห็นว่าน้ำท่วมปอด ขณะที่พนักงานสอบสวนเห็นว่าเกิดจากอุบัติเหตุจมน้ำหรือโรคประจำตัว จนกระทั่งคนร้ายสารภาพหลังจากที่ญาติผู้ตายร้องขอให้ทำการสืบสวนสอบสวนอีกครั้ง เป็นต้น คดีที่ไม่สามารถระบุพฤติการณ์หรือสาเหตุการตายได้ นอกจากจะเป็นปัญหาในการคลี่คลายคดีแล้ว ยังเป็นอุปสรรคต่อการพิสูจน์หลักฐานในชั้นพิจารณาคดีจนทำให้มีเหตุสงสัยให้ศาลยกฟ้องจำเลยอีกด้วย</p> <p>คดีที่จับผู้ต้องหาไม่ได้ คือ แทบไม่มีพยานหลักฐานในที่เกิดเหตุเลย ไม่มีกล้องวงจรปิด ไม่มีใครเห็นเหตุการณ์ พยานบุคคลก็ไม่มี ยิ่งเป็นเรื่องความขัดแย้งของผู้มีอิทธิพลด้วยกัน พยานถึงรู้ก็ไม่พูดเพราะเป็นเรื่องความปลอดภัยส่วนบุคคล ทำให้ตำรวจก็แทบจะไม่ได้หลักฐานอะไร นอกจากมีรอยเลือดคนร้ายติดอยู่ที่รถผู้ตายด้วย ต้องตรวจทางนิติวิทยาศาสตร์เปรียบเทียบ แต่การที่จะเปรียบเทียบ 100% ก็ยาก เนื่องจากไม่มีฐานข้อมูลดีเอ็นเอรองรับ โอกาสจะดำเนินคดีกับผู้ต้องหาที่ยาก หากฟ้องโอกาสที่ศาลจะยกฟ้องก็สูง</p>

	<p>3. ปัญหาหาศพผู้ตายไม่พบ</p> <p>4. ปัญหาการสืบสวนสอบสวนหาผู้กระทำผิดเพื่อนำตัวมาสอบปากคำดำเนินคดี</p> <p>5. ปัญหาการพิสูจน์ความบริสุทธิ์หรือความผิดของผู้ต้องหา</p>	<p>แม้ทราบว่าผู้ตายเป็นใคร มาจากไหน ประมาณเวลาตายได้ว่าตายเมื่อใด และพอจะทราบว่าใครน่าสงสัย แต่การหาศพผู้ตายไม่พบก็เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินคดีและพิสูจน์ความบริสุทธิ์หรือความผิดของผู้ต้องสงสัย เนื่องจากขาดหลักฐานเชื่อมโยง</p> <p>คดีฆาตกรรมที่พยานหลักฐานไม่สามารถเชื่อมโยงไปยังผู้ต้องหาได้อย่างชัดเจน ไม่มีประจักษ์พยานเห็นเหตุการณ์ก่อน ขณะ หรือหลังเกิดเหตุ ทำให้เป็นอุปสรรคในการสืบสวนสอบสวนหาตัวผู้ต้องสงสัยมาดำเนินคดีได้ นอกจากนี้ หากผู้ต้องสงสัยมีพฤติการณ์หลบหนี หรือปิดบังอำพรางความเคลื่อนไหวก็ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการติดตามตัวมาดำเนินคดีเช่นกัน เช่น คดีฆาตกรรมจูเซเป้ อย่างไรก็ตาม แม้ปรากฏหลักฐานว่าผู้ต้องสงสัยมีรูปพรรณสัณฐานอย่างไร ก็เป็นอุปสรรคในการสืบหาอีกด้วย เช่น คดีฆาตกรรมภานุภักดิ์ เป็นต้น</p> <p>เนื่องจากปัญหาการพิสูจน์หลักฐานที่เก็บรวบรวมได้ทั้งจากสถานที่เกิดเหตุหรือจากตัวศพไม่เพียงพอที่จะพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหา เนื่องจากเกิดความเสียหาย สูญสลาย เช่น โคนเส้นผมเน่าเปื่อย ขึ้นรา ลายพิมพ์นิ้วมือแฝงที่เกิดจากบุคคลหลายคน เป็นต้น</p>
สภาพแวดล้อม	สภาพปัญหา	สภาพปัจจุบัน
<p>ชั้นสอบสวน</p>	<p>1. ในคดีฆาตกรรมที่มีความยุ่งยากซับซ้อนต่างกันแต่พนักงานสอบสวนต้องปฏิบัติงานภายใต้กรอบเวลาเดียวกัน</p>	<p>ในกรณีที่คดีมีความยุ่งยากซับซ้อนต้องใช้เวลาในการสืบสวนสอบสวน การรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อทำสำนวนมีหลายขั้นตอน ประกอบกับพนักงานสอบสวนเป็นงานบริการประชาชนจึงต้องรับคดีอื่น พนักงานสอบสวนคนหนึ่งรับคดีอย่างน้อย 3 คดีต่อวัน หากมีคดีจำนวนมาก การทำสำนวนให้แล้วเสร็จจึงต้องกระชับเวลาส่งผลต่อความละเอียดรอบคอบและครบถ้วนของสำนวน บางครั้งส่งสำนวนให้กับพนักงานอัยการล่าช้า ทำให้เป็นปัญหาในการสั่งสอบและรวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม</p>

<p>2. ปัญหาพนักงานสอบสวนส่งสำนวนให้พนักงานอัยการล่าช้า</p>	<p>การผลิตฟ้องในคดีฆาตกรรมไม่เกิน 7 ฝาก หรืออย่างน้อยประมาณ 84 วัน แต่ที่ผ่านมาพนักงานอัยการได้รับสำนวนในฝากสุดท้ายอย่างดีที่สุดเหลือเวลา 7 วัน หรือบางที่เหลือเวลา 3 วัน ทำให้พนักงานอัยการไม่สามารถสั่งสอบเพิ่มเติมหรือหาหลักฐานเพิ่มเติมได้ พนักงานสอบสวนบางคนพิมพ์ดีด พิมพ์คอมฯ ไม่เป็น ทำให้การทำสำนวนล่าช้า พนักงานสอบสวนมีภาระงานที่หนักมาก ในหนึ่งสำนวนกว่าจะจบปิดเรื่องต้องใช้เวลา การทำสำนวน 1 คดีเหมือนเขียนหนังสือหนึ่งเล่ม การรอผลตรวจพิสูจน์ที่ต้องใช้เวลา การทำงานร่วมกับบัณฑิตวิทยาลัย หรือนักสังคมสงเคราะห์ ทำให้ส่งสำนวนการสอบสวนมายังพนักงานอัยการล่าช้า ใช้เวลานาน เหลือเวลาในการกลั่นกรองน้อยเกินกว่าที่จะแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมได้ บางครั้งอัยการก็ต้องปล่อยสำนวนขาด แต่หากปล่อยไปแล้วผู้ต้องหาหลบหนีก็จะจับตัวมาดำเนินคดีได้ก็ยากขึ้น บางทีคดีใกล้ขาดอายุความจึงได้ตัวมา ใส่ก่าไล่อ้อเท้าหรือก่าไล่อ้อมก็ไม่ได้</p>
<p>3. ปัญหาการแก้กฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาที่สร้างความยุ่งยากและเพิ่มขั้นตอนงานสอบสวนในคดีฆาตกรรม</p>	<p>เนื่องจากกฎหมายคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาจากเดิมฝากขังได้ 7 วัน ปัจจุบันกฎหมายแก้ไขเป็นฝากขังได้เพียง 48 ชั่วโมง เดิมสถานที่สอบสวนขยายผลไม่ใช่ที่โรงพัก ปัจจุบันเปลี่ยนเป็นสถานกักขังกลาง และให้มีการบันทึกภาพและเสียงในการตรวจค้น จับกุม และสอบสวนคดีอาญา ทำให้การสอบสวนถูกกระชับเวลามากขึ้น หากเป็นคดีที่ซับซ้อนการรวบรวมหลักฐานบางทีก็ไม่ทันเวลา</p>
<p>4. ปัญหาการใช้ถ้อยคำในกฎหมาย</p>	<p>กฎหมายเกี่ยวกับการชั้นสูตรพริกศพในประเทศไทยค่อนข้างเก่าทำให้เกิดความสับสนได้ เช่น พนักงานแยกธาตุ ช้าหลวงประจำจังหวัด ฯลฯ</p>
<p>5. ปัญหาความรู้และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในคดีฆาตกรรม</p>	<p>การทำงานร่วมกับพนักงานสอบสวนและกู้ภัยซึ่งบางครั้งหากร้อยเวรไม่ชำนาญ ขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติต่อผู้ตายอาจทำให้สูญเสียพยานหลักฐานที่สำคัญไปได้</p>

<p>ชั้นสังคม</p>	<p>1. มุมมองเกี่ยวกับพยานหลักฐานในคดี มาตรการของพนักงานสอบสวนและ อัยการแตกต่างกัน เนื่องจากพนักงาน สอบสวนหรือพิสูจน์หลักฐานไม่เข้าใจใน ประเด็นที่พนักงานอัยการให้ทำ ทำให้เก็บ รวบรวมพยานหลักฐานไม่ครบถ้วนตามที่ พนักงานอัยการต้องการ หากพนักงาน อัยการสั่งสอบหรือให้รวบรวมเอกสาร เพิ่มเติม พยานหลักฐานก็ถูกทำลายหรือ สูญสลายหายไปตามกาลเวลา ทำให้ได้ พยานหลักฐานไม่เพียงพอในการสนับสนุน ประเด็นที่พนักงานอัยการส่งฟ้อง</p> <p>2. ปัญหาแพทย์นิติเวชให้ความเห็นผิด หลักวิชาการ หรือแพทย์สองสถาบันให้ ความเห็นไม่ตรงกัน</p> <p>3. ปัญหาการรอผลตรวจพิสูจน์ที่ต้องใช้ เวลา การทำงานร่วมกับนักวิทยาศาสตร์ หรือนักสังคมสงเคราะห์ ทำให้ส่งสำนวน การสอบสวนมายังพนักงานอัยการล่าช้า ใช้เวลานาน</p>	<p>เนื่องจากมุมมองเกี่ยวกับพยานหลักฐานของพนักงาน สอบสวนและอัยการแตกต่างกัน บางอย่างอัยการมอง ว่าสำคัญแต่พนักงานสอบสวนไม่ได้เก็บรวบรวมมา หรือขาดความรู้ความเข้าใจในการเก็บรวบรวมพยาน หลักฐาน หากพนักงานอัยการสั่งสอบหรือให้รวบรวม เอกสารเพิ่มเติม พยานหลักฐานบางอย่างถูกทำลาย หรือสูญสลายหายไปตามกาลเวลา ทำให้พยาน หลักฐานไม่เพียงพอที่จะส่งฟ้อง หรือไม่สามารเชื่อม โยงไปยังผู้กระทำผิด การเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน ต้องมีความละเอียดรอบคอบตั้งแต่ต้น ถ้าพนักงาน อัยการได้เข้าร่วมการสอบสวนแต่แรกก็จะทำให้มี ประเด็นที่ครบถ้วนมากขึ้น เพราะคนที่ฟ้องคดีเขาจะรู้ ว่าเขาต้องการประเด็นอะไรบ้างในการฟ้องจำเลยได้ เขาก็จะเอาประเด็นนั้นไปสืบสวนสอบสวนเพื่อให้ได้ ข้อเท็จจริงประเด็นนั้นมา เพราะหากพยานหลักฐาน มันไปไม่ถึงที่จะฟ้องคดี อัยการก็ต้องมีความเห็นสั่ง ไม่ฟ้องในคดีนั้น</p> <p>เนื่องจากหมอที่ชั้นสูตรพลศึกษาอยู่ที่หนึ่ง หมอผ่าศพ อยู่ที่หนึ่งซึ่งไม่ได้ลงพื้นที่ ไม่เห็นสภาพแวดล้อมของ ศพ ทำให้ความเห็นผิดพลาดหรือให้ความเห็นไม่ ตรงกัน อย่างไรก็ตามหากฝ่ายโจทก์หรือจำเลยมีข้อ สงสัยในการปฏิบัติงานของแพทย์นิติเวช ก็สามารถ ให้ศาลทำหนังสือขอความเห็นจากแพทย์สภาเพิ่มเติม ได้ แต่ยังไม่เป็นแนวปฏิบัติเป็นมาตรฐานในทุกเคส</p> <p>การรอผลตรวจพิสูจน์ฯ ทำให้พนักงานอัยการเหลือเวลา ในการกลั่นกรองน้อยเกินกว่าที่จะแสวงหาข้อเท็จจริง เพิ่มเติมได้ บางครั้งอัยการก็ต้องปล่อยสำนวนขาด แต่ หากปล่อยไปแล้วผู้ต้องหาหลบหนีก็จะจับตัวมา ดำเนินคดีได้ก็ยากขึ้น บางทีคดีใกล้ขาดอายุความจึงได้ ตัวมา ใส่ก่าไลข้อเท็จหรือก่าไลอ้อมก็ไม่ได้ ซึ่งก็ถือเป็น ปัญหาหรือช่องว่างทางกฎหมายอย่างหนึ่ง</p>
------------------	---	---

<p>4. ปัญหาพนักงานสอบสวนส่งสำนวนให้พนักงานอัยการช้า</p>	<p>เนื่องจากการผลิตฟ้องในคดีฆาตกรรมไม่เกิน 7 ผาก หรืออย่างน้อยประมาณ 84 วัน แต่ที่ผ่านมาพนักงานอัยการได้รับสำนวนในผากสุดท้ายอย่างดีที่สุดเหลือเวลา 7 วัน หรือบางทีเหลือเวลา 3 วัน ทำให้พนักงานอัยการไม่สามารถสั่งสอบเพิ่มเติมหรือหาหลักฐานเพิ่มเติมได้ ซึ่งอย่างช้าสุดถ้าคดีฆ่าต้องมีเวลาเหลืออย่างน้อย 1 ผาก หรือ 12 วัน กฎหมายข้อนี้นี้มาเป็น 10 ปีแล้ว ก็ยังไม่มีแก้ไขให้มีความยืดหยุ่นมากกว่านี้ โดยเฉพาะในคดีฆ่าที่ต้องมีการฝากขัง ส่วนงานการสอบสวนของพยานสองปาก ให้การเหมือนกันทุกคำแบบคัดลอกกันมา ในคดีซับซ้อนมีการวางแผนทำให้พยานหลักฐานไม่เพียงพอที่จะเชื่อมโยงไปถึงผู้จ้างวาน รูปแบบการทำงานของพนักงานอัยการในกรุงเทพฯ กับต่างจังหวัดไม่เหมือนกัน ส่วนกลางมีจำนวนพนักงานอัยการเพียงพอโดยแยกเฉพาะคดีแพ่ง คดีอาญา คดียาเสพติด แต่ในต่างจังหวัดอัยการคนหนึ่งต้องรับคดีทุกรูปแบบทั้งแพ่งและอาญา</p>
<p>5. ปัญหาการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้ทันสมัย</p>	<p>ผ่านมาพนักงานอัยการได้รับสำนวนในผากสุดท้ายอย่างดีที่สุดเหลือเวลา 7 วัน หรือบางทีเหลือเวลา 3 วัน ทำให้พนักงานอัยการไม่สามารถสั่งสอบเพิ่มเติมหรือหาหลักฐานเพิ่มเติมได้ ซึ่งอย่างช้าสุดถ้าคดีฆ่าต้องมีเวลาเหลืออย่างน้อย 1 ผาก หรือ 12 วัน กฎหมายข้อนี้นี้มาเป็น 10 ปีแล้ว ก็ยังไม่มีแก้ไขให้มีความยืดหยุ่นมากกว่านี้ โดยเฉพาะในคดีฆ่าที่ต้องมีการฝากขัง</p>
<p>6. ปัญหาความบกพร่องในเรื่องการรวบรวมพยานหลักฐานในคดีฆาตกรรม</p>	<p>เป็นเรื่องของแต่ละบุคคลที่ว่าเขามีความรับผิดชอบต่อสำนวนหรือต่อคดีมากน้อยแค่ไหนมากกว่า โดยเฉพาะกรณีพนักงานอัยการมีความเห็นสอบสวนเพิ่มเติมแล้วพนักงานสอบสวนหรือพิสูจน์หลักฐานไม่เข้าใจประเด็นที่พนักงานอัยการต้องการให้ทำ พนักงานสอบสวนบางคนพิมพ์ดีด พิมพ์คอมฯ ไม่เป็น ทำให้การทำสำนวนล่าช้า ประกอบกับพนักงานสอบสวนมีภาระงานที่หนักมากกว่าจะปิดคดีในหนึ่งสำนวนต้องใช้เวลาและความตั้งใจ</p>

<p>ชั้นพิจารณาคดี และสืบพยาน</p>	<p>1. ปัญหาการเปิดโอกาสให้คู่ความทั้งสองฝ่ายต่อสู้คดีอย่างเท่าเทียมกันในคดีฆาตกรรม</p> <p>2. ปัญหาการออกกระเปียบเพื่อมิให้คู่กรณีดำเนินคดีไปในทางประวิงเวลาให้ล่าช้าหรือใช้เวลามากเกินสมควร</p> <p>3. ปัญหาการพิสูจน์ความผิดของผู้จำคุกในคดีจำคุกจำคุก</p> <p>4. ปัญหาการรวบรวมพยานหลักฐานและการทำสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวนไม่ละเอียด ครบคลุม หรือไม่ตรงประเด็นที่ศาลเห็นว่ามีความสำคัญต่อการพิจารณาคดี</p> <p>5. ปัญหาการพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีฆาตกรรมของโจทก์</p>	<p>แพทย์นิติเวชเห็นว่าควรรับฟังข้อมูลคดีให้มากที่สุด เพื่อความเป็นธรรมทั้งสองฝ่าย ควรเปิดโอกาสให้จำเลยได้มีโอกาสสู้คดีเต็มที่ โดยเฉพาะในประเด็นที่โจทก์มีการใช้หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มาใช้เป็นหลักฐานในการตั้งข้อกล่าวหาจำเลย ซึ่งหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์นั้นอยู่ในมือของหน่วยงานราชการ หากจำเลยร้องขอมักไม่ได้รับความร่วมมือทั้งจากพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ รวมถึงสถาบันที่ทำการตรวจพิสูจน์ทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์ทั้งหลาย ตลอดจนสมาคมแพทย์นิติเวชแห่งประเทศไทยและแพทยสภา</p> <p>ผลเสีย คือ ในกรณีที่ศาลต้องการสืบพยานให้ต่อเนื่องและกำหนดสืบพยานแบบทันทีทันใด หากในช่วงเวลานั้นไม่สามารถนำพยานมาได้ โอกาสที่ศาลจะตัดพยานนั้นก็จะมี เพราะหากเป็นการตัดพยานปากนั้นก็จะไม่สามารถนำพยานมาสืบเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริง ทำให้น้ำหนักพยานมันสูญหายไป</p> <p>แม้จับตัวผู้ว่าจ้างมาได้เนื่องจากคำให้การขัดทอดของผู้เกี่ยวข้อง แต่ในศาลคำให้การของผู้ว่าจ้างและพยานหลักฐานไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าจริงๆ แล้วเขาพูดอะไร หรือแท้จริงแล้วเขามีเจตนาอย่างไร</p> <p>เนื่องจากข้อมูลที่ได้ไม่ละเอียดเพียงพอ ยิ่งหากมีการสืบพยานหลังจากที่คดีล่องเลยมาเป็นเวลานาน พยานก็อาจจะไม่แน่ใจหรือจำเหตุการณ์ขณะเกิดเหตุไม่ได้</p> <p>เนื่องจากการตรวจพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มีค่าใช้จ่ายสูง หลายคดีที่จำเป็นต้องตรวจแต่ส่วนใหญ่ที่พนักงานสอบสวนไม่ส่งมา ถ้าให้รวบรวมใหม่ก็ไม่ได้อีกแล้ว บางอย่างสูญสลายไป บางอย่างถูกทำลาย</p>
--------------------------------------	---	---

<p>6. ปัญหาการต่อสู้คดีของจำเลยในชั้นศาล</p>	<p>ศาลไม่เปิดโอกาสให้ฝ่ายจำเลยพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ได้ง่าย เนื่องจากกฎหมายไม่เปิดช่องให้จำเลยพิสูจน์ แต่กฎหมายร่างไว้ให้หน่วยงานรัฐปฏิบัติ เช่น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ร่างไว้ให้พนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการเป็นหลักโดยไม่เอื้ออำนวยให้ทนายความมีบทบาทเท่าใดนัก ทนายความจึงเป็นเพียงองค์ประกอบในการต่อสู้คดี แม้กฎหมายมีเจตนารมณ์ในการค้นหาความจริงแต่ในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่รัฐกลับมุ่งกล่าวหาฝ่ายตรงข้ามเพราะกลัวแพ้คดี เช่น การไม่เปิดเผยค่าให้การของพยานในวันตรวจพยานหลักฐานเพื่อให้ทนายความมีเวลาเตรียมตัวหรือการใช้วิธีจู่โจมพยาน เป็นต้น นอกจากนี้ คำสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวนหรือในชั้นจับกุมไม่ให้ศาลรับฟัง แต่ศาลถือว่าคำสารภาพเหล่านั้นใกล้เคียงกับการกระทำความผิดและตำรวจอัยการไม่ได้มีเหตุโกรธเคืองกับจำเลย ซึ่งไม่ตรงกับกฎหมาย ในคดีอาญาการจะลงโทษจำเลยกรณีกระทำผิดศาลต้องเชื่อร้อยเปอร์เซ็นต์ว่าจำเลยกระทำผิดถึงจะลงโทษจำเลยได้ แม้มีเหตุสงสัยก็ต้องยกฟ้อง แต่ในทางปฏิบัติศาลไปยึดตามคดีแพ่ง คือ พอรับฟังได้หรือเชื่อได้เกินกว่าร้อยละ 50 ก็ถือว่าจำเลยกระทำผิดแล้ว เนื่องจากศาลเห็นว่าองค์กรของรัฐมีความน่าเชื่อถือโดยมองว่า “เจ้าพนักงานไม่มีเหตุโกรธเคืองกับจำเลย ทำด้วยความบริสุทธิ์” ทั้งที่พนักงานสอบสวนก็อาจทำสำนวนผิดพลาดได้ เช่น ไม่ได้สอบปากคำให้สมบูรณ์หรือขาดความเอาใจใส่ในการรวบรวมพยานหลักฐานและการทำสำนวน เนื่องจากมีภาระงานเป็นจำนวนมาก เป็นต้น</p>
<p>7. ปัญหาการรวบรวมพยานหลักฐานและการเตรียมตัวต่อสู้คดีของจำเลยในคดีฆาตกรรม</p>	<p>เนื่องจากทนายความจำเลยทำได้เพียงตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ สอบถามพยานผู้เห็นเหตุการณ์แต่ยังไม่ให้ความร่วมมือ ทนายความไม่สามารถรวบรวมพยานหลักฐานได้อิสระเหมือนพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการไม่สามารถแสวงหาพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เองได้ ทนายความต้องขอให้ศาลออกหมายเรียกแต่ก็</p>

ไม่ได้ทั้งหมดตามที่ร้องขอ ขณะที่ตำรวจมีหน่วยงานสนับสนุน และสามารถแสวงหาพยานหลักฐานต่าง ๆ ได้ไม่ต้องใช้หมายศาลโดยออกหนังสือในระดับผู้บังคับบัญชา ซึ่งทนายความไม่สามารถทำเช่นนั้นได้ ทำให้ทนายความไม่มีพยาน หลักฐานเพียงพอในการต่อสู้คดีต่างจากเจ้าหน้าที่รัฐ นอกจากนี้ การเตรียมตัวเพื่อต่อสู้คดีในชั้นศาล ทนายความจะทราบว่ามีพยานหลักฐานใดบ้างในวันตรวจพยานหลักฐาน ซึ่งกฎหมายบัญญัติให้ทั้งโจทก์และจำเลยแสดงหลักฐานที่เป็นพยานเอกสาร พยานวัตถุรวมถึงรายชื่อพยานบุคคลที่จะนำมาประกอบการเบิกความต่อศาล แต่ในทางปฏิบัติพนักงานอัยการไม่ได้ทำเช่นนั้นโดยอ้างเป็นระเบียบอัยการ รวมถึงคำให้การของพยานที่ต้องนำมาแสดงในวันนั้นด้วยเพื่อให้ทนายความทราบประเด็นว่าพยานให้การอย่างไร แต่กลับนำมาแสดงในวันสืบพยาน ทนายความมีเวลาเียนอ่านคำให้การของพยานไม่ถึง 5 นาทีต่อหน้าศาล ไม่มีเวลาเตรียมตัวในการถามค้านหรือไม่สามารถแสวงหาพยานหลักฐานมานำสืบว่าพยานให้การจริงหรือเท็จอย่างไร ทำให้ไม่สามารถต่อสู้หักล้างพยานโจทก์ได้อย่างเต็มที่ หากมีการจู่โจมพยาน ทนายความทำได้เพียงตั้งรับ

8. ปัญหาการนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้พิสูจน์ความบริสุทธิ์ของจำเลยในคดีฆาตกรรม

เนื่องจากตำรวจมีหน่วยงานสนับสนุนในด้านการพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ทำให้มีพยาน หลักฐานในการสั่งฟ้อง ทนายความมีโอกาสนำพยานหลักฐานนิติวิทยาศาสตร์มาต่อสู้คดีน้อยมาก ทำได้เพียงถามค้านพยานหลักฐานเหล่านั้น เนื่องจากในทางปฏิบัติศาลไม่ได้เปิดโอกาสให้จำเลยต่อสู้คดี แต่มักเห็นว่าหากจำเลยรับสารภาพยังได้ลดโทษกึ่งหนึ่ง ถ้าไม่รับสารภาพต้องนำพยานหลักฐานเข้าต่อสู้คดีให้ได้ หากแพ้คดีก็ไม่ได้รับการลดโทษ เมื่อทนาย ความจำเลยไม่สามารถแสวงหาพยานหลักฐานเองได้โดยอิสระและขาดโอกาสในการเตรียมตัวเพื่อต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ ทำได้เพียงตั้งรับและซักค้านเพื่อลดความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานฝ่าย

<p>9. ปัญหาการจัดการจัดหาหน่วยความให้จำเลย โดยพนักงานสอบสวนหรือศาล</p>	<p>โจทก์ ทำให้ไม่มั่นใจว่าจะสามารถชนะคดีได้จึงต้องให้จำเลยเลือกว่าจะรับสารภาพหรือจะต่อสู้คดีต่อไป</p> <p>กรณีให้พนักงานสอบสวนจัดหาหน่วยความให้จำเลย การอยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมของตำรวจอาจทำให้หน่วยความรู้สึกเกรงใจจึงแนะนำให้จำเลยรับสารภาพ แม้จำเลยไม่ได้กระทำความผิดก็อาจถูกกดดันจนต้องรับสารภาพ ซึ่งเป็นผลดีต่อรูปคดีและการรวบรวมพยานหลักฐานทำสำนวนส่งฟ้องของตำรวจ ซึ่งไม่ถูกต้อง ส่วนนายขอแรงที่ศาลเรียกเข้าไปช่วยเป็นทนายให้กับจำเลย ได้ค่าตอบแทนน้อยไม่เพียงพอในการต่อสู้ทำคดี เช่น การเดินทางไปตรวจสถานที่เกิดเหตุ หรือสอบถามพยานที่เห็นเหตุการณ์ หรือเดินทางไปตรวจสอบเอกสารหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ นายขอแรงหรือนายอาสาไม่ควรขึ้นทะเบียนที่ศาล เพื่อให้ศาลเรียกมาทำคดีเหมือนเป็นข้าราชการรับใช้ศาล แต่ควรให้ศาลขอไปที่สภาทนายความเพื่อให้สภาทนายความคัดเลือกทนายความผู้ที่มีคุณสมบัติหรือวุฒิภาวะเหมาะสมต่อการทำคดีให้แก่จำเลย</p> <p>10. ปัญหาการใช้กฎหมายปิดเบื้อนทุกลำดับชั้น</p> <p>ในทางปฏิบัติไม่ได้สอดคล้องกับตัวบทกฎหมาย เรื่องจำเลยเสียเปรียบในคดีอาญาเป็นเรื่องปกติ การขอสำนวนการสอบสวนจากตำรวจหรืออัยการเป็นเรื่องยาก ตามกฎหมายขอได้แต่ในทางปฏิบัติทำไม่ได้ ปัญหา คือ การใช้กฎหมายที่ปิดเบื้อนทุกลำดับชั้น โดยอ้างความเป็นอิสระ ในคดีอาญาแผ่นดินมักให้จำเลยต้องรับผิดชอบที่ยังพอต่อสู้ได้</p>
--	---

4.3 การพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมในงานยุติธรรมทางอาญา

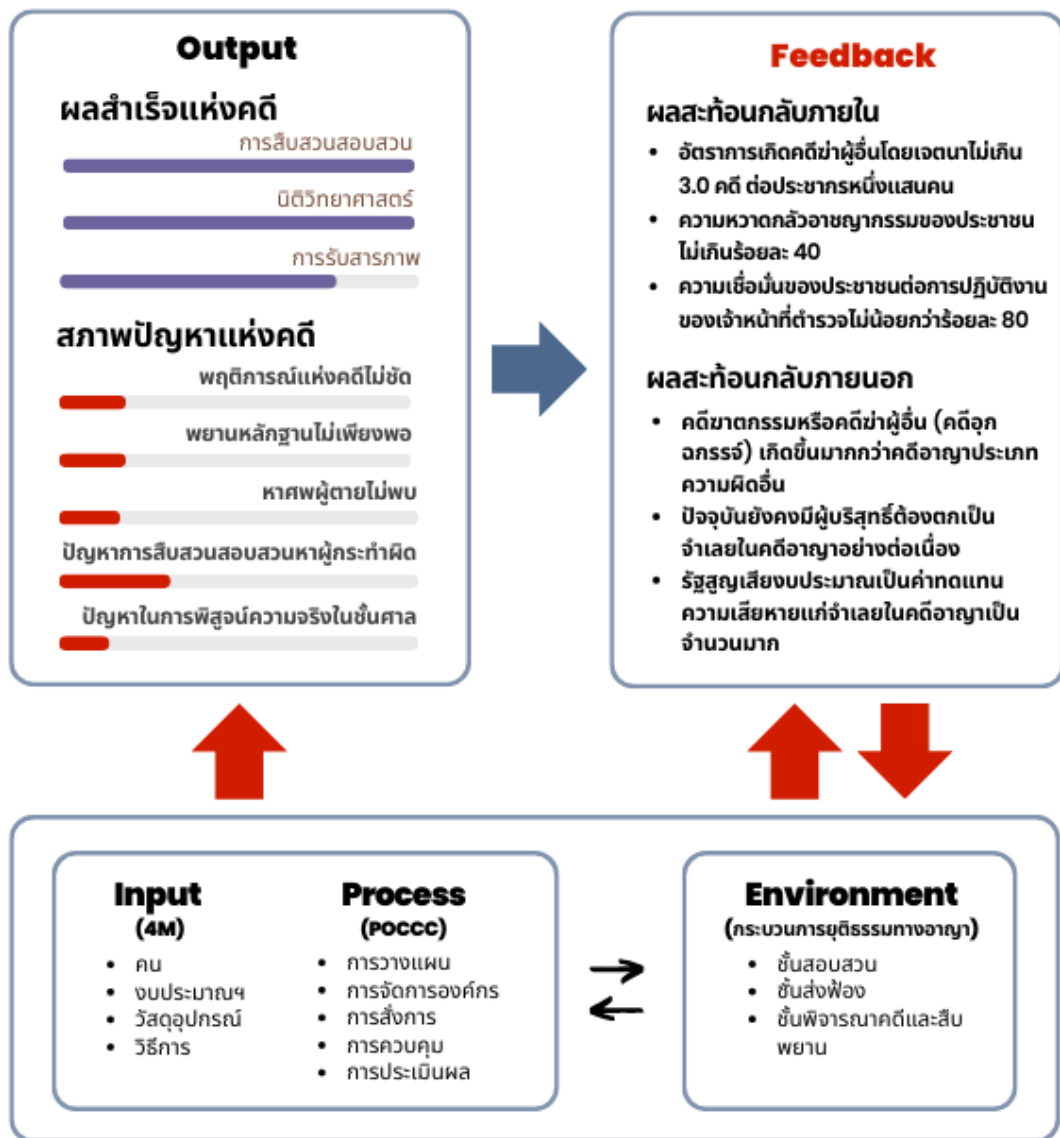
ระบบโดยทั่วไปนั้นจะต้องคงความเป็นระบบและตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้ โดยที่ระบบทุกระบบต่างมีเป้าหมายของระบบอยู่ ซึ่งในการดำรงอยู่ของระบบหรือการพัฒนาาระบบได้ ดินั้น ระบบต้องมีการเปลี่ยนแปลงหรือปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพหรือความต้องการของผู้ใช้ (Johnson, Kast and Rosenzweig, 1973) ระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมก็เช่นเดียวกันย่อมมีการเปลี่ยนแปลงหรือปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของงานยุติธรรมทางอาญาหรือความต้องการของผู้ใช้ระบบ ทั้งนี้ การศึกษาเพื่อค้นหาการพัฒนาาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมในงานยุติธรรมทางอาญานี้ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ การออกแบบระบบโดยการกำหนดประเด็นการพัฒนาาระบบ การประเมินระบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขให้เป็นการพัฒนาาระบบ ผลการศึกษามีรายละเอียด ดังนี้

4.3.1 การออกแบบระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมฯ

อิวานซ์วิช และคณะ (Ivancevich and others, 1989) กล่าวว่า ผลผลิตของระบบเกิดจากการที่มีปัจจัยนำเข้า (Input) ผ่านกระบวนการ (Process) ซึ่งจะจัดกระทำให้เกิดผลผลิตขึ้น (Output) และให้ความสนใจกับข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) จากสภาพแวดล้อมของระบบ (Environment) จากการศึกษาคดีฆาตกรรมจำนวน 40 คดี พบว่าสภาพปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อผลสำเร็จในการดำเนินคดีซึ่งเป็นผลผลิตของระบบ (Output) มี 5 ประการ คือ

1. พฤติการณ์แห่งคดีไม่ชัดเจนว่าเป็นการฆาตกรรม ฆ่าตัวตาย หรืออุบัติเหตุ
2. พยานหลักฐานไม่เพียงพอ
3. ทาศพผู้ตายไม่พบ
4. การไม่สามารถสืบสวนหาตัวคนร้ายมาดำเนินคดีได้
5. การพิสูจน์ความบริสุทธิ์หรือความผิดของจำเลยในชั้นศาล

สภาพปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อผลสำเร็จในการดำเนินคดีทั้ง 5 ประการ ซึ่งเป็นผลผลิตของระบบ (Output) ที่เกิดจากกระบวนการแปรสภาพปัจจัยนำเข้าโดยนำทรัพยากรในการจัดการมากระทำให้บรรลุผลภายใต้สภาพแวดล้อมของระบบ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าระบบมีปัญหาจำเป็นต้องได้รับการแก้ไข นอกจากนี้ เมื่อประเมินประสิทธิภาพของระบบจากข้อมูลย้อนกลับภายในและภายนอกพบว่าไม่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ภาพที่ 18 การกำหนดประเด็นการพัฒนาระบบฯ
ที่มา: ผู้วิจัย (2565)

จากภาพที่ 18 เมื่อพิจารณาการประเมินข้อมูลย้อนกลับภายในพบว่า ภาพรวมการปฏิบัติงานในส่วนราชการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนใหญ่อยู่ในระดับคุณภาพและได้มาตรฐานผลการประเมินมีลักษณะเชิงอุดมคติ เนื่องจากการประเมินผลโดยหน่วยงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติทำการประเมินตนเอง ไม่ได้เกิดจากการประเมินของหน่วยงานภายนอกมีลักษณะเป็นระบบปิดที่สมบูรณ์ (Closed System) ไม่คำนึงถึงผลกระทบจากสภาพแวดล้อมภายนอก ทำให้ยากต่อการแก้ไขปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น ทั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาองค์กรได้ค่อนข้างน้อยมาก ขณะที่การประเมินข้อมูลย้อนกลับภายนอกพบข้อบกพร่องที่จำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุงหลายประการ

เนื่องจากการประเมินโดยหน่วยงานภายนอก คือ สำนักงานสถิติแห่งชาติและสถิติการจ่าย ค่าตอบแทนจากสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา ทำให้ระบบมี ลักษณะเปิด (Open System) เป็นระบบที่ยอมรับหรือคำนึงถึงผลกระทบจากความสัมพันธ์ของระบบ กับสภาพแวดล้อมกล่าว คือ การรับเอาข้อมูลสารสนเทศจากสภาพแวดล้อมอย่างต่อเนื่องทำให้ระบบ สามารถปรับตัวและดำเนินงานได้ตามปกติไม่ออกนอกกรอบนอกทางจากแนวปฏิบัติที่กำหนดไว้ การได้รับ ข้อมูลสารสนเทศจากสภาพแวดล้อมนี้ เรียกว่า ข้อมูลย้อนกลับหรือผลสะท้อนกลับ (Feedback) ที่ เกิดจากกระบวนการแปรสภาพ (Process) ปัจจัยนำเข้า (Input) ของระบบ วามีลักษณะเป็นอย่างไร ควรมีการปรับปรุงองค์ประกอบส่วนใดของระบบเพื่อให้ผลผลิตที่ได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพราะการ เปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของระบบ (Environment Awareness) ย่อมส่งผลกระทบต่อทั้งระบบ ในทางกลับกันการเปลี่ยนแปลงของระบบก็ย่อมส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของระบบเช่นเดียวกัน (Robbins, 1990) ดังนั้น การกำหนดประเด็นการพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานฯ จึงพิจารณาการ ประเมินข้อมูลย้อนกลับทั้งภายในและภายนอก จากผลผลิตที่ได้จากกระบวนการแปรสภาพของระบบ เพื่อให้ทราบว่าการดำเนินงานเป็นอย่างไร หรือมีสภาพปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อผลสำเร็จอย่างไร มี รายละเอียด ดังนี้

1. ปัจจัยนำเข้า (Input) ตามหลัก 4M ประกอบด้วยบุคลากร (Man) งบประมาณและ ค่าตอบแทน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Materials) และวิธีการ (Method) เป็นทรัพยากรในการจัดการ (Management Resource) มีส่วนสำคัญต่อการเกิดประสิทธิภาพหรือผลผลิต โดยศึกษาจาก พนักงานสอบสวน แพทย์นิติเวช และเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานฯ ซึ่งเป็นบุคลากรที่เกี่ยวข้องและ ใกล้ชิดกับระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมในงานยุติธรรมทางอาญา ทั้งนี้ ระบบที่ดีจะต้องจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้อย่างประหยัดและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและ สถานการณ์ ถ้าระบบใดมีผลผลิตทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพมากกว่าข้อมูลวัตถุดิบที่ป้อนเข้าไปก็ ถือได้ว่าเป็นระบบที่มีคุณภาพในทางตรงข้ามถ้าระบบมีผลผลิตที่ต่ำกว่าข้อมูลวัตถุดิบที่ใช้ไปก็ถือว่า ระบบนั้นมีประสิทธิภาพต่ำ ดังนั้น การกำหนดประเด็นในการพัฒนาระบบจึงพิจารณาถึงปัจจัยนำเข้า (Input) ที่ป้อนเข้าไปเทียบกับผลผลิตที่ได้รับทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ มีประเด็นการพัฒนาระบบ และหน่วยงานที่รับผิดชอบรวมถึงข้อพิจารณาเพิ่มเติม (ตารางที่ 19) ดังนี้

ตารางที่ 19 การกำหนดประเด็นการพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานฯ ด้านปัจจัยนำเข้า

ปัจจัยนำเข้า	หน่วยงานฯ	ประเด็นการพัฒนาระบบงาน	ข้อพิจารณา
บุคลากร	สตช. อว., สธ. และ สตช.	<ol style="list-style-type: none"> พัฒนาระบบการจัดการจัดสรรและการวางแผนด้านอัตรากำลังเพื่อให้มีพนักงานสอบสวน แพทย์นิติเวช และเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน พัฒนาระบบการจัดการจัดสรรพนักงานสอบสวนให้ได้สัดส่วนกับปริมาณงาน พัฒนาหลักเกณฑ์เพื่อป้องกันพนักงานสอบสวนย้ายสายงาน เพิ่มพูนความรู้เพื่อพัฒนาให้พนักงานสอบสวน แพทย์นิติเวช และเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานเป็นบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในระดับสากล พัฒนาหลักสูตรทางนิติเวชที่ใช้ระยะเวลาเรียนน้อยกว่าแพทย์นิติเวชทำให้สามารถผลิตบุคลากรเป็นผู้เชี่ยวชาญทางนิติเวชเพื่อปฏิบัติงานเฉพาะด้านได้มากกว่าและเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน พัฒนาหลักสูตรเฉพาะสำหรับแพทย์ทั่วไปหรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่ห่างไกลที่ประสงค์จะทำงานด้านการชันสูตรพลิกศพอีกทางหนึ่ง พัฒนาระบบการจัดการจัดสรรแพทย์นิติเวชให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงานครอบคลุมทุกพื้นที่ 	<p>คน (Man) เป็นทรัพยากรบุคคลที่เป็นหัวใจขององค์กรซึ่งมีผลต่อความสำเร็จในการจัดการเพราะคนมีชีวิตจิตใจ มีอารมณ์ความรู้สึก ดังนั้น การบริหารจึงให้ความสำคัญกับคนมากที่สุด</p> <p>โดยพิจารณาจากผู้มีความรู้ความสามารถและปฏิบัติการให้กับองค์กรได้มากที่สุด</p>
งบประมาณและค่าตอบแทน	สตช.	<ol style="list-style-type: none"> พัฒนาระบบการจัดการจัดสรรงบประมาณโดยอำนวยความสะดวกในการเบิกจ่ายให้แก่พนักงานสอบสวนเพื่อซื้อวัสดุอุปกรณ์ตามความจำเป็นด้วยตนเองเพื่อรองรับการดำเนินงานกรณีต่าง ๆ ให้มีความสะดวกคล่องตัว พัฒนาระบบการบริหารค่าตอบแทนของพนักงานสอบสวนให้เพียงพอโดยพิจารณาส่วนที่พนักงานสอบสวนใช้จ่ายเพื่อการปฏิบัติงานด้วย เช่น ค่าเดินทาง ค่าน้ำมันรถ ค่าวัสดุสิ้นเปลืองต่าง ๆ ฯลฯ พัฒนาระบบการวางแผนการใช้งบประมาณในการชันสูตรพลิกศพและค่าใช้จ่ายในการตรวจทางนิติวิทยาศาสตร์ที่มีราคาแพงให้คุ้มค่า 	<p>งบประมาณและค่าตอบแทนหรือเงิน (Money) เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยสนับสนุนให้กิจกรรมขององค์กร ดำเนินการต่อไป เงินทุนที่ใช้ในการจัดหาทรัพยากรต้องมีอย่างเพียงพอและก่อให้เกิดสภาพคล่องในการบริหารงานตลอดเวลา</p>

		<p>4. พัฒนาระบบการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการขนย้ายศพเพื่อส่งไปตรวจ ณ โรงพยาบาลที่มีความพร้อมรวมถึงส่งศพกลับภูมิลำเนาให้มีความสะดวกคล่องตัว</p> <p>5. พัฒนาระบบการพิจารณาค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานเทียบเท่ากับข้าราชการอื่นเพื่อสร้างแรงจูงใจในการทำงาน ไม่ให้ลาออกหรือย้ายสายงาน</p> <p>6. พัฒนาระบบการวางแผนการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการสนับสนุนการดำเนินงานพิสูจน์หลักฐานหรือการเกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน</p>	
วัสดุอุปกรณ์	<p>สตช.</p> <p>สธ.</p> <p>สตช.</p>	<p>1. พัฒนาการบริหารจัดการด้านวัสดุอุปกรณ์ตามความจำเป็นสำหรับพนักงานสอบสวนอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อรองรับการดำเนินงานให้มีความสะดวกคล่องตัวหรือกรณีเร่งด่วน</p> <p>2. พัฒนานโยบายการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ให้แก่พนักงานสอบสวนอย่างทั่วถึงเพียงพอเป็นมาตรฐานเดียวกันทุกสถานีตำรวจ</p> <p>3. พัฒนาการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอแก่แพทย์นิติเวชสำหรับโรงพยาบาลทั่วไป โดยเล็งเห็นความสำคัญของงานชั้นสูตรพลิกศพในการค้นหาความจริงและอำนวยความสะดวกแก่สังคม</p> <p>4. พัฒนาระบบการบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์ในการชันสูตรพลิกศพให้มีประสิทธิภาพ</p> <p>5. พัฒนาระบบการบริหารจัดการอุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์บางอย่างและการจัดสรรวัสดุสิ้นเปลืองให้เพียงพอเพื่อรองรับสถานการณ์ฉุกเฉิน</p> <p>6. สนับสนุนให้จัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัยและจำเป็นต่อการปฏิบัติงานพิสูจน์หลักฐาน</p>	<p>วัสดุอุปกรณ์ (Materials) ใช้ในการปฏิบัติงานทั่วไป วัสดุหรือวัตถุดิบซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญ ไม่แพ้ปัจจัยอื่น จำเป็นต้องมีคุณภาพและมีต้นทุนที่ต่ำ เพราะมีผลกระทบต่อต้นทุนการผลิต</p>
วิธีการ	<p>อสส.</p> <p>สตช.</p>	<p>1. พัฒนาระบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เพื่อเก็บเป็นประวัติอาชญากรรม และนำมาใช้อย่างเป็นรูปธรรมเพื่อประโยชน์ในงานสืบสวนสอบสวนเช่นเดียวกับลายพิมพ์นิ้วมือ</p> <p>2. ในคดีจำรวานฆ่าให้แยกสำนวนออกจากกันระหว่าง</p>	<p>วิธีการ (Method) ต้องมีหลักและวิธีปฏิบัติงานที่ทันสมัยสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ การจัดการหรือการบริหารใน</p>

	<p>สธ. สศช.</p>	<p>การพิสูจน์ความผิดของผู้จ้างวานในคดีจ้างวานฆ่าและผู้ถูกจ้างวาน เพื่อประโยชน์ในการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์เจตนาที่จริงของผู้จ้างวาน</p> <p>3. พัฒนาการกำหนดขอบเขตพื้นที่การชันสูตรพลิกศพ ณ สถานที่พบศพให้เหมาะสม ปัจจุบันพบปัญหาการกำหนดขอบเขตพื้นที่กว้างเกินไปซึ่งส่งผลกระทบต่อระยะเวลาในการเดินทางตรวจศพ ณ ที่เกิดเหตุของแพทย์นิติเวช</p> <p>4. พัฒนาระบบการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ในห้องปฏิบัติการเพื่อไม่ให้ล่าช้าจนพยานหลักฐานเสียหาย ถูกทำลายหรือเสื่อมสลายไป อันเป็นอุปสรรคต่อการสืบสวนสอบสวนอย่างต่อเนื่องหรือการส่งฟ้องคดีล่าช้า หรือเป็นปัญหาเรื่องความชัดเจนในการพิจารณาคดี</p> <p>5. พัฒนาหลักเกณฑ์อ้างอิงกรณีแพทย์นิติเวชแต่ละสถาบันให้ความเห็นไม่ตรงกัน อาทิ รพ.ตำรวจ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ รพ.ธรรมศาสตร์ ฯลฯ</p> <p>6. พัฒนาระบบการเข้าถึงพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของคู่ความและทนายความทั้งสองฝ่าย เพื่อให้สามารถนำมาใช้เป็นพยานหลักฐานในการค้นหาความจริงแห่งคดีในชั้นศาลอย่างเท่าเทียม</p> <p>7. พัฒนากลไกตรวจสอบการทำงานของแพทย์นิติเวชเพื่อควบคุมและป้องกันการให้ความเห็นในการชันสูตรพลิกศพผิดพลาดหรือไม่ตรงตามหลักวิชาการ</p> <p>8. พัฒนาระบบการขนย้ายศพให้มีประสิทธิภาพเพื่อส่งต่อศพไปยังโรงพยาบาลที่มีความพร้อมอย่างรวดเร็ว โดยให้ศพอยู่ในสภาพเดิมมากที่สุด</p> <p>9. พัฒนาหลักเกณฑ์การอ้างอิงกรณีนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญหน่วยงานต่าง ๆ ให้ความเห็นที่ไม่ตรงกันอันเป็นวัตถุพยานที่สำคัญ</p> <p>10. นำนวัตกรรมที่ทันสมัยและเทคโนโลยีการสื่อสาร</p>	<p>องค์กร มีระบบการให้บริการตลอดจนมีระเบียบ ขั้นตอนวิธีการในการทำงานที่ชัดเจน ย่อมส่งผลให้องค์กรประสบความสำเร็จได้ด้วยดี</p>
--	---------------------	--	--

		<p>มาใช้ในตรวจสถานที่เกิดเหตุ การสอบสวน การรวบรวมพยานหลักฐาน เพราะในคดีฆาตกรรมบางคดี การชันสูตรพลิกศพไม่สามารถบอกพฤติการณ์การตายได้ ที่ผ่านมามีเกิดกรณีการส่งศพให้แพทย์นิติเวชผ่ามากกว่าหนึ่งครั้งโดยแพทย์นิติเวชสองสถาบันก็มีความเห็นขัดแย้งกันเอง</p> <p>11. ร่วมกันพัฒนาการใช้ถ้อยคำในกฎหมายให้ทันสมัย ใช้ภาษาทางการที่พนักงานสอบสวน แพทย์นิติเวช หรือเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานสามารถเข้าใจได้ง่าย เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพในประเทศไทยค่อนข้างเก่าทำให้เกิดความสับสนได้ เช่น พนักงานแยกธาตุ ข้าหลวงประจำจังหวัด ฯลฯ</p>	
--	--	--	--

ที่มา: ผู้วิจัย (2565)

2. กระบวนการของระบบ (Process) หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐจะนำเอาสิ่งที่ป้อนเข้าไปหรือปัจจัยนำเข้า (Input) มาจัดกระทำให้เกิดผลบรรลุตามวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดผลผลิตออกมาเป็นระบบใหญ่ ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) การจัดการองค์การ (Organizing) การสั่งการ (Commanding) การประสานงาน (Coordinating) และการควบคุม (Controlling) อย่างไรก็ตามจากการวิเคราะห์ระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ฯ ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พบสภาพปัญหาที่กระทบถึงงานสอบสวนและงานนิติวิทยาศาสตร์ซึ่งมีประเด็นการพัฒนา และหน่วยงานที่รับผิดชอบรวมถึงข้อพิจารณาเพิ่มเติมตามตารางที่ 20 ดังนี้

ตารางที่ 20 การกำหนดประเด็นการพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานฯ ในด้านกระบวนการ

กระบวนการ	หน่วยงานฯ	ประเด็นการพัฒนา	ข้อพิจารณา
การวางแผน	สตช.	<ol style="list-style-type: none"> พัฒนาระบบการกำหนดแผนงานตามยุทธศาสตร์ให้สามารถรองรับงานเฉพาะหน้า ซึ่งเป็นเรื่องเผชิญเหตุ พัฒนาระบบการกำหนดแผนงานควรคำนึงกิจกรรมที่และภาระงานประจำของบุคลากรที่จะสามารถนำแผนงานไปปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายได้จริง พัฒนาระบบการวางแผนการประเมินผล 	การวางแผน (Planning) เป็นการกำหนดแผนปฏิบัติการสำหรับการทำงานในอนาคต เกิดขึ้นจากวิสัยทัศน์และจินตนาการในการบริหารจัดการโดยคาดการณ์ล่วงหน้าซึ่งจะถ่ายทอดออกมาเป็นแผนปฏิบัติการการทำงานและเป้าหมายที่จะต้องบรรลุสู่ความสำเร็จ

		<p>ตามแผนยุทธศาสตร์จากหน่วยงานภายนอก โดยพิจารณาเพิ่มตัวชี้วัด เช่น การอำนวยความสะดวกยุทธธรรมแก่ประชาชนอย่างโปร่งใส ง่ายต่อการใช้สิทธิเข้าถึงงานสอบสวนอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม ฯลฯ</p> <p>4. พัฒนาระบบการวางแผนการประเมินผล การปฏิบัติราชการของตำรวจจากหน่วยงานภายนอก โดยรับฟังความเห็นจากประชาชน เพื่อค้นหาข้อบกพร่องมากกว่าผลลัพธ์ในเชิงอุดมคติ</p>	
การจัดการองค์กร	สตช.	<p>1. พัฒนาระบบการจัดการองค์กรให้เป็นระบบระเบียบ แบ่งงานชัดเจนไม่ทับซ้อน ลดสายบังคับบัญชาลงเพื่อป้องกันการแทรกแซงการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ ในการจัดการองค์กรให้มีประสิทธิภาพ ควรคำนึงถึงสภาพปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ ดังนี้</p> <p>1) ปัญหาการแต่งตั้งโยกย้ายไม่เป็นธรรม อาศัยการใช้เส้นสายวิ่งเต้นเพื่อให้ได้ตำแหน่งหรือซื้อขายตำแหน่ง แสวงหาความก้าวหน้าในหน้าที่การงานแบบก้าวกระโดด โดยไม่ยึดหลักเกณฑ์อาวุโสเป็นเกณฑ์ในเบื้องต้นหรือไม่คำนึงถึงประสบการณ์ ความสามารถในการทำสำนวนแต่งตั้งข้าราชการตำรวจ</p> <p>2) ปัญหาองค์กรทางการเมือง พ่อค้า นักธุรกิจหรือองค์กรอื่นที่มีอิทธิพลมีอำนาจเข้าครอบงำแทรกแซงองค์กรตำรวจ</p> <p>3) ปัญหาการบริหารจัดการภายในองค์กร ทำให้พนักงานสอบสวนตามอัตราครองสามารถโยกย้ายเปลี่ยนสายงานได้จึงมีพนักงานสอบสวนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานเพื่ออำนวยความสะดวกยุทธธรรมแก่ประชาชน</p> <p>4) ปัญหาการจัดโครงสร้างองค์กรไม่สอดคล้องกับลักษณะงานสอบสวน งานนิติเวช และงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจฯ</p>	<p>การจัดการองค์กร (Organizing) หากมีการจัดการองค์กรที่เป็นระบบระเบียบ แบ่งงานชัดเจน ไม่ทับซ้อน มีหน้าที่ครบ มีปริมาณคนพอกับที่ ต้องการก็ยอมทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพและโอกาสบรรลุผลสำเร็จที่สูง</p>

		<p>5) ปัญหาการผลักดันการปฏิรูปองค์กร ตำรวจถูกคัดค้าน ทำให้ไม่สามารถปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาองค์กรตำรวจให้เป็นองค์กรรักษากฎหมายเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง</p> <p>6) ปัญหาการจำกัดขอบเขตการให้บริการของสถาบันนิติเวช โรงพยาบาลตำรวจ เฉพาะภายในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล</p> <p>7) ปัญหาการจำกัดงบประมาณและอัตรากำลังของสถาบันนิติเวช โรงพยาบาลตำรวจ</p>	
การสั่งการ	สตช.	<p>1. พัฒนาระบบการสั่งการ แต่งตั้งผู้บังคับบัญชาโดยพิจารณาจากระบบอาวุโส ความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญในงานสอบสวน เข้าใจคน เข้าใจงาน สามารถบริหารสั่งการได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>2. พัฒนาระบบการสั่งการ เปลี่ยนแปลงโยกย้ายพนักงานสอบสวนด้วยหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนและเป็นธรรม เพื่อสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ทำให้การบริหารงานในหน่วยงานมีประสิทธิภาพและมีความต่อเนื่อง</p>	<p>การสั่งการ (Commanding) ทำให้การทำงานดำเนินไปได้อย่างราบรื่น จำเป็นต้องอาศัยผู้มีอำนาจที่ตัดสินใจได้เด็ดขาด ว่องไว ตลอดจนมีความรับผิดชอบในการตัดสินใจของตนเอง และต้องสามารถวิเคราะห์สิ่งต่างๆ ได้อย่างรอบคอบ และผู้บังคับบัญชาที่ดียังสามารถที่จะสร้างแรงจูงใจในการทำงาน เข้าใจและเอาใจใส่ผู้ใต้บังคับบัญชาให้กำลังใจรวมถึงอยู่ข้าง ๆ ในยามที่เกิดวิกฤติ คอยควบคุม สั่งการ ดูภาพรวม ตลอดจนสอดส่องปัญหาเพื่อหาทางแก้ไขให้เร็วที่สุดช่วยให้เกิดการตัดสินใจอย่างทันท่วงที</p>
การควบคุม	สตช.	<p>1. พัฒนาระบบที่มีประสิทธิภาพในการกำกับดูแล ควบคุม ตรวจสอบและประเมินผลการทำงานของพนักงานสอบสวนจากหน่วยงานภายนอกโดยรับฟังความเห็นจากประชาชนเพื่อค้นหาข้อบกพร่องมากกว่าผลลัพธ์เชิงอุดมคติ</p> <p>2. พัฒนาระบบการกำกับดูแลและบริหารงานให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเข้าถึงงานสอบสวนได้สะดวก รวดเร็ว เท่าเทียม และเป็นธรรมในการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดและป้องกันมิให้พยานหลักฐานสูญหายหรือถูกทำลาย</p> <p>3. พัฒนาระบบการบริหารค่าตอบแทนใน</p>	<p>การควบคุม (Controlling) การกำกับ ตลอดจนบริหารจัดการทุกอย่างให้สำเร็จลุล่วงไปตามแผนที่วางไว้ ประครองการดำเนินงานให้เป็นไปตามกรอบที่กำหนด ทั้งในเรื่องของกรอบเวลา มาตรฐานการปฏิบัติการ ขั้นตอนการทำงานไปจนถึงการประสานงานทุกฝ่ายให้เกิดความราบรื่น การควบคุมนี้ยังรวมไปถึงการบริหารที่ไม่ใช้ทรัพยากรบุคคลอีกด้วย แต่รวมถึงทรัพยากรที่เป็นวัตถุดิบ เครื่องจักร ผลผลิตที่ได้ ตลอดจนงบประมาณ</p>

		<p>การทำงานล่วงเวลาของแต่ละหน่วยงานให้มีความเท่าเทียม ทัวถึง ในอัตราเดียวกัน</p> <p>4. พัฒนาระบบการบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์ภายในสถานีดำรวจรองรับภารกิจต่าง ๆ ให้มีความสะดวก คล่องตัว รััดกุม และคุ้มค่า เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ</p>	<p>ในการดำเนินงานทั้งหมดด้วยเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพที่สุด</p>
การประสานงาน	สตช.	<p>สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่อำนวยความสะดวกในการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน โดยผลักดันให้เกิดการประสานงานร่วมกันอย่างสะดวก รวดเร็ว มุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน</p>	<p>การประสานงาน (Coordinating) ที่ดี ย่อมอำนวยความสะดวกในการทำงานร่วมกัน ที่ราบรื่น จำเป็นจะต้องมีในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับบุคคล ระดับหน่วยงาน ไปจนถึงระดับผู้บริหารต่อทุกหน่วยงาน เพื่อกำกับให้มุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน</p>

ที่มา: ผู้วิจัย (2565)

3. สภาพแวดล้อมของระบบ (Environment) ในระบบที่มีลักษณะเปิด (Open System)

เป็นระบบที่ยอมรับหรือคำนึงถึงผลกระทบจากสภาพแวดล้อม การมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทำให้ระบบมีการเปลี่ยนแปลง ในทางกลับกันการเปลี่ยนแปลงของระบบก็ย่อมกระทบต่อสภาพแวดล้อม เช่นเดียวกัน ต่างจากระบบปิด (Closed System) ซึ่งเป็นระบบที่ไม่คำนึงถึงผลกระทบจากสภาพแวดล้อม ระบบปิดที่สมบูรณ์จะเป็นระบบที่ไม่มีการรับพลังงานจากภายนอกซึ่งมีลักษณะเชิงอุทกคติ แนวคิดระบบปิดนำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาองค์การได้ค่อนข้างน้อยมาก ดังนั้น การศึกษาระบบที่คำนึงถึงผลกระทบจากสภาพแวดล้อมย่อมนำมาประยุกต์ใช้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาระบบได้มากกว่า เนื่องจากเป็นระบบที่รับเอาข้อมูลสารสนเทศจากสภาพแวดล้อมอย่างต่อเนื่องทำให้ระบบสามารถปรับตัวและดำเนินงานได้ตามปกติ ไม่ออกนอกกรอบนอกทางจากแนวปฏิบัติที่กำหนดไว้ (Robbins, 1990) ระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ฯ มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญานับตั้งแต่ในชั้นสอบสวน ชั้นสั่งฟ้อง และชั้นพิจารณาคดีและสืบพยาน กระบวนการยุติธรรมทางอาญาเป็นกระบวนการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอันเป็นกฎหมายประเภทวิธีสบัญญัติที่ได้กำหนดวิธีปฏิบัติให้กับพนักงานสอบสวน แพทย์นิติเวช พิสูจน์หลักฐาน ตลอดจนพนักงานอัยการ ทนายความ และศาล กระบวนการยุติธรรมทางอาญาจึงเป็นดังสภาพแวดล้อมของระบบ หากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเปลี่ยนแปลงย่อมกระทบต่อการค้นหาความจริงของระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ด้วย กระบวนการยุติธรรมทางอาญาจึงมีบทบาทสำคัญต่อระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ฯ ซึ่งมีประเด็นการพัฒนาตามตารางที่ 21 ดังนี้

ตารางที่ 21 การกำหนดประเด็นการพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานฯ ในด้านสภาพแวดล้อม

สภาพแวดล้อม	หน่วยงานฯ	ประเด็นการพัฒนา	ข้อพิจารณา
ชั้นสอบสวน	สตช.	<p>1. พัฒนามาตรการหรือวิธีการตรวจสอบสั่งการ ควบคุม และช่วยเหลือ กรณีพนักงานสอบสวนส่งสำนวนให้พนักงานอัยการล่าช้า โดยพิจารณาจากสภาพปัญหา ดังนี้</p> <p>1) การรอผลตรวจพิสูจน์ฯ ในห้องปฏิบัติการบางคดีใช้เวลานาน บางครั้งเกิดจากการมีปริมาณงานจำนวนมาก หรือการใช้เวลาตรวจตามขั้นตอน ฯลฯ</p> <p>2) ในบางคดีมีการทำงานร่วมกับแพทย์นิติเวช พิสูจน์หลักฐาน นักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ ทำให้ส่งสำนวนการสอบสวนมายังพนักงานอัยการล่าช้า</p> <p>3) ในคดีฆาตกรรมที่มีความยุ่งยากซับซ้อนต่างกันแต่พนักงานสอบสวนต้องปฏิบัติงานภายใต้กรอบเวลาเดียวกัน</p> <p>4) การแก้กฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาที่สร้างความยุ่งยากและเพิ่มขั้นตอนงานสอบสวนในคดีฆาตกรรม</p> <p>5) การถูกแทรกแซงการทำงานตามสายบังคับบัญชาหรือจากองค์กรอื่น</p> <p>6) ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์การปฏิบัติงานในคดีฆาตกรรมของพนักงานสอบสวนแตกต่างกัน</p>	<p>การจัดรูปแบบของกระบวนการยุติธรรมทางอาญามี 2 รูปแบบ คือ ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม (Crime Control) เน้นไปที่ การควบคุมและปราบปรามอาชญากรรมอย่างเต็มที่ และทฤษฎีความชอบด้วยกระบวนการทางกฎหมาย (Due Process) เน้นคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคล โดยแต่ละแนวนั้น มีความ แตก ต่าง กัน ในแนวความคิดและมีความขัดแย้งกัน คอยถ่วงดุล (Balance) กันอยู่ ดังนั้น จึงเป็น ความยากในการหาจุดสมดุลเพื่อให้กระบวนการดำเนิน คดีอาญา ของไทยมี ประสิทธิภาพในการควบคุมอาชญากรรมและในขณะเดียวกันก็กระทบกระเทือนสิทธิเสรีภาพของบุคคลให้น้อยที่สุด และเปิดโอกาสให้ต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่และเสรี หากให้น้ำหนักไปทางแนวความคิดใดแนวหนึ่งย่อมเสียสมดุลของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไป</p>
ชั้นสั่งคดี	อสส. สตช. สธ.	<p>1. พัฒนาระบบการตรวจสอบถ่วงดุลตามหลักสากลที่ใช้กันในนานาอารยประเทศ เช่น ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส อิตาลี สเปน ฯลฯ โดยให้พนักงานอัยการหรือเจ้าหน้าที่สอบสวนคดีอาญาจากองค์กรอัยการมีส่วนร่วมในการทำงานกับพนักงานสอบสวน นับตั้งแต่การตรวจที่เกิดเหตุ การรวบรวมพยานหลักฐาน การสอบสวน และการทำ</p>	<p>กระบวนการยุติธรรมทางอาญามี การแบ่งแยกองค์กรที่ใช้อำนาจและ มีการกำหนดมาตรการ วิธีการ และ กลไกที่ทำให้องค์กรที่ใช้อำนาจในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาสามารถตรวจสอบถ่วงดุลซึ่งกันและกัน การเปิดให้องค์กรอื่นได้ตรวจสอบรับรู้และเข้าถึงข้อมูลนั้น คือ</p>

	<p>สำนวนส่งฟ้องเพื่อให้กระบวนการในการสอบสวนฟ้องร้องไม่อยู่ในอำนาจขององค์กรหนึ่งองค์กรใดโดยเฉพาะแต่มีการคานอำนาจซึ่งกันและกัน ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) การสอบสวนฟ้องร้องเป็นกระบวนการเดียวกัน ไม่อาจแบ่งแยกได้และต้องอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบขององค์กรอัยการ 2) พนักงานอัยการมีอำนาจรับคำร้องทุกข์ คำกล่าวโทษ ดำเนินการสอบสวนหรือเข้าควบคุมการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นผู้ตรพลิกศพรวมตลอดถึงสั่งการแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจตามที่เห็นสมควรเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานประกอบการพิจารณาสั่งคดี <p>2. พัฒนากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้ทันสมัยเพื่อให้กลไกการตรวจสอบถ่วงดุลซึ่งกันและกันมีประสิทธิภาพและนำมาใช้ในทางปฏิบัติ โดยมีประเด็นการพัฒนา ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) กำหนดกรอบเวลาให้พนักงานสอบสวนทำสำนวนให้แล้วเสร็จก่อนระยะเวลาฝากขัง โดยเผื่อเวลาให้พนักงานอัยการสามารถสั่งสอบเพิ่มเติมหรือสั่งให้พนักงานสอบสวนค้นหาพยานหลักฐานที่สำคัญแห่งคดีเพิ่มเติมได้ 2) สร้างกลไกป้องกันพนักงานสอบสวนถ่วงเวลาในการส่งสำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการล่าช้าทำให้เป็นอุปสรรคต่อการสั่งสอบเพิ่มเติมหรือรวบรวมพยานหลักฐานที่สำคัญแห่งคดีเพิ่มเติม เพื่อแก้ปัญหาความบกพร่องในเรื่องความสมบูรณ์ของสำนวนการสอบสวนและความครบถ้วนของพยานหลักฐานในคดีฆาตกรรม 3) การให้พนักงานอัยการหรือเจ้าหน้าที่สอบสวนคดีอาญาจากองค์กรอัยการมีส่วนร่วมในการตรวจสถานที่เกิดเหตุ รวบรวมพยานหลักฐาน ทำสำนวนและส่งฟ้องคดีร่วมกับพนักงานสอบสวนหรือพิสุจน์หลักฐาน เพื่อให้พยานหลักฐานครบ ถ้วนสอดคล้องตามประเด็น 	<p>ความโปร่งใส (Transparency) ของการใช้อำนาจและการเปิดให้องค์กรอื่นสามารถยับยั้งการใช้อำนาจโดยมิชอบได้ คือ ความรับผิดชอบต่อการตรวจสอบ (Accountability)</p>
--	--	--

		<p>ที่พนักงานอัยการส่งฟ้องต่อศาล และเป็นการแก้ปัญหาในการสั่งสอบหรือให้รวบรวมเอกสารเพิ่มเติมหากพยานหลักฐาน ถูกทำลายหรือสูญสลายหายไปตามกาลเวลาอีกด้วย</p> <p>4) การให้แพทย์นิติเวชมีส่วนร่วมในการตรวจสอบดวงคุณการทำงานกับพนักงานสอบสวน ในคดีฆาตกรรมนับตั้งแต่การตรวจสถานที่เกิดเหตุ การรวบรวมพยานหลักฐาน โดยให้มีอำนาจสอบสวนและทำความเข้าใจในการชันสูตรพลิกศพ ทั้งสาเหตุและพฤติการณ์การตายให้แก่พนักงานอัยการโดยตรงอีกทางหนึ่ง เช่นเดียวกับแพทย์สอบสวนของอเมริกา (Medical Examiner) โดยมีบทบาทในการคลี่คลายคดี นอกเหนือจากการให้ความเห็นในทางวิชาการเท่านั้น (วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์, 2543)</p>	
<p>ชั้นพิจารณาคดีและสืบพยาน</p>	<p>ศาล อสส.</p>	<p>1. พัฒนาระบบการพิจารณาคดีและสืบพยานในชั้นศาลให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายด้วยการค้นหาความจริงแห่งคดีอย่างเท่าเทียม ที่ผ่านมาเจ้าหน้าที่รัฐกลับมุ่งกล่าวหาฝ่ายตรงข้ามเพราะกลัวแพ้คดี มีประเด็นการพัฒนา ดังนี้</p> <p>1) ในประเด็นที่โจทก์มีการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มากกล่าวหาจำเลยควรเปิดโอกาสให้จำเลยมีโอกาสต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ เนื่องจากหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์อยู่ในมือของหน่วยงานราชการ</p> <p>2) การร่วมกันสร้างบรรยากาศให้คู่ความทั้งสองฝ่ายช่วยกันค้นหาความจริงแห่งคดีอย่างเท่าเทียมกันมากกว่าการต่อสู้เพื่อแพ้หรือชนะคดี</p> <p>3) พนักงานอัยการให้ความร่วมมือในการเปิดเผยค่าให้การของพยานในวันตรวจพยานหลักฐานเพื่อให้ทนายความสามารถนำพยานหลักฐานมาพิสูจน์ความจริงได้ หลีกเลี่ยงการจู่โจมพยาน เพราะพนักงานอัยการไม่ใช่คู่ความกับจำเลยทางเนื้อหา พนักงานอัยการมีหน้าที่ต้องคุ้มครองสิทธิและประโยชน์ของสาธารณชน ดำรงตนให้อยู่</p>	<p>1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 29 บัญญัติว่า “ในคดีอาญาให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิดและก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้”</p> <p>2. ศาลมีบทบาทในการอำนวยความสะดวก ยุติธรรม และคุ้มครองสิทธิของผู้กระทำความผิดในการต่อสู้คดี ซึ่งจำเลยจะได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ การพิจารณาและสืบพยานต้องทำอย่างเปิดเผยในศาล และต่อหน้าจำเลย</p> <p>3. พนักงานอัยการมีหน้าที่นำพยานหลักฐานเข้าสืบและกระทำการอื่น ๆ เพื่อค้นหาความจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิด โดยมีวัตถุประสงค์</p>

	<p>ในความยุติธรรม ปราศจากอคติ ปฏิบัติอย่างเหมาะสม ทั้งต่อผู้กล่าวหาและผู้เสียหาย จึงกล่าวได้ว่าพนักงานอัยการเป็นคู่ความกับจำเลยในความหมายทางเทคนิคเท่านั้น พนักงานอัยการจะยึดถือเอาประโยชน์ฝ่ายตนเป็นคู่ความทั่วไปไม่ได้</p> <p>4) พิจารณาการอรรถประโยชน์เพื่อมิให้คู่กรณีดำเนินคดีไปในทางประวิงเวลาให้ล่าช้าหรือใช้เวลามากเกินสมควร เนื่องจากมีทั้งผลดีและผลเสีย ในกรณีที่ศาลต้องการสืบพยานให้ต่อเนื่องและกำหนดสืบพยานแบบทันทีทันใด หากไม่สามารถนำตัวพยานมาให้ปากคำต่อศาลได้ทันเวลา ศาลอาจตัดพยานสำคัญนั้นไปทำให้พยานสูญหายไป</p> <p>5) พัฒนากลไกการตรวจสอบการใช้กฎหมายปิดเงื่อนไขโดยอ้างความเป็นอิสระจากองค์กรภายนอกหรือตัวแทนของประชาชน</p> <p>2. อ้างถึงอำนาจหน้าที่ของสภานายความตามพรบ.ทนายความ พ.ศ.2528 มาตรา 7 ประกอบมาตรา 8 เพื่อผลักดันให้ทนายความมีบทบาทเชิงรุกในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เป็นที่พึ่งของประชาชนทางกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพและมีสิทธิหน้าที่เทียบเท่ากับหน่วยงานรัฐ ดังนี้</p> <p>1) ผลักดันให้แก้ไขปรับปรุงกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพื่อให้ทนายความมีบทบาทในการต่อสู้คดี โดยสามารถริเริ่มแสวงหาพยานหลักฐานด้วยตนเองได้ทั้งพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์หรือการแสวงหาพยานเอกสารจากหน่วยงานรัฐ โดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภานายความเพื่อให้ทนายความเป็นที่พึ่งทางกฎหมายแก่ประชาชน เช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่รัฐ</p> <p>2) ให้ทนายความมีเงินเดือนหรือค่าตอบแทนเพื่อประโยชน์ในการแสวงหาพยานหลักฐานและริเริ่มฟ้องร้องคดีแก่ประชาชนผู้เสียหายได้อย่างอิสระและมีประสิทธิภาพ</p> <p>3) สภานายความประสานความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชน เช่น สตช. ยธ. องค์กรธนาคาร</p>	<p>เพื่อให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษที่เหมาะสม แต่ในขณะเดียวกันพนักงานอัยการก็ต้องพิทักษ์รักษาผลประโยชน์ของผู้ต้องหาหรือจำเลย ดังนั้น พนักงานอัยการจึงต้องให้คำแนะนำแก่จำเลยในระหว่างการดำเนินคดีอาญาในชั้นศาลและเสนอพยานหลักฐานที่เป็นประโยชน์แก่ฝ่ายจำเลยด้วย</p> <p>4. อำนาจหน้าที่ของสภานายความตามพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. 2528 มีดังนี้</p> <p>มาตรา 7 สภานายความมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ส่งเสริมการศึกษาและการประกอบวิชาชีพทนายความ</p> <p>(2) ควบคุมมรรยาทของทนายความ</p> <p>(3) ส่งเสริมความสามัคคีและผดุงเกียรติของสมาชิกสภานายความ</p> <p>(4) ส่งเสริมและจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกสภานายความ</p> <p>(5) ส่งเสริมช่วยเหลือแนะนำ เผยแพร่และให้การศึกษแก่ประชาชนในเรื่องที่เกี่ยวกับกฎหมาย</p> <p>มาตรา 8 สภานายความมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) จัดทะเบียนและออกใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>(2) ดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสภานายความ และตามอำนาจหน้าที่ซึ่งกำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้</p>
--	--	---

	<p>หรือองค์กรโทรคมนาคม ฯลฯ เพื่อให้ทนายความสามารถแสวงหาพยานหลักฐานทางคดีได้ด้วยตนเอง เช่น หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ บัญชีธนาคาร ข้อมูลการติดต่อสื่อสาร ฯลฯ</p> <p>4) สภาพทนายความปฏิรูปให้เป็นองค์กรหลักในการจัดหาทนายความให้แก่คู่ความทั้งสองฝ่าย</p> <p>5) สภาพทนายความสร้างกลไกการตรวจสอบควบคุม และบทลงโทษ หากทนายความฝ่าฝืนกฎระเบียบนำพยานหลักฐานไปใช้ผิดวัตถุประสงค์</p> <p>6) สภาพทนายความ และ ยธ. ร่วมกันพิจารณาประเมินผลการดำเนินงานด้านการอำนวยความสะดวกธุรกรรมหลังจากปฏิรูปสภาพทนายความ</p>	
--	---	--

ที่มา: ผู้วิจัย (2565)

4.3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาระบบฯ จากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ

การเก็บข้อมูลจากความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญด้านงานสอบสวน งานนิติเวช งานพิสูจน์หลักฐาน งานกฎหมาย และงานวิชาการด้วยการประเมินประเด็นการพัฒนารวม 71 ประเด็น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบถึงการพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมในงานยุติธรรมทางอาญา โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้การประเมิน ตอนที่ 2 การประเมินประเด็นการพัฒนา และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม มีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้การประเมิน

จากตารางที่ 22 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้ให้การประเมินการพัฒนาระบบฯ มีจำนวนรวมทั้งหมด 11 ท่าน พบว่า ผู้ให้การประเมินส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน 10 ท่าน (ร้อยละ 90.9) เป็นเพศหญิงจำนวน 1 ท่าน (ร้อยละ 9.1) ตามลำดับ

ผู้ให้การประเมินส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 5 ท่าน (ร้อยละ 45.5) รองลงมาอายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 3 ท่าน (ร้อยละ 27.3) อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 2 ท่าน (ร้อยละ 18.2) และอายุ 61 ปีขึ้นไปจำนวน 1 ท่าน (ร้อยละ 9.1) ตามลำดับ

ผู้ให้การประเมินส่วนใหญ่จบปริญญาตรีจำนวน 6 ท่าน (ร้อยละ 54.5) รองลงมาจบปริญญาเอกจำนวน 3 ท่าน (ร้อยละ 27.3) และจบปริญญาโทจำนวน 2 ท่าน (ร้อยละ 18.2) ตามลำดับ

ผู้ให้การประเมินส่วนใหญ่จบมีประสบการณ์ 21 ปีขึ้นไปจำนวน 7 ท่าน (ร้อยละ 63.6) รองลงมา มีประสบการณ์ระหว่าง 6-10 ปี จำนวน 2 คน (ร้อยละ 18.2) และมีประสบการณ์ระหว่าง 11-15 ปี จำนวน 2 คน (ร้อยละ 18.2) ตามลำดับ

ผู้ให้การประเมินเป็นตำรวจจำนวน 2 ท่าน (ร้อยละ 18.2) แพทย์นิติเวชจำนวน 2 ท่าน (ร้อยละ 18.2) พนักงานอัยการจำนวน 2 ท่าน (ร้อยละ 18.2) อาจารย์มหาวิทยาลัยจำนวน 2 ท่าน (ร้อยละ 18.2) พิสูจน์หลักฐานจำนวน 1 ท่าน (ร้อยละ 9.1) ทนายความจำนวน 1 ท่าน (ร้อยละ 9.1) และผู้พิพากษาจำนวน 1 ท่าน (ร้อยละ 9.1) ตามลำดับ

ตารางที่ 22 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้การประเมิน

ที่	ข้อมูลประชากร	รายละเอียด	จำนวน	ร้อยละ
1	เพศ	ชาย	10	90.9
		หญิง	1	9.1
		รวม	11	100
2	อายุ	31-40 ปี	2	18.2
		41-50 ปี	5	45.5
		51-60 ปี	3	27.3
		61 ปีขึ้นไป	1	9.1
		รวม	11	100
3	วุฒิการศึกษา	ปริญญาตรี	6	54.5
		ปริญญาโท	2	18.2
		ปริญญาเอก	3	27.3
		รวม	11	100
4	ประสบการณ์	1-5 ปี	-	-
		6-10 ปี	2	18.2
		11-15 ปี	2	18.2
		16-20 ปี	-	-
		21 ปีขึ้นไป	7	63.6
		รวม	11	100
5	ตำแหน่งงาน	ตำรวจ	2	18.2
		แพทย์นิติเวช	2	18.2
		พิสูจน์หลักฐาน	1	9.1
		พนักงานอัยการ	2	18.2
		ทนายความ	1	9.1
		ผู้พิพากษา	1	9.1
		อาจารย์มหาวิทยาลัย	2	18.2
		รวม	11	100

ที่มา: ผู้วิจัย

ตอนที่ 2 การประเมินประเด็นการพัฒนาระบบฯ รวมประเด็นการพัฒนาฯ ทั้งสิ้น 71 ประเด็น แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ตามแนวคิดทฤษฎีเชิงระบบ คือ

1. ประเด็นการพัฒนาปัจจัยนำเข้า (Input) ตามหลัก 4M ประกอบด้วย การพัฒนาด้านบุคลากร (Man) จำนวน 7 ประเด็น ด้านงบประมาณและค่าตอบแทน (Money) จำนวน 7 ประเด็น ด้านวัสดุอุปกรณ์ (Material) จำนวน 6 ประเด็น และการพัฒนาด้านวิธีการ (Method) จำนวน 11 ประเด็น รวมประเด็นการพัฒนาฯ ตามหลัก 4M จำนวน 31 ประเด็น

2. ประเด็นการพัฒนาระบบการ (Process) ตามหลัก POCCC ประกอบด้วย การพัฒนาด้านการวางแผน (Planning) จำนวน 4 ประเด็น ด้านการจัดการองค์การ (Organizing) จำนวน 7 ประเด็น ด้านการสั่งการ (Commanding) จำนวน 2 ประเด็น ด้านการควบคุม (Controlling) จำนวน 4 ประเด็น และการพัฒนาด้านการประสานงาน (Coordinating) จำนวน 1 ประเด็น รวมประเด็นการพัฒนาฯ ตามหลัก POCCC จำนวน 18 ประเด็น

3. ประเด็นการพัฒนาสภาพแวดล้อมของระบบ (Environment) ตามหลักกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ประกอบด้วย การพัฒนาในชั้นสอบสวนจำนวน 6 ประเด็น ในชั้นสั่งคดีจำนวน 5 ประเด็น และการพัฒนาในชั้นพิจารณาคดีและสืบพยานจำนวน 11 ประเด็น รวมประเด็นการพัฒนาฯ ตามหลักกระบวนการยุติธรรมทางอาญา จำนวน 22 ประเด็น

เกณฑ์การประเมิน

การประเมินความเหมาะสม (Propriety) ความเป็นไปได้ (Feasibility) ความสอดคล้อง (Congruity) และการนำไปใช้ประโยชน์ (Utility) โดยให้คะแนน 5 ระดับ ดังนี้

1. ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
2. ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก
3. ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
4. ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
5. ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

โดยมีเกณฑ์การพิจารณารับรองความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความสอดคล้อง และการนำไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

1. ความเหมาะสม (Propriety) พิจารณาจากการใช้ถ้อยคำ สำนวน การจัดกลุ่ม หรือ ลำดับของข้อเสนอของโครงสร้างแต่ละส่วนว่ามีความครอบคลุมประเด็นการพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมในงานยุติธรรมทางอาญา

2. ความเป็นไปได้ (Feasibility) พิจารณาจากทรัพยากรของระบบ และความเป็นไปได้ในการปรับปรุงระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายที่เอื้อต่อการปฏิบัติได้

3. ความสอดคล้อง (Congruity) พิจารณาจากบริบทของสังคม ร่างพระราชบัญญัติ ตำรวจแห่งชาติฯ ร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีอาญา มาตรการการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการตามแผนยุทธศาสตร์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในด้านการอำนวยความสะดวกทางอาญาฯ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยว่ามีความสอดคล้องกับประเด็นการพัฒนาฯ

4. การนำไปใช้ประโยชน์ (Utility) ได้จริง พิจารณาจากผลดีที่จะเกิดขึ้นต่อประชาชน ชุมชน สังคม และประเทศชาติโดยรวม

การแปลผลข้อมูลจากการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย

การประเมินความเหมาะสม (Propriety) ความเป็นไปได้ (Feasibility) ความสอดคล้อง (Congruity) และการนำไปใช้ประโยชน์ (Utility) โดยให้คะแนน 5 ระดับ ดังนี้

1. ระดับ 4.51 – 5.00 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
2. ระดับ 3.51 – 4.50 หมายถึง เห็นด้วยมาก
3. ระดับ 2.51 – 3.50 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
4. ระดับ 1.51 – 2.50 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
5. ระดับ 1.00 – 1.50 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ตัวย่อ หน่วยงานที่รับผิดชอบ

1. สตช. ย่อมาจาก สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
2. อว. ย่อมาจาก กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
3. สธ. ย่อมาจาก กระทรวงสาธารณสุข
4. อสส. ย่อมาจาก สำนักงานอัยการสูงสุด
5. ยธ. ย่อมาจาก กระทรวงยุติธรรม

6. อ. ร่วมกับ สธ. และ สตช. พัฒนาการหลักสูตรเฉพาะสำหรับแพทย์ทั่วไปหรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่ห่างไกลที่ประสงค์จะทำงานด้านการชันสูตรพลิกศพอีกทางหนึ่ง	3.91	1.30	มาก	3.27	1.90	ปานกลาง	3.64	1.29	มาก	3.91	1.22	มาก
7. สธ. ร่วมกับ สตช. พัฒนาระบบการจัดสรรแพทย์ในเขตพื้นที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานครอบคลุมทุกพื้นที่	3.82	1.40	มาก	3.09	1.45	ปานกลาง	3.00	1.41	ปานกลาง	3.64	1.63	มาก
2. ด้านงบประมาณ (Money)	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ความสอดคล้อง			การนำไปใช้		
	$\bar{X}$	SD	การแปลผล	$\bar{X}$	SD	การแปลผล	$\bar{X}$	SD	การแปลผล	$\bar{X}$	SD	การแปลผล
8. สตช. พัฒนาระบบการจัดสรรงบประมาณโดยอำนวยความสะดวกในการเบิกจ่ายให้แก่พนักงานสอบสวนเพื่อซื้อหาวัสดุอุปกรณ์ตามความจำเป็นด้วยตนเองพร้อมรับการดำเนินงานกรณีต่าง ๆ ให้มีความสะดวกคล่องตัว	4.09	1.58	มาก	2.91	1.30	ปานกลาง	3.55	1.29	มาก	4.09	1.30	มาก
9. สตช. พัฒนาระบบการบริหารค่าตอบแทนของพนักงานสอบสวนให้เพียงพอโดยพิจารณาส่วนที่พนักงานสอบสวนใช้จ่ายเพื่อการปฏิบัติงานด้วย เงินค่าเดินทาง ค่าน้ำมันรถ ค่าวัสดุสิ้นเปลืองต่าง ๆ ฯลฯ	4.00	1.61	มาก	3.00	1.41	ปานกลาง	3.64	1.29	มาก	3.90	1.30	มาก
10. สตช. พัฒนาระบบการบริหารจัดการค่าตอบแทนให้แก่แพทย์นิติเวชอย่างเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ	3.27	1.55	ปานกลาง	2.82	1.17	ปานกลาง	3.36	1.50	ปานกลาง	3.82	1.47	มาก

11. สถช. พัฒนาระบบการวางแผนการใช้งบประมาณในการขึ้นสูตรพลิกศพและค่าใช้จ่ายในการตรวจทางนิติวิทยาศาสตร์ที่มีราคาแพงให้คุ้มค่า	3.64	1.63	มาก	3.00	1.55	ปานกลาง	3.27	1.42	ปานกลาง	3.45	1.29	ปานกลาง
12. สถช. พัฒนาระบบการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการขยายศพเพื่อส่งไปตรวจ ณ โรงพยาบาลที่มีความพร้อมรวมถึงส่งศพกลับภูมิลำเนาให้มีความสะดวกคล่องตัว	3.90	1.30	มาก	3.09	1.30	ปานกลาง	3.18	1.08	ปานกลาง	3.90	1.14	มาก
13. สถช. พัฒนาระบบการพิจารณาค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานเทียบเท่ากับข้าราชการอื่นเพื่อสร้างแรงจูงใจในการทำงาน ไม่ให้ลาออกหรือย้ายสายงาน	4.27	1.27	มาก	3.09	1.38	ปานกลาง	3.55	1.37	มาก	3.90	1.30	มาก
14. สถช. พัฒนาระบบการวางแผนการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการสนับสนุนการดำเนินงานพิสูจน์หลักฐานหรือการเกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน	4.00	1.26	มาก	3.18	1.25	ปานกลาง	3.55	1.29	มาก	4.00	1.26	มาก
3. ด้านวัสดุอุปกรณ์ (Material)	ความเหมาะสม		ความเหมาะสม		ความเหมาะสม		ความสอดคล้อง		การนำไปใช้			
	$\bar{X}$	SD	การแปลผล	$\bar{X}$	SD	การแปลผล	$\bar{X}$	SD	การแปลผล	$\bar{X}$	SD	การแปลผล
15. สถช. พัฒนาการบริหารจัดการด้านวัสดุอุปกรณ์ตามความจำเป็นสำหรับพนักงานสอบสวนอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อรองรับการดำเนินงานให้มีความสะดวกคล่องตัวหรือกรณีเร่งด่วน	4.27	1.35	มาก	3.00	1.26	ปานกลาง	3.45	1.44	ปานกลาง	3.90	1.14	มาก

16. สดช. พัฒนาระบบการจัตุสรวิสุตูปกรณัใหแกพนักงนสอบสวนอยางทั่วถึงเพียงพอเปนมตรฐานเดียวกันทุกสถานึดำรงว	4.27	1.42	มาก	3.09	1.04	ปานกลาง	3.36	1.29	ปานกลาง	3.90	1.38	มาก
17. สช. พัฒนาการจัตุสรวิสุตูปกรณัใหเพียงพอแกแพทยันัตีเวทสำหรับร้งพยาบาลทั่วไป โดยเล็งเห็นความสำคัถุองงนชันสุตรพลัทพในกรค้นหาคความจรึงและอำนาจความยุติธรรมแก่สำคตม	4.00	1.41	มาก	3.00	1.10	ปานกลาง	3.36	1.03	ปานกลาง	4.09	1.14	มาก
18. สช. พัฒนาระบบการบริหารจัตุการวิสุตูปกรณัในการชันสุตรพลัทพให้ม่ประสิทธิภาพ	4.00	1.34	มาก	2.82	1.08	ปานกลาง	3.55	1.21	มาก	4.00	1.26	มาก
19. สดช. พัฒนาระบบการบริหารจัตุการอุปกรณัทางวิทยาศาสตร์บางอยางและการจัตุสรวิสุตึถึนเป็ลือ่งให้เพียงพอเพื่อรองรับสถานการณัฉุกเฉิน	4.09	1.30	มาก	2.73	1.35	ปานกลาง	3.27	1.27	ปานกลาง	3.72	1.27	มาก
20. สดช. สนับสนุนให้จัตุหาวิสุตูปกรณัที่ทันสมัยและจำเป็นต่อกรปฏิบัติงนพิสุจน์หลักฐาน	4.27	1.27	มาก	2.90	1.04	ปานกลาง	3.45	1.29	ปานกลาง	4.00	1.34	มาก
4. ดำเนวิธีการ (Method)	ความเหมาะสม			ความเป็นไปไต้			ความสอดคล้อง			การนำไปใช้		
	$\bar{X}$	SD	การแปลผล	$\bar{X}$	SD	การแปลผล	$\bar{X}$	SD	การแปลผล	$\bar{X}$	SD	การแปลผล
21. สดช. พัฒนฐานข้อมูลเต็เ็นเอเพื่อเก็บเป็นประวัตินาชญกร และนำม่มาใช้อยางเป็นรฐธรรมเพื่อประโยชน์ในงานสืบสวนสอบสวนเช่นเดียวกับลายพิมพ์นิ้วมือ	3.82	1.66	มาก	3.18	1.40	ปานกลาง	3.36	1.36	ปานกลาง	4.27	1.42	มาก

22. อสส., สตช. ในคดีจ้างงานทำให้แยกส่วนออกจากกันระหว่างการผลิตความผิดของผู้จ้างงานในคดีจ้างงานและผู้ถูกจ้าง เพื่อประโยชน์ในการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์เจตนาที่จริงของผู้จ้างงาน	3.30	1.34	ปานกลาง	2.60	1.17	ปานกลาง	2.80	1.14	ปานกลาง	3.40	1.17	ปานกลาง
23. สธ., สตช. พัฒนาการกำหนดขอบเขตพื้นที่การขึ้นสูตรพลิกศพ ณ สถานที่พบศพให้เหมาะสม ปัจจุบันพบปัญหาการกำหนดขอบเขตพื้นที่กว้างเกินไปซึ่งส่งผลกระทบต่อระยะเวลาในการเดินทางตรวจศพ ณ ที่เกิดเหตุของแพทย์นิติเวช	3.55	1.37	มาก	2.73	1.10	ปานกลาง	3.09	1.22	ปานกลาง	3.27	1.10	ปานกลาง
24. สธ., สตช. พัฒนาระบบการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ในห้องปฏิบัติการเพื่อไม่ให้ล่าช้าจนพยานหลักฐานเสียหาย ถูกทำลายหรือเสื่อมสลายไปอันเป็นอุปสรรคต่อการสืบสวนสอบสวนอย่างต่อเนื่องหรือการส่งฟ้องคดีล่าช้า หรือเป็นปัญหาเรื่องความชัดเจนในการพิจารณาคดี	3.91	1.38	มาก	3.36	1.50	ปานกลาง	3.90	1.38	มาก	4.18	1.17	มาก
25. สธ., สตช. พัฒนาลักษณะอ้างอิงกรณีแพทย์นิติเวชแต่ละสถาบันให้ความเห็นไม่ตรงกัน อาทิ รพ. ตำรวจ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ วรรณคดีศาสตร์ ฯลฯ	3.70	1.42	มาก	3.50	1.35	ปานกลาง	3.20	1.23	ปานกลาง	3.80	1.40	มาก
26. สธ., สตช. พัฒนาระบบการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ของคุณภาพและทนายความทั้งสองฝ่าย	3.82	1.40	มาก	3.91	1.30	มาก	3.45	1.57	ปานกลาง	3.73	1.42	มาก

31. สธ., สดช., อสส., ศาล ร่วมกันพัฒนาการใช้ คำอธิบายกฎหมายให้ทันสมัย ใช้ภาษาทางการที่ พนักงานสอบสวน แพทย์นิติเวช หรือเจ้าหน้าที่ พิสูจน์หลักฐานสามารถเข้าใจได้ง่าย เช่น กฎหมาย เกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพในประเทศไทยค่อนข้าง เก่าทำให้เกิดความสับสนได้ เช่น พนักงานแยกธาตุ ข้าหลวงประจำจังหวัด ฯลฯ	4.00	1.10	มาก	3.36	1.21	ปานกลาง	3.55	1.44	มาก	3.91	1.22	มาก
---	------	------	-----	------	------	---------	------	------	-----	------	------	-----

ประเด็นการพัฒนากระบวนการ (ตามหลัก POCCC)

1. ด้านการวางแผน (Planning)	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้		ความสอดคล้อง		การนำไปใช้				
	X	SD	X	SD	X	SD	X	SD			
32. สดช. พัฒนาระบบการกำหนดแผนงานตาม ยุทธศาสตร์ที่สามารถรองรับงานเฉพาะหน้าซึ่งเป็น เรื่องเผชิญเหตุ	4.00	1.26	3.27	1.10	ปานกลาง	3.64	1.21	มาก	4.00	1.26	มาก
33. พัฒนาระบบการกำหนดแผนงานครุภัณฑ์กิจกรรมที่ และภาระงานประจำของบุคลากรที่จะสามารถนำแผนงาน ไปปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายได้จริง	3.91	1.30	3.27	1.10	ปานกลาง	3.55	1.13	มาก	3.82	1.08	มาก
34. สดช. พัฒนาระบบการวางแผนการประเมินผล ตามแผนยุทธศาสตร์จากหน่วยงานภายนอกโดย พิจารณาเพิ่มเติมตัวชี้วัด เช่น การอำนวยความสะดวก แก่ประชาชนอย่างไร้ข้อสงสัยในการใช้สิทธิเข้าถึงงาน	4.36	1.29	2.91	1.22	ปานกลาง	3.64	1.36	มาก	4.45	1.21	มาก

37. 2) ปัญหาองค์กรทางการเมือง พ่อค้า นักธุรกิจ หรือองค์กรอื่นที่มีอิทธิพลมีอำนาจเข้าครอบงำ แทรกแซงองค์กรตำรวจ	3.90	1.66	มาก	2.70	1.77	ปานกลาง	3.40	1.58	ปานกลาง	4.20	1.23	มาก
38. 3) ปัญหาการบริหารจัดการภายในองค์กรทำให้พนักงานสอบสวนตามอัตราครองสามารถโยกย้ายเปลี่ยนสายงานได้จึงมีพนักงานสอบสวนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน	3.80	1.48	มาก	2.90	1.37	ปานกลาง	3.50	1.35	ปานกลาง	3.60	1.26	มาก
39. 4) ปัญหาการจัดโครงสร้างองค์กรไม่สอดคล้องกับลักษณะงานสอบสวน งานนิติเวช และงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ	3.80	1.48	มาก	2.90	1.37	ปานกลาง	3.50	1.35	ปานกลาง	3.70	1.42	มาก
40. 5) ปัญหาการผลักดันการปฏิรูปองค์กรตำรวจ ถูกคัดค้าน ทำให้ไม่สามารถปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาองค์กรตำรวจให้เป็นองค์กรรักษากฎหมายเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง	3.90	1.52	มาก	2.30	1.25	น้อย	3.00	1.50	ปานกลาง	4.00	1.25	มาก
41. 6) ปัญหาการจำกัดขอบเขตการให้บริการของสถาบันนิติเวช โรงพยาบาลตำรวจ เฉพาะภายในกรุงเทพฯ และปริมณฑล	3.20	1.32	ปานกลาง	2.70	1.34	ปานกลาง	2.90	1.45	ปานกลาง	3.40	1.26	ปานกลาง
42. 7) ปัญหาการจำกัดงบประมาณและอัตราค่าจ้างของสถาบันนิติเวช โรงพยาบาลตำรวจ	3.38	1.60	ปานกลาง	2.75	1.39	ปานกลาง	2.75	1.49	ปานกลาง	3.25	1.49	ปานกลาง

3. ด้านการสั่งการ (Commanding)	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ความสอดคล้อง			การนำไปใช้		
	$\bar{X}$	SD	การแปลผล	$\bar{X}$	SD	การแปลผล	$\bar{X}$	SD	การแปลผล	$\bar{X}$	SD	การแปลผล
43. สดช. พัฒนาระบบการสั่งการ แต่ตั้งผู้บังคับบัญชาโดยพิจารณาจากระบบอาวุโส ความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ความเชี่ยวชาญในงานสอบสวน เข้าใจคน สามารถบริหารสั่งการได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.10	1.66	มาก	2.30	1.42	น้อย	3.30	1.34	ปานกลาง	3.80	1.14	มาก
44. สดช. พัฒนาระบบการสั่งการ เปลี่ยนแปลงโยกย้ายพนักงานสอบสวนด้วยหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนและเป็นธรรม เพื่อสร้างขวัญกำลังใจในภาคปฏิบัติงาน เพื่อประสิทธิภาพในการบริหารงานภายในหน่วยงานมีความต่อเนื่อง	3.90	1.66	มาก	2.50	1.58	น้อย	3.40	1.43	ปานกลาง	3.90	1.20	มาก
4. ด้านการควบคุม (Controlling)	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ความสอดคล้อง			การนำไปใช้		
$\bar{X}$	SD	การแปลผล	$\bar{X}$	SD	การแปลผล	$\bar{X}$	SD	การแปลผล	$\bar{X}$	SD	การแปลผล	
45. สดช. พัฒนาระบบที่มีประสิทธิภาพในการกำกับดูแล ควบคุม ตรวจสอบและประเมินผลการทำงาน ของพนักงานสอบสวนจากหน่วยงานภายนอก โดยรับฟังความเห็นจากประชาชนเพื่อค้นหาข้อบกพร่องมากกว่าผลิตภัณฑ์ในเชิงอุดมคติ	3.80	1.23	มาก	3.00	0.82	ปานกลาง	3.40	1.26	ปานกลาง	3.50	1.08	มาก
46. สดช. พัฒนาระบบการกำกับดูแลและบริหารงานให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเข้าถึงงานสอบสวนได้อย่าง	3.80	1.62	มาก	2.60	1.35	ปานกลาง	3.60	1.35	มาก	4.00	1.15	มาก

<p>อารยประเทศ เช่น ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกาฝรั่งเศส ฯลฯ โดยให้พนักงานอัยการหรือเจ้าหน้าที่สอบสวนคดีอาญาจากองค์กรอัยการร่วมทำงานกับพนักงานสอบสวน นับตั้งแต่การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ การรวบรวมพยานหลักฐาน การสอบสวน และการทำสำนวนส่งฟ้องคดีเพื่อให้กระบวนการในการสอบสวนฟ้องร้องไม่อยู่ในอำนาจขององค์กรใดโดยเฉพาะ แต่มีการคานอำนาจซึ่งกันและกัน ดังนี้</p> <p>1) การสอบสวนฟ้องร้องเป็นกระบวนการเดียวกันไม่อาจแบ่งแยกได้และต้องอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบขององค์กรอัยการ</p> <p>2) พนักงานอัยการมีอำนาจรับร้องทุกข์ คำกล่าวโทษ ดำเนินการสอบสวนหรือเข้าควบคุมการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ชั้นผู้ตรพelikพรามตลอดถึงการแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจที่เห็นสมควรเพื่อรวบรวมพยาน หลักฐานประกอบ การพิจารณาสั่งคดี</p>	4.50	0.71	มาก	3.00	1.33	ปานกลาง	4.00	0.94	มาก	4.20	1.32	มาก
<p>อสส. ร่วมกับ ศาล, ยธ., สธ. และ สตช. พัฒนากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้ทันสมัยเพื่อให้กลไกการตรวจ สอบดวงตุลซึ่งกันและกันมีประสิทธิภาพและนำมาใช้แนวทางปฏิบัติ โดยมีประเด็นการพัฒนา ดังนี้</p>												

57. 1) กำหนดกรอบเวลาให้พนักงานสอบสวนทำสำนวนให้แล้วเสร็จก่อนระยะเวลาพัก โดยเผื่อเวลาให้พนักงานอัยการสามารถสั่งสอบเพิ่มเติมหรือสั่งให้พนักงานสอบสวนค้นหาพยานหลักฐานที่สำคัญแห่งคดีเพิ่มเติมได้	4.30	0.95	มาก	3.00	1.33	ปานกลาง	3.80	0.92	มาก	4.00	1.25	มาก
58. 2) สร้างกลไกป้องกันพนักงานสอบสวนอ้างเวลาในการส่งสำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการล่าช้าทำให้เป็นอุปสรรคต่อการสั่งสอบเพิ่มเติมหรือรวบรวมพยาน หลักฐานที่สำคัญแห่งคดีเพิ่มเติมเพื่อแก้ปัญหาความบกพร่องในเรื่องความสมบูรณ์ของสำนวนการสอบสวนและความครบถ้วนของพยานหลักฐานในคดีฆาตกรรม	3.90	1.10	มาก	3.10	1.37	ปานกลาง	3.60	1.26	มาก	3.90	1.29	มาก
59. 3) การให้พนักงานอัยการหรือเจ้าหน้าที่สอบสวนคัดง้างจากองค์การอัยการมีส่วนร่วมในการตรวจสถานที่เกิดเหตุ รวบรวมพยานหลักฐาน ทำสำนวนและสั่งฟ้องคดีร่วมกับพนักงานสอบสวนหรือพิสูจน์หลักฐาน เพื่อให้พยานหลักฐานครบถ้วนสอดคล้องตามประเด็นที่พนักงานอัยการสั่งฟ้องต่อศาล และเป็นการแก้ปัญหาในการสั่งสอบหรือให้รวบรวมเอกสารเพิ่มเติมหากพยานหลักฐาน ถูกทำลายหรือสูญสลายหายไปตามกาลเวลาก็ด้วย												

67. 2) สนับสนุนให้หน่วยงานความมีเงินเดือนหรือค่าตอบแทนเพื่อประโยชน์ในการแสวงหาพยานหลักฐานและริเริ่มฟ้องร้องคดีแก่ประชาชนผู้เสียหายได้อย่างอิสระและมีประสิทธิภาพ โดยสามารถแสวงหาพยานหลักฐานเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ	2.80	1.40	ปานกลาง	2.70	1.34	ปานกลาง	2.70	1.45	ปานกลาง	2.70	1.25	ปานกลาง	2.80	1.48	ปานกลาง
68. 3) สภาพทนายความประสานความร่วมมือกับภาครัฐและภาคเอกชน เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงยุติธรรม องค์กรธนาคาร หรือองค์กรโทรคมนาคม ฯลฯ เพื่อให้ทนายความ สามารถแสวงหาพยานหลักฐานทางคดีได้ด้วยตนเอง เช่น หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ บัญชีธนาคาร ข้อมูลการติดต่อสื่อสาร ฯลฯ	3.20	1.48	ปานกลาง	3.10	1.45	ปานกลาง	3.10	1.57	ปานกลาง	3.30	1.25	มาก	3.40	1.43	ปานกลาง
69. 4) สภาพทนายความปรับปรุงให้เป็นองค์กรหลักในการจัดทำทนายความให้แก่คู่ความทั้งสองฝ่าย	3.70	1.57	มาก	3.20	1.32	ปานกลาง	3.20	1.32	ปานกลาง	3.20	1.35	มาก	3.80	1.62	มาก
70. 5) สภาพทนายความสร้างกลไกการตรวจสอบควบคุม และบทลงโทษ หากทนายความฝ่าฝืนกฎระเบียบนำพยานหลักฐานไปใช้ผิดวัตถุประสงค์	3.80	1.48	มาก	3.80	1.32	ปานกลาง	3.20	1.32	ปานกลาง	3.20	1.35	ปานกลาง	3.70	1.16	มาก
71. 6) สภาพทนายความและกระทรวงยุติธรรมร่วมกันพิจารณาประเมินผลการดำเนินงาน ด้านการอำนวยความสะดวกหลังจากรับสภาพทนายความ	4.00	0.82	มาก	3.10	1.20	ปานกลาง	3.10	1.20	ปานกลาง	3.10	1.41	มาก	4.00	1.25	มาก

การวิเคราะห์ประเด็นการพัฒนากระบวนการปฏิบัติงาน หลักฐานฯ จำนวน 71 ประเด็น จากค่าเฉลี่ย ค่า เบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลความถี่ จาก ความถี่ของผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด	ความเหมาะสม	ความถี่	ความเป็นไปได้	ความถี่	ความสอดคล้อง	ความถี่	ความนำไปใช้	ความถี่
	มากที่สุด	-	มากที่สุด	-	มากที่สุด	-	มากที่สุด	-
	มาก	63 ประเด็น	มาก	2 ประเด็น	มาก	32 ประเด็น	มาก	61 ประเด็น
	ปานกลาง	8 ประเด็น	ปานกลาง	65 ประเด็น	ปานกลาง	39 ประเด็น	ปานกลาง	10 ประเด็น
	น้อย	-	น้อย	4 ประเด็น	น้อย	-	น้อย	-
	น้อยที่สุด	-	น้อยที่สุด	-	น้อยที่สุด	-	น้อยที่สุด	-
รวม	2 ระดับ	71 ประเด็น	3 ระดับ	71 ประเด็น	2 ระดับ	71 ประเด็น	2 ระดับ	71 ประเด็น

ที่มา: ผู้วิจัย

จากตารางที่ 23 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเพื่อแปลผลการประเมินประเด็นการพัฒนาฯ จำนวน 71 ประเด็น จากความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิโดยการให้คะแนน 5 ระดับ (1 - 5 คะแนน) พบว่า

ในด้านความเหมาะสม ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าประเด็นการพัฒนาส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมาก และรองลงมามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง คือ จำนวน 63 ประเด็น และจำนวน 8 ประเด็น ตามลำดับ

ในด้านความเป็นไปได้ ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าประเด็นการพัฒนาส่วนใหญ่มีความเป็นไปได้ในระดับปานกลาง รองลงมามีความเหมาะสมในระดับน้อย และมีความเหมาะสมในระดับมาก คือ จำนวน 65 ประเด็น, 4 ประเด็น และจำนวน 2 ประเด็น ตามลำดับ

ในด้านความสอดคล้อง ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าประเด็นการพัฒนาส่วนใหญ่มีความสอดคล้องในระดับปานกลาง และรองลงมามีความเหมาะสมในระดับมาก คือ จำนวน 39 ประเด็น และจำนวน 32 ประเด็น ตามลำดับ

ในด้านความนำไปใช้ ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าประเด็นการพัฒนาส่วนใหญ่นำไปใช้ประโยชน์ในระดับมาก และรองลงมามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง คือ จำนวน 61 ประเด็น และจำนวน 10 ประเด็น ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ลักษณะคำถามแบบปลายเปิด เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมในงานยุติธรรมทางอาญา

แพทย์นิติเวช

1. ปัจจุบันแพทย์นิติเวชได้รับการควบคุมมาตรฐานทางวิชาชีพโดยแพทยสภา ไม่ควรถูกระเบียบของหน่วยงานอื่นมาควบคุมเพราะจะทำให้ถ่วงดุลอำนาจลดลง
2. DNA เป็นข้อมูลละเอียดอ่อน (sensitive) ที่การวางระบบควรได้รับความเห็นจากหลายฝ่าย
3. การพัฒนาหลักเกณฑ์อ้างอิงกรณีแพทย์นิติเวชแต่ละสถาบันให้ความเห็นไม่ตรงกัน ควรพัฒนาควบคู่ไปกับความสามารถในการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานของศาลประกอบพยานแวดล้อมอื่น ซึ่งหลายประเทศก็ใช้วิธีนี้

ทนายความ

1. เร่งสนับสนุนความเท่าเทียมในทางพยานหลักฐานในการต่อสู้คดี โดยพนักงานอัยการ ตำรวจ ทนายความ ควรแสวงหาพยานหลักฐานได้ ออกหมายได้เหมือนกัน
2. พนักงานอัยการเป็นเจ้าหน้าที่รัฐ แต่ปิดบังพยานหลักฐานในวันตรวจพยานหลักฐานโดยหวังเพียงให้แฉ่งในคดี
3. ไม่ควรมีความดีความชอบของตำรวจและพนักงานอัยการในกรณีแพ้หรือชนะคดี
4. กรณีที่คดีสามารถยอมความกันได้ศาลชั้นต้น ผู้พิพากษาไม่ควรได้ความดีความชอบจากการไกล่เกลี่ยคู่ความ
5. ระยะเวลาในการโยกย้ายพนักงานอัยการ ผู้พิพากษาควรจะมากกว่าในปัจจุบัน ปัจจุบันย้ายบ่อย บางคดีต้องใช้ความเข้าใจสำนวน จำเลยจะเสียเปรียบ

ตำรวจ 1

1. การแทรกแซงกระบวนการยุติธรรม (เบื้องต้น) ชั้นพนักงานสอบสวนโดยผู้แทรกแซงไม่เข้าใจระหว่างชั้น “สืบสวน” กับ “สอบสวน” จะอ้างว่าเพื่อติดตามการทำงานของตำรวจโดยหารู้ไม่ว่าอยู่ในชั้นสอบสวนแล้วเกิดขึ้นได้ยากมากไม่ว่าจะเป็นกรณีการในสภาทั้งสองเสียง และตัวบุคคลหลากหลายสาขาอาชีพ
2. หน่วยงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ควรมีมากกว่าหนึ่งหน่วยงานแต่จะต้องสร้างมาตรฐานกลางขึ้นมาให้ได้ ไม่ว่าจะมาตรฐานการรักษาสถานที่เกิดเหตุ เก็บพยานหลักฐาน ตรวจ รายงานผลการตรวจต้องเป็นมาตรฐานเดียวกัน แต่ต้องพึงระวังในเรื่องให้งานนิติวิทยาศาสตร์กับเอกชนทำได้ด้วย เพราะจะขัดกับหลักความยุติธรรมอาจซื้อได้ด้วยเงิน

3. พนักงานสอบสวน พิสูจน์หลักฐาน นิติเวชฯ บุคลากรจะต้องปราศจากการแทรกแซงผู้บังคับบัญชาไม่สามารถให้คุณโทษได้ จึงต้องให้เป็นตำแหน่งเลื่อนไหล (ขณะนี้พนักงานสอบสวนไม่เลื่อนไหล)

4. ต้นธารแห่งความยุติธรรม “ตำรวจ” จะต้องเร่งผลักดันให้มีการปฏิรูป โดยเฉพาะงานสอบสวนจะต้องให้ปราศจากการแทรกแซงโดยเฉพาะการเมือง และต้องปฏิรูปการสอบสวนของตำรวจอันเป็นต้นธารอย่างเร่งด่วน เพราะหน้าที่ต้นธารจะต้องใสสะอาด การให้พนักงานอัยการมาร่วมทำการสอบสวนตั้งแต่ต้นก็ควรกำหนดรูปแบบให้เหมาะสมเพราะหากไม่แล้วจะกลายเป็นการรวบหรือควมรวมงานสอบสวนเบื้องต้นแทนที่จะมีการถ่วงดุลกัน

5. การขึ้นสูตรพลิกศพ การทำสำนวนขึ้นสูตรพลิกศพ ป.วิอาญา มาตรา 150 และมาตราอื่นที่เกี่ยวข้องบัญญัติไว้ค่อนข้างสมบูรณ์แล้วโดยเฉพาะที่ถามในข้อ 4 หน้า 11

ตำรวจ 2

ปัญหาสำคัญของงานสอบสวน พิสูจน์หลักฐาน และนิติวิทยาศาสตร์ คือ การอยู่ในระบบยศและการปกครองบังคับบัญชาและ “วินัยแบบทหาร” ซึ่งขัดต่อธรรมชาติของงานกระบวนการยุติธรรมที่ผู้ปฏิบัติต้องมีอิสระในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพ มิใช่เกรงใจหรือแม้กระทั่ง “ฟัง” คำสั่งของผู้บังคับบัญชาที่สูงกว่าและผู้บังคับบัญชาส่วนใหญ่ก็ไม่ใช่ผู้มีความรู้ทางกฎหมาย แต่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจต่าง ๆ กันมากมาย สิ่งผิด สิ่งถูก ก่อให้เกิดความเสียหายต่อการสอบสวน รวบรวมพยานหลักฐานอย่างร้ายแรงยิ่ง

ทางแก้ไขแท้จริง คือ ต้องแยกงานสอบสวนออกจากตำรวจฝ่ายป้องกันอาชญากรรมให้มีความเจริญก้าวหน้าในสายงานของตน แต่งตั้งโยกย้ายข้ามสายไม่ได้ มี “คณะกรรมการสอบสวน” เป็นหน่วยพิจารณาแต่งตั้งเลื่อนตำแหน่ง เลื่อนเงินเดือนและลงโทษทางวินัยในลักษณะเดียวกับ “อัยการ”

ยิ่งถ้ายกเลิกระบบยศแบบทหารได้ยิ่งดี ใช้ระบบการปกครองแบบข้าราชการพลเรือนอัยการ และศาล

การสอบสวนต้องแก้กฎหมายให้อัยการมีอำนาจเข้าตรวจสอบตั้งแต่เกิดเหตุ เก็บพยานหลักฐาน และสั่งการสอบสวนในคดีที่สำคัญหรือคดีที่ซับซ้อน

การเสนอศาลออกหมายจับต้องได้รับความเห็นชอบตรวจพยานหลักฐานจากอัยการ โดยอัยการต้องแน่ใจว่า เมื่อจับตัวมาแล้วจะสามารถสั่งฟ้องและพิสูจน์ความผิดให้ศาลพิพากษาลงโทษได้อย่างแน่นอนเท่านั้น

ส่วนพิสูจน์หลักฐานและแพทย์นิติเวชตำรวจควรให้เป็นข้าราชการที่ไม่มียศเพราะไม่มีความจำเป็นอะไร เป็นการสร้างความเชื่อถือต่อประชาชน เป็นแนวทางตามร่าง พรบ.ตร. ฉบับ ม.ย. อยู่แล้ว

11. สดช. พัฒนาระบบการวางแผนการใช้งบประมาณ...	2	18.2	1	9.1	1	9.1	1	9.1	1	1	2	18.2	5	45.5
12. สดช. พัฒนาระบบการจัดสรรงบประมาณการขนย้ายศพ..	1	9.1	-	-	3	27.3	2	18.2	5	45.5				
13. สดช. พัฒนาระบบการพิจารณาค่าตอบแทน พฐ... ..	1	9.1	-	-	1	9.1	2	18.2	7	63.6				
14. สดช. พัฒนาระบบการวางแผนการจัดสรรงบประมาณ..	1	9.1	-	-	2	18.2	3	27.3	5	45.5				
ด้านวัสดุอุปกรณ์ (Materials)														
15. สดช. พัฒนาการบริหารจัดการด้านวัสดุอุปกรณ์..	1	9.1	-	-	2	18.2	-	-	8	72.7				
16. สดช. พัฒนาระบบการซื้อวัสดุอุปกรณ์ให้แก่ พงส....	1	9.1	1	9.1	-	-	1	9.1	8	72.5				
17. สช. พัฒนาการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอแก่แพทย์นิติเวช...	1	9.1	1	9.1	1	9.1	2	18.2	6	54.5				
18. สช. พัฒนาระบบการบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์ในการชันสูตร...	1	9.1	1	9.1	-	-	4	36.4	5	45.5				
19. สดช. พัฒนาระบบการบริหารจัดการอุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์.....	1	9.1	-	-	2	18.2	2	18.2	6	54.5				
20. สดช. สนับสนุนให้จัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัยและจำเป็น....	1	9.1	-	-	1	9.1	2	18.2	7	63.6				
ด้านวิธีการ (Method)														
21. สดช. พัฒนาระบบข้อมูลสถิติเอ็นเอเพื่อเก็บเป็นประวัติอาชญากร.....	2	18.2	1	9.1	-	-	2	18.2	6	54.5				
22. อสส, สดช. ในคดีจ้างวานฆ่าให้แยกสำนวนออกจกกัน..	1	9.1	2	18.2	2	18.2	3	27.3	2	18.2				
23. สช, สดช. พัฒนาการกำหนดขอบเขตพื้นที่การชันสูตรพลิกศพ...	1	9.1	2	18.2	1	9.1	4	36.4	3	27.3				
24. สช, สดช. พัฒนาระบบการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์.....	1	9.1	1	9.1	1	9.1	3	27.3	5	45.5				

25. สช., สตช. พัฒนาหลักสูตรอ้างอิงกรณีแพทยนิเวศ...	1	9.1	1	9.1	2	18.2	2	18.2	4	36.4
26. สช., สตช. พัฒนาระบบการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์...	1	9.1	1	9.1	2	18.2	2	18.2	5	45.5
27. สช., สตช. พัฒนากลไกตรวจสอบการทำงานของแพทย์นิติเวช...	1	9.1	-	-	3	27.3	2	18.2	5	45.5
28. สช., สตช. พัฒนาระบบการขยายศัพทให้มีประสิทธิภาพ...	1	9.1	-	-	2	18.2	2	18.2	6	54.5
29. สช., สตช. พัฒนาหลักสูตรการอ้างอิงกรณีนิติเวชการ...	1	9.1	2	18.2	1	9.1	3	27.3	4	36.4
30. สตช., สช., อสส. กระทรวงยุติธรรม ร่วมกันศึกษาและนำนวัตกรรมที่ทันสมัยและเทคโนโลยี...	1	9.1	-	-	2	18.2	3	27.3	5	45.5
31. สช., สตช., อสส., ศาล ร่วมกันพัฒนาการใช้โดยคำในกฎหมาย...	-	-	1	9.1	3	27.3	2	18.2	5	45.5
2. กระบวนการ (Process)										
ด้านการวางแผน (Planning)										
32. สตช. พัฒนาระบบการกำหนดแผนงานตามยุทธศาสตร์...	1	9.1	-	-	2	18.2	3	27.3	5	45.5
33. พัฒนาระบบการกำหนดแผนงานควบคุมดำเนินงาน...	1	9.1	-	-	3	27.3	2	18.2	5	45.5
34. สตช. พัฒนาระบบการวางแผนการประเมินผลตามแผน...	1	9.1	-	-	1	9.1	1	9.1	8	72.7
35. สตช. พัฒนาระบบการวางแผนการประเมินผลการทำงาน...	-	-	1	9.1	2	18.2	2	18.2	5	45.5
ด้านการจัดการองค์กร (Organizing)										
36. สตช. พัฒนาระบบการจัดการองค์กรให้เป็นระบบระเบียบ... ดังนี้ 1) ปัญหาการแต่งตั้งโยกย้ายไม่เป็นธรรม การใช้เส้นสาย...	2	18.2	-	-	-	-	2	18.2	6	54.5

37. 2) ปัญหาองค์กรทางการเมือง พ่อค้า นักธุรกิจ....	2	18.2	-	-	1	9.1	1	9.1	6	54.5
38. 3) ปัญหาการบริหารจัดการภายในองค์กรทำให้ พงส....	1	9.1	1	9.1	1	9.1	1	9.1	6	54.5
39. 4) ปัญหาการจัดโครงสร้างองค์กรไม่สอดคล้องกับลักษณะงาน....	1	9.1	1	9.1	2	18.2	1	9.1	5	45.5
40. 5) ปัญหาการผลักดันการปฏิรูปองค์กรตำรวจถูกคัดค้าน....	1	9.1	1	9.1	2	18.2	-	-	6	54.5
41. 6) ปัญหาการจำกัดขอบเขตการให้บริการของสถาบันนิติเวช....	2	18.2	-	-	3	27.3	4	36.4	1	9.1
42. 7) ปัญหาการจัดงบประมาณและอัตราค่าสิ่ง...	2	18.2	-	-	1	9.1	3	27.3	2	18.2
ด้านการสั่งการ (Commanding)										
43. สตช. พัฒนาระบบการสั่งการ แต่งตั้งผู้บังคับบัญชา....	2	18.2	-	-	-	-	1	9.1	7	63.6
44. สตช. พัฒนาระบบการสั่งการ เปลี่ยนแปลงโยกย้าย....	2	18.2	-	-	1	9.1	1	9.1	6	54.5
ด้านการควบคุม (Controlling)										
45. สตช. พัฒนาระบบที่มีประสิทธิภาพในการกำกับดูแล ..	-	-	2	18.2	2	18.2	2	18.2	4	36.4
46. สตช. พัฒนาระบบการกำกับดูแลและบริหารงานให้ประชาชน....	2	18.2	-	-	1	9.1	2	18.2	5	45.5
47. สตช. พัฒนาระบบการบริหารค่าตอบแทนในการทำงาน....	2	18.2	-	-	2	18.2	2	18.2	4	36.4
48. สตช. พัฒนาระบบการบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์ภายในสถานี....	2	18.2	-	-	-	-	4	36.4	4	36.4
ด้านการประสานงาน (Coordinating)										
49. สตช. สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่อำนวยความสะดวกในการทำงานร่วมกัน....	1	9.1	-	-	2	18.2	-	-	7	63.6

3. สภาพแวดล้อมของระบบ (Environment)										
ชั้นสอบสวน										
50. สดข. พัฒนามาตรการ หรือวิธีการตรวจสอบ สั่งการ... ดังนี้										
1) การรณผลตรวจพิสูจน์ฯ ในห้องปฏิบัติการ...	1	9.1	1	9.1	-	-	3	27.3	3	27.3
51. 2) ในบางคดีมีการทำงานร่วมกับแพทย์นิติเวช ...	1	9.1	-	-	3	27.3	3	27.3	4	36.4
52. 3) ในคดีฆาตกรรมที่มีความยุ่งยากซับซ้อนต่างกัน...	1	9.1	1	9.1	-	-	2	18.2	7	63.6
53. 4) การแก้กฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาสร้างความยุ่งยาก...	1	9.1	-	-	4	36.4	1	9.1	4	36.4
54. 5) การถูกแทรกแซงการทำงานตามสายบังคับบัญชา.....	2	18.2	-	-	1	9.1	1	9.1	7	63.6
55. 6) ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์การปฏิบัติงาน...	1	9.1	-	-	1	9.1	4	36.4	5	45.5
ชั้นสังคม										
56. อสส. ร่วมกับ ศาล, ยธ. และ สดข. พัฒนาระบบการตรวจสอบ...	-	-	1	9.1	2	18.2	2	18.2	5	45.5
1) การสอบสวนฟ้องร้องเป็นกระบวนการเดียวกัน...										
2) พนักงานอัยการมีอำนาจรับคำร้องทุกข์....										
57. อสส. ร่วมกับ ศาล, ยธ., สธ. และ สดข. พัฒนากฎหมาย...	-	-	-	-	1	9.1	3	27.3	6	54.5
1) กำหนดกรอบเวลาให้พนักงานสอบสวนทำสำนวน...										
58. 2) สร้างกลไกป้องกันพนักงานสอบสวนล่วงเวลา....	-	-	1	9.1	-	-	4	36.4	5	45.5
59. 3) การให้พนักงานอัยการหรือเจ้าหน้าที่สอบสวนคดีอาญา...	-	-	1	9.1	3	27.3	2	18.2	4	36.4
60. 4) การให้แพทย์นิติเวชมีส่วนร่วมในการตรวจสอบร่างตุล...	1	9.1	1	9.1	-	-	4	36.4	4	36.4

ชั้นพิจารณาดีและสี่ பயาน											
61.	ศาล ร่วมกับ อสส., ยธ., สธ., สศช. และสภาพนาความ...ตั้งนี้ 1) ในประเด็นที่เจทกมีกรใช้พยานหลักฐาน...	1	9.1	1	9.1	-	-	3	27.3	5	45.5
62.	การรวมกันสร้างบรรยกาศให้คู่ความทั้งสองฝ่าย...	2	18.2	-	-	-	-	1	9.1	7	63.6
63.	พนักงานอัยการให้ความร่วมมือในการเปิดเผยคำให้การ...	3	27.3	-	-	-	-	3	27.3	4	36.4
64.	พิจารณาการออกกระเปียบเพื่อมิให้คู่กรณีดำเนินคดี...	2	18.2	-	-	-	-	4	36.4	4	36.4
65.	พัฒนาการตรวจสอบการใช้กฎหมายบิดเบือน...	1	9.1	-	-	1	9.1	1	9.1	7	63.6
66.	สภาพนาความ อ้างถึงอำนาจหน้าที่ของสภาพนาความ.. ตั้งนี้ 1) ผลักดันให้แก้ไขปรับปรุงกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา...	1	9.1	1	9.1	1	9.1	1	9.1	4	36.4
67.	สนับสนุนให้ทนายความมีเงินเดือนหรือค่าตอบแทน...	3	27.3	-	-	4	36.4	2	18.2	1	9.1
68.	สภาพนาความประสานความร่วมมือกับภาครัฐ ภาคเอกชน...	2	18.2	1	9.1	2	18.2	3	27.3	2	18.2
69.	สภาพนาความปฏิรูปให้เป็นองค์กรหลัก...	2	18.2	-	-	1	9.1	3	27.3	4	36.4
70.	สภาพนาความสร้างกลไกการตรวจสอบ ควบคุม...	1	9.1	1	9.1	2	18.2	1	9.1	5	45.5
71.	สภาพนาความและกระทรวงยุติธรรมร่วมกันพิจารณา....	-	-	-	-	3	27.3	4	36.4	3	27.3
ระดับความถี่รวม		89		39		101		160		354	

ที่มา: ผู้วิจัย

จากตารางที่ 24 การเปรียบเทียบระดับความเหมาะสมของประเด็นการพัฒนาฯ จำนวน 71 ประเด็น จากการแปลผลความถี่และร้อยละ โดยการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่เห็นว่าประเด็นการพัฒนาฯ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด รองลงมาที่มีความเหมาะสมในระดับมาก ปานกลาง น้อยที่สุด และน้อย คือ มีระดับความถี่รวม 354, 160, 101, 89 และ 39 ตามลำดับ

ตารางที่ 25 การเปรียบเทียบระดับความถี่ของประเด็นการพัฒนาฯ จากการแปลผลความถี่และร้อยละของผู้ทรงคุณวุฒิ

ประเด็นการพัฒนาฯ	น้อยที่สุด		น้อย		ปานกลาง		มาก		มากที่สุด	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
ประเด็นการพัฒนาฯ										
1. ปัจจัยนำเข้า (4M)										
ด้านบุคลากร (Man)										
1. สตช. พัฒนาระบบการจัดสรรและกรวางแแผนด้านอัตรากำลัง...	2	18.2	1	9.1	1	9.1	5	45.5	-	-
2. สตช. พัฒนาระบบการจัดสรรพนักงานสอบสวนให้ได้สัดส่วน...	1	9.1	2	18.2	4	36.4	-	-	4	36.4
3. สตช. พัฒนาหลักเกณฑ์เพื่อป้องกันพนักงานสอบสวนย้ายสายงาน	2	18.2	2	18.2	4	36.4	2	18.2	1	9.1
4. สตช. เพิ่มพูนความรู้เพื่อพัฒนาให้พนักงานสอบสวน ...	2	18.2	1	9.1	3	27.3	3	27.3	2	18.2
5. อว. ร่วมกับ สธ. และ สตช. พัฒนาหลักสูตรทางนิติเวช...	2	18.2	2	18.2	2	18.2	4	36.4	1	9.1
6. อว. ร่วมกับ สธ. และ สตช. พัฒนาหลักสูตรเฉพาะ...	1	9.1	1	9.1	5	45.5	2	18.2	2	18.2
7. สธ. ร่วมกับ สตช. พัฒนาระบบการจัดสรรแพทย์นิติเวช...	2	18.2	2	18.2	2	18.2	3	27.3	2	18.2
ด้านงบประมาณ (Money)										
8. สตช. พัฒนาระบบการจัดสรรงบประมาณโดยอำนวยความสะดวก.	2	18.2	2	18.2	3	27.3	3	27.3	1	9.1

9. สตช. พัฒนาระบบการบริหารค่าตอบแทนของพนักงานสอบสวน...	2	18.2	2	18.2	3	27.3	2	18.2	2	18.2
10. สตช. พัฒนาระบบการบริหารจัดการค่าตอบแทนให้แก่แพทย์...	2	18.2	2	18.2	3	27.3	4	36.4	-	-
11. สตช. พัฒนาระบบการวางแผนการใช้งบประมาณ...	3	27.3	1	9.1	2	18.2	3	27.3	2	18.2
12. สตช. พัฒนาระบบการจัดสรรงบประมาณการขยายศพ...	2	18.2	1	9.1	3	27.3	4	36.4	1	9.1
13. สตช. พัฒนาระบบการพิจารณาค่าตอบแทน พฐ.....	2	18.2	1	9.1	4	36.4	2	18.2	2	18.2
14. สตช. พัฒนาระบบการวางแผนการจัดสรรงบประมาณ...	-	-	4	36.4	4	36.4	-	-	3	27.3
ด้านวัสดุอุปกรณ์ (Materials)										
15. สตช. พัฒนาระบบการบริหารจัดการด้านวัสดุอุปกรณ์...	2	18.2	1	9.1	4	36.4	3	27.3	1	9.1
16. สตช. พัฒนาระบบการบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์ให้แก่ พงศ.....	-	-	4	36.4	3	27.3	3	27.3	1	9.1
17. สช. พัฒนาระบบการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ให้แก่วิทย...	2	18.2	-	-	5	45.5	4	36.4	-	-
18. สช. พัฒนาระบบการบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์ในการชันสูตร...	2	18.2	1	9.1	5	45.5	3	27.3	-	-
19. สตช. พัฒนาระบบการบริหารจัดการอุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์....	3	27.3	1	9.1	4	36.4	2	18.2	1	9.1
20. สตช. สนับสนุนให้จัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัยและจำเป็น....	1	9.1	2	18.2	6	54.5	1	9.1	1	9.1
ด้านวิธีการ (Method)										
21. สตช. พัฒนาระบบข้อมูลดีเอ็นเอเพื่อเก็บเป็นประวัติอาชญากรรม....	1	9.1	3	27.3	3	27.3	1	9.1	3	27.3
22. อสส., สตช. ในคดีจ้างงานฆ่าให้แยกสำนวนออกจากร...	2	18.2	3	27.3	2	18.2	3	27.3	-	-

23. สธ., สตช. พัฒนาการกำหนดขอบเขตเขตพื้นที่การชั้นสูตรพลีชีพ...	1	9.1	4	36.4	4	36.4	1	9.1	1	9.1
24. สธ., สตช. พัฒนาระบบการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์.....	2	18.2	1	9.1	2	18.2	3	27.3	3	27.3
25. สธ., สตช. พัฒนาหลักเกณฑ์อ้างอิงกรณีแพทย์นิติเวช....	1	9.1	1	9.1	3	27.3	2	18.2	3	27.3
26. สธ., สตช. พัฒนาระบบการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์....	2	18.2	2	18.2	3	27.3	3	27.3	1	9.1
27. สธ., สตช. พัฒนากลไกตรวจสอบการปฏิบัติงานของแพทย์นิติเวช....	2	18.2	-	-	3	27.3	5	45.5	1	9.1
28. สธ., สตช. พัฒนาระบบการขนย้ายศพให้มีประสิทธิภาพ....	1	9.1	1	9.1	3	27.3	2	18.2	4	36.4
29. สธ., สตช. พัฒนาหลักเกณฑ์การอ้างอิงกรณีนิติเวชการ....	1	9.1	2	18.2	4	36.4	2	18.2	2	18.2
30. สตช., สธ., อสส. ยธ. ร่วมกันศึกษาและนำนวัตกรรม....	3	27.3	1	9.1	2	18.2	2	18.2	3	27.3
31. สธ., สตช., อสส., ศาล ร่วมกันพัฒนาการใช้ย้อยคดีในกฎหมาย....	1	9.1	1	9.1	4	36.4	3	27.3	2	18.2
2. กระบวนการ (Process)										
ด้านการวางแผน (Planning)										
32. สตช. พัฒนาระบบการกำหนดแผนงานตามยุทธศาสตร์....	1	9.1	1	9.1	4	36.4	4	36.4	1	9.1
33. พัฒนาระบบการกำหนดแผนงานครุภัณฑ์กิจกรรม....	1	9.1	1	9.1	4	36.4	4	36.4	1	9.1
34. สตช. พัฒนาระบบการวางแผนการประเมินผลตามแผน....	2	18.2	1	9.1	5	45.5	2	18.2	1	9.1
35. สตช. พัฒนาระบบการวางแผนการประเมินผลการปฏิบัติ....	2	18.2	3	27.3	2	18.2	1	9.1	2	18.2
ด้านการจัดการองค์กร (Organizing)										
สตช. พัฒนาระบบการจัดการองค์กรให้เป็นระบบระเบียบ... ดังนี้	3	27.3	3	27.3	1	9.1	2	18.2	1	9.1

59.	3) การให้พนักงานอัยการหรือเจ้าหน้าที่สอบสวนคดีอาญา...	1	9.1	3	27.3	2	18.2	2	18.2	2	18.2
60.	4) การให้แพทย์นิติเวชมีส่วนร่วมในการตรวจสอบถ่วงดุล...	1	9.1	3	27.3	4	36.4	1	9.1	1	9.1
ชั้นพิจารณาคดีและสืบพยาน											
61.	ศาล ร่วมกับ อสส., อช., สช., สตช. และสหภาพนายความ... ดังนี้ 1) ในประเด็นที่โจทก์มีการใช้พยานหลักฐาน...	-	-	1	9.1	4	36.4	4	36.4	1	9.1
62.	2) การร่วมกันสร้างบรรยากาศให้คู่ความทั้งสองฝ่าย....	1	9.1	1	9.1	3	27.3	3	27.3	2	18.2
63.	3) พนักงานอัยการให้ความร่วมมือในการเปิดเผยคำให้การ...	1	9.1	1	9.1	3	27.3	3	27.3	2	18.2
64.	4) พิจารณาการออกระเบียบเพื่อมิให้คู่กรณีดำเนินคดี...	2	18.2	1	9.1	3	27.3	2	18.2	2	18.2
65.	5) พัฒนากลไกการตรวจสอบการใช้กฎหมายปิดเป็น...	1	9.1	1	9.1	3	27.3	3	27.3	2	18.2
66.	6) สภานายความ อ้างถึงอำนาจหน้าที่ของสหภาพนายความ. ดังนี้ 1) ผลักดันให้แก้ไขปรับปรุงกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา...	1	9.1	-	-	2	18.2	5	45.5	-	-
67.	2) สนับสนุนให้ทนายความมีเงินเดือนหรือค่าตอบแทน...	2	18.2	3	27.3	2	18.2	2	18.2	1	9.1
68.	3) สภานายความประสานความร่วมมือกับภาครัฐ ภาคเอกชน...	1	9.1	3	27.3	3	27.3	-	-	3	27.3
69.	4) สภานายความปฏิรูปให้เบ็ดเสร็จ...	2	18.2	1	9.1	2	18.2	2	18.2	3	27.3
70.	5) สภานายความสร้างกลไกการตรวจสอบ คอบคุม...	1	9.1	2	18.2	3	27.3	2	18.2	2	18.2
71.	6) สภานายความและกระทรวงยุติธรรมร่วมกันพิจารณา...	1	9.1	2	18.2	3	27.3	3	27.3	1	9.1
ระดับความถี่รวม		122		120		219		173		114	

ที่มา: ผู้วิจัย

จากตารางที่ 25 การเปรียบเทียบระดับความยั่งยืนไปได้ของประเด็นการพัฒนาฯ จำนวน 71 ประเด็น จากการแปลผลความถี่และร้อยละโดยการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่เห็นว่าประเด็นการพัฒนาฯ มีความเป็นไปได้ในระดับปานกลาง รองลงมา มีความเป็นไปได้ในระดับมาก น้อยที่สุด น้อย และมากที่สุด คือ มีระดับความถี่รวม 219, 173, 122, 120 และ 114 ตามลำดับ

ตารางที่ 26 การเปรียบเทียบระดับความสอดคล้องของประเด็นการพัฒนาฯ จากการแปลผลความถี่และร้อยละโดยการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ

ประเด็นการพัฒนาฯ	น้อยที่สุด		น้อย		ปานกลาง		มาก		มากที่สุด	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
ประเด็นการพัฒนาฯ										
1. ปัจจัยนำเข้า (4M)										
ด้านบุคลากร (Man)										
1. สตช. พัฒนาระบบการจัดสรรและกรวางแผนด้านอัตรากำลัง..	2	18.2	1	9.1	2	18.2	5	45.5	1	9.1
2. สตช. พัฒนาระบบการจัดสรรพนักงานสอบสวนให้ได้สัดส่วน...	1	9.1	1	9.1	1	9.1	4	36.4	4	36.4
3. สตช. พัฒนาหลักเกณฑ์เพื่อป้องกันพนักงานสอบสวนย้ายสายงาน	2	18.2	1	9.1	1	9.1	6	54.5	1	9.1
4. สตช. เพิ่มพูนความรู้เพื่อพัฒนาให้พนักงานสอบสวน ...	2	18.2	1	9.1	3	27.3	4	36.4	1	9.1
5. อว. ร่วมกับ สช. และ สตช. พัฒนาหลักสูตรทางนิติเวช...	2	18.2	2	18.2	2	18.2	3	27.3	2	18.2
6. อว. ร่วมกับ สช. และ สตช. พัฒนาหลักสูตรเฉพาะ...	1	9.1	1	9.1	2	18.2	4	36.4	3	27.3
7. สช. ร่วมกับ สตช. พัฒนาระบบการจัดสรรแพทย์นิติเวช...	2	18.2	2	18.2	3	27.3	2	18.2	2	18.2
ด้านงบประมาณ (Money)										
8. สตช. พัฒนาระบบการจัดสรรงบประมาณโดยอำนวยความสะดวก..	1	9.1	1	9.1	3	27.3	3	27.3	3	27.3

9. สดช. พัฒนาระบบการบริหารค่าตอบแทนของพนักงานสอบสวน...	1	9.1	1	9.1	2	18.2	4	36.4	3	27.3
10. สดช. พัฒนาระบบการบริหารจัดการค่าตอบแทนให้แก่แพทย์...	2	18.2	1	9.1	2	18.2	3	27.3	3	27.3
11. สดช. พัฒนาระบบการวางแผนการใช้งบประมาณ...	2	18.2	1	9.1	2	18.2	4	36.4	2	18.2
12. สดช. พัฒนาระบบการจัดสรรงบประมาณการขยายศัพพ...	1	9.1	1	9.1	5	45.5	3	27.3	1	9.1
13. สดช. พัฒนาระบบการพิจารณาค่าตอบแทน พฐุ.....	1	9.1	1	9.1	4	36.4	1	9.1	4	36.4
14. สดช. พัฒนาระบบการวางแผนการจัดสรรงบประมาณ.	1	9.1	1	9.1	3	27.3	3	27.3	3	27.3
ด้านวัสดุอุปกรณ์ (Materials)										
15. สดช. พัฒนาระบบการบริหารจัดการด้านวัสดุอุปกรณ์...	2	18.2	-		3	27.3	3	27.3	3	27.3
16. สดช. พัฒนาระบบการจ่ายวัสดุอุปกรณ์ให้แก่ พงส.....	1	9.1	2	18.2	2	18.2	4	36.4	2	18.2
17. สช. พัฒนาระบบการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอกแก่แพทย์นิติเวช...	1	9.1	1	9.1	2	18.2	7	63.6	-	-
18. สช. พัฒนาระบบการบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์ในการชันสูตร...	1	9.1	1	9.1	2	18.2	5	45.5	2	18.2
19. สดช. พัฒนาระบบการบริหารจัดการอุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์....	2	18.2	-	-	3	27.3	5	45.5	1	9.1
20. สดช. สนับสนุนให้จัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัยและจำเป็น....	1	9.1	1	9.1	4	36.4	2	18.2	3	27.3
ด้านวิธีการ (Method)										
21. สดช. พัฒนาระบบข้อมูลดีเอ็นเอเพื่อเก็บเป็นประวัติอาชญากร.....	1	9.1	3	27.3	-	-	5	45.5	2	18.2
22. อสส. สดช. ในคดีจ้างงานฆ่าให้แยกส่วนออกจกกัน...	1	9.1	4	36.4	1	9.1	4	36.4	-	-

23. สธ., สดช. พัฒนาการกำหนดขอบเขตพื้นที่การขึ้นสู่อุตสาหกรรม...	1	9.1	2	18.2	5	45.5	1	9.1	2	18.2
24. สธ., สดช. พัฒนาระบบการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์....	1	9.1	1	9.1	1	9.1	3	27.3	5	45.5
25. สธ., สดช. พัฒนาหลักเกณฑ์อ้างอิงกรณีแพทยนิติเวช....	1	9.1	2	18.2	2	18.2	4	36.4	1	9.1
26. สธ., สดช. พัฒนาระบบการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์...	2	18.2	1	9.1	2	18.2	2	18.2	4	36.4
27. สธ., สดช. พัฒนากลไกตรวจสอบการทำงานของแพทย์นิติเวช...	1	9.1	1	9.1	1	9.1	4	36.4	4	36.4
28. สธ., สดช. พัฒนาระบบการขยายศัพทให้มีประสิทธิภาพ...	2	18.2	-	-	2	18.2	4	36.4	3	27.3
29. สธ., สดช. พัฒนาหลักเกณฑ์การอ้างอิงกรณีนิติเวชการ...	1	9.1	2	18.2	2	18.2	4	36.4	2	18.2
30. สดช., สธ., อสส. กระบวนการยุติธรรม ร่วมกันศึกษาและแนะนำนวัตกรรมที่ทันสมัยและเทคโนโลยี...	2	18.2	-	-	2	18.2	3	27.3	4	36.4
31. สธ., สดช., อสส., ศาล ร่วมกันพัฒนาการชั่งอ้อยค้ำในกฎหมาย...	2	18.2	-	-	2	18.2	4	36.4	3	27.3
2. กระบวนการ (Process)										
ด้านการวางแผน (Planning)										
32. สดช. พัฒนาระบบการกำหนดแผนงานตามยุทธศาสตร์...	1	9.1	1	9.1	1	9.1	6	54.5	2	18.2
33. พัฒนาระบบการกำหนดแผนงานครุภัณฑ์กิจกรรม....	1	9.1	1	9.1	1	9.1	7	63.6	1	9.1
34. สดช. พัฒนาระบบการวางแผนการประเมินผลตามแผน....	1	9.1	1	9.1	3	27.3	2	18.2	4	36.4
35. สดช. พัฒนาระบบการวางแผนการประเมินผลการปฏิบัติ....	1	9.1	2	18.2	2	18.2	2	18.2	3	27.3

ด้านการจัดการองค์กร (Organizing)										
36. สตช. พัฒนาระบบการจัดการองค์กรให้เป็นระบบระเบียบ... ดังนี้ 1) ปัญหาการแต่งตั้งโยกย้ายไม่เป็นธรรม การใช้เส้นสาย...	1	9.1	2	18.2	1	9.1	4	36.4	2	18.2
37. 2) ปัญหาองค์กรทงการเมือง พ่อค้า นักธุรกิจ....	2	18.2	1	9.1	1	9.1	3	27.3	3	27.3
38. 3) ปัญหาการบริหารจัดการภายในองค์กรทำให้ พงส...	1	9.1	1	9.1	2	18.2	3	27.3	3	27.3
39. 4) ปัญหาการจัดโครงสร้างองค์กรไม่สอดคล้องกับลักษณะงาน...	1	9.1	2	18.2	-	-	5	45.5	2	18.2
40. 5) ปัญหาการผลักดันการปฏิรูปองค์กรตำรวจกุดัดด้าน...	2	18.2	-	-	3	27.3	2	18.2	3	27.3
41. 6) ปัญหาการจำกัดขอบเขตการให้บริการของสถาบันนิติเวช...	3	27.3	-	-	3	27.3	3	27.3	1	9.1
42. 7) ปัญหาการจำกัดงบประมาณและอัตรากำลัง...	3	27.3	-	-	1	9.1	4	36.4	-	-
ด้านการสั่งการ (Commanding)										
43. สตช. พัฒนาระบบการสั่งการ แต่งตั้งผู้บังคับบัญชา...	2	18.2	-	-	2	18.2	5	45.5	1	9.1
44. สตช. พัฒนาระบบการสั่งการ เปลี่ยนแปลงโยกย้าย...	2	18.2	-	-	2	18.2	4	36.4	2	18.2
ด้านการควบคุม (Controlling)										
45. สตช. พัฒนาระบบที่มีประสิทธิภาพในการกำกับดูแล ..	1	9.1	1	9.1	3	27.3	3	27.3	2	18.2
46. สตช. พัฒนาระบบการกำกับดูแลและบริหารงานให้ประชาชน...	1	9.1	1	9.1	2	18.2	3	27.3	3	27.3
47. สตช. พัฒนาระบบการบริหารค่าตอบแทนในการทำงาน....	2	18.2	1	9.1	3	27.3	1	9.1	3	27.3
48. สตช. พัฒนาระบบการบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์ภายในสถานี....	1	9.1	2	18.2	-	-	5	45.5	2	18.2

ด้านการประสานงาน (Coordinating)										
49. สตช. สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่อำนวยความสะดวกให้เกิตการทำงานร่วมกัน...	1	9.1	2	18.2	-	-	4	36.4	3	27.3
3. สภาพแวดล้อมของระบบ (Environment)										
ชั้นสอบสวน										
50. สตช. พัฒนามาตรการ หรือวิธีการตรวจสอบ ส่งการ... ดังนี้ 1) การรอดตรวจพิสูจน์ ในห้องปฏิบัติการ...	1	9.1	1	9.1	2	18.2	3	27.3	4	36.4
51. 2) ในบางคดีมีการทำงานร่วมกับแพทย์นิติเวช ...	1	9.1	1	9.1	2	18.2	6	54.5	1	9.1
52. 3) ในคดีฆาตกรรมที่มีความยุ่งยากซับซ้อนต่างถิ่น....	1	9.1	1	9.1	2	18.2	3	27.3	4	36.4
53. 4) การแก้กฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาสร้างความยุ่งยาก...	1	9.1	2	18.2	1	9.1	4	36.4	2	18.2
54. 5) การถูกแทรกแซงการทำงานตามสายบังคับบัญชา....	2	18.2	-	-	1	9.1	4	36.4	4	36.4
55. 6) ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์การปฏิบัติงาน...	1	9.1	1	9.1	1	9.1	4	36.4	4	36.4
ชั้นสั่งคดี										
56. อสส. ร่วมกับ ศาล, ยธ. และ สตช. พัฒนาระบบการตรวจสอบ... 1) การสอบสวนฟ้องร้องเป็นกระบวนการเดียวกัน... 2) พนักงานอัยการมีอำนาจบังคับร้องทุกข์....	-	-	2	18.2	2	18.2	3	27.3	3	27.3
57. อสส. ร่วมกับ ศาล, ยธ., สธ. และ สตช. พัฒนากฎหมาย... 1) กำหนดกรอบเวลาให้พนักงานสอบสวนทำสำนวน... 2) สร้างกลไกป้องกันพนักงานสอบสวนถ่วงเวลา....	-	-	1	9.1	1	9.1	5	45.5	3	27.3
58. 2) สร้างกลไกป้องกันพนักงานสอบสวนถ่วงเวลา....	-	-	1	9.1	2	18.2	5	45.5	2	18.2

59. 3) การให้พนักงานอัยการหรือเจ้าหน้าที่สอบสวนคดีอาญา...	1	9.1	1	9.1	1	9.1	1	9.1	5	45.5	2	18.2
60. 4) การให้แพทย์นิติเวชมีส่วนร่วมในการตรวจสอบส่งตล...	1	9.1	1	9.1	4	36.4	1	9.1	1	9.1	3	27.3
ชั้นพิจารณาคดีและสืบพยาน												
61. ศาล ร่วมกับ อสส., ยธ., สธ., สตช. และสหภาพทนายความ... ดังนี้ 1) ในประเด็นที่โจทก์มีการใช้พยานหลักฐาน...	1	9.1	1	9.1	1	9.1	1	9.1	4	36.4	3	27.3
62. 2) การร่วมกันสร้างบรรยากาศให้คู่ความทั้งสองฝ่าย.....	2	18.2	-	-	2	18.2	2	18.2	2	18.2	4	36.4
63. 3) พนักงานอัยการให้ความร่วมมือในการเปิดเผยคดีให้การ...	2	18.2	-	-	3	27.3	2	18.2	2	18.2	3	27.3
64. 4) พิจารณาการออกระเบียบเพื่อมิให้คู่กรณีดำเนินคดี...	1	9.1	-	-	4	36.4	2	18.2	2	18.2	3	27.3
65. 5) พัฒนากลไกการตรวจสอบการใช้กฎหมายยึดเป็นอน...	-	-	-	-	2	18.2	3	27.3	3	27.3	5	45.5
66. สภานายความอ้างถึงอำนาจหน้าที่ของสหภาพทนายความ, ดังนี้ 1) ผลักดันให้แก้ไขปรับปรุงกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา...	-	-	-	-	2	18.2	2	18.2	3	27.3	3	27.3
67. 2) สนับสนุนให้ทนายความมีเงินเดือนหรือค่าตอบแทน...	2	18.2	2	18.2	4	36.4	1	9.1	1	9.1	1	9.1
68. 3) สภานายความประสานความร่วมมือกับภาครัฐ ภาคเอกชน...	2	18.2	2	18.2	3	27.3	-	-	-	-	3	27.3
69. 4) สภานายความปฎิรูปให้เป็นองค์กรหลัก...	1	9.1	-	-	3	27.3	3	27.3	3	27.3	3	27.3
70. 5) สภานายความสร้างกลไกการตรวจสอบ ควบคุม...	1	9.1	1	9.1	3	27.3	2	18.2	2	18.2	3	27.3
71. 6) สภานายความและกระทรวงยุติธรรมร่วมกันพิจารณา...	1	9.1	1	9.1	2	18.2	2	18.2	2	18.2	4	36.4
ระดับความถี่รวม	93		75		149		246		181			

ที่มา: ผู้วิจัย

จากตารางที่ 26 การเปรียบเทียบระดับความสอดคล้องของประเด็นการพัฒนาฯ จำนวน 71 ประเด็น จากการแปลผลความถี่และร้อยละ โดยการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่เห็นว่าประเด็นการพัฒนาฯ มีความสอดคล้องในระดับมาก รองลงมาคือความสอดคล้องในระดับมากที่สุด ปานกลาง น้อยที่สุด และน้อย คือ มีระดับความถี่รวม 246, 181, 149, 93 และ 75 ตามลำดับ

ตารางที่ 27 การเปรียบเทียบระดับการนำไปใช้ของประเด็นการพัฒนาฯ จากการแปลผลความถี่และร้อยละของผู้ทรงคุณวุฒิ

	น้อยที่สุด		น้อย		ปานกลาง		มาก		มากที่สุด	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
ประเด็นการพัฒนาฯ										
1. ปัจจัยนำเข้า (4M)										
ด้านบุคลากร (Man)										
1. สดช. พัฒนาระบบการจัดสรรและกรวางแผนด้านอัตราค่าล้ง..	2	18.2	-	-	1	9.1	2	18.2	6	54.5
2. สดช. พัฒนาระบบการจัดสรรพนักงานสอบสวนให้ได้สัดส่วน...	1	9.1	-	-	1	9.1	2	18.2	7	63.6
3. สดช. พัฒนาหลักเกณฑ์เพื่อป้องกันพนักงานสอบสวนย้ายสายงาน	2	18.2	-	-	3	27.3	5	45.5	1	9.1
4. สดช. เพิ่มพูนความรู้เพื่อพัฒนาให้พนักงานสอบสวน ...	2	18.2	1	9.1	-	-	6	54.5	2	18.2
5. อว. ร่วมกับ สช. และ สดช. พัฒนาหลักสูตรทางนิติเวช...	2	18.2	-	-	3	27.3	4	36.4	2	18.2
6. อว. ร่วมกับ สช. และ สดช. พัฒนาหลักสูตรเฉพาะ...	1	9.1	-	-	2	18.2	4	36.4	4	36.4
7. สช. ร่วมกับ สดช. พัฒนาระบบการจัดสรรแพทย์นิติเวช...	2	18.2	1	9.1	1	9.1	1	9.1	5	45.5
ด้านงบประมาณ (Money)										
8. สดช. พัฒนาระบบการจัดสรรงบประมาณโดยอำนวยความสะดวก.	1	9.1	-	-	2	18.2	2	18.2	6	54.5

9. สดช. พัฒนาระบบการบริหารค่าตอบแทนของพนักงานสอบสวน...	1	9.1	-	-	-	3	27.3	2	18.2	5	45.5
10. สดช. พัฒนาระบบการบริหารจัดการค่าตอบแทนให้แก่แพทย์...	2	18.2	-	-	-	-	-	5	45.5	4	36.4
11. สดช. พัฒนาระบบการวางแผนการใช้งบประมาณ...	2	18.2	-	-	-	1	9.1	7	63.6	1	9.1
12. สดช. พัฒนาระบบการจัดสรรงบประมาณการขนย้ายศพ...	1	9.1	-	-	-	1	9.1	6	54.5	3	27.3
13. สดช. พัฒนาระบบการพิจารณาค่าตอบแทน พฐ... ..	1	9.1	-	-	-	3	27.3	2	18.2	5	45.5
14. สดช. พัฒนาระบบการวางแผนการจัดสรรงบประมาณ...	1	9.1	-	-	-	2	18.2	3	27.3	5	45.5
ด้านวัสดุอุปกรณ์ (Materials)											
15. สดช. พัฒนาระบบการบริหารจัดการด้านวัสดุอุปกรณ์...	1	9.1	-	-	-	1	9.1	6	54.5	3	27.3
16. สดช. พัฒนาระบบการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ให้แก่ พงส...	1	9.1	1	-	-	1	9.1	3	27.3	5	45.5
17. สช. พัฒนาระบบการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอกับแพทย์นิติเวช...	1	9.1	-	-	-	-	-	6	54.5	4	36.4
18. สช. พัฒนาระบบการบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์ในการชันสูตร...	1	9.1	-	-	-	2	18.2	3	27.3	5	45.5
19. สดช. พัฒนาระบบการบริหารจัดการการอุบถกรมทงวิทยาศาสตร์ ...	1	9.1	-	-	-	4	36.4	2	18.2	4	36.4
20. สดช. สนับสนุนให้จัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัยและจำเป็น...	1	9.1	-	-	-	3	27.3	1	9.1	6	54.5
ด้านวิธีการ (Method)											
21. สดช. พัฒนาระบบข้อมูลคดีเอนเอเพื่อเก็บเป็นประวัติอาชญากร.....	1	9.1	1	9.1	-	-	-	1	9.1	8	72.7
22. อสส., สดช. ในคดีจ้างงานฆ่าให้แยกสำนวนออกจากกัน...	-	-	3	27.3	2	18.2	2	3	27.3	2	18.2

23. สธ., สตช. พัฒนาการกำหนดขอบเขตเขตพื้นที่การชั้นสูตรพลึกศพ...	1	9.1	1	9.1	1	9.1	4	36.4	4	36.4	1	9.1
24. สธ., สตช. พัฒนาระบบการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์.....	1	9.1	1	9.1	1	9.1	5	45.5	5	45.5	1	9.1
25. สธ., สตช. พัฒนาผลิตภัณฑ์อ้างอิงกรณีแพทย์นิติเวช....	1	9.1	1	9.1	1	9.1	1	9.1	3	27.3	4	36.4
26. สธ., สตช. พัฒนาระบบการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์....	1	9.1	1	9.1	1	9.1	3	27.3	1	9.1	5	45.5
27. สธ., สตช. พัฒนากลไกตรวจสอบการทำงานของแพทย์นิติเวช....	1	9.1	-	-	-	-	2	18.2	3	27.3	5	45.5
28. สธ., สตช. พัฒนาระบบการขยายศักยภาพให้มีประสิทธิภาพ...	1	9.1	-	-	-	-	-	-	4	36.4	6	54.5
29. สธ., สตช. พัฒนาหลักเกณฑ์การอ้างอิงกรณีนิติเวชการ....	1	9.1	1	9.1	1	9.1	-	-	4	36.4	5	45.5
30. สตช., สธ., อสส. กระบวนการยุติธรรม ร่วมกันศึกษาและนำนวัตกรรมที่ทันสมัยและเทคโนโลยี...	1	9.1	-	-	-	-	1	9.1	4	36.4	5	45.5
31. สธ., สตช., อสส., ศาล ร่วมกันพัฒนาการใช้โดยค้ำในกฎหมาย...	1	9.1	-	-	-	-	2	18.2	4	36.4	4	36.4
2. กระบวนการ (Process)												
ด้านการวางแผน (Planning)												
32. สตช. พัฒนาระบบการกำหนดแผนงานตามยุทธศาสตร์...	1	9.1	-	-	-	-	2	18.2	3	27.3	5	45.5
33. พัฒนาระบบการกำหนดแผนงานควรคำนึงกิจกรรม....	1	9.1	-	-	-	-	1	9.1	7	63.6	2	18.2
34. สตช. พัฒนาระบบการวางแผนการประเมินผลตามแผน....	1	9.1	-	-	-	-	-	-	2	18.2	8	72.7
35. สตช. พัฒนาระบบการวางแผนการประเมินผลการปฏิบัติ....	1	9.1	-	-	-	-	2	18.2	3	27.3	4	36.4

ด้านการจัดการองค์กร (Organizing)											
36. สตช. พัฒนาระบบการจัดการองค์กรให้เป็นระบบระเบียบ... ดังนี้ 1) ปัญหาการแต่งตั้งโยกย้ายไม่เป็นธรรม การใช้เส้นสาย...	1	9.1	-	-	-	2	18.2	3	27.3	4	36.4
37. 2) ปัญหาองค์กรทงการเมือง พ้อค้ำ นักรูกริจ...	1	9.1	-	-	-	-	-	4	36.4	5	45.5
38. 3) ปัญหาการบริหารจัดการภายในองค์กรทำให้ พงส....	1	9.1	1	9.1	1	1	9.1	5	45.5	2	18.2
39. 4) ปัญหาการจัดโครงสร้างองค์กรไม่สอดคล้องกับลักษณะงาน...	1	9.1	1	9.1	2	2	18.2	2	18.2	4	36.4
40. 5) ปัญหาการผลักดันการปฏิรูปองค์กรตำรวจภูคักค้ำ...	1	9.1	-	-	1	1	9.1	4	36.4	4	36.4
41. 6) ปัญหาการจำกัดขอบเขตการให้บริการของสภค้ำบ้นนิเวจ...	2	18.2	-	-	-	-	-	8	72.7	-	-
42. 7) ปัญหาการจำกัดงบประมาณและอัตราก้ำลิ่ง...	2	18.2	-	-	1	1	9.1	4	36.4	1	9.1
ด้านการสั่งการ (Commanding)											
43. สตช. พัฒนาระบบการสั่งการ แต่งตั้งผู้บังคับบัญชา...	1	9.1	-	-	1	1	9.1	6	54.5	2	18.2
44. สตช. พัฒนาระบบการสั่งการ เปลี่ยนแปลงโยกย้าย...	1	9.1	-	-	1	1	9.1	5	45.5	3	27.3
ด้านการควบคุม (Controlling)											
45. สตช. พัฒนาระบบที่มีประสิทธิภาพในการกำกับดูแล ..	1	9.1	-	-	3	3	27.3	5	45.5	1	9.1
46. สตช. พัฒนาระบบการกำกับดูแลและบริหารงานใต้ประชาชน...	1	9.1	-	-	-	-	-	6	54.5	3	27.3
47. สตช. พัฒนาระบบการบริหารค่าตอบแทนในการทำงาน....	1	9.1	1	9.1	1	1	9.1	5	45.5	2	18.2
48. สตช. พัฒนาระบบการบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์ภายในสภค้ำ...	1	9.1	1	9.1	2	2	18.2	3	27.3	3	27.3

ด้านการประสานงาน (Coordinating)														
49. สตช. สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่อำนวยความสะดวกให้เกิดการทำงานร่วมกัน...	1	9.1	1	9.1	1	9.1	1	9.1	1	9.1	3	27.3	4	36.4
3. สภาพแวดล้อมของระบบ (Environment)														
ชั้นสอบสวน														
50. สตช. พัฒนามาตรการ หรือวิธีการตรวจสอบ สิ่งการ... ดังนี้ 1) การรณผลตรวจพิสูจน์ฯ ในห้องปฏิบัติการ...	1	9.1	-	-	-	-	-	-	-	-	5	45.5	5	45.5
51. 2) ในบางตมมีการทำงานร่วมกับแพทยนตเวษ ...	1	9.1	-	-	-	-	-	-	2	18.2	5	45.5	3	27.3
52. 3) ในคตชกตรกรมที่มีความยุ่งยากซับซ้อนตงกัน...	1	9.1	-	-	-	-	-	-	3	27.3	2	18.2	5	45.5
53. 4) การแก้กฎหมายเพื่อคุ้มครองลตผู้ต้องหตสร้างควมยุ่งยาก...	1	9.1	-	-	-	-	-	-	2	18.2	3	27.3	4	36.4
54. 5) การถูกแทรกแซงการทำงานตามสายบงคบังคับบัญชา....	1	9.1	-	-	-	-	-	-	1	9.1	5	45.5	4	36.4
55. 6) ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสพภการบฏบตงงาน...	1	9.1	-	-	-	-	-	-	1	9.1	4	36.4	5	45.5
ชั้นส้งคต														
56. อสส. ร่วมกับ ศาล, ยธ. และ สตช. พัฒนาระบบการตรวสอบ... 1) การสอบสวนฟองร้องเบงนกระบวนการนการเดยวกัน... 2) พนงงานอัยการมีอำนาจรับคำร้องทุกข...	-	-	2	18.2	1	9.1	2	18.2	1	9.1	2	18.2	5	45.5
57. อสส. ร่วมกับ ศาล, ยธ., สธ. และ สตช. พัฒนากฎหมาย... 1) กำหนดกรอบเวลาให้พนงงานสอบสวนทำสำนวน... 2) สร้างกลไกป้องกันพนงงานสอบสวนถ่วงเวลา....	1	9.1	-	-	1	9.1	2	18.2	1	9.1	2	18.2	6	54.5
58. 2) สร้างกลไกป้องกันพนงงานสอบสวนถ่วงเวลา....	1	9.1	-	-	1	9.1	4	36.4	1	9.1	4	36.4	4	36.4

59.	3) การให้พนักงานย่อยการหรือเจ้าหน้าที่สอบสวนคดีอาญา...	1	9.1	-	-	2	18.2	3	27.3	4	36.4
60.	4) การให้แพทย์นิติเวชมีส่วนร่วมในการตรวจสอบร่องรอย...	1	9.1	-	-	2	18.2	3	27.3	4	36.4
ชั้นพิจารณาคดีและสืบพยาน											
61.	ศาล ร่วมกับ อสส., ยธ., สธ., สตช. และสหภาพนายความ...ดังนี้ 1) ในประเด็นที่โจทก์มีการใช้พยานหลักฐาน...	1	9.1	-	-	-	-	2	18.2	7	63.6
62.	2) การร่วมกันสร้างบรรยากาศให้คู่ความทั้งสองฝ่าย....	1	9.1	-	-	1	9.1	3	27.3	5	45.5
63.	3) พนักงานย่อยการให้ความร่วมมือในการเปิดเผยคำให้การ....	1	9.1	-	-	1	9.1	4	36.4	4	36.4
64.	4) พิจารณาการออกระเบียบเพื่อมิให้คู่กรณีดำเนินคดี...	1	9.1	-	-	3	27.3	2	18.2	4	36.4
65.	5) พัฒนากลไกการตรวจสอบการใช้กฎหมายบิดเบือน....	1	9.1	-	-	2	18.2	3	27.3	4	36.4
66.	สภาพนายความ อ้างถึงอำนาจหน้าที่ของสหภาพนายความ.. ดังนี้ 1) ผลักดันให้แก้ไขปรับปรุงกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา...	1	9.1	-	-	2	18.2	3	27.3	2	18.2
67.	2) สนับสนุนให้ทนายความมีเงินเดือนหรือค่าตอบแทน...	3	27.3	1	9.1	2	18.2	3	27.3	1	9.1
68.	3) สหภาพนายความประสานความร่วมมือกับภาครัฐ ภาคเอกชน...	1	9.1	2	18.2	2	18.2	2	18.2	3	27.3
69.	4) สหภาพนายความปฏิรูปให้เป็นองค์กรหลัก...	2	18.2	-	-	1	9.1	2	18.2	5	45.5
70.	5) สหภาพนายความสร้างกลไกการตรวจสอบ ควบคุม...	1	9.1	-	-	2	18.2	5	45.5	2	18.2
71.	6) สหภาพนายความและกระทรวงยุติธรรมร่วมกันพิจารณา....	1	9.1	-	-	1	9.1	4	36.4	4	36.4
ระดับความถี่รวม											276
81											22
113											257

ที่มา: ผู้วิจัย

จากตารางที่ 27 การเปรียบเทียบระดับการนำไปใช้ของประเด็นการพัฒนาฯ จำนวน 71 ประเด็น จากการแปลผลความถี่และร้อยละโดยการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่เห็นว่าประเด็นการพัฒนาฯ ควรนำไปใช้ประโยชน์ในระดับมากที่สุด รองลงมาควรนำไปใช้ประโยชน์ในระดับมาก ปานกลาง น้อยที่สุด และน้อย คือ มีระดับความถี่รวม 276, 257, 113, 81 และ 22 ตามลำดับ

4.3.3 การพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ฯ

จากการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและการแปลผลการประเมินประเด็นการพัฒนาฯ จำนวน 71 ประเด็น โดยพิจารณาจากความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิด้วยการให้คะแนน 5 ระดับ (1-5 คะแนน) คือ เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด ในด้านความเหมาะสม (Propriety) ความเป็นไปได้ (Feasibility) ความสอดคล้อง (Congruity) และการนำไปใช้ประโยชน์ (Utility) มีประเด็นการพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์จากค่าเฉลี่ยสูงสุดในแต่ละด้าน ดังนี้

ในด้านความเหมาะสมของประเด็นการพัฒนาฯ ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่เห็นว่าประเด็นการพัฒนาฯ มีความเหมาะสมในระดับมาก จำนวน 63 ประเด็น และรองลงมาที่มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง จำนวน 8 ประเด็น เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยในแต่ละประเด็นการพัฒนาฯ จากตารางที่ 24 พบว่า

1. ประเด็นการพัฒนาปัจจัยนำเข้า (Input) ตามหลัก 4M จำนวน 31 ประเด็น มีประเด็นที่มีความเหมาะสมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนี้

1.1 ด้านบุคลากร (Man) จำนวน 7 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.09 คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนาระบบการจัดสรรพนักงานสอบสวนให้ได้สัดส่วนกับปริมาณงาน

1.2 ด้านงบประมาณและค่าตอบแทน (Money) จำนวน 7 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.27 คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนาระบบการพิจารณาค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานเทียบเท่ากับข้าราชการอื่นเพื่อสร้างแรงจูงใจในการทำงานไม่ให้ลาออกหรือย้ายสายงาน

1.3 ด้านวัสดุอุปกรณ์ (Material) จำนวน 6 ประเด็น พบว่ามี 3 ประเด็น ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.27 คือ

1) สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนาการบริหารจัดการด้านวัสดุอุปกรณ์ตามความจำเป็นสำหรับพนักงานสอบสวนอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อรองรับการดำเนินงานให้มีความสะดวกคล่องตัวหรือกรณีเร่งด่วน

2) สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนานโยบายการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ให้แก่พนักงานสอบสวนอย่างทั่วถึงเพียงพอเป็นมาตรฐานเดียวกันทุกสถานีตำรวจ

3) สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรสนับสนุนให้จัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัยและจำเป็นต่อการปฏิบัติงานพิสูจน์หลักฐาน

1.4 ด้านวิธีการ (Method) จำนวน 11 ประเด็น พบว่า มีประเด็นการพัฒนาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.0 ไกล่เคียงกัน 3 ประเด็น คือ

1) กระทรวงสาธารณสุขร่วมกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาระบบการขนย้ายศพให้มีประสิทธิภาพ เพื่อส่งต่อศพไปยังโรงพยาบาลที่มีความพร้อมอย่างรวดเร็ว โดยให้ศพอยู่ในสภาพเดิมมากที่สุด

2) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข สำนักงานอัยการสูงสุด และกระทรวงยุติธรรมร่วมกันศึกษาและนำนวัตกรรมที่ทันสมัยและเทคโนโลยีการสื่อสารมาใช้ในการตรวจสถานที่เกิดเหตุ การสอบสวน การรวบรวมพยานหลักฐาน เพราะในคดีฆาตกรรมบางคดีการชันสูตรพลิกศพไม่สามารถบอกพฤติการณ์การตายได้ ที่ผ่านมามีกรณีการส่งศพให้แพทย์นิติเวชผ่ามากกว่าหนึ่งครั้งโดยแพทย์นิติเวชสองสถาบันก็มีความเห็นขัดแย้งกันเอง

3) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข สำนักงานอัยการสูงสุด และศาลร่วมกันพัฒนาการใช้ถ้อยคำในกฎหมายให้ทันสมัย ใช้ภาษาทางการที่พนักงานสอบสวน แพทย์นิติเวช หรือเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานสามารถเข้าใจได้ง่าย เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพในประเทศไทยค่อนข้างเก่าทำให้เกิดความสับสนได้ เช่น พนักงานแยกธาตุ ข้ำหลวงประจำจังหวัด ฯลฯ

2. ประเด็นการพัฒนาระบบการ (Process) ตามหลัก POCCC จำนวน 18 ประเด็น มีประเด็นที่มีความเหมาะสมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนี้

2.1 ด้านการวางแผน (Planning) จำนวน 4 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.36 คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนาระบบการวางแผนการประเมินผลตามแผนยุทธศาสตร์จากหน่วยงานภายนอกโดยพิจารณาเพิ่มตัวชี้วัด เช่น การอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่างโปร่งใส ใช้สิทธิเข้าถึงงานสอบสวนอย่างสะดวก รวดเร็ว เท่าเทียมและเป็นธรรม ฯลฯ

2.2 ด้านการจัดการองค์การ (Organizing) จำนวน 7 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.00 คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนาระบบการจัดการองค์การให้เป็นระบบระเบียบ แบ่งงานชัดเจนไม่ทับซ้อนลดสายบังคับบัญชาลงเพื่อป้องกันการแทรกแซงการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ ในการจัดการองค์การให้มีประสิทธิภาพ ควรคำนึงถึงสภาพปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ คือ ปัญหาการแต่งตั้งโยกย้ายไม่เป็นธรรมอาศัยการใช้เส้นสายวิ่งเต้นเพื่อให้ได้ตำแหน่งหรือซื้อขายตำแหน่ง แสวงหาความก้าวหน้าในหน้าที่การงานแบบก้าวกระโดด โดย

ไม่ยึดหลักเกณฑ์อาวุโสเป็นเกณฑ์ในเบื้องต้น หรือไม่คำนึงถึงประสบการณ์ ความสามารถในการทำ
สำนวนแต่งตั้งข้าราชการตำรวจ

2.3 ด้านการสั่งการ (Commanding) จำนวน 2 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็นที่มี
ค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.10 คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนาระบบการสั่งการ แต่งตั้งผู้บังคับบัญชา
โดยพิจารณาจากระบบอาวุโส ความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ความเชี่ยวชาญในงานสอบสวน
เข้าใจคน เข้าใจงาน สามารถบริหารสั่งการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 ด้านการควบคุม (Controlling) จำนวน 4 ประเด็น พบว่ามี 3 ประเด็นที่มี
ค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.80 คือ

1) สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนาระบบที่มีประสิทธิภาพในการกำกับ
ดูแล ควบคุม ตรวจสอบและประเมินผลการทำงานของพนักงานสอบสวนจากหน่วยงานภายนอก โดย
รับฟังความเห็นจากประชาชนเพื่อค้นหาข้อบกพร่องมากกว่าผลลัพธ์ในเชิงอุดมคติ

2) สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนาระบบการกำกับดูแลและบริหารงานให้
ประชาชนได้ใช้สิทธิเข้าถึงงานสอบสวนได้สะดวก รวดเร็ว เท่าเทียม และเป็นธรรมในการดำเนินคดีกับ
ผู้กระทำผิดและป้องกัน มิให้พยานหลักฐานสูญหายหรือถูกทำลาย

3) สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนาระบบการบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์
ภายในสถานีตำรวจรองรับภารกิจต่าง ๆ ให้มีความสะดวก คล่องตัว รัดกุม และคุ้มค่า เป็นมาตรฐาน
เดียวกันทั่วประเทศ

2.5 ด้านการประสานงาน (Coordinating) จำนวน 1 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็นที่
มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.20 คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรสร้างวัฒนธรรมองค์การที่อำนวยความสะดวก
ทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน โดยผลักดันให้เกิดการประสาน งานร่วมกันอย่างสะดวก ราบรื่น มุ่ง
สู่เป้าหมายเดียวกัน

3. ประเด็นการพัฒนาสภาพแวดล้อมของระบบ (Environment) ตามหลักกระบวนการ
การยุติธรรมทางอาญา จำนวน 22 ประเด็น มีประเด็นที่มีความเหมาะสมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย
สูงสุด ดังนี้

3.1 ชั้นสอบสวน จำนวน 6 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.18 คือ
สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนามาตรการหรือวิธีการตรวจสอบ สั่งการ ควบคุม และช่วยเหลือ กรณี
พนักงานสอบสวนส่งสำนวนให้พนักงานอัยการล่าช้า โดยพิจารณาจากสภาพปัญหาในคดีฆาตกรรมที่มี
ความยุ่งยากซับซ้อนต่างกันแต่พนักงานสอบสวนต้องปฏิบัติงานภายใต้กรอบเวลาเดียวกัน

3.2 ชั้นสั่งคดี จำนวน 5 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.50 คือ
สำนักงานอัยการสูงสุด ร่วมกับศาล กระทรวงยุติธรรม กระทรวงสาธารณสุข และสำนักงานตำรวจ
แห่งชาติ พัฒนากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้ทันสมัยเพื่อให้กลไกการตรวจสอบถ่วงดุลซึ่งกัน

และกันมีประสิทธิภาพและนำมาใช้ในทางปฏิบัติ คือ กำหนดกรอบเวลาให้พนักงานสอบสวนทำสำนวนให้แล้วเสร็จก่อนระยะเวลาฝากขัง โดยเผื่อเวลาให้พนักงานอัยการสามารถสั่งสอบเพิ่มเติมหรือสั่งให้พนักงานสอบสวนค้นหาพยานหลักฐานที่สำคัญแห่งคดีเพิ่มเติมได้

3.3 ชั้นพิจารณาคดีและสืบพยาน จำนวน 11 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.30 คือ ศาลร่วมกับสำนักงานอัยการสูงสุด กระทรวงยุติธรรม กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสภาพนายควมพัฒนาระบบการพิจารณาคดีและสืบพยานในชั้นศาลให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายด้วยการค้นหาความจริงแห่งคดีอย่างเท่าเทียม เพราะที่ผ่านมาในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่รัฐกลับมุ่งกล่าวหาฝ่ายตรงข้ามเพราะกลัวแพคดี โดยพัฒนาการตรวจสอบการใช้กฎหมายปิดป้องโดยอ้างความเป็นอิสระจากองค์กรภายนอกหรือตัวแทนของประชาชน

ในด้านความเป็นไปได้ของการพัฒนา ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่เห็นว่าประเด็นการพัฒนาที่มีความเป็นไปได้ในระดับปานกลางจำนวน 65 ประเด็น รองลงมาที่มีความเป็นไปได้ในระดับน้อยจำนวน 4 ประเด็น และมีความเป็นไปได้ในระดับมากจำนวน 2 ประเด็น ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยในแต่ละประเด็นการพัฒนา จากตารางที่ 24 พบว่า

1. ประเด็นการพัฒนาปัจจัยนำเข้า (Input) ตามหลัก 4M จำนวน 31 ประเด็น มีประเด็นที่มีความเป็นไปได้ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนี้

1.1 ด้านบุคลากร (Man) จำนวน 7 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.36 คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนาระบบการจัดสรรพนักงานสอบสวนให้ได้สัดส่วนกับปริมาณงาน

1.2 ด้านงบประมาณและค่าตอบแทน (Money) จำนวน 7 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.18 คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนาระบบการวางแผนการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการสนับสนุนการดำเนินงานพิสูจน์หลักฐานหรือการเกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน

1.3 ด้านวัสดุอุปกรณ์ (Material) จำนวน 6 ประเด็น พบว่ามี 3 ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.09 คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนานโยบายการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ให้แก่พนักงานสอบสวนอย่างทั่วถึงเพียงพอเป็นมาตรฐานเดียวกันทุกสถานีตำรวจ

1.4 ด้านวิธีการ (Method) จำนวน 11 ประเด็น พบว่า มีประเด็นการพัฒนาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.91 ใกล้เคียงกัน 3 ประเด็น คือ กระทรวงสาธารณสุข ร่วมกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาระบบการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ของคู่ความและทนายความทั้งสองฝ่าย เพื่อให้สามารถนำมาใช้เป็นพยานหลักฐานในการค้นหาความจริงแห่งคดีในชั้นศาลอย่างเท่าเทียม

2. ประเด็นการพัฒนากระบวนการ (Process) ตามหลัก POCCC จำนวน 18 ประเด็น มีประเด็นที่มีความเป็นไปได้ในระดับน้อย ปานกลาง และมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนี้

2.1 ด้านการวางแผน (Planning) จำนวน 4 ประเด็น พบว่ามี 2 ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.27 โดยมีความเป็นไปได้ในระดับปานกลาง คือ

1) สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนาระบบการกำหนดแผนงานตามยุทธศาสตร์ให้สามารถรองรับงานเฉพาะหน้าซึ่งเป็นเรื่องเผชิญเหตุ

2) สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนาระบบการกำหนดแผนงานควรคำนึงกิจกรรมที่และภาระงานประจำของบุคลากรที่จะสามารถนำแผนงานไปปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายได้จริง

2.2 ด้านการจัดการองค์การ (Organizing) จำนวน 7 ประเด็น พบว่ามี 2 ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2.90 โดยมีความเป็นไปได้ในระดับปานกลาง คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนาระบบการจัดการองค์การให้เป็นระบบระเบียบ แบ่งงานชัดเจนไม่ทับซ้อนลดสายบังคับบัญชาลงเพื่อป้องกันการแทรกแซงการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ ในการจัดการองค์การให้มีประสิทธิภาพ ควรคำนึงถึงสภาพปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ ดังนี้

1) ปัญหาการบริหารจัดการภายในองค์กรทำให้พนักงานสอบสวนตามอัตราครองสามารถโยกย้ายเปลี่ยนสายงานได้จึงมีพนักงานสอบสวนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานเพื่ออำนวยความสะดวกประชาชน

2) ปัญหาการจัดโครงสร้างองค์กรไม่สอดคล้องกับลักษณะงานสอบสวน งานนิติเวช และงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจฯ

2.3 ด้านการสั่งการ (Commanding) จำนวน 2 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2.50 โดยมีความเป็นไปได้ในระดับน้อย คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนาระบบการสั่งการ เปลี่ยนแปลงโยกย้ายพนักงานสอบสวนด้วยหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนและเป็นธรรมเพื่อสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ทำให้การบริหาร งานในหน่วยงานมีประสิทธิภาพและมีความต่อเนื่อง

2.4 ด้านการควบคุม (Controlling) จำนวน 4 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.80 โดยมีความเป็นไปได้ในระดับปานกลาง คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนาระบบที่มีประสิทธิภาพในการกำกับดูแล ควบคุม ตรวจสอบและประเมินผลการทำงานของพนักงานสอบสวนจากหน่วยงานภายนอก โดยรับฟังความเห็นจากประชาชนเพื่อค้นหาข้อบกพร่องมากกว่าผลลัพธ์ในเชิงอุดมคติ

2.5 ด้านการประสานงาน (Coordinating) จำนวน 1 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2.80 โดยมีความเป็นไปได้ในระดับปานกลาง คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่อำนวยความสะดวกการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน โดยผลักดันให้เกิดการประสานงานร่วมกันอย่างสะดวก รวดเร็ว มุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน

3. ประเด็นการพัฒนาสภาพแวดล้อมของระบบ (Environment) ตามหลักกระบวนการยุติธรรมทางอาญา จำนวน 22 ประเด็น มีประเด็นที่มีความเป็นไปได้ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนี้

3.1 ชั้นสอบสวน จำนวน 6 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.36 คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนามาตรการหรือวิธีการตรวจสอบ สั่งการ ควบคุม และช่วยเหลือกรณีพนักงานสอบสวนส่งสำนวนให้พนักงานอัยการล่าช้า โดยพิจารณาจากสภาพปัญหาในคดีฆาตกรรมในบางคดีมีการทำงานร่วมกับแพทย์นิติเวช พิสูจน์หลักฐาน นักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ ทำให้ส่งสำนวนการสอบสวนมายังพนักงานอัยการล่าช้า

3.2 ชั้นสั่งคดี จำนวน 5 ประเด็น พบว่ามี 2 ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.10 คือ

1) สำนักงานอัยการสูงสุด ร่วมกับศาล กระทรวงยุติธรรม และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พัฒนาระบบการตรวจสอบถ่วงดุลตามหลักสากลที่ใช้กันมานานอารยประเทศ เช่น ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา ฯลฯ โดยให้พนักงานอัยการหรือเจ้าหน้าที่สอบสวนคดีอาญาจากองค์กรอัยการร่วมทำงานกับพนักงานสอบสวน นับตั้งแต่การตรวจสถานที่เกิดเหตุ การรวบรวมพยานหลักฐาน การสอบสวน และการทำสำนวนส่งฟ้องคดีเพื่อให้กระบวนการในการสอบสวนฟ้องร้องไม่อยู่ในอำนาจขององค์กรใดโดยเฉพาะ แต่มีการคานอำนาจซึ่งกันและกัน ดังนี้

(1) การสอบสวนฟ้องร้องเป็นกระบวนการเดียวกันไม่อาจแบ่งแยกได้และต้องอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบขององค์กรอัยการ

(2) พนักงานอัยการมีอำนาจรับคำร้องทุกข์ คำกล่าวโทษ ดำเนินการสอบสวนหรือเข้าควบคุมการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ชั้นสูตรพลิกศพรวมถึงสั่งการแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจตามความเห็นสมควรเพื่อรวบรวมพยาน หลักฐานประกอบการพิจารณาสั่งคดี

2) สำนักงานอัยการสูงสุด ร่วมกับศาล กระทรวงยุติธรรม กระทรวงสาธารณสุข และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พัฒนากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้ทันสมัยเพื่อให้กลไกการตรวจสอบถ่วงดุลซึ่งกันและกันมีประสิทธิภาพและนำมาใช้ในทางปฏิบัติ คือ การให้พนักงานอัยการหรือเจ้าหน้าที่สอบสวนคดี อาญาจากองค์กรอัยการมีส่วนร่วมในการตรวจสถานที่เกิดเหตุ รวบรวมพยานหลักฐาน ทำสำนวนและส่งฟ้องคดีร่วมกับพนักงานสอบสวนหรือพิสูจน์หลักฐาน เพื่อให้พยานหลักฐานครบ ถ้วนสอดคล้องตามประเด็นที่พนักงานอัยการส่งฟ้องต่อศาล และเป็นการแก้ปัญหาในการสั่งสอบหรือให้รวบรวมเอกสารเพิ่มเติมหากพยานหลักฐาน ถูกทำลายหรือสูญสลายหายไปตามกาลเวลาอีกด้วย

3.3 ชั้นพิจารณาคดีและสืบพยาน จำนวน 11 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.50 คือ ศาลร่วมกับสำนักงานอัยการสูงสุด กระทรวงยุติธรรม กระทรวงสาธารณสุข

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสภาพนายความพัฒนาระบบการพิจารณาคดีและสืบพยานในชั้นศาลให้ เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายด้วยการค้นหาความจริงแห่งคดีอย่างเท่าเทียม เพราะที่ผ่านมา ในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่รัฐกลับมุ่งกล่าวหาฝ่ายตรงข้ามเพราะกลัวแพคดี ดังนั้น ในประเด็นที่โจทก์มีการ ใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มากกล่าวหาจำเลยควรเปิดโอกาสให้จำเลยมีโอกาสดต่อสู้คดีอย่าง เต็มที่ เนื่องจากหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์อยู่ในมือของหน่วยงานราชการ

ในด้านความสอดคล้องของประเด็นการพัฒนา ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่เห็นว่าประเด็น การพัฒนาที่มีความสอดคล้องในระดับปานกลางจำนวน 39 ประเด็น และรองลงมามีความสอดคล้อง ในระดับมากจำนวน 32 ประเด็น ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยในแต่ละประเด็นการพัฒนา จาก ตารางที่ 24 พบว่า

1. ประเด็นการพัฒนาปัจจัยนำเข้า (Input) ตามหลัก 4M จำนวน 31 ประเด็น มี ประเด็นที่มีความสอดคล้องในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนี้

1.1 ด้านบุคลากร (Man) จำนวน 7 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.82 คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนาระบบการจัดสรรพนักงานสอบสวนให้ได้สัดส่วนกับ ปริมาณงาน

1.2 ด้านงบประมาณและค่าตอบแทน (Money) จำนวน 7 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็น ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.64 คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนาระบบการบริหาร ค่าตอบแทนของพนักงานสอบสวนให้เพียงพอโดยพิจารณาส่วนที่พนักงานสอบสวนใช้จ่ายเพื่อการ ปฏิบัติงานด้วย เช่น ค่าเดินทาง ค่าน้ำมันรถ ค่าวัสดุสิ้นเปลืองต่าง ๆ ฯลฯ

1.3 ด้านวัสดุอุปกรณ์ (Material) จำนวน 6 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด 3.55 คือ กระทรวงสาธารณสุขควรพัฒนาระบบการบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์ในการชันสูตร พลิกศพให้มีประสิทธิภาพ

1.4 ด้านวิธีการ (Method) จำนวน 11 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.90 คือ กระทรวงสาธารณสุขร่วมกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาระบบการตรวจพิสูจน์ทาง วิทยาศาสตร์ในห้องปฏิบัติการเพื่อไม่ให้ล่าช้าจนพยานหลักฐานเสียหาย ถูกทำลายหรือเสื่อมสลายไป อันเป็นอุปสรรคต่อการสืบสวนสอบสวนอย่างต่อเนื่องหรือการส่งฟ้องคดีล่าช้า หรือเป็นปัญหาเรื่อง ความชัดเจนในการพิจารณาคดี

2. ประเด็นการพัฒนากระบวนการ (Process) ตามหลัก POCCC จำนวน 18 ประเด็น มีประเด็นที่มีความสอดคล้องในระดับปานกลาง และมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนี้

2.1 ด้านการวางแผน (Planning) จำนวน 4 ประเด็น พบว่ามี 2 ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด 3.64 โดยมีความเป็นไปได้ในระดับมาก คือ

1) สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนาระบบการกำหนดแผนงานตามยุทธศาสตร์ให้สามารถรองรับงานเฉพาะหน้าซึ่งเป็นเรื่องเผชิญเหตุ

2) สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนาระบบการวางแผนการประเมินผลตามแผนยุทธศาสตร์จากหน่วยงานภายนอกโดยพิจารณาเพิ่มตัวชี้วัด เช่น การอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่างโปร่งใส ใช้สิทธิเข้าถึงงานสอบสวนอย่างสะดวก รวดเร็ว เท่าเทียมและเป็นธรรม ฯลฯ

2.2 ด้านการจัดการองค์การ (Organizing) จำนวน 7 ประเด็น พบว่ามี 2 ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.50 โดยมีความเป็นไปได้ในระดับปานกลาง คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนาระบบการจัดการองค์การให้เป็นระบบระเบียบ แบ่งงานชัดเจนไม่ทับซ้อนลดสายบังคับบัญชาลงเพื่อป้องกันการแทรกแซงการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ในการจัดการองค์การให้มีประสิทธิภาพ ควรคำนึงถึงสภาพปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ ดังนี้

1) ปัญหาการบริหารจัดการภายในองค์กรทำให้พนักงานสอบสวนตามอัตราครองสามารถโยกย้ายเปลี่ยนสายงานได้จึงมีพนักงานสอบสวนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

2) ปัญหาการจัดโครงสร้างองค์กรไม่สอดคล้องกับลักษณะงานสอบสวน งานนิติเวช และงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจฯ

2.3 ด้านการสั่งการ (Commanding) จำนวน 2 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.40 โดยมีความเป็นไปได้ในระดับปานกลาง คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนาระบบการสั่งการ เปลี่ยนแปลงโยกย้ายพนักงานสอบสวนด้วยหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนและเป็นธรรมเพื่อสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ทำให้การบริหารงานในหน่วยงานมีประสิทธิภาพและมีความต่อเนื่อง

2.4 ด้านการควบคุม (Controlling) จำนวน 4 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.80 โดยมีความเป็นไปได้ในระดับปานกลาง คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนาระบบที่มีประสิทธิภาพในการกำกับดูแล ควบคุม ตรวจสอบและประเมินผลการทำงานของพนักงานสอบสวนจากหน่วยงานภายนอก โดยรับฟังความเห็นจากประชาชนเพื่อค้นหาข้อบกพร่องมากกว่าผลลัพธ์ในเชิงอุดมคติ

2.5 ด้านการประสานงาน (Coordinating) จำนวน 1 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.60 โดยมีความเป็นไปได้ในระดับมาก คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่อำนวยความสะดวกการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน โดยผลักดันให้เกิดการประสานงานร่วมกันอย่างสะดวก รวดเร็ว มุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน

3. ประเด็นการพัฒนาสภาพแวดล้อมของระบบ (Environment) ตามหลักกระบวนการยุติธรรมทางอาญา จำนวน 22 ประเด็น มีประเด็นที่มีความสอดคล้องในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนี้

3.1 ชั้นสอบสวน จำนวน 6 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.82 คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนามาตรการหรือวิธีการตรวจสอบ สั่งการ ควบคุม และช่วยเหลือกรณีพนักงานสอบสวนส่งสำนวนให้พนักงานอัยการล่าช้า โดยพิจารณาจากสภาพปัญหาความแตกต่างในด้านความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์การปฏิบัติงานในคดีฆาตกรรมของพนักงานสอบสวน

3.2 ชั้นสั่งคดี จำนวน 5 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.00 คือ สำนักงานอัยการสูงสุด ร่วมกับศาล กระทรวงยุติธรรม กระทรวงสาธารณสุข และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พัฒนากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้ทันสมัยเพื่อให้กลไกการตรวจสอบถ่วงดุลซึ่งกันและกันมีประสิทธิภาพและนำมาใช้ในทางปฏิบัติ คือ กำหนดกรอบเวลาให้พนักงานสอบสวนทำสำนวนให้แล้วเสร็จก่อนระยะเวลาฝากขัง โดยเผื่อเวลาให้พนักงานอัยการสามารถสั่งสอบเพิ่มเติมหรือสั่งให้พนักงานสอบสวนค้นหาพยานหลักฐานที่สำคัญแห่งคดีเพิ่มเติมได้

3.3 ชั้นพิจารณาคดีและสืบพยาน จำนวน 11 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.30 คือ ศาลร่วมกับสำนักงานอัยการสูงสุด กระทรวงยุติธรรม กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสภาพนายความพัฒนาระบบการพิจารณาคดีและสืบพยานในชั้นศาลให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายด้วยการค้นหาความจริงแห่งคดีอย่างเท่าเทียม เพราะที่ผ่านมาในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่รัฐกลับมุ่งกล่าวหาฝ่ายตรงข้ามเพราะกลัวแพ่งคดี ดังนั้น จึงควรร่วมกันพัฒนากลไกการตรวจสอบการใช้กฎหมายบิดเบือนโดยอ้างความเป็นอิสระจากองค์กรภายนอกหรือตัวแทนของประชาชน

ในด้านการนำไปใช้ของประเด็นการพัฒนา ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่เห็นว่าประเด็นการพัฒนาควรนำไปใช้ในระดับมากจำนวน 61 ประเด็น และรองลงมาควรนำไปใช้ในระดับปานกลางจำนวน 10 ประเด็น ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยในแต่ละประเด็นการพัฒนา จากตารางที่ 24 พบว่า

1. ประเด็นการพัฒนาปัจจัยนำเข้า (Input) ตามหลัก 4M จำนวน 31 ประเด็น มีประเด็นที่ควรนำไปใช้ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนี้

1.1 ด้านบุคลากร (Man) จำนวน 7 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.27 คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนาระบบการจัดสรรพนักงานสอบสวนให้ได้สัดส่วนกับปริมาณงาน

1.2 ด้านงบประมาณและค่าตอบแทน (Money) จำนวน 7 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็น ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.09 คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาระบบการจัดสรรงบประมาณโดยอำนวยความสะดวกในการเบิกจ่ายให้แก่พนักงานสอบสวนเพื่อซื้อหาวัสดุอุปกรณ์ตามความจำเป็นด้วยตนเองเพื่อรองรับการดำเนินงานกรณีต่าง ๆ ให้มีความสะดวกคล่องตัว

1.3 ด้านวัสดุอุปกรณ์ (Material) จำนวน 6 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.09 คือ กระทรวงสาธารณสุขควรพัฒนาการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอแก่แพทย์นิติเวชสำหรับโรงพยาบาลทั่วไป โดยเล็งเห็นความสำคัญของงานชันสูตรพลิกศพในการค้นหาความจริงและอำนวยความสะดวกแก่สังคม

1.4 ด้านวิธีการ (Method) จำนวน 11 ประเด็น พบว่ามี 2 ประเด็น ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.27 คือ

1) สำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาพัฒนาฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เพื่อเก็บเป็นประวัติอาชญากร และนำมาใช้อย่างเป็นรูปธรรมเพื่อประโยชน์ในงานสืบสวนสอบสวนเช่นเดียวกับลายพิมพ์นิ้วมือ

2) กระทรวงสาธารณสุขร่วมกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาระบบการขนย้ายศพให้มีประสิทธิภาพ เพื่อส่งต่อศพไปยังโรงพยาบาลที่มีความพร้อมอย่างรวดเร็ว โดยให้ศพอยู่ในสภาพเดิมมากที่สุด

2. ประเด็นการพัฒนาระบบการ (Process) ตามหลัก POCCC จำนวน 18 ประเด็น มีประเด็นที่ควรนำไปใช้ในระดั้มาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนี้

2.1 ด้านการวางแผน (Planning) จำนวน 4 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.45 คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาระบบการวางแผนการประเมินผลตามแผนยุทธศาสตร์จากหน่วยงานภายนอกโดยพิจารณาเพิ่มตัวชี้วัด เช่น การอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่างโปร่งใส ใช้สิทธิเข้าถึงงานสอบสวนอย่างสะดวก รวดเร็ว เท่าเทียมและเป็นธรรม ฯลฯ

2.2 ด้านการจัดการองค์การ (Organizing) จำนวน 7 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.20 โดยมีความเป็นไปได้ในระดับปานกลาง คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาระบบการจัดการองค์การให้เป็นระบบระเบียบ แบ่งงานชัดเจนไม่ทับซ้อนลดสายบังคับบัญชาลงเพื่อป้องกันการแทรกแซงการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ ในการจัดการองค์การให้มีประสิทธิภาพ ควรคำนึงถึงสภาพปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ คือ ปัญหาองค์กรทางการเมือง พ่อค่านักธุรกิจหรือองค์กรอื่นที่มีอิทธิพลมีอำนาจเข้าครอบงำแทรกแซงองค์กรตำรวจ

2.3 ด้านการสั่งการ (Commanding) จำนวน 2 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.90 โดยควรมีการนำไปใช้ในระดั้มาก คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาระบบ

การสั่งการ เปลี่ยนแปลงโยกย้ายพนักงานสอบสวนด้วยหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนและเป็นธรรมเพื่อสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ทำให้การบริหาร งานในหน่วยงานมีประสิทธิภาพและมีความต่อเนื่อง

2.4 ด้านการควบคุม (Controlling) จำนวน 4 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.00 โดยควรมีการนำไปใช้ในระดั้มาก คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนาระบบที่มีประสิทธิภาพในการกำกับดูแล ควบคุม ตรวจสอบและประเมินผลการทำงานของพนักงานสอบสวนจากหน่วยงานภายนอก โดยรับฟังความเห็นจากประชาชนเพื่อค้นหาข้อบกพร่องมากกว่าผลลัพธ์ในเชิงอุดมคติ

2.5 ด้านการประสานงาน (Coordinating) จำนวน 1 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.80 โดยควรมีการนำไปใช้ในระดั้มาก คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่อำนวยความสะดวกในการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน โดยผลักดันให้เกิดการประสานงานร่วมกันอย่างสะดวก รวดเร็ว มุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน

3. ประเด็นการพัฒนาสภาพแวดล้อมของระบบ (Environment) ตามหลักกระบวนการ ยุติธรรมทางอาญา จำนวน 22 ประเด็น มีประเด็นที่ควรนำไปใช้ในระดั้มาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนี้

3.1 ชั้นสอบสวน จำนวน 6 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.18 คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนามาตรการหรือวิธีการตรวจสอบ สั่งการ ควบคุม และช่วยเหลือกรณีพนักงานสอบสวนส่งสำนวนให้พนักงานอัยการล่าช้า โดยพิจารณาจากสภาพปัญหาในการรอผลตรวจพิสูจน์ฯ ในห้องปฏิบัติการบางคดีใช้เวลานาน บางครั้งเกิดจากการมีปริมาณงานจำนวนมากหรือการใช้เวลาตรวจตามขั้นตอน ฯลฯ

3.2 ชั้นสั่งคดี จำนวน 5 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.20 คือ สำนักงานอัยการสูงสุด ร่วมกับศาล กระทรวงยุติธรรม กระทรวงสาธารณสุข และสำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้ทันสมัยเพื่อให้กลไกการตรวจสอบถ่วงดุลซึ่งกันและกันมีประสิทธิภาพและนำมาใช้ในทางปฏิบัติ คือ กำหนดกรอบเวลาให้พนักงานสอบสวนทำสำนวนให้แล้วเสร็จก่อนระยะเวลาฝากขัง โดยเผื่อเวลาให้พนักงานอัยการสามารถสั่งสอบเพิ่มเติมหรือสั่งให้พนักงานสอบสวนค้นหาพยานหลักฐานที่สำคัญแห่งคดีเพิ่มเติมได้

3.3 ชั้นพิจารณาคดีและสืบพยาน จำนวน 11 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.40 คือ ศาลร่วมกับสำนักงานอัยการสูงสุด กระทรวงยุติธรรม กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสภาพนายความพัฒนาระบบการพิจารณาคดีและสืบพยานในชั้นศาลให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายด้วยการค้นหาความจริงแห่งคดีอย่างเท่าเทียม เพราะที่ผ่านมาในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่รัฐกลับมุ่งกล่าวหาฝ่ายตรงข้ามเพราะกลัวแพคดี ดังนั้น ในประเด็นที่โจทก์มีการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มากกล่าวหาจำเลยควรเปิดโอกาสให้จำเลยมีโอกาสดูสื่อตัวอย่างเต็มที่ เนื่องจากหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์อยู่ในมือของหน่วยงานราชการ

นอกจากนี้ จากการเปรียบเทียบระดับความเหมาะสม (Propriety) ความเป็นไปได้ (Feasibility) ความสอดคล้อง (Congruity) และการนำไปใช้ประโยชน์ (Utility) ของประเด็นการพัฒนาฯ จำนวน 71 ประเด็น จากการแปลผลความถี่และร้อยละโดยการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ จำแนกตามระดับความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ระดับ คือ เห็นด้วยในระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด พบว่า

ในด้านความเหมาะสมของประเด็นการพัฒนาฯ จำนวน 71 ประเด็น ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่เห็นว่าประเด็นการพัฒนาฯ **มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด** รองลงมา มีความเหมาะสมในระดับมาก ปานกลาง น้อยที่สุด และน้อย โดยมีระดับความถี่ 354, 160, 101, 89 และ 39 ตามลำดับ (ตารางที่ 25) ซึ่งมีประเด็นการพัฒนาฯ ที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยเกินกว่าร้อยละ 50 ดังนี้

1. ประเด็นการพัฒนาปัจจัยนำเข้า (Input) ตามหลัก 4M จำนวน 31 ประเด็น มีประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดเกินกว่าร้อยละ 50 คือ

1.1 ด้านบุคลากร (Man) จำนวน 7 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็น ที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดร้อยละ 54.5 คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนาระบบการจัดสรรพนักงานสอบสวนให้ได้สัดส่วนกับปริมาณงาน

1.2 ด้านงบประมาณและค่าตอบแทน (Money) จำนวน 7 ประเด็น พบว่ามี 3 ประเด็น ที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดร้อยละ 63.6 คือ

1) สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนาระบบการจัดสรรงบประมาณโดยอำนวยความสะดวกในการเบิกจ่ายให้แก่พนักงานสอบสวนเพื่อซื้อวัสดุอุปกรณ์ตามความจำเป็นด้วยตนเอง เพื่อรองรับการดำเนินงานกรณีต่าง ๆ ให้มีความสะดวกคล่องตัว

2) สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนาระบบการบริหารค่าตอบแทนของพนักงานสอบสวนให้เพียงพอโดยพิจารณาส่วนที่พนักงานสอบสวนใช้จ่ายเพื่อการปฏิบัติงานด้วย เช่น ค่าเดินทาง ค่าน้ำมันรถ ค่าวัสดุสิ้นเปลืองต่าง ๆ ฯลฯ

3) สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนาระบบการพิจารณาค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานเทียบเท่ากับข้าราชการอื่นเพื่อสร้างแรงจูงใจในการทำงาน ไม่ให้ลาออกหรือย้ายสายงาน

1.3 ด้านวัสดุอุปกรณ์ (Material) จำนวน 6 ประเด็น พบว่ามี 5 ประเด็น ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดเกินกว่าร้อยละ 50 เรียงตามลำดับจากเห็นด้วยมากไปน้อย ดังนี้

1) สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนาการจัดการด้านวัสดุอุปกรณ์ตามความจำเป็นสำหรับพนักงานสอบสวนอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อรองรับการดำเนินงานให้มีความสะดวกคล่องตัวหรือกรณีเร่งด่วน (เห็นด้วยในระดับมากที่สุด ร้อยละ 72.7)

2) สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนานโยบายการจัดการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ให้แก่พนักงานสอบสวนอย่างทั่วถึงเพียงพอเป็นมาตรฐานเดียวกันทุกสถานีตำรวจ (เห็นด้วยในระดับมากที่สุด ร้อยละ 72.7)

3) สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรสนับสนุนให้จัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัยและจำเป็นต่อการปฏิบัติงานพิสูจน์หลักฐาน (เห็นด้วยในระดับมากที่สุด ร้อยละ 63.6)

4) สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนาการจัดการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอแก่แพทย์นิติเวชสำหรับโรงพยาบาลทั่วไป โดยเล็งเห็นความสำคัญของงานชั้นสูตตรพลีศพในการค้นหาความจริงและอำนวยความสะดวกแก่สังคม (เห็นด้วยในระดับมากที่สุด ร้อยละ 54.5)

5) สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนาระบบการบริหารจัดการอุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์บางอย่างและการจัดสรรวัสดุสิ้นเปลืองให้เพียงพอเพื่อรองรับสถานการณ์ฉุกเฉิน (เห็นด้วยในระดับมากที่สุด ร้อยละ 54.5)

1.4 ด้านวิธีการ (Method) จำนวน 11 ประเด็น พบว่ามี 2 ประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดร้อยละ 54.5 คือ

1) สำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาพัฒนาฐานข้อมูลดีเอ็นเอเพื่อเก็บเป็นประวัติอาชญากร และนำมาใช้อย่างเป็นรูปธรรมเพื่อประโยชน์ในงานสืบสวนสอบสวนเช่นเดียวกับลายพิมพ์นิ้วมือ

2) กระทรวงสาธารณสุขร่วมกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาระบบการขนย้ายศพให้มีประสิทธิภาพ เพื่อส่งต่อศพไปยังโรงพยาบาลที่มีความพร้อมอย่างรวดเร็ว โดยให้ศพอยู่ในสภาพเดิมมากที่สุด

2. ประเด็นการพัฒนากระบวนการ (Process) ตามหลัก POCCC จำนวน 18 ประเด็น มีประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดเกินกว่าร้อยละ 50 คือ

2.1 ด้านการวางแผน (Planning) จำนวน 4 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดร้อยละ 72.7 คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาระบบการวางแผนการประเมินผลตามแผนยุทธศาสตร์จากหน่วยงานภายนอกโดยพิจารณาเพิ่มตัวชี้วัด เช่น การอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่างโปร่งใส ใช้สิทธิเข้าถึงงานสอบสวนอย่างสะดวก รวดเร็ว เท่าเทียมและเป็นธรรม ฯลฯ

2.2 ด้านการจัดการองค์กร (Organizing) จำนวน 7 ประเด็น พบว่ามี 4 ประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดร้อยละ 54.5 คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาระบบการจัดการองค์กรให้เป็นระบบระเบียบ แบ่งงานชัดเจนไม่ทับซ้อนลดสายบังคับบัญชาลงเพื่อป้องกันการแทรกแซงการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ ในการจัดการองค์กรให้มีประสิทธิภาพ ควรคำนึงถึงสภาพปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ ดังนี้

1) ปัญหาการแต่งตั้งโยกย้ายไม่เป็นธรรมาศัยการใช้เส้นสายวิ่งเต้นเพื่อให้ได้ตำแหน่งหรือซื้อขาดตำแหน่ง แสวงหาความก้าวหน้าในหน้าที่การงานแบบก้าวกระโดด โดยไม่ยึดหลักเกณฑ์อาวุโสเป็นเกณฑ์ในเบื้องต้น หรือไม่คำนึงถึงประสบการณ์ ความสามารถในการทำสำนวน แต่งตั้งข้าราชการตำรวจ

2) ปัญหาองค์กรทางการเมือง พ่อค้า นักธุรกิจหรือองค์กรอื่นที่มีอิทธิพลมีอำนาจเข้าครอบงำแทรกแซงองค์กรตำรวจ

3) ปัญหาการบริหารจัดการภายในองค์กรทำให้พนักงานสอบสวนตามอัตราครองสามารถโยกย้ายเปลี่ยนสายงานได้จึงมีพนักงานสอบสวนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

4) ปัญหาการผลักดันการปฏิรูปองค์กรตำรวจถูกคัดค้าน ทำให้ไม่สามารถปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาองค์กรตำรวจให้เป็นองค์กรรักษากฎหมายเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง

2.3 ด้านการสั่งการ (Commanding) จำนวน 2 ประเด็น พบว่ามี 2 ประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดเกินกว่าร้อยละ 50 เรียงตามลำดับจากเห็นด้วยมากไปน้อย ดังนี้

1) สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนาระบบการสั่งการ แต่งตั้งผู้บังคับบัญชาโดยพิจารณาจากระบบอาวุโส ความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ความเชี่ยวชาญในงานสอบสวน เข้าใจคน เข้าใจงาน สามารถบริหารสั่งการได้อย่างมีประสิทธิภาพ (เห็นด้วยในระดับมากที่สุด ร้อยละ 63.6)

2) สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนาระบบการสั่งการ เปลี่ยนแปลงโยกย้ายพนักงานสอบสวนด้วยหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนและเป็นธรรมเพื่อสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ทำให้การบริหาร งานในหน่วยงานมีประสิทธิภาพและมีความต่อเนื่อง (เห็นด้วยในระดับมากที่สุด ร้อยละ 54.5)

2.4 ด้านการควบคุม (Controlling) จำนวน 4 ประเด็น พบว่าไม่มีประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดเกินกว่าร้อยละ 50

2.5 ด้านการประสานงาน (Coordinating) จำนวน 1 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดร้อยละ 63.6 คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่อำนวยความสะดวกการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน โดยผลักดันให้เกิดการประสานงานร่วมกันอย่างสะดวก รวดเร็ว มุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน

3. ประเด็นการพัฒนาสภาพแวดล้อมของระบบ (Environment) ตามหลักกระบวนการยุติธรรมทางอาญาจำนวน 22 ประเด็น มีประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดเกินกว่าร้อยละ 50 คือ

3.1 ชั้นสอบสวน จำนวน 6 ประเด็น พบว่ามี 3 ประเด็น ที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดเกินกว่าร้อยละ 50 เรียงตามลำดับจากเห็นด้วยมากไปน้อย คือ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนามาตรการ หรือวิธีการตรวจสอบ สั่งการ ควบคุม และช่วยเหลือ กรณีพนักงานสอบสวนส่งสำนวนให้พนักงานอัยการล่าช้า โดยพิจารณาจาก สภาพปัญหา ดังนี้

- 1) ในคดีฆาตกรรมที่มีความยุ่งยากซับซ้อนต่างกันแต่พนักงานสอบสวนต้อง ปฏิบัติงานภายใต้กรอบเวลาเดียวกัน (เห็นด้วยในระดับมากที่สุด ร้อยละ 63.6)
- 2) การถูกแทรกแซงการทำงานตามสายบังคับบัญชาหรือจากองค์กรอื่น (เห็น ด้วยในระดับมากที่สุด ร้อยละ 63.6)
- 3) การรอผลตรวจพิสูจน์ฯ ในห้องปฏิบัติการบางคดีใช้เวลานาน บางครั้งเกิด จากปริมาณงานจำนวนมากหรือการใช้เวลาตรวจตามขั้นตอน ฯลฯ (เห็นด้วยในระดับมากที่สุด ร้อยละ 54.5)

3.2 ชั้นสังคม จำนวน 5 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความ เหมาะสมในระดับมากที่สุดร้อยละ 54.5 คือ สำนักงานอัยการสูงสุด ร่วมกับศาล กระทรวงยุติธรรม กระทรวงสาธารณสุข และสำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้ทันสมัย เพื่อให้กลไกการตรวจสอบถ่วงดุลซึ่งกันและกันมีประสิทธิภาพและนำมาใช้ในทางปฏิบัติ คือ กำหนด กรอบเวลาให้พนักงานสอบสวนทำสำนวนให้แล้วเสร็จก่อนระยะเวลาฝากขัง โดยเผื่อเวลาให้พนักงาน อัยการสามารถสั่งสอบเพิ่มเติมหรือสั่งให้พนักงานสอบสวนค้นหาพยานหลักฐานที่สำคัญแห่งคดี เพิ่มเติมได้

3.3 ชั้นพิจารณาคดีและสืบพยาน จำนวน 11 ประเด็น พบว่ามี 2 ประเด็นที่ ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดร้อยละ 63.6 คือ

ศาลร่วมกับสำนักงานอัยการสูงสุด กระทรวงยุติธรรม กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสหภาพนายพัฒนากระบวนการพิจารณาคดีและสืบพยานในชั้นศาลให้ เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายด้วยการค้นหาความจริงแห่งคดีอย่างเท่าเทียม เพราะที่ผ่านมา ในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่รัฐกลับมุ่งกล่าวหาฝ่ายตรงข้ามเพราะกลัวแพคดี มีประเด็นการพัฒนา ดังนี้

- 1) การร่วมกันสร้างบรรยากาศให้คู่ความทั้งสองฝ่ายช่วยกันค้นหาความจริงแห่ง คดีอย่างเท่าเทียมกันมากกว่าการต่อสู้เพื่อแพ้หรือชนะคดี
- 2) พัฒนากลไกการตรวจสอบการใช้กฎหมายบิดเบือนโดยอ้างความเป็นอิสระ จากองค์กรภายนอกหรือตัวแทนของประชาชน

ในด้านความเป็นไปได้ของประเด็นการพัฒนาฯ จำนวน 71 ประเด็น ผู้ทรงคุณวุฒิเห็น ว่าประเด็นการพัฒนาฯ ส่วนใหญ่**มีความเป็นไปได้ในระดับปานกลาง** รองลงมา**มีความเป็นไปได้ใน**

ระดับน้อยที่สุด น้อย มาก และมากที่สุด โดยมีระดับความถี่ 219, 122, 120, 173 และ 114 ตามลำดับ (ตารางที่ 26) ซึ่งมีประเด็นการพัฒนาฯ ที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยเกินกว่าร้อยละ 50 ดังนี้

1. ประเด็นการพัฒนาปัจจัยนำเข้า (Input) ตามหลัก 4M จำนวน 31 ประเด็น มีประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความเป็นไปได้เกินกว่าร้อยละ 50 คือ

1.1 ด้านบุคลากร (Man) จำนวน 7 ประเด็น พบว่าไม่มีประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความเป็นไปได้ในระดับใดเกินกว่าร้อยละ 50

1.2 ด้านงบประมาณและค่าตอบแทน (Money) จำนวน 7 ประเด็น พบว่าไม่มีประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความเป็นไปได้ในระดับใดเกินกว่าร้อยละ 50

1.3 ด้านวัสดุอุปกรณ์ (Material) จำนวน 6 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็น ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความเป็นไปได้ในระดับปานกลางร้อยละ 54.5 คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติสนับสนุนให้จัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัยและจำเป็นต่อการปฏิบัติงานพิสูจน์หลักฐาน

1.4 ด้านวิธีการ (Method) จำนวน 11 ประเด็น พบว่าไม่มีประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความเป็นไปได้ในระดับใดเกินกว่าร้อยละ 50

2. ประเด็นการพัฒนาระบบการ (Process) ตามหลัก POCCC จำนวน 18 ประเด็น พบว่าไม่มีประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความเป็นไปได้ในระดับใดเกินกว่าร้อยละ 50 ทั้งด้านการวางแผน (Planning) ด้านการจัดการองค์การ (Organizing) ด้านการสั่งการ (Commanding) ด้านการควบคุม (Controlling) และด้านการประสานงาน (Coordinating)

3. ประเด็นการพัฒนาสภาพแวดล้อมของระบบ (Environment) ตามหลักกระบวนการยุติธรรมทางอาญา จำนวน 22 ประเด็น พบว่าไม่มีประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความเป็นไปได้ในระดับใดเกินกว่าร้อยละ 50 ทั้ง ในชั้นสอบสวน ชั้นสั่งคดี และในชั้นพิจารณาคดีและสืบพยาน

ในด้านความสอดคล้องของประเด็นการพัฒนาฯ จำนวน 71 ประเด็น ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าประเด็นการพัฒนาฯ ส่วนใหญ่มีความสอดคล้องในระดับมาก รองลงมา มีความสอดคล้องในระดับมากที่สุด ปานกลาง น้อยที่สุด และน้อย โดยระดับความถี่ 246, 181, 149, 93 และ 75 ตามลำดับซึ่งมีประเด็นการพัฒนาฯ ที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความสอดคล้องเกินกว่าร้อยละ 50 ดังนี้

1. ประเด็นการพัฒนาปัจจัยนำเข้า (Input) ตามหลัก 4M จำนวน 31 ประเด็น มีประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความสอดคล้องในระดับมากเกินกว่าร้อยละ 50 คือ

1.1 ด้านบุคลากร (Man) จำนวน 7 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็น ที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความสอดคล้องในระดับมากร้อยละ 54.5 คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนาหลักเกณฑ์เพื่อป้องกันพนักงานสอบสวนย้ายสายงาน

1.2 ด้านงบประมาณและค่าตอบแทน (Money) จำนวน 7 ประเด็น พบว่าไม่มีประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความสอดคล้องในระดับใดเกินกว่าร้อยละ 50

1.3 ด้านวัสดุอุปกรณ์ (Material) จำนวน 6 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็น ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความสอดคล้องในระดับมากร้อยละ 63.6 คือ กระทรวงสาธารณสุขพัฒนาการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอแก่แพทย์นิติเวชสำหรับโรงพยาบาลทั่วไป โดยเล็งเห็นความสำคัญของงานชันสูตรพลิกศพในการค้นหาความจริงและอำนวยความยุติธรรมแก่สังคม

1.4 ด้านวิธีการ (Method) จำนวน 11 ประเด็น พบว่าไม่มีประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความสอดคล้องในระดับใดเกินกว่าร้อยละ 50

2. ประเด็นการพัฒนากระบวนการ (Process) ตามหลัก POCCC จำนวน 18 ประเด็น มีประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความสอดคล้องเกินกว่าร้อยละ 50 คือ

2.1 ด้านการวางแผน (Planning) จำนวน 4 ประเด็น พบว่ามี 2 ประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความสอดคล้องในระดับมาก คือ

1) สำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาระบบการกำหนดแผนงานควรคำนึงกิจกรรมที่และภาระงานประจำของบุคลากรที่จะสามารถนำแผนงานไปปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายได้จริง (เห็นด้วยในระดับมาก ร้อยละ 63.6)

2) สำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาระบบการกำหนดแผนงานตามยุทธศาสตร์ให้สามารถรองรับงานเฉพาะหน้าซึ่งเป็นเรื่องเผชิญเหตุ (เห็นด้วยในระดับมาก ร้อยละ 54.5)

2.2 ด้านการจัดการองค์การ (Organizing) จำนวน 7 ประเด็น พบว่าไม่มีประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความสอดคล้องในระดับใดเกินกว่าร้อยละ 50

2.3 ด้านการสั่งการ (Commanding) จำนวน 2 ประเด็น พบว่าไม่มีประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความสอดคล้องในระดับใดเกินกว่าร้อยละ 50

2.4 ด้านการควบคุม (Controlling) จำนวน 4 ประเด็น พบว่าไม่มีประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความสอดคล้องในระดับใดเกินกว่าร้อยละ 50

2.5 ด้านการประสานงาน (Coordinating) จำนวน 1 ประเด็น พบว่าไม่มีประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความสอดคล้องในระดับใดเกินกว่าร้อยละ 50

3. ประเด็นการพัฒนาสภาพแวดล้อมของระบบ (Environment) ตามหลักกระบวนการยุติธรรมทางอาญา จำนวน 22 ประเด็น มีประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความสอดคล้องในระดับมากที่สุดเกินกว่าร้อยละ 50 คือ

3.1 ชั้นสอบสวน จำนวน 6 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็น ที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความสอดคล้องในระดับมากร้อยละ 54.5 คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนามาตรการ หรือวิธีการ ตรวจสอบ สั่งการ ควบคุม และช่วยเหลือ กรณีพนักงานสอบสวนส่งสำนวนให้พนักงานอัยการล่าช้า

โดยพิจารณาจากสภาพปัญหา กล่าวคือ ในบางคดีมีการทำงานร่วมกับแพทย์นิติเวช พิสูจน์หลักฐาน นักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ ทำให้ส่งสำนวนการสอบสวนมายังพนักงานอัยการล่าช้า

3.2 ชั้นสังคม จำนวน 5 ประเด็น พบว่าไม่มีประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความสอดคล้องในระดับใดเกินกว่าร้อยละ 50

3.3 ชั้นพิจารณาคดีและสืบพยาน จำนวน 11 ประเด็น พบว่าไม่มีประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความสอดคล้องในระดับใดเกินกว่าร้อยละ 50

ในด้านการนำไปใช้ของประเด็นการพัฒนา จำนวน 71 ประเด็น ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า ประเด็นการพัฒนา ส่วนใหญ่ควรนำไปใช้ประโยชน์ในระดับมากที่สุด รองลงมาควรนำไปใช้ประโยชน์ในระดับมาก ปานกลาง น้อยที่สุด และน้อย โดยมีระดับความถี่ 276, 257, 113, 81 และ 22 ตามลำดับ (ตารางที่ 27) ซึ่งมีประเด็นการพัฒนา ที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าควรนำไปใช้เกินกว่าร้อยละ 50 ดังนี้

1. ประเด็นการพัฒนาปัจจัยนำเข้า (Input) ตามหลัก 4M จำนวน 31 ประเด็น มีประเด็นการพัฒนา ที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าควรนำไปใช้เกินกว่าร้อยละ 50 คือ

1.1 ด้านบุคลากร (Man) จำนวน 7 ประเด็น พบว่ามี 3 ประเด็น ที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าควรนำไปใช้เกินกว่าร้อยละ 50 เรียงตามลำดับจากเห็นด้วยมากไปน้อย ดังนี้

1) สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนาระบบการจัดสรรพนักงานสอบสวนให้ได้ สัดส่วนกับปริมาณงาน (เห็นด้วยในระดับมากที่สุด ร้อยละ 63.6)

2) สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนาระบบการจัดสรรและการวางแผนด้าน อัตรากำลังเพื่อให้มีพนักงานสอบสวน แพทย์นิติเวช และเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานเพียงพอต่อการ ปฏิบัติงาน (เห็นด้วยในระดับมากที่สุด ร้อยละ 54.5)

3) สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรเพิ่มพูนความรู้เพื่อพัฒนาให้พนักงานสอบสวน แพทย์นิติเวชและเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานเป็นบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในระดับสากล (เห็นด้วยในระดับมากที่สุด ร้อยละ 54.5)

1.2 ด้านงบประมาณและค่าตอบแทน (Money) จำนวน 7 ประเด็น พบว่ามี 3 ประเด็น ที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าควรนำไปใช้เกินกว่าร้อยละ 50 ดังนี้

1) สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนาระบบการวางแผนการใช้งบประมาณในการชันสูตรพลิกศพและค่าใช้จ่ายในการตรวจทางนิติวิทยาศาสตร์ที่มีราคาแพงให้คุ้มค่า (เห็นด้วยในระดับมากที่สุด ร้อยละ 63.6)

2) สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนาระบบการจัดสรรงบประมาณโดยอำนวยความสะดวกในการเบิกจ่ายให้แก่พนักงานสอบสวนเพื่อซื้อหาวัสดุอุปกรณ์ตามความจำเป็นด้วยตนเองเพื่อรองรับการดำเนินงานกรณีต่าง ๆ ให้มีความสะดวกคล่องตัว (เห็นด้วยในระดับมากที่สุด ร้อยละ 54.5)

3) สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนาระบบการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการขนย้ายศพเพื่อส่งไปตรวจ ณ โรงพยาบาลที่มีความพร้อมรวมถึงส่งศพกลับภูมิลำเนาให้มีความสะดวกคล่องตัว (เห็นด้วยในระดับมาก ร้อยละ 54.5)

1.3 ด้านวัสดุอุปกรณ์ (Material) จำนวน 6 ประเด็น พบว่ามี 3 ประเด็น ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าควรนำไปใช้เกินกว่าร้อยละ 50 ดังนี้

1) สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรสนับสนุนให้จัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัยและจำเป็นต่อการปฏิบัติงานพิสูจน์หลักฐาน (เห็นด้วยในระดับมากที่สุด ร้อยละ 54.5)

2) สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนาการบริหารจัดการด้านวัสดุอุปกรณ์ตามความจำเป็นสำหรับพนักงานสอบสวนอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อรองรับการดำเนินงานให้มีความสะดวกคล่องตัวหรือกรณีเร่งด่วน (เห็นด้วยในระดับมาก ร้อยละ 54.5)

3) สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนาการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอแก่แพทย์นิติเวชสำหรับโรงพยาบาลทั่วไป โดยเล็งเห็นความสำคัญของงานชันสูตรพลิกศพในการค้นหาความจริงและอำนวยความสะดวกแก่สังคม (เห็นด้วยในระดับมาก ร้อยละ 54.5)

1.4 ด้านวิธีการ (Method) จำนวน 11 ประเด็น พบว่ามี 2 ประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าควรนำไปใช้เกินกว่าร้อยละ 50 คือ

1) สำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาพัฒนาฐานข้อมูลดีเอ็นเอเพื่อเก็บเป็นประวัติอาชญากร และนำมาใช้อย่างเป็นรูปธรรมเพื่อประโยชน์ในงานสืบสวนสอบสวนเช่นเดียวกับลายพิมพ์นิ้วมือ (เห็นด้วยในระดับมากที่สุด ร้อยละ 72.7)

2) กระทรวงสาธารณสุขร่วมกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาไกลตรวจสอบการทำงานของแพทย์นิติเวชเพื่อควบคุมและป้องกันการให้ความเห็นในการชันสูตรพลิกศพผิดพลาดหรือไม่ตรงตามหลักวิชาการ (เห็นด้วยในระดับมากที่สุด ร้อยละ 54.5)

2. ประเด็นการพัฒนาระบบการ (Process) ตามหลัก POCCC จำนวน 18 ประเด็น มีประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าควรนำไปใช้เกินกว่าร้อยละ 50 คือ

2.1 ด้านการวางแผน (Planning) จำนวน 4 ประเด็น พบว่ามี 2 ประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าควรนำไปใช้เกินกว่าร้อยละ 50 คือ

1) สำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาระบบการวางแผนการประเมินผลตามแผนยุทธศาสตร์จากหน่วยงานภายนอกโดยพิจารณาเพิ่มตัวชี้วัด เช่น การอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่างโปร่งใส ใช้สิทธิเข้าถึงงานสอบสวนอย่างสะดวก รวดเร็ว เท่าเทียมและเป็นธรรม ฯลฯ (เห็นด้วยในระดับมากที่สุด ร้อยละ 72.7)

2) สำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาระบบการกำหนดแผนงานควรคำนึงกิจกรรมที่และภาระงานประจำของบุคลากรที่จะสามารถนำแผนงานไปปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายได้จริง (เห็นด้วยในระดับมาก ร้อยละ 63.6)

2.2 ด้านการจัดการองค์การ (Organizing) จำนวน 7 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าควรนำไปใช้ในระดับมาก ร้อยละ 72.7 คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาระบบการจัดการองค์การให้เป็นระบบระเบียบ แบ่งงานชัดเจนไม่ทับซ้อนลดสายบังคับบัญชาลงเพื่อป้องกันการแทรกแซงการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ ในการจัดการองค์การให้มีประสิทธิภาพ ควรคำนึงถึงสภาพปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ คือ ปัญหาการจำกัดขอบเขตการให้บริการของสถาบันนิติเวช โรงพยาบาลตำรวจ เฉพาะภายในกรุงเทพฯ และปริมณฑล

2.3 ด้านการสั่งการ (Commanding) จำนวน 2 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าควรนำไปใช้ในระดับมาก ร้อยละ 54.5 คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนาระบบการสั่งการ แต่งตั้งผู้บังคับบัญชาโดยพิจารณาจากระบบอาวุโส ความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ความเชี่ยวชาญในงานสอบสวน เข้าใจคน เข้าใจงาน สามารถบริหารสั่งการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 ด้านการควบคุม (Controlling) จำนวน 4 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าควรนำไปใช้ในระดับมาก ร้อยละ 54.5 คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพัฒนาระบบการกำกับดูแลและบริหารงานให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเข้าถึงงานสอบสวนได้สะดวก รวดเร็ว เท่าเทียม และเป็นธรรมในการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดและป้องกัน มิให้พยานหลักฐานสูญหายหรือถูกทำลาย

2.5 ด้านการประสานงาน (Coordinating) จำนวน 1 ประเด็น พบว่าไม่มีประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าควรนำไปใช้ในระดับใดเกินกว่าร้อยละ 50

3. ประเด็นการพัฒนาสภาพแวดล้อมของระบบ (Environment) ตามหลักกระบวนการยุติธรรมทางอาญา จำนวน 22 ประเด็น มีประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าควรนำไปใช้เกินกว่าร้อยละ 50 คือ

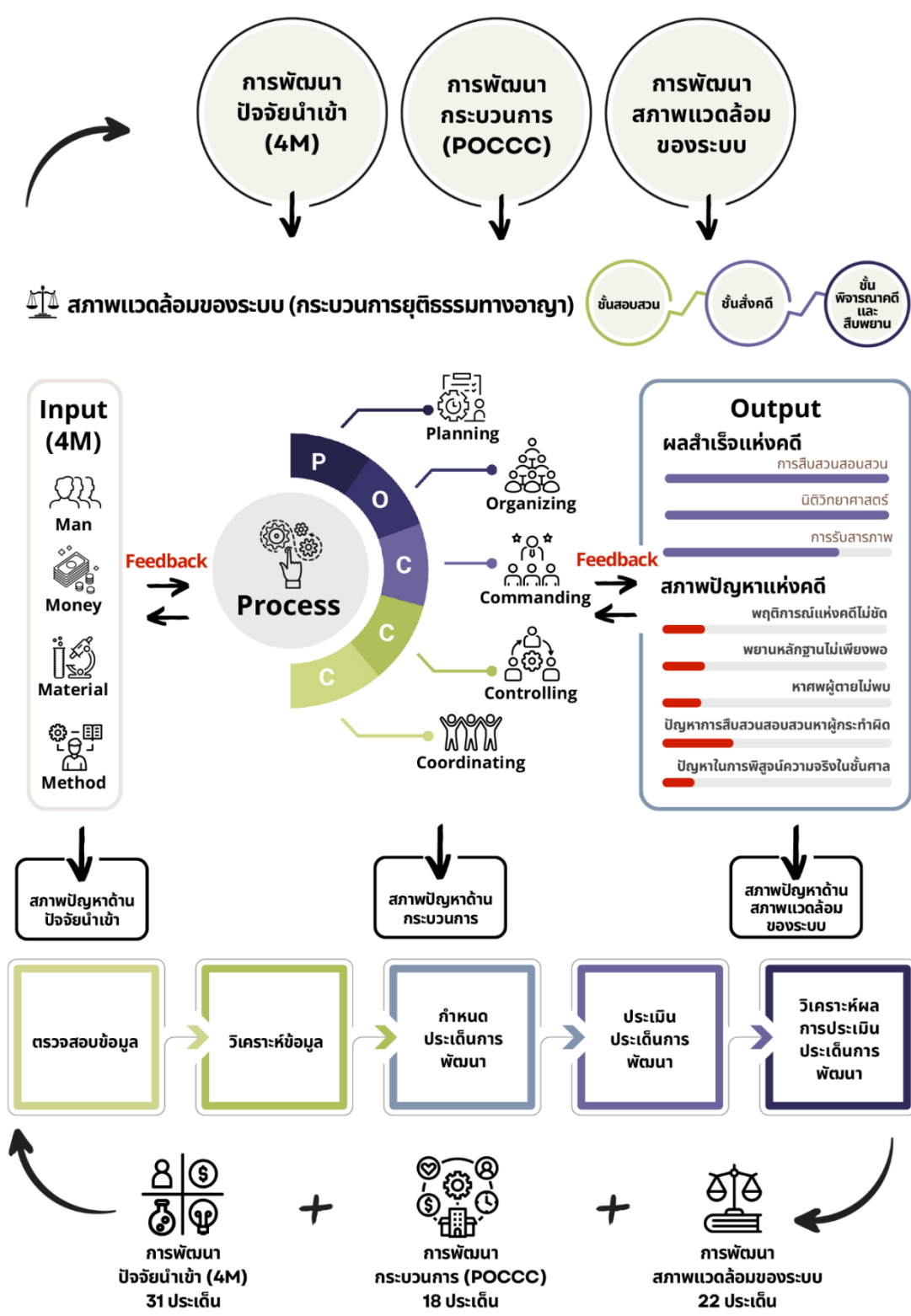
3.1 ชั้นสอบสวน จำนวน 6 ประเด็น พบว่าไม่มีประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าควรนำไปใช้ในระดับใดเกินกว่าร้อยละ 50

3.2 ชั้นสั่งคดี จำนวน 5 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าควรนำไปใช้ในระดับมากที่สุดร้อยละ 54.5 คือ สำนักงานอัยการสูงสุด ร่วมกับศาล กระทรวงยุติธรรม กระทรวงสาธารณสุข และสำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้ทันสมัย เพื่อให้กลไกการตรวจสอบถ่วงดุลซึ่งกันและกันมีประสิทธิภาพและนำมาใช้ในทางปฏิบัติ คือ กำหนดกรอบเวลาให้พนักงานสอบสวนทำสำนวนให้แล้วเสร็จก่อนระยะเวลาฝากขัง โดยเพื่อเวลาให้พนักงาน

อัยการสามารถสั่งสอบเพิ่มเติมหรือสั่งให้พนักงานสอบสวนค้นหาพยานหลักฐานที่สำคัญแห่งคดีเพิ่มเติมได้

3.3 ชั้นพิจารณาคดีและสืบพยาน จำนวน 11 ประเด็น พบว่ามี 1 ประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าควรนำไปใช้ในระดั้มากที่สุดร้อยละ 63.6 คือ ศาลร่วมกับสำนักงานอัยการสูงสุด กระทรวงยุติธรรม กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสภาพนายความพัฒนาระบบการพิจารณาคดีและสืบพยานในชั้นศาลให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายด้วยการค้นหาความจริงแห่งคดีอย่างเท่าเทียม ที่ผ่านมาในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่รัฐกลับมุ่งกล่าวหาฝ่ายตรงข้ามเพราะกลัวแพ้คดี โดยพิจารณาพัฒนาในประเด็นที่โจทก์มีการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มากกว่าหาจำเลยควรเปิดโอกาสให้จำเลยมีโอกาสดต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ เนื่องจากหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์อยู่ในมือของหน่วยงานราชการ

งานยุติธรรมทางอาญาต้องอาศัยการพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มาเป็นเครื่องมือเพื่อคลี่คลายคดีฆาตกรรมโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความบริสุทธิ์ยุติธรรมแก่สังคม ซึ่งในขั้นเคลื่อนการดำเนินงานดังกล่าว จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยนำเข้า (Input) หรือทรัพยากรของระบบ อันประกอบด้วย บุคลากร (Man) งบประมาณ (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และวิธีการ (Method) มาจัดกระทำผ่านกระบวนการ (Process) ด้วยการวางแผน (Planning) การจัดการองค์การ (Organizing) การสั่งการ (Commanding) การประสานงาน (Coordinating) และการควบคุม (Controlling) เพื่อแปรสภาพเป็นผลผลิตของระบบที่เกิดขึ้นได้ทั้งการบรรลุผลสำเร็จแห่งคดีและสภาพปัญหาที่ทำให้คดีไม่บรรลุผลสำเร็จ เกิดเป็นผลสะท้อน (Feedback) ให้กลับไปพิจารณาถึงสภาพปัญหาของปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และสภาพแวดล้อม (Environment) ของระบบทั้งในชั้นสอบสวน ชั้นสั่งคดี และชั้นพิจารณาคดีและสืบพยาน โดยนำสภาพปัญหาทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ สภาพปัญหาในด้านปัจจัยนำเข้า (Input) สภาพปัญหาในด้านกระบวนการ (Process) และสภาพปัญหาในด้านสภาพแวดล้อม (Environment) ของระบบ มาผ่านกระบวนการศึกษานับตั้งแต่ การตรวจสอบข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดประเด็นการพัฒนา การประเมินประเด็นการพัฒนา และการวิเคราะห์ผลการประเมินเป็นประเด็นการพัฒนา เพื่อนำไปพัฒนาฯ จนเกิดเป็นวงจรการพัฒนากระบวนการพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมในงานยุติธรรมทางอาญาขึ้น ปรากฏดังภาพที่ 19

ภาพที่ 19 แผนภาพการพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมฯ
 ที่มา: ผู้วิจัย (2565)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมในงานยุติธรรมทางอาญา และ 2) เพื่อนำเสนอการพัฒนากระบวนการพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมในงานยุติธรรมทางอาญา เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ประกอบด้วย 1) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคดีฆาตกรรมจำนวน 40 คดี และการสัมภาษณ์ แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - structure Interview) จากผู้ให้ข้อมูลการวิจัยจำนวน 36 คน โดยอาศัยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis) และ 2) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ในการวิเคราะห์ผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยแบ่งวิธีการดำเนินการวิจัยออกเป็น 5 ระยะ คือ

ระยะแรก การศึกษาก่อนลงภาคสนามโดยทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง กำหนดกรอบแนวคิดเบื้องต้น และกำหนดประชากรและผู้ให้ข้อมูลการวิจัยซึ่งคัดเลือกด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive random) ซึ่งแบ่งผู้ให้ข้อมูลการวิจัยออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 เป็นการศึกษาจากผู้ปฏิบัติงาน ประกอบด้วย 1) พนักงานสอบสวนและผู้บริหารจำนวน 10 คน 2) แพทย์นิติเวชจำนวน 9 คน 3) เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานจำนวน 5 คน 4) พนักงานอัยการจำนวน 5 คน และ 5) ทนายความจำนวน 7 คน รวมผู้ให้ข้อมูลการวิจัย 36 คน ส่วนกลุ่มที่ 2 เป็นการศึกษาสภาพปัญหาในคดีฆาตกรรมจากเอกสาร หนังสือบทความทางวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง คำพิพากษาฎีกา และสื่อหรือสื่อสิ่งพิมพ์ออนไลน์นับแต่อดีตถึงปัจจุบันรวม 40 คดี **ระยะที่สอง** การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามโดยผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 1 เป็นการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ด้วยแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - structured Interview) ที่ผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านกฎหมายอาญาและการสอบสวนจำนวน 2 ท่าน โดยแบ่งแนวคำถามออกเป็น 5 กลุ่มตามผู้ปฏิบัติงาน คือ 1) พนักงานสอบสวนและผู้บริหาร 2) พิสูจน์หลักฐานและผู้บริหาร 3) แพทย์นิติเวช 4) พนักงานอัยการ และ 5) ทนายความ โดยเก็บข้อมูลในการวิจัยระหว่างเดือนเมษายน พ.ศ. 2564 ถึงเดือนมกราคม พ.ศ. 2565 ส่วนกลุ่มที่ 2 เป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารซึ่งคัดเลือกโดยอาศัยหลักเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อศึกษาสภาพปัญหาในคดีฆาตกรรมนับจากอดีตถึงปัจจุบันไม่น้อยกว่า 40 คดี **ระยะที่สาม** การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูลและวิธีการ **ระยะที่สี่** การกำหนดประเด็นการพัฒนาฯ ด้วยการศึกษาศภาพปัญหาจากผู้ให้ข้อมูลการวิจัย 2 กลุ่ม เป็นการพัฒนาฯ ฉบับร่าง และ **ระยะสุดท้าย** คือ การยืนยันผลการวิจัยโดยการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 11 ท่าน ซึ่งประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านงานสอบสวนจำนวน 2 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านงานนิติเวชจำนวน 2 ท่าน

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านงานพิสูจน์หลักฐานจำนวน 1 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมายจำนวน 4 ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการจำนวน 2 ท่าน

ในการยืนยันผลการวิจัยนี้ อาศัยการวิเคราะห์ผลการประเมินฯ ประเด็นการพัฒนาจำนวน 71 ประเด็น โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 11 ท่าน ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อการวิเคราะห์ทางสถิติ (SPSS) แบ่งออกเป็น 1) การวิเคราะห์ประเด็นการพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานฯ ด้วยค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และค่าความถี่ (Frequency) จากระดับความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ระดับ คือ เห็นด้วยในระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด และ 2) การเปรียบเทียบระดับความเหมาะสม (Propriety) ความเป็นไปได้ (Feasibility) ความสอดคล้อง (Congruity) และการนำไปใช้ประโยชน์ (Utility) ในประเด็นการพัฒนา จากการแปลผลความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) โดยการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิจำแนกตามระดับความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ระดับ คือ เห็นด้วยในระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

5.1 สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยนี้ เป็นการสรุปตามวัตถุประสงค์การศึกษาเพื่อตอบคำถามการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ส่วน มีรายละเอียด ดังนี้

5.1.1 สภาพปัญหาของระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมในงานยุติธรรมทางอาญา

จากการศึกษาคดีฆาตกรรมจำนวน 40 คดี พบว่าผลสำเร็จในการดำเนินคดีฆาตกรรมเกิดจากนิติวิทยาศาสตร์ การสอบสวน และคำรับสารภาพ ส่วนสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อผลสำเร็จในการดำเนินคดีซึ่งเป็นผลผลิตของระบบ (Output) เกิดจากสภาพปัญหา คือ

1. สภาพปัญหาการพิสูจน์หลักฐานเกี่ยวกับผู้ตาย มี 3 ประการ คือ 1) พฤติการณ์แห่งคดีไม่ชัดเจนว่าเป็นการฆาตกรรม ฆ่าตัวตาย หรืออุบัติเหตุ 2) พยานหลักฐานไม่เพียงพอ และ 3) หาศพผู้ตายไม่พบ

2. สภาพปัญหาในการไม่สามารถสืบสวนหาตัวคนร้ายมาดำเนินคดีได้ เนื่องจาก 1) ขาดข้อมูลเพื่อสรุปถึงเหตุและพฤติการณ์ที่ตาย 2) ขาดข้อมูลเพื่อสรุปว่าใคร คือ ผู้ต้องสงสัย 3) ความล่าช้าในการตรวจพิสูจน์และพยานหลักฐานเสียหาย 4) ความบกพร่องในการตรวจสอบประวัติอาชญากร และ 5) พยานหลักฐานไม่เชื่อมโยงไปยังผู้ต้องสงสัย

3. สภาพปัญหาในการพิสูจน์ความบริสุทธิ์หรือความผิดของจำเลยในชั้นศาลซึ่งประกอบด้วย 2 กรณี คือ 1) มีตัวจำเลยแต่พยานหลักฐานเสียหาย สูญหาย ถูกทำลาย หรือ

ความล่าช้าในการตรวจพิสูจน์ และ 2) ไม่มีตัวผู้ต้องหาเพื่อพิสูจน์ความบริสุทธิ์หรือความผิด เนื่องจากไม่ทราบว่าใครเป็นผู้ต้องหาหรือไม่สามารถจับกุมผู้ต้องหาได้ (ภาพที่ 9)

จากสภาพปัญหาในคดีฆาตกรรมข้างต้น เป็นสภาพปัญหาด้านผลผลิตของระบบ (Output) ที่เกิดจากการแปรสภาพปัจจัยนำเข้า (Input) โดยนำทรัพยากรมาผ่านกระบวนการ (Process) ภายใต้สภาพแวดล้อมของระบบ (Environment) การสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 36 คน จึงสะท้อนสภาพปัญหาเชิงระบบ มีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ตามหลัก 4M ประกอบด้วยสภาพปัญหาด้านบุคลากร (Man) งบประมาณและค่าตอบแทน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และสภาพปัญหาด้านวิธีการ (Method) มีรายละเอียด ดังนี้

สภาพปัญหาด้านบุคลากร (Man) คือ 1) พนักงานสอบสวนขาดแคลน จำนวนพนักงานสอบสวนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน 2) จำนวนพนักงานสอบสวนกับปริมาณงานไม่สัดส่วน 3) พนักงานสอบสวนย้ายสายงาน 4) พนักงานสอบสวนขาดความรู้ประสบการณ์ และทักษะการปฏิบัติงาน 5) แพทย์นิติเวชขาดแคลนในบางพื้นที่ 6) แพทย์ทั่วไปขาดความรู้และประสบการณ์ในการชันสูตรพลิกศพ 7) เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ขาดแคลนทุกปี 8) เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานขาดความรู้ในระดับสากล 9) การแต่งตั้งโยกย้ายพนักงานสอบสวนไม่เป็นธรรม และ 10) งานพิสูจน์หลักฐานไม่ดึงดูดใจ

สภาพปัญหาด้านงบประมาณและค่าตอบแทน (Money) คือ 1) การจัดสรรงบประมาณโดยอำนวยการความสะดวกในการเบิกจ่ายให้แก่พนักงานสอบสวนเพื่อซื้อหาวัสดุอุปกรณ์ตามความจำเป็นด้วยตนเองเพื่อรองรับการดำเนินงานกรณีต่าง ๆ ให้มีความสะดวกคล่องตัว 2) ค่าตอบแทนของพนักงานสอบสวนน้อยเมื่อเทียบกับภาระงาน ซึ่งมีความเห็นแตกต่างกันบางส่วนเห็นว่าค่าตอบแทนในแต่ละเดือนเพียงพอแม้ขัดสนบ้าง บางส่วนเห็นว่าไม่เพียงพอ ขณะที่ส่วนหนึ่งเห็นว่าค่าตอบแทนมีการปรับขึ้นมากกว่าในอดีตแต่ไม่มากนัก 3) การบริหารจัดการค่าตอบแทนให้แก่แพทย์นิติเวชอย่างเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ 4) งบประมาณในการชันสูตรพลิกศพและค่าใช้จ่ายในการตรวจทางนิติวิทยาศาสตร์มีราคาแพง 5) การจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการขนย้ายศพเพื่อส่งตรวจ ณ โรงพยาบาลที่มีความพร้อม 6) ค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานน้อยกว่าข้าราชการอื่น ทำให้ขาดแรงจูงใจในการเป็นเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน และ 7) การวางแผนการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอต่อการสนับสนุนการดำเนินงานพิสูจน์หลักฐานหรือการเกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน

สภาพปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์ (Material) คือ 1) ด้านนโยบายและการบริหารจัดการด้านวัสดุอุปกรณ์ตามความจำเป็นสำหรับพนักงานสอบสวนไม่รองรับการดำเนินงานให้มีความสะดวก

คล่อง ตัวหรือกรณีเร่งด่วน 2) การขาดนโยบายผลักดันและตรวจสอบการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ให้แก่พนักงานสอบสวนอย่างทั่วถึงเพียงพอเป็นมาตรฐานเดียวกันทุกสถานีตำรวจ 3) ด้านนโยบายและการเล็งเห็นความสำคัญและจำเป็นในการรักษา พยาบาลคนไข้ของโรงพยาบาลทั่วไปเป็นอันดับแรก ทำให้วัสดุอุปกรณ์ เช่น เครื่องถ่ายภาพ X-ray Portable หรือเครื่อง CT-Scan มีไว้สำหรับคนไข้ของโรงพยาบาลเท่านั้น เมื่อมีการชันสูตรพลิกศพ หรืองานผ่าศพที่ต้อง ทำใช้เครื่องถ่ายภาพ X-ray Portable หรือเครื่อง CT-Scan แพทย์นิติเวชต้องส่งศพไปที่ที่มีเครื่องมือพร้อมซึ่งจะมีปัญหาเรื่องขนย้าย ทั้งศพอาจมีการเปลี่ยนแปลงสภาพหลังการตาย 4) ด้านการบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์ในการชันสูตรพลิกศพขาดประสิทธิภาพ 5) การบริหารจัดการอุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์บางอย่างและการจัดสรรวัสดุสิ้นเปลืองไม่เพียงพอเพื่อรองรับสถานการณ์ฉุกเฉิน และ 6) ขาดการสนับสนุนจากผู้บริหารเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ที่มีความทันสมัยและจำเป็นต่อการปฏิบัติงานพิสูจน์หลักฐาน

สภาพปัญหาด้านวิธีการ (Method) คือ 1) พนักงานสอบสวนเร่งทำคดีให้แล้วเสร็จภายในกรอบเวลาตามกฎหมาย ขาดความใส่ใจทำให้สำนวนขาดความละเอียดครบถ้วน 2) พนักงานสอบสวนใหม่ขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติต่อผู้ตาย 3) การกำหนดขอบเขตพื้นที่การชันสูตรพลิกศพ ณ สถานที่พบศพกว้างเกินไป 4) แพทย์นิติเวชไม่ได้ลงตรวจสถานที่เกิดเหตุ 5) การตรวจพิสูจน์นิติวิทยาศาสตร์ในห้องปฏิบัติการใช้เวลานาน 6) แพทย์นิติเวชให้ความเห็นในการชันสูตรพลิกศพผิดพลาด 7) แพทย์นิติเวชให้ความเห็นในการชันสูตรพลิกศพไม่ตรงตามหลักวิชาการ 8) กรณีแพทย์สองสถาบันให้ความเห็นไม่ตรงกัน 9) ปัญหาการขนย้ายศพ และ 10) การให้ความเห็นที่ไม่ตรงกันระหว่างนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญหน่วยอื่นอันเป็นวัตถุพยานที่สำคัญ

2. ด้านกระบวนการ (Process) ตามหลัก POCCC ประกอบด้วย สภาพปัญหาด้านการวางแผน (Planning) การจัดการองค์การ (Organizing) การสั่งการ (Commanding) การควบคุม (Controlling) และสภาพปัญหาด้านการประสานงาน (Coordinating) มีรายละเอียด ดังนี้

สภาพปัญหาด้านการวางแผน (Planning) คือ 1) การนำแผนงานตามยุทธศาสตร์ไปใช้ในทางปฏิบัติ และแผนการปฏิบัติราชการที่ไม่รองรับงานเฉพาะหน้าซึ่งเป็นเรื่องเผชิญเหตุ 2) การไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมตามแผนยุทธศาสตร์ให้บรรลุเป้าหมาย เนื่องจากภาระงานที่รับผิดชอบมีจำนวนมาก และ 3) การวางแผนด้านงบประมาณไม่รองรับงานเฉพาะหน้าซึ่งเป็นเรื่องเผชิญเหตุและไม่สอดคล้องกับปริมาณงาน

สภาพปัญหาด้านการจัดการองค์การ (Organizing) คือ 1) การแต่งตั้งโยกย้ายไม่เป็นธรรม อาศัยการใช้เส้นสายวิ่งเต้นเพื่อให้ได้ตำแหน่งหรือซื้อขายตำแหน่ง แสวงหาความก้าวหน้าใน

หน้าที่การงานแบบก้าวกระโดด โดยไม่ยึดหลักเกณฑ์อาวุโสเป็นเกณฑ์ในเบื้องต้น หรือไม่คำนึงถึง ประสบการณ์ ความสามารถในการทำสำนวนในการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจ 2) องค์กรทางการเมือง พ่อค้า นักธุรกิจหรือองค์กรอื่นที่มีอิทธิพลมีอำนาจเข้าครอบงำแทรกแซงองค์กรตำรวจ 3) การจัด โครงสร้างองค์กรไม่สอดคล้องกับลักษณะงานสอบสวน งานนิติเวช และงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจฯ 4) การบริหารจัดการภายในองค์กรทำให้พนักงานสอบสวนตามอัตราครองสามารถโยกย้ายเปลี่ยนสาย งานได้ จึงมีพนักงานสอบสวนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานเพื่ออำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชน 5) การผลักดันการปฏิรูปองค์กรตำรวจถูกคัดค้าน ทำให้ไม่สามารถปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้องค์กร ตำรวจเป็นองค์กรรักษากฎหมายเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง 6) การจำกัดขอบเขตการให้ บริการของ สถาบันนิติเวช โรงพยาบาลตำรวจ เฉพาะภายในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และ 7) การจำกัด งบประมาณและอัตรากำลังของสถาบันนิติเวช โรงพยาบาลตำรวจ

สภาพปัญหาด้านการสั่งการ (Commanding) คือ 1) การแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาแบบ ก้าวกระโดด ทำให้ขาดประสบการณ์ ไม่เข้าใจคน ไม่เข้าใจงาน ส่งผลอันตรายต่อการบริหารสั่งการ ภายในหน่วยงาน และ 2) การมีคำสั่งเปลี่ยนแปลงโยกย้ายตำรวจโดยปราศจากหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน และเป็นธรรมทำให้ตำรวจขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน การบริหารงานในหน่วยงานไม่ต่อเนื่อง ขาดประสิทธิภาพ

สภาพปัญหาด้านการควบคุม (Controlling) คือ 1) การสร้างกลไกที่มีประสิทธิภาพ เพื่อกำกับดูแล ควบคุม และประเมินผลการปฏิบัติราชการของแต่ละหน่วยงานให้เป็นไปตามเป้าหมาย และตัวชี้วัดในแผนยุทธศาสตร์ 2) การขาดระบบการตรวจสอบและควบคุมการทำงานของตำรวจจาก องค์กรภายนอก ทำให้ประชาชนไม่ได้รับบริการอย่างรวดเร็วและเป็นธรรมในการดำเนินคดีกับผู้กระทำ ผิดเพื่อป้องกันมิให้พยานหลักฐานสูญหายหรือถูกทำลาย และ 3) การบริหารค่าตอบแทนในการทำงาน ล่วงเวลาของแต่ละหน่วยงานไม่เท่ากัน รวมถึงการบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์ภายในสถานีตำรวจไม่เป็น มาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ

สภาพปัญหาด้านการประสานงาน (Coordinating) คือ ปัญหาการสร้างกำแพงระหว่าง วัฒนธรรมองค์กรหรือการแบ่งแยกที่เป็นอุปสรรค ในการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ทำให้เกิด ความล่าช้าในการประสานงานขอความร่วมมือ

3. สภาพแวดล้อมของระบบ (Environment) ตามหลักกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ประกอบด้วย สภาพปัญหาในชั้นสอบสวน ชั้นสั่งคดี และสภาพปัญหาด้านในชั้นพิจารณาคดีและสืบพยาน มีรายละเอียด ดังนี้

สภาพปัญหาในชั้นสอบสวน คือ 1) ในคดีฆาตกรรมที่มีความยุ่งยากซับซ้อนต่างกันแต่พนักงานสอบสวนต้องปฏิบัติงานภายใต้กรอบเวลาเดียวกัน 2) พนักงานสอบสวนส่งสำนวนให้พนักงานอัยการล่าช้า 3) การแก้กฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาที่สร้างความยุ่งยากและเพิ่มขึ้นต่อนงานสอบสวนในคดีฆาตกรรม 4) ปัญหาการใช้ถ้อยคำในกฎหมาย และ 5) การขาดความรู้และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในคดีฆาตกรรม

สภาพปัญหาในชั้นสั่งคดี คือ 1) มุมมองเกี่ยวกับพยานหลักฐานในคดีฆาตกรรมของพนักงานสอบสวนและอัยการแตกต่างกัน เนื่องจากพนักงานสอบสวนหรือพยานหลักฐานไม่เข้าใจในประเด็นที่พนักงานอัยการให้ทำ ทำให้เก็บรวบรวมพยานหลักฐานไม่ครบถ้วนตามที่พนักงานอัยการต้องการ หากพนักงานอัยการสั่งสอบหรือให้รวบรวมเอกสารเพิ่มเติม พยานหลักฐานก็ถูกทำลายหรือสูญสลายหายไปตามกาลเวลา ทำให้ได้พยานหลักฐานไม่เพียงพอในการสนับสนุนประเด็นที่พนักงานอัยการส่งฟ้อง 2) แพทย์นิติเวชให้ความเห็นผิดหลักวิชาการ หรือแพทย์สองสถาบันให้ความเห็นไม่ตรงกัน 3) การรอผลตรวจพิสูจน์ที่ต้องใช้เวลา การทำงานร่วมกับนักวิทยาศาสตร์ หรือนักสังคมสงเคราะห์ ทำให้ส่งสำนวนการสอบสวนมายังพนักงานอัยการล่าช้า ใช้เวลานาน 4) พนักงานสอบสวนส่งสำนวนให้พนักงานอัยการช้า 5) การไม่ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้ทันสมัย และ 6) ความบกพร่องในเรื่องการรวบรวมพยานหลักฐานในคดีฆาตกรรม

สภาพปัญหาในชั้นพิจารณาคดีและสืบพยาน คือ 1) การไม่เปิดโอกาสให้คู่ความทั้งสองฝ่ายต่อสู้คดีอย่างเท่าเทียมกันในคดีฆาตกรรม 2) การออกกระเปียบเพื่อมิให้คู่กรณีดำเนินคดีไปในทางประวิงเวลาให้ล่าช้าหรือใช้เวลามากเกินสมควร 3) การพิสูจน์ความผิดของผู้จำวนในคดีจำวนฆ่า 4) การรวบรวมพยานหลักฐานและการทำสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวนไม่ละเอียดครอบคลุมหรือไม่ตรงประเด็นที่ศาลเห็นว่ามีสำคัญต่อการพิจารณาคดี 5) ปัญหาการพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีฆาตกรรมของโจทก์ 6) ปัญหาการต่อสู้คดีของจำเลยในชั้นศาล 7) ปัญหาการรวบรวมพยานหลักฐานและการเตรียมตัวต่อสู้คดีของจำเลยในคดีฆาตกรรม 8) ปัญหาการนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้พิสูจน์ความบริสุทธิ์ของจำเลยในคดีฆาตกรรม 9) ปัญหาการจัดหาทนายความให้จำเลยโดยพนักงานสอบสวนหรือศาล และ 10) การใช้กฎหมายบิดเบือนทุกลำดับชั้น

5.1.2 การพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมในงานยุติธรรมทางอาญา

จากการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (x) เพื่อแปลผลการประเมินประเด็นการพัฒนาฯ จำนวน 71 ประเด็น จากความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิโดยการให้คะแนน 5 ระดับ (1 - 5 คะแนน) พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าประเด็นการพัฒนาส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมาก มีความเป็นไปได้ในระดับปานกลาง

มีความสอดคล้องในระดับปานกลาง และควรนำไปใช้ประโยชน์ในระดับมาก นอกจากนี้ จากการแปลผลความถี่และร้อยละพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่เห็นว่าประเด็นการพัฒนายามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด มีความเป็นไปได้ในระดับปานกลาง มีความสอดคล้องในระดับมาก และควรนำไปใช้ประโยชน์ในระดับมากที่สุด อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) รวมทั้ง 4 หลักเกณฑ์ ในด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความสอดคล้อง และการนำไปใช้ประโยชน์ สรุปผลการพัฒนาโดยอธิบายผ่านทฤษฎีระบบ มีรายละเอียด ดังนี้

1. **ประเด็นการพัฒนาปัจจัยนำเข้า (Input)** ตามหลัก 4M ประกอบด้วย การพัฒนาด้านบุคลากร (Man) จำนวน 7 ประเด็น ด้านงบประมาณและค่าตอบแทน (Money) จำนวน 7 ประเด็น ด้านวัสดุอุปกรณ์ (Material) จำนวน 6 ประเด็น และการพัฒนาด้านวิธีการ (Method) จำนวน 11 ประเด็น รวมประเด็นการพัฒนายา ตามหลัก 4M จำนวน 31 ประเด็น คือ

การพัฒนาด้านบุคลากร (Man) จำนวน 7 ประเด็น เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{x}$) จากมากไปน้อย ดังนี้

1. สำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาระบบการจัดสรรพนักงานสอบสวนให้ได้สัดส่วนกับปริมาณงาน (ค่าเฉลี่ยรวม 15.54)

2. กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ร่วมกับกระทรวงสาธารณสุขและสำนักงานตำรวจแห่งชาติในการพัฒนาหลักสูตรเฉพาะสำหรับแพทย์ทั่วไปหรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่ห่างไกลที่ประสงค์จะทำงานด้านการชันสูตรพลิกศพอีกทางหนึ่ง (ค่าเฉลี่ยรวม 14.73)

3. สำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาระบบการจัดสรรและการวางแผนด้านอัตรากำลังเพื่อให้มีพนักงานสอบสวน แพทย์นิติเวช และเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน (ค่าเฉลี่ยรวม 13.8)

4. กระทรวงสาธารณสุขร่วมกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาระบบการจัดสรรแพทย์นิติเวชให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงานครอบคลุมทุกพื้นที่ (ค่าเฉลี่ยรวม 13.55)

5. สำนักงานตำรวจแห่งชาติเพิ่มพูนความรู้เพื่อพัฒนาให้พนักงานสอบสวน แพทย์นิติเวช และเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานเป็นบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในระดับสากล (ค่าเฉลี่ยรวม 13.35)

6. สำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาหลักเกณฑ์เพื่อป้องกันพนักงานสอบสวนย้าย สายงาน (ค่าเฉลี่ยรวม 12.91)

7. กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ร่วมกับกระทรวงสาธารณสุขและสำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาหลักสูตรทางนิติเวชที่ใช้ระยะเวลาเรียนน้อยกว่าแพทย์นิติเวชทำ

ให้สามารถผลิตบุคลากรเป็นผู้เชี่ยวชาญทางนิติเวชเพื่อปฏิบัติงานเฉพาะด้านได้มากกว่าและเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน (ค่าเฉลี่ยรวม 12.54)

การพัฒนาด้านงบประมาณและค่าตอบแทน (Money) จำนวน 7 ประเด็น เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยรวม (X) จากมากไปน้อย ดังนี้

1. สำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาระบบการพิจารณาค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานเทียบเท่ากับข้าราชการอื่นเพื่อสร้างแรงจูงใจในการทำงาน ไม่ให้ลาออกหรือย้ายสายงาน (ค่าเฉลี่ยรวม 14.81)

2. สำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาระบบการวางแผนการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการสนับสนุนการดำเนินงานพิสูจน์หลักฐานหรือการเกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน (ค่าเฉลี่ยรวม 14.73)

3. สำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาระบบการจัดสรรงบประมาณโดยอำนวยความสะดวกในการเบิกจ่ายให้แก่พนักงานสอบสวนเพื่อซื้อวัสดุอุปกรณ์ตามความจำเป็นด้วยตนเองเพื่อรองรับการดำเนินงานกรณีต่าง ๆ ให้มีความสะดวกคล่องตัว (ค่าเฉลี่ยรวม 14.64)

4. สำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาระบบการบริหารค่าตอบแทนของพนักงานสอบสวนให้เพียงพอโดยพิจารณาส่วนที่พนักงานสอบสวนใช้จ่ายเพื่อการปฏิบัติงานด้วย เช่น ค่าเดินทาง ค่าน้ำมันรถ ค่าวัสดุสิ้นเปลืองต่าง ๆ ฯลฯ (ค่าเฉลี่ยรวม 14.54)

5. สำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาระบบการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการขนย้ายศพเพื่อส่งไปตรวจ ณ โรงพยาบาลที่มีความพร้อมรวมถึงส่งศพกลับภูมิลำเนาให้มีความสะดวกคล่องตัว (ค่าเฉลี่ยรวม 14.07)

6. สำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาระบบการวางแผนการใช้งบประมาณในการชั้นสูตรพลิกศพและค่าใช้จ่ายในการตรวจทางนิติวิทยาศาสตร์ที่มีราคาแพงให้คุ้มค่า (ค่าเฉลี่ยรวม 13.36)

7. สำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาระบบการบริหารจัดการค่าตอบแทนให้แก่แพทย์นิติเวชอย่างเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ (ค่าเฉลี่ยรวม 13.27)

การพัฒนาด้านวัสดุอุปกรณ์ (Material) จำนวน 6 ประเด็น เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยรวม (X) จากมากไปน้อย ดังนี้

1. สำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาการบริหารจัดการด้านวัสดุอุปกรณ์ตามความจำเป็นสำหรับพนักงานสอบสวนอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อรองรับการดำเนินงานให้มีความสะดวกคล่องตัวหรือกรณีเร่งด่วน (ค่าเฉลี่ยรวม 14.62)

2. สำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนานโยบายการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ให้แก่พนักงานสอบสวนอย่างทั่วถึงเพียงพอเป็นมาตรฐานเดียวกันทุกสถานีตำรวจ (ค่าเฉลี่ยรวม 14.62)

3. สำนักงานตำรวจแห่งชาติสนับสนุนให้จัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัยและจำเป็นต่อการปฏิบัติงานพิสูจน์หลักฐาน (ค่าเฉลี่ยรวม 14.62)

4. กระทรวงสาธารณสุขพัฒนาการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอแก่แพทย์นิติเวชสำหรับโรงพยาบาลทั่วไป โดยเล็งเห็นความสำคัญของงานชั้นสูตรพลิกศพในการค้นหาความจริงและอำนวยความสะดวกธรรมแก่สังคม (ค่าเฉลี่ยรวม 14.45)

5. กระทรวงสาธารณสุขพัฒนาระบบการบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์ในการชันสูตรพลิกศพให้มีประสิทธิภาพ (ค่าเฉลี่ยรวม 14.37)

6. สำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาระบบการบริหารจัดการอุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์บางอย่างและการจัดสรรวัสดุสิ้นเปลืองให้เพียงพอเพื่อรองรับสถานการณ์ฉุกเฉิน (ค่าเฉลี่ยรวม 13.81)

การพัฒนาด้านวิธีการ (Method) จำนวน 11 ประเด็น เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยรวม (X) จากมากไปน้อย ดังนี้

1. กระทรวงสาธารณสุขและสำนักงานตำรวจแห่งชาติร่วมกันพัฒนาระบบการขนย้ายศพให้มีประสิทธิภาพเพื่อส่งต่อศพไปยังโรงพยาบาลที่มีความพร้อมอย่างรวดเร็ว โดยให้ศพอยู่ในสภาพเดิมมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยรวม 15.55)

2. กระทรวงสาธารณสุขและสำนักงานตำรวจแห่งชาติร่วมกันพัฒนาระบบการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ในห้องปฏิบัติการเพื่อไม่ให้ล่าช้าจนพยานหลักฐานเสียหาย ถูกทำลายหรือเสื่อมสลายไป อันเป็นอุปสรรคต่อการสืบสวนสอบสวนอย่างต่อเนื่องหรือการส่งฟ้องคดีล่าช้า หรือเป็นปัญหาเรื่องความชัดเจนในการพิจารณาคดี (ค่าเฉลี่ยรวม 15.35)

3. กระทรวงสาธารณสุขและสำนักงานตำรวจแห่งชาติร่วมกันพัฒนากลไกตรวจสอบการทำงานของแพทย์นิติเวชเพื่อควบคุมและป้องกันการให้ความเห็นในการชันสูตรพลิกศพผิดพลาดหรือไม่ตรงตามหลักวิชาการ (ค่าเฉลี่ยรวม 15.0)

4. กระทรวงสาธารณสุขและสำนักงานตำรวจแห่งชาติร่วมกันพัฒนาระบบการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ของคู่ความและทนายความทั้งสองฝ่าย เพื่อให้สามารถนำมาใช้เป็นพยานหลักฐานในการค้นหาความจริงแห่งคดีในชั้นศาลอย่างเท่าเทียม (ค่าเฉลี่ยรวม 14.91)

5. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานอัยการสูงสุด และกระทรวงยุติธรรม ร่วมกันศึกษาและนำนวัตกรรมที่ทันสมัยและเทคโนโลยีการสื่อสารมาใช้ในตรวจสถานที่เกิด

เหตุ การสอบสวน การรวบรวมพยานหลักฐาน เพราะในคดีฆาตกรรมบางคดีการชันสูตรพลิกศพไม่สามารถบอกพฤติการณ์การตายได้ ที่ผ่านมาจึงเกิดกรณีการส่งศพให้แพทย์นิติเวชผ่ามากกว่าหนึ่งครั้ง โดยแพทย์นิติเวชสองสถาบันก็มีความเห็นขัดแย้งกันเอง (ค่าเฉลี่ยรวม 14.82)

6. กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด และศาล ร่วมกันพัฒนาการใช้ถ้อยคำในกฎหมายให้ทันสมัย ใช้ภาษาทางการที่พนักงานสอบสวน แพทย์นิติเวช หรือเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานสามารถเข้าใจได้ง่าย เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพในประเทศไทยค่อนข้างเก่าทำให้เกิดความสับสนได้ เช่น พนักงานแยกธาตุ ข้าหลวงประจำจังหวัด ฯลฯ (ค่าเฉลี่ยรวม 14.82)

7. สำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาฐานข้อมูลดีเอ็นเอเพื่อเก็บเป็นประวัติอาชญากร และนำมาใช้อย่างเป็นรูปธรรมเพื่อประโยชน์ในงานสืบสวนสอบสวนเช่นเดียวกับลายพิมพ์นิ้วมือ (ค่าเฉลี่ยรวม 14.63)

8. กระทรวงสาธารณสุขร่วมกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาหลักเกณฑ์อ้างอิงกรณี แพทย์นิติเวชแต่ละสถาบันให้ความเห็นไม่ตรงกัน อาทิ รพ.ตำรวจ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ รพ. ธรรมศาสตร์ ฯลฯ (ค่าเฉลี่ยรวม 14.2)

9. กระทรวงสาธารณสุขร่วมกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาหลักเกณฑ์การอ้างอิง กรณีนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญหน่วยงานต่าง ๆ ให้ความเห็นที่ไม่ตรงกันอันเป็นวัตถุพยานที่สำคัญ (ค่าเฉลี่ยรวม 14.18)

10. กระทรวงสาธารณสุขร่วมกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาการกำหนดขอบเขตพื้นที่ การชันสูตรพลิกศพ ณ สถานที่พบศพให้เหมาะสม ปัจจุบันพบปัญหาการกำหนดขอบเขตพื้นที่กว้างเกินไปซึ่งส่งผลกระทบต่อระยะเวลาในการเดินทางตรวจศพ ณ ที่เกิดเหตุของแพทย์นิติเวช (ค่าเฉลี่ยรวม 12.64)

11. สำนักงานอัยการสูงสุดร่วมกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในคดีจ้างวานฆ่าให้แยก ส่วนนอกรากกันระหว่างการพิสูจน์ความผิดของผู้จ้างวานในคดีจ้างวาน และผู้ถูกจ้าง เพื่อประโยชน์ ในการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์เจตนาที่จริงของผู้จ้างวาน (ค่าเฉลี่ยรวม 12.1)

2. ประเด็นการพัฒนากระบวนการ (Process) ตามหลัก POCCC ประกอบด้วย การพัฒนาด้านการวางแผน (Planning) จำนวน 4 ประเด็น ด้านการจัดการองค์การ (Organizing) จำนวน 7 ประเด็น ด้านการสั่งการ (Commanding) จำนวน 2 ประเด็น ด้านการควบคุม (Controlling) จำนวน 4 ประเด็นและการพัฒนาด้านการประสานงาน (Coordinating) จำนวน 1 ประเด็น รวมประเด็นการพัฒนาฯ ตามหลัก POCCC จำนวน 18 ประเด็น คือ

การพัฒนาด้านการวางแผน (Planning) จำนวน 4 ประเด็น เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยรวม (x) จากมากไปน้อย ดังนี้

1. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พัฒนาระบบการวางแผนการประเมินผลตามแผนยุทธศาสตร์จากหน่วยงานภายนอกโดยพิจารณาเพิ่มตัวชี้วัด เช่น การอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่างโปร่งใส ใช้สิทธิเข้าถึงงานสอบสวนอย่างสะดวก รวดเร็ว เท่าเทียมและเป็นธรรม ฯลฯ (ค่าเฉลี่ยรวม 15.36)

2. สำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาระบบการกำหนดแผนงานตามยุทธศาสตร์ให้สามารถรองรับงานเฉพาะหน้าซึ่งเป็นเรื่องเผชิญเหตุ (ค่าเฉลี่ยรวม 14.91)

3. พัฒนาระบบการกำหนดแผนงานควรคำนึงกิจกรรมที่และภาระงานประจำของบุคลากรที่จะสามารถนำแผนงานไปปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายได้จริง (ค่าเฉลี่ยรวม 14.55)

4. สำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาระบบการวางแผนการประเมินผลการปฏิบัติราชการของตำรวจจากหน่วยงานภายนอก โดยรับฟังความเห็นจากประชาชนเพื่อค้นหาข้อบกพร่องมากกว่าผลลัพธ์ในเชิงอุดมคติ (ค่าเฉลี่ยรวม 14.2)

การพัฒนาด้านการจัดการองค์การ (Organizing) จำนวน 7 ประเด็น เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยรวม (x) จากมากไปน้อย ดังนี้

สำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาระบบการจัดการองค์การให้เป็นระบบระเบียบ แบ่งงานชัดเจนไม่ทับซ้อนลดสายบังคับบัญชาลงเพื่อป้องกันการแทรกแซงการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ ในการจัดการองค์การให้มีประสิทธิภาพ ควรคำนึงถึงสภาพปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ ดังนี้

1. ปัญหาองค์การทางการเมือง พ่อค้า นักธุรกิจหรือองค์กรอื่นที่มีอิทธิพลมีอำนาจเข้าครอบงำแทรกแซงองค์การตำรวจ (ค่าเฉลี่ยรวม 14.2)

2. ปัญหาการจัดโครงสร้างองค์การไม่สอดคล้องกับลักษณะงานสอบสวน งานนิติเวช และงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจฯ (ค่าเฉลี่ยรวม 13.9)

3. ปัญหาการบริหารจัดการภายในองค์กรทำให้พนักงานสอบสวนตามอัตราครองสามารถโยกย้ายเปลี่ยนสายงานได้จึงมีพนักงานสอบสวนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน (ค่าเฉลี่ยรวม 13.8)

4. ปัญหาการแต่งตั้งโยกย้ายไม่เป็นธรรมอาศัยการใช้เส้นสายวิ่งเต้นเพื่อให้ได้ตำแหน่งหรือซื้อขายตำแหน่ง แสวงหาความก้าวหน้าในหน้าที่การงานแบบก้าวกระโดด โดยไม่ยึดหลักเกณฑ์

อาวุโสเป็นเกณฑ์ในเบื้องต้น หรือไม่คำนึงถึงประสบการณ์ ความสามารถในการทำสำนวนแต่งตั้งข้าราชการตำรวจ (ค่าเฉลี่ยรวม 13.55)

5. ปัญหาการผลักดันการปฏิรูปองค์กรตำรวจถูกคัดค้าน ทำให้ไม่สามารถปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาองค์กรตำรวจให้เป็นองค์กรรักษากฎหมายเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง (ค่าเฉลี่ยรวม 13.2)

6. ปัญหาการจำกัดขอบเขตการให้บริการของสถาบันนิติเวช โรงพยาบาลตำรวจ เฉพาะภายในกรุงเทพฯ และปริมณฑล (ค่าเฉลี่ยรวม 12.2)

7. ปัญหาการจำกัดงบประมาณและอัตรากำลังของสถาบันนิติเวช โรงพยาบาลตำรวจ (ค่าเฉลี่ยรวม 12.13)

การพัฒนาด้านการสั่งการ (Commanding) จำนวน 2 ประเด็น เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยรวม (x) จากมากไปน้อย ดังนี้

1. สำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาระบบการสั่งการ เปลี่ยนแปลงโยกย้ายพนักงานสอบสวนด้วยหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนและเป็นธรรมเพื่อสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน เพิ่มประสิทธิภาพให้การบริหารงานภายในหน่วยงานมีความต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ยรวม 13.7)

2. สำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาระบบการสั่งการ แต่งตั้งผู้บังคับบัญชาโดยพิจารณาจากระบบอาวุโส ความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ความเชี่ยวชาญในงานสอบสวน เข้าใจคน เข้าใจงาน สามารถบริหารสั่งการได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ค่าเฉลี่ยรวม 13.5)

การพัฒนาด้านการควบคุม (Controlling) จำนวน 4 ประเด็น เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยรวม (x) จากมากไปน้อย ดังนี้

1. สำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาระบบการกำกับดูแลและบริหารงานให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเข้าถึงงานสอบสวนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว เท่าเทียม และเป็นธรรมเพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดและป้องกันมิให้พยานหลักฐานสูญหายหรือถูกทำลาย (ค่าเฉลี่ยรวม 14.0)

2. สำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาระบบที่มีประสิทธิภาพในการกำกับดูแล ควบคุม ตรวจสอบและประเมินผลการทำงานของพนักงานสอบสวนจากหน่วยงานภายนอก โดยรับฟังความเห็นจากประชาชนเพื่อค้นหาข้อบกพร่องมากกว่าผลลัพธ์ในเชิงอุดมคติ (ค่าเฉลี่ยรวม 13.7)

3. สำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาระบบการบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์ภายในสถานีตำรวจเพื่อรองรับภารกิจต่าง ๆ ให้มีความสะดวก คล่องตัว รััดกุม และคุ้มค่า ได้มาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ (ค่าเฉลี่ยรวม 13.7)

4. สำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาระบบการบริหารค่าตอบแทนในการทำงานล่วงเวลาของแต่ละหน่วยงานให้มีความเท่าเทียมทั่วถึงในอัตราเดียวกัน (ค่าเฉลี่ยรวม 13.0)

การพัฒนาด้านการประสานงาน (Coordinating) จำนวน 1 ประเด็น เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยรวม (x) จากมากไปน้อย ดังนี้

สำนักงานตำรวจแห่งชาติสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่อำนวยให้เกิดการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน โดยผลักดันให้เกิดการประสานงานร่วมกันอย่างสะดวก ราบรื่น มุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน (ค่าเฉลี่ยรวม 14.4)

3. ประเด็นการพัฒนาสภาพแวดล้อมของระบบ (Environment) ตามหลักกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ประกอบด้วย การพัฒนาในขั้นสอบสวนจำนวน 6 ประเด็น ในขั้นสั่งคดีจำนวน 5 ประเด็น และการพัฒนาในขั้นพิจารณาคดีและสืบพยานจำนวน 11 ประเด็น รวมประเด็นการพัฒนาตามหลักกระบวนการยุติธรรมทางอาญาจำนวน 22 ประเด็น

การพัฒนาในขั้นสอบสวน จำนวน 6 ประเด็น เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยรวม (x) จากมากไปน้อย ดังนี้

สำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนามาตรการหรือวิธีการตรวจสอบ สั่งการ ควบคุมและช่วยเหลือ กรณีพนักงานสอบสวนส่งสำนวนให้พนักงานอัยการล่าช้า โดยพิจารณาจากสภาพปัญหา ดังนี้

1. การรอผลตรวจพิสูจน์ฯ ในห้องปฏิบัติการบางคดีใช้เวลานาน บางครั้งเกิดจากการมีปริมาณงานจำนวนมากหรือการใช้เวลาตรวจตามขั้นตอน ฯลฯ (ค่าเฉลี่ยรวม 15.09)

2. ในคดีฆาตกรรมที่มีความยุ่งยากซับซ้อนต่างกันแต่พนักงานสอบสวนต้องปฏิบัติงานภายใต้กรอบเวลาเดียวกัน (ค่าเฉลี่ยรวม 15.0)

3. ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์การปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนแตกต่างกัน (ค่าเฉลี่ยรวม 15.0)

4. การถูกแทรกแซงการทำงานตามสายบังคับบัญชาหรือจากองค์กรอื่น (ค่าเฉลี่ยรวม 14.54)

5. ในบางคดีมีการทำงานร่วมกับแพทย์นิติเวช พิสูจน์หลักฐาน นักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ ทำให้ส่งสำนวนการสอบสวนมายังพนักงานอัยการล่าช้า (ค่าเฉลี่ยรวม 14.45)

6. การแก้กฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาสร้างความยุ่งยากและเพิ่มขั้นตอนงานสอบสวนในคดีฆาตกรรม (ค่าเฉลี่ยรวม 13.3)

การพัฒนาในขั้นสั่งคดี จำนวน 5 ประเด็น เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยรวม (x) จากมากไปน้อย ดังนี้

สำนักงานอัยการสูงสุดร่วมกับศาล กระทรวงยุติธรรม กระทรวงสาธารณสุขและสำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้ทันสมัยเพื่อให้กลไกการตรวจสอบถ่วงดุลซึ่งกันและกันมีประสิทธิภาพและนำมาใช้ในทางปฏิบัติ โดยมีประเด็นการพัฒนา ดังนี้

1. กำหนดกรอบเวลาให้พนักงานสอบสวนทำสำนวนให้แล้วเสร็จก่อนระยะเวลาฝากขัง โดยเผื่อเวลาให้พนักงานอัยการสามารถสั่งสอบเพิ่มเติมหรือสั่งให้พนักงานสอบสวนค้นหาพยานหลักฐานที่สำคัญแห่งคดีเพิ่มเติมได้ (ค่าเฉลี่ยรวม 15.7)

2. สร้างกลไกป้องกันพนักงานสอบสวนถ่วงเวลาในการส่งสำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการล่าช้าทำให้เป็นอุปสรรคต่อการสั่งสอบเพิ่มเติมหรือรวบรวมพยานหลักฐานที่สำคัญแห่งคดีเพิ่มเติม เพื่อแก้ปัญหาความบกพร่องในเรื่องความสมบูรณ์ของสำนวนการสอบสวนและความครบถ้วนของพยานหลักฐานในคดีฆาตกรรม (ค่าเฉลี่ยรวม 15.1)

สำนักงานอัยการสูงสุด ร่วมกับศาล กระทรวงยุติธรรม และสำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนาระบบการตรวจสอบถ่วงดุลตามหลักสากลที่ใช้กันมานานในอารยประเทศ เช่น ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา ฯลฯ โดยให้พนักงานอัยการหรือเจ้าหน้าที่สอบสวนคดีอาญาจากองค์กรอัยการร่วมทำงานกับพนักงานสอบสวน นับตั้งแต่การตรวจสถานที่เกิดเหตุ การรวบรวมพยานหลักฐาน การสอบสวน และการทำสำนวนส่งฟ้องคดีเพื่อให้กระบวนการในการสอบสวนฟ้องร้องไม่อยู่ในอำนาจขององค์กรใดโดยเฉพาะ แต่มีการคานอำนาจซึ่งกันและกัน ดังนี้

3. การสอบสวนฟ้องร้องเป็นกระบวนการเดียวกันไม่อาจแบ่งแยกได้และต้องอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบขององค์กรอัยการ และพนักงานอัยการมีอำนาจรับคำร้องทุกข์ คำกล่าวโทษ ดำเนินการสอบสวนหรือเข้าควบคุมการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ชั้นผู้ตรพลิกศพรวมตลอดถึงสั่งการแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจตามที่เห็นสมควรเพื่อรวบรวมพยาน หลักฐานประกอบ การพิจารณาสั่งคดี (ค่าเฉลี่ยรวม 14.9)

สำนักงานอัยการสูงสุดร่วมกับศาล กระทรวงยุติธรรม กระทรวงสาธารณสุข และสำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้ทันสมัยเพื่อให้กลไกการตรวจสอบถ่วงดุลซึ่งกันและกันมีประสิทธิภาพและนำมาใช้ในทางปฏิบัติ โดยมีประเด็นการพัฒนา ดังนี้

4. การให้พนักงานอัยการหรือเจ้าหน้าที่สอบสวนคดีอาญาจากองค์กรอัยการมีส่วนร่วมในการตรวจสถานที่เกิดเหตุ รวบรวมพยานหลักฐาน ทำสำนวนและสั่งฟ้องคดีร่วมกับพนักงานสอบสวนหรือพิสูจน์หลักฐาน เพื่อให้พยานหลักฐานครบถ้วนสอดคล้องตามประเด็นที่พนักงานอัยการ

ส่งฟ้องต่อศาลและเป็นการแก้ปัญหาในการสั่งสอบหรือให้รวบรวมเอกสารเพิ่มเติมหากพยานหลักฐาน ถูกทำลายหรือสูญสลายหายไปตามกาลเวลาอีกด้วย (ค่าเฉลี่ยรวม 14.5)

5. การให้แพทย์นิติเวชมีส่วนร่วมในการตรวจสอบถ่วงดุลการทำงานกับพนักงานสอบสวนในคดีฆาตกรรมนับตั้งแต่การตรวจสถานที่เกิดเหตุ การรวบรวมพยานหลักฐานโดยให้มีอำนาจสอบสวนและทำความเข้าใจในการชันสูตรพลิกศพทั้งสาเหตุและพฤติการณ์การตายส่งให้แก่พนักงานอัยการโดยตรงอีกทางหนึ่ง เช่นเดียวกับแพทย์สอบสวนของอเมริกา (Medical Examiner) โดยมีบทบาทในการคลี่คลายคดี นอกเหนือจากการให้ความเห็นในทางวิชาการเท่านั้น (ศ.นพ.วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์) (ค่าเฉลี่ยรวม 14.0)

การพัฒนาในชั้นพิจารณาคดีและสืบพยาน จำนวน 11 ประเด็น เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยรวม (X) จากมากไปน้อย ดังนี้

ศาลร่วมกับสำนักงานอัยการสูงสุด กระทรวงยุติธรรม กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสภานายความพัฒนาระบบการพิจารณาคดีและสืบพยานในชั้นศาลให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายด้วยการค้นหาความจริงแห่งคดีอย่างเท่าเทียมเพราะที่ผ่านมาในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่รัฐกลับมุ่งกล่าวหาฝ่ายตรงข้ามเพราะกลัวแพคดี มีประเด็นการพัฒนา ดังนี้

1. พัฒนากลไกการตรวจสอบการใช้กฎหมายปิดเบือนโดยอ้างความเป็นอิสระจากองค์กรภายนอกหรือตัวแทนของประชาชน (ค่าเฉลี่ยรวม 15.9)

2. ในประเด็นที่โจทก์มีการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มากกล่าวหาจำเลยควรเปิดโอกาสให้จำเลยมีโอกาสต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ เนื่องจากหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์อยู่ในมือของหน่วยงานราชการ (ค่าเฉลี่ยรวม 15.6)

3. การร่วมกันสร้างบรรยากาศให้คู่ความทั้งสองฝ่ายช่วยกันค้นหาความจริงแห่งคดีอย่างเท่าเทียมกันมากกว่าการต่อสู้เพื่อแพ้หรือชนะคดี (ค่าเฉลี่ยรวม 15.2)

สภานายความอ้างถึงอำนาจหน้าที่ของสภานายความตามพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. 2528 ในมาตรา 7 ประกอบมาตรา 8 เพื่อผลักดันให้ทนายความมีบทบาทเชิงรุกในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เป็นที่พึ่งของประชาชนทางกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพและมีสิทธิหน้าที่เทียบเท่ากับหน่วยงานรัฐ มีประเด็นการพัฒนา ดังนี้

4. ผลักดันให้แก้ไขปรับปรุงกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพื่อให้ทนายความมีบทบาทในการต่อสู้คดี โดยสามารถริเริ่มแสวงหาพยาน หลักฐานด้วยตนเองได้ทั้งพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์หรือการแสวงหาพยานเอกสารจากหน่วยงานรัฐ โดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภานายความเพื่อให้ทนายความเป็นที่พึ่งทางกฎหมายแก่ประชาชนเช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่รัฐ (ค่าเฉลี่ยรวม 14.89)

5. สภานายความและกระทรวงยุติธรรมร่วมกันพิจารณาประเมินผลการดำเนินงานด้านการอำนวยความสะดวกยุติธรรมหลังจากปฏิรูปสภานายความ (ค่าเฉลี่ยรวม 14.8)

6. สภานายความปฏิรูปให้เป็นองค์กรหลักในการจัดหาทนายความให้แก่คู่ความทั้งสองฝ่าย (ค่าเฉลี่ยรวม 14.5)

ศาลร่วมกับสำนักงานอัยการสูงสุด กระทรวงยุติธรรม กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสภานายความพัฒนาระบบการพิจารณาคดีและสืบพยานในชั้นศาลให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายด้วยการค้นหาความจริงแห่งคดีอย่างเท่าเทียม เพราะที่ผ่านมาในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่รัฐกลับมุ่งกล่าวหาฝ่ายตรงข้ามเพราะกลัวแพ่งคดี มีประเด็นการพัฒนา ดังนี้

7. พนักงานอัยการให้ความร่วมมือในการเปิดเผยค่าให้การของพยานในวันตรวจพยานหลักฐานเพื่อให้ทนายความสามารถนำพยานหลักฐานมาพิสูจน์ความจริงได้ หลีกเลี่ยงการจู่โจมพยานเพราะพนักงานอัยการไม่ใช่คู่ความกับจำเลยทางเนื้อหา พนักงานอัยการมีหน้าที่ต้องคุ้มครองสิทธิและประโยชน์ของสาธารณชน ดำรงตนให้อยู่ในความยุติธรรม ปราศจากอคติ ปฏิบัติอย่างเหมาะสมทั้งต่อผู้กล่าวหาและผู้เสียหาย จึงกล่าวได้ว่าพนักงานอัยการเป็นคู่ความกับจำเลยในความหมายทางเทคนิคเท่านั้น พนักงานอัยการจะยึดถือเอาประโยชน์ฝ่ายตนเป็นคู่ความทั่วไปไม่ได้ (ค่าเฉลี่ยรวม 14.3)

8. พิจารณาการออกระเบียบเพื่อมิให้คู่กรณีดำเนินคดีไปในทางประวิงเวลาให้ล่าช้าหรือใช้เวลามากเกินสมควร เนื่องจากมีทั้งผลดีและผลเสีย ในกรณีที่ศาลต้องการสืบพยานให้ต่อเนื่องและกำหนดสืบพยานแบบทันทีทันใด หากไม่สามารถนำตัวพยานมาให้ปากคำต่อศาลได้ทันเวลา ศาลอาจตัดพยานปากสำคัญนั้นไปซึ่งทำให้น้ำหนักพยานสูญหายไป (ค่าเฉลี่ยรวม 14.3)

สภานายความอ้างถึงอำนาจหน้าที่ของสภานายความตามพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. 2528 ในมาตรา 7 ประกอบมาตรา 8 เพื่อผลักดันให้ทนายความมีบทบาทเชิงรุกในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เป็นที่พึงของประชาชนทางกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพและมีสิทธิหน้าที่เทียบเท่ากับหน่วยงานรัฐ มีประเด็นการพัฒนา ดังนี้

9. สภานายความสร้างกลไกการตรวจสอบ ควบคุม และบทลงโทษ หากทนายความฝ่าฝืนกฎระเบียบนำพยานหลักฐานไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ (ค่าเฉลี่ยรวม 14.2)

10. สภานายความประสานความร่วมมือกับภาครัฐและภาคเอกชน เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงยุติธรรม องค์กรธนาการ หรือองค์กรโทรคมนาคม ฯลฯ เพื่อให้ทนายความสามารถแสวงหาพยานหลักฐานทางคดีได้ด้วยตนเอง เช่น หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ บัญชีธนาคาร ข้อมูลการติดต่อสื่อสาร ฯลฯ (ค่าเฉลี่ยรวม 12.7)

11. สนับสนุนให้ทนายความมีเงินเดือนหรือค่าตอบแทนเพื่อประโยชน์ในการแสวงหา พยาน หลักฐานและริเริ่มฟ้องร้องคดีแก่ประชาชนผู้เสียหายได้อย่างอิสระและมีประสิทธิภาพ โดย สามารถแสวงหาพยานหลักฐานเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ (ค่าเฉลี่ยรวม 11.0)

ภาพที่ 20 แบบการพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมฯ
ที่มา: ผู้วิจัย (2565)

จากภาพที่ 20 สรุปได้ว่าการพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานคดีฆาตกรรมในงานยุติธรรม ทางอาญามีประเด็นการพัฒนารวม 71 ประเด็น โดยแบ่งประเด็นการพัฒนาออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย 1. การพัฒนาปัจจัยนำเข้าตามหลัก 4M 2. การพัฒนากระบวนการตามหลัก POCCC และ 3. การพัฒนาสภาพแวดล้อมของระบบตามหลักกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มีรายละเอียด ดังนี้

1. การพัฒนาปัจจัยนำเข้าตามหลัก 4M ได้แก่ 1) การพัฒนาด้านบุคลากร (Man) จำนวน 7 ประเด็น 2) การพัฒนาด้านงบประมาณและค่าตอบแทน (Money) จำนวน 7 ประเด็น 3) การพัฒนาด้านวัสดุอุปกรณ์ (Material) จำนวน 6 ประเด็น และ 4) การพัฒนาด้านวิธีการ (Method) จำนวน 11 ประเด็น รวมการพัฒนาปัจจัยนำเข้าตามหลัก 4M จำนวน 31 ประเด็น

2. การพัฒนากระบวนการตามหลัก POCCC ได้แก่ 1) การพัฒนาด้านการวางแผน (Planning) จำนวน 4 ประเด็น 2) การพัฒนาด้านการจัดการองค์การ (Organizing) จำนวน 7 ประเด็น 3) การพัฒนาด้านการสั่งการ (Commanding) จำนวน 2 ประเด็น 4) การพัฒนาด้านการควบคุม (Controlling) จำนวน 4 ประเด็น และ 5) การพัฒนาด้านการประสานงาน (Coordinating) จำนวน 1 ประเด็น รวมการพัฒนากระบวนการตามหลัก POCCC จำนวน 18 ประเด็น

3. การพัฒนาสภาพแวดล้อมของระบบตามหลักกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ได้แก่ 1) การพัฒนาในชั้นสอบสวนจำนวน 6 ประเด็น 2) การพัฒนาในชั้นสั่งคดีจำนวน 5 ประเด็น และ 3)

การพัฒนาในชั้นพิจารณาคดีและสืบพยานจำนวน 11 ประเด็น รวมการพัฒนาสภาพแวดล้อมของระบบตามหลักกระบวนการยุติธรรมทางอาญาจำนวน 22 ประเด็น

5.2 อภิปรายผล

1. จากการศึกษาคดีฆาตกรรมจำนวน 40 คดี พบว่าผลสำเร็จของการดำเนินคดีฆาตกรรมเกิดจาก 1) นิติวิทยาศาสตร์ 2) การสอบสวน และ 3) คำรับสารภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประสิทธิ์ นพภาค (2553) ที่ศึกษาการรวบรวมพยานหลักฐานคดีฆาตกรรมนางสาวเจนจิรา พลอยอุ่งศรี พบว่า พนักงานสอบสวนจำเป็นต้องความรู้ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์และนิติเวชศาสตร์มาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนควรร่วมกันค้นหาความจริงทันทีที่ผู้ต้องหาให้การรับสารภาพ และให้ความสำคัญกับการสอบสวนด้วยการนำหลักจิตวิทยาการซักถามผู้ต้องหามาตั้งคำถามผสมกับเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์การแพทย์อันเป็นรูปแบบที่ดีที่ควรนำมาใช้ในการค้นหาความจริงได้ นอกจากนี้ เพื่อให้เกิดผลสำเร็จในการค้นหาความจริง พนักงานสอบสวนควรทำลำดับเวลาแห่งคดี การตั้งประเด็นการสอบสวนที่ระบุรายละเอียดย่อ ๆ ของพยานหลักฐานที่เข้ามาในสำนวน นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพงษ์เทพ จันทร์เจริญ (2553) ที่ศึกษาการรวบรวมพยานหลักฐานคดีฆาตกรรมนายปรีณะ ลิพัฒน์พันธ์ ที่ให้ความสำคัญกับนิติวิทยาศาสตร์ การสอบสวน และคำรับสารภาพ กล่าวคือ พนักงานสอบสวนต้องมีการตรวจสอบคำให้การผู้ต้องหาว่าเชื่อถือได้เพียงใด มีการนำพยานหลักฐานทางนิติเวชและนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีการจำลองสถานการณ์ และการสอบสวนที่ทำเป็นหมู่คณะย่อมทำให้คดีคืบหน้าเชื่อถือและประสบผลสำเร็จอย่างยิ่ง และสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐสกล อรรถนสุพัตติ (2554) ที่ศึกษาการรวบรวมพยานหลักฐานคดีฆาตกรรมนางสาวเชอรีแอน ดันแคนที่มีข้อเสนอแนะว่าในการรวบรวมพยานหลักฐานของพนักงานสอบสวนจะต้องใช้ความพยายามในการค้นหาความจริงให้มีความละเอียดรอบคอบจะต้องตรวจสอบพยานบุคคลเกี่ยวกับวันเวลาที่พยานพบเห็นในเหตุแห่งการจดจำได้ให้ชัดเจน โดยใช้หลักเหตุผลในการวินิจฉัยพยานหลักฐานว่ามีเหตุผลน่าเชื่อถือเพียงใด ถ้อยคำที่มีพิรุณพิสัย... และใช้หลักเหตุผลทางวิทยาศาสตร์เพื่อเพิ่มความเชื่อถือในการพิสูจน์เปรียบเทียบยืนยันข้อเท็จจริง พนักงานสอบสวนจึงต้องฝึกปฏิบัติในการเชื่อมโยงเหตุผลที่เป็นไปได้และน่าเชื่อถือ การตั้งคณะทำงานจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนเกิดความเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรมและประสิทธิผลทางคดี

2. จากการศึกษาคดีฆาตกรรมจำนวน 40 คดี พบสภาพปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อผลสำเร็จในการดำเนินคดีฆาตกรรม 5 ประการ ประกอบด้วย 1) พฤติกรรมแห่งคดีไม่ชัดเจนว่าเป็นการฆาตกรรม ฆ่าตัวตาย หรืออุบัติเหตุ 2) พยานหลักฐานไม่เพียงพอ 3) หาศพผู้ตายไม่พบ 4) สภาพ

ปัญหาในการไม่สามารถสืบสวนหาตัวคนร้ายมาดำเนินคดีได้ และ 5) ปัญหาการพิสูจน์ความบริสุทธิ์หรือความผิดของจำเลยในชั้นศาล (ภาพที่ 9) ถือเป็นข้อค้นพบด้านผลผลิตของระบบ (Output) ที่แตกต่างจากงานวิจัยอื่น

3. จากสภาพปัญหาในคดีฆาตกรรมทั้ง 5 ประการข้างต้น ประกอบข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 36 คน สะท้อนสภาพปัญหาเชิงระบบที่สอดคล้องกับงานวิจัยอื่น ดังนี้

1) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ตามหลัก 4M พบว่า สภาพปัญหาบางประเด็นสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรา สิ้นลอยมา (2553) เรื่อง โครงการพัฒนาประสิทธิภาพการอำนวยความสะดวกยุติธรรมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้กับประชาชนด้านการรวบรวมพยานหลักฐานและการพิสูจน์หลักฐาน ได้แก่ สภาพปัญหาด้านบุคลากร (Man) สอดคล้องกับปัญหาด้านบุคลากรขาดประสบการณ์ในการทำงานด้านการรวบรวมพยานหลักฐานและขาดแคลนผู้ปฏิบัติงานด้านการรวบรวมพยานหลักฐานและการพิสูจน์หลักฐาน ส่วนสภาพปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์ (Material) สอดคล้องกับปัญหาด้านเครื่องมือเครื่องใช้และเทคโนโลยีในการจัดเก็บข้อมูล ขาดแคลนยานพาหนะเครื่องมือวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อใช้ในการตรวจพิสูจน์ ส่วนสภาพปัญหาด้านงบประมาณและค่าตอบแทน (Money) สอดคล้องกับปัญหาองค์กรสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นองค์กรขนาดใหญ่ มีภาระรับผิดชอบหลายด้านแต่การจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาลที่ให้กับตำรวจไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในการทำงาน และผลการวิจัยนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรยุทธ อ่วมสำอางค์ (2554) เรื่อง การศึกษาปัญหาและอุปสรรคของพนักงานสอบสวนในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานด้านนิติวิทยาศาสตร์ประกอบสำนวนการสอบสวนคดีอาญา: ศึกษาเฉพาะกรณีกองบังคับการตำรวจนครบาล 1 ได้แก่ สภาพปัญหาด้านบุคลากร (Man) สอดคล้องกับปัญหาด้านบุคลากร พนักงานสอบสวนยังขาดความรู้ทักษะความสามารถ ความชำนาญในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ และสภาพปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์ (Material) สอดคล้องกับปัญหาด้านเครื่องมืออุปกรณ์ ควรมีการแก้ไขปรับปรุงในเรื่องของการจัดหาอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็น นอกจากนี้ สภาพปัญหาด้านบุคลากรบางประเด็นของงานวิจัยนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของมนตรี เหลืองพุง (2553) เรื่อง บทบาทเจ้าหน้าที่ตำรวจและแพทย์นิติเวชในการชันสูตรพลิกศพคดีฆาตกรรม ได้แก่ สภาพปัญหาด้านบุคลากร (Man) และสภาพปัญหาด้านงบประมาณและค่าตอบแทน (Money) สอดคล้องกับปัญหาอุปสรรคที่พบ คือ พนักงานสอบสวนยังขาดความรู้ความเข้าใจในข้อกฎหมายในการสอบสวนคดีชันสูตรพลิกศพ เนื่องจากไม่ได้รับการอบรมเพิ่มเติมเกี่ยวกับชันสูตรพลิกศพ ได้รับเบี้ยเลี้ยงไม่ครบถ้วนในการปฏิบัติงานแต่ละครั้ง พนักงานสอบสวนต้องนำเงินส่วนตัวมาทำงานให้กับภาครัฐเกือบร้อยละ 80 และขาดแคลนแพทย์ผู้ชันสูตรพลิกศพทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ส่วนสภาพปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์ (Material) สอดคล้องกับปัญหาการขาด

อุปกรณ์และเครื่องมือสำคัญในการชันสูตรพลิกศพ เช่น เตียงชันสูตรพลิกศพ ถุงมือ หน้ากาก (Mask) ที่ครอบจมูก เครื่องมือสื่อสารต่างๆ เครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับเก็บข้อมูล โลงเก็บศพ น้ำยาเคมีที่จำเป็นต่าง ๆ และที่สำคัญ คือ ขาดเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์แบบเคลื่อนที่

2) ด้านกระบวนการ (Process) ตามหลัก POCCC พบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรา สีนลอยมา (2553) คือ ปัญหาองค์กร สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นองค์กรขนาดใหญ่ มีภาระรับผิดชอบหลายด้าน แต่การจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาลที่ให้กับตำรวจไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในการทำงาน และสภาพปัญหาบางประเด็นของงานวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรยุทธ อ่วมสำอางค์ (2554) เรื่อง การศึกษาปัญหาและอุปสรรคของพนักงานสอบสวนในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานด้านนิติวิทยาศาสตร์ประกอบการสอบสวนคดีอาญา: ศึกษาเฉพาะกรณีกองบังคับการตำรวจนครบาล 1 ได้แก่ สภาพปัญหาด้านการจัดการองค์การ (Organizing) สอดคล้องกับปัญหาด้านการแทรกแซงจากภายนอกหน่วยงาน สภาพปัญหาด้านการสั่งการ (Commanding) สอดคล้องกับปัญหาผู้บังคับบัญชาระดับสูงจะต้องให้ความสนใจและเป็นกันเองกับผู้ใต้บังคับบัญชาโดยพนักงานสอบสวนจะต้องสามารถแจ้งปัญหาที่เกิดขึ้นได้โดยเร็ว เพื่อที่จะเป็นการคุ้มครองตัวพนักงานสอบสวนนำไปสู่กระบวนการยุติธรรมที่มีความเป็นธรรมต่อประชาชน และสภาพปัญหาด้านการประสานงาน (Coordinating) สอดคล้องกับปัญหาด้านการติดต่อประสานงานหรือการขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการตรวจพิสูจน์หลักฐานยังไม่ดีเท่าที่ควร นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของธนาชัย ศรีวิรุฬห์ชัย (2554) เรื่อง ปัญหาการตรวจสอบถ่วงดุลการตรวจการสอบสวน: ศึกษาคดีฆาตกรรมซึ่งมีใช้กรณีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 150 วรรคสาม ได้แก่ สภาพปัญหาด้านการควบคุม (Controlling) สอดคล้องกับปัญหากระบวนการรวบรวมพยานหลักฐานจึงอยู่ในอำนาจของพนักงานสอบสวนทั้งสิ้นโดยมิได้ถูกตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่จากองค์กรภายนอก

3) ด้านสภาพแวดล้อมของระบบ (Environment) ตามหลักกระบวนการยุติธรรมทางอาญา พบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของธนาชัย ศรีวิรุฬห์ชัย (2554) เรื่อง ปัญหาการตรวจสอบถ่วงดุลการตรวจการสอบสวน: ศึกษาคดีฆาตกรรมซึ่งมีใช้กรณีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 150 วรรคสาม ได้แก่ สภาพปัญหาในชั้นสังคมสอดคล้องกับปัญหาการตรวจสอบถ่วงดุลการทำงาน of พนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการ กล่าวคือ เนื่องจากกระบวนการยุติธรรมในชั้นก่อนพิจารณาของประเทศไทยกำหนดให้การสอบสวนแยกจากการฟ้องร้องโดยเด็ดขาด กระบวนการรวบรวมพยาน หลักฐานจึงอยู่ในอำนาจของพนักงานสอบสวนทั้งสิ้น การตรวจสอบโดยอัยการนั้นจะเริ่มขึ้นก็ต่อเมื่อพนักงานสอบสวนทำสำนวนสอบสวนเสร็จสิ้นและส่งสำนวนมาเพื่อให้มีคำสั่งพนักงานอัยการจึงสามารถตรวจสอบได้เพียงเนื้อหาตามสำนวนสอบสวนที่พนักงานสอบสวนจัดทำขึ้นเท่านั้น

ในทางปฏิบัติพนักงานอัยการจึงมีคำสั่งตามที่พนักงานสอบสวนให้ความเห็นมาทั้งหมด ในปัจจุบันจึงยังไม่มีการตรวจสอบถ่วงดุลการทำหน้าที่ของพนักงานสอบสวนอย่างแท้จริง นอกจากนี้ สภาพปัญหาในชั้นพิจารณาคดีและสืบพยานยังสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐ สมบูรณ์ (2551) เรื่อง การมีส่วนร่วมของทนายความในการค้นหาพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการดำเนินคดีอาญา ได้แก่ ปัญหาการค้นหาพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่นำมาประยุกต์ใช้ในคดีอาญาที่กฎหมายกำหนดไว้ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐในการค้นหาความจริงและหลักฐานอันเป็นความลับของทางราชการที่ไม่อาจเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวได้ ทำให้เกิดอุปสรรคในการทำงานของทนายความ

4. การประเมินประเด็นการพัฒนาฯ จำนวน 71 ประเด็น จากความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 ท่าน ในด้านความเหมาะสม (Propriety) ความเป็นไปได้ (Feasibility) ความสอดคล้อง (Congruity) และการนำไปใช้ประโยชน์ (Utility) มีประเด็นการพัฒนาฯ ที่สอดคล้องกับงานวิจัยอื่น ดังนี้

1) การพัฒนาปัจจัยนำเข้า (Input) ตามหลัก 4M พบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรา สินลอยมา (2553) เรื่อง โครงการพัฒนาประสิทธิภาพการอำนวยความสะดวกของสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้กับประชาชนด้านการรวบรวมพยานหลักฐานและการพิสูจน์หลักฐาน ในด้านการพัฒนาด้านบุคลากร (Man) โดยเพิ่มจำนวนนักวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาด้านนิติวิทยาศาสตร์ สนับสนุนให้ได้รับการฝึกอบรมวิทยาการสมัยใหม่ในการตรวจสถานที่เกิดเหตุและพิสูจน์หลักฐานอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึง การพัฒนาด้านพนักงานสอบสวนควรเพิ่มจำนวนให้เหมาะสมกับจำนวนคดีที่เกิดขึ้น และการพัฒนาด้านแพทย์นิติเวชศาสตร์ควรเพิ่มปริมาณแพทย์นิติเวช เนื่องจากแพทย์จากโรงพยาบาลของรัฐและเอกชนติดงานตรวจคนเข้าเมือง หรือแพทย์หญิงไม่สะดวกออกชั้นสูตในเวลาากลางคืนหรือพื้นที่ห่างไกล ส่วนด้านงบประมาณและค่าตอบแทน (Money) มีประเด็นสอดคล้องกับการพัฒนาด้านนิติวิทยาศาสตร์โดยเพิ่มเงินค่าตอบแทนวิชาชีพของนักวิทยาศาสตร์ให้เท่าเทียมกับพนักงานสอบสวนหรือหน่วยงานอื่น ๆ เนื่องจากมีภาระหน้าที่ใกล้เคียงกัน ด้านพนักงานสอบสวนควรเพิ่มค่าตอบแทนให้เท่ากับพนักงานสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ สำหรับการพัฒนาด้านวัสดุอุปกรณ์ (Material) คือ การเพิ่มงบประมาณด้านเครื่องมือวิทยาศาสตร์ให้กับสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจในการจัดหาเครื่องมือตรวจพิสูจน์หลักฐานให้เท่าเทียมต่างประเทศ และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรยุทธ อ่วมสำอางค์ (2554) เรื่อง การศึกษาปัญหาและอุปสรรคของพนักงานสอบสวนในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานด้านนิติวิทยาศาสตร์ประกอบสำนวนการสอบสวนคดีอาญา: ศึกษาเฉพาะกรณีกองบังคับการตำรวจนครบาล 1 ที่ข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขการจัดหาอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็น นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยในต่างประเทศ ในประเด็นการสนับสนุนให้จัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัยและจำเป็นต่อการปฏิบัติงานพิสูจน์หลักฐาน อาทิ งานวิจัยของลินซี เอ็ม. วิลสันไวลด์และคณะ (Linzi M. Wilson-Wilde and et al., 2011) เรื่อง มาตรฐานงานพิสูจน์หลักฐานทาง

นิติวิทยาศาสตร์ในอนาคต คือ กำหนดมาตรฐานในการผลิตอุปกรณ์ที่ใช้ใน การเก็บรวบรวมวัตถุ พยานทางชีววิทยาเพื่อหลีกเลี่ยงการปนเปื้อนวัตถุพยานจากการเก็บรวบรวมโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อนำเข้าสู่การวิเคราะห์ทางนิติวิทยาศาสตร์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของเดวิด เอ. สโตนีย์ และ พอล แอล. สโตนีย์ (David A. Stoney and Paul L. Stoney, 2015) เรื่อง การทบทวนความ สำคัญของการวิเคราะห์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์และการนำเสนอแนวทางใหม่พบว่า ศักยภาพของเครื่องมือที่ใช้และเทคโนโลยีที่เหมาะสม คือ ความสามารถในการวิเคราะห์พยาน หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อาร์. เอ็ม. มอร์แกน และ อี. เอ. เลวิน (R.M. Morgan and E.A. Levin, 2019) เรื่อง ความสำคัญของงานพิสูจน์หลักฐาน ทางนิติวิทยาศาสตร์ในอนาคต: บทเรียนสำคัญจากการให้ทุนเพื่อการทำวิจัย และพัฒนาของประเทศ สหราชอาณาจักร ที่นำเสนอผลการวิเคราะห์การให้ทุนทำวิจัยของสถาบันวิจัยและนวัตกรรมแห่ง ประเทศสหราชอาณาจักร (UKRI) ระหว่าง ปี ค.ศ. 2009-2018 เพื่อแสดงให้เห็นถึงวิกฤตการณ์ของ งานนิติวิทยาศาสตร์ของประเทศสหราชอาณาจักร และความจำเป็นในการเพิ่มแหล่งข้อมูลการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณค่าและความน่าเชื่อถือให้กับงานนิติวิทยาศาสตร์ทั้งทางด้านเทคโนโลยีและงานวิจัยด้าน อื่น ๆ ควบคู่กันไปด้วย ทั้งนี้ ไม่มีงานวิจัยใดที่มีประเด็นสอดคล้องกับการพัฒนาด้านวิธีการ (Method) กับงานวิจัยนี้

2) ด้านกระบวนการ (Process) ตามหลัก POCCC พบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรา สิ้นลอยมา (2553) เรื่อง โครงการพัฒนาประสิทธิภาพการอำนวยความสะดวกของสำนักงาน ตำรวจแห่งชาติให้กับประชาชนด้านการรวบรวมพยานหลักฐานและการพิสูจน์หลักฐาน ในด้านการ ประสานงาน (Coordinating) ระหว่างเจ้าหน้าที่สืบสวน พนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่นิติวิทยาศาสตร์ แพทย์นิติเวช พนักงานอัยการ หรือศาล (อาจมีการหารือกันอย่างไม่เป็นทางการ) จะทำให้การ รวบรวมพยานหลักฐานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีความสมบูรณ์ และเชื่อมโยงกันอย่างครบถ้วน ซึ่ง ทำให้การรวบรวมพยานหลักฐานและการพิสูจน์หลักฐานในคดีประสบความสำเร็จ ส่วนการพัฒนา ด้านการควบคุม (Controlling) มีความสอดคล้องกัน คือ ผู้บังคับบัญชาให้การสนับสนุนทั้งด้าน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการประสานงาน ซึ่งหากคดีใดได้รับความสนใจจากผู้บังคับบัญชาหรือ ต่อสื่อมวลชนจำนวนมาก คดีเหล่านั้นก็จะประสบผลสำเร็จเป็นส่วนใหญ่

3) ด้านสภาพแวดล้อมของระบบ (Environment) ตามหลักกระบวนการยุติธรรมทาง อาญา พบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของธนาชัย ศรีวิรุฬห์ชัย (2554) เรื่อง ปัญหาการตรวจสอบถ่วงดุล การงดการสอบสวน: ศึกษาคดีฆาตกรรมซึ่งมิใช่กรณีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 150 วรรคสาม คือ การกำหนดให้พนักงานอัยการเข้าร่วมสอบสวนในคดีฆาตกรรมเหมือนเช่น กรณีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 150 วรรคสาม โดยเริ่มจากคดีที่ญาติผู้ตาย ร้องขอเพื่อตรวจสอบถ่วงดุลการสอบสวนของพนักงานสอบสวน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ

ณัฐ สมบูรณ์ (2551) เรื่อง การมีส่วนร่วมของทนายความในการค้นหาพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในการดำเนินคดีอาญา คือ ในการดำเนินคดีอาญาควรเปิดโอกาสให้ทนายความมีส่วนร่วมในการค้นหาพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์กับเจ้าหน้าที่รัฐ โดยวิธีการรับรู้รับทราบผ่านการทำงานของทนายความผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านได้ภายใต้บทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยมีสภาพทนายความเป็นผู้กำหนดคุณสมบัติ วิธีการออกใบอนุญาต ตลอดจนการฝึกอบรมของทนายความผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่ออำนวยความสะดวกได้อย่างเต็มที่ ถูกต้อง โปร่งใส และตรวจสอบได้

5.3 ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้มีข้อเสนอแนะการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป มีรายละเอียด ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมในงานยุติธรรมทางอาญาจำเป็นต้องประสานความร่วมมือระหว่างหลายหน่วยงานนับตั้งแต่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สตช.) กระทรวงสาธารณสุข (สธ.) กระทรวงยุติธรรม (ยธ.) กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) กระทรวงมหาดไทย (มท.) องค์กรศาล สำนักงานอัยการสูงสุด (อสส.) และสภาพทนายความ เพื่อพิจารณาถึงความสำคัญของการพัฒนา และร่วมกันผลักดันให้เกิดการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม โดยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมและร่วมกันพิจารณาถึงสภาพปัญหาและประเด็นการพัฒนา ปัจจัยนำเข้า (4M) กระบวนการ (POCCC) และสภาพแวดล้อมของระบบ และผลักดันให้เกิดการพัฒนาที่เป็นรูปธรรมเพื่อนำไปใช้ในทางปฏิบัติอย่างจริงจัง

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรตระหนักถึงความสำคัญของการทำงานเชิงรุก โดยส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรเป็นผู้มีบทบาทในการพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมในงานยุติธรรมทางอาญา

3. กระทรวงยุติธรรมควรเป็นหน่วยงานหลักในการทบทวนและตรวจสอบภารกิจการตลอดจนอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบตามกฎหมายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่ามีบทบาทในการพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมและงานยุติธรรมทางอาญาส่วนไหนอย่างไร เพื่อประโยชน์ในการประสานความร่วมมือระหว่างกัน

4. กระทรวงยุติธรรมควรเป็นหน่วยงานหลักในการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันหาหรือถึงบทบาท ภารกิจ ตลอดจนอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบ เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนการพัฒนากระบวนการพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมและงานยุติธรรมทางอาญา

5. สำนักงานตำรวจแห่งชาติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาสภาพปัญหาและประเด็นการพัฒนาของผลการวิจัยนี้ ในการพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรม โดยคำนึงถึง 1) ความเหมาะสม (Propriety) ของประเด็นการพัฒนา 2) ความเป็นไปได้ (Feasibility) ในทรัพยากรของระบบ การแก้ไขปรับปรุงระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายที่เอื้อต่อการปฏิบัติ 3) ความสอดคล้อง (Congruity) กับบริบทของสังคม รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อาทิ พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีอาญา ฯลฯ ตลอดจนความสอดคล้องของมาตรการการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการตามแผนยุทธศาสตร์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในด้านการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางอาญา และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และ 4) การนำไปใช้ประโยชน์ (Utility) ได้จริง โดยพิจารณาจากผลดีที่จะเกิดขึ้นต่อประชาชน ชุมชน สังคม และประเทศชาติโดยรวม

6. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาสภาพปัญหาและประเด็นการพัฒนาปัจจัยนำเข้า (4M) กระบวนการ (POCCC) และสภาพแวดล้อมของระบบจากผลการวิจัยนี้ เพื่อประกอบการกำหนดนโยบายด้านงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมและงานยุติธรรมทางอาญาให้มีความชัดเจน และนำไปปฏิบัติได้จริง

7. สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพิจารณาผลลัพธ์ของระบบ (Output) ทั้งในด้านผลสำเร็จแห่งคดีและสภาพปัญหาแห่งคดีอันเป็นข้อค้นพบของงานวิจัยนี้ ประกอบสภาพปัญหาและประเด็นการพัฒนาปัจจัยนำเข้า (4M) กระบวนการ (POCCC) และสภาพแวดล้อมของระบบจากผลการวิจัยนี้ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหาและวางแผนเพื่อการปฏิบัติงานด้านการพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมให้บรรลุผลสำเร็จ

8. กระทรวงยุติธรรมควรเป็นหน่วยงานหลักในการประเมินผลการปฏิบัติงานด้านงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมและงานยุติธรรมทางอาญาของสำนักงานตำรวจแห่งชาติและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยสร้างกลไกเพื่อผลักดันให้หน่วยงานเหล่านั้นนำผลการประเมินดังกล่าวไปใช้ในการวางแผนพัฒนาการปฏิบัติงานในครั้งต่อไป ทั้งนี้ ในการสร้างเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานควรพิจารณาผลลัพธ์ของระบบ (Output) ทั้งในด้านผลสำเร็จแห่งคดีและสภาพปัญหาแห่งคดี ประกอบสภาพปัญหาและประเด็นการพัฒนาปัจจัยนำเข้า (4M) กระบวนการ (POCCC) และสภาพแวดล้อมของระบบอันเป็นข้อค้นพบของงานวิจัยนี้ และควรจัดทำเกณฑ์การประเมินทั้งแบบเฉพาะหน่วยงานและแบบบูรณาการระหว่างหลายหน่วยงาน

5.3.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการทรัพยากร ด้านกฎหมาย และด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการทรัพยากร

1) สำนักงานตำรวจแห่งชาติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมสนับสนุนในการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ สร้างความภาคภูมิใจในอาชีพ ความรักในงาน และสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน อาทิ การส่งบุคลากรในระดับปฏิบัติการไปอบรมศึกษาดูงานในประเทศที่มีความเชี่ยวชาญด้านการพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ หรือจัดอบรมเสริมด้วยระบบออนไลน์โดยอาศัยองค์ความรู้ในระดับนานาชาติ ฯลฯ

2) สำนักงานตำรวจแห่งชาติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสร้างจิตสำนึกให้บุคลากรทำงานด้วยความเสียสละ ท่วมเท โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ให้เกิดความเป็นธรรมแก่ประชาชนทั้งในระดับบุคคล ระดับครอบครัว ระดับชุมชน และในระดับสังคม

3) สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรสร้างมาตรฐานในการจัดสรรทรัพยากรให้มีความสะดวก รวดเร็ว ครอบคลุม และเพียงพอแก่ทุกหน่วยงานและทุกสถานีตำรวจ โดยคำนึงถึงความประหยัด คุ่มค่าในการใช้ทรัพยากรให้ตอบสนองการดำเนินงานทั้งกรณีปกติและกรณีจำเป็นเร่งด่วน

4) สำนักงานอัยการสูงสุดผลักดันให้พนักงานอัยการทำงานเชิงรุกร่วมกับพนักงานสอบสวนในคดีฆาตกรรม นับตั้งแต่การรับคดี การตรวจที่เกิดเหตุ รวบรวมพยานหลักฐาน การทำสำนวน ฯลฯ

5) สภานายความสนับสนุนส่งเสริมให้ทนายความมีบทบาทในการแสวงหาพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์และช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายในคดีฆาตกรรม

2. ด้านกฎหมาย

เนื่องจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาส่วนใหญ่บัญญัติขึ้นเพื่อให้อำนาจหน้าที่แก่พนักงานสอบสวนนำไปปฏิบัติ ทำให้พนักงานสอบสวนมีภาระหน้าที่รับผิดชอบมากเกินไป เมื่อคดีมีจำนวนมากทำให้พนักงานสอบสวนไม่ยอมทำงานสอบสวน หลายคดีหากประชาชนไม่สามารถแสวงหาพยานหลักฐานได้เองก็จะลงบันทึกประจำวันไว้ ไม่อยากรับเป็นคดี เพราะการทำคดีเป็นงานหนัก มีหลายขั้นตอนต้องติดต่อกับประสานงานกับหลายฝ่าย และต้องรับผิดชอบคนเดียวจนกว่าคดีจะแล้วเสร็จ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ล้าสมัยจึงเป็นสาเหตุสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาระบบ ดังนั้น ควรพิจารณาแก้ไขปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในภาค 2 สอบสวน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) สำนักงานตำรวจแห่งชาติร่วมกับกระทรวงยุติธรรม ศาล สำนักงานอัยการสูงสุด และสภาพนายความแก้ไขปรับปรุงอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบระหว่างพนักงานสอบสวน แพทย์นิติเวช พนักงานอัยการ เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน และทนายความ ควบคู่ไปกับการพิจารณาสภาพปัญหาของระบบงานพิสูจน์หลักฐานนิติวิทยาศาสตร์ฯ ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน (ตารางที่ 18)

2) สำนักงานตำรวจแห่งชาติร่วมกับกระทรวงยุติธรรม ศาล สำนักงานอัยการสูงสุด และสภาพนายความพัฒนากลไกการตรวจสอบถ่วงดุล (Check and Balance) นับตั้งแต่การรับคดี การตรวจสถานที่เกิดเหตุ การรวบรวมพยานหลักฐาน การครอบครองพยานหลักฐาน (Chain of custody) การตรวจพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ การสอบสวน และการเลือกพยานหลักฐานมาใช้กับสำนวนการสอบสวนในคดีฆาตกรรม โดยคำนึงถึงการกำหนดกรอบเวลาที่เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่พนักงานอัยการสั่งสอบเพิ่มเติมหรือสั่งให้พนักงานสอบสวนค้นหาพยานหลักฐานที่สำคัญแห่งคดีเพิ่มเติมในคดีฆาตกรรม

3. ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

1) สำนักงานตำรวจแห่งชาติประสานความร่วมมือกับกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมสนับสนุนส่งเสริมให้คนไทยทำวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีด้านการสืบสวนสอบสวน ตลอดจนการพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์

2) สำนักงานตำรวจแห่งชาติร่วมกับกระทรวงยุติธรรม ศาล และสำนักงานอัยการสูงสุดนำนวัตกรรมที่ทันสมัยมาช่วยให้การปฏิบัติงานเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงสิทธิการสอบสวนและกระบวนการยุติธรรมทางอาญาด้วยความสะดวกรวดเร็ว

5.3.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยสภาพปัญหา และประสิทธิภาพของเทคโนโลยีและนวัตกรรมการสืบสวนสอบสวน และการพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์จากต่างประเทศ เพื่อพัฒนาต่อยอดนวัตกรรมดังกล่าวทั้งในเชิงปฏิบัติการภายในประเทศและเชิงพาณิชย์ระหว่างประเทศ

2. ควรวิจัยสภาพปัญหาและประสิทธิภาพในการตรวจสอบถ่วงดุล (Check and Balance) ระหว่างพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการนับตั้งแต่การรับคดี การตรวจที่เกิดเหตุ การครอบครองวัตถุพยาน การสอบสวน การพิสูจน์หลักฐาน ฯลฯ จากหน่วยงานภายนอก

3. ควรวิจัยเพื่อศึกษาความคิดเห็นเพื่อประเมินความเป็นไปได้ในการวางระบบและการพัฒนาฐานข้อมูลดีเอ็นเอเพื่อเก็บเป็นประวัติอาชญากร และนำมาใช้อย่างเป็นรูปธรรมเพื่อประโยชน์ในงานสืบสวนสอบสวนเช่นเดียวกับลายพิมพ์นิ้วมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงยุติธรรม

4. ควรวิจัยการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานของศาลในคดีฆาตกรรมกรณีที่เกิดเหตุในพื้นที่เฉพาะ แต่ละสถาบันให้ความเห็นไม่ตรงกันทั้งจากในประเทศและจากต่างประเทศ

5. ควรวิจัยด้านความเท่าเทียมในการต่อสู้คดีเพื่อประชาชนของทนายความเช่นเดียวกับหน่วยงานภาครัฐ เช่น การแสวงหาพยานหลักฐานทุกประเภทโดยเฉพาะอย่างยิ่งพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ หรือการออกหมาย ฯลฯ

6. ควรศึกษาผลดี ผลเสีย และความเป็นไปได้ในการแย่งงานสอบสวนออกจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ การยกเลิกระบบยศแบบทหารในพนักงานสอบสวน การเป็นข้าราชการพลเรือนของพนักงานสอบสวนเช่นเดียวกับองค์กรอัยการ ศาล การตั้งเป็นกองบัญชาการงานสอบสวนที่อยู่ภายใต้กระทรวงยุติธรรมหรือกระทรวงมหาดไทย ฯลฯ

7. ควรวิจัยถึงความเป็นไปได้ในการก่อตั้งหน่วยงานทางนิติวิทยาศาสตร์จากภาคเอกชน ตลอดจนศึกษารูปแบบการควบคุมมาตรฐานเพื่อให้ผลการตรวจทางนิติวิทยาศาสตร์จากห้องปฏิบัติการของหน่วยงานภาคเอกชนเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือได้ว่ามีมาตรฐานเดียวกันกับหน่วยงานภาครัฐ นับตั้งแต่การรักษาสถานที่เกิดเหตุ การเก็บพยานหลักฐาน การครอบครองพยานหลักฐาน (Chain of custody) การตรวจรายงานผลการตรวจพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ หรือการชันสูตรพลิกศพ ฯลฯ เพื่อประโยชน์ในการลดปริมาณงานที่กระจุกอยู่เฉพาะแต่กับหน่วยงานภาครัฐ ช่วยเพิ่มทางเลือกให้แก่ผู้มีส่วนได้เสียในคดี และยกระดับรูปแบบการทำงานทางนิติวิทยาศาสตร์เช่นเดียวกับนานาชาติอารยประเทศ

8. ควรวิจัยเพื่อนำเสนอหลักเกณฑ์และมาตรฐานวิชาชีพทางนิติวิทยาศาสตร์ โดยการศึกษาความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นตัวแทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ตลอดจนการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนผู้มีส่วนได้เสียกับการเข้ารับบริการ เพื่อประโยชน์แก่สภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการกำหนดหลักเกณฑ์และยกระดับมาตรฐานวิชาชีพทางนิติวิทยาศาสตร์ และนำไปพิจารณาประกอบการตราเป็นพระราชกฤษฎีกาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุม สาขานิติวิทยาศาสตร์ ที่ใช้กำหนดมาตรฐานทางนิติวิทยาศาสตร์แก่ภาคเอกชนอย่างเป็นทางการต่อไป

รายการอ้างอิง

- Alphonse Bertillon. (1980). Cause of Death – The story of Forensic Science., US.
- Bittel, L. R. (1978). Encyclopedia of Professional Management, An authoritative guide to the profitable practice of management. McGraw-Hill Inc., US.
- Charles E. O' Hara and Osterberg. (1952). An Introduction to Criminalistics. (Vol. 1). Indian Academy of Forensic Sciences., US.
- David A. Stoney and Paul L. Stoney. (2015). A critical review of forensic trace evidence analysis and the need for a new approach. *Forensic Science International: Synergy*, 1, 243-252.
- Gordon L. Smith. (1982). Timing Analysis of Computer Hardware. *IBM Journal of Research and Development*, 26(1), 100-105.
- Harold Koontz and Cyril O'Donnell. (1964). The Management of Organizations. McGraw-Hill Education-Europe.
- Harold J Vetter and Ira Silverman. (1986). Criminology & Crime: Intro. Addison-Wesley Longman Ltd.
- Henri Fayol. (1916). General and Industrial Management. Martino Publishing.
- Herbert G. Hicks. (1986). Principles of management. McGraw-Hill Inc., US.
- Ivancevich and others. (1989). Appraising Management Talent in Acquired Organizations: A Four-Tiered Recommendation. *Trade Journal*, 12(2).
- Jane Laudon and Kenneth C. Laudon. (1988). Management Information Systems Managing the Digital Firm. Courier-Kendallville., US.
- Jeffrey L. Whitten, Lonnie D. Bentley and Thomas I. M. Ho. (1986). Systems Analysis & Design Methods. Times Mirror-Mosby College Pub., US.
- Jerry FitzGerald and Ardra F. FitzGerald. (1987). Fundamentals of systems analysis: using structured analysis and design techniques. New York: Wiley.
- John M. Ferdico. (1979). Criminal procedure for the law enforcement officer. St. Paul: West., The US.
- Kast and Rosensweig. (1985). Organization and Management: A systems and contingency

- approach (Vol. 4th). New York: McGraw Hill Book company.
- Linzi M. Wilson-Wilde and et al. (2011). The future of forensic science standards. *Forensic Science International: Genetics Supplement Series*, 3, 333-334.
- Louis A. Allen. (1958). Management and Organization, McGraw-Hill Inc., US.
- Luther Gulick and L. Urwick. (2003). The Early Sociology of Management and Organizations (Volume IV). *Papers of the science of administration*. New York: Routledge.
- Martin E Modell. (1998). The professional's guide to system analysis. New York: McGraw-Hill.
- Matthew J. McKinney. (1991). Water for Wildlife: Integrating Science and Politics in Wildlife Conservation. *Policy Study Journal*, 19(3-4), 534-541.
- Matthew B. Miles and A. Michael Huberman. (1994). Qualitative Data Analysis. Second Edition. SAGE Publication Inc.
- M. Pizzamiglio A. and et al. (2006). The importance of a well-defined analytical strategy to solve complex murder cases. *International Congress Series*, 1288, 642-644.
- Paul Leland Kirk. (1974). Crime Investigation. Wiley., US.
- Philip Semprevivo. (1976). Systems analysis: Definition, process, and design. Science Research Associates.
- R.M. Morgan and E.A. Levin. (2019). A crisis for the future of forensic science: Lessons from the UK of the importance of epistemology for funding research and development. *Forensic Science International: Synergy*, 1, 243-252.
- Stephen P. Robbins. (1990). Organization Theory: Structure, Designs, and Applications. 3rd edition. Pearson.
- Stuart H. James and Jon J. Nordby. (2005). Forensic Science: An Introduction to Scientific and Investigative Techniques, 2nd edition. (Vol. 1). CRC Press., US.
- Wayne Hoy and Cecil Miskel. (2012). Educational Administration: Theory, Research, and Practice. New York: McGraw Hill Higher Education (GB).
- William A. Shrode, Dan Voich. (1974) Organization and Management: Basic Systems Concepts. R d Irwin., US.
- William Edwards Deming. (1985). Some theory of sampling. New York: Dover.

- โกวิท ประวาลพฤกษ์. (2540). การศึกษาเพื่อสร้างสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: สมาคมการบริหารการประถมศึกษา.
- จิรัช ชูเวช. (2561). บทบาทของตำรวจในการดำเนินคดีอาญา (Vol. 1). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เฉลิมวุฒิ สาระกิจ. (2561). ถาม-ตอบ กฎหมายอาญาทั่วไป. Book on google play.
- เฉลียว บุรีภักดี. (2542). ทฤษฎีระบบและการพัฒนาที่ยั่งยืน. ศูนย์ประชาสัมพันธ์สำนักงานสถาบันราชภัฏ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แอล ที เพรส.
- โชติช่วง ท้าววงศ์. (2561). บทบาทของศาลในการดำเนินคดีอาญา (Vol. 1). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ตะวัน สาดแสง. (2548). สร้างคนสร้างองค์กร: คัมภีร์เพิ่มทักษะการบริหาร. นนทบุรี: สำนักพิมพ์ดวงกมลสมัย.
- ติน ปรัชญพฤทธิ. (2536). ทฤษฎีองค์การ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ธำรง จิรจรรยาเวช. (2548). ฆ่าคนตายหรือฆาตกรรม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เดือนตุลา.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2533). กลยุทธ์การจัดการ. การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพมหานคร: รุ่งแสงการพิมพ์.
- พงศธรณ์ ชูเวช. (2531). การพิสูจน์หลักฐาน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติบรรณาการ.
- นิคม ทาแดง และทิพย์เกสร บุญอำไพ. (2536). การสร้างแบบจำลองทางการศึกษาในประมวลสาระชุดวิชาการจัดระบบทางการศึกษา. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- บุษกร เชี่ยวจินดาگانต์. (2561). เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพแบบกรณีศึกษา. วารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, 13(25), 103-118.
- ประกอบ คุณารักษ์. (2526). บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ประชุม รอดประเสริฐ. (2545). การบริหารโครงการ. กรุงเทพมหานคร: เนติกุลการพิมพ์.
- ประสาน จังพานิช. พันตำรวจเอก. (8 กรกฎาคม 2563). *สัมภาษณ์*.
- พิชัย นิลทองคำ. (2562). ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อชตยา.
- เลี้ยง หลุยประเสริฐ. (2550). นิติเวชศาสตร์สำหรับพนักงานสืบสวนสอบสวน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สุตรไพศาล.
- วิลาวรรณ รัตพิศาล (2550). หลักการจัดการ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิจิตร หัตถกร.
- วิเชียร วิทยาอุดม (2550). การพัฒนาองค์กร. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ธนวิซการพิมพ์ จำกัด.

- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2552). การบริหารจัดการของหน่วยงานของรัฐ: การวิเคราะห์เปรียบเทียบตัวชี้วัด. กรุงเทพมหานคร: โพรเพรส.
- วิรุฒม์ ศิริสวัสดิบุตร. พันตำรวจเอก. (9 กรกฎาคม 2563). *สัมภาษณ์*.
- วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์. (2543). แนวทางพัฒนางานนิติเวชในกระบวนการยุติธรรม. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสถาบันกฎหมายอาญา.
- สุพจน์ สุโรจน์. (2561). บทบาทของทนายความในการดำเนินคดีอาญา (Vol. 1). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2561). คู่มือการปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ในการสืบสวนสอบสวน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.
- สุรพันธ์ ฉันทแดนสุวรรณ. (2550). หลักการบริหารธุรกิจ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุดทอง.
- สมยศ นาวิการ. (2544). การบริหารเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ.
- หวน พิณรุฬพันธ์. (2549). นักบริหารมืออาชีพ. นนทบุรี: สำนักพิมพ์สุพรรณพิณรุฬพันธ์การพิมพ์.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2529). การติดต่อสื่อสารในองค์การและการบริหาร. กรุงเทพมหานคร: ศรีมงคลการพิมพ์.
- อุทัย หิรัญโต. (2526). สารานุกรมศัพท์สังคมวิทยา-มนุษยวิทยา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไอดีเอ็นเอสโตร์.
- อรรถพล แซ่มสุวรรณวงศ์. (2545). นิติวิทยาศาสตร์ 4 เพื่อการสืบสวนสอบสวน (Vol. 4). กรุงเทพฯ: บริษัท ทีซีจี พรินติ้ง จำกัด.
- อรรถพล ใหญ่สว่าง. (2561). บทบาทของพนักงานอัยการในการดำเนินคดีอาญา (Vol. 1). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- KomChadLuekOnline. (2014). คราบเลือดมัดหนุ่ม รพม. ฆ่าหั่นजूเพื่อน. Retrieved 11 พฤษภาคม. from <https://www.komchadluek.net/news/187280>.
- Matichononline. (2020). ศาลอุทธรณ์พิพากษาประหารชีวิตนายกา เต่ากับพวก 3 คน ฆ่าผ้าฝว-เมีย เศรษฐีโรงเกลือ. Retrieved 24 เมษายน. from https://www.matichon.co.th/news-monitor/news_2266345.
- MRGonline. (2009). เปิดเบื้องหลังจับ “นางโจร” ฆ่าเผา พล.ต.ต.! Retrieved 12 เมษายน. from <https://mgonline.com/crime/detail/9520000079196>.
- MRGonline. (2012). ถอดรหัส “ยาย” ฆ่า “น้องเบิร์ด” บ้านแตก-เครียดหรือ...? Retrieved 11 เมษายน. from <https://mgonline.com/crime/detail/9550000089898>.

- Posttoday. (2019). เปิดคำพิพากษาประหารสถานเดียว สองหนุ่มพม่าข่มขืน-ข่านักท่องเที่ยวอังกฤษ. Retrieved 6 สิงหาคม. from <https://www.posttoday.com/social/general/599167>.
- SANOOK. (2021). พ่อแม่เชิญวิญญาณ "น้องหลิว" เชื้อผีมืออดีตแฟนฆ่า เปิดทอล์กไลน์ 8 ปีเป็นศพนิรนาม. Retrieved 11 สิงหาคม. from <https://www.sanook.com/news/8349142/>.
- เฉลิมลาภ ทองอาจ. (2554). การวิจัยเอกสาร. Retrieved 11 มกราคม. from <https://www.gotoknow.org/posts/423582>.
- เดลินิวส์. (2564). ตำรวจบุกรวบ ผอ.ตู้ ผู้ต้องหาฆ่าอำพรางศพ "น้องหลิว". Retrieved 5 มิถุนายน. from <https://www.dailynews.co.th/crime/826302/>.
- เดลินิวส์. (2559). ปิดฉากฆ่าหั่นศพครูณีปู่น คูกัวตลอดชีวิต เมียยี่สิบปี. Retrieved 6 พฤษภาคม. from <https://d.dailynews.co.th/crime/373005/>.
- เดลินิวส์. (2564). พบปลอกกระสุนในบ่อน้ำ คับบ้านเมีย ผอ.คนสนิท "น้องหลิว". Retrieved 5 มิถุนายน. from <https://d.dailynews.co.th/crime/826244/>.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2560). ฎีกาจำคุก 8 ปี "หมอสุพัฒน์" คดีค้ำมนุษย์แรงงานพม่า. Retrieved 13 พฤษภาคม. from <https://www.thairath.co.th/news/local/central/986123>.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2561). ยึดมรดก ย้อนเบื้องหลัง วิวาทน์น้ำตาแม่ เศรษฐินีตัดขาดลูก ไม่ปลื้มเขยตำรวจ. Retrieved 18 เมษายน. from <https://www.thairath.co.th/news/local/bangkok/1377937>.
- ธีร์รัฐ บุญนาค. (2562). วิเคราะห์เจาะลึกกับคดีสมคิด... ในทางอาชญาวิทยา. Retrieved 19 เมษายน. from <https://www.blockdit.com/posts/5fe042d24cc55d0328fe8564>.
- พรทิพย์ โรจนสุนันท์. (2557). "หมอพริทัศน์" กังขาคดีเกาะเต่าไร้แพทย์นิติเวชร่วมเก็บหลักฐานซีดีเอ็นเอ พ่อ ยัน ลูก บ ริ สุ ท ธิ ไม่ได้. Retrieved 5 มกราคม. from <https://mgronline.com/onlinesection/detail/9570000116070>.
- วิกิซอร์ซ. (2561). คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 768/2536. Retrieved 25 สิงหาคม. from https://th.wikisource.org/wiki/คำพิพากษาศาลฎีกาที่_๗๖๘/๒๕๓๖.
- วิกิพีเดีย. การฆ่าคน. Retrieved 11 มีนาคม. from <https://th.wikipedia.org/wiki/การฆ่าคน>.
- สมพงษ์ เตชะสมบุญ. (2560). นิติวิทยาศาสตร์กับการเสริมสร้างความยุติธรรม. Retrieved 5 มกราคม. from http://www.dsdw2016.dsdw.go.th/doc_pr/ndc_2560-2561/PDF/8546p/8546พลตำรวจตรี20สมพงษ์20เตชะสมบุญ.pdf.
- จิรศักดิ์ เจียมเจตจรูญ. (2550). ทศนคติและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการตรวจสถานที่เกิดเหตุในคดีอาญา ของพนักงานสอบสวนในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตร

- มหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา.
 ณัฐ์ สมบูรณ์. (2551). การมีส่วนร่วมของทนายความในการค้นหาพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์
 ในคดีอาญา. วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัย
 รามคำแหง.
- ณัฐสกล อรรถนสุพัตติ. (2554). การรวบรวมพยานหลักฐาน ศึกษากรณีคดีฆาตกรรมนางสาวเซอร์
 แอนด์ ดันแคน. รายงานการวิจัย โรงเรียนนายร้อยตำรวจ.
- ธนาชัย ศรีวิรุฬห์ชัย. (2554). ปัญหาการตรวจสอบถ่วงดุลการสอบสวน: มาตรา 150 วรรคสาม.
 วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธนวัฒน์ ทองโชติฉัตร. (2561). รูปแบบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของผู้ตรวจพิสูจน์สังกัดสำนักงาน
 พิสูจน์หลักฐานตำรวจ. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ประสิทธิ์ นพภาค. (2553). การรวบรวมพยานหลักฐาน ศึกษากรณีฆาตกรรมนางสาวเจนจิรา พลอยอุ่ง
 ศรี. รายงานการวิจัย โรงเรียนนายร้อยตำรวจ.
- พงษ์เทพ จันท์เจริญ. (2553). การศึกษาการรวบรวมพยานหลักฐานคดีฆาตกรรมนายปรีณะ ลีพัฒนา
 พันธุ์. รายงานการวิจัย โรงเรียนนายร้อยตำรวจ.
- พัชรา สีนลอยมา และคณะ. (2555). การพัฒนาประสิทธิภาพการอำนวยความสะดวกของสำนักงาน
 ตำรวจแห่งชาติให้กับประชาชนด้านการรวบรวมพยานหลักฐานและการพิสูจน์หลักฐาน.
 รายงานการวิจัย โรงเรียนนายร้อยตำรวจ.
- พีระ มีผล. (2548). การมีส่วนร่วมในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของผู้นำชุมชนในพื้นที่ภาชี
 เจริญ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาอาชญาวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหิดล.
- มนตรี เหลืองพยุง. (2553). บทบาทของเจ้าหน้าที่ตำรวจและแพทย์นิติเวชในการชันสูตรพลิกศพในคดี
 ฆาตกรรม. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์ บัณฑิต
 วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รังสรรค์ อินทน์จันทน์ (2552). ปัจจัยที่มีผลต่อความก้าวหน้าการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครอง
 ส่วนท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในจังหวัดนครปฐม.
 วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการ
 จัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- เรวดี ไกรฤทธิ. (2561). แนวทางการได้มาซึ่งพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในชั้นสอบสวนเพื่อการ

- ดำเนินคดีในความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วริญา ธงภักดิ์. (2565). การพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมในงาน ยุติธรรมทางอาญา. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์และงานยุติธรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุรยุทธ อ่วมสำอางค์. (2554). การศึกษาปัญหาและอุปสรรคของพนักงานสอบสวนในการเก็บรวบรวม พยานหลักฐานด้านนิติวิทยาศาสตร์ประกอบสำนวนการสอบสวนคดีอาญา. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารงานยุติธรรม คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมภพ เองสมบุญ. (2551). การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานด้านนิติวิทยาศาสตร์. วิทยานิพนธ์รัฐ ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Springnews. (2016). ญาตินักศึกษากำแพงเพชรยื่นฟ้องศาลรื้อคดีการเสียชีวิต [Youtube]. Retrieved 6 มีนาคม. from https://www.youtube.com/watch?v=7c_LOtRRP_w.
- SpringReport. (2014). ปริศนาการตายนักศึกษาราชภัฏกำแพงเพชร [Youtube]. Retrieved 8 มีนาคม. from <https://www.youtube.com/watch?v=mj1Eysj3uhs>.
- ThaiPBS. (2014). คลีคดีเกาะเต่า [Youtube]. Retrieved 30 กันยายน. from <https://www.youtube.com/watch?v=g9UMdDBreWQ&t=2340s>.
- TNNOnline. (2016). จับอิสราเอลฆ่าหั่นศพโศกปุนชาติเดียวกันปมขู่สาว [Youtube]. Retrieved 25 สิงหาคม. from <https://www.youtube.com/watch?v=3vmNaxmM4kQ>.
- ข่าวดั่งข้ามเวลา. (2015). พลิกแผนฆ่า ล่าปมสังหาร [Youtube]. Retrieved 25 สิงหาคม. from https://www.youtube.com/watch?v=nYAEQ4KmE_s.
- ข่าวดั่งข้ามเวลา. (2016). ห้างทอง...ปริศนามรณะ [Youtube]. Retrieved 8 พฤษภาคม. from <https://www.youtube.com/watch?v=VLkpBTeb5jl>.
- ข่าวดั่งข้ามเวลา. (2017a). เด็กชายสิบสามฆาตกรรมปริศนา [Youtube]. Retrieved 10 เมษายน. from <https://www.youtube.com/watch?v=wq07RaVySSI>.
- ข่าวดั่งข้ามเวลา. (2017b). ปริศนาฆ่าเจ๊ียบ [Youtube]. Retrieved 14 เมษายน. from <https://www.youtube.com/watch?v=7vXlhDhcLak>.
- ข่าวดั่งข้ามเวลา. (2017c). พิศواس...ลวง ซ่อนแผนฆ่า [Youtube]. Retrieved 11 พฤษภาคม. from <https://www.youtube.com/watch?v=q0FpacFqXgY>.

- ข้าวด้งข้ามเวลา. (2018a). ฆาตกรซ่อนหน้า [Youtube]. Retrieved 12 สิงหาคม. from <https://www.youtube.com/watch?v=DBcMMNodh1Y&t=9s>.
- ข้าวด้งข้ามเวลา. (2018b). ฆาตกรบริสุทธิ์ [Youtube]. Retrieved 13 เมษายน. from <https://www.youtube.com/watch?v=LJMB6PgmLSI>.
- ข้าวด้งข้ามเวลา. (2018c). ดวง ลวง ตาย [Youtube]. Retrieved 15 สิงหาคม. from <https://www.youtube.com/watch?v=m5Pcu088wbU&t=933s>.
- ข้าวด้งข้ามเวลา. (2018d). ถอดรหัสสังหาร [Youtube]. Retrieved 11 พฤษภาคม. from <https://www.youtube.com/watch?v=WeDfNTzfOcO>.
- ข้าวด้งข้ามเวลา. (2018e). ฝังซ่อนตาย [Youtube]. Retrieved 13 พฤษภาคม. from <https://www.youtube.com/watch?v=4bcd7ZjS2jc>.
- ข้าวด้งข้ามเวลา. (2018f). ภารกิจ...หยุดตาย (ชุดสืบเหนือเมฆ) [Youtube]. Retrieved 15 สิงหาคม. from <https://www.youtube.com/watch?v=fRNEiH4Zdb4>.
- ข้าวด้งข้ามเวลา. (2018g). วิญญาณฟ้องตาย [Youtube]. Retrieved 14 สิงหาคม. from <https://www.youtube.com/watch?v=orNuPOqpGMM&t=366s>.
- ข้าวด้งข้ามเวลา. (2018 h). สูญ [Youtube]. Retrieved 14 สิงหาคม. from <https://www.youtube.com/watch?v=O5JnYLHG-fo>.
- ข้าวด้งข้ามเวลา. (2020). ย้อนเวลา ไชคดีฆ่าผู้ว่าโสธร [Youtube]. Retrieved 25 สิงหาคม. from <https://www.youtube.com/watch?v=XpFF5GOk-ws>.
- ไขปมข่าว. (2015). "หมอดู" วางยาฆ่าชิงทรัพย์ [Youtube]. Retrieved 16 สิงหาคม. from <https://www.youtube.com/watch?v=2B25cF7LG7I>.
- ความจริงไม่ตาย. (2018). ถอดรหัสฆ่า นางทอง ธรรมวิวัฒน์ [Youtube]. Retrieved 25 สิงหาคม. from <https://www.youtube.com/watch?v=xSjKKSOGvDs>.
- ถามตรงๆกับจอมขวัญ. (2017). "แพะระนอง" ชนะคดี ยังอยู่ในคุก [Youtube]. Retrieved 11 พฤษภาคม. from <https://www.youtube.com/watch?v=TKVEJWZBgsU>.
- ถามตรงๆกับจอมขวัญ. (2017). เปิดปากเหยื่อช็อตไฟฟ้า บึบสารภาพ [Youtube]. Retrieved 11 พฤษภาคม. from https://www.youtube.com/watch?v=-DtXF_svZi0.
- ถามตรงๆกับจอมขวัญ. (2019). จบคดีเกาะเต่า สั่งประหารชีวิตสองพม่า [Youtube]. Retrieved 30 กันยายน. from <https://www.youtube.com/watch?v=5f9B2qlZdoo&t=1326s>.
- ที่นี่ThaiPBS. (2014). รื้อคดีฆาตกรรม นักศึกษา ม.ราชภัฏกำแพงเพชร [Youtube]. Retrieved 6

- มีนาคม. from <https://www.youtube.com/watch?v=exaJROwBk4I>.
- ทูปโตะขาว. (2016). เมียผู้ต้องหาฆ่าหั่นศพอิสราเอลหายสาบสูญ ญาติแจ้ง ตร.ช่วย หวั่นถูกฆ่าแหละ [Youtube]. Retrieved 7 พฤษภาคม. from <https://www.youtube.com/watch?v=NmKwjLDB6j0>.
- เปิดแฟ้มคดีดัง. (2022). ย้อนคดีมรดกเลือด ห้างทอง ธรรมวิวัฒน์ [Youtube]. Retrieved 8 พฤษภาคม. from <https://www.youtube.com/watch?v=qnGO6A1zOu4>.
- แฟ้มสืบสวน. (2016). ฆาตกร ฆ่ายัดถัง [Youtube]. Retrieved 11 เมษายน. from <https://www.youtube.com/watch?v=BVJngm4XY-E>.
- แฟ้มสืบสวน. (2017). คนหายมุกดาหาร [Youtube]. Retrieved 13 สิงหาคม. from <https://www.youtube.com/watch?v=4sGY1AIAiHw&t=3s>.
- แฟ้มสืบสวน. (2017). ลูกสาวหาย กลายเป็นศพ [Youtube]. Retrieved 12 สิงหาคม. from https://www.youtube.com/watch?v=ATtg_ytMp94.
- แฟ้มสืบสวน. (2018). ปมปริศนาฆ่าโหดเจ้าของตลาดโรงเกลือ [Youtube]. Retrieved 24 เมษายน. from <https://www.youtube.com/watch?v=6RRI4deDSCM>.
- แฟ้มสืบสวน. (2018). ผ่าปมฝรั่ง เผาอำพราง [Youtube]. Retrieved 24 สิงหาคม. from <https://www.youtube.com/watch?v=tfqXKNAR7H0>.
- แฟ้มสืบสวน. (2019). สืบคดีอำพรางโหด มัดมือมัดเท้า [Youtube]. Retrieved 27 สิงหาคม. from <https://www.youtube.com/watch?v=SnryMGrmfVQ>.
- เรื่องเล่าเช้านี้. (2016). ผากซัง "ซิมอน" ชาวอิสราเอลมือฆ่าโหดเพื่อนร่วมชาติ ยันลูกชายไม่เกี่ยวข้อง [Youtube]. Retrieved 26 สิงหาคม. from <https://www.youtube.com/watch?v=WgxUAAAns9c>.
- เรื่องเล่าเช้านี้. (2018). ฆ่าโหดปาดคอ 2 สามีภรรยาเศรษฐี เจ้าของตลาดดังสระแก้ว คาคฤหาสน์หรู [Youtube]. Retrieved 24 เมษายน. from <https://www.youtube.com/watch?v=loMwKbjcm8>.
- อีจันสืบสยอง. (2018). ปริศนาฆาตกรรม...ฆ่ายัดถัง [Youtube]. Retrieved 11 เมษายน. from <https://www.youtube.com/watch?v=72Z5ci-8TuA>.

ภาคผนวก

คดีฆาตกรรมที่ศึกษาจำนวน 40 คดี

1. คดีฆาตกรรมนางสาวดอริท ฟอนฮาเฟิน

พฤติการณ์แห่งคดี

เมื่อวันที่ 22 มกราคม 2511 เวลา 06.00 น. เศษ กำนันตำบลตลิ่งชัน อ.แก่งคอย จ.สระบุรี มาแจ้งที่สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมือสระบุรีว่า มีผู้พบศพผู้หญิงฝรั่งเปลือยกายถูกฆ่าตายโดยมีบาดแผลถูกเชือดคอ จมูก ปากและบาดแผลอื่นๆ อีกหลายแห่ง ศพอยู่ที่ถนนประจำตำบลซึ่งแยกจากถนนสุขุมวิท ต.ตลิ่งชัน อ.แก่งคอย จ.สระบุรี เมื่อถึงที่เกิดเหตุตำรวจและแพทย์ได้ร่วมกันชันสูตรพลิกศพและเก็บรักษาศพไว้ที่โรงพยาบาลสระบุรี เนื่องจากไม่ทราบว่าผู้ตายเป็นใครมาจากไหน วันรุ่งขึ้นข่าวการตายรายนี้ ปรากฏอยู่ในหน้าหนังสือพิมพ์ทุกฉบับและลงข่าวติดต่อกันหลายวัน

แนวทางการสืบสวนสอบสวน

ปัญหาสำคัญของพนักงานสอบสวนในเบื้องต้น คือ ผู้ตายเป็นใครมาจากไหน ตายเพราะเหตุใด และตายเมื่อไหร่ ปัญหาในเรื่องการตายเพราะเหตุใดและตายเมื่อใด ทราบได้จากการชันสูตรพลิกศพของแพทย์ แต่ปัญหาที่ว่าผู้ตายเป็นใครและมาจากไหน เป็นเรื่องยากเนื่องจากรู้แต่ว่าเป็นฝรั่งเท่านั้น ซึ่งในเมืองไทยมีอยู่มากมาย จึงเป็นเรื่องที่ตำรวจต้องสืบสวนหาคำตอบต่อไป ขณะที่กำลังสืบสวนว่าผู้ตาย คือใครนี้ ที่ปรึกษาทางสุลเดนมาร์กได้แจ้งเรื่องต่อกรมตำรวจพร้อมมอบรูปถ่ายให้ด้วย โดยสงสัยว่าน่าจะเป็นนางสาวดอริท ฟอนฮาเฟิน เนื่องจากมีผมสีบรอนซ์ มีรูปร่าง อายุคล้ายปรากฏในข่าว อีกทั้งนางสาวดอริทหายไปไม่มาทำงานที่บริษัทฯ ตามที่ตกลงกันได้

เหตุการณ์เกี่ยวกับคดีฆาตกรรมหญิงฝรั่งไม่ทันจางหายก็ปรากฏข่าวเกี่ยวกับการปลอมแปลงเช็คเดินทางของบริษัทอเมริกันเอ็กซ์เพรสเกิดขึ้นเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2511 ซึ่งพอสรุปเรื่องราวได้ว่า มีชายผู้หนึ่งชื่อ นายโมटना อ้างตนเป็นเจ้าของชายจากจอร์แดนนำเช็คเดินทางของบริษัทอเมริกันเอ็กซ์เพรส จำนวน 63 ฉบับ คิดเป็นเงิน 1,150 ดอลลาร์ ไปแลกเป็นเงินไทยที่โรงแรมเอราวัณ ได้นำเช็คมาตรวจดูใหม่ปรากฏว่าลายเซ็นที่เช็คมีลักษณะเช่นชื่อทับลายเซ็นของเดิม กล่าวคือมีลายเซ็นด้วยหมึกใส่สักหลาด เขียนทับลายเซ็นเดิมที่ด้วยปากกาลูกลื่น เจ้าหน้าที่การเงินของโรงแรมจึงเข้าแจ้งความต่อพนักงานสอบสวน สน.ลุมพินี

จากผลการตรวจเช็คเดินทางทั้ง 63 ฉบับ และการตรวจชันสูตรศพนี้เอง เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงนำไปใช้เป็นกุญแจไขนำทางไปสู่อาชญากรในคดีฆาตกรรมหญิงฝรั่งได้ และตำรวจยังได้หลักฐานอื่นๆ อีกหลายอย่าง เช่น รายงานผลการตรวจอาวุธปืนและหัวลูกกระสุนปืนของกลาง ฯลฯ การตรวจชันสูตรศพในคดีนี้ จำเป็นต้องทราบข้อมูลเพื่อประกอบการสืบสวน 5 ประเด็น คือ

1. ศพนี้ คือ นางสาวดอริท ฟอนฮาเฟิน ใช่หรือไม่
2. เหตุเกิด ณ ที่พบศพหรือไม่

3. ตายมานานประมาณเท่าใด

4. ตายเพราะเหตุใด

5. พฤติการณ์ของการตาย

ซึ่งแพทย์นิติเวช โรงพยาบาลศิริราช ได้อธิบายประเด็นต่างๆ ดังกล่าว ดังต่อไปนี้

1. การตอบปัญหาว่าศพนี้เป็นนางสาวดอริท ฟอนฮาเฟิน ใช่หรือไม่ เราใช้หลักในการพิสูจน์ตัวบุคคลเป็นเครื่องช่วย โดยการตรวจสอบเพื่อยืนยันเอกลักษณ์บุคคล คือ

- (1) ลักษณะรูปร่างหน้าตา ผม ผิวหนังที่สามารถบอกในขั้นต้นว่าเป็นเชื้อชาติยุโรป
- (2) รอยแผลเป็นตามที่ต่างๆ
- (3) ลักษณะของฟัน
- (4) พิมพ์ลายนิ้วมือ

โดยพนักงานสอบสวนติดต่อผ่านสถานทูตเดนมาร์กเพื่อขอรายละเอียดการพิสูจน์ตัวบุคคลเท่าที่ประเทศเดนมาร์กจะสามารถให้ได้ ซึ่งหลักฐานต่างๆ ที่ได้รับจากสถานทูตตรงกับหลักฐานในการพิสูจน์บุคคล จึงยืนยันได้ว่าเป็นนางสาวดอริท (ประเทศเดนมาร์กใช้การตรวจลักษณะของฟันเป็นเครื่องช่วยในการพิสูจน์ตัวบุคคลเป็นอย่างมาก)

2. เกิดเหตุฆาตกรรม ณ ที่พบศพหรือไม่ พิจารณาจากสิ่งต่อไปนี้

- (1) ศพอยู่ในสภาพเปลือย ไม่มีเสื้อผ้าและของติดตัวอยู่ ณ บริเวณใกล้เคียง
- (2) ศพเนื้อตัวสะอาดมาก แสดงว่าได้มีการล้างและทำความสะอาดมาก่อนแล้ว
- (3) ลักษณะเลือดออก การกระจายของเลือดไม่สัมพันธ์กับบาดแผล
- (4) ทำนอนของศพไม่มีลักษณะดินทุนทุราย
- (5) สถานที่พบศพอยู่ในสภาพเรียบร้อยไม่มีร่องรอยการต่อสู้

จากเหตุผลดังกล่าว จึงสรุปได้ว่าผู้ตายไม่ได้ถูกฆาตกรรม ณ ที่พบศพ แต่ถูกฆาตกรรมจากที่อื่นและนำศพมาทิ้ง ณ ที่พบศพ

3. ตายมานานเท่าใด เพื่อให้ทราบเวลาเกิดเหตุ มีลักษณะพอจะบอกเวลาตายได้ คือ

- (1) ศพตัวเย็นเต็มที่แล้ว
- (2) เลือดตกสู่เบื้องต่ำพบด้านหลังศพ
- (3) ศพตัวแข็งเต็มที่แล้วซึ่งควรจะตายมาแล้วเกิน 6 ชั่วโมง แต่ไม่เกิน 18 ชั่วโมง

4. อะไรเป็นเหตุให้ตาย ซึ่งมีความสำคัญมาก เนื่องจากศพนี้มีบาดแผลลักษณะต่างๆ เป็นจำนวนมาก อาทิ บาดแผลถูกแทง บาดแผลถูกของมีคม บาดแผลถูกกระสุนปืน ฯลฯ สิ่งที่ต้องการทราบคือ บาดแผลใดที่ทำให้ตาย บาดแผลใดเกิดก่อน เกิดหลัง จากการตรวจสอบทำให้ทราบว่า

- (1) บาดแผลกระสุนปืนทะลุหัวใจทำให้ถึงแก่ความตาย และเกิดขึ้นก่อน

(2) บาดแผลที่อื่น อาทิ บาดแผลบริเวณคอเกิดขึ้นภายหลัง ก่อนตายเล็กน้อย เนื่องจากไม่พบเลือดแทรกซึมเข้าไปในเนื้อเยื่อข้างเคียง ลักษณะการฟกช้ำรอบบาดแผลมีไม่มากนัก บาดแผลที่คอบนบาดแผลที่ตัดเส้นเลือดแดงและดำ หากเกิดบาดแผลก่อนบาดแผลกระสุนปืนและเกิดในขณะมีชีวิต หัวใจจะยังสูบฉีดโลหิตได้ปกติจะต้องมีเลือดออกมามากมาย และต้องมีเลือดเป็นจำนวนมากในหลอดเลือดและในระบบทางเดินอาหาร แต่จากการตรวจพิสูจน์ศพไม่ได้เป็นเช่นนั้น

5. พฤติการณ์ของการตายเป็นอย่างไร ซึ่งการตรวจบาดแผลโดยละเอียด และพิจารณาหลักฐานอื่นๆ ประกอบ สันนิษฐานว่าพฤติการณ์ของการตายในรายนี้ คือ

- (1) ช่าตัวตาย
- (2) ถูกผู้อื่นทำให้ตาย
- (3) อุบัติเหตุ

ซึ่งการที่จะบอกว่าการตายรายนี้เป็นการช่าตัวตาย ถูกผู้อื่นทำให้ตาย หรืออุบัติเหตุ นั้น สำหรับรายนี้ พิจารณาจากบาดแผล ได้แก่ จำนวนบาดแผล ตำแหน่งของบาดแผล ประเภทของบาดแผล ทิศทางของบาดแผล และความรุนแรงของบาดแผล นอกจากนี้ ยังให้ความเห็นต่อไปได้อีกว่า บาดแผลต่างๆ ที่มีมากมายนั้น คนร้ายมีเจตนาต่อผู้ตายเพื่อ

- (1) ชิงทรัพย์
- (2) พยาบาท
- (3) ฆาตกรวิปริตทางเพศ

(4) ช่าเพื่อวัตถุประสงค์หนึ่งแล้วปิดบังและบิดเบือนร่องรอยเพื่อให้ผู้ตรวจเข้าใจผิด อันทำให้การสืบสวนสอบสวนหาตัวคนร้ายยากขึ้น

จากการตรวจดูเพียงเท่านั้น สามารถจะบอกได้ว่า การตายรายนี้เป็นฆาตกรรมแน่นอน เป็นการช่าตัวตายหรืออุบัติเหตุไม่ได้เด็ดขาด เนื่องจากยังไม่เคยมีรายงานว่า ผู้ตายช่าตัวตายโดยใช้มีดควักตาตัวเอง เชือดปากตัวเอง ทำร้ายตัวเองด้วยบาดแผลซึ่งมีความรุนแรงมากเป็นจำนวนนับสิบแผลขึ้นไป บาดแผลที่เกิดจากอาวุธหลายชนิด เช่น ทั้งมีดและปืนก็ไม่ปรากฏว่าเกิดจากการทำตัวเอง สำหรับอุบัติเหตุ นั้น จากลักษณะของบาดแผลเช่นนี้ จะเป็นอุบัติเหตุเกิดจากสิ่งใด

การที่บอกว่าคนร้ายมีเจตนาชิงทรัพย์ ฯลฯ จากการตรวจศพและการพิจารณาหลักฐานที่มีอื่นๆ ประกอบเพียงแพทย์เท่านั้นไม่อาจบอกได้ เพราะไม่สามารถแยกได้อย่างชัดเจน แต่มีข้อสังเกตได้ว่า ลักษณะต่างๆ ที่พบ เช่น ศพเนื้อตัวสะอาด ศพอยู่ในสภาพเปลือย มีบาดแผลควักลูกนัยน์ตา เชือดจมูก มีบาดแผลกระสุนปืนเป็นแผลแรกและมีแผลอื่นๆ เป็นแผลที่น่าจะเกิดเมื่อผู้ตายใกล้จะตาย หรือเมื่อตายใหม่ๆ หลักฐานต่างๆ เหล่านี้ อาจบ่งเจตนาว่าคนร้ายน่าจะกระทำเพื่อปิดเบือนร่องรอยเพื่อทำลายหลักฐานในการพิสูจน์ตัวบุคคลให้พนักงานสอบสวนสืบจับคนร้ายยากขึ้นหรือคนร้ายอาจมีเจตนาอย่างอื่นในการช่าผู้ตาย เช่น ความผิดทางเพศ ฯลฯ

การตรวจพิสูจน์เอกสารจากเช็คเดินทางของบริษัท อเมริกันเอ็กซ์เพรส

ระหว่างการสืบสวนคดีนี้ ในวันที่ 24 มกราคม 2511 นายกู่เกียรติ เรืองฤทธิ์ ได้เข้าไปติดต่อกับเจ้าหน้าที่การเงินของโรงแรมเอราวัณ แสดงตนเป็นชาวจอร์แดน พูดภาษาอังกฤษขอแลกเปลี่ยนเช็คเดินทางเป็นเงินไทย อ้างว่าเป็นเช็คของตนเอง จำนวนเช็คเดินทางทั้งหมด 1,150 เหรียญสหรัฐ นายประเสริฐ ลือวัฒนานนท์ เจ้าหน้าที่การเงินได้หลงเชื่อ จึงยินยอมให้แลกเปลี่ยนเป็นเงินไทย 23,287.50 บาท ต่อมาหลังจากเจ้าหน้าที่ตำรวจได้จับกุมตัวนายกู่เกียรติได้ เบื้องต้นให้การรับสารภาพว่าพบเช็คเดินทางตกอยู่จึงเก็บขึ้นมา เห็นว่าตรงช่องว่างสำหรับเซ็นชื่อบนมีลายเซ็นชื่ออ่านไม่ออกปรากฏอยู่แล้ว จึงได้ใช้หมึกดำเซ็นชื่อลงไปทับลายเซ็นเดิม โดยเซ็นในชื่อ โบดีนดาซึ่งเป็นชื่อที่คิดขึ้นเอง จากนั้นจึงนำไปขอแลกที่โรงแรมเอราวัณและเซ็นชื่อในช่องว่างข้างล่างต่อหน้านายประเสริฐให้คล้ายคลึงกัน พนักงานสอบสวนได้สืบสวนหลายลายเซ็นตัวอย่างเป็นของนางสาวดอริท จากที่ต่างๆ หลายแห่งและได้ยึดมาประกอบการสืบสวนดำเนินคดี ได้แก่

1. ลายเซ็นในสมุดจดนามผู้พักโรงแรมศรีหัวลำโพง
2. ลายมือตัวอย่างซึ่งเซ็นไว้ให้แก่บริษัท อเมริกันเอ็กซ์เพรสตราเวลเลอร์
3. ลายเซ็นเอกสารแบบฟอร์มสำหรับวีซ่าที่เซ็นต่อหน้ากงสุลไทยประจำฮ่องกง
4. ลายเซ็นในจดหมายถึงบริษัท เวลตราเวล จำกัด
5. ลายเซ็นในสมุดผู้พักโรงแรมสเตชั่น

พนักงานสอบสวนได้ส่งตัวอย่างลายเซ็นดังกล่าวไปทำการตรวจเปรียบเทียบกับเอกสารของกลาง คือ เช็คเดินทางของบริษัท อเมริกันเอ็กซ์เพรส จำนวน 63 ฉบับ เพื่อตรวจพิสูจน์ลายมือชื่อตรงส่วนบนในเช็คเดินทางของกลางดังกล่าวว่าได้มีการเขียนซ้อนทับลายมือชื่อเดิมหรือไม่ ถ้ามีลายมือชื่อเดิมอ่านว่าอย่างไร และลายมือชื่อเดิมที่ปรากฏเห็นและอ่านได้นั้น กับลายมือชื่อแท้จริงของนางสาวดอริทเป็นลายมือชื่อของบุคคลเดียวกันใช่หรือไม่ ผลการตรวจพิสูจน์พบว่ามีลายมือชื่อซ้อนใหม่ซ้อนทับลายมือชื่อเดิมไว้ ตรวจพิสูจน์อ่านได้ความว่าเป็น “Dorrit von Haven” เมื่อตรวจพิจารณาลายมือชื่อเดิมอ่านได้ความว่าเป็น “Dorrit von Haven” ในเช็คเดินทางของกลางดังกล่าวเปรียบเทียบกับลายมือชื่อแท้จริงของนางสาวดอริท แล้วปรากฏว่ามีคุณสมบัติในการเขียนรูปร่างลักษณะของตัวอักษรคล้ายคลึงกัน จึงเชื่อได้ว่าเป็นลายมือชื่อของบุคคลเดียวกัน

การตรวจอาวุธปืน หัวกระสุน และปลอกกระสุนปืน ปรากฏว่าลูกกระสุนของกลางซึ่งเป็นของนายกู่เกียรติมาได้จากศพของนางสาวดอริท ผู้ตาย ใช้ยิงมาจากปืนปากกาของกลางซึ่งเป็นของนายกู่เกียรติจริง แสดงว่าปืนที่จับได้จากนายกู่เกียรติเป็นอาวุธปืนที่ใช้ยิงนางสาวดอริทนี้แน่นอน

สรุปคำพิพากษาศาลฎีกา

คดีนี้พนักงานอัยการยื่นฟ้องนายภูเกียรติ เรื่องฤทธิ์ ในข้อหาฆาตกรรมนางสาวดอริท ปลอมและใช้เอกสาร (เช็คเดินทาง) ของบริษัท อเมริกันเอ็กสเพรส จำนวน 63 ฉบับ และฉ้อโกงนาย ประเสริฐ ลือวัฒนานนท์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายการเงินของโรงแรมเอราวัณ

จำเลยให้การรับสารภาพว่าได้กระทำความผิดตาม พ.ร.บ.อาวุธปืนฯ และต่อมาได้สืบพยาน โจทก์ไปบ้างแล้วรับได้ว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับเอกสารและความผิดฐานฉ้อโกงตามฟ้อง ปฏิเสธ ความผิดฐานฆ่าผู้อื่น ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วพิพากษาให้ลงโทษจำเลยตาม ป.อาญา ม.288 ประกอบ ม.91 ให้ประหารชีวิตจำเลย ริบปีนปากกาและกระสุนปืนของกลาง จำเลยอุทธรณ์เฉพาะข้อหา ความผิดฐานฆ่าผู้อื่น ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน จำเลยฎีกา

ศาลฎีกาได้ตรวจสอบสำนวน สรุปข้อเท็จจริงได้ว่าหลังจากที่ได้มีการพบศพของนางสาว ดอริท ต่อมาจำเลยได้เอาเช็คเดินทางของบริษัท อเมริกันเอ็กสเพรส จำนวน 63 ฉบับ ไปขอแลกและ รับเงินจำนวน 23,287.50 บาท ไปจากนายประเสริฐ ลือวัฒนานนท์ เจ้าหน้าที่ของโรงแรมเอราวัณ ซึ่งในวันนั้นเองเจ้าหน้าที่ของโรงแรมทราบว่าเช็คเดินทางปลอม จึงพาเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมเลยได้ ขณะนั่งรถแท็กซี่ คันตัวได้ปืนปากกาไม่มีทะเบียนและเงินที่แลกมาจากโรงแรมเอราวัณ จำเลยยอมคืน เงินให้เจ้าหน้าที่ของโรงแรมเอราวัณทั้งหมด และได้ประกันตัวในระหว่างดำเนินคดีข้อหาความผิด พ.ร.บ.อาวุธปืน กับความผิดเกี่ยวกับเอกสารและฉ้อโกง

โรงแรมเอราวัณได้สอบถามเรื่องเช็คเดินทางไปยังบริษัท เวลทราเวลเซอร์วิส ตัวแทนของ บริษัท อเมริกันเอ็กสเพรส ทราบว่าเช็คดังกล่าวบริษัท อเมริกันเอ็กสเพรส สาขาฮ่องกง ได้จำหน่ายให้แก่ นางสาวดอริท ตำรวจกองปราบจึงจับจำเลยข้อหาฆ่านางสาวดอริท ต่อมาเมื่อคืนบ้านจำเลยพบปลอก กระสุนปืนแบบสั้นในจานรองแก้วเล็กๆ บนโต๊ะเขียนหนังสือในห้องและพบคราบเลือดตามสิ่งของต่างๆ ในบ้าน และตำรวจสกัดแลนดาร์ดได้ส่งบันทึกเรื่องจำเลยมีความประพฤติไม่เรียบร้อยในระหว่างที่อยู่ ประเทศอังกฤษมาด้วย คดีนี้ พนักงานสอบสวนได้ทำการตรวจพิสูจน์วัตถุพยานหลายอย่าง คือ

1. ปืนปากกากับกระสุนปืนที่จับได้จากจำเลย
2. เช็คเดินทางจำนวน 63 ฉบับ
3. คราบเลือดที่รถยนต์ฟอร์ด โซเดียก
4. ขนลับกับเส้นผม
5. คราบเลือดที่สิ่งของได้ยึดมาจากบ้านพักของจำเลย

นอกจากนี้ ยังให้พยานซึ่งเห็นจำเลยพาผู้หญิงฝรั่งไปเที่ยวที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาไป ซี่ตัวจำเลยที่กองปราบปรามและตำรวจได้ปล่อยตัวนางสาวมอลลี่ จอยเซอร์เบิท พันข้อหาไป คดียัง ได้ความจากคำเบิกความของนายแอนโทนี่ เมอร์เรย์ เทรลล์ ด้วยว่าประมาณก่อนวันคริสตมาสจำเลย ซื้อรถยนต์ฟอร์ดโซเดียกของนายแอนโทนี่ไปในราคา 50,000 บาท โดยให้เงินก่อนสองหมื่น นอกนั้น

ให้ผ่อนเดือนละสองพันบาท ต่อมาจำเลยได้โทร.บอกนายแอนโทนี่ให้ไปรับเงินในวันรุ่งขึ้น แต่พอรุ่งขึ้นนางสาวมอลลีบอกว่าจำเลยถูกจับเรื่องเช็คเดินทาง รูปคดีจึงชี้ชัดว่าจำเลยชำนางสาวดอริท เพื่อประสงค์เอาเช็คเดินทางไปแลกเงินเพื่อชำระราคาผ่อนรถตามที่ตกลงซื้อขายกันไว้ ศพนางสาวดอริทจึงไม่มีร่องรอยว่าถูกฆ่าเพื่อประสงค์ในทางเพศหรือเพราะเหตุอื่น

เมื่อโจทก์ได้นำสืบถึงความประพฤติกของจำเลยที่ศึกษาในประเทศอังกฤษ มีในความโดยย่อว่า จำเลยแอบอ้างชื่อเป็นแพทย์และผู้อื่น ใช้ชื่อปลอม ทำร้ายเจ้าหน้าที่รถไฟและตำรวจ เคยถูกสงสัยว่าเกี่ยวกับกับการผ่าตัดศพและอวัยวะของศพหลายราย และเคยถูกจับถูกฟ้องศาล รายงานและบันทึกเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่า จำเลยมีความประพฤติไม่เรียบร้อย ไม่น่าไว้วางใจ และเคยทำร้ายผู้อื่นมาแล้ว จำเลยจึงชำนางสาวดอริทได้ และที่แพทย์นิติเวชสันนิษฐานว่าการเชือดคอ จมูก ปากเป็นการกระทำขึ้นเพื่อพรางไม่ให้รู้ว่าศพนั้นเป็นผู้ใดเป็นไปได้

สรุปได้ว่าศาลฎีกาเห็นว่าพยานหลักฐานโจทก์เชื่อมโยงกันไม่ขัดต่อเหตุผล มีน้ำหนักรับฟังได้ว่าจำเลยได้ชำนางสาวดอริท ที่จำเลยฎีกาว่าโจทก์ไม่มีพยานเห็นคนชำนางสาวดอริท ไม่มีพยานเห็นจำเลยเอาเช็คเดินทางของนางสาวดอริทไป และโจทก์สืบพยานฟังไม่ได้ว่านางสาวดอริทถูกฆ่าที่ไหน ไม่ได้พิสูจน์เข้ามาดินปืนที่มีมือจำเลย และโจทก์พิสูจน์ไม่ได้ว่าชนลับกับเส้นผม และคราบเลือดที่รถกับสิ่งของต่างๆ และที่บ้านพักของจำเลยเป็นผู้ใดนั้น เห็นว่าข้อฎีกาของจำเลยดังกล่าวไม่ทำให้น้ำหนักพยานโจทก์ฟังไม่ได้ หรือสงสัยว่าผู้อื่นชำนางสาวดอริท พยานหลักฐานของจำเลยฟังหักล้างพยานหลักฐานโจทก์ไม่ได้ ที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษาว่าจำเลยมีความผิด ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ฎีกาจำเลยฟังไม่ขึ้น แต่ศาลฎีกาเห็นว่าคำให้การรับสารภาพของจำเลยในข้อหาความผิด พ.ร.บ.อาวุธปืนและข้อหาความผิดเกี่ยวกับเอกสารและฉ้อโกงทั้งในชั้นสอบสวนและชั้นศาล ทำให้ศาลฟังข้อเท็จจริงได้แน่ชัดว่า ปืนและกระสุนปืนของกลางของจำเลย และจำเลยเอาเช็คเดินทางของนางสาวดอริทไปแน่นอน จึงเป็นการให้ความรู้แก่ศาลอันเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา นับว่ามีเหตุบรรเทาโทษและเห็นควรลดโทษให้จำเลยเพราะเหตุนี้ด้วย พิพากษาแก้คำพิพากษาศาลอุทธรณ์แต่เฉพาะว่าให้ลดโทษจำเลยหนึ่งในสาม เป็นให้จำคุกจำเลยตลอดชีวิต (Atthaphon Chamasuwanwong, 2002)

2. คดีฆาตกรรมนางสาวเชอรีแอน ดันแคน

พฤติการณ์แห่งคดี

เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2529 นางสาวเชอรีแอน ดันแคน อายุ 16 ปี ลูกครึ่งไทย-อเมริกัน นักเรียนโรงเรียนพระกุมารเยซูคริสต (โฮลี่) ถูกฆาตกรรมทิ้งศพในป่าชายเลน ตำบลบางปูใหม่ อำเภอเมืองสมุทรปราการ โดยฆาตกรใช้สายรัดคอจนขาดอากาศหายใจและนำศพไปทิ้งไว้บริเวณป่าแสมบางสำราญ ตำรวจจังหวัดสมุทรปราการจับกุมนายวินัย หรือแจ๊ค ชัยพานิช แฟนของเชอรีแอน และลูกน้องอีก 4 คนคือ นายรุ่งเฉลิม หรือเฮาดี กนกขวลาชัย นายธวัช กิจประยูร นาย

พิทักษ์ คำชาย และนายกระแสร้ พลอยกุ่มอาศัยพยานปากเอก คือ นายประเมิน โภชพลัด คนซึ่งรถสามล้อรับจ้างที่อ้างว่าเห็นทั้งหมดแบกร่างนางสาวเซอร์แอนออกมาจากอาคารที่ทำงานของนายวินัย อัยการสั่งไม่ฟ้องนายวินัย ส่วนลูกน้องโดนส่งขึ้นศาลทั้งหมด ห้วงนั้น นายวินัยเข้าร้องเรียนตำรวจกองปราบปรามให้ช่วยติดตามคดีนี้ ซึ่งกองปราบฯ สอบพบว่า นางสาวเซอร์แอนถูกฆาตกรรมโดยคนอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งไม่เกี่ยวกับจำเลยทั้ง 4 คน อย่างไรก็ตาม อัยการนำเรื่องขึ้นสู่ศาลแล้วและตามกฎหมายห้ามตำรวจทำอะไรจนกว่าคดีจะแล้วเสร็จ **ศาลชั้นต้นพิพากษาประหารชีวิตทั้งหมด ซึ่งต่อมาในปี 2538 ศาลฎีกาพิพากษายกฟ้อง** ซึ่งในเวลานั้นนายรุ่งเฉลิมได้ตรอมใจตายในคุก นายพิทักษ์พันโทออกมาไม่นานก็เสียชีวิตจากโรคที่ติดขณะถูกจองจำ ส่วนนายกระแสร้ถูกทำร้ายจนพิการและลูกเมียก็เสียชีวิตขณะอยู่ในเรือนจำ มีเพียงนายธวัชที่อยู่รอดปลอดภัยแต่ก็เสียโอกาสในอนาคตไปเกือบ 10 ปี หลังมีคำพิพากษาไม่แนบตำรวจกองปราบปรามหรือคดีและสามารถจับฆาตกรตัวจริง คือ นายสมพงษ์ หรือจ้าย บุญฤทธิ์ และนายสมคร ฐปบุชากร และนางสาวสุวิบูล พัฒนพงษ์พานิช แฟนอีกคนของนายวินัยที่ถูกขัดขอตลอดว่าเป็นผู้จ้างวาน เดือนสิงหาคม 2538 ศาลชั้นต้นตัดสินประหารนางสาวสุวิบูลและนายสมพงษ์ ส่วนนายสมครลดโทษเหลือจำคุกตลอดชีวิต เดือนพฤษภาคม 2542 ศาลฎีกายกฟ้องนางสาวสุวิบูล ส่วนมือฆ่าเซอร์แอนต้องรับโทษตามที่ศาลชั้นต้นตัดสิน

แนวทางการสืบสวนสอบสวน

ตำรวจ สภอ.สมุทรปราการได้จ้างนายประเมิน โภชพลัดคนขับสามล้อมาให้การเท็จโดยให้ค่าตอบแทนเป็นสังกะสีและเงินสองหมื่นบาท โดยนายประเมินให้การว่า “ในวันเกิดเหตุเขากำลังขับรถตระเวนหาผู้โดยสารอยู่ในซอยสวนพลู เขตยานนาวา ณ จุดหนึ่งริมถนน เขาเลอบไปเห็นจำเลยที่ 2 นายรุ่งเฉลิมคน และชวาลชัย จำเลยที่ 3 นายพิทักษ์คำชาย กำลังประคองเซอร์แอนออกมาจากซอยแห่งหนึ่ง เธออยู่ในสภาพสลบไสลไม่รู้สติตัวโดยมีจำเลยที่ 1 นายวินัย ชัยพานิช จำเลยที่ 4 นายกระแสร้ พลอยกลืนและจำเลยที่ 5 นายธวัช กิจประยูร เดินตามมาข้างหลัง นายประเมินจอดรถถามคนแถวนี้ว่าต้องการให้พาไปโรงพยาบาลหรือไม่ แต่ได้รับการปฏิเสธ” นอกจากนี้ นายประเมินได้ให้การกับผู้พิพากษาในเวลาต่อมาว่า “จำหน้าเด็กผู้หญิงคนนั้นและแม่นยำเพราะเธอเป็นสาวลูกครึ่ง หน้าตาสวยมาก เขาทราบข่าวจากหนังสือพิมพ์ว่าเธอถูกฆ่าตายจึงเดินทางมาเพื่อเป็นพยานและให้การกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2529” และนี่คือพยานปากเอกคนเดียวที่เจ้าหน้าที่ตำรวจมีซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้กลุ่ม 5 คน ถูกจับกุมดำเนินคดี เป็นเหตุให้ศาลลงโทษผู้บริสุทธิ์ให้ติดคุก

นางบัวลอย แสนทรัพย์ อดีตภรรยาของนายสมคร ฐปบุชากรหนึ่งในสองคนร้ายตัวจริงที่ร่วมกันฆ่าเซอร์แอน โดยบัวลอยมาให้ปากคำกับตำรวจเพราะจับได้ว่านายสมครสามีมีผู้หญิงคนใหม่ด้วยความน้อยใจจึงนำหลักฐานบางอย่างมาให้ตำรวจในพื้นที่ พยานหลักฐานสำคัญที่นางบัวลอยนำมา

ให้ตำรวจ คือ นาฬิกาข้อมือสตรีที่นายสมครนำมาหลังจากที่เซอร์แอนเสี่ยชีวิต หลักฐานนี้ทำให้ข้อมูล ที่นางบัวลอยรู้เห็นถึงการตายของนางสาวเซอร์แอนมีน้ำหนักเชื่อถือได้ ซึ่งนาฬิกาดังกล่าวปรากฏใน ภาพถ่ายของเซอร์แอนเป็นนาฬิกาที่นายวินัยซื้อให้ก่อนที่เซอร์แอนจะเสียชีวิต นาฬิกาเรือนนี้เป็น หลักฐานชิ้นสำคัญที่ทำให้เบาะแสของนางบัวลอยมีน้ำหนักน่าเชื่อถือ รายละเอียดที่ปรากฏจากปากคำของ บัวลอย คือ นายสมพงษ์ บุญฤทธิ์ เป็นคนลงมือฆ่า และนายสมคร ฐูปุชากร สามีมของบัวลอยร่วมลง มือ และมีนายพีระ ว่องไววุฒิ เป็นคนขับรถ ซึ่งสองในสามคนนี้ เคยเป็นอดีตคนงานของนายวินัย ทำงานอยู่ที่คอนโด ซึ่งนายวินัยได้พาเซอร์แอนไปเลี้ยงดู

ตำรวจได้เบาะแสว่า หลังจากนายพีระ ว่องไววุฒิ คนขับรถวันเกิดเหตุที่ได้ร่วมกันสังหาร เซอร์แอน ในระหว่างหลบหนีได้ทำความผิดในคดีอื่นและถูกจับกุมคุมขังอยู่ในเรือนจำจังหวัด สุพรรณบุรี เมื่อตำรวจสอบปากคำ นายพีระได้ให้การสอดคล้องกับพยานหลักฐานที่ตำรวจตรวจพบใน ภายหลัง เช่น หมายเลขทะเบียนแท็กซี่ รอยรอยภายในรถที่เซอร์แอนเดินทำให้รองเท้าไปถูกเบาะหลัง รถและยังเป็นรูอยู่ ฯลฯ เมื่อตำรวจตามไปพบรถคันดังกล่าว รอยเบาะขาดดังกล่าวก็ยังคงปรากฏอยู่ใน รถ นายพีระให้การอีกว่าตนรู้จักสมพงษ์ในคุกจึงถูกเรียกตัวมาใช้งานแต่ไม่รู้ว่าจะมีการฆ่าเกิดขึ้น

ในวันเกิดเหตุนายพีระได้ขับรถแท็กซี่มารับเซอร์แอนที่หน้าโรงเรียนพระกุมารเยซูวิทยา โดยสมครและสมพงษ์ได้ตามมาขึ้นรถภายหลัง เซอร์แอนเห็นว่าเป็นลูกน้องของนายวินัยจึงไว้วางใจให้ขึ้น รถมาด้วย กลุ่มคนร้ายได้ขับรถพาเซอร์แอนไปจนถึงจันทบุรี จนกระทั่งเที่ยงคืนการสังหารเกิดขึ้นในระหว่าง ทางกลับบ้านบนถนนสายปากน้ำ-สมุทรปราการ โดยนายสมพงษ์และนายสมครเป็นมือสังหาร ในรถ คันเกิดเหตุนายสมครนั่งเบาะหน้าคู่กับนายพีระ ส่วนสมพงษ์นั่งคู่กับเซอร์แอนเบาะหลัง ทำให้สมคร หันมาจับขาเซอร์แอนไว้ ทำให้นายสมพงษ์รัดคอเซอร์แอนเสียชีวิต ตามคำสั่งฆ่าของนางสาวสุวิบูล ก่อนที่พยานหลักฐานเท็จจะถูกสร้างขึ้นโดยตำรวจในพื้นที่

การสืบหาความจริงในทางลับทำให้สามารถจับคนร้ายตัวจริงได้ในที่สุด ตำรวจได้ออก หมายจับผู้ร่วมกระทำผิดและผู้ร่วมสังหารเซอร์แอน คือ นายสมพงษ์ บุญฤทธิ์ ผู้ลงมือสังหาร และนาย สมคร ฐูปุชากร ผู้ร่วมลงมือ ส่วนนายพีระ ว่องไววุฒิ ถูกกันตัวไว้เป็นพยานในฐานะคนขับรถ และที่ สำคัญนางสาวสุวิบูลถูกระบุว่าเป็นผู้บงการ

พนักงานอัยการจังหวัดสมุทรปราการ ยื่นฟ้องนางสาวสุวิบูลเป็นจำเลยที่ 1 นายสมพงษ์ บุญฤทธิ์ เป็นจำเลยที่ 2 และนายสมคร ฐูปุชากร เป็นจำเลยที่ 3 ในความผิดต่อชีวิตและลักทรัพย์ที่ เกิดขึ้นจากการฆาตกรรมเซอร์แอน ดันแคน

สรุปย่อคำพิพากษาที่ ๗๖๘/๒๕๓๖

เรื่อง ความผิดต่อชีวิต

โจทก์และโจทก์ร่วมฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ ๒๑ เดือนมกราคม พุทธศักราช ๒๕๓๕

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อระหว่างวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๒๙ เวลากลางคืนหลังเที่ยง ถึงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๒๙ เวลากลางคืนก่อนเที่ยงต่อเนื่องกัน จำเลยทั้งสี่ร่วมกันใช้กำลังประทุษร้ายโดยใช้วัตถุอ่อนนุ่มปิดปากกับจับมุกนางสาวเซอร์รี่ แอน ดันแคน ผู้ตาย และใช้กำลังกายรัดลำคอผู้ตายจนผู้ตายไม่สามารถหายใจและโลหิตหมุนเวียนไปเลี้ยงสมองไม่ได้จึงสลบหมดสติ แล้วจำเลยทั้งสี่นำผู้ตายไปทิ้งไว้บริเวณที่มีน้ำขัง โดยเจตนาฆ่าและไตร่ตรองไว้ก่อน เป็นเหตุให้ผู้ตายถึงแก่ความตาย เหตุเกิดที่แขวงบางจาก เขตพระโขนง แขวงทุ่งมหาเมฆ เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร และตำบลบางปูใหม่ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ต่อเนื่องและเกี่ยวพันกัน จำเลยที่ ๔ เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกในฐานความผิดต่อพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ ตามคดีอาญาหมายเลขแดงที่ ๒๖๖๘/๒๕๒๓ ของศาลอาญา พิ้นโทษแล้วภายในเวลาห้าปีกลับมากระทำผิดคดีนี้อีก ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๘, ๒๘๙ (๔), ๘๓, ๙๒ และเพิ่มโทษจำเลยที่ ๔ ตามกฎหมาย

จำเลยทั้งสี่ให้การปฏิเสธแต่จำเลยที่ ๔ รับว่า เคยต้องโทษและพ้นโทษตามฟ้องระหว่างพิจารณา นางกลอยใจ ดันแคน มารดาผู้ตายยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ ศาลชั้นต้นอนุญาต

ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วพิพากษาว่าจำเลยทั้งสี่มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๙ (๔), ๘๓ ให้ลงโทษประหารชีวิตจำเลยทั้งสี่ ที่ขอให้เพิ่มจำเลยที่ ๔ นั้น เนื่องจากศาลพิพากษาลงโทษประหารชีวิตจำเลยที่ ๔ แล้ว จึงมีอาจเพิ่มโทษได้ คำขอส่วนนี้ให้ยก

จำเลยทั้งสี่อุทธรณ์

ระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ จำเลยที่ ๑ ถึงแก่ความตาย สิทธินาคดีอาญา มาตรา ๑๑๑ ย่อมระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๑) ศาลอุทธรณ์จึงมีคำสั่งให้จำหน่ายคดีสำหรับจำเลยที่ ๑

ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับให้ยกฟ้อง

โจทก์และโจทก์ร่วมฎีกา

ศาลฎีกาตรวจสำนวน ประชุมปรึกษาแล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังได้ในเบื้องต้นว่า ขณะเกิดเหตุ นางสาวเซอร์รี่แอน ดันแคน ผู้ตาย เป็นนักเรียนของโรงเรียนพระกุมารเยซูวิทยา (โฮลี) ซึ่งตั้งอยู่ที่ซอย ๑๐๑ ถนนสุขุมวิท แขวงบางจาก เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๒๙ ผู้ตายไปเรียนหนังสือตามปกติ ครั้นเลิกเรียนเวลาประมาณ ๑๔:๔๕ นาฬิกา ได้ขึ้นรถแท็กซี่ที่รอรับอยู่หน้าโรงเรียนออกจากโรงเรียนแล้วไม่ได้กลับบ้าน ต่อมา วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๒๙ มีผู้พบศพผู้ตายลอยน้ำอยู่ในร่องน้ำในป่าแสมบางสำราญ ตำบลบางปูใหม่ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ผลจากการตรวจศพของสถาบันนิติเวชวิทยา สำนักงานแพทย์ใหญ่ กรมตำรวจ ลงความเห็นไว้ว่า เชื่อว่า

ผู้ตายถึงแก่ความตายเพราะขาดอากาศหายใจ ขาดโลหิตเลี้ยงสมอง ปัญหาต้องวินิจฉัยมีว่า จำเลยที่ ๒, ที่ ๓ และที่ ๔ ร่วมกันฆ่าผู้ตายหรือไม่ ทางพิจารณา โจทก์และโจทก์ร่วมนำเสนอว่า เดิมผู้ตายอาศัยอยู่กับโจทก์ร่วมซึ่งเปิดร้านอาหารอยู่ที่ซอย ๑๙ ถนนสุขุมวิท แขวงคลองเตย เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร ต่อมาย้ายไปพักอาศัยอยู่ที่บ้านยาย แขวงวัดกัลยาณมิตร เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ผู้ตายรักใคร่ได้เสียกับนายวินัย ชัยพานิช ลูกค้าที่มารับประทานอาหารที่ร้านอาหารโจทก์ร่วม นายวินัยพาผู้ตายไปพักอาศัยอยู่ที่คอนโดมิเนียมริเวอร์วิวของนายวินัยที่ตลาดน้อย แขวงจักรวรรดิ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร และเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายให้ผู้ตายศึกษาเล่าเรียน ผู้ตายเคยได้เถียงกับนายวินัยเรื่องผู้ตายรักใคร่ได้เสียกับนายสมัชชา หรืออ้อบ โกมลทิส กับเคยมีเรื่องขัดแย้งกับนางสาวสุวิบูล หรือกิ่ง พัฒน์พงษ์พานิช หญิงคนรักของนายวินัย ซึ่งเป็นหุ้นส่วนร่วมประกอบกิจการค้ากับนายวินัย นางสาวสุวิบูลเคยเข้าไปทำลายสิ่งของในห้องพักของผู้ตายจนนายวินัยต้องพาผู้ตายย้ายไปเช่าห้องพักอยู่ที่แกรนด์ทาวเวอร์เกสต์เฮาส์ แขวงคลองตัน เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๒๙ เวลาประมาณ ๒๓ นาฬิกา นายประเมิน โภชพลัด อาชีพขับรถยนต์รับจ้างสามล้อ ขับรถออกไปทางปากซอยสวนพลู เห็นจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ กำลังประคองผู้ตายซึ่งหน้าคล้ายฝรั่งและมีอาการคล้ายคนเป็นลมออกมาจากบริเวณสถานที่ก่อสร้างอาคารสำนักงานห้างหุ้นส่วนจำกัดควอลิตี้แอคทีแอนด์เมนเทนแนนซ์ของนายวินัย โดยมีจำเลยที่ ๑ และที่ ๔ ยืนขนานอยู่ด้านหลัง นายประเมินจำหน้าผู้ตายและจำเลยทั้งสี่ได้เพราะนายประเมินได้จอดรถสอบถามจำเลยทั้งสี่ว่า ต้องการรถไปโรงพยาบาลหรือไม่ จำเลยที่ ๓ แจ้งว่า มีรถมาเอง นายประเมินจึงขับรถจากไป วันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๒๙ โจทก์ร่วมแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลพระโขนงว่า ผู้ตายหายไปจากบ้าน และในวันเดียวกันนั้นเอง นางบัวขาว กิ่งแก้ว พบกระเป๋าหนังสือของผู้ตายลอยอยู่ในคลองตำบลท้ายบ้าน อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ห่างจากจุดที่พบศพผู้ตายประมาณแปดถึงเก้ากิโลเมตร พนักงานสอบสวนโทสันติ เพ็ญสูตร พนักงานสอบสวน ร่วมชันสูตรพลิกศพและส่งศพผู้ตายไปชันสูตรยังสถาบันนิติเวชวิทยา กับสืบสวนหาตัวคนร้าย วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๒๙ นายวินัยประกาศทางหนังสือให้รางวัลแก่ผู้ชี้เบาะแสเกี่ยวกับคนร้ายและการหายไปของผู้ตาย ในวันเดียวกันนี้ นายประดิษฐ์ กิ่งแก้ว สามีนางบัวขาว แจ้งให้นายวิชัยทราบถึงการพบกระเป๋าหนังสือของผู้ตาย นายวินัยดูกระเป๋าหนังสือแล้วจำได้ว่าเป็นของผู้ตาย จึงพาโจทก์ร่วมไปติดต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจจนเป็นมูลเหตุที่ได้พากันไปตรวจดูศพผู้ตายที่สถาบันนิติเวชวิทยาและยืนยันว่าเป็นศพผู้ตาย วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๒๙ นายประเมินสนทนากับพวกเกี่ยวกับหญิงสาวลูกครึ่งที่ถูกฆ่า โดยสงสัยว่าจะเป็นบุคคลเดียวกับหญิงที่นายประเมินพบตรงปากซอยสวนพลูหรือไม่ นายประเมินจึงไปสอบถามโจทก์ร่วม ขอดูภาพผู้ตาย และเล่าเหตุการณ์ที่พบเห็นให้ฟัง โจทก์ร่วมจึงแจ้งเรื่องให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทราบ เจ้าหน้าที่ตำรวจพานายประเมินไปสอบถามและให้ตรวจดูภาพถ่ายของผู้ต้องสงสัยว่าเป็นคนร้ายฆ่าผู้ตาย นายประเมินยืนยันภาพถ่ายของจำเลยทั้งสี่ตามภาพถ่ายหมาย จ. ๒ ว่า เป็นบุคคลที่นายประเมินเห็นอยู่กับผู้ตายในวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๒๙ เวลา

ประมาณ ๒๓ นาฬิกา วันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๒๙ เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงจับกุมจำเลยทั้งสี่มาสอบสวน
ดำเนินคดี เจ้าหน้าที่ตำรวจจัดให้นายประเมินชี้ตัวคนร้าย นายประเมินชี้จำเลยทั้งสี่ได้ถูกต้อง ปรากฏ
ตามบันทึกการชี้ตัวผู้ต้องหา เอกสารหมาย จ.๔ ถึง จ.๗

จำเลยที่ ๒, ที่ ๓ และที่ ๔ นำสืบปฏิเสธโดยอ้างฐานที่อยู่

พิเคราะห์แล้ว โจทก์และโจทก์ร่วมไม่มีประจักษ์พยานรู้เห็นว่า จำเลยที่ ๒, ที่ ๓ และที่ ๔ ร่วมกันฆ่าผู้ตาย คงมีนายประเมินเป็นพยานแวดล้อมเพียงปากเดียวที่อ้างว่า เห็นจำเลยที่ ๒, ที่ ๓ และที่ ๔ อยู่กับผู้ตายก่อนผู้ตายถึงแก่ความตายซึ่งตามทางนำสืบของโจทก์และโจทก์ร่วมก็ไม่สามารถทราบได้โดยแน่ชัดว่า ผู้ตายถึงแก่ความตายเมื่อใด จึงไม่อาจทราบได้ชัดว่า ตามข้ออ้างของนายประเมินนั้น จำเลยที่ ๒, ที่ ๓ และที่ ๔ อยู่กับผู้ตายในเวลาใกล้เคียงกับเวลาที่ผู้ตายถึงแก่ความตายหรือไม่ เมื่อคำนึงถึงข้อเท็จจริงที่นายประเมินเบิกความว่า มีอาชีพขี้อวดรับจ้างสามล้อมาสามสิบปี แต่โจทก์และโจทก์ร่วมไม่นำใบอนุญาตขับขี่รถยนต์รับจ้างสามล้อของนายประเมินมาแสดง ทั้งนายประเมินระบุหมายเลขทะเบียนรถยนต์รับจ้างสามล้อคันที่ใช้ขับรับจ้างในวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๒๙ ไว้ในชั้นสอบสวนแตกต่างไปจากที่เบิกความไว้ต่อศาล นอกจากนี้ การที่นายประเมินอ้างว่า อยากรู้ว่าหญิงลูกครึ่งที่ตายเป็นคนเดียวกับหญิงลูกครึ่งที่นายประเมินเคยเห็นที่ปากซอยสวนพลูหรือไม่ หลังจากการตายของผู้ตายออกเป็นข่าวไปแล้วเกือบหนึ่งเดือน นับว่า เป็นการอยากรู้ที่ผิดปกติ เพราะเป็นการล่วงเลยเวลาอันสมควรมานานแล้ว ทั้งการที่นายประเมินให้ข้อมูลต่อโจทก์ร่วมและเจ้าหน้าที่ตำรวจก็เป็นเวลาหลังเกิดเหตุแล้วเป็นเวลานาน ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงไม่ยังไม่ฟังเป็นมั่นคงว่า นายประเมินเห็นจำเลยที่ ๒, ที่ ๓ และที่ ๔ ในวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๒๙ เวลาประมาณ ๒๓ นาฬิกา ส่วนพยานแวดล้อมอื่น ๆ ที่โจทก์และโจทก์ร่วมนำสืบ เช่น จำเลยที่ ๒, ที่ ๓ และที่ ๔ เป็นลูกจ้างของนายวินัย และนายวินัยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ตายเรื่องผู้ตายมีคนรักใหม่ระหว่างอยู่กับนายวินัย หรือการที่ผู้ตายมีเรื่องขัดแย้งกับนางสาวสุวิบูล คนรักของนายวินัยก็ดี มิได้บ่งหรือมีเหตุให้เชื่อว่า จำเลยที่ ๒, ที่ ๓ และที่ ๔ เป็นคนร้ายฆ่าผู้ตาย ที่โจทก์ร่วมฎีกาอ้างว่า การที่ผู้ตายมีสาเหตุโกรธเคืองกับนายวินัยและนางสาวสุวิบูลมีความรุนแรงถึงขนาดจ้างวาน ฆ่าผู้ตายนั้น เห็นว่าตามคำฟ้องมิได้กล่าวถึงสาเหตุที่จำเลยที่ ๒, ที่ ๓ และที่ ๔ ฆ่าผู้ตาย มิได้กล่าวถึงผู้ที่ใช้ จ้างวานให้จำเลยดังกล่าวฆ่าผู้ตาย และมีได้ฟ้องผู้จ้างวานมาด้วย ทั้งทางนำสืบของโจทก์และโจทก์ร่วมก็ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการใช้ จ้างวานให้จำเลยที่ ๒, ที่ ๓ และที่ ๔ ฆ่าผู้ตาย ข้อฎีกาของโจทก์ร่วมฟังไม่ขึ้น ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์และโจทก์ร่วมเกี่ยวกับจำเลยที่ ๒, ที่ ๓ และที่ ๔ ชอบแล้วฎีกาของโจทก์และโจทก์ร่วมฟังไม่ขึ้น พิพากษายืน (วิกิซอร์ซ, 2561)

3. คดีฆาตกรรมนางนัยนา ตามประกอบ

พฤติการณ์แห่งคดี

เมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2533 หลังจากวันเปิดพินัยกรรมตระกูลธรรมวัฒน์ได้เพียง 2 วัน นางนัยนา ตามประกอบ ทายาทคนที่ 8 หายตัวไปอย่างลึกลับและกลายเป็นศพถูกห่มกอยู่ในรถเก๋งในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี ในลักษณะถูกฆาตกรรมอย่างเหี้ยมโหด สภาพคอหักหมุนได้รอบ ศีรษะถูกทุบจนนุ่ม เสียชีวิตทำนองคุดคู้ว่าหน้าอยู่ด้านหลังเบาะคนขับ มือและเท้าถูกรวบไว้ด้วยกันแล้วสับด้วยกุญแจมือ คดีของนัยนายังมีดมมมาจนทุกวันนี้ (ไทยรัฐออนไลน์, 2561)

แนวทางการสืบสวนสอบสวน

-

สรุปการดำเนินคดี

-

4. คดีฆาตกรรมนางละโอ ทวี

พฤติการณ์แห่งคดี

เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2534 เวลา 08.30 น. นายสำรวย เมฆช้าง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4 ต.ธรรมนูล อ.เมือง จ.ชัยนาท ได้แจ้งความต่อพนักงานสอบสวน สภ.อ.เมืองชัยนาท ว่ามีผู้พบศพนางละโอ ทวี หญิงชราวัย 82 ปี ถูกคนร้ายข่มขืนกระทำชำเราถึงแก่ความตาย ในที่เกิดเหตุที่สวนส้มโอหลังบ้าน เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงพร้อมกันลงตรวจที่เกิดเหตุ โดยจัดทำบันทึกการตรวจสถานที่เกิดเหตุ แผนที่แสดงสถานที่เกิดเหตุ รวมทั้งศพผู้ตายไว้ พร้อมทั้งได้ถ่ายภาพไว้ทุกขั้นตอน

จากการสืบสวนสอบสวนในที่เกิดเหตุทราบว่าผู้ต้องสงสัย คือ นายพนม แบ่งนวล อายุ 39 ปี อยู่บ้านเลขที่ 50 หมู่ที่ 1 ต.คิ่งสำเภา อ.มโนรมย์ จ.ชัยนาท ซึ่งมีพฤติกรรมชอบบังคับข่มขืนกระทำชำเราหญิงชราในหมู่บ้านและเชื่อว่านายพนมเป็นคนร้ายในคดีนี้ เมื่อทราบแน่ชัดเช่นนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจจึงสืบสวนติดตามจับกุมตัวนายพนม จนกระทั่งพบตัวอยู่ที่บ้าน แต่ไม่ยินยอมให้ทำการจับกุมตัว จึงได้เกลี้ยกล่อมจนกระทั่งสามารถจับกุมได้ พร้อมยึดกางเกงขาสั้นและกางเกงชั้นในของผู้ต้องหาที่เปื้อนคราบเลือดและคราบน้ำอสุจิไว้เป็นของกลางเพื่อดำเนินคดี โดยทั้งในชั้นสอบสวนและในชั้นจับกุม นายพนมให้การรับสารภาพตลอดข้อกล่าวหา

แนวทางการสืบสวนสอบสวน

1. การจัดเก็บพยานหลักฐานบริเวณที่เกิดเหตุฯ พบคราบเลือดติดบนใบไม้แห้งและขนบริเวณอวัยวะเพศตกอยู่ที่พื้นดิน ส่วนศพผู้ตายพบหลักฐานต่างๆ คือ คราบเลือดแห้งติดระหว่างอวัยวะเพศกับทวารหลักของผู้ตาย เลือดและคราบเมือกในช่องคลอดผู้ตาย คราบเลือดที่นิ้วนางมือ

ขวาศพ ขนเพชรติดรอบอวัยวะเพศผู้ตายที่หิวได้ ขนเพชรตัวอย่างที่ถอนจากศพผู้ตาย เล็บมือและซอกเล็บมือของผู้ตาย เลื่อที่ผู้ตายสวมใส่ สำหรับผู้ต้องหาพบหลักฐาน คือ คราบเลือดที่หน้าแข้งทั้งสองข้าง คราบเลือดที่มือทั้งสองข้าง ขนเพชรที่หิวได้จากผู้ต้องหา ขนเพชรตัวอย่างที่ถอนจากผู้ต้องหา เลื่อผ้าของผู้ต้องหา พิมพ์ลายนิ้วมือและฝ่ามือของผู้ต้องหา

2. ผลการตรวจพิสูจน์ การชันสูตรพลิกศพพบว่าที่อวัยวะเพศมีรอยชำเป็นจำเลือดชัดเจน มีเลือดออกจากช่องคลอด ผลการตรวจห้องปฏิบัติการพบตัวอสุจิในคราบเลือดที่เก็บจากช่องคลอด เหตุที่ตาย เนื่องจากหัวใจล้มเหลวหรือถูกกดทับจนหายใจไม่ออก ขาดออกซิเจน สำหรับการตรวจร่างกายผู้ต้องหาพบว่า มีรอยถลอกที่หัวเข่าทั้งสองข้าง อวัยวะเพศปกติ ไม่มีคราบเลือดหรืออสุจิ

3. ผลการตรวจวัตถุของกลาง เลือดของผู้ตายกรุ๊ปโอ เลือดผู้ต้องหาเป็นกลุ่มเลือดบี คราบเลือดที่ติดอยู่ในกางเกงขาสั้นของผู้ต้องหาเป็นเลือดกรุ๊ปโอเช่นเดียวกับผู้ตาย ส่วนเส้นขนบริเวณอวัยวะเพศที่เก็บจากที่เกิดเหตุและอวัยวะเพศของผู้ตายมีลักษณะคล้ายคลึงกับเส้นขนบริเวณอวัยวะเพศของผู้ต้องหา น่าเชื่อว่าเป็นเส้นขนของบุคคลเดียวกัน ซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากเส้นของผู้ตาย นอกจากนี้ จากตรวจหารอยลายนิ้วมือและฝ่ามือแฝงที่เสื่อผ้าของกลางปรากฏว่า ตรวจไม่พบรอยลายนิ้วมือและฝ่ามือแฝงติดอยู่ที่เสื่อผ้าของกลาง

4. ผลการตรวจประวัติผู้ต้องหา พนักงานสอบสวนได้ส่งแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือผู้ต้องหาไปตรวจสอบที่กองทะเบียนประวัติอาชญากร กรมตำรวจ ผลการตรวจสอบประวัติพบว่าผู้ต้องหาเคยต้องโทษในความผิดฐานลักทรัพย์ซึ่งศาลจังหวัดชัยนาทพิพากษาลงโทษจำคุกเป็นเวลา 1 ปี พันโทเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2520 เหตุที่ผู้ต้องหาไม่พำนักที่เรือนจำเนื่องจากเมื่อประมาณ 6-7 ปี ก่อนเกิดเหตุ หลังจากที่ถูกผู้ต้องหาถูกตีศีรษะจนได้รับบาดเจ็บรักษาตัวอยู่ประมาณ 15 วัน จึงหายป่วย ครั้นได้ไปเที่ยวหญิงบริการสูงอายุแล้วเกิดความรู้สึกฝังใจเรื่อยมาว่าหญิงสูงอายุใจดีไม่ขัดขืนอาการทางจิตดังกล่าวจะเกิดขึ้นเมื่อดื่มสุราจนมึนเมาและมักมีอาการทางเพศอย่างรุนแรง ทำให้ชอบร่วมเพศกับหญิงสูงอายุ

สรุปผลการสอบสวนและคำพิพากษา

คดีนี้ปรากฏข้อเท็จจริงว่า หลังจากที่ถูกผู้ต้องหาได้ดื่มสุรากับเพื่อนบ้านจนมีอาการมึนเมาแล้วต่างแยกย้ายกันกลับบ้านไป โดยผู้ต้องหาใช้รถจักรยานสองล้อเป็นพาหนะในการเดินทางแล้วขี่รถไปตามถนนถึงหน้าวัดพิบูลงามในหมู่บ้านและทิ้งรถไว้บนถนน ขณะนั้นผู้ต้องหามีอาการทางเพศอย่างรุนแรง ต้องการร่วมเพศ ประกอบกับมีจิตวิปริตชอบร่วมเพศกับหญิงสูงอายุ และอาการมักปรากฏเมื่อดื่มสุราจนมึนเมา ผู้ต้องหาจึงตัดสินใจตรงไปที่กระท่อมที่พักของผู้ตายซึ่งเป็นหญิงชราสูงอายุมีสติสัมปชัญญะไม่สมบูรณ์ พักอาศัยอยู่ลำพังคนเดียวที่กระท่อม เมื่อไปถึงจึงอุ้มผู้ตายลงจากกระท่อมกึ่งอุ้มกึ่งลากผู้ตายเข้าไปในสวนส้มโอห่างจากที่พักผู้ตาย 50-60 เมตร จึงวางผู้ตายลงแล้ว

ข่มขืนกระทำชำเราจนสำเร็จความใคร่ ผู้ต้องหาจงเลิกระงับและสวมกางเกงออกจากที่เกิดเหตุ กลับไปนอนที่บ้านโดยทิ้งผู้ตายไว้ในที่เกิดเหตุ ต่อมาเช้าวันรุ่งขึ้น ผู้ต้องหาจึงถูกจับกุมตัวมาดำเนินคดี ศาลพิเคราะห์พยานหลักฐานของโจทก์แล้วเชื่อว่า จำเลยได้ข่มขืนกระทำชำเราผู้ตายจนเป็นเหตุให้ถึงแก่ความตายจริงตามฟ้อง พิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 277 ทวิ (2) พรบ.แก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2525 มาตรา 3 พรบ.แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 6) พ.ศ.2530 มาตรา 3 การกระทำของจำเลยเป็นการกระทำที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างยิ่ง จึงเห็นสมควรลงโทษจำเลยในสถานหนักให้ประหารชีวิต แต่เนื่องจากจำเลยรับสารภาพมาตลอดตั้งแต่ในชั้นจับกุม ชั้นสอบสวนและชั้นพิจารณาของศาล เป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้กึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 ประกอบมาตรา 52(2) คงจำคุกจำเลยตลอดชีวิต (อรรถพล แซ่มสุวรรณวงศ์, 2545)

5. คติฆาตกรรมนางสุชาดา เดชศิริกุลชัย (เล็ก)

พฤติการณ์แห่งคดี

เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2534 เวลาประมาณ 9.00 น. เจ้าหน้าที่ตำรวจ สภ.อ.บ้านโป่ง ได้พบศพหญิงไทยเปลือยกายไม่ทราบชื่อและที่อยู่ถูกฆ่าตาย ศพหมกอยู่ข้างท่อระบายน้ำริถนนคลองชลประทาน จังหวัดราชบุรี

แนวทางการสืบสวนสอบสวน

การตรวจสถานที่เกิดเหตุ การเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน และแนวทางการสืบสวนสอบสวน โดยหลังจากที่ได้รับแจ้งเหตุ พนักงานสืบสวนสอบสวนได้ร่วมตรวจสถานที่เกิดเหตุ

1. สภาพศพ เป็นหญิงไทยอายุประมาณ 40 ปี สูงประมาณ 160 ซม. ผิวขาวคล้ายคนจีน ผมหาวประดับตัดหยิก คิ้วสักสีดำแบบถาวร ไม่เจาะหู มีร่องรอยของทรัพย์สินที่ติดตัวมากับผู้ตายที่นิ้วซ้ายมีรอยสวมแหวน ที่ข้อมือซ้ายมีรอยสวมนาฬิกาอนตะแคงคว่ำหน้าอยู่ในลักษณะเปลือย ศีรษะจมลงไปในโคลนอยู่ในคูน้ำ มีบาดแผลถูกตีที่ศีรษะด้านท้ายทอยด้วยของแข็งมีรอยรองเท้าเหยียบที่บริเวณไหล่ถึงสะบักซ้ายและที่ต้นคอถึงศีรษะจนศีรษะจมลงในโคลน สภาพศพยังไม่แข็งตัวเต็มที่และยังไม่เกิดรอยชำ

2. ร่องรอยพยานหลักฐานที่เกิดเหตุ

- (1) เสื้อชั้นในสตรี
- (2) รอยพื้นรองเท้าลักษณะเป็นตาราง
- (3) กีบหนีบผมสีขาว
- (4) เหรียญกษาปณ์ชนิด 5 บาท จำนวน 1 เหรียญ

(5) ไม้แปรรูปลักษณะสี่เหลี่ยม ขนาด 1.5x3 นิ้ว ยาว 70 ซม. มีคราบโลหิตและเศษผมติดอยู่ จำนวน 1 แผ่น

(6) เศษขวดน้ำอัดลมยี่ห้อโคคาโคล่า ขนาดบรรจุ 1 ลิตร จำนวน 1 ใบ และเศษขวดโคคาโคล่าอีก 1 ใบแตกกระจายอยู่บริเวณที่เกิดเหตุ มีคอขวดเหลืออยู่และที่คอขวดพบลายนิ้วมือแฝง

3. แนวทางการสืบสวนสอบสวน จากการตรวจสถานที่เกิดเหตุและการสืบสวนสอบสวนเบื้องต้นยังไม่สามารถทราบว่ามีผู้ตายเป็นใคร อยู่ที่ใด คนร้ายเป็นใคร และสาเหตุอะไร จึงได้มีการกำหนดข้อสันนิษฐานและแนวทางในการสืบสวน ดังนี้

(1) เจ้าหน้าที่ชุดสืบสวนตั้งข้อสันนิษฐานเบื้องต้นว่า ผู้ตายได้ถูกคนร้ายพาตัวมาซึ่งที่เกิดเหตุ แล้วตีที่ศีรษะจนถึงแก่ความตายเพื่อเป็นการอำพรางคดีและทำลายพยานหลักฐาน คนร้ายจึงได้ถอดเสื้อผ้าและทรัพย์สินของผู้ตายไปจนหมดสิ้น แล้วลากศพไปทิ้ง

(2) ผู้ตายมีลักษณะเป็นคนจีน สภาพมือและเท้าไม่น่าจะเป็นคนทำงานหนัก และจากร่องรอยทรัพย์สินดังกล่าว เชื่อได้ว่าผู้ตายจะต้องเป็นคนมีฐานะและมีทรัพย์สินติดตัวเป็นจำนวนมาก

(3) จากสภาพศพที่ยังไม่แข็งตัวเต็มที่และยังไม่เกิดรอยช้ำ (Livor Mortis) ภายหลังจากตายที่บริเวณส่วนต่ำของศพดังกล่าวเชื่อว่าผู้ตายเสียชีวิตแล้วไม่เกิน 6 ชม. ดังนั้น เวลาที่เกิดเหตุจะอยู่ในช่วงเวลา 03.00 - 05.00 น. และจากช่วงเวลาที่เกิดเหตุดังกล่าว ผู้ตายน่าจะเป็นคนชอบเที่ยวหรือชอบเล่นการพนัน และจากวัตถุพยานพบว่าน้ำอัดลมผลิตจากบริษัทดังกล่าวจะไม่มีจำหน่ายในพื้นที่บริเวณใกล้เคียงกับที่เกิดเหตุ จึงเชื่อว่าผู้ตายและคนร้ายน่าจะเป็นคนต่างท้องที่หรือเดินทางมาจากที่อื่น

(4) ประเด็นแรกที่ต้องพิสูจน์ทราบ คือ ผู้ตายเป็นใคร ในประเด็นนี้ชุดสืบสวนได้ทำการพิมพ์มือผู้ตายและนำไปตรวจหาประวัติที่กองทะเบียนประวัติอาชญากร และนำภาพผู้ตายไปตรวจสอบตามสถานบริการในพื้นที่ใกล้เคียง ผลการตรวจสอบประวัติจากพิมพ์มือพบประวัติผู้ตายชื่อนางสุชาดา (เล็ก) เดชศิริกุลชัย อยู่บ้านเลขที่ 400 ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ มีประวัติเคยถูกจับกุมข้อหาเล่นการพนันที่ สน.ปทุมวัน พนักงานสอบสวนจึงเดินทางไปที่บ้านเลขที่ดังกล่าว พบกับนางรัตนา นาคเกษม ตำรวจจึงให้ดูภาพถ่ายศพและพาไปดูศพผู้ตายที่สถาบันนิติเวชวิทยา นางรัตนาจึงยืนยันว่าผู้ตาย คือ มารดาของตน ซึ่งแม่มีอาชีพทำอาหารเลี้ยงคนงานที่บริษัทศรีวนาสนธิ์และพักอาศัยอยู่ที่บริษัทดังกล่าว นางสุชาดาเคยแต่งงานแล้ว มีลูก 3 คน ปัจจุบันได้เลิกกับสามีแล้วและยังไม่มีสามีใหม่ ชอบคนเพื่อนผู้ชายมีนิสัยชอบดื่มเหล้าและเที่ยวนอกบ้านเป็นประจำ ไม่มีธุรกิจขัดผลประโยชน์หรือเคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดมาก่อน

(5) การสืบหาคนร้าย ซึ่งจากการสอบสวนนางรัตนาบุตรสาวผู้ตายได้ความว่า ก่อนเกิดเหตุเมื่อประมาณเดือนตุลาคม บุตรชายของนางสุชาดาถูกจับดำเนินคดีที่ สภ.อ.เมืองชุมพร จึงได้มีการติดต่อวิ่งเต้นคดีโดยได้ติดต่อกับนายสมชัยซึ่งเป็นทนายได้ พักอาศัยอยู่ถนนวิสุทธิกษัตริย์ ทางฝ่ายญาติของนางสุชาดาไม่มีใครรู้จัก รู้แต่เพียงว่านางสุชาดา ผู้ตายเคยติดต่อพูดคุยกันทางโทรศัพท์ นัด

หมายรับประทานอาหารด้วยกันหลายครั้ง และเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2534 นางสุชาดาได้ออกจากบ้านไปโดยไม่แจ้งให้ใครทราบว่าจะไปที่ไหนกับใคร บอกเพียงว่าจะกลับบ้านราววันพุธ (11 ธันวาคม 2534) โดยได้นำทรัพย์สินและสิ่งของติดตัวไปด้วยหลายอย่าง อาทิ รถจักรยานยนต์ นาฬิกาข้อมือ สร้อยข้อมือทองคำหนัก 1 บาท เงินสดประมาณ 10,000 บาท ฯลฯ

(6) นอกจากนี้ ได้ความสอบสวนนางนวลจันทร์ ลุมพลซึ่งเป็นน้องสะใภ้ผู้ตายทราบว่าเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2534 เวลาประมาณ 13.00 น. นางสุชาดาผู้ตายได้ไปหาที่บ้านและได้พูดคุยกับนางสุชาดาและได้แจ้งว่า ก่อนที่จะมาที่บ้านของนางนวลจันทร์ได้ไปเรียกเก็บเงินจากนายไพโรจน์ อ่วมใจหนัก โดยได้รับเป็นเช็คเงินสดขีดคร่อมจำนวน 6 ฉบับ และเมื่อเวลา 20.00 น. นางสุชาดาได้นัดหมายกับนายสมชัย แล้วออกจากบ้านไปโดยไม่ทราบว่าไปที่ไหน

(7) นอกจากนี้ เหตุสงสัยว่านายสมชัย น่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับกรกระทำผิด จึงได้ไปตรวจสอบประวัติของนายสมชัยที่กองทะเบียนประวัติอาชญากรอีกครั้ง ปรากฏว่าพบบุคคลที่มีประวัติการกระทำผิดตามดัชนีรายชื่อ สมชัย จำนวน 8 คน ซึ่งมีประวัติการกระทำความผิดและถิ่นที่อยู่ที่แตกต่างกัน ในจำนวนดังกล่าวเป็นคนภาคใต้จำนวน 4 คนและหนึ่งในจำนวนนั้น คือนายสมชัย ทองดี มีประวัติการกระทำความผิดเคยถูกจับกุมข้อหาร่วมกันก่อความวุ่นวายที่ สน.ชนะสงคราม จึงประสานงานเพื่อขอข้อมูลเพิ่มเติมและทราบว่าคนภาคใต้ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาที่ สน.ชนะสงคราม กรุงเทพมหานคร

(8) รายละเอียดของเช็คขีดคร่อมจำนวน 6 ฉบับ พบว่ามีเช็ค 2 ฉบับ ครบกำหนดสั่งจ่ายเงินแล้ว เมื่อตรวจที่ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด สาขาถนนวิฑู ปรากฏว่ามีการเรียกเก็บเงินเข้าบัญชีของนายเทพกรณ์ เตชา จากนั้นได้สอบสวนนายเทพกรณ์ เล่าว่านายสมชัยเป็นคนเคยรู้จักกันมาก่อนและได้รับเช็คจากการขายอาหารกึ่งและนายสมชัยไม่มีบัญชีของธนาคารไทยพาณิชย์ นายเทพกรณ์จึงดำเนินการให้ โดยนายเทพกรณ์ยืนยันว่าภาพถ่ายนายสมชัยเป็นบุคคลเดียวกับที่นำเช็คดังกล่าวมาฝากให้ดำเนินการ ซึ่งขณะนี้พักอยู่ที่โรงแรมเวียงสวรค์

(9) การจับกุมคนร้าย จากการสืบสวนหาพยานหลักฐานรายละเอียดดังกล่าว เชื่อได้ว่านายสมชัยต้องมีส่วนเกี่ยวข้องหรือรู้เห็นในการฆ่านางสุชาดา ซึ่งเหตุในครั้งนี้น่าจะเกิดจากมูลเหตุจูงใจเพื่อประสงค์ต่อทรัพย์ อีกทั้งคนร้ายที่ร่วมกระทำความผิดในคดีนี้ น่าจะมีมากกว่าหนึ่งคน เจ้าหน้าที่ชุดสืบสวนได้เฝ้าจุดสังเกตการณ์ที่โรงแรมเวียงสวรค์ตลอดมา จนกระทั่งต่อมาจึงได้จับกุมนายสมชัย ทองดี และนายเสรี รักขาม ได้ที่โรงแรมเวียงสวรค์ ขณะที่กำลังหลบออกจากโรงแรมพร้อมด้วยของกลาง อาทิ รถยนต์กระบะ นาฬิกาข้อมือของสตรี สร้อยคอทองเค พระเครื่องเนื้อโลหะ ฯลฯ โดยนายสมชัยและเสรี ให้การรับสารภาพตลอดข้อกล่าวหา

สรุปผลการสอบสวนและคำพิพากษา

คดีนี้ จากการสอบสวนได้ความว่า ก่อนเกิดเหตุนายสมชัยซึ่งเคยรู้จักกับนางสุชาดาผู้ตาย มาก่อนพร้อมทั้งนายเสรีได้นัดให้นางสุชาดาผู้ตายมาพบเพื่อไปเที่ยวชายทะเลที่ชะอำด้วยกัน ในวันเกิดเหตุ นางสุชาดาได้ขึ้นรถจักรยานยนต์มาพบที่บริเวณหน้ากองคดีศาลแขวงตลิ่งชัน นายสมชัยจึงได้นำรถจักรยานยนต์คันดังกล่าวขึ้นไว้บนกระบะท้ายรถยนต์ที่ตนขับมา เพื่อเอารถจักรยานยนต์ไปฝากไว้ที่บ้านเพื่อนที่จังหวัดเพชรบุรี และพากันไปนั่งกินอาหารที่ชายหาดชะอำ ขณะที่กำลังกินอาหารอยู่นั้นนางสุชาดาได้ขอเข้าห้องน้ำจึงได้ฝากกระเป๋าเงินไว้กับนายสมชัย นายสมชัยได้แอบเปิดกระเป๋าเงินดูพบเงินในกระเป๋าและเช็คเงินสดอีก 6 ใบ ซึ่งคิดเป็นเงินจำนวนหลายหมื่นบาทจึงอยากได้และวางแผนร่วมกับนายเสรีเพื่อจะฆ่านางสุชาดาเพื่อชิงทรัพย์ เมื่อเดินทางกลับจึงได้หลอกผู้ตายว่าจะไปหาเพื่อนที่จังหวัดราชบุรีก่อน ระหว่างทางเมื่อมาถึงบริเวณเกิดเหตุจึงได้จอดรถให้นายเสรีลงไปปัสสาวะแล้วฉวยโอกาสฆ่านางสุชาดาดังกล่าวแล้วได้ร่วมกันใช้มีดเนื้อแข็งขนาด 3 นิ้วและขวดโคคาโคลาขนาด 1 ลิตรซึ่งอยู่ในรถตึ้นนางสุชาดาจนถึงแก่ความตาย เมื่อนางสุชาดาแน่นิ่งไปจึงได้ช่วยกันถอดเสื้อผ้าและปลดทรัพย์สินออกจนหมดเพื่อทำลายหลักฐานและอำพรางคดี จากนั้นนายเสรีได้ลากร่างของนางสุชาดาดลงไปใต้น้ำที่เป็นโคลนและเลนแล้วได้ใช้เท้าเหยียบที่ศีรษะของนางสุชาดาอีกจนศีรษะจมหายไปใต้น้ำ เมื่อแน่ใจว่านางสุชาดาเสียชีวิตแล้ว จึงได้พากันหลบหนีไปซ่อนตัวอยู่ที่โรงแรมเวียงสุวรรณค์และถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมตัวพร้อมของกลางดังกล่าว

จากข้อเท็จจริงดังกล่าว ศาลพิพากษาลงโทษประหารชีวิต แต่จำเลยทั้งสองรับสารภาพจึงลดโทษให้หนึ่งในสามคงจำคุกตลอดชีวิต (อรรถพล แซ่มสุวรรณวงศ์, 2545)

6. คดีฆาตกรรมนางราตรี หนูสิงห์

พฤติการณ์แห่งคดี

เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2536 เวลาประมาณ 19.00 น. สภ.อ.พยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ ได้รับแจ้งเหตุทางวิทยุจากกำนัน ตำบลน้ำทรง อำเภอพยุหะคีรี ขอให้เจ้าหน้าที่ตำรวจประสานงานยังโรงพยาบาลอุทัยธานี ให้ทำการชันสูตรพลิกศพนางกี หรือนางราตรี หนูสิงห์ ผู้ตายซึ่งถึงแก่ความตายเนื่องจากดื่มยาพิษ เพราะทางญาติผู้ตายสงสัยในเหตุการณ์ตายในครั้งนี้ จากการสอบถามญาติได้ความเบื้องต้นว่าผู้ตายดื่มยาที่ถูกส่งมาทางไปรษณีย์จากนั้นก็สิ้นสติไป

แนวทางการสืบสวนสอบสวน

จากการตรวจสถานที่เกิดเหตุพบพยานหลักฐาน คือ กล่องกระดาษส่งพัสดุของการสื่อสารแห่งประเทศไทย กล่องกระดาษที่ตัดแปลงมาจากกล่องขนมเปียะ ปฏิทินเดือนพฤษภาคม และเดือนมิถุนายน 2536 ของธนาคารมหานคร จำกัด จำนวน 1 กล่อง แสตมป์ราคา 2 บาท จำนวน 1 ดวง ของการสื่อสารแห่งประเทศไทย เชือกสีขาวยาวจำนวน 1 เส้น และชิ้นส่วนเทปติดพัสดุสีน้ำตาล 1 ชิ้น

คดีเบื้องต้นตามรูปคดีน่าเป็นการตีฆ่าตัวตายทั่ว ๆ ไป แต่เนื่องจากทางญาติผู้ตายเกิดความสงสัยว่าไม่มีสาเหตุที่ผู้ตายจะฆ่าตัวตาย เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงได้ดำเนินการค้นหาความจริง ดังนี้

1. แพทย์ประจำโรงพยาบาลอุทัยธานีได้ดูเอาของเหลวในกระเพาะอาหารของผู้ตายเพื่อเป็นตัวอย่างในการเปรียบเทียบและพนักงานสอบสวนได้ส่งศพของนางก็ไปตรวจยังสถาบันนิติเวชวิทยา
2. พนักงานสอบสวนได้นำน้ำยาในขวดที่ผู้ตายดื่มไปส่งตรวจ ซึ่งในขวดยานี้มีตัวหนังสือซึ่งเขียนด้วยลายมือเป็นการแนะนำและวิธีการใช้อยู่ในกระดาศและปิดอยู่ข้างขวด โดยไปตรวจเปรียบเทียบกับของเหลวในกระเพาะอาหารของผู้ตายที่แพทย์ของโรงพยาบาลอุทัยธานีดูออกมา
3. ได้ทำการตรวจค้นบ้านผู้ต้องสงสัย คือ นางสมพิศ นุชสุข เนื่องจากนางสมพิศได้เข้ามามอบตัวต่อพนักงานสอบสวนและรับสารภาพว่าเป็นผู้ส่งยาฆ่าแมลงให้ผู้ตายดื่ม ผลการตรวจค้นปรากฏว่าพบของกลางจำนวน 7 รายการ คือ กระดาศขาวจำนวน 4 แผ่น สมุดฝากธนาคารกรุงเทพ จำกัด กระดาศสีขาวจำนวน 2 แผ่น เขียนด้วยลายมือนางสมพิศ สมุดปกแข็ง ปฏิทินรายเดือนขวดยาโพลีดอล-อี 605 และเศษกระดาศแข็งซึ่งเป็นชิ้นส่วนของกล่องนม
4. ได้นำสิ่งของที่ยึดได้จากบ้านของผู้ตายซึ่งเป็นสถานที่เกิดเหตุและที่บ้านของนางสมพิศที่ได้จากการตรวจค้นไปส่งตรวจที่กองพิสูจน์หลักฐาน

สรุปผลคำสอบสวนและคำพิพากษา

คดีนี้ จากการสอบสวนข้อเท็จจริงปรากฏว่า ก่อนเกิดเหตุนางกีหรือนางราตรีผู้ตายได้นำเงินสดจำนวน 55,000 บาท สร้อยคอทองคำหนัก 2 บาท จำนวน 1 เส้น ไปฝากไว้กับนางสมพิศ เนื่องจากบ้านของผู้ตายไม่มีผู้ใดเฝ้าดูแลและตนต้องไปทำธุระนอกบ้านเป็นประจำ ประกอบกับบ้านที่อยู่อาศัยเป็นบ้านเก่า เกรงว่าจะมีคนร้ายลักเอาไป นางสมพิศได้รับฝากไว้โดยไม่ได้ทำหลักฐานในการฝากแต่อย่างใด ต่อมานางสมพิศได้นำเงินผู้ตายไปใช้จ่ายเนื่องจากมีหนี้สินมาก และเกิดความกลัวว่าถ้าผู้ตายมาทวงคืนแล้วไม่มีเงินใช้คืนจะได้รับความอับอาย และเสียชื่อเสียงครอบครัว จากนั้นนางสมพิศได้ไปเก็บขวดแก้วข้างทางมาล้างแล้วเอายาฆ่าแมลงผสมกับยาแก้ไอน้ำดำตราเสือดาว ต่อมาได้เขียนฉลากด้วยมือขวามีใจความแนะนำวิธีการใช้ยาติดเอาไว้ข้างขวดดังกล่าว แล้วตัดกล่องนมเปียะแม่ศรีเมืองเย็บเป็นกล่องขนาดเล็ก ฉีกปฏิทินเดือนพฤษภาคมกับเดือนมิถุนายน 2536 รองกันกล่องแล้วเอาขวดยาดังกล่าวใส่ในกล่อง จากนั้นนางสมพิศได้เขียนจดหมายจำนวน 1 ฉบับ หลอกให้นางกีกินยานั้นว่าเป็นยาบำรุงร่างกาย ลงชื่อว่า “เล็ก” จำหน่ายกล่องพัสดุถึงนางกี โดยเขียนด้วยมือข้างซ้าย และเขียนชื่อผู้นำฝากว่า “เรียม แวนแก้ว” ด้วยมือข้างขวา แล้วได้นำกล่องส่งไปให้กับพนักงานไปรษณีย์เพื่อส่งให้กับผู้ตายต่อไป จนกระทั่งเมื่อผู้ตายได้รับจดหมาย ผู้ตายได้ตีฆ่าตัวตายในขวดที่นางสมพิศส่งมาให้ทางไปรษณีย์จำนวน 1 ซ้อน สักครู่ผู้ตายก็ล้มหงายหลัง ญาติจึงได้นำตัวส่งโรงพยาบาลอุทัยธานี เพื่อทำการรักษา เมื่อไปถึงโรงพยาบาลผู้ตายเสียชีวิตแล้ว

ระหว่างการสอบสวน นางสมพิศได้เข้ามาอบตัวเนื่องจากสำนึกผิดในการกระทำ โดยนางสมพิศได้ให้การรับสารภาพตลอดข้อกล่าวหา คดีนี้ ตำรวจได้สรุปสำนวนส่งฟ้องผู้ต้องหาในข้อหา ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาและไตร่ตรองไว้ก่อน อันมีลักษณะเป็นทารุณโหดร้ายและส่งสำนวนการสอบสวนให้อัยการจังหวัดนครสวรรค์พิจารณา ต่อมาปรากฏว่าจำเลยถึงแก่ความตาย ศาลจังหวัดนครสวรรค์จึงมีคำสั่งให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ (อรรถพล แซ่มสุวรรณวงศ์, 2545)

7. คดีฆาตกรรมนางศยามล ลาก่อเกียรติ

พฤติการณ์แห่งคดี

เมื่อวันที่ 29 กันยายน 2536 เวลาประมาณ 06.00 น. เศษ พระบิณฑบาตผ่านไปพบรถยนต์เก๋งสีขาวคันหนึ่ง กระจกหลังติดสติ๊กเกอร์ว่า “อิงอิง” ประตูและกระจกทั้ง 4 ด้านปิด ยกเว้นกระจกประตูรถหน้าขวาถูกเปิดแง้มไว้ประมาณ 1 นิ้ว ภายในมีศพผู้หญิงนอนตายอยู่บนเบาะหน้าซ้าย พนักพิงเอนไปด้านหลัง ศีรษะตกไปข้างเบาะ และมีเด็กผู้หญิงอายุประมาณ 2 ขวบ นั่งคร่อมอยู่บนศพและร้องไห้ และพูดว่า “ให้ช่วยพามาไปหาหมอ แม่ไม่สบาย” จอดทิ้งไว้อยู่บนถนนลูกรังสายตาลอง-ไร่มะขาม ตำบลไร่มะขาม อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ห่างจากถนนเพชรเกษมประมาณ 5 กิโลเมตร เป็นถนนคดเคี้ยวมีทางแยกหลายแยก สองข้างทางเป็นทุ่งนาเปลี่ยวไม่มีบ้านเรือนอยู่อาศัย อยู่ในเขตอำเภอบ้านลาดจึงได้แจ้งให้ผู้ใหญ่บ้านทราบ ผู้ใหญ่กับชาวบ้านจึงได้ออกมาดูแลแจ้งให้วิทยุไปยัง สภ.บ้านลาด และต่อมาเวลาประมาณ 08.00 น. เจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุและชันสูตรพลิกศพพร้อมแพทย์

แนวทางการสืบสวนสอบสวน

เจ้าหน้าที่ตำรวจเก็บรวบรวมพยานหลักฐานที่ตรวจพบจากรถคันเกิดเหตุและสถานที่เกิดเหตุ จากการสอบสวนเบื้องต้นจากวัตถุประสงค์พยานที่พบในสถานที่เกิดเหตุยังไม่ทราบว่าผู้ตายคือใคร ตายเพราะเหตุใด ถูกข่มขืนหรือไม่ ถูกฆ่าตายที่ใด เป็นสถานที่เดียวกับที่พบรถคันดังกล่าวหรือถูกฆ่าตายจากที่อื่นแล้วนำรถและศพมาทิ้งที่ ณ ที่พบศพหรือไม่ ซึ่งประเด็นเหล่านี้ฝ่ายสืบสวนสอบสวนต้องหาข้อเท็จจริงต่อไป

จากการสืบสวนสอบสวนและการตรวจพิสูจน์วัตถุพยานจากศพและจากรถคันเกิดเหตุตลอดจนการสอบสวนพยานบุคคลปรากฏรายละเอียด ดังนี้

1. เมื่อคืนวันที่ 28 กันยายน 2536 ได้มีคนซึ่งรู้จักผู้ตายและจำรถของผู้ตายได้เพราะกระจกหลังเขียนว่า “อิงอิง” เห็นผู้ตายขับรถคันดังกล่าวด้วยความเร็วสูง บริเวณโค้งวังยาวเส้นทางหัวหิน-กุยบุรีมุ่งหน้าไปอำเภอกุยบุรี มีพฤติการณ์ผิดปกติ ซึ่งตามปกติตามวันเวลาดังกล่าวผู้ตายจะต้องขับรถจากหัวหินไปกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ซึ่งเป็นบ้านพัก ผู้เห็นรถคันดังกล่าวจึงโทรศัพท์แจ้งให้

ญาติผู้ตายทราบ เมื่อญาติผู้ตายทราบจึงได้ไปแจ้งความที่ สภอ.หัวหิน ซึ่งได้สกัดและติดตามรถคันดังกล่าวแต่ไม่พบ จนกระทั่งรุ่งเช้าวันที่ 29 กันยายน 2536 จึงได้ทราบเหตุว่าพบรถคันดังกล่าวในเขตอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ภายในรถพบศพหญิงไทยไม่ทราบชื่อและเด็กหญิงอายุประมาณ 2 ขวบ จึงได้มาดูศพปรากฏว่าผู้ตาย คือ นางสาวสมล ลาก่อเกียรติ และเด็กหญิงอิงอิงบุตรสาวของผู้ตาย

2. จากการสอบสวนผู้ตายชื่อนางสาวสมล ลาก่อเกียรติ อายุประมาณ 20 ปีเศษ มีภูมิลำเนาอยู่ที่อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อดีตเป็นภรรยาของนายแพทย์บัณฑิต โฆษิตชัยวัฒน์ นายแพทย์โรงพยาบาลหัวหินซึ่งหย่าร้างกับผู้ตาย ในอดีตผู้ตายเคยทำงานเป็นเจ้าหน้าที่ธุรการที่โรงพยาบาลกุยบุรี เกิดมีความสัมพันธ์รักใคร่ฉันท์คู่สาวกับนายแพทย์บัณฑิตที่เพิ่งบรรจุเข้ารับราชการที่โรงพยาบาลกุยบุรี กระทั่งต่อมาลัทธิลอบได้เสียกันโดยที่บิดามารดาของนายแพทย์บัณฑิตไม่ชอบผู้ตาย แต่นายแพทย์บัณฑิตก็ยินยอมจดทะเบียนสมรสกับผู้ตายเงียบๆ ก่อนที่ผู้ตายจะลาออกจากราชการและส่งให้ไปเรียนตัดเสื้อที่กรุงเทพฯ แต่ไปมาหาสู่กับนายแพทย์บัณฑิตจนผู้ตายตั้งครุภักดิ์ นายแพทย์บัณฑิตขอให้ผู้ตายทำแท้งแต่ผู้ตายไม่ยินยอม จนกระทั่งผู้ตายคลอดบุตรซึ่งนายแพทย์บัณฑิตไม่ยอมรับและทะเลาะกับผู้ตายบ่อยๆ จนต่อมานายแพทย์บัณฑิตได้ย้ายมาอยู่โรงพยาบาลหัวหิน และพยายามตีตัวออกห่าง ในที่สุดก็มีการจดทะเบียนหย่ากันต่อหน้าญาติผู้ใหญ่ โดยนายแพทย์บัณฑิตยินยอมจ่ายเงินให้ 2 ล้านบาทให้แก่ผู้ตายและมีข่าวตามมว่านายแพทย์บัณฑิตจะแต่งงานใหม่กับแพทย์หญิงผู้หนึ่ง

หลังจากหย่าแล้วผู้ตายได้กลับไปอยู่บ้านที่อำเภอกุยบุรี และมาเปิดร้านขายเสื้อผ้าสำเร็จรูปชื่อร้านบารมีใกล้ๆ กับคลินิกจีเอ็มดีของนายแพทย์บัณฑิต ทำให้ทั้งสองฝ่ายต้องมาพบปะและมีเรื่องบาดหมางกันอีก เมื่อผู้ตายยังคงแสดงตัวให้คนทั่วไปได้รู้ว่าเป็นภรรยาและเด็กหญิงอิงอิงเป็นบุตรของผู้ตาย มีการโทรศัพท์ไปด่าว่านายแพทย์บัณฑิตกระทั่งหลังสุดได้พบกับคนที่รู้จักว่าวันใดที่นายแพทย์บัณฑิตแต่งงานจะแต่งชุดดำพาเด็กหญิงอิงอิงเข้าไปประจานในงานวิวาห์ทำให้นายแพทย์บัณฑิตโกรธมากถึงกับชู่อาฆาตและขับไล่ให้ผู้ตายออกจากตลาดหัวหินหลายครั้ง หลังสุดเคยนัดให้ผู้ตายไปพบในสถานที่เปลี่ยวและพยายามจะขับรถเข้าชนแต่ผู้ตายไหวตัวทันสามารถหลบหนีมาได้ กระทั่งได้มีการแจ้งให้นายบรรจบ ช่างผู้ตายในครั้งนี้

3. ในวันที่ 30 กันยายน 2536 กรมตำรวจได้มาตรวจรถที่เกิดเหตุซ้ำอีกครั้งและใช้เครื่องดูดฝุ่นเก็บเศษเส้นผม เส้นขน และเศษดินในรถคันเกิดเหตุเพื่อนำไปตรวจพิสูจน์และหาร่องรอยของคนร้ายเพิ่มเติม และได้ดูภาพถ่ายสถานที่เกิดเหตุ ภาพถ่ายศพ ภาพถ่ายร่องรอยวัตถุพยานในรถคันเกิดเหตุนำมาวิเคราะห์ร่วมกับทีมงานสืบสวนและสอบสวน เบื้องต้นมีคำถาม 5 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ผู้ตายถูกฆ่าตาย ณ สถานที่พบรถและศพหรือฆ่าจากที่อื่นแล้วนำรถและศพมาทิ้งไว้ ณ ที่พบรถ

ประเด็นที่ 2 ผู้ตายตายเพราะถูกรัดคอหรือถูกแทง การกระทำอันไหนเกิดก่อน-หลัง

ประเด็นที่ 3 ถูกข่มขืนหรือไม่ ถ้าถูกข่มขืนจะข่มขืนช่วงเวลาใด

ประเด็นที่ 4 คนร้ายที่มือน่าจะมีมากกว่า 1 คน และคนร้ายกลุ่มนี้น่าจะเป็นใคร

ประเด็นที่ 5 สาเหตุของการฆาตกรรมมาจากอะไร

ประเด็นที่ 1 จากการพิจารณาภาพฯ หนึ่งปรากฏว่ามีคราบโลหิต 3-4 หยด กระเซ็นมาถูกที่นั่งเบาะขวาซึ่งเป็นที่นั่งคนขับและเก้าอี้คนขับถูกถอยมาจนสุด แสดงว่าผู้ตายไม่ได้เป็นผู้ขับมาเอง ณ จุดนั้น เพราะผู้ตายตัวเล็กและเตี้ย ถ้าขับมาเองจะต้องร่นเบาะไปข้างหน้ามากกว่านี้ แต่ในภาพเบาะถอยมาสุดแสดงว่าคนขับรถมา ณ จุดนั้นจะต้องขย่าว น่าจะเป็นคนร้ายขับมา

รอยเลือดที่กระเซ็นมาถูกเบาะที่นั่ง 3-4 หยด แสดงว่ามีการฆ่าผู้ตาย ณ จุดที่พบรถ เพราะถ้าฆ่าที่อื่นและนำรถกับศพมาทิ้งไว้ ณ จุดที่พบศพเพื่ออำพรางคดี กางเกงของคนร้ายที่เป็นคนขับรถทิ้งไว้จะต้องเช็ดรอยเลือดนั้นไปหมดแล้ว และลักษณะรอยเลือดเป็นรอยกระเซ็นออกมาจากทิศทางของบาดแผลแสดงว่าขณะถูกแทงหัวใจผู้ตายยังเต้นอยู่ จากหลักฐานและหลักนิติวิทยาศาสตร์ วินิจฉัยได้ว่า ผู้ตายน่าจะต้องถูกนำตัวมา ณ จุดที่พบรถและทำการฆ่า ณ จุดนั้น

ประเด็นที่ 2 และ 3 ตายเพราะถูกรัดคอหรือถูกแทงและมีการถูกข่มขืนหรือไม่ อย่างไร เพราะศพท่อนล่างเปลือย กางเกงวอร์มขย่าวและกางเกงในสีขาวถูกรูดมากองใต้หัวเข่า

จากหลักนิติเวช ลักษณะบาดแผลที่คอมีรอยฟกช้ำเนื่องจากถูกรัดแสดงว่าเส้นเลือดฝอยบริเวณคอแตก เป็นปฏิกิริยาแห่งชีวิต การถูกรัดคอจะทำให้กดทับเส้นเลือดใหญ่ที่ไปเลี้ยงสมองและหลอดเลือดที่ลำคอจะถูกอุดตันทำให้หายใจไม่ออกและเลือดไม่ไปเลี้ยงสมองเพียง 3-5 นาที ก็จะหมดสติก่อนที่หัวใจจะหยุดเต้น และปอดหยุดหายใจ ระหว่างหมดสติคนร้ายสามารถจะข่มขืนผู้ตายในรถได้ หลังจากนั้นจึงใช้มีดแทงบริเวณราวนมซ้าย มีดอาจถูกหัวใจ ปลอดภัยและเส้นโลหิตใหญ่จนถึงแก่ความตาย แต่ระหว่างหมดสติหัวใจยังเต้นอยู่ ฉะนั้นเมื่อคนร้ายใช้มีดแทงถูกเส้นเลือดใหญ่และหัวใจ เลือดจะฉีดกระเซ็นออกจากบาดแผลไปที่เบาะที่นั่งคนขับและที่ด้านข้างของพนักพิงคนขับซึ่งหุ้มผ้าขาวไว้จนผ้าขาวเปรอะเป็นเป็นรอยกระเซ็นของเลือดและเลือดได้กระเซ็นไปเปรอะเบาะที่นั่งคนขับ 3-4 หยดและขอบบาดแผลที่ถูกแทงมีลักษณะเส้นเลือดฝอยแตกซึ่งเป็นปฏิกิริยาแห่งชีวิต จะเกิดลักษณะแบบนี้กับคนที่ยังมีชีวิตอยู่

จากการตรวจพิสูจน์ใช้ก้านสำลีเก็บน้ำบริเวณอวัยวะเพศและช่องคลอดผู้ตายไปตรวจพิสูจน์พบน้ำอสุจิในช่องคลอดผู้ตาย วินิจฉัยจากร่องรอยหลักฐาน กลุ่มคนร้ายน่าจะต้องนำผู้ตายมา ณ จุดที่พบรถและศพ โดยคร้ายขับรถของผู้ตายพาผู้ตายมาฆ่าที่นี้และก่อนใช้มีดแทงได้ใช้ผ้ารัดคอผู้ตายจนหมดสติและทำการข่มขืน หลังจากนั้นจึงใช้มีดแทงบริเวณราวนมผู้ตาย 3 แผลถูกหัวใจและเส้นเลือดใหญ่จนถึงแก่ความตาย ผ้าดิบสีขาวควั่นเป็นเกลียวที่พบอยู่บนพื้นรถด้านหลัง หลังเบาะผู้ตายมีขนตาหรือคิ้วติดอยู่ 3 เส้น น่าจะต้องเป็นผ้าที่ใช้รัดคอ ปลอดภัยที่พบบนเบาะจะเป็นมีดที่ใช้แทงเพราะขนาดใกล้เคียงกับบาดแผลแต่ยังหามิได้พบ

ประเด็นที่ 4 ใครคือคนร้าย จากการวิเคราะห์สถานที่เกิดเหตุ การนำผู้ตายจากเส้นทาง หัวหิน-กุยบุรี ย้อนกลับมาทางหัวหิน ย้อนมาถึงเพชรบุรี และเข้าไปในเขตอำเภอบ้านลาดใช้เวลา ประมาณ 2-3 ชั่วโมง แสดงว่าคนร้ายชำนาญพื้นที่และจะต้องรู้ว่าระหว่างเส้นทางไม่มีด่านตรวจ ตำรวจ ฉะนั้น คนร้ายน่าจะเป็นคนในอำเภอบ้านลาดแต่จะเป็นใครต้องสืบสวนต่อไป

ประเด็นที่ 5 สาเหตุของการฆาตกรรมมาจากอะไร จากการตรวจสถานที่เกิดเหตุปรากฏว่าทรัพย์สินผู้ตายหายไป ฉะนั้น สาเหตุอาจจะมาจากประสงค์ต่อทรัพย์สินหรือฆาตกรรมอำพราง

4. กรมตำรวจจึงให้ สภอ.บ้านลาดส่งรายชื่อคนร้ายกลุ่มที่มีประวัติในการปล้นทรัพย์สิน ซึ่งทรัพย์สินที่มีมูลค่ามาอยู่อำเภอบ้านลาดและอำเภอใกล้เคียงและอำเภอใกล้เคียงมาค้นประวัติและพิมพ์มือที่กองทะเบียนประวัติอาชญากรเพื่อนำแผ่นพิมพ์มือมาตรวจเปรียบเทียบกับลายนิ้วมือแฝงที่เก็บได้จากรถคันที่เกิดเหตุ ซึ่ง สภอ.บ้านลาดส่งรายชื่อกลุ่มคนร้ายดังกล่าวมาให้ 6-7 คน จึงได้นำมาค้นหาและตรวจสอบประวัติที่กองทะเบียนประวัติอาชญากรและศูนย์ตรวจลายนิ้วมือแฝงอัตโนมัติ AFIS กองพิสูจน์หลักฐานและนำแผ่นพิมพ์มือจากเพิ่มประวัติไปตรวจเปรียบเทียบกับแผ่นลายพิมพ์นิ้วมือแฝงที่เก็บได้ ปรากฏว่าไม่ตรงกันก็แสดงว่าคนร้ายกลุ่มนี้ไม่น่าจะใช้คนร้ายที่ประสงค์ต่อทรัพย์สินอาจจะ เป็นกลุ่มมือปืนรับจ้าง

5. กรมตำรวจและชุดสืบสวนจึงหารือกันและเปลี่ยนแนวทางการสืบสวนว่าสาเหตุน่าจะ เป็นการฆาตกรรมอำพราง คือ เป็นการจ้างฆ่าแต่อำพรางเป็นปล้นทรัพย์สิน ช่มชืด และน่าจะเกี่ยวข้องกับ คำขู่อฆาตของนายแพทย์บัณฑิตสามีก้าว ประกอบกระจกด้านประตูหน้าวามีการเปิดลงมาประมาณ 2 นิ้ว เพื่อให้อากาศผ่านได้ แต่กระจกอื่นปิดสนิทก็คงมีเจตนาไม่ให้เด็กตายเพราะขาดอากาศ และถ้าเช่นนั้น กลุ่มมือปืนกลุ่มไหนที่นายแพทย์บัณฑิตรู้จักและเกี่ยวข้องสามารถจ้างให้มาทำงานนี้ได้ จึงได้ มุ่งประเด็นไปที่กลุ่มของนายชาญชัย หรือหล่อ ชื่นศิริ สดอ.แฝว ภูเต็ง และพลทหารบรรจบ นิลห้อย กับพวกซึ่งมีอิทธิพลกว้างขวางอยู่ในเขตอำเภอบ้านลาด โดยเฉพาะ สดอ.แฝว และนายบรรจบรู้จักกับ นายแพทย์บัณฑิต ทำให้ทีมสืบสวนมุ่งประเด็นมาที่กลุ่ม สดอ.แฝว นายบรรจบและนายชาญชัย จึงนำ รายชื่อให้กองทะเบียนประวัติอาชญากรตรวจสอบค้นหาภูมิลาเนาที่อยู่ และนำแผ่นพิมพ์มือมาทำการ ตรวจสอบกับลายพิมพ์นิ้วมือแฝงที่พบในรถคันเกิดเหตุ

ส่วนเด็กหญิงบารมี หรืออิงอิงซึ่งอยู่กับผู้ตายขณะเกิดเหตุสามารถพูดและตอบคำถามได้ ได้ตอบคำถามว่าใครทำอะไรกับแม่ว่า “คนร้ายใช้ผ้าปิดตาม้าแล้วรัดคอม้า และข่มขืนม้าม้า” โดยใช้มือชี้ไปที่อวัยวะเพศของตัวเอง

6. ทีมสอบสวนจึงได้จัดให้เด็กหญิงบารมีซึ่งภาพถ่ายของผู้ต้องสงสัยและผู้ที่มีพฤติการณ์ เป็นมือปืนต่อหน้าผู้ใหญ่หลายคน ปรากฏว่าเด็กหญิงบารมีซึ่งภาพถ่าย สดอ.แฝวและนายแพทย์บัณฑิต ถึง 2 ครั้ง ขณะทำการชี้ภาพได้ถ่ายรูปและวิดีโอและทำบันทึกไว้เป็นหลักฐาน แต่ภายหลังทีม สอบสวนได้มาทำการสอบปากคำแพทย์ผู้เชี่ยวชาญกุมารเวช โรงพยาบาลตำรวจเพื่อใช้เป็นพยาน

ประกอบคดี แพทย์เด็กให้การว่าคำพูดของเด็กอายุ 2 ขวบ 8 เดือน ยังไม่สมบูรณ์ ยังเชื่อถือไม่ได้ทั้งหมด

7. เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2536 จึงได้ทำการจับกุม สดอ. แผลวในข้อหาร่วมกันฆ่านางสยามลแต่ สดอ.แผลว ให้การปฏิเสธ แต่ก็ได้หาบุคคลผู้สนิทสนมกับ สดอ.แผลว และ สดอ.แผลวเคราพนับถือเข้าไปสอบถามความจริง จนกระทั่งได้ข้อมูลว่าคนฆ่าน่าจะเป็นนายบรรจบ

8. เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2536 ชุดสืบสวนจึงได้นำหมายจับของ ผจว. เพชรบุรี จับกุมตัวนายแพทย์บัณฑิตได้ที่ โรงพยาบาลหัวหิน ซึ่งนายแพทย์บัณฑิตให้การปฏิเสธตลอดข้อกล่าวหาและอ้างว่าวันเกิดเหตุตนไปเที่ยวกับแพทย์หญิงผู้หนึ่งที่จังหวัดภูเก็ต

9. ในช่วงเวลาเดียวกัน หลังจากกลางข่าวการฆาตกรรมนางสยามลและมีการจับ สดอ. แผลว ทำให้นายบรรจบหลบหนีไปพักบ้านภรรยาที่กรุงเทพฯ ชุดสืบสวนจึงได้สืบสวนในทางลับโดยดักฟังโทรศัพท์และจัดกำลังสะกดรอยติดตามไปจับกุมตัวนายบรรจบในข้อหาให้การเท็จตามหมายจับของสภอ.แก่งกระจาน จังหวัดพังงา เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2536

จากการสอบสวน นายบรรจบให้การรับสารภาพว่า นายแพทย์บัณฑิตเป็นผู้ว่าจ้างให้ตนเองหามือปืนเพื่อฆ่านางสยามล ตนเองจึงได้ติดต่อนายสมหมาย สังข์เคลือบ นายสาทิต มีเย็น และนายสมหมาย เนียมศรี ให้ร่วมทำงานโดยใช้รถยนต์ของนายสมหมาย แต่ได้ปฏิเสธว่าไม่ได้ข่มขืน เป็นเพียงอำพรางว่าเป็นการปล้นทรัพย์และข่มขืนตามคำแนะนำของนายแพทย์บัณฑิต โดยเอาอสุจิไปใส่ช่องคลอดของผู้ตาย ชุดสอบสวนได้ทำการตรวจร่างกายนายบรรจบปรากฏว่าคนที่บริเวณอวัยวะเพศถูกโกนหมด และผลจากการตรวจพิสูจน์ปรากฏภายหลังว่าเส้นผมและเส้นขนซึ่งเจ้าหน้าที่วิทยาการเก็บไปจากรถคันเกิดเหตุมีแต่เส้นขนของผู้ตาย ตรวจพบอสุจิในช่องคลอดผู้ตาย แต่ไม่ได้ตรวจดีเอ็นเอว่าเป็นน้ำอสุจิของผู้ใด เพราะขณะนั้นกองพิสูจน์หลักฐานยังไม่มีเครื่องตรวจพิสูจน์ดีเอ็นเอ แม้สถาบันนิติวิทยาศาสตร์มีเครื่องตรวจพิสูจน์ดีเอ็นเอ แต่ตำรวจก็ไม่ได้ส่งศพมาตรวจที่สถาบันฯ จึงสรุปไม่ได้ว่าน้ำอสุจิที่ตรวจพบเป็นของใคร

10. จากการซักถามนายบรรจบได้ให้ความร่วมมือในการชี้เบาะแสที่อยู่ของนายสมหมาย สังข์เคลือบ นายสาทิต มีเย็น และนายสมหมาย เนียมศรี ชุดสืบสวนจึงได้แบ่งกำลังกันสะกดรอยตามคนร้ายชุดนี้หลายจังหวัด ทั้งเหนือ-ใต้-ออก-ตก จนกระทั่งจับนายสมหมาย สังข์เคลือบได้ที่จังหวัดการญจนบุรีเขตชายแดนพม่า เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2536 ต่อมานายสาทิต มีเย็น และนายสมหมาย เนียมศรี ได้เข้ามาขอตัว ผู้ต้องหาทั้งหมดยอมรับในการหลบหนีเป็นไปอย่างยากลำบาก เพราะชุดสืบสวนติดตามไล่ล่าอย่างกระชั้นชิด หากหลบหนีต่อไปจะถูกรัฐวิสามัญฆาตกรรมอย่างแน่นอน

11. เพื่อให้การสอบสวนเชื่อมโยงทั้งผู้ว่าจ้างและผู้ลงมือ ชุดสอบสวนจึงได้ประชุมหารือสรุปว่าในกรณีที่จะสอบปากคำนายบรรจบ เป็นพยานโดยมีต้องแจ้งข้อกล่าวหาหรือสอบสวนเป็นผู้ต้องหาอันจะเป็นประโยชน์ต่อรูปคดีมากกว่าการสอบสวนเป็นผู้ต้องหาและขอแก้ตัวไว้เป็น

พยาน เนื่องจากทำให้น้ำหนักในคำให้การของนายบรรจบมีความมั่นคงมากขึ้นในการที่จะยืนยันการใช้
 จ้างวานของนายแพทย์บัณฑิตผู้บงการ ที่ประชุมมีมติให้สอบปากคำนายบรรจบในฐานะพยานไม่ต้อง
 สอบในฐานะผู้ต้องหาและขอแก้ตัวไว้เป็นพยาน

สรุปผลการสอบสวนและคำพิพากษา

นายแพทย์บัณฑิตได้รู้จักกับนายชาญชัย สดอ.แผ้ว และนายบรรจบซึ่งเป็นผู้มีอิทธิพลใน
 พื้นที่อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ต่อมาเมื่อปลายเดือนสิงหาคม 2536 นายแพทย์บัณฑิตและนาย
 บรรจบได้นัดพบกันที่วัดเขาบันไดอิฐ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี และได้ตกลงให้นายบรรจบขานาง
 สยามล โดยนายแพทย์บัณฑิตได้จ่ายเงินล่วงหน้าให้นายบรรจบ 10,000 บาท และหลังจากนั้นอีก
 30,000 บาท โดยนายแพทย์บัณฑิตให้คำแนะนำว่าให้ทำนอกเขตอำเภอหัวหินและให้อำพรางว่าเป็น
 ชิงทรัพย์และข่มขืน และให้ทำในช่วง 27 กันยายน ถึง 1 ตุลาคม 2536 เนื่องจากเป็นช่วงที่นายแพทย์
 บัณฑิตจะลาพักร้อนไปเที่ยวกับแฟนที่จังหวัดภูเก็ต เมื่อนายบรรจบรับเงินมาแล้วได้มาชักชวนพรรค
 พวกมาร่วมทำงานอีก 3 คน คือ นายสมหมาย สังข์เคลือบ นายสาธิต มีเย็น และนายสมหมาย เนียม
 ศรี ทั้งหมดได้วางแผนแบ่งหน้าที่กันโดยจะใช้รถปิกอัพของนายสมหมาย สังข์เคลือบ เป็นพาหนะ

เมื่อวันที่ 28 กันยายน 2536 เวลาประมาณ 14.00 น. นายบรรจบกับพวกได้ไปดู
 ลาดเลาที่ศูนย์การค้าหัวหินคอมเพล็กซ์ เห็นรถยนต์เก๋งยี่ห้อนิสสัน ที่กระจกหลังติดสติ๊กเกอร์ว่า “อิง
 อิง” จอดอยู่บริเวณศูนย์การค้า นายบรรจบขึ้นไปดูร้านบาร์มีบนชั้น 2 เห็นนางสยามลผู้ตาย จึงได้ไป
 ดักรออยู่ที่ร้านขายอาหารรถเข็นด้านหลังศูนย์การค้าจนกระทั่งมีด นายบรรจบก็ได้ตกลงกับพวกว่าจะ
 ให้นายสมหมาย สังข์เคลือบขับรถปิกอัพตามรถของนางสยามลขณะที่ขับกลับบ้านที่อำเภอกุยบุรี ถ้ามี
 โอกาสก็จะขับรถปาดหน้าใช้ปืนจี้เอาตัวนางสยามลไปฆ่าตามแผน จนถึงเวลาประมาณ 19.00 น.เศษ
 ก็เห็นนางสยามลขับรถออกมาจากศูนย์การค้าผ่านมาทางด้านหลังศูนย์การค้าออกมาทางถนนเพชร
 เกษมมุ่งหน้าไปทางอำเภอกุยบุรี จึงได้ขับรถตามไปพอถึงจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นช่วงที่มีรถวิ่ง
 น้อยจึงเริ่มทำงานโดยนายสมหมาย เนียมศรี ได้ขับรถปาดหน้ารถเก๋งของนางสยามลบังคับให้หยุดข้าง
 ทาง นายบรรจบ นายสาธิต และนายสมหมาย เนียมศรี ได้ลงจากรถไปจี้ตัวนางสยามลให้ขยับไปนั่ง
 เบาะหน้าซ้าย นายบรรจบขึ้นนั่งเบาะหน้าช่วงเกียร์โดยใช้ปืนจี้นางสยามล นายสมหมาย เนียมศรีนั่ง
 เบาะหลัง นางสาวธิตขึ้นไปขับรถแทนนางสยามล ย้อนกลับมาทางหัวหิน จังหวัดเพชรบุรี โดยมีนาย
 สมหมาย สังข์เคลือบขับรถตาม ระหว่างทางนายสมหมาย เนียมศรี ได้ปลดทรัพย์สินในตัวของนาง
 สยามลและเอนพนักพิงหลังของนางสยามลให้เอนราบไปทางหลังและใช้ผ้าดิบเช็ดรถของนาย
 สมหมาย สังข์เคลือบ ปิดหน้านางสยามล และได้ขับรถเก๋งนางสยามลมาตามถนนเพชรเกษม ผ่าน
 ตลาดหัวหินสู่อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่อิทธิพลของนายบรรจบและเมื่อถึงที่เกิดเหตุ
 เป็นเส้นทางคดเคี้ยวผ่านทุ่งนาซึ่งกำลังปลูกข้าวอยู่เต็มทุ่งและเป็นที่ยี่งวไม่มีบ้านเรือนอาศัย โดยที่

นางสยามลไม่รู้ตัวว่าจะถูกฆ่า คงจะคิดว่าถูกปล้นทรัพย์และเอาธมาทิ้ง ยังพูดว่า “อย่าเอาฉันมาลิกนัก เดียวฉันจะขับออกไม่ถูก” พอถึงที่หมายนายสาธิตได้หยุดรถ นายสมหมาย เนียมศรี ซึ่งนั่งอยู่เบาะหลังได้ใช้ผ้าดิบเช็ดรถของนายสมหมาย สังข์เคลือบที่ใช้ปิดหน้ารถคอนางสยามลจนหมดสติไป นายบรรจบให้การว่าตนเองได้ใช้ถุงพลาสติกในรถของนางสยามลหอนิ้วมือและดึงกางเกงยึดขายาวและกางเกงในของผู้ตายมากองไว้ใต้หัวเข่า และใช้นิ้วมือแยงเข้าในอวัยวะเพศของนางสยามลเพื่อพรางให้เห็นว่าข่มขืนตามที่นายแพทย์บัณฑิตแนะนำไว้ หลังจากนั้นนายสมหมาย เนียมศรีได้ใช้มีดพกโบว์เดินป่าแทงที่บริเวณราวนมซ้ายของนางสยามล 3 ครั้ง เลือดพุ่งฉีดเปรอะเปื้อนเบาะคนขับและเปื้อนมือ นายสมหมาย จนนางสยามลถึงแก่ความตายต่อหน้าเด็กหญิงอิงอิง และได้เก็บทรัพย์สินของนางสยามลขึ้นรถปิกอัพของนายสมหมาย สังข์เคลือบซึ่งขับตามมาและนำมาจอดอยู่ที่ท้ายรถของนางสยามลขับหลบหนีออกจากที่เกิดเหตุได้ประมาณ 200 เมตร นายสมหมาย เนียมศรีจึงโยนมีดที่ใช้แทงนางสยามลทิ้งกลางทุ่งนาระหว่างทางและได้ไปจอดรถเพื่อล้างเลือดที่เปื้อนมือและกางเกงนายสมหมาย เนียมศรี ที่ห้องน้ำปั๊มน้ำมันโมบิลล์ ริมถนนเพชรเกษม ใกล้แยกบันไดอิฐ และนายบรรจบได้รับสร้อยคอทองคำ พระเลี่ยมทอง แหวนทองคำซึ่งเป็นของนางสยามลจากนายสมหมาย เนียมศรี และนายบรรจบได้ส่งกระเป๋าสตางค์ซึ่งมีเอกสารและบัตรประจำตัวของนางสยามลให้นายสาธิต โยนทิ้งข้างกำแพงหลังห้องน้ำปั๊มน้ำมันพร้อมพวงกุญแจรถของนางสยามลซึ่งนายสาธิตดึงออกมาด้วย หลังจากนั้นจึงได้หลบหนีไปหลบนอนที่ช่องในเขตอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี และวันต่อมาได้แยกย้ายกันหลบหนี

ต่อมาวันที่ 30 กันยายน 2536 นายบรรจบและนายแพทย์บัณฑิตได้ใช้โทรศัพท์ติดต่อไปที่ภูเก็ต นัดพบกันที่สนามบินดอนเมืองเพื่อขอเงินที่ใช้ในการหลบหนี ในขณะที่นายแพทย์บัณฑิตเดินทางกลับจากจังหวัดภูเก็ตพร้อมแพทย์หญิงแฟนสาว และได้ให้เงินในห้องพักที่สนามบินดอนเมืองกับนายบรรจบอีก 40,000 บาท เพื่อนำไปแบ่งและหลบหนีไป ต่อมานายบรรจบได้โทรศัพท์ติดต่อขอเงินกับนายแพทย์บัณฑิตเพิ่มอีก 30,000 บาท นายแพทย์บัณฑิตสั่งให้ไปเจอกับนายชาญชัย ชื่นศิริ ซึ่งเป็นผู้กว้างขวางและเป็นหุ้นส่วนการค้ากับนายแพทย์บัณฑิต นายบรรจบได้เล่าเรื่องให้นายชาญชัยฟังและขอรับเงินจากนายชาญชัยแต่ไม่ได้ นายบรรจบจึงให้นางเปรมฤดีภรรยาทำที่เป็นคนไข้เข้าไปพบนายแพทย์บัณฑิตและนัดหมายให้ไปรับเงินที่ร้านขายข้าวแกงใกล้สถานีรถไฟสามเสน นายบรรจบจึงได้พบนายแพทย์บัณฑิตพร้อมกับนางเปรมฤดี และได้เงินจากนายแพทย์บัณฑิตจำนวน 20,000 บาท นายบรรจบนำเงินไปแบ่งกับพรรคพวก รวมเป็นเงินที่นายบรรจบได้รับจากนายแพทย์บัณฑิตในการทำงานครั้งนี้จำนวน 100,000 บาท

คดีนี้นอกจากพยานบุคคล หลักฐานการติดต่อทางโทรศัพท์ และวัตถุพยานทางวิทยาการตำรวจหรือนิติวิทยาศาสตร์ยืนยัน คือ

- 1) รอยลายนิ้วมือแฝงที่เก็บจากประตูหน้าขาในรถผู้ตายและลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือ นายสาธิต มีเขียน
- 2) รอยลายฝ่ามือแฝงที่เก็บจากประตูหน้าขาในรถและประตูหลังขวาของผู้ตายตรงกับลายพิมพ์นิ้วมือ นายสาธิต
- 3) รอยลายนิ้วมือแฝงที่เก็บจากกล่องที่เชียบุหรี่ในรถของผู้ตายตรงกับลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือซ้ายของนายสมหมาย เนียมศรี
- 4) ผู้ต้องหาทั้งสามคนให้การรับสารภาพ สอดคล้องกับคำให้การของนายบรรจบ และนำชี้ที่เกิดเหตุได้ถูกต้องตรงกับคำรับสารภาพ
- 5) ตรวจพบมีดที่ใช้แทงนางสยามล ในทุ่งนาตามคำรับสารภาพของนายสมหมาย เนียมศรี
- 6) ตรวจพบเลือดในด้ามมีดของกลางและมีขนาดเดียวกับปลอกมีดของกลางที่พบอยู่ที่เบาะหลังในรถคันเกิดเหตุ มีขนาดสัมพันธ์กับแผลทั้ง 3 แห่ง ที่ได้รวบรวมของนางสยามล
- 7) รอยขี้รอบคอของนางสยามล เป็นรอยที่ถูกรัดคอด้วยผ้าเช็ดรถตามคำรับสารภาพของผู้ต้องหาและเด็กหญิงอิงอิงและพบผ้าดังกล่าวตกอยู่ที่พื้นเบาะหลังมีลักษณะควั่นเป็นเกลียวในวันที่พบศพ
- 8) ตรวจพบพวงกุญแจรถและกระเป๋าใส่ต่างค์พร้อมบัตรประจำตัวและเอกสารอื่นๆ ของนางสยามลที่ป่าละเมาะหลังกำแพงห้องน้ำปั๊มน้ำมันที่นายสมหมาย เนียมศรีล้างมือเปื้อนเลือด และนายสาธิตโยนกระเป๋าใส่ต่างค์และกุญแจข้ามรั้วกำแพงด้านหลังห้องน้ำ
- 9) พบกางเกงยีนส์เปื้อนเลือดที่นายสมหมายสวมใส่วันเกิดเหตุที่ถูกซักแล้ว กองพิสูจน์หลักฐานได้แกะตะเข็บและใช้น้ำยาเคมีตรวจพบเลือด
- 10) ตรวจพบน้ำสุจิในช่องคลอดแต่ไม่ทราบว่าเป็นของใคร ขณะนั้นกองพิสูจน์หลักฐานไม่มีเครื่องตรวจพิสูจน์ดีเอ็นเอ แต่จากพฤติการณ์นายบรรจบน่าจะเป็นผู้ข่มขืนนางสยามล
- 11) ตรวจหลักฐานการใช้โทรศัพท์ระหว่างนายบรรจบกับนายแพทย์บัณฑิต
- 12) พบลายมือในบัตรคนไข้ของนางเปรมฤดีภรรยา นายบรรจบ

พนักงานสอบสวนมีความเห็นควรสั่งฟ้องนายแพทย์บัณฑิต เป็นผู้ต้องหาที่ 2 ข้อหา ร่วมกันฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา โดยเป็นผู้ใช้จ้ำงวานให้ผู้อื่นกระทำผิด มีความเห็นฟ้องนายสมหมาย สั่งซ์เคลือบเป็นผู้ต้องหาที่ 3 สั่งฟ้องนายสาธิต มีเขียน เป็นผู้ต้องหาที่ 4 และนายสมหมาย เนียมศรี เป็นผู้ต้องหาที่ 5 ข้อหา ร่วมกันฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาไตร่ตรองไว้ก่อน เห็นควรไม่ฟ้อง สดอ.แผน ผู้ต้องหาที่ 1 เนื่องจากแม้มีส่วนรู้เห็นแต่ไม่ได้ลงมือทำงาน ส่วนนายบรรจบ ได้สอบไว้ในฐานะพยานตั้งแต่แรก ไม่ได้สอบในฐานะผู้ต้องหาและกันไว้เป็นพยาน

ในชั้นพนักงานอัยการ มีความเห็นสั่งไม่ฟ้อง สดอ.แผน ผู้ต้องหาที่ 1 สั่งฟ้องนายแพทย์บัณฑิต เป็นผู้ต้องหาที่ 2 นายสมหมาย สั่งซ์เคลือบเป็นผู้ต้องหาที่ 3 สั่งฟ้องนายสาธิต มีเขียน เป็น

ผู้ต้องหาที่ 4 และนายสมหมาย เนียมศรี เป็นผู้ต้องหาที่ 5 และนายบรรจบกันตัวไว้เป็นพยานตามความเห็นของพนักงานสอบสวน

ในชั้นพิจารณาคดี ศาลเชื่อคำเบิกความของนายบรรจบ เป็นประจักษ์พยาน ถึงแม้ว่าจะเป็นผู้ร่วมกระทำผิดด้วย เนื่องจากมีพยานอื่นๆ ให้การสอดคล้องโจษสมเป็นลูกโซ่ และการกันไว้เป็นพยานของพนักงานสอบสวนก็ชอบด้วยกฎหมาย (อรรถพล เข้มสุวรรณวงศ์, 2545)

8. คดีฆาตกรรมนางสาวโจแอน มาเซเตอร์

พฤติการณ์แห่งคดี

วันที่ 28 พฤศจิกายน 2538 นางสาวโจแอน มาเซเตอร์ นักท่องเที่ยวสัญชาติอังกฤษได้เดินทางมาท่องเที่ยวที่ประเทศไทยเพื่อฉลองวันเกิดใหม่ที่เพิ่งสำเร็จการศึกษาด้านกฎหมายหมาดๆ โดยได้มาพักที่มิงเฮาส์ (Mink House) ซอยสุขุมวิท 34 โดยมีพนักงานขับรถของนายริชาร์ด คริสโตเฟอร์ เพื่อนของบิดานางสาวโจแอนเป็นไปรับตัวมาจากสนามบินมาส่งยังที่พัก สองวันต่อมานางสาวได้ขออนุญาตนายริชาร์ดไปเที่ยวเชียงใหม่โดยทางรถไฟ

วันที่ 2 ธันวาคม 2538 นางสาวโจแอนได้โทรศัพท์มาเล่าให้นายริชาร์ดฟังถึงการเดินทางไปจังหวัดเชียงใหม่ และบอกว่าจะเดินทางไปทัวร์ป่าที่อำเภอป่า จังหวัดแม่ฮ่องสอน

วันที่ 7 ธันวาคม 2538 นางสาวโจแอนได้โทรศัพท์จากจังหวัดเชียงใหม่มาพูดคุยกับนางแจ็กกี้ที่ประเทศอังกฤษเป็นครั้งสุดท้าย เล่าว่าเหลือเงินในเช็คเดินทาง 120 เหรียญสหรัฐและบัตรเครดิตเท่านั้น จากนั้นข่าวคราวก็เงียบหายไป

วันที่ 9 ธันวาคม 2538 นางสาวโจแอนได้แจ้งความประสงค์และจองตั๋ว 1 ที่ กับบริษัทเวลคัม แทรเวล เพื่อจะเดินทางไปเกาะสมุยในวันที่ 11 ธันวาคม 2538 แต่ต่อมาขอเลื่อนกำหนดเดินทาง พร้อมกันนี้ยังได้ขอเปลี่ยนสถานที่ท่องเที่ยวเป็นเกาะเสม็ด และยังสามารถกระเป๋าทัวร์ไปใหญ่ไว้ในวันเดินทางอีกด้วย

วันที่ 12 ธันวาคม 2538 ครอบครัวของนางสาวโจแอนได้รับโปสการ์ดแผ่นหนึ่งซึ่งระบุที่อยู่ย่านถนนข้าวสาร ใกล้วัดชนะสงคราม กรุงเทพฯ ส่งมาจากประเทศอังกฤษ โดยมีข้อความว่าจะกลับไปร่วมงานวันเกิดน้องสาวที่ประเทศอังกฤษในวันที่ 30 ธันวาคม 2538 อย่างแน่นอน

วันที่ 27 ธันวาคม 2538 เป็นกำหนดวันเดินทางกลับประเทศอังกฤษของนางสาวโจแอน แต่นางสาวโจแอนกลับหายไปอย่างไร้ร่องรอย

ต่อมาบิดาและมารดาของนางสาวโจแอนจึงรีบบินตัวมายังประเทศไทยเพื่อตามหาบุตรสาว โดยมาติดต่อที่สถานทูตอังกฤษและแจ้งความร้องทุกข์กับผู้กำกับการสืบสวนสอบสวนสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองให้ช่วยติดตามหาตัวนางสาวโจแอน พร้อมกับนำรายละเอียดร้องทุกข์กับหนังสือพิมพ์

ในที่สุดเมื่อวันที่ 14 มกราคม 2539 นายสจ๊วตก็พบว่านางสาวโจแอนบุตรสาวที่เขาตามหานานนับเดือนอยู่ในสภาพไร้วิญญาณ และเนาเปื่อยจนเกือบจำไม่ได้อยู่ภายในโพรงลิ้นสปีเมตรในวัดถ้ำเขาปูน จังหวัดกาญจนบุรี

แนวทางการสืบสวนสอบสวน

เมื่อข่าวการหายตัวไปของนางสาวโจแอนแพร่กระจายไปตามหน้าหนังสือพิมพ์ เจ้าหน้าที่ที่ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง และเจ้าหน้าที่ตำรวจท่องเที่ยวหลายนายได้กระจายกำลังออกตามหานางสาวโจแอนทันที ทีมงานสืบสวนได้เร่งสืบประวัติการเดินทางในประเทศไทยของนางสาวโจแอน จากข้อมูลในคอมพิวเตอร์ พร้อมทั้งสอบถามไปยังบิดาของนางสาวโจแอน ได้เบาะแสเพียงว่านางสาวโจแอนจะเดินทางไปเกาะสมุยและเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทีมงานสืบสวนสอบสวนตรวจคนเข้าเมือง (สส.สตม.) เดินทางไปยังเกาะสมุยและเกาะพะงัน โดยสืบสวนไปยังแหล่งที่พักอาศัย พร้อมทั้งแจกภาพนางสาวโจแอน แก่นักท่องเที่ยวและเจ้าของเกสเฮ้าส์ต่างๆ ด้วย แต่การสืบค้นก็ไม่บรรลุเป้าหมายและล้มเหลวกลับมา

ในการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจยังพบกับปัญหาและไม่ได้รับความเชื่อมั่นไว้วางจากนายสจ๊วตบิดาของนางสาวโจแอนอีกด้วย แต่การคว้าน้ำเหลวครั้งนี้ ก็ไม่ได้ทำให้ทีมงานท้อแท้แต่อย่างใด เมื่อการสืบสวนถึงทางตันไม่ต่อไม่ได้จึงจำเป็นต้องกลับมาเริ่มใหม่ และในคดีนี้จำเป็นอย่างยิ่ง คือ ข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับอุปนิสัยของนางสาวโจแอน ที่เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องทราบมากที่สุด เพราะวิชาพฤติกรรมมนุษย์ระบุไว้ว่านิสัยมนุษย์เป็นอย่างไรมักดำเนินชีวิตไปตามรูปแบบนั้น ยากที่จะเปลี่ยนแปลง การติดตามหาบุคคลที่สูญหายจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องทราบข้อมูลส่วนตัว เช่น ลักษณะสถานที่ที่ชอบ ป่าเขา ทะเล วัต อุปนิสัยในการใช้จ่าย บุคลิกภาพส่วนตัว ฯลฯ ทีมงานจึงสอบถามไปยังบิดาและมารดาของนางสาวโจแอน ซึ่งนายสจ๊วตเล่าให้ฟังว่า ทุกครั้งที่บุตรสาวเดินทาง เธอจะต้องวางแผนการท่องเที่ยวในแต่ละครั้ง มีการบันทึกว่าในแต่ละวันทำอะไรบ้าง ติดต่อใครบ้าง ค่าใช้จ่ายเป็นอย่างไร เพราะบุตรสาวมีนิสัยประหยัด ไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย รวมถึงการบันทึกภาพถ่ายในสถานที่ต่างๆ ที่ไปด้วย

จนกระทั่งวันที่ 12 มกราคม 2539 เป็นจุดสำคัญในการตามหานางสาวโจแอน เมื่อชุดสืบสวนได้ทำการตรวจสอบกับบริษัทนำเที่ยวย่านถนนข้าวสาร เพราะมีบริษัทขายทัวร์ให้กับฝรั่งที่ชอบเที่ยวป่า เขา ทะเล ในราคาประหยัด และมีที่พักแบบเกสเฮ้าส์ ซึ่งได้รับการยืนยันว่านางสาวโจแอนมาติดต่อไปท่องเที่ยวเกาะสมุย แต่เปลี่ยนใจไปที่เกาะเสม็ดแทน และยังตรวจพบกระเป๋าเป้สะพายหลังของโจแอนที่มีฟิล์มถ่ายรูป ถ่ายแล้วยังไม่ได้ล้าง เมื่อนำไปล้างอัด พบภาพถ่ายการเดินทางจากประเทศอังกฤษ ออสเตรเลีย เข้ามาประเทศไทย และจังหวัดเชียงใหม่ จึงได้นำภาพมาเรียงลำดับเหตุการณ์และเทียบของใช้ ได้แก่ เสื้อผ้า สิ่งของต่าง ๆ พบว่าในกระเป๋าเป้มีเสื้อผ้าหายไป 2-3 ชุด และรองเท้าผ้าใบหายไป 1 คู่ สันนิษฐานว่า น่าจะเดินทางไปท่องเที่ยวในระยะสั้น 2-3 วัน

เพราะใส่เป้เล็กๆ ไป โดยน่าจะไปที่เยวป่าหรือภูเขา เพราะถ้าไปที่เยวภาคตะวันออกก็ไม่น่าจะใส่ รองเท้าผ้าใบแบบปิ่นเขา ส่วนภาคเหนือก็ไปที่เยวมาแล้ว ปรากฏในภาพถ่าย และก็น่าจะไปเที่ยว ภาคใต้เพราะเป็นแหล่งท่องเที่ยวราคาแพง

จากข้อมูลที่ได้ ชุดสืบสวนประมวลสถานการณ์ว่า นางสาวโจแอนน่าจะเดินทางไปเที่ยว ในเขตภาคกลางซึ่งเป็นจังหวัดที่อยู่ใกล้กรุงเทพฯ และจังหวัดที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติ คือ กาญจนบุรี

เรื่องก็เป็นไปตามที่คาด เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2539 ชุดสืบสวนได้รับโทรศัพท์จากตำรวจ ตรวจคนเข้าเมือง จังหวัดกาญจนบุรีรายงานว่าตำรวจท่องเที่ยวเมืองกาญจนบุรีได้พบหลักฐานว่านางสาว โจแอนมาพักเกสเฮ้าส์จังหวัดกาญจนบุรี ต่อมาวันที่ 14 มกราคม 2539 ชุดสืบสวนพร้อมด้วยนายสจ๊วต ได้ยกกำลังเดินทางไปยังจังหวัดกาญจนบุรี คนดูแลเกสเฮ้าส์แจ้งว่านางสาวโจแอนได้มาพักจริง เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2539 จากนั้นวันรุ่งขึ้นได้หายตัวไป โดยทิ้งเสื้อผ้าและกระเป๋าไว้ในห้องพัก

เนื่องจากคำให้การของคนดูแลเกสเฮ้าส์ให้การว่า เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2538 เวลา ประมาณแปดโมงเช้าเศษ นางสาวโจแอนได้มาจ่ายค่าที่พักที่เคาน์เตอร์ และบอกว่าจะกลับมาอีกที เวลา 11.00 น. แต่หลังจากนั้นก็ไม่ได้กลับมาอีกเลย จากระยะเวลา 8.00-11.00 น. เป็นเวลา ประมาณ 2-3 ชั่วโมง ชุดสืบสวนมีความเห็นว่าไม่น่าจะออกไปนอกเมืองได้เพราะจะไม่สามารถกลับมา ได้ทัน จึงคาดคะเนว่านางสาวโจแอนน่าจะไปที่เยวต่อในเมืองกาญจนบุรี จึงได้จัดกำลังแยกออกเป็น 2 ชุด ชาย-ขวา เพื่อระดมกำลังสอบถาม ปรากฏว่าทีมสืบสวนชุดขวาได้พบร้านให้เช่าจักรยานสองล้อซึ่ง อยู่ตรงข้ามเกสเฮ้าส์ที่พักประมาณ 50 เมตร โดยนางสาวโจแอนได้เช่ารถจักรยานสองล้อไปในราคา 30 บาท และกำหนดจะต้องนำรถจักรยานมาส่งในวันเดียวกัน แต่ไม่นำมาส่งและรถได้หายไป ประมาณ 1 เดือน ระยะเวลาพอๆ กับที่นางสาวโจแอนได้หายไป สอบถามลักษณะของจักรยานพบว่า เป็นจักรยานสีเขียว จึงเป็นข้อมูลที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการค้นหา ภายในวันเดียวกันชุดสืบสวนได้ ไปยังวัดถ้ำเขาปูนซึ่งอยู่ห่างจากจุดเช่ารถประมาณ 4 กม. เพื่อไปสอบถามหาจักรยาน พระรูปหนึ่ง บอกว่าเคยมีจักรยานคันหนึ่งมาจอดที่วัดหลายอาทิตย์แล้ว เห็นว่าไม่มีใครมาเอาจึงไปจอดเก็บไว้ในกุฏิ เมื่อนำร้านให้เช่าจักรยานมาดูก็ยืนยันว่าเป็นรถจักรยานของร้านที่หายไป

ทีมสืบสวนได้กระจายกำลังตรวจค้นภายในวัดถ้ำเขาปูน และทราบข้อมูลจากตำรวจ ท่องเที่ยวว่าเคยมีนักท่องเที่ยวต่างชาติร้องเรียนว่ามาเที่ยววัดแห่งนี้แล้วได้ถูกพระที่มีลักษณะสักเสื่อ บนแผ่นหน้าอกปล้ำและข่มขืน เมื่อทราบดังนั้นจึงได้ตรงไปยังกุฏิที่พระซึ่งมีรูปพรรณดังกล่าวพักอาศัย เมื่อเคาะประตูก็มีคนกระโดดหนีออกทางหน้าต่าง หลังจากเปิดประตูได้พบว่ามีฆราวาส 2 คน และ พระภิกษุ 2 รูป นั่งเรียงในระดับเดียวกัน ซึ่งมีลักษณะผิดสังเกต คือ ทำไม้ล้อคประตูคู้กัน ทำไม้ต่อง กระโดดหนีออกหน้าต่าง และทำไม้พระและฆราวาสถึงนั่งในระดับเดียวกัน ทีมสืบสวนได้ดึงพระที่มี รอยสักเสื่อลายพาดกลอนบนแผ่นหน้าอกมาสอบถามทราบภายหลังว่าชื่อพระยอดชัด เสือกู่ ขณะที่

ตั้งพระยอดชั้ดออกมาจากกุฎิ พระยอดชั้ดได้ติดกันบุหรืลงไปได้กุฎิผิดสังเกด จึงได้ให้ตำรวจลงไปเก็บกันบุหรืนั้น ตำรวจที่ลงไปตามเก็บกันบุหรืตะโกนขึ้นมามีเป็นยาบ้า จึงได้จับกุมพระยอดชั้ดในข้อหาเมียเสพติดไว้ในครอบครอง จากนั้นจึงได้กระจายกำลังออกค้นหานางสาวโจแอนที่วัด พบถ้ำร้างแห่งหนึ่งอยู่ห่างจากถ้ำร้างประมาณ 200 เมตร เมื่อมาถึงปากปล่องถ้ำก็ได้กลิ่นเหม็นเน่า ลักษณะปากปล่องถ้ำกว้างประมาณ 1-2 เมตร แต่เป็นเหวลึกลงไปประมาณ 15 เมตร เจ้าหน้าที่ตำรวจึงใช้เชือกโรยตัวลงไปก็พบศพผู้หญิงผมสีทอง แต่สภาพศพเน่าเปื่อยจนกระทั่งจำหน้าไม่ได้ แต่ก็ได้ถอดแหวนและนาฬิกาจากศพที่พบไปให้นายสจ๊วตดู ซึ่งยืนยันว่าเป็นของบุตรสาวของตนที่หายดี

สรุปผลการสอบสวน

จากการสอบสวนและจากคำให้การรับสารภาพของพระยอดชั้ด สรุปได้ว่า เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2538 ช่วงเช้า ผู้ต้องหาได้ชักชวนนางสาวโจแอน ซึ่งเข้ามาเที่ยวในวัดถ้ำเขาปูนไปเที่ยวในถ้ำเมื่อนางสาวโจแอนยินยอมไปด้วยเพราะเชื่อมั่นในความเป็นพระภิกษุของพระยอดชั้ด เมื่อพามาถึงถ้ำบริเวณเกิดเหตุ ผู้ต้องหาพยายามข่มขืนนางสาวโจแอนแต่เหยื่อขัดขืน ผู้ต้องหาจึงใช้มือตอยท้องเหยื่อจนเซไป จากนั้นได้กระชากกระเป๋าสะพายจากเหยื่อ แต่เหยื่อขัดขืน จึงผลักตกลงไปในถ้ำที่เกิดเหตุ และได้ติดตามลงไปพบว่าเหยื่อยังไม่ตาย จึงใช้ก้อนหินทุบบริเวณท้ายทอยจนถึงแก่ความตาย จากนั้นได้นำเศษใบไม้ปิดทับศพ และได้เผาทำลายเอกสารต่างๆ ปรากฏว่ามีควันออกมามากจึงได้ดับไฟ และนำกระเป๋าสะพายพร้อมเอกสารซ่อนไว้ในซอกหินอีกด้านหนึ่งของถ้ำที่เกิดเหตุ ต่อมาผู้ต้องหาได้ไปล้างเลือดที่ติดตัวมาบริเวณห้องน้ำและกลับไปกุฎิ

ผลการตรวจพิสูจน์ร่องรอยฟันของศพกับประวัติทันตกรรมและฟิล์มเอกซเรย์ฟันของนางสาวโจแอนจากประเทศอังกฤษตรงกัน และจากการนำภาพของนางสาวโจแอนมาซ้อนทับกับกะโหลกศีรษะของผู้ตายปรากฏว่าเข้ากันได้ จึงยืนยันได้ว่าศพที่พบคือ นางสาวโจแอน พนักงานสอบสวนจังหวัดกาญจนบุรี สรุปสำนวนการสอบสวนมีความเห็นควรสั่งฟ้องผู้ต้องหาฐานพยายามข่มขืนชิงทรัพย์ ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ปกปิด ซ่อนเร้น ทำลายศพ แล้วส่งสำนวนให้พนักงานอัยการยื่นฟ้องต่อไป

คดีนี้ในชั้นพิจารณา จำเลยไม่สู้บพยาน ศาลจังหวัดกาญจนบุรีได้พิเคราะห์พยานหลักฐานของโจทก์แล้วพิพากษาลงโทษประหารชีวิตจำเลย (อรรถพล แซ่มสุวรรณวงศ์, 2545)

9. คติฆาตกรรมนายแสงชัย สุนทรวัฒน์

พฤติการณ์แห่งคดี

เมื่อวันที่ 11 เมษายน 2539 เวลาประมาณ 20.00 น. หลังจากที่นายแสงชัย สุนทรวัฒน์ไปรับประทานอาหารกับภรรยา คือ นางวัชรีย์ สุนทรวัฒน์ ที่ร้านอาหารประจำย่านเมืองทองธานี นางวัชรีย์เป็นผู้ขับรถยนต์ยี่ห้อเบนซ์พร้อมนายแสงชัยที่นั่งอยู่เบาะซ้ายข้างคนขับกลับบ้าน ขณะมาถึงที่เกิดเหตุทางเข้าหมู่บ้านเมืองทองธานี 3 ก็ถูกมือปืนตามประกบยิงด้วยปืนขนาด 9 มม. กระสุนทะลุ

กระจกถูกนายแสงชัยเสียชีวิตคาที่และยังพยายามยิงนางวัชรีย์ด้วย แต่กระสุนขัดลำกล้องนางวัชรีย์จึงรอดตายอย่างหวุดหวิด

แนวทางการสืบสวนสอบสวน

คดีนี้หลังเกิดเหตุเจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับบาดเจ็บที่เกิดเหตุ พร้อมส่งระดมกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจกองปราบปรามออกติดตามหาเบาะแสของกลุ่มคนร้าย ในเบื้องต้นยังไม่สามารถระบุตัวคนร้ายหรือรูปพรรณสัณฐานเพียงพอที่จะสกัดจับกุมได้ ชุดสอบสวนได้นำเครื่องตรวจหาวัตถุระเบิดมาตรวจหาปลอกกระสุนปืนอีกครั้งในที่เกิดเหตุ เพราะยังมั่นใจว่าปลอกกระสุนปืนจะต้องตกอยู่ในพงหญ้าบริเวณนั้น แต่ก็ไม่สามารถหาพบ ส่วนประเด็นที่ว่าคนร้ายจะขัดลำนั้น ชุดสืบสวนเชื่อว่าไม่น่าจะเป็นไปได้เพราะเป็นปืนขัดลำจริงก็สามารถกระชากให้หลุดออกมาแล้วยิงซ้ำได้ จึงทำให้แปลกใจต่อชุดสืบสวนว่าทำไมคนร้ายจึงยิงเพียงนัดเดียวเพราะโดยปกติแล้วงานระดับนี้ คนร้ายต้องยิงซ้ำให้แน่ใจ รวมทั้งประเด็นที่มีพยานบอกว่าคนร้ายไม่สวมหมวกกันน็อคเพื่อปิดบังใบหน้าก็เป็นเรื่องแปลก เพราะโดยปกติคนร้ายจะสวมหมวกเพื่อปิดบังอำพรางใบหน้าทุกคนโดยเฉพาะงานใหญ่ระดับนี้

นอกจากนี้ ชุดสืบสวนเชื่อว่ามือปืนที่ลงมือสังหารต้องเป็นบุคคลที่มีสื้ออย่างแน่นอน เนื่องจากการลงมือสังหารจะต้องมีการซุ่มลั่นกระสุนปืนขณะซุ่มทำรถจักรยานยนต์มาเป็นอย่างดี และต้องหวังผลในกระสุนนัดเดียวโดยไม่ให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บด้วย และอาวุธปืนที่ใช้เป็นขนาด 9 มม. พาราจึงเป็นสิ่งยืนยันได้ชัดเจนอีกทางหนึ่งด้วย เพราะมือปืนทั่วไปจะใช้อาวุธปืนสังหารเหยื่อโดยใช้ขนาด 11 มม. เพราะมีอำนาจรุนแรงกว่า ถึงมือจะไม่เที่ยงหรือแม่นยำก็ตาม แต่เมื่อเหยื่อถูกกระสุนขนาดนี้เข้าหลายนัดก็ต้องเสียชีวิตค่อนข้างแน่นอน และชุดสืบสวนต้องเร่งทำงานแข่งกับเวลาเนื่องจากเกรงว่ามือปืนจะถูกฆ่าปิดปากเพื่อตัดคัทเอาตัวที่จะสาวไปถึงผู้บงการ

ประเด็นสังหารนายแสงชัยในคดีนี้นั้น ชุดสืบสวนได้ตั้งประเด็นที่พบว่ามีปัญหาในการปฏิบัติงานที่ อสมท. 7 ประเด็น ได้แก่

- 1) ความขัดแย้งอย่างเด่นชัดของบอร์ด อสมท. ที่แบ่งเป็นฝ่ายพวกใครพวกมันนับแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งผลประโยชน์บางคนที่เคยได้รับแต่ถูกนายแสงชัยขัดขวางทำให้บอร์ดบางคนถึงกับไม่ยอมมองหน้า
- 2) การยกเลิกสัมปทานสถานีวิทยุหลายแหล่งในภูมิภาคหลังจากการตรวจพบการกระทำผิดซึ่งทำให้ผลประโยชน์มหาศาลของบุคคลบางคนสูญเสียไปเป็นมูลค่านับล้าน
- 3) เรื่องเครือข่ายดาวเทียมที่กำลังพิจารณา
- 4) กลุ่มผลประโยชน์เก่าและใหม่ภายใน อสมท. ที่นายแสงชัยต้องเข้าไปอยู่ตรงกลางของแหล่งเงินแหล่งทองใน อสมท. ก็อาจสร้างความไม่พอใจให้ได้

5) กลุ่มผู้บริหารบางคนไม่ลงรอยกับนายแสงชัย เมื่อนายแสงชัยตรวจพบความไม่ชอบมาพากลในอำนาจหน้าที่ที่ผู้บริหารคนนั้นรับผิดชอบ

6) ผังรายการที่มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญของ อสมท. ก็ทำให้มีผู้สูญเสียผลประโยชน์จำนวนมากเกิดความไม่พอใจอย่างมาก

7) ประเด็นทางการเมืองซึ่งทราบกันว่านายแสงชัยได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้อำนวยการ อสมท. สมัยพรรคประชาธิปัตย์เป็นรัฐบาล เมื่อมาถึงรัฐบาลใหม่ก็อาจพยายามส่งคนของตนเข้ามาทำงานแทนก็ได้

ประเด็นการโต้แย้งรุนแรงระหว่างระหว่างการประชุมบอร์ดเป็นแง่มุมหนึ่งที่พนักงานสืบสวนสอบสวนคดีนี้ให้ความสนใจ และมีการเปิดเทปบันทึกการประชุมฟังเพื่อเป็นเบาะแสในการหาตัวคนร้ายต่อไป และพนักงานสอบสวนยังได้ถอดเทปบันทึกการประชุมบอร์ดที่เกิดความขัดแย้งจำนวนกว่า 20 หน้า กระดาษ ระหว่างนี้ ชุดสอบสวนก็ได้ระดมพนักงานสอบสวนทำการสอบปากคำผู้บริหารระดับสูงของ อสมท. รวมตลอดถึงบุคคลที่เกี่ยวข้อง ต่อมาในวันที่ 22 เมษายน 2539 พ.อ.ณัฐพร ชินะโชติ เลขานุการประธานกรรมการ อสมท. ได้ออกมาให้สัมภาษณ์ปฏิเสธทุกข้อกล่าวหาที่เกี่ยวกับคดีสังหารนายแสงชัย อย่างไรก็ตาม ชุดสอบสวนก็ยังคงเร่งเครื่องเจาะลึกในประเด็นความขัดแย้งในบอร์ด อสมท. จนมีการหิวตัว ส.อ.สารรัตน์ รุ่งแจ้ง มาสอบปากคำเพื่อความจริงกว่า 2 วัน แต่ชุดสืบสวนก็ได้ปล่อยตัวกลับไป

ระหว่างที่ชุดสืบสวนเร่งหาข่าวเจาะลึกเกี่ยวกับกลุ่มมือปืนโดยหวังจะพบเบาะแสความเคลื่อนไหว แต่ก็ปรากฏว่ายังไม่สามารถเจาะลึกถึงกลุ่มมือปืนที่ลงมือที่แท้จริงได้ และทำให้กลุ่มมือปืนมีความเคลื่อนไหวหลบหนีไปเป็นจำนวนมาก จากจุดนี้เองแม้ว่าการทำงานของชุดสืบสวนสอบสวนจะรู้ถึงกลุ่มผู้บงการแต่ก็ไม่มีพยานหลักฐานที่ยืนยันเอาผิดได้ โดยประเด็นสำคัญที่ต้องรอจับมือปืนให้ได้เสียก่อน

จนกระทั่งเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2539 เจ้าหน้าที่ตำรวจ สน.บางชัน ได้ร่วมจับกุมตัวนายกิตติพล อินทรपालิต (นายโหน่ง) นายสมเจต นนทังาม (นายปาน) กลุ่มมือปืน และนายสมเด็จ นาคะ ผู้จ้างฆ่าในคดีที่ยิงนายนรุต สัตยาชัย เสียเจ้าของบริษัทสุขภัณฑ์เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2539 เวลาประมาณ 20.30 น. เหตุเกิดที่หมู่บ้านสัมมากร ถนนสุขุมวิท 3 แขวงสะพานสูง เขตบึงกุ่ม กรุงเทพฯ โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจไปพบอุกกระดาษตกไว้ในที่เกิดเหตุภายในมีกระดาษแผ่นหนึ่งระบุห้องเลขที่ในอพาร์ทเมนต์ย่านรามคำแหงแห่งหนึ่งเจ้าหน้าที่ จึงสงสัยว่าน่าจะเป็นของมือปืน จึงรีบุดไปที่ห้องดังกล่าวพบกับนายกิตติพล หรือนายโหน่ง จากการสอบสวนนายกิตติพล และนายสมเจต ผู้ต้องหาซึ่งทำหน้าที่เป็นมือสังหาร นอกจากจะให้การรับสารภาพในคดีดังกล่าวแล้ว ยังเปิดปากเป็นเบาะแสสำคัญในการคลี่คลายคดีผ่านนายแสงชัย โดยนายปานและนายโหน่งรับสารภาพว่าก่อนหน้าที่ได้มีนายดำมาติดต่อให้ยิงชายคนหนึ่งในหมู่บ้านเมืองทอง 3 โดยมีค่าตอบแทนเป็นเงิน 1 แสนบาท ซึ่งทั้งสองคนตกลงรับงานโดยได้เฝ้าติดตามประกบนายแสงชัย แต่ไม่สบโอกาสที่จะลงมือสังหารจึงยกเลิกแผนไป และมารับงานฆ่าเสียๆ เขตท้องที่ สน.บางชัน จนกระทั่งถูกจับกุมดังกล่าว

จากเบาะแสสำคัญดังกล่าว ทำให้ชุดสืบสวนสอบสวนมั่นใจว่ากลุ่มบุคคลที่ถูกขัดทอ เป็นทีมงานชุดที่ชำนาญแสงชัยแน่แล้ว เพราะข้อมูลดังกล่าวเชื่อมต่อได้อย่างพอดีกับชุดมือปืนที่กองปราบปรามกำลังตามล่าตัว และเป็นชื่อที่ตรงกับทีมงานของนครบาลซึ่งเค้นได้จากนายปานและนาย โห่ง ทีมงานของนครบาลจึงได้เดินทางไปจับกุมตัวนายสนันท์ วงศ์คำหาญ (นายหนู) ผู้ต้องหาที่ 1 จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นคนแรก และได้ให้การรับสารภาพขัดทอถึงคนติดต่องาน คนขี่เป่า และ มือปืนจนหมด ซึ่งตรงกับข้อมูลของเจ้าหน้าที่ตำรวจอีกด้วย ดังนั้น นายกนกศักดิ์ อินทรสมาน (นาย หนึ่ง) ผู้ต้องหาที่ 2 ซึ่งเป็นคนขี่เป่า ก็ถูกจับกุมเป็นรายต่อมา รวมทั้งนายณฤฤทธิ์ อุ่นตระกูล (นาย กิต) ผู้ต้องหาที่ 3 และนายชัยชนะ คงหนู (นายเล็ก) ผู้ต้องหาที่ 4 ก็ถูกจับกุมต่อมาตามลำดับ

สรุปผลการสอบสวนและคำพิพากษา

จากการสอบสวน สรุปข้อเท็จจริงในคดีนี้ได้ว่า เมื่อวันที่ 13 เมษายน 2539 ซึ่งเป็นวัน เกิดเหตุ ผู้ต้องหาทั้ง 4 คน ได้นัดพบกันที่ร้านเคเอฟซี ห้างเซฟโก้ ถนนแจ้งวัฒนะ ร่วมกันวางแผนและ แบ่งหน้าที่กันทำ โดยร่วมกันเตรียมอาวุธและยานพาหนะ เครื่องมือสื่อสาร ดูภาพผู้ตาย ดูบ้านของ ผู้ตาย รวมทั้งกำหนดเส้นทางในการปฏิบัติการและวางแผนด้วย โดยมีการแบ่งหน้าที่กัน คือ ผู้ต้องหา ที่ 1 ทำหน้าที่ซิ่งรถจักรยานยนต์ ได้รับเงินค่าจ้าง 130,000 บาท ผู้ต้องหาที่ 3 เป็นผู้ยิงผู้ตายโดยใช้ อาวุธปืนอโตเมติก ซึ่งผู้ต้องหาที่ 4 ได้นำมามอบให้ ได้รับค่าจ้าง 100,000 บาท สำหรับผู้ต้องหาที่ 2 และ 4 ทำหน้าที่เฝ้าติดตามนายแสงชัย โดยใช้รถยนต์เป็นพาหนะ ได้รับค่าจ้าง 70,000 และ 100,000 บาท ตามลำดับ

ผู้ต้องหาที่ 1 ได้จัดเตรียมหมวกกันน็อค เสื้อคลุม และสก๊อตเทปสีดำ เพื่อปิดแผ่นป้าย ทะเบียนรถ จนกระทั่งถึงเวลาเกิดเหตุ ผู้ต้องหาที่ 2 ซึ่งติดตามผู้ตายมาจาก อสมท. ได้พบรถของ ผู้ตายจอดอยู่บริเวณร้านถ่ายรูปใกล้ร้าน “ข้าวใหม่” จึงได้วิทย์แจ้งให้ผู้ต้องหาที่ 1 และ 3 ทราบ ผู้ต้องหาที่ 1 ได้ขับซิ่งรถจักรยานยนต์มาดูเห็นรถของผู้ตายจอดอยู่จริงขับเลยไปจอดที่เชิงสะพานบาง พุดห่างจากจุดที่จอดรถประมาณ 100 เมตร แล้วใช้สก๊อตเทปคาดปิดทับเลขทะเบียนรถจักรยานยนต์ ส่วนผู้ต้องหาที่ 2 และ 4 เฝ้าดูการเคลื่อนไหวอยู่ฝั่งตรงข้ามของรถผู้ตาย เมื่อผู้ตายขับรถออกไป ผู้ต้องหาที่ 1 ได้ขับซิ่งรถจักรยานยนต์ติดตามโดยมีผู้ต้องหาที่ 3 ซ้อนท้าย ส่วนผู้ต้องหาที่ 2 และ 4 ขับ รถยนต์กระบะติดตามไปต่างๆ

เมื่อมาถึงจุดเกิดเหตุ เป็นบริเวณเนินลูกระนาดบนพื้นถนน นางวัชรีย์ผู้ขับได้ชะลอ ความเร็วรถเพื่อข้ามลูกระนาด ผู้ต้องหาที่ 1 จึงซิ่งรถจักรยานยนต์แซงไปทางซ้ายเป็นโอกาสให้ผู้ต้องหา ที่ 3 ใช้อาวุธปืนยิงผู้ตาย 1 นัด เมื่อเตรียมยิงซ้ำปรากฏว่ากระสุนขัดลากล้องจึงไม่สามารถยิงซ้ำได้ แต่ นายแสงชัยก็ถึงแก่ความตาย จากนั้นได้แยกย้ายกันหลบหนีโดยผู้ต้องหาที่ 3 ได้สวมหมวกกันน็อคแล้ว ได้พากันแยกย้ายหลบหนีไป

หลังเกิดเหตุ ในวันที่ 12 เมษายน 2539 นายทวี พุทธจันทร์ ได้นำเงิน 40,000 บาท มามอบให้ผู้ต้องหาที่ 1 เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายและนัดหมายว่าจะจ่ายเงินกันอีก 2 ครั้ง และภายหลังได้จ่ายเงินอีก 2 ครั้ง คือ ที่สถานบิณฑังจังหวัดเชียงราย 2 แสนบาท และที่ร้านอาหารครัวเดิมอีก 2 แสนบาท หลังจากที่ได้หลบหนีไป ผู้ต้องหาที่ 4 ได้นำอาวุธปืนของกลางมาให้ผู้ต้องหาที่ 3 ดัดแปลงแก้ไข โดยทำการเปลี่ยนสภาพลำกล้องอาวุธปืนและเข้ทางชนวนให้ผิดไปจากเดิมเพื่อทำลายหลักฐาน ต่อมาผู้ชำนาญการกองพิสูจน์หลักฐานได้นำหัวกระสุนที่ผู้เชี่ยวชาญทดลองยิงและชี้ว่าไม่ตรงกันมาทำการตรวจพิสูจน์ใหม่อีกครั้งและสรุปออกมาว่าตรงกัน แม้ว่าจะไม่เหมือนกันทั้งหมดเพราะมีการปรับแต่งเกลียวปืนใหม่ แต่โดยรวมแล้วยืนยันว่าหัวกระสุนปืนตรงกับหัวกระสุนปืนในศพผู้ตายและยิงมาจากอาวุธปืนกระบอกเดียวกัน

สำหรับข้อเท็จจริงผู้บงการสั่งหารนายแสงชัยนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจชุดสืบสวนสอบสวนได้แบ่งกันทำสำนวนการสอบสวนออกเป็น 2 สำนวน โดยสำนวนแรก คือ คดีอาญาที่ 523/2539 เป็นการดำเนินคดีกับกลุ่มมือปืนที่รวมกันกระทำความผิดฐานร่วมกันฆ่านายแสงชัย และอีกสำนวนหนึ่งคือ คดีอาญาที่ 770/2539 เป็นการดำเนินคดีกับนายทวี พุทธจันทร์ ผู้บงการ ฐานใช้จ้างวานฆ่านายแสงชัย เนื่องจากพนักงานสอบสวนจะต้องใช้เวลาในการรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องว่ามีผู้ใดเป็นผู้จ้างวานหรือให้การสนับสนุนบ้าง และเพื่อให้ผู้ต้องหาที่เป็นกลุ่มมือปืนทั้ง 4 คน ซึ่งให้การรับสารภาพถูกศาลพิพากษาโทษไปก่อนแล้ว จึงจะสามารถนำมาใช้เป็นพยานบุคคลในคดีหลังได้

สำหรับคดีอาญาที่ 523/2539 ชุดพนักงานสอบสวนได้รวบรวมพยานหลักฐานทั้งหมดแล้วมีความเห็นควรสั่งฟ้องผู้ต้องหาทั้งสี่คนในข้อหา “ร่วมกันฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อน” ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 83, 289 (4) ประกอบความผิดตาม พรบ.อาวุธปืนฯ อีกส่วนหนึ่ง และต่อมาพนักงานอัยการจังหวัดนนทบุรีได้มีคำสั่งฟ้องผู้ต้องหาทั้งสี่คน ต่อศาลจังหวัดนนทบุรี ในข้อหาฉกรรจ์คือ ร่วมกันฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อน ระบุโทษหนักถึงขั้นประหารชีวิต แต่เนื่องจากผู้ต้องหาทั้งสี่คนให้การรับสารภาพอันเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาคดี ศาลจังหวัดนนทบุรีจึงลดโทษเหลือจำคุกตลอดชีวิต ตามคดีหมายเลขดำที่ 1027/2539 คดีหมายเลขแดงที่ 337 /2539 ลงวันที่ 30 พฤษภาคม 2539

ส่วนคดีอาญาที่ 770/2539 คือสำนวนที่นางอุบลกับนายทวี จ้างวานใช้ให้ผู้ต้องหาทั้งสี่คนฆ่านายแสงชัยโดยสำนวนนี้ได้สอบปากคำผู้ต้องหาทั้งสี่คนในฐานะพยานและอ้างถึงพยานหลักฐานจากสำนวนแรกด้วย นอกจากนี้ ยังใช้พยานหลักฐานการติดต่อของนายทวีกับผู้ต้องหาทั้งสี่คน หลักฐานการเงิน และเอกสารอื่นๆ โดยพนักงานสอบสวนได้สั่งฟ้องนายทวี และนางอุบล แต่ต่อมาอัยการสูงสุดสั่งไม่ฟ้องนางอุบลถึงแม้ว่าผู้ต้องหาในสำนวนแรกจะกลับคำให้การแต่ศาลก็เชื่อในพยานหลักฐานของพนักงานสอบสวน และเชื่อในคำให้การครั้งแรกในสำนวนแรกจึงพิพากษาลงโทษประหารชีวิตนายทวี ภายหลังปรากฏว่านางวัชรีย์ได้ยื่นฟ้องใหม่ เนื่องจากผู้ต้องหา คือ นายดำ กับพวก ได้เขียนจดหมายจากเรือนจำรับสารภาพว่าตัวเองได้รับว่าจ้างจากนายทวีกับนางอุบลให้มายิงนายแสง

ชัย แต่ระหว่างที่อยู่ในเรือนจำนายทวิและนางอุบลขอให้กลับคำให้การโดยจะให้เงินส่งเสียเลี้ยงดูครอบครัวตลอดไป แต่หลังจากศาลพิพากษาลงโทษนายทวิแล้ว นางอุบลกลับไม่ดูแลตามสัญญา นางวัชรจึงแจ้งให้พนักงานสอบสวนทราบและให้ยื่นฟ้องนางอุบลใหม่ โดยรื้อฟื้นคดีใหม่ เพราะมีพยานหลักฐานใหม่เพิ่มเติม แต่ระหว่างการดำเนินคดี นางอุบลถึงแก่ความตาย คดีอาญาจึงระงับไป (อรรถพล แซ่มสุวรรณวงศ์, 2545)

10. คดีฆาตกรรมครอบครัวบุญทวิ

พฤติการณ์แห่งคดี

เจ้าหน้าที่ตำรวจ สภ.อ.สิงหนคร จังหวัดสงขลา ได้รับแจ้งเหตุจากนางกิมอื่น บุญทวิ เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2540 เวลาประมาณ 6 นาฬิกา ว่าได้เดินไปที่บ้านบุตรชาย คือ นายประภาส บุญทวิ เพื่อไปตามหลานชายมารับประทานอาหาร และนางกิมอื่น ก็ได้พบเหตุฆาตกรรมสะเทือนขวัญ คือ นายประภาส ผู้เป็นบุตรชาย และหลานชายทั้งสามคนถูกแขวนคออยู่ในบ้านตนเอง พร้อมนางเจียมจิตรลูกสะใภ้ที่ถูกฆ่าตาย

แนวทางการสืบสวนสอบสวน

เจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุและพยานหลักฐานพบบ้านที่เกิดเหตุมีลักษณะเพิ่งสร้างใหม่ 2 ชั้น ก่ออิฐถือปูน เนื้อที่ประมาณ 1 ไร่ ด้านหลังเป็นสวนป่าไม้ไผ่ ส่วนภายในบ้านชั้นล่างเป็นห้องรับแขก ทางด้านขวามือบันไดขึ้นชั้นบนโดยมีราวบันไดตลอด ชั้นบนมี 3 ห้องนอน 1 ห้องน้ำ โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจพบพยานหลักฐานในบ้านดังกล่าว คือ พบศพจำนวน 4 ศพ ถูกแขวนคอโดยใช้ผ้าห่มฉีกเป็นทางยาวและผ้าขาวม้าผูกติดไว้กับราวบันได ภายหลังทราบว่า เป็นนายประภาสและบุตรชาย 3 คน โดยศพนายประภาสถูกจับมัดมือไขว้หลัง และแต่ละศพยังมีสายไฟฟ้าและลวดทองแดงผูกที่ข้อเท้า ทุกศพที่ถูกจับแขวนคอมีรอยปัสสาวะราดที่กางเกงและหยดลงมาที่พื้นบ้าน เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ขึ้นไปในห้องนอนชั้นบนพบศพนางเจียมจิตร ภรรยา นายประภาสถูกฆ่าตายนอนอยู่บนเตียง สภาพศพนอนคว่ำหน้า คอขาดอยู่บนเหล็กปลายเตียงที่ศีรษะมีบาดแผลถูกทำร้ายมีโลหิตไหลหยดที่พื้นห้อง โดยนางเจียมจิตรถูกคนร้ายใช้ผ้าและเนคไทรัดคอ และใช้เชือกผูกรองเท้าสีดำ ผูกที่ขาทั้งสองข้าง แต่เชือกผูกรองเท้ามีรอยตัดขาดออกจากกัน ภายในห้องนอนที่ใช้เป็นห้องเก็บเสื้อผ้าชั้นบนซึ่งติดกับห้องน้ำพบเศษสายไฟฟ้าที่ถูกตัดและปอกเปลือกออกเหลือแต่ลวดทองแดงอยู่ที่พื้นห้อง พบพัดลมตัวเล็กตั้งอยู่ที่พื้นมีสายไฟพัดลมถูกตัดขาด ฯลฯ

เนื่องจากพฤติการณ์ของคนร้ายกระทำด้วยความโหดร้ายทารุณ ไม่ละเว้นชีวิตแม้เป็นเด็กและผู้หญิง เบื้องต้นเจ้าหน้าที่ตำรวจจึงได้ตั้งประเด็นการสืบสวนว่าคนรายน่าจะมีไม่ต่ำกว่า 2 คน และมีความประสงค์ต้องการฆ่าล้างแค้นนายประภาสผู้ตาย เนื่องจากมีสาเหตุขัดแย้งกัน ดังนั้น

คนร้ายจึงฆ่ายกครัวทั้ง 5 ศพ เพื่อเป็นการฆ่าปิดปาก กันไม่ให้เป็นพยานอาจมีการเอาทรัพย์สินไปเพื่ออำพรางคดี แต่อย่างไรก็ตามก็ยังคงตั้งประเด็นในเรื่องการประสงค์ต่อทรัพย์สินไว้ด้วยเช่นกัน

เนื่องจากคดีดังกล่าว เป็นคดีอุกฉกรรจ์สะเทือนขวัญ คนร้ายมีพฤติการณ์ประหนึ่งว่าเป็นการล้างแค้นและเป็นที่น่าสนใจของสื่อและประชาชนทั่วไป กรมตำรวจจึงได้แต่งตั้งชุดพนักงานสืบสวนสอบสวน เข้าร่วมคลี่คลายคดี นอกจากนี้ผู้ว่าราชการจังหวัดยังมีคำสั่งพิเศษ ให้นายอำเภอสิงหนคร แจ้งข้อมูลเกี่ยวกับคดีแก่พนักงานสอบสวนอีกด้วย

คดีนี้ เจ้าหน้าที่ตำรวจได้สืบสวนถึงประเด็นสาเหตุว่าผู้ตายจะมีสาเหตุโกรธเคืองกับบุคคลใดหรือไม่ในทุกประเด็น แต่พบว่าผู้ตายเป็นผู้มีความประพฤติเรียบร้อยเป็นที่รักใคร่ของชุมชน ไม่มีสาเหตุขัดแย้งกับผู้ใด จนเป็นประเด็นที่นำไปสู่การฆาตกรรมซึ่งสอดคล้องกับคำให้การของพยานบุคคลที่ให้การยืนยันความประพฤติของผู้ตาย ดังนั้น จึงเชื่อได้ว่าสาเหตุที่เป็นประเด็นที่นำไปสู่การฆาตกรรมมาจากคนร้ายประสงค์ต่อทรัพย์สิน เพราะมีร่องรอยการรื้อค้นทรัพย์สินภายในบ้านที่เกิดเหตุ

จนกระทั่งต่อมาเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ร่วมกันจับกุมผู้ต้องหา 2 คน คือ นายเรืองศักดิ์ ทองกุล อายุ 22 ปี ผู้ต้องหาที่ 1 และนายสงกรานต์ แก้วอุบล อายุ 19 ปี ผู้ต้องหาที่ 2 โดยได้รับข้อมูลจาก พ.ต.ท.เกียรติ ชันหาญศึก ว่าหลังเกิดเหตุ ได้ทราบเหตุการณ์ในคดีนี้จากสื่อมวลชน และได้สืบสวนหาข่าวจนทราบว่านายเรืองศักดิ์ได้นำของกลางประเภทพระเครื่อง สร้อยข้อมือ ต่างหู และอื่นๆ ไปขายให้คนที่อยู่ในหมู่บ้านนั้น โดยบอกว่าเป็นทรัพย์สินที่ปล้นมาจากอำเภอสิงหนคร พ.ต.ท.เกียรติ จึงนำข้อมูลดังกล่าวแจ้งให้พนักงานสอบสวน สภ.อ.สิงหนคร ทราบและนำไปสู่การจับกุมผู้ต้องหาดังกล่าว และได้ติดตามเพื่อนำของกลางมาให้พยานซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิดกับผู้ตาย ตลอดจนพระภิกษุที่เคยมอบเครื่องพระให้กับนายประภาสผู้ตายทำการตรวจสอบและได้รับการยืนยันว่าทรัพย์สินดังกล่าวเป็นของผู้ตายจริง จากการสอบสวนผู้ต้องหาทั้งสองได้ให้การรับสารภาพและนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพได้อย่างถูกต้องตามคำให้การที่รับสารภาพต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ

สรุปผลการสอบสวนและคำพิพากษา

คดีนี้ พนักงานสอบสวน สภ.อ.สิงหนคร ได้รวบรวมพยานหลักฐานและสรุปสำนวนการสอบสวนให้ความเห็นควรสั่งฟ้องผู้ต้องหาที่ 1 และผู้ต้องหาที่ 2 ในความผิดฐาน “ร่วมกันฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาและไตร่ตรองไว้ก่อนโดยทรมานและทารุณโหดร้าย ร่วมกันชิงทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย โดยมีและใช้อาวุธ โดยใช้อาวุธในการกระทำความผิดและหลบหนีเพื่อพาทรัพย์สินนั้นไปหรือรับของโจร ร่วมกันมีอาวุธปืนและเครื่องกระสุนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต พกพาอาวุธปืนเข้าไปในเมือง หมู่บ้าน หรือสาธารณะโดยไม่มีเหตุอันสมควร จำเป็นและเร่งด่วน ไม่มีใบอนุญาตให้พาอาวุธปืนติดตัว”

ต่อมาพนักงานอัยการได้ยื่นฟ้องต่อศาลจังหวัดสงขลาโดยสรุปข้อเท็จจริงได้ว่า จำเลยที่ 1 และจำเลยที่ 2 ได้ร่วมกันเข้าไปในเรือนอันเป็นเคหะสถานที่อยู่อาศัยของนายประภาส และนางเจียมจิตร ซึ่งเป็นสามีภริยากันโดยไม่ได้รับอนุญาตและโดยไม่มีเหตุอันสมควร แล้วร่วมกันชิงเอาทรัพย์สินซึ่งเป็นเครื่องพระ แหวน ต่างหู สร้อยและอัญมณีต่างๆ รวม 26 รายการ เป็นเงิน 12,830 บาท โดยใช้อาวุธปืนจี้ บังคับขู่ขู่ขู่ และใช้กำลังกายจับมัดมัดมัดเท้ามัดปากและขังตัวนายประภาส และนางเจียมจิตรและบุตรทั้งสาม ทั้งนี้ เพื่อความสะดวกแก่การชิงทรัพย์ ให้ยื่นให้ซึ่งทรัพย์ ยึดถือเอาทรัพย์นั้นไว้ ภายหลังที่จำเลยทั้งสองชิงทรัพย์ดังกล่าวไปแล้ว จำเลยทั้งสองเชื่อว่าผู้ตายมีเงินมากกว่าที่ผู้ตายชิงเอาไปได้ จึงขู่บังคับให้นางเจียมจิตรบอกที่เก็บสมุดเงินฝากธนาคารแต่ปรากฏว่าไม่มีเงินในบัญชี จำเลยทั้งสองจึงใช้ไม้กลมขนาดกว้างประมาณ 2 นิ้ว ยาวประมาณครึ่งเมตรกดที่ลำคอนางเจียมจิตรโดยมีเจตนาฆ่า แต่นางเจียมจิตรไม่ถึงแก่ความตาย จำเลยทั้งสองจึงใช้เนคไทรัดคอ ใช้มือบีบลูกกระเดือกและจับศีรษะกระแทกกับเหล็กขอบเตียงอันเป็นการร่วมกันฆ่าโดยทารุณโหดร้ายและเพื่อปกปิดความผิดฐานชิงทรัพย์เป็นเหตุให้นางเจียมจิตรถึงแก่ความตาย ในการชิงทรัพย์นี้ จำเลยทั้งสองใช้จักรยานยนต์เป็นยานพาหนะพาทรัพย์นั้นไปและเพื่อให้พ้นจากการจับกุม ภายหลังที่จำเลยทั้งสองฆ่านางเจียมจิตรแล้ว จึงร่วมกันใช้ผ้าผูกคอนายประภาสและบุตรชายทั้งสาม และผูกปลายผ้าอีกข้างหนึ่งไว้กับราวบันได จำเลยทั้งสองถีบและผลักนายประภาสห้อยแขวนอยู่กับราวบันได แล้วจับบุตรชายทั้งสามมาห้อยแขวนคอโดยลงไปที่ละคนเป็นเหตุให้นายประภาสและบุตรชายทั้งสามคนสมองขาดอากาศ คอหัก สมองขาดเลือด และกระดูกคอเคลื่อนถึงแก่ความตาย

ศาลจังหวัดสงขลาพิจารณาแล้วเห็นว่าพฤติการณ์ในการฆ่าของนายประภาสและบุตรทั้งสามคนเป็นการกระทำทารุณโหดร้าย ซึ่งปรากฏในคำพิพากษาดังนี้ “....แต่การที่จำเลยทั้งสองฆ่านายประภาสและบุตรทั้งสามโดยวิธีผูกคอแต่ละคนเรียงกัน ซึ่งเห็นได้ว่าจะฆ่านายประภาส และบุตรทั้งสามในเวลาพร้อมๆ กัน นายประภาสหรือบุตรแต่ละคนซึ่งถูกฆ่าในลำดับที่ 2 ที่ 3 และลำดับสุดท้ายย่อมเห็นเหตุการณ์ที่บิดาของตน หรือบุตรเล็กๆ ของตน พี่น้องของตนถูกคนร้ายข่มเหง จับผูกแขวนคอ ต้องตื่นตระหนกทราบดีว่าจะถึงแก่ความตายไปต่อหน้าต่อตาอันเป็นความรู้สึกที่ทุกข์ทรมานจิตใจสุดแสนสาหัสอย่างหาที่เปรียบมิได้....พฤติการณ์ที่จำเลยทั้งสองฆ่านายประภาสและบุตรทั้งสามด้วยวิธีการดังกล่าว จึงเห็นได้ว่าเป็นการกระทำที่ขัดต่อศีลธรรมและมโนธรรมที่มีอยู่ในจิตใจมนุษย์อย่างร้ายแรง ยากที่ปุถุชนทั่วไปจะทนดูเหตุการณ์หรือรับทราบเหตุการณ์อย่างนี้ โดยไม่รู้สึกสะทกสะท้าน การที่จำเลยทั้งสองกระทำต่อนายประภาสและบุตรทั้งสามได้ถึงเพียงนี้ แสดงให้เห็นชัดว่าจำเลยทั้งสองมีจิตใจที่โหดเหี้ยมอำมหิตเป็นที่สุด การกระทำของจำเลยทั้งสองถือได้ว่าเป็นการฆ่าโดยการกระทำทารุณโหดร้าย....” จึงพิพากษาให้จำเลยทั้งสองมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 289 (5), (7), 339 วรรคท้าย ประกอบมาตรา 83 และ พ.ร.บ.อาวุธปืน มาตรา 7, 8 ทวิ วรรคหนึ่ง มาตรา 72 วรรคหนึ่ง มาตรา 72 ทวิ วรรคสอง วรรคท้าย ฐานร่วมกันชิงทรัพย์ เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่

ความตาย ร่วมกันฆ่าผู้อื่นโดยกระทำทารุณโหดร้ายและเพื่อปกปิดความผิดอื่นของตน และร่วมกันมีอาวุธปืนไม่มีทะเบียนและมีเครื่องกระสุนปืนไว้ในความครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต ให้ประหารชีวิตจำเลยที่ 1 และจำคุกจำเลยที่ 2 ตลอดชีวิต

เมื่อคดีมาสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์ ได้พิจารณาแล้ว “...ที่ศาลชั้นต้นลงโทษจำเลย โดยไม่ลดโทษให้จำเลยที่ 1 นั้น เห็นว่าจำเลยที่ 1 ถูกเจ้าพนักงานตำรวจจับได้พร้อมของกลางหลาย รายการ จำเลยที่ 1 ให้การรับสารภาพเพราะจำนนต่อหลักฐาน นอกจากนี้ คำรับสารภาพของจำเลยที่ 1 ในชั้นจับกุมและในชั้นสอบสวนไม่ได้เป็นประโยชน์แก่การพิจารณาจึงไม่มีเหตุบรรเทาโทษ ศาลชั้นต้นไม่ลดโทษให้จำเลยที่ 1 และให้ลงโทษประหารชีวิตจำเลยที่ 1 ให้ลงโทษจำคุก จำเลยที่ 2 ตลอดชีวิตชอบแล้ว ศาลอุทธรณ์เห็นพ้องด้วย อุทธรณ์ของจำเลยทั้งสองฟังไม่ขึ้นทุกข้อ”

แต่ในที่สุดเมื่อคดีขึ้นสู่ศาลฎีกา พิจารณาแล้วเห็นว่า “...คำรับสารภาพของจำเลยที่ 1 ในชั้นจับกุมและชั้นสอบสวนเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษ ศาลควรลดโทษให้จำเลยที่ 1 นั้น เป็นว่าแม้พฤติการณ์แห่งคดีนี้จะเป็นที่สะเทือนขวัญของประชาชนอย่างยิ่ง แต่เมื่อโจทก์และโจทก์ร่วมไม่มีประจักษ์พยานรู้เห็นแต่มีพยานแวดล้อม หากไม่มีคำรับสารภาพในชั้นจับกุมและชั้นสอบสวนอาจลงโทษจำเลย 1 ไม่ได้ ดังนั้นจะถือว่าจำเลยที่ 1 รับสารภาพเพราะจำนนต่อหลักฐานหาได้ไม่ แต่เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 178 ที่ศาลล่างพิพากษามานั้นศาลไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาจำเลยที่ 1 ฟังขึ้นบางส่วน...” ต่อมาท้ายที่สุดศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาฎีกาที่ 3658/2542 เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2542 ให้จำคุกจำเลยทั้งสองตลอดชีวิต (อรรถพล แซ่มสุวรรณวงศ์, 2545)

11. คดีฆาตกรรมนางสาวเจนจิรา พลอยอ่องนศรี

พฤติการณ์แห่งคดี

นางสาวเจนจิรา พลอยอ่องนศรี นักศึกษาชั้นปี 5 คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามธิบดี คบหาอยู่กับนายเสริม สาครราษฎร์ ซึ่งสำเร็จการศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ สาขาคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ปี 2539 และได้สอบเข้าศึกษาต่อคณะแพทยศาสตร์อีกสาขาหนึ่ง ขณะเรียนชั้นปี 2 รู้จักกับนางสาวเจนจิรา ตั้งแต่เมื่อครั้งที่ศึกษาอยู่จุฬาฯ นายเสริมเคยขับรถมาส่งนางสาวเจนจิราที่บ้านพักหลายครั้ง อีกทั้งได้โทรศัพท์มาพูดคุยอยู่เป็นประจำ นางสาวเจนจิราได้เคยปรารภกับมารดาและน้าสาวว่า นายเสริมได้มาตามตื้อและตนก็อยากเลิกคบหากับนายเสริม ในฐานะคนรัก มารดาให้คำแนะนำว่าควรใช้ชีวิตค่อยเป็นค่อยไปเพราะเกรงว่าอาจจะเกิดอันตรายกับนางสาวเจนจิราได้ จนกระทั่งต่อมาเมื่อวันที่ 28 มกราคม 2541 นายสมคิด พลอยอ่องนศรีได้รับการติดต่อทางโทรศัพท์จากนางสุดาอติตกรยว่าบุตรสาวได้หายไปจากบ้านพักตั้งแต่วันที่ 26 มกราคม 2541 พร้อมด้วยรถยนต์ นายสมคิดได้สอบถามเพื่อนและคนใกล้ชิดแต่ไม่มีผู้ใดทราบเรื่องการหายตัว

ไปของนางสาวเจนจิราแต่อย่างใด แต่บุคคลที่นายสมคิดสงสัยมากที่สุด คือ นายเสริม ที่มาหลงรักนางสาวเจนจิรา จึงไปแจ้งความที่ สน.พญาไท เพื่อทำการสอบสวนพบว่ามิพิรุช แต่ไม่มีหลักฐานเกี่ยวกับการหายตัวไปของนางสาวเจนจิรา แม้ว่าจะไปตรวจค้นที่ห้องพักของนายเสริมที่อาคาร พี.เอส.เฮาส์ ถนนเพชรบุรี ก็ไม่พบสิ่งผิดปกติเช่นกัน ซึ่งในขั้นนี้เข้าใจว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจคงจะเข้าไปตรวจค้นเพียงเพื่อหาตัวนางสาวเจนจิราซึ่งหายไป แต่ไม่ได้ทำการตรวจสถานที่ดังกล่าวอย่างละเอียด

แนวทางการสืบสวนสอบสวน

เมื่อนายสมคิดบิดาของนางสาวเจนจิราแจ้งความว่าบุตรสาวของตนหายตัวไป ซึ่งดูเหมือนจะเป็นคดีคนหายธรรมดาที่เจ้าหน้าที่ตำรวจรับแจ้งอยู่เป็นประจำอยู่แล้ว แต่นางสาวเจนจิราเป็นนักศึกษาแพทยศาสตร์ซึ่งการดำเนินชีวิตย่อมอยู่กรอบระเบียบที่ต้องไปศึกษาเป็นประจำทุกวัน เบื้องต้นถึงแม้ว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจจะพบพิรุชของนายเสริมซึ่งมาหลงรักผู้ตายแต่ก็ยังไม่สามารถดำเนินการใดๆ ได้ เนื่องจากขาดพยานหลักฐานแต่ก็ยังพุ่งเป้าไปที่นายเสริมอยู่ เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2541 เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงได้นำนายเสริมไปเข้าเครื่องจับเท็จที่กองพิสูจน์หลักฐาน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผลปรากฏว่านายเสริมให้การเท็จ

ทีมสืบสวนได้เฝ้าสะกดรอยติดตามความเคลื่อนไหวของนายเสริมเป็นเวลาแรมเดือนมีเหตุที่น่าเชื่อได้ว่านายเสริมน่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการหายตัวไปของนางสาวเจนจิราโดยได้รับข้อมูลบางส่วนจากเพื่อนของนายเสริม ดังนั้นวันที่ 5 มกราคม 2541 ทีมสืบสวนจึงได้นำตัวนายเสริมจากที่พักมาสอบสวนจนในที่สุดนายเสริมให้การรับสารภาพว่าเป็นผู้ลงมือฆ่านางสาวเจนจิรา จากนั้นได้บันทึกปากค่านายเสริมไว้และส่งตัวไปให้พนักงานสอบสวน สน.พญาไท ดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป

คำให้การรับสารภาพของผู้ต้องหา ครั้งที่ 1 นายเสริมผู้ต้องหาให้การว่าเมื่อวันที่ 26 มกราคม 2541 ได้นัดพบกับนางสาวเจนจิราที่คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลและได้พากันไปที่ศูนย์การค้าเวสต์เทรตเซ็นเตอร์ด้วยรถยนต์ผู้ตาย หลังจากรับประทานอาหารเสร็จแล้ว ขณะที่อยู่ในรถยนต์ของผู้ตายได้มีปากเสียงเรื่องคนรักใหม่ของผู้ตาย ผู้ต้องหาจึงใช้มือบีบคอผู้ตายจนหมดสติแล้วได้ผลักผู้ตายไปที่พื้นของเบาะนั่งด้านหลังแล้วพาร่างผู้ตายไปที่โรงแรม 99 ถนนพญาไท เข้าพักค้างคืนที่ห้องพักเลขที่ 156 แล้วใช้มีดฆ่าแหล่ร่างกายเอาเนื้อออกจากกระดูกหันเป็นชิ้นเล็กๆ ใส่ลงในชักโครกของห้องพักดังกล่าว

ในระหว่างดำเนินการอยู่ใกล้ชักโครกต้น ผู้ต้องหาได้ออกไปซื้อบิ๊มชักโครก แปรงขัดห้องน้ำ และน้ำยาล้างห้องน้ำแล้วเข้าไปฆ่าแหล่ร่างผู้ตายต่อจนเสร็จ ส่วนกระดูกและกะโหลกศีรษะได้นำใส่ถุงพลาสติกสีดำจำนวน 3-4 ถุงไปทิ้งที่แม่น้ำบางปะกง และได้นำทรัพย์สินและสิ่งของผู้ตายใส่ท้ายกระบะรถยนต์ของผู้ต้องหา แล้วจึงขับรถไปจอดที่หมู่บ้านเมืองทองธานี โดยไม่ลือคประตู่หน้าคนขับไว้และนำลูกกุญแจรถไว้ในรถข้างเบาะเพื่อจะให้มีคนมาพบและลักเอารถคันดังกล่าวไปเป็นการเบี่ยงเบนคดี

หลังจากได้รับข้อมูลจากคำรับสารภาพของนายเสริม ทีมสืบสวนพร้อมด้วยพนักงานสอบสวนและนายสมคิดบิดาผู้ตาย ได้ไปที่เมืองทองธานี ณ บริเวณที่ผู้ต้องหารับสารภาพว่านำรถผู้ตายไปทิ้งไว้ ปรากฏว่าพบรถคันดังกล่าวจริง จากการตรวจสอบรถดังกล่าว พบคราบเลือดที่กระโปรงท้ายรถแต่ยังไม่ทราบว่าเป็นคราบโลหิตของใคร บิดามารดาผู้ตายจึงเดินทางไปพบแพทย์หญิงพรทิพย์ หัวหน้าหน่วยนิติเวช โรงพยาบาลรามาริบัติ และเป็นอาจารย์ของผู้ตาย เพื่อทำการเจาะเลือดหาสารพันธุกรรม (DNA) เปรียบเทียบคราบเลือดที่ตรวจพบจากกระโปรงท้ายรถ พบว่าเป็นของนางเจนจิรา

เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ไปตรวจสอบที่โรงแรม99 ตามที่นายเสริมให้การ แต่ไม่มีพนักงานหรือบุคคลใดยืนยันว่านายเสริมพานางสาวเจนจิรามาพัก และเมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ทำการตรวจสอบรอยโลหิตในห้องน้ำแต่ไม่พบ ได้ทำการทุบโถส้วมออกและดูถึงส้วมของห้องพักดังกล่าวออกมาตรวจสอบก็ไม่พบรอยเลือดหรือชิ้นส่วนของศพจากสถานที่ดังกล่าว

คำให้การรับสารภาพ ครั้งที่ 2 ผู้ต้องหาให้การว่าได้ปิดบังข้อเท็จจริงบางส่วนไว้ โดยให้การเพิ่มเติมว่าในวันเกิดเหตุนายเสริมได้พาผู้ตายมาที่ห้องพัก ที่อพาร์ทเมนต์ถนนเพชรบุรี โดยตกลงกันว่าจะให้ผู้ตายช่วยติววิชาตรีวิทยาให้ ต่อมาผู้ตายได้ทะเลาะกับตนเรื่องผู้ตายไปมีคนรักใหม่ ผู้ตายจะกลับไปเรียนหนังสือต่อที่โรงพยาบาลรามาริบัติ นายเสริมจึงใช้มือบีบคอผู้ตายกดลงบนเตียงจนผู้ตายแน่นิ่งไป จากนั้นจึงได้ชำแหละศพของผู้ตาย ส่วนรายละเอียดอื่นเป็นไปตามคำให้การรับสารภาพครั้งแรก เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงได้เข้าตรวจสอบข้อเท็จจริงจากสถานที่ใหม่ และในที่สุดก็พบชิ้นส่วนของศพ ชิ้นเนื้อ หนังสือระจันจำนวนมากในถังเกรอะที่อพาร์ทเมนต์ ภายหลังจากการตรวจพิสูจน์ได้ยืนยันว่าเป็นชิ้นเนื้อของผู้ตาย

เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2541 หลังจากนางสาวเจนจิราหายตัวไปได้ 2 วัน เจ้าหน้าที่ตำรวจ สภต.แสนภูดาฯ จังหวัดฉะเชิงเทราได้รับแจ้งจากชาวบ้านที่นั้งตกลาริมแม่น้ำบางปะกงว่าพบกะโหลกศีรษะมนุษย์ลอยอยู่ในน้ำ เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจมาถึงที่เกิดเหตุก็พบศีรษะมนุษย์ หนังสือศีรษะไม่มีผม ไม่มีใบหู ผิวหนังบริเวณใบหน้าถูกทำลายลอกออกไป มีเนื้อติดอยู่ที่บริเวณลำคอ ศีรษะดังกล่าวลอยติดค้างอยู่ที่คานตอม่อของเขื่อนกั้นดินริมแม่น้ำบางปะกง จึงได้ถ่ายภาพทำบันทึกตรวจสถานที่เกิดเหตุและบริเวณใกล้เคียง ไม่พบการต่อสู้ จึงเชื่อว่าน่าจะถูกฆ่าจากที่อื่นแล้วนำมาทิ้งที่แม่น้ำบางปะกง จากนั้นจึงได้นำศีรษะดังกล่าวส่งมายังสถาบันนิติเวชฯ

ผลการตรวจศีรษะดังกล่าว ในเบื้องต้นยังไม่ทราบว่าเป็นศีรษะของผู้ใด แต่สันนิษฐานว่าเป็นกะโหลกมนุษย์เพศหญิง สถาบันนิติเวชจัดการทำความสะอาดศีรษะดังกล่าวจนเหลือแต่กะโหลกศีรษะที่พบ 2 รอย คือ รอยกระสุนเข้าและรอยกระสุนออกที่กะโหลกศีรษะดังกล่าวและได้นำภาพถ่ายของนางสาวเจนจิรามาเปรียบเทียบกับภาพถ่ายเชิงซ้อน ปรากฏว่าไม่ปฏิเสธภาพถ่าย อีกทั้งนางสุดา ยังได้นำหลักฐานประวัติการทำฟันมาเปรียบเทียบกับปรากฏว่าตรงกับฟันของกะโหลกศีรษะที่พบ และการตรวจสารพันธุกรรมและดีเอ็นเอของกะโหลกศีรษะเปรียบเทียบกับดีเอ็นเอของบิดามารดาผู้ตาย

ปรากฏว่าตรงกัน กะโหลกศีรษะเป็นของนางสาวเจนจิราผู้ตาย ทำให้คดีนี้ได้พยานหลักฐานสำคัญแล้ว อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อสงสัยว่ากระสุนที่กะโหลกศีรษะขัดแย้งกับคำให้การของนายเสริมผู้ต้องหาที่ให้การว่าใช้มือบีบคอจนถึงแก่ความตาย จึงได้นำนายเสริมมาสอบสวนเพิ่มเติม

คำให้การรับสารภาพ ครั้งที่ 3 จากการพบกะโหลกศีรษะของนางสาวเจนจิราและรอยกระสุนปืนที่กะโหลกศีรษะ นายเสริมให้การเพิ่มเติมใหม่ว่าในช่วงที่ผู้ตายเข้าห้องน้ำ นายเสริมได้ถืออาวุธปืนดักรออยู่ที่ปากประตูห้องน้ำโดยเป็นอาวุธปืนขนาด .38 ซึ่งเป็นของปู่ที่เสียชีวิตแล้ว เมื่อผู้ตายออกมาจากห้องน้ำ นายเสริมได้ใช้มือลือคที่คอผู้ตายและได้นำอาวุธปืนจ่อที่ขมับด้านซ้ายพร้อมเหนี่ยวไกปืนยิง 1 นัด จากนั้นได้นำผู้ตายไปในห้องน้ำ ปลดทรัพย์สินออก แล้วใช้มีดฆ่าแหละ นำเอาผ้าปูที่นอนมาปูพื้นที่ด้านหน้าห้องน้ำ เมื่อเดินออกมาหน้าห้องน้ำจะได้ซับเลือดที่ติดมา สำหรับศีรษะของผู้ตาย หลังจากที่ได้ตัดศีรษะที่บริเวณลำคอแล้ว ผู้ต้องหาได้ตัดผม ใช้มีดเลาะตามแนวไรผม เลาะหนังศีรษะออก ถลกจากด้านไปด้านหลัง ฉีกหนัง กัดที่มุมปากทั้งสองข้าง เลาะหนังบริเวณใบหน้า และได้เลาะใบหูทั้งสองข้างออกด้วย ใช้มีดคว้านลูกตาทั้งสองข้างออก เนื่องจากเกรงว่าจะมีผู้จดจำใบหน้าผู้ตายได้เมื่อนำกะโหลกไปทิ้ง นอกจากนี้ ยังใช้มีดผ่าเอาหัวกระสุนออก ในการนำชิ้นเนื้อไปทิ้งนั้น นายเสริมได้หันเป็นชิ้นเล็กๆ และทิ้งลงชักโครก ส่วนกระดุกและศีรษะซึ่งมีชิ้นใหญ่ เสื้อผ้า ผ้าปูที่นอน เป็นอนเลียด ได้ใส่ถุงดำ 3-4 ถุง และนำชิ้นรูดผู้ตายและขนไปทิ้งลงในแม่น้ำบางปะกงบริเวณกลางสะพาน พร้อมอาวุธมีด แล้วได้นำอาวุธปืนพร้อมกระสุนที่ยังไม่ได้ยิงอีก 5 นัดไปซุกซ่อนไว้หลังบ้าน อีกทั้งยังนำปลอกกระสุนปืนและหัวกระสุนปืนไปทิ้งบริเวณท่อระบายน้ำถนนสุขุมวิท จังหวัดชลบุรี ต่อมาในวันที่ 30 มกราคม 2541 นายเสริมได้เผาเสื้อผ้าของผู้ตายที่เป็นอนเลียด ผ้าปูที่นอน และเสื้อผ้าของนายเสริมที่เป็นอนเลียดไปเผาหลังห้องพัก ขณะเผามีบุคคลได้ห้ามปรามเพราะเกรงว่าไฟจะไหม้บ้านแต่นายเสริมไม่ฟัง นายเสริมได้เอาขี้เถ้าใส่ถุงตลอดจนเสื้อผ้าที่ยังใหม่ไม่หมดใส่ถุงทิ้งแม่น้ำบางปะกง

นายเสริมให้การด้วยว่าที่ได้ให้การไม่ตรงกับข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่ปรากฏ เนื่องจากในช่วงที่ถูกจับกุมครั้งแรกเกรงว่าจะถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจทำร้าย จึงได้รับสารภาพเพื่อประสงค์ให้พนักงานสอบสวนหลงประเด็นในการกระทำความผิดของผู้ต้องหาและปกปิดเรื่องการใช้อาวุธปืน ยิ่งเพราะเกรงว่ามารดาของนายเสริมจะต้องมารับผิดชอบด้วยเพราะอาวุธปืนที่ใช้เป็นของปู่ นายเสริมที่ถึงแก่กรรมแล้ว จากนั้นในวันที่ 10 มีนาคม 2541 เจ้าหน้าที่ตำรวจได้นำหมายค้นของศาลจังหวัดชลบุรีไปการตรวจค้นที่บ้านพักของนายเสริมและมารดา ผลการตรวจค้นได้พบและยึดอาวุธปืนที่ใช้ยิงนางสาวเจนจิรา และต่อมาในวันที่ 11 มีนาคม 2541 เจ้าหน้าที่ตำรวจได้นำนายเสริมไปทำตรวจหาปลอกกระสุนและหัวกระสุนปืนตามที่รับสารภาพว่าได้นำไปทิ้งที่ท่อระบายน้ำหน้าบ้านซึ่งได้พบหัวกระสุนปืนจำนวน 1 หัวและปลอกกระสุนปืนขนาด .38 จำนวน 3 ปลอก นอกจากนี้ ตำรวจยังได้ตรวจพบว่าบริเวณที่พื้นซีเมนต์ข้างปั๊บน้ำล้างส้วมที่นายเสริมใช้เผาทำลายหลักฐาน ยังพบคราบเลือดซึ่ง

เป็นของนางสาวเจนจิราอยู่ด้วย โดยคราบเลือดดังกล่าวได้ติดอยู่กับเสื้อผ้าหรือเศษผ้าปูที่นอนซึ่งนายเสริมได้กองไว้ข้างๆ ปีก่อนทำการเผา

ในขณะที่คดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาล นายเสริมให้การปฏิเสธตลอดข้อกล่าวหาโดยกลับคำให้การในชั้นสอบสวนทั้งหมด จึงต้องทำการสืบพยานฝ่ายโจทก์และฝ่ายจำเลยตามกระบวนการยุติธรรม ในวันศุกร์ที่ 25 กันยายน 2542 ก่อนที่ฝ่ายโจทก์จะสืบพนักงานสอบสวนเป็นพยานปากสุดท้ายในวันจันทร์ที่ 28 กันยายน 2542 เจ้าหน้าที่ตำรวจก็ได้ตรวจพบทรัพย์สินของนางสาวเจนจิรา จำนวนหลายรายการ เช่น เครื่องเล่นซีดี เพจเจอร์ นาฬิกาข้อมือ ปอยผมจำนวน 19 มัด ฯลฯ ที่นายเสริมให้การว่านำไปทิ้ง แต่ความจริงนำไปซุกซ่อนไว้บนเพดานบ้านบิดาของเพื่อนนายเสริมย่านบางพลัดซึ่งนายเสริมมีความสนิทสนมสามารถเข้าไปในบ้านได้ตลอด เมื่อบิดาและมารดาของนางสาวเจนจิราเป็นทรัพย์สินดังกล่าวก็ยืนยันว่าเป็นทรัพย์สินของบุตรสาว ส่วนสาเหตุที่พบก็เป็นเรื่องแปลก เนื่องจากเจ้าของบ้านได้แจ้งตำรวจให้มาช่วยจับงูเหลือมที่เข้ามาอาศัยอยู่บนเพดานบ้าน เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ 191 ได้รับแจ้งและขึ้นไปจับงูเหลือมก็ได้พบทรัพย์สินดังกล่าว ซึ่งต่อมาประสานกับ สน.พญาไท ให้มารับสิ่งของเหล่านั้นเป็นพยานประกอบคดี พนักงานสอบสวนได้ส่งปอยผมทั้ง 19 มัดซึ่งมีเส้นผมที่ระบุหมายเลข 11 เขียนตัวอักษรว่า “PUI” หรือ “ปุย” ซึ่งเป็นชื่อเล่นของนางสาวเจนจิรา ไปตรวจเปรียบเทียบกับเส้นผมที่เก็บได้จากห้องพักของนางสาวเจนจิรา ปรากฏว่ามีความคล้ายคลึงกัน จึงทำให้นายเสริมแถลงรับสารภาพกลางศาลเมื่อวันที่ 28 กันยายน 2542

สรุปผลการสอบสวนและคำพิพากษา

คดีนี้ จากการสอบสวนสรุปข้อเท็จจริงได้ว่า ตามวันเวลาเกิดเหตุนายเสริมผู้ต้องหาได้ใช้อาวุธปืนของกลางยิงนางสาวเจนจิราซึ่งเป็นคนรัก 1 นัดในห้องน้ำภายในห้องพักพี.เอส.เฮาส์ ซอยเพชรบุรี ที่ขมับซ้าย เนื่องจากแค้นที่ผู้ตายกำลังจะตีตัวจากไปมีคนรักใหม่ จากนั้นได้ดำเนินการใช้มีดฆ่าแหล่และเฉือนอวัยวะในร่างกายของผู้ตายออกเป็นชิ้นๆ แล้วนำชิ้นเนื้อ อวัยวะภายในของผู้ตายทิ้งลงในโถส้วมเพื่อปิดบังการตาย รวมทั้งได้นำศิระษะ แขน ขา และกระดูกส่วนต่างๆ ของผู้ตายไปโยนทิ้งที่แม่น้ำบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จากนั้นผู้ต้องหาได้ลักเอาทรัพย์สินของตายจำนวนหลายรายการรวมเป็นเงิน 34,450 บาทไปโดยทุจริต ต่อมาเจ้าหน้าที่ตำรวจได้จับกุมผู้ต้องหาและค้นพบพยานหลักฐานต่างๆ หลายรายการ

พนักงานสอบสวนได้ทำการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานตามขั้นตอนต่างๆ จนทราบว่าผู้ต้องหาให้การรับสารภาพโดยมีการปิดบังอำพรางข้อเท็จจริงทางคดีบางส่วนไว้ จึงได้มีการตรวจสอบค้นหาความจริง จนในที่สุดผู้ต้องหาจำนนต่อหลักฐานจึงให้การยอมรับสารภาพถึงขั้นตอนการกระทำความผิดและนำพนักงานสอบสวนไปตรวจยึดวัตถุพยานเพิ่มเติมจนทำให้ข้อเท็จจริงฟังได้แจ่มชัดกับพยานหลักฐานที่ปรากฏเมื่อได้พิจารณามูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิดของผู้ต้องหา

พยานแวดล้อม วัตถุประสงค์พยาน และรายงานผลการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาการแล้ว ในที่สุดพนักงานสอบสวนมีความเห็นสั่งฟ้องผู้ต้องหาในข้อหา “ฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อนโดยทรมานหรือทารุณโหดร้าย ซึ่งทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายโดยมีและใช้อาวุธปืน ซ่อนเร้น ย้าย หรือทำลายศพ หรือส่วนของศพเพื่อปิดบังการตายหรือสาเหตุของการตาย มีอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนที่เป็นของบุคคลอื่นซึ่งได้รับใบอนุญาตให้มีและใช้ตามกฎหมายไว้ในความครอบครอง ยิงอาวุธปืนในเมือง หมู่บ้าน โดยใช้เหตุ พกพาอาวุธปืนไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัว” ตามสำนวนการสอบสวน สน.พญาไท คดีอาญาที่ 570/2541

ในการพิจารณาคดีของศาลอาญา ศาลเห็นว่าพยานหลักฐานโจทก์มีความเชื่อมโยงสอดคล้องกันฟังได้ว่าผู้ตายได้หายตัวไปจากบ้านพัก กะโหลกศีรษะ คราบโลหิต และชิ้นเนื้อที่พบเชื่อว่าเป็นของผู้ตาย อีกทั้งจำเลยให้การรับสารภาพว่าฆ่าผู้ตาย ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่าผู้ตายได้ถึงแก่ความตายแล้ว และคดีนี้แม้โจทก์จะไม่มีประจักษ์พยานมายืนยันว่าจำเลยฆ่าผู้ตายแต่โจทก์มีพยานแวดล้อมมาสืบแสดงให้เห็นพฤติการณ์ของคดีว่าจำเลยกับผู้ตายเป็นคนรักกัน ต่อมาจำเลยทราบว่าคุณผู้ตายจะมีคนรักใหม่อันเป็นมูลเหตุที่ทำให้จำเลยโกรธเคืองผู้ตาย ข้อเท็จจริงจึงฟังได้โดยปราศจากข้อสงสัยว่าจำเลยเป็นคนร้ายที่ฆ่าผู้ตายจริง ในที่สุดศาลอาญาได้มีคำพิพากษาตามคดีหมายเลขดำที่ 3557/2541 คดีหมายเลขแดงที่ 2895/2543 ลงวันที่ 19 มีนาคม 2543 ให้ลงโทษประหารชีวิตแต่ลดโทษคงเหลือให้จำคุกตลอดชีวิต สาเหตุที่คดีนี้ศาลไม่ตัดสินให้ประหารชีวิตแต่ลดโทษให้ เนื่องจากพยานหลักฐานที่นำมาสืบทั้งหมดเป็นเพียงพยานแวดล้อมกรณีทั้งก่อนและหลังเกิดเหตุ รวมทั้งเป็นเพียงพยานวัตถุทางวิทยาศาสตร์เท่านั้น ที่ศาลแน่ใจว่ามีการกระทำความผิดจริงและจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้นก็โดยฟังประกอบคำรับสารภาพของจำเลยทั้งในชั้นจับกุม สอบสวน และชั้นพิจารณา คำรับสารภาพดังกล่าวจึงเป็นการให้ความรู้แก่ศาลอันเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาทำให้มั่นใจว่าลงโทษจำเลยไม่ผิดตัว (อรรถพล แซ่มสุวรรณวงศ์, 2545)

12. คดีฆาตกรรมนายห้างทอง ธรรมวัฒน์

พฤติการณ์แห่งคดี

วันที่ 6 กันยายน 2542 ตำรวจชุดไปยิงที่เกิดเหตุหลังได้รับแจ้งว่ามีคนถูกยิง เมื่อไปถึงก็พบร่างไร้วิญญาณของนายห้างทอง ธรรมวัฒน์ เสียชีวิตอยู่บนเก้าอี้สี่เหลี่ยมอยู่บริเวณชั้น 4 ของคฤหาสน์หรือธรรมวัฒน์ สภาพแรกที่พบศพ คือ นายห้างทองอยู่บนเก้าอี้ในท่าครึ่งนั่งครึ่งนอน ศีรษะแขวนไปด้านหลังพิงพนักเก้าอี้ ศีรษะมีรอยกระสุน อาวุธปืนรีวอลเวอ .38 ตกอยู่ที่หน้าตัก แขนตกห้อยอยู่ข้างตัว บนโต๊ะพบจดหมายลงชื่อนายห้างทอง ธรรมวัฒน์ พร้อมลงวันที่ 5 กันยายน 2542 บรรยายถึงสภาพปัญหาภายในครอบครัวประมาณ 7 บรรทัด ซึ่งนายพดลแจ้งว่าเป็นลายมือของนายห้างทองผู้เป็นพี่ชาย ตำรวจทำการตรวจสอบพยานหลักฐานในที่เกิดเหตุประกอบพยานแวดล้อมต่างๆ

สรุปว่าเป็นการฆ่าตัวตาย ขณะที่ญาติพี่น้องยังติดใจจึงมีการผ่าศพชันสูตรนายห้างทองถึง 3 ครั้ง ทำให้เมื่อวันที่ 23 มกราคม 2547 นายนพตฤกษ์พนักงานอัยการยื่นฟ้องขอหาว่านายห้างทองพี่ชายตนเองโดยเจตนาและไตร่ตรองไว้ก่อน เนื่องจากพยานหลักฐานฝ่ายโจทก์ไม่อาจพิสูจน์ให้เห็นว่านายห้างทองถูกฆาตกรรมจริงหรือไม่ เมื่อศาลวินิจฉัยมาพยานหลักฐานเท่าที่โจทก์นำสืบยังไม่พอให้ฟังว่าผู้ตายถูกฆาตกรรม จึงไม่ต้องวินิจฉัยต่อไปว่าจำเลยเป็นผู้ฆ่าผู้ตายหรือไม่ ศาลจึงพิพากษายกฟ้อง (เปิดแฟ้มคดีตั้ง, 2022)

แนวทางการสืบสวนสอบสวน

ในการสืบสวนสอบสวนตำรวจตั้งไว้ 2 ประเด็น คือ ฆ่าตัวตายกับถูกผู้อื่นฆ่า โดยสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นการฆาตกรรมเพื่อหาพยานหลักฐานเพิ่มเติมให้เห็นว่าเป็นการฆาตกรรมจริงหรือไม่ ในวันเกิดเหตุ กองพิสูจน์หลักฐานได้ร่วมกันเก็บรวบรวมพยานหลักฐานโดยละเอียดและเข้าอยู่เกิดเหตุพร้อมกับตำรวจและมีการตรวจเขม่าที่มือของนายห้างทอง พบเขม่าดินปืนที่มือทั้งสองข้างโดยตำรวจสันนิษฐานว่านายห้างทองใช้มือขวากถืออาวุธปืนและใช้มือซ้ายจับประคองมือขวา เนื่องจากปืนหนักประกบกับนายห้างทองตัวเล็ก อย่างไรก็ตามในการสอบสวน พนักงานสอบสวนได้ตั้งประเด็นไว้ก่อนว่าเป็นการฆาตกรรมเป็นอันดับแรก เพื่อจะหาพยานหลักฐานว่าเป็นการฆาตกรรมจริงหรือไม่

เนื่องจากในวันเกิดเหตุมีเพียงนายนพตฤกษ์เท่านั้นที่อยู่กับนายห้างทองก่อนตายทำให้นายนพตฤกษ์สงสัยว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการฆาตกรรม ตำรวจชุดสืบสวนสอบสวนได้ทำการสอบสวนพยานก่อนเหตุ ขณะเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุ ตลอดจนบันทึกโทรศัพท์การพูดคุยของนายห้างทองก่อนเกิดเหตุ 1 ชั่วโมง ไม่มีร่องรอยว่าถูกใครชักจูงแต่อย่างใด ทั้งนี้ ชุดสืบสวนสอบสวนใช้เวลาสืบสวนสอบสวนกว่า 1 เดือน ในการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ โดยพยานบุคคลกว่า 67 ปาก การพิสูจน์หลักฐานโดยแพทย์สถาบันนิติเวช รวมทั้งความเห็นของแพทย์ผู้ชำนาญทางนิติเวช ไม่พบการเข้า-ออกของบุคคลอื่นในสถานที่เกิดเหตุ ภายนี้มือแฝงที่พบในกระบอกเครื่องตีม มีเพียงรอยนิ้วมือของนายห้างทองและนายนพตฤกษ์เท่านั้น ไม่พบร่องรอยการต่อสู้ การเคลื่อนย้ายศพ หรือมีการเปลี่ยนแปลงลักษณะท่าทางของศพแต่อย่างใด รวมทั้งไม่พบสารพิษในร่างกายผู้ตายที่ทำให้เชื่อว่าถูกวางยา เมื่อพิจารณาพยานแวดล้อมอื่น เช่น สถานที่เกิดเหตุที่เกิดในคฤหาสน์ธรรมดาซึ่งมีรั้วรอบขอบชิดยากที่บุคคลอื่นจะเข้า-ออกได้ง่าย และบริเวณเกิดเหตุอยู่ชั้น 4 จึงเป็นไปได้ยากที่จะกระทำการฆาตกรรมในสถานที่ดังกล่าว และหากคนร้ายจะบังคับให้นายห้างทองยิงตัวเอง ย่อมต้องมีการต่อสู้ แต่ในที่เกิดเหตุมีสภาพเรียบร้อยปกติ ยิ่งสอบสวนยิ่งทำให้พยานหลักฐานที่ยืนยันว่าเป็นการฆาตกรรมก็น้อยลง ตำรวจจึงสรุปสำนวนการสอบสวนว่าเป็นการฆ่าตัวตาย

อย่างไรก็ตาม ในการตรวจเขม่าดินปืนพบว่าติดอยู่ทั้งสองมือโดยพบบริเวณฝ่ามือมากกว่าหลังมือ โดยปกติแล้วหากมีการยิงปืนและมีการกำปืนเขม่าดินปืนจะติดอยู่บริเวณหลังมือ

มากกว่าฝ่ามือ โดยเฉพาะบริเวณนิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้ แต่สำหรับกรณีนายห้องทองพบว่าเมื่อเลือดติดอยู่ บริเวณนิ้วหลังมือทำให้เป็นการยากต่อการตรวจเขม่าดินปืนบริเวณหลังมือ มีการตั้งข้อสังเกตท่าทางของผู้ตายว่า หากเป็นการใช้ปืนยิงตัวเองในลักษณะจ่อเข้าขมับขวา ลักษณะนิ้วต้องเกร็งและความแรงของกระสุนน่าจะทำให้ปืนสับต้อออกจากตัว แต่สภาพศพของผู้ตาย ปืนยังคงวางสงบนิ่งอยู่บนตักหน้า แหงานขาดไปกับโซฟา ประกอบกับที่ผ่านมามีห้องตระกูลธรรมวัฒน์มีประวัติถูกฆาตกรรมและอุ้มหาย ทำให้ญาติพี่น้องของนายห้องทองส่วนหนึ่งจึงยังไม่ปักใจเชื่อว่าเป็นการฆ่าตัวตาย ขณะเดียวกันยังพยายามที่จะรื้อคดีขึ้นมาใหม่เพราะหากไม่ใช้การฆ่าตัวตายก็มีสิทธิขอพระราชทานเพลิงศพได้

อีก 4 ปี ต่อมาคดีนี้จึงถูกรื้อฟื้นขึ้นมาใหม่ เมื่อนายปริญญา ธรรมวัฒน์กับนางนฤมล มังกรพานิชย์ น้องสาวของนายห้องทองส่งหลักฐานและภาพถ่ายศพในวันที่เกิดเหตุไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ประเทศอังกฤษวิเคราะห์และมีผลสรุปออกมาว่าเป็นการฆาตกรรม มีการจัดฉากอำพรางคดีให้เป็น การฆ่าตัวตาย ทำให้มีการรื้อคดีขึ้นมาใหม่ การสอบสวนคดีขึ้นมาใหม่ นี้ เป็นความร่วมมือของกระทรวง ยุติธรรมและหน่วยงานตำรวจ ทำให้ในวันที่ 24 กันยายน 2546 มีการผ่าพิสูจน์ศพของนายห้องทอง เป็นครั้งที่ 2 โดยแพทย์หญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์ และคณะร่วมกันตรวจพิสูจน์ว่ามีร่องรอยใดที่ เหลืออยู่และเป็นประโยชน์ต่อรูปคดี ซึ่งพบประเด็นสำคัญว่านายห้องทองถูกฆาตกรรม 3 ประการ คือ

1. กระสุนถูกปลายโดยปกติจะกระจายเป็นโคน การผ่าศพพบกระสุนส่วนใหญ่เหลืออยู่ ด้านหน้า และเม็ดสำคัญอยู่ที่กระดูกสันหลังต้นคอในแนวตั้งตั้ง รุกกระสุนอยู่เหนืออกหู เมื่อลากเส้นจะ เห็นวิถีกระสุน ประกอบกับการเปิดกะโหลกพบฐานสมองแตกที่ด้านหน้าขวาเป็นหลัก แสดงว่าทิศทาง ไปหน้ามากกว่าหลัง รวมกับคราบเลือดที่ผู้เชี่ยวชาญระบุว่าคนที่จับปืนสองมือแล้วปักลงเป็นไปได้

2. ตำแหน่งของปืน จากการผ่าพิสูจน์ที่หลุดกลมพบเลือดเป็นลำแปลว่าก่อนตายมีการ สลักไม้ได้ตายทันที เมื่อไม่ตายทันทีมือจะจับปืนในท่าทางที่เห็นไม่ได้

3. แพทย์พบส้มโอในปริมาณมาก ส่วนการผ่าครั้งแรกพบส้มซึ่งในกระเพาะแสดงถึงการ ทิ้งช่วงของส้มที่ทานสองชนิด สอดคล้องกับที่ญาติผู้ตายบอกว่านำมาให้ทานตอน 1 ทุ่ม แสดงว่านาย ห้องทองเสียชีวิตตอนสี่ทุ่ม

ต่อมามีการทดสอบยิงปืนลูกปลายกับหุ่นเรซินเพื่อวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของกระสุน ลูกปรายภายในสมอง จากนั้นได้ใช้เครื่องโพลีไลต์ตรวจสอบคราบเลือดจากวัตถุพยาน รวมทั้งเข้า ตรวจสอบบ้านพักนายพดลซึ่งเป็นที่เกิดเหตุด้วย นอกจากนี้ ยังเชิญ ดร.เอเดรียน แมททิว ทอนตัน ลินาเคอร์ ผู้เชี่ยวชาญด้านดีเอ็นเอและคราบเลือดจากประเทศอังกฤษมาร่วมให้ความเห็นลักษณะของ คราบเลือดที่ศพและในที่เกิดเหตุว่ามีความผิดปกติหรือไม่

เมื่อนำหลักฐานต่างๆ ทางนิติวิทยาศาสตร์มาวิเคราะห์ร่วมกับความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ทีมสอบสวนจึงสรุปว่านายห้องทองเสียชีวิตจากการจัดฉากฆาตกรรมตามที่ตั้งสมมติฐานไว้ เนื่องมาจากความขัดแย้งเกี่ยวกับมรดกตระกูลธรรมวัฒน์เป็นเหตุให้นายห้องทองถูกฆาตกรรมโดย

กลุ่มคนร้ายมีไม่ต่ำกว่า 4 คน ใช้ของแข็งตีศีรษะของนายห้างทองก่อนใช้ปืนยิงจนเสียชีวิตแล้วจัดฉากเป็นการฆ่าตัวตาย อีกประเด็นพิรุณที่พนักงานสอบสวนพบ คือ จากการตรวจสอบของ ดร.เอเดรียน แม็ททิว ทอนตัน ลินาเคอร์ ผู้เชี่ยวชาญด้านคราบเลือดจากประเทศอังกฤษพบว่าการกระจายตัวของเลือดบนศพผิดปกติ การไหลของเลือดย้อนไปเป็นอสร้อยคอทองคำ แสดงว่าศพตั้งตรงก่อนทำให้หายใจ หลัง การตรวจพรมในที่ที่เกิดเหตุด้วยเครื่องโพลีไลท์พบคราบเลือดจึงเชื่อว่าการลักศพบมาจัดฉากบนเก้าอี้ และถ้าเป็นการยิงตัวเองปืนต้องหลุดจากมือ ประเด็นสำคัญ คือ พยานบุคคลผู้พบเห็นกลุ่มคนที่เข้ามาในบ้านวันและเวลาก่อนเกิดเหตุ คือ นายทหารชื่อดังพร้อมลูกน้องและเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม เดินทางมาที่บ้านของนายพนพลในคืนเกิดเหตุซึ่งจะเป็นพยานสำคัญชี้ชัดให้เห็นว่าใครมีมือสังหารและผู้บงการฆ่า นายห้างทอง

จนในที่สุด วันที่ 31 ตุลาคม 2546 พล.ต.ต.โกสินทร์ หินเธาว์ ได้สั่งการให้เจ้าหน้าที่ตำรวจพิมพ์คำร้องขออนุมัติหมายจับนายพนพล ธรรมวัฒน์ เพื่อแจ้งข้อกล่าวหา และนำตัวมาสอบสวนในฐานะผู้ต้องหาในคดีฆาตกรรมนายห้างทอง ท่ามกลางการปฏิเสธเสียงแข็งของเจ้าตัว (ข่าวดังข้ามเวลา, 2016)

สรุปคำพิพากษา

คดีนี้โจทก์ยื่นฟ้องเมื่อวันที่ 23 มกราคม 2547 ระบุความผิดจำเลยสรุปว่า เมื่อระหว่างวันที่ 5-6 กันยายน 2542 เวลากลางคืนก่อนเที่ยง วันเวลาใดไม่ปรากฏชัด จำเลยกับพวกซึ่งยังไม่ทราบว่าเป็นผู้ใด บังอาจร่วมกันใช้อาวุธปืนยิงนายห้างทอง ธรรมวัฒน์ 1 นัด โดยจำเลยกับพวกมีเจตนาฆ่าให้ตาย กระสุนปืนถูกบริเวณศีรษะนายห้างทองเป็นบาดแผลฉกรรจ์ กระสุนทะลุกะโหลกศีรษะเข้าไปทำลายอวัยวะส่วนสมอง เป็นเหตุให้นายห้างทองถึงแก่ความตาย เพราะพิษบาดแผลดังกล่าวแล้ว สมดังเจตนาของจำเลยกับพวก รายละเอียดบาดแผลปรากฏตามรายงานการชันสูตรพลิกศพและรายการตรวจศพของเจ้าพนักงานและแพทย์ เหตุเกิดที่บ้านธรรมวัฒน์ เลขที่ 299/9 หมู่ 7 ถนนพหลโยธิน แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กทม.นอกจากนี้ ในวันเวลาดังกล่าวเจ้าพนักงานตำรวจได้ตรวจยึดอาวุธปืนที่ใช้ยิงในข้อ 1 และสิ่งของต่างๆ เป็นของกลาง กระทั่งวันที่ 31 ต.ค.2546 เจ้าพนักงานตำรวจได้ควบคุมจำเลยมาดำเนินคดี จำเลยให้การปฏิเสธโดยตลอด

พิเคราะห์พยานหลักฐานที่ทั้งสองฝ่ายนำสืบหักล้างกันแล้วมีปัญหาที่จะวินิจฉัยมีว่า จำเลยกระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ เห็นสมควรวินิจฉัยข้อสมมติฐานของโจทก์ในแต่ละประเด็นไป

ประการแรก เรื่องวิถีกระสุนปืน แพทย์หญิง คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์ รักษาการ ผอ.สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ พยานโจทก์ เบิกความว่า จากการตรวจพิสูจน์ศพผู้ตายครั้งที่ 2 พบกระสุนปืนลูกปรายจำนวนมากกว่า 20 เม็ด ได้ฐานสมอง กระสุนส่วนใหญ่อยู่ด้านหน้า เห็นว่า พยานโจทก์ฝ่าพิสูจน์ศพผู้ตายหลังจาก พ.ต.อ.นพ.พรชัย สุธีระคุณ แพทย์นิติเวชที่ผ่าศพครั้งแรกได้ผ่าเอา

สมองออกจากกะโหลกศีรษะแล้ว กระสุนลูกปรายที่ พยานโจทก์พบมีเพียง 20 กว่าเม็ด จึงเป็นส่วนน้อย โจทก์ไม่น่าสืบว่ากระสุนลูกปรายส่วนใหญ่พบที่ใด ซึ่ง นพ.ธำรง จิรจรรยาเวช พยานโจทก์เบิกความว่า บาดแผลจากศพผู้ตายเป็นวงกลม น่าเชื่อว่า แแนวปากกระบอกปืนตั้งฉากกับศีรษะของศพผู้ตาย นอกจากนี้ตามรายงานการผ่าตรวจพิสูจน์ศพครั้งที่ 3 ของ นพ.เศวต วรรณล้วนและคณะ ระบุว่าพบกระสุนบางเม็ดกระจายต่ำลงมาถึงบริเวณกล้ามเนื้อของลำคอ ย่อมแสดงให้เห็นการกระจายไม่เป็นที่ทิศทางแน่นอน ดังนั้นแม้ว่าจะพบกระสุนอีก 1 เม็ดอยู่ในแนวตั้งระดับกระดูกคอซี่ที่ 4 ก็หาเป็นข้อพิสูจน์ที่ชัดเจนว่าเป็นการยิงจากขวาไปซ้าย จากหลังมาหน้า และบนลงล่างซึ่งผิดปกติของการยิงตัวตายไม่

ประเด็นเกี่ยวกับเศษอาหารที่พบในลำไส้และกระเพาะอาหารนั้น พบเศษส้มแข็งในกระเพาะอาหารและเศษส้มโอในลำไส้เล็กของผู้ตาย ไม่พบเศษชมพูและบะหมี่สำเร็จรูป อาจจะเป็นเพราะอาหารทั้งสองสามารถย่อยได้ง่ายกว่าส้มแข็งกับส้มโอ พยานโจทก์ไม่มีหลักวิชาการที่จะอธิบายระบบการย่อยอาหารที่แน่ชัดเกี่ยวกับเศษอาหารที่พบในกระเพาะอาหารและลำไส้เล็กผู้ตาย จึงไม่ใช่ข้อที่จะพิสูจน์ว่าจำเลยให้การไม่ตรงกับความเป็นจริงที่ว่าก่อนตายผู้ตายรับประทานส้มแข็ง ชมพูและบะหมี่สำเร็จรูปในห้องที่เกิดเหตุ

ส่วนของรอยช้ำที่ แพทย์หญิงคุณหญิงพรทิพย์ ตรวจพบที่ต้นขาขวาด้านหลังสันนิษฐานว่าเกิดจากการกระแทกกับของแข็งนั้น ตามรายงานการตรวจศพครั้งที่ 2 ไม่ปรากฏผลการตรวจชิ้นเนื้อบริเวณที่ว่าเป็นรอยช้ำทางห้องปฏิบัติการหรือไม่ หรือได้ผลว่าอย่างไร เพียงแต่สรุปว่าเป็นรอยช้ำที่เกิดจากการกระแทกกับของแข็ง ส่วนรอยช้ำที่ท้ายทอยนั้น แพทย์หญิงคุณหญิงพรทิพย์ เบิกความว่า คืออาการตกของเลือดตกจากเบื้องสูง เนื่องจากกะโหลกผู้ตายแตกและนอนหงายเป็นเวลานาน รอยดังกล่าวทั้งสองแห่งจึงไม่ใช่รอยช้ำที่ผู้ตายถูกทำร้ายก่อนตาย

สำหรับประเด็นเรื่อง พล.ต.ต.โกสินทร์ หินเภาว ผนก.ป. (ขณะนั้น) ทดลองให้ยิงปืนในห้องที่เกิดเหตุขณะชงอาหารเสริมอีกห้องหนึ่งในสถานที่เกิดเหตุ เวลาและลักษณะเดียวกันแล้วได้ยืนยันเสียงปืนชัดเจน ไม่คล้ายเสียงปะทัดดังที่จำเลยกล่าวอ้างนั้น ก็เป็นความเห็นของ พล.ต.ต.โกสินทร์ ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตำรวจที่คุ้นเคยกับเสียงอาวุธปืน

นอกจากนี้ สมมติฐานที่ว่าพบรอยนิ้วมือ 1 รอย รอยฝ่ามือแฝง 2 รอยที่ขวดน้ำดื่ม ซึ่งไม่ตรงกับรอยนิ้วมือและฝ่ามือของจำเลย ผู้ตาย และคนในบ้าน แสดงว่ามีบุคคลอย่างน้อย 1 – 3 คนอยู่ในห้องที่เกิดเหตุ นั้น ได้ความจาก พล.ต.ท.อัมพร จารุจินดา ผบช.สำนักงานนิติวิทยาศาสตร์ ตำรวจสตช.พยานจำเลย เบิกความว่า อาจจะมาจากการขนส่งหรือมาจากบุคคลใดก่อนหน้านั้น แม้ว่าจับขวดน้ำดังกล่าวเป็นเวลานานเป็นปีก็สามารถพบลายนิ้วมือแฝงที่ขวดน้ำ ซึ่งโจทก์ไม่สืบพยานอธิบายให้เห็นเป็นอย่างอื่น หลักฐานที่โจทก์นำสืบจึงไม่มีน้ำหนักให้รับฟังเป็นผลร้ายแก่จำเลยได้

ส่วนสมมติฐานทำนองของผู้ตายขณะตายเป็นท่าที่ผิดปกติ เมื่อพิจารณาจากภาพถ่าย และ วัตถุพยานประกอบการฉายวีซีดีวัตถุพยานแล้ว ฟังไม่ได้ว่าทำนองสุดท้ายของผู้ตายเป็นท่าที่ผิดปกติ

ส่วนสมมติฐานเกี่ยวกับเขม่าปืนที่หลังมือผู้ตายน้อยกว่าฝ่ามือถือว่าผิดปกติ เนื่องจากมีการทดลองแสดงทำนองโดยจับด้วยอาวุธปืน 2 มือ แต่ปรากฏว่าเขม่าปืนที่หลังมือจะมากกว่าฝ่ามือเสมอ และเขม่าปืนที่ฝ่ามือขวาน้อยกว่าหลังมือขวา แสดงว่าผู้ตายไม่ได้ใช้มือขวากำด้ามปืนตอเนื่อง เพราะถ้าจับเขม่าปืนต้องตรวจพบที่หลังมือมากกว่าฝ่ามือนั้นเห็นว่า ก่อนเกิดเหตุ ไม่มีผู้ใดทราบ ว่าผู้ตายทำอะไร ยิ่งปืนมาแล้วหรือไม่ ถ้าฟังผลการตรวจธาตุในเขม่าปืนที่ฝ่ามือขวาของผู้ตายมากกว่า หลังมือขวา จึงยังไม่เพียงพอที่จะให้รับฟังว่าผู้ตายไม่ได้ยิงตนเอง

สมมติฐานที่ว่ารอยเลือดบนศพผู้ตายบริเวณเหนือคิ้วมีรอยสัมผัส หลังมือซ้ายคล้ายมีรอยสัมผัส เหนือข้อศอกซ้ายมีรอยคล้ายกดไม่ให้เลือดไหลผ่าน เป็นเพียงความเห็นของพยานโจทก์ ซึ่งไม่ชัดเจนเพียงพอที่จะวินิจฉัยเป็นผลร้ายแก่จำเลยตั้งที่พยานโจทก์เบิกความได้

สำหรับข้อที่แพทย์หญิงคุณหญิงพรทิพย์ พบรอยชำที่กลางกระหม่อมรวมทั้งรอยแตกของ ศีรษะผู้ตายเป็นแนวยาวจากหน้าไปหลังน่าจะเกิดจากการกระแทกจากของแข็งไม่มีคมก่อนถูกยิง เนื่องจากรอยแตกจากรูกระสุนปืนไปสิ้นสุดที่รอยแตกดังกล่าวนั้น พยานโจทก์และพยานจำเลยต่าง เป็นแพทย์ผู้มีคุณวุฒิ มีประสบการณ์ในการตรวจชันสูตรศพมากมาย รายงานการผ่าพิสูจน์ศพ ผู้ตายครั้งที่ 3 นอกจากนายแพทย์เศวตแล้วยังมีกรรมการซึ่งล้วนแต่เป็นแพทย์ผู้มีคุณวุฒิอีกเกือบ 10 คน โดยมีการประชุมคณะกรรมการวางแผนทางการผ่าพิสูจน์ศพก่อน และหลังจากผ่าพิสูจน์ศพ ผู้ตายแล้วยังมีการประชุมคณะกรรมการที่ร่วมกันผ่าศพเพื่อสรุปผลทำรายงาน แล้วจึงจัดทำรายงาน ผ่าตรวจพิสูจน์ศพ ซึ่งขัดแย้งกับความเห็นของ แพทย์หญิงคุณหญิงพรทิพย์ รองศาสตราจารย์ นพ. ชำรง และนพ.สุชาติ พยานหลักฐานของโจทก์ไม่พอให้รับฟังว่าผู้ตายถูกตีศีรษะก่อนถูกยิง

ส่วนที่เกี่ยวกับคราบเลือดในที่เกิดเหตุและสภาพศพเห็นว่า ที่เกิดเหตุอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ ไม่มีร่องรอยการต่อสู้ วัตถุเช่นกระป๋องเครื่องดื่ม กล่องนมอยู่ในสภาพปกติ เชื่อว่าไม่มีการจัดฉากและเป็นภาพถ่ายสถานที่เกิดเหตุในบ้านจริง คราบเลือดไหลอยู่บนนิ้วของผู้ตาย คราบเลือดดังกล่าวอยู่ในสภาพสมบูรณ์เป็นธรรมชาติและเห็นคราบเลือดสะสมเป็นจำนวนมากบนเสื้อผ้าของผู้ตาย มีวัตถุหลาย ชนิดอยู่บนโต๊ะ พยานหลักฐานโจทก์ยังไม่พอให้ฟังว่ามีผู้พยายามจัดสถานที่เกิดเหตุให้เหมือนการฆ่าตัวตาย ประกอบกับก่อนตายไม่ถึง 1 วัน จากนั้นได้เขียนจดหมายถึงจำเลยและน้องทุกคนว่า

“ถึงน้อง ๆ ทุกคน สังข์ จิม นิด หน้อย ริญ น้อย เรื่องทั้งหลายขอให้ยุติกันเสียเถิด มีอะไรที่ผิดพลาดก็ขอให้ให้อภัยต่อกัน พี่น้องควรรักกันไว้ ครอบครัวบอบข้ำมามากแล้ว ขอให้หันหน้าเข้าหากัน คดีความต่างๆ ควรยุติได้แล้ว ฝากน้องเตียร์ด้วย เพราะเบื่อเหลือเกินแล้ว มีภาระอะไร กรุณาแก้ไขให้ด้วย โดยให้รู้จักสามัคคี ขอให้ลดฐิติมานะลงและหันกลับไปดีกันอย่างเดิม” ข้อความในบันทึกดังกล่าวมีลักษณะเป็นการระบายความอัดอัดในใจ ขอร้อง แสดงความเบื่อหน่าย ท้อแท้ และ

ฝาก ให้ดูแลลูก แม้โจทก์จะนำสืบว่าผู้ตายมีทรัพย์สินมากกว่าหนี้สิน มีความรักกำลังจะแต่งงานกับนางสาวปิยะวรรณ เหมือนประสิทธิเวช ขอนำสืบดังกล่าวเป็นเหตุภายนอก ไม่น่าจะมีน้ำหนักให้เชื่อถ้อยคำเช่นความรู้สึกภายในของผู้ตายอย่างแท้จริงตามที่ได้ระบายในจดหมายที่ ผู้ตายเขียนโดยใจสมัครไม่ได้ถูกผู้ใดบังคับขู่เข็ญเพราะมิเช่นนั้นผู้ตายคงต้องแจ้งให้น้องอีกฝ่ายหนึ่งทราบหรือไปแจ้งความร้องทุกข์ต่อเจ้าพนักงานตำรวจแล้ว (ความจริงไม่ตาย, 2018)

เหตุขัดแย้งระหว่างทนายทักก็ได้ความจากนางนฤมล มังกรพาณิชย์ น้องสาวผู้ตายพยานโจทก์ว่า ทายาทแบ่งออกเป็นสองฝ่ายชัดเจน ส่วนผู้ตายไม่เข้าข้างฝ่ายใด ซึ่งสอดคล้องกับความในใจของผู้ตายตามจดหมาย นอกจากนี้เหตุการณ์ที่ผ่านมามีเป็นเรื่องราวที่จำเลยกับนางมลลิการ์ หลีละพันธ์ น้องสาว กระทำต่อผู้ตาย หาใช่เรื่องที่ผู้ตายกระทำต่อจำเลยจึงไม่น่าจะเป็นสาเหตุให้จำเลยวางแผนฆ่าผู้ตาย และหากจำเลยประสงค์จะฆ่าผู้ตายก็น่าที่จะวางแผนให้ผู้ตายมาพบที่ห้องของตนเองแล้วฆ่าในลักษณะเช่นนี้ อีกทั้งคดียังได้ความจาก พล.ต.ต.โกสินทร์ว่าจากการสอบสวนไม่ทราบว่าในวันเกิดเหตุมีใครชักชวนผู้ตายไปที่บ้านธรรมวัฒนะ และไม่ปรากฏว่าผู้ตายไปด้วยสาเหตุใด หรือหากเป็นเหตุปัจจุบันทันด่วนก็น่าเชื่อว่าจำเลยจะดำเนินการกับผู้ตายได้แนบเนียนเสมือนการฆ่าตัวตายจนเกิดความเห็นหลายฝ่ายเช่นนี้ ผลการตรวจศพผู้ตายก็ไม่ปรากฏสารพิษหรือยาปลอมประสาทที่จะทำให้ผู้ตายสลึมสลือหรือหมดสติไม่อาจช่วยเหลือตนเองได้ หรือหากเป็นการฆาตกรรมโดยการจ่อยิงขณะที่ผู้ตายนั่งอยู่บนเก้าอี้ เชื่อว่าผู้ตายจะต้องขัดขืน ซึ่งน่าจะทำให้ปรากฏร่องรอยชำตามแขนขาหรือร่างกายของผู้ตายให้พบเห็น

ส่วนที่จำเลยเห็นผู้ตายแล้วไม่เข้าช่วยเหลือเพียงแต่ร้องตะโกนว่าผู้ตายฆ่าตัวตายนั่น เห็นว่าเป็นเพียงความเห็นตามความรู้สึกนึกคิดของแต่ละบุคคล ในการที่จำเลยและผู้ตายมีปัญหาข้อขัดแย้งกันมาก่อน หากเหตุการณ์เกิดขึ้นโดยปัจจุบันทันด่วนตามทางนำสืบของจำเลย บุคคลซึ่งอยู่ในภาวะเช่นจำเลยย่อมตกใจและทำอะไรไม่ถูก โดยเฉพาะสถานที่เกิดเหตุเป็นห้องพักของจำเลย หากจำเลยเข้าไปแตะต้องผู้ตายก็อาจถูกกล่าวหาว่าฆ่าผู้ตายได้ จากเหตุผลที่ได้วินิจฉัยมาพยานหลักฐานเท่าที่โจทก์นำสืบยังไม่พอให้ฟังว่าผู้ตายถูกฆาตกรรม จึงไม่ต้องวินิจฉัยต่อไปว่าจำเลยเป็นผู้ฆ่าผู้ตายหรือไม่ ศาลจึงพิพากษายกฟ้อง

13. คดีฆาตกรรมหญิงพม่า

พฤติการณ์แห่งคดี

เมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2543 เวลาประมาณ 23.30 น. พนักงานสอบสวน สภ.อ.บ้านตาขุน จ.สุราษฎร์ธานี ได้รับแจ้งเหตุมีรถยนต์เก๋งประสบอุบัติเหตุและถูกเพลิงไหม้เสียหาย เหตุเกิดที่ริมถนนสาย 401 (สุราษฎร์ธานี-ตะกั่วป่า) ระหว่างกิโลเมตรที่ 51-52 หมู่ที่ 2 ต.เขาวง อ.บ้านตาขุน จ.สุราษฎร์ธานี เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงได้ติดต่อพนักงานดับเพลิงเพื่อทำการดับเพลิง หลังจากเพลิงที่ลุกไหม้

ได้ส่งบลงแล้ว จึงได้ทำการตรวจที่เกิดเหตุ ผลการตรวจเบื้องต้นพบโครงกระดูกมนุษย์ไม่ทราบเพศอยู่ที่เบาะนั่งด้านหน้าข้างซ้าย ยังไม่ทราบว่าผู้ตายเป็นใครและรถยนต์ที่เกิดเหตุเป็นรถยนต์ยี่ห้อใด ทะเบียนและสีใด สภาพรถไม่มีร่องรอยการเฉี่ยวชน และยังพบกระป๋องน้ำมันห่างจากรถยนต์คันเกิดเหตุประมาณ 20 เมตร จากร่องรอยหลักฐานบางอย่างน่าจะเชื่อว่าเหตุที่เกิดขึ้นน่าจะไม่ใช่เป็นอุบัติเหตุ แต่อาจเป็นเหตุฆาตกรรม จากนั้นจึงได้จัดเจ้าหน้าที่ตำรวจรักษาสถานที่เกิดเหตุไว้ และในวันที่ 27 มิถุนายน 2543 ได้ประสานงานให้เจ้าหน้าที่ตำรวจจากกองวิทยาการเขต 10 สุราษฎร์ธานี มาตรวจสถานที่เกิดเหตุโดยละเอียดอีกครั้ง

แนวทางการสืบสวนสอบสวน

1. งานตรวจสถานที่เกิดเหตุได้ร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ สภ.อ.บ้านตาขุน ตรวจสถานที่เกิดเหตุโดยละเอียดปรากฏว่า ลักษณะของที่เกิดเหตุเป็นทางลาดริมไหล่ทางข้างถนนสายสุราษฎร์ธานี-ตะกั่วป่า ฝั่งด้านที่จะมุ่งหน้าไปตะกั่วป่า ห่างจากหลักกิโลเมตรที่ 51 ประมาณ 40 เมตร ห่างจากขอบถนนประมาณ 3.6 เมตร ตรวจพบวารถยนต์คันเกิดเหตุเป็นรถยนต์นั่งส่วนบุคคล ยี่ห้อโตโยต้า รุ่นโซลูน่า ตัวถังบางส่วนไม่ใหม่ มีสีบรอนซ์ทอง หมายเลขเครื่องยนต์ที่ปรากฏ 5AG26023 หมายเลขตัวถัง AL50-0006974 ถูกเพลิงไหม้เสียหายเกือบหมดทั้งคัน ด้านหน้าของรถยนต์ซึ่งลงไปทางลาด ทำมุมกับขอบถนนประมาณ 40 องศา มีสภาพ ดังนี้

1.1 ตัวถังด้านหน้า (ฝากระโปรง) ด้านข้างทั้งสองด้านและด้านหลัง สีลอกกลอกเนื่องมาจากถูกความร้อนที่แผ่นมาจากด้านในท้องโดยสาร ส่วนหลังคามีรอยไหม้มากกว่า เนื่องจากถูกเพลิงไหม้อยู่ในท้องโดยสารลามไหม้โดยตรง ไม่พบรอยบุบยุบหรือครูดลอกอันเนื่องมาจากการเฉี่ยวชน

1.2 ประตูด้านหน้าขวา (ด้านคนขับ) ไม่ได้ยึดแน่นติดกับตัวรถ ในขณะที่ประตูบานอื่นๆ ยึดแน่นกับตัวรถ นอกจากนี้ กระจกประตูถูกความร้อนหลอมอยู่ภายในช่องประตูทั้งแผ่น แสดงว่าขณะเกิดเหตุประตูหน้าขวาจะเปิดไว้หรือปิดไม่สนิท และไม่ได้ปิดกระจกประตู (กระจกเลื่อนลงจนสุด) ส่วนกระจกบานอื่นๆ มีสภาพหลอมยึดตัวเป็นแผ่น ไม่มีรอยร้าว ซึ่งน่าจะถูกเผาไหม้ด้วยความร้อนสูง

1.3 ฝาปิดช่องเก็บของด้านหลัง อยู่ในภาพเปิดไว้ไม่ได้ปิดล็อก ทรัพย์สินภายในไหม้หมดเป็นเก้าอี้ เบรกมืออยู่ในสภาพดีไว้จนสุด (ใช้เบรกมือขณะเกิดเหตุ)

1.4 เบาะนั่งด้านหน้าและหลัง ตลอดจนแผงคอนโซลหน้าใหม่เหลือแต่ส่วนที่เป็นโลหะ กินลึกถึงเนื้อโลหะ โดยเบาะด้านหน้าข้างซ้าย ส่วนของพนักพิงปรับเอนนอนไปด้านหลัง สีของโลหะโครงเบาะนั่งแตกต่างจากเบาะนั่งด้านอื่นๆ เชื่อว่าจะมีเชื้อเพลิงที่ให้ความร้อนสูง เช่น น้ำมันเชื้อเพลิงช่วยสนับสนุนการลุกไหม้

1.5 ตรวจพบเศษซากโครงกระดูกมนุษย์อยู่บนซากเบาะนั่งด้านหน้าข้างซ้าย สภาพโครงกระดูกไหม้เหลือแต่ส่วนของกะโหลกซึ่งมีรอยหยัก (รอยต่อ) ของกะโหลกมองเห็นชัดเจน กระดูก

หน้าแข้งและลำตัว นอกจากนี้ พบเศษเนื้อบริเวณหน้าท้องถูกเพลิงไหม้เป็นก้อนสีดำอยู่ใกล้เคียงกัน เมื่อรีอื้อคู้ตรงบริเวณที่วางเท้า พบเศษชิ้นส่วนคล้ายกระดูกนิ้วเท้าและกระดูกขา เชื่อว่าขณะเกิดเหตุ ผู้ตายน่าจะอยู่ด้านซ้าย ไม่น่าจะกระเด็นมาจากตรงที่นั่งคนขับ

1.6 ตรวจพบรอยไหม้รากไม้และพื้นที่รอบๆ เป็นบริเวณกว้างมีหยดพลาสติกสีแดง ซึ่งเกิดจากถูกเพลิงไหม้ติดอยู่ห่างจากรถยนต์ที่เกิดเหตุ ไปทางด้านซ้ายประมาณ 19 เมตร ห่างจากขอบถนน 10 เมตร บริเวณใกล้เคียงพบถังแก๊สลอนน้ำมันสีน้ำเงิน ยี่ห้อ GRENA ขนาด 4 ลิตร ภายในถังมีกลิ่นคล้ายน้ำมันเชื้อเพลิง

2. ญาติติดต่อขอรับศพ หลังตรวจที่เกิดเหตุ เจ้าหน้าที่ตำรวจนำรถยนต์คันเกิดเหตุมาเก็บไว้ที่ สภ.อ.บ้านตาขุน พร้อมทั้งนำซากโครงกระดูกที่ตรวจพบในรถยนต์คันเกิดเหตุส่งไปตรวจยังสถาบันนิติเวชวิทยา เพื่อพิสูจน์ทราบว่าเป็นผู้ใด ต่อมาได้มีนางพิกุล ไชยยะ อายุ 44 ปี เข้ามาพบพนักงานสอบสวนแจ้งว่ารถยนต์คันเกิดเหตุเป็นของนายจัดฐานันท์ แจ่มจำรูญ ซึ่งเป็นบุตรชาย ส่วนศพที่พบในรถยนต์คันดังกล่าวเป็นศพของนางเพ็ญพร ไชยยะ ซึ่งเป็นพี่สาวของนางพิกุล ทั้งยังเล่าว่านางเพ็ญพรได้ยืมรถยนต์จากคนที่จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2543 บอกว่าจะเดินทางไปเที่ยวจังหวัดภูเก็ต จนกระทั่งต่อมาได้เกิดอุบัติเหตุถึงแก่ความตาย นางพิกุลจึงได้ขอรับศพเพื่อนำไปดำเนินการตามประเพณี แต่ตำรวจยังไม่ทราบแน่ชัดว่าซากโครงกระดูกดังกล่าวเป็นของนางเพ็ญพรจริงหรือไม่ เพราะต้องนำไปตรวจพิสูจน์เสียก่อน จึงยังไม่ได้มอบกระดูกให้แก่ นางพิกุลไป ต่อมาเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2543 นางพิกุลได้มาให้การเพิ่มเติมต่อพนักงานสอบสวนว่าเหตุที่เกิดขึ้นน่าจะเป็นการฆาตกรรม แต่อาจเป็นการฆ่าผิดตัว เนื่องจากนางพิกุลเป็นผู้ใช้รถยนต์คันดังกล่าวอยู่เป็นประจำ เมื่อนางเพ็ญพรนำเอารถยนต์ดังกล่าวไปใช้ คนร้ายอาจเข้าใจว่าเป็นนางพิกุล จึงได้ก่อเหตุดังกล่าวขึ้นได้

3. ปมพิรุณจากการสืบสวน ในคดีนี้ เจ้าหน้าที่ตำรวจได้พบเงื่อนงำหลายจุดที่เป็นประเด็นสำคัญ และนำมาสู่เบาะแสในการสืบสวน คือ

3.1 ผลพิสูจน์กะโหลกศีรษะที่พบในรถเบื้องต้น พบว่า ศพน่าจะมีอายุระหว่าง 20-25 ปี เนื่องจากรอยต่อบนกะโหลกมีจำนวนมาก ซึ่งแสดงว่าผู้ตายอายุไม่เกิน 50 ปี ส่วนสูงประมาณ 150-160 ซม. ขณะที่นางเพ็ญพร ไชยยะ ที่ต้องสงสัยว่าเป็นเจ้าของโครงกระดูกเป็นเพศหญิง อายุ 51 ปี สูงประมาณ 165 ซม. ซึ่งตามลักษณะธรรมชาติของผู้สูงวัยทุกคน รอยหยักบนกะโหลกจะเชื่อมติดเป็นชั้นเดียวกัน ทำให้ชุดสืบสวนมั่นใจว่าศพดังกล่าวไม่ใช่ของนางเพ็ญพรอย่างที่นางพิกุลแจ้งต่อพนักงานสอบสวน

3.2 ในวันที่นางพิกุล แจ้งความให้เจ้าหน้าที่ตำรวจช่วยติดตามหารถยนต์ดังกล่าว โดยอ้างว่านางเพ็ญพรกำลังเดินทางจากภูเก็ตเพื่อมาสุราษฎร์ธานี ซึ่งต่อมาระหว่างทางได้หายสาบสูญไปทางเจ้าหน้าที่ตำรวจมีการตั้งด่านตรวจสกัดรถยนต์ตามเส้นทางจากภูเก็ตมุ่งหน้ามานครศรีธรรมราช และสุราษฎร์ธานี ตลอดทั้งคืนก็ไม่พบรถคันดังกล่าว แต่กลับมีผู้พบรถเกิดไฟไหม้เลยจุดที่ตั้งด่านตรวจ

ของ ส.อ.บ้านตาขุน ไปทางตัวเมืองสุราษฎร์ธานี แสดงว่ารถคันดังกล่าวไม่ได้วิ่งมาจากภูเก็ตตาม คำให้การของนางพิกุล แต่วิ่งอยู่ในเขตสองจังหวัด คือ นครศรีธรรมราชและสุราษฎร์ธานีเท่านั้น

3.3 มีพยานปากสำคัญซึ่งเป็นพระสงฆ์ 2 รูป จากสำนักสงฆ์ราษฎร์ศรัทธาธรรมซึ่งอยู่ ห่างจากจุดที่เกิดเพลิงไหม้ไปประมาณ 800 เมตร ให้การว่าในวันที่ 26 มิถุนายน 2543 เวลา ประมาณ 22.00 น. ได้มีชายฉกรรจ์ 2 คน และหญิงสาวอีก 1 คน ขับรถเก๋งสีบรอนซ์ทองไม่ทราบ ยี่ห้อและทะเบียน เข้ามาจอดบริเวณป้ายทางเข้าสำนักสงฆ์ฯ โดยจอดรถดับเครื่องปิดไฟมีดสนิท จนกระทั่งเวลา 23.00 น. เห็นชายคนหนึ่งเปิดประตูรถฝั่งคนขับด้านขวา ในมือถือแกลลอนน้ำมันเดิน ลงจากรถอ้อมไปทางด้านหลัง บรรดาพระในสำนักสงฆ์คิดว่าเป็นคนมาจอดพักนอนหลับจึงไม่ได้สนใจ พากันเข้าจำวัด จนกระทั่งตกตึกถึงรู้ว่าเกิดไฟไหม้รถคันดังกล่าว สำหรับกลุ่มชาย 2 คน หญิง 1 คน ที่มีพยานอีกคนเห็นนั้นให้การว่าหลังไฟไหม้รถแล้วได้ขึ้นรถยนต์กระบะไม่ทราบทะเบียนหลบหนีมุ่งหน้า เข้าตัวเมืองสุราษฎร์ธานีทันที

4. การจับกุมผู้ต้องหา โดยเจ้าหน้าที่ตรวจ ส.อ.บ้านตาขุนได้ประสานงานกับ กก.สส.ภ. 8 เพื่อสืบสวนติดตามหาตัวคนร้าย ทาง การสืบสวนเชื่อว่านางพิกุล ไชยยะ และนางเพ็ญพร ไชยยะ เป็นพี่น้องกันได้ร่วมกันวางแผนโดยเตรียมรถยนต์คันเกิดเหตุมาจัดฉากพร้อมทั้งจัดหาหญิงชาวพม่า นำมาเช่าแล้วจุดไฟเผาโดยทำทีว่าเป็นลักษณะของการเกิดอุบัติเหตุ และต่อมาทางการสืบสวนทราบว่า นางพิกุลได้ว่าจ้างนายวินิต ชูวาริและนายสำราญ รัศมีพันธ์พงษ์ เป็นผู้ลงมือ ภายหลังบุคคลทั้งสองได้ถูก จับกุมดำเนินคดี

5. สรุปข้อเท็จจริงจากการสอบสวนได้ความว่านางเพ็ญพรประกอบอาชีพค้าขายอยู่ ประเทศญี่ปุ่น ได้เดินทางกลับมาที่ประเทศไทยพบกับนางพิกุล ไชยยะ ซึ่งเป็นน้องสาวพูดปรับทุกข์กัน ว่ามีปัญหาครอบครัวและถูกแก๊งอิทธิพลของญี่ปุ่นรบกวน ต้องการจะกลับมาอยู่ประเทศไทยและ ขอร้องไห้ นางพิกุลหาวิธีทำให้ตนเป็นผู้สาปสูญ โดยมีหลักฐานการตายเพื่อนำหลักฐานดังกล่าวไป เรียกร้องสิทธิจากบริษัทประกันภัยประเทศไทย เนื่องจากนางสาวเพ็ญพรได้ทำประกันชีวิตตนเองไว้ คิดเป็นเงินประกันจำนวน 24 ล้านบาท ซึ่งหากเสียชีวิตด้วยอุบัติเหตุจะได้เงินเพิ่มอีกร้อยละ 20 นาง พิกุลรับปากว่าจะดำเนินการให้ต่อวันที่ 13 มิถุนายน 2543 นางเพ็ญพรได้เดินทางกลับประเทศไทย อีกครั้งแล้วเดินทางไปพบนางพิกุลที่นครศรีธรรมราช เพื่อปรึกษาเรื่องที่ได้ตกลงกันไว้ พร้อมทั้งมอบ เช็คเงินสดจำนวน 90,000 บาทให้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินการ

นางพิกุลได้วางแผนติดต่อนายวินิตซึ่งเคยรู้จักกันมาก่อนบอกว่ามีงานให้ทำ โดยให้นำเอา รถยนต์ 1 คัน และคน 1 คน ไปทำการเผา นายวินิตรับปากว่าสามารถทำได้ และนางพิกุลได้ให้เงิน ค่าจ้าง 10,000 บาท จากนั้นได้ยืมรถยนต์ของกลางคันทะเบียน พ-5119 นครศรีธรรมราช จากนาย จัดฐานนท บุตรชาย นำเอามาไว้ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช ภายหลังได้ขับรถยนต์คันดังกล่าวเดินทาง ไปจังหวัดระนองพร้อมกับนายวินิตเพื่อติดต่อหาหญิงชาวพม่ามาเป็นเหยื่อโดยล่อลวงจะนำมาเป็น

คนเลี้ยงเด็ก และต่อมาได้รับตัวนางมาซารา ชาวพม่าผู้ตายเดินทางกลับมาระหว่างนั้นได้ติดต่อนาย
 สำราญ พ่อตาให้มาช่วยดำเนินการด้วย จนกระทั่งวันเกิดเหตุ นางพิกุลได้นัดนายวินิตและนายสำราญ
 พร้อมทั้งผู้ตายมาที่สหกรณ์การค้า และให้เงินค่าจ้างอีก 20,000 บาท ทั้งคู่เตรียมน้ำมันเชื้อเพลิงไว้
 แล้ว จากนั้นนางพิกุลได้หลอกให้นางมาซารา กินยานอนหลับและนำตัวผู้ตายขึ้นรถยนต์คันเกิดเหตุ
 โดยให้ผู้ตายนั่งที่เบาะหลังซ้ายแล้วปรับเบาะเอนนอน โดยขับรถยนต์ที่เกิดเหตุแล้วทำให้รถไหลตก
 ถนน จัดฉากให้มองว่ารถคนเกิดเหตุแหกโค้งจากนั้นใช้น้ำมันราดไปในรถและผู้ตาย ทำการจุดไฟ
 เผาจนไฟลุกไหม้ทั้งคันและพากันหลบหนี

ต่อมาวันรุ่งขึ้น นางพิกุลได้แกล้งไปสอบถามข่าวที่สถานีตำรวจใกล้เคียงว่าพบอุบัติเหตุ
 หรือไม่ จนกระทั่งทราบเหตุจากตำรวจ สภ.อ.บ้านตาขุน จึงมายังที่เกิดเหตุขอพบพนักงานสอบสวน
 เพื่อให้เป็นพยาน โดยแจ้งว่าผู้ตาย คือ นางเพ็ญพร พี่สาว พร้อมทั้งขอรับศพผู้ตายไปดำเนินการตาม
 ประเพณี ขอใบรับรองการตายจากโรงพยาบาล อ.บ้านตาขุน นำไปแจ้งต่อเจ้าหน้าที่อำเภอบ้านตาขุน
 ขอออกใบมรณะบัตรเพื่อนำไปใช้เป็นหลักฐานเบิกเงินจากบริษัทประกันภัย แต่พนักงานสอบสวนไม่
 ยินยอมมอบศพผู้ตายให้ เนื่องจากเมื่อตรวจสอบที่เกิดเหตุ พบข้อพิรุธหลายอย่าง ทั้งยังได้ร่วมกับ
 เจ้าหน้าที่ตำรวจจากกองกำกับการวิทยาเขต 10 สุราษฎร์ธานีเพื่อตรวจสอบเหตุโดยละเอียดอีกครั้ง
 และได้ส่งซากโครงกระดูกมนุษย์ที่พบในรถคันเกิดเหตุไปทำการตรวจพิสูจน์ที่สถาบันนิติเวช

ต่อมาวันที่ 1 กรกฎาคม 2543 เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ร่วมสืบสวนคดีนี้ ได้พบตัวนางพิกุล
 และนางเพ็ญพรที่จังหวัดนครศรีธรรมราชจึงได้ควบคุมตัวมาทำการสอบสวนแล้วส่งให้พนักงาน
 สอบสวน สภ.อ.บ้านตาขุน ดำเนินคดี เบื้องต้นนางพิกุลให้การภาคเสธว่าได้แจ้งความเท็จต่อเจ้า
 พนักงานจริง แต่ไม่ได้ร่วมกันใช้ จ้างวานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาแต่อย่างใด ส่วนนางเพ็ญพรให้การปฏิเสธ
 ตลอดข้อกล่าวหา ต่อมาในวันที่ 4 กรกฎาคม 2543 เจ้าหน้าที่ตำรวจก็สามารถจับกุมตัวนายวินิตและ
 นายสำราญมาดำเนินคดีได้ โดยทั้งคู่ให้การรับสารภาพตลอดข้อกล่าวหา

สรุปผลการสอบสวน

คดีนี้ พนักงานสอบสวนได้มีความเห็นควรสั่งฟ้องผู้ต้องหาทั้ง 4 คน ส่งอัยการยื่นฟ้องต่อ
 ศาลจังหวัดสุราษฎร์ธานีโดยสั่งฟ้องนางพิกุล ไชยยะ ผู้ต้องหาที่ 1 นางเพ็ญพร ไชยยะ ผู้ต้องหาที่ 2
 ร่วมกันใช้ จ้างวาน ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาและไตร่ตรองไว้ก่อน กระทำการอันทารุณโหดร้าย ซ่อนเร้น
 ย้าย ทำลายศพและขึ้นส่วนของศพเพื่อปิดบังการตายและสาเหตุการตายและแจ้งความเท็จ

สั่งฟ้องนายวินิต ชูวารี ผู้ต้องหาที่ 3 และนายสำราญ รักษ์พันธ์พงษ์ ผู้ต้องหาที่ 4 ร่วมกัน
 ร่วมกันฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาและไตร่ตรองไว้ก่อน กระทำการอันทารุณโหดร้าย ซ่อนเร้น ย้าย หรือ
 ทำลายศพหรือขึ้นส่วนของศพเพื่อปิดบังการตายหรือสาเหตุการตาย

ชั้นสอบสวน ผู้ต้องหาที่ 1 ให้การภาคเสธ ผู้ต้องหาที่ 2 ให้การปฏิเสธ ส่วนผู้ต้องหาที่ 3 และ 4 ให้การรับสารภาพตลอดข้อกล่าวหา (อรรถพล แซ่มสุวรรณวงศ์, 2545)

14. คดีฆาตกรรมแพทย์หญิงฉัตร บุญเกษมสันติ

พฤติการณ์แห่งคดี

ระหว่างวันที่ 20 - 22 กุมภาพันธ์ 2544 โดยหมอวิสุทธิได้วางแผนลอบกรรยาไปรับประทานอาหารในศูนย์การค้าสยามดิสคัฟเวอรีสองต่อสอง โดยหมอวิสุทธิได้ใช้ยานอนหลับผสมในอาหารและเครื่องดื่มให้ผู้ตายกินจนเกิดอาการง่วงนอน มึนงง แล้วประคองแพทย์หญิงฉัตรออกจากห้องอาหารท่ามกลางสาธารณชน ก่อนนำมากักขังไว้ที่ห้องพักเลขที่ 318 อาคารวิทยนิเวศน์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แล้วจึงเริ่มลงมือสังหารด้วยของแข็งมีคม จนทำให้แพทย์หญิงฉัตรเสียชีวิต จากนั้นจึงค่อยผ่าตัดแล้วชันเนื้อและอวัยวะไปซ่อนเร้นทำลายตามสถานที่ต่างๆ พร้อมปลอมหนังสือลางานและจดหมาย ยื่นต่อหัวหน้างาน บิดา มารดา และบุตรชายและบุตรสาว เพื่อให้บุคคลทั้งหมดหลงเชื่อว่าแพทย์หญิงฉัตรไปประกอบศาสนกิจปฏิบัติธรรม นุ่งสมาธิ ฝึกจิตใจ แพทย์หญิงฉัตรจึงเป็นเพียงบุคคลสาบสูญไม่มีหลักฐานยืนยันว่าเสียชีวิต

แนวทางการสืบสวนสอบสวน

จุดเริ่มของคดีนี้เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2544 เมื่อนายแพทย์วิสุทธิ บุญเกษมสันติ เข้าแจ้งความร้องทุกข์กับพนักงานสอบสวน สน.พญาไทว่า แพทย์หญิงฉัตร ภรรยาหายตัวไปอย่างไร้ร่องรอย โดยตนได้สอบถามจากเพื่อนๆ และคนใกล้ชิดแล้ว ปรากฏว่าหายภรรยาหายไปจริง นายแพทย์วิสุทธิจึงประสงค์มาแจ้งความไว้เป็นหลักฐาน เมื่อสอบถามถึงวิฤตติดตามตัว เนื่องจากนายแพทย์วิสุทธิแจ้งว่าไปรับลูกเองเนื่องจากแพทย์หญิงฉัตรฝากข้อความไว้ให้ไปรับลูกด้วยเพราะตนจะไปต่างจังหวัด 3-4 วัน หลังจากนั้นนายแพทย์วิสุทธิเดินทางกลับ ดำรวจจึงได้ตรวจสอบวิฤตติดตามตัวของนายแพทย์วิสุทธิตามรหัสที่แจ้งไว้กับตำรวจ เบื้องต้นเป็นการตรวจสอบข้อความ เมื่อวันที่ แพทย์หญิงฉัตรหายไป ได้มีการฝากข้อความให้หมอวิสุทธิไปรับลูกจริงหรือไม่ ปรากฏว่าไม่มีการฝากข้อความใด ถือเป็นเรื่องผิดปกติ การโกหกของหมอวิสุทธิทำให้ตำรวจเกิดความสงสัย

จากนั้น 5 วันต่อมา คือ ในวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2544 เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย โรงพยาบาลเดชาฯ ได้โทรศัพท์มาแจ้งว่าพบรถยนต์คันหนึ่งมาจอดทิ้งไว้ทิ้งไว้หลายวันโดยจอดคร่อมเลนส์ทำให้รถคันอื่นจอดไม่ได้ ขอให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมาตรวจสอบติดตามตัวเจ้าของมาเคลื่อนย้ายรถจากทะเบียนรถทำให้ทราบว่ารถยนต์ดังกล่าวเป็นของแพทย์หญิงฉัตรที่หายตัวไป ทำให้ตำรวจสันนิษฐานได้ว่ารถยนต์ของแพทย์หญิงฉัตรน่าจะจอดตรงนี้ก่อนที่จะหายตัวไป จากการสอบถามไปยังน้องสาวของแพทย์หญิงฉัตรทำให้ทราบว่าตนและพี่สาวมักมาทานข้าวที่โรงพยาบาลเดชาฯ บ่อยๆ ทำให้ตำรวจทราบว่าแพทย์หญิงฉัตรเป็นผู้นำรถยนต์มาจอดไว้ถือเป็นเรื่องปกติ แต่การที่จอดคร่อมไว้

หลายวันทำให้คนใกล้ชิดและเพื่อนร่วมงานรู้สึกถึงความผิดปกติ โดยเพื่อนร่วมงานเล่าว่า “...แพทย์หญิงผัสพรเป็นคนมีความรับผิดชอบไม่เคยหายจากงานโดยไม่บอกกล่าวและหลังจากกลับจากกลางานก็จะเดินไปแจ้งกับธุรการด้วยตนเองว่ากลับมาแล้ว”

ความผิดปกติเริ่มชัดเจนขึ้นเมื่อจดหมายกลางานของแพทย์หญิงผัสพรถูกส่งมาจากจังหวัดบุรีรัมย์ ทำให้คดีคนหายพลิกเป็นอีกคดีหนึ่ง เพราะการส่งจดหมายกลางานที่พิมพ์จากคอมพิวเตอร์แปลกไปจากทุกครั้งเพราะแพทย์หญิงผัสพรจะบอกเพื่อนร่วมงานล่วงหน้าและมักเขียนจดหมายกลางานด้วยลายมือ จึงเป็นเหตุพิรุณให้ตำรวจส่งสัยนายแพทย์วิสุทธิ์สามีของแพทย์หญิงผัสพร ตำรวจจึงนำจดหมายกลางานไปตรวจพิสูจน์ดีเอ็นเอพบว่า น้ำหมึกที่ลงชื่อในจดหมายเป็นน้ำหมึกชนิดเดียวกับที่นายแพทย์วิสุทธิ์ใช้อยู่เป็นประจำ หลังจากนั้น 1 เดือน ตำรวจได้เบาะแสสำคัญว่านายแพทย์วิสุทธิ์เป็นคนสุดท้ายที่พบกับแพทย์หญิงผัสพร โดยไปรับประทานอาหารกลางวันด้วยกันที่ร้านโออิชิ ศูนย์การค้าสยามดิสคัฟเวอรีซึ่งมีหลักฐานจากกล้องโทรทัศน์วงจรปิดที่นายแพทย์วิสุทธิ์เดินประคองภรรยาที่มีอาการสะลึมสะลือคล้ายถูกมอมยา

นอกจากนี้ในทางสอบสวนยังได้ข้อมูลสำคัญว่า นายแพทย์วิสุทธิ์ มีปัญหาขัดแย้งกับภรรยา ถึงขั้นฝ่ายหญิงต้องฟ้องหย่าและร้องเรียนเรื่องพฤติกรรมต่อแพทยสภา ซึ่งอาจเป็นปมสำคัญที่ทำให้ นายแพทย์วิสุทธิ์โกรธแค้นจนต้องลงมือฆ่า และยังได้เบาะแสสำคัญเป็นหลักฐานการใช้โทรศัพท์ที่ นายแพทย์วิสุทธิ์ติดต่ออาคารวิทยานิเวศน์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งต่อมาทราบว่าป็นสถานที่ที่ใส่ลงมือฆ่าและฆ่าแหล่ศพอดีตภรรยา เจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐานจึงระดมกำลังเข้าตรวจสอบห้องพักในทันที โดยตรวจพบคราบเลือดอยู่ในห้องน้ำและอ่างล้างหน้าและเมื่อตรวจสอบภายใน “บ่อเกรอะ” ของอาคารดังกล่าว พบเศษชิ้นเนื้อของมนุษย์จำนวนมากถูกฆ่าแหล่ทิ้งเอาไว้ ทำให้ชุดสอบสวนคลี่คลายคดีมั่นใจว่า นี่คือ “คดีพิศวาสฆาตกรรม”

เมื่อได้หลักฐานชุดสืบสวนจึงควบคุมตัวนายแพทย์วิสุทธิ์มาสอบปากคำ แต่นายแพทย์วิสุทธิ์ กลับปฏิเสธที่จะตอบทุกคำถาม ต่อมามีการรวบรวมพยานหลักฐานสรุปสำนวนการสอบสวนส่งต่อให้พนักงานอัยการแต่พนักงานอัยการสั่งไม่ฟ้องนายแพทย์วิสุทธิ์ โดยให้เหตุผลว่าคดีไม่มีประจักษ์พยาน และไม่มีศพผู้ตาย ทำให้นายโชติ วัฒนเชษฐ บิดาของแพทย์หญิงผัสพร เป็นโจทก์ยื่นฟ้องนายแพทย์วิสุทธิ์เป็นจำเลยต่อศาลอาญากรุงเทพใต้ ในความผิดฐานฆ่าแพทย์หญิงผัสพรภรรยาตนเอง โดยไตร่ตรองไว้ก่อน ซ่อนเร้น ทำลายศพ กักขังหน่วงเหนี่ยว ปลอมเอกสาร

สรุปคำพิพากษา

ศาลเห็นว่าคดีมีมูลและมีคำสั่งประทับรับฟ้องแล้ว พนักงานอัยการจึงบากหน้าเข้ามาขอเป็นโจทก์ร่วมในคดีคดีนี้ ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาเมื่อวันที่ 7 มีนาคม 46 ให้ประหารชีวิต นายแพทย์วิสุทธิ์ แม้คดีไม่มีประจักษ์พยานเห็นในขณะลงมือฆ่า แต่พยานแวดล้อมกรณีรวมทั้งหลักฐานทางนิติ

วิทยาศาสตร์ มีความสอดคล้องเชื่อมโยงเป็นขั้นเป็นตอนมีน้ำหนักให้ศาลเชื่อโดยปราศจากข้อสงสัยว่า จำเลยเป็นผู้ฆ่าผู้ตายจริง ต่อมาศาลอุทธรณ์ มีคำพิพากษาเมื่อวันที่ 4 ก.ค.48 ยืนตามศาลชั้นต้น และศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาเป็นที่สิ้นสุดในวันที่ 26 ก.ค.50 ที่ผ่านมา ยืนตามศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ ให้ประหารชีวิต

หลังถูกศาลฎีกาพิพากษาประหารชีวิต หนทางดิ้นรนเฮือกสุดท้ายของ นายแพทย์วิสุทธิ คือการใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญ ในการยื่นถวายฎีกาขอพระราชทานอภัยโทษ และเมื่อวันที่ 10 ธ.ค.ที่ผ่านมา ซึ่งพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ.2550 มีผลใช้บังคับ นายแพทย์วิสุทธิ ก็ได้รับโปรดเกล้าฯ พระราชทานอภัยโทษเหลือจำคุกตลอดชีวิตในครั้งนี้ด้วย (ข่าวดังข้ามเวลา, 2017b)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2236/ 2550

เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2544 ก่อนเกิดเหตุจำเลยนัดหมายให้ผู้ตายไปพบและรับประทานอาหารร่วมกันที่ร้านอาหารโดยจำเลยแอบอ้างหลอกลวงผู้ตายเรื่องนัดพบช่างที่จะไปซ่อมแซมบ้านพักผู้ตายระหว่างการรับประทานอาหารร่วมกันจำเลยลอบนำยานอนหลับที่สั่งซื้อไว้ก่อนหน้านี้ใส่ลงในอาหารหรือเครื่องดื่มให้ผู้ตายรับประทานหรือดื่มจนผู้ตายมีอาการสับสนสติไม่ได้หลังจากนั้นจำเลยได้พาผู้ตายไปยังอาคารที่จำเลยจัดเตรียมเปิดห้องพักรอไว้เพื่อทำการทรมานเหนียวให้ผู้ตายปราศจากเสรีภาพในร่างกายแล้วจำเลยลงมือฆ่าผู้ตายโดยไตร่ตรองไว้ก่อนด้วยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่จำเลยวางแผนไว้ จากนั้นจำเลยได้ชำแหละแยกศพผู้ตายออกเป็นชิ้นเล็กๆ บางส่วนทิ้งลงในชักโครกของห้องพักในอาคารบางส่วนนำไปทิ้งในชักโครกของโรงแรมในวันรุ่งขึ้นเพื่อปิดบังการตายของผู้ตายการกระทำของจำเลยเป็นการกระทำความผิดฐานหน่วงเหนียวกักขังทำให้ผู้ตายปราศจากเสรีภาพในร่างกายและฐานฆ่าผู้ตายโดยไตร่ตรองไว้ก่อน

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 199, 264 วรรคแรก, 268 วรรคสอง (ที่ถูกมาตรา 268 วรรคแรก ประกอบมาตรา 264 วรรคแรก), 310 วรรคแรก, 289 (4) การกระทำของจำเลยเป็นความผิดหลายกรรมต่างกันให้ลงโทษทุกกรรมเป็นกระทงความผิดไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 91 ให้ลงโทษตามมาตรา 199 จำคุก 1 ปี ลงโทษตามมาตรา 268 วรรคสอง ประกอบมาตรา 264 วรรคแรก (ที่ถูกให้ลงโทษตามมาตรา 268 วรรคแรก ประกอบด้วยมาตรา 264 วรรคแรก แต่กระทงเดียวตามมาตรา 268 วรรคสอง) จำคุก 1 ปี ความผิดตามมาตรา 310 วรรคแรก และมาตรา 289 (4) เป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบทให้ลงโทษตามมาตรา 289 (4) ซึ่งเป็นบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90 ลงโทษประหารชีวิต เมื่อรวมโทษทุกกระทงแล้วคงประหารชีวิตสถานเดียว ริบจดหมายและซองจดหมายของกลาง

จำเลยอุทธรณ์ทั้งสองสำนวนศาลอุทธรณ์พิพากษายืนจำเลยฎีกาทั้งสองสำนวนศาลฎีกา วินิจฉัยว่า “ข้อเท็จจริงเบื้องต้นที่โจทก์ทั้งสองกับจำเลยนำสืบรับกันและที่จำเลยรับในฎีกาฟังเป็นยุติว่า โจทก์ที่ 1 เป็นบิดาของผู้ตาย จำเลยและผู้ตายเป็นสามีภริยากันโดยจดทะเบียนสมรสเมื่อปี 2524 ผู้ตายทำงานเป็นแพทย์อยู่ที่โรงพยาบาลบุนนาคไชยากร เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ส่วนจำเลยรับราชการเป็นแพทย์อยู่ที่คณะแพทยศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อสมรสกันแล้วจำเลยและผู้ตายอยู่กินด้วยกันที่บ้านพักแพทย์ภายในโรงพยาบาลบุนนาคไชยากร มีบุตรด้วยกัน 2 คน คือ นาย ช. และนางสาว ก. ครั้นปลายปี 2541 ผู้ตายและจำเลยเริ่มขัดแย้งกันโดยผู้ตายเข้าใจว่าจำเลยมีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับหญิงอื่นซึ่งเป็นคนไข้ของจำเลย เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2542 ผู้ตายทำบันทึกตามเอกสารหมายเลข จ.136 ให้จำเลยลงชื่อรับรองว่าจำเลยจะไม่ยุ่งเกี่ยวกับหญิงคนดังกล่าวอีก

วันที่ 27 พฤษภาคม 2542 ผู้ตายจดทะเบียนยกที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. 3 ก.) เลขที่ 2321 ตำบลสันมะเค็ด อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย เนื้อที่ 41 ไร่เศษ ซึ่งเดิมมีชื่อผู้ตายเป็นเจ้าของให้เป็นสิทธิของจำเลย วันที่ 1 กรกฎาคม 2542 จำเลยย้ายออกจากบ้านพักไปอาศัยอยู่ที่อื่นและให้ผู้ตายอยู่อาศัยกับบุตรที่บ้านพักแพทย์ตามเดิม แต่จำเลยจะไปรับบุตรทั้งสองในเวลาเช้าเพื่อไปส่งที่โรงเรียนทุกวัน สำหรับผู้ตายจะไปรับบุตรทั้งสองจากโรงเรียนกลับบ้านในเวลาเย็นช่วงระหว่างที่แยกกันอยู่ผู้ตายกับจำเลยยังคงมีเรื่องขัดแย้งกัน โดยจำเลยเขียนจดหมายลงวันที่ 18 มกราคม 2543 ต่ำว่าผู้ตายที่ไม่ยอมหย่าขาดจากจำเลยและเรื่องสินสมรส จำเลยเคยใช้เหล็กดัดเบลล์ทุบรถยนต์ผู้ตายเสียหาย ผู้ตายไปแจ้งความเป็นหลักฐานไว้ที่สถานีตำรวจนครบาลบางซื่อ เมื่อวันที่ 8 เมษายน 2543 ครั้นวันที่ 29 สิงหาคม 2543 จำเลยฟ้องผู้ตายที่ศาลเยาวชนและครอบครัวกลางเพื่อขอหย่าและแบ่งสินสมรส ผู้ตายให้การต่อสู้คดีและผู้ตายได้ฟ้องจำเลยขอเพิกถอนการยกให้ที่ดินที่จังหวัดเชียงรายเป็นอีกคดีหนึ่ง ศาลเยาวชนและครอบครัวกลางทำการไต่สวนในที่สุดจำเลยได้ถอนฟ้องคดีที่ฟ้องหย่าและแบ่งสินสมรสเมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2543

ต่อมาเมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2543 ผู้ตายไปแจ้งความเป็นหลักฐานที่สถานีตำรวจนครบาลบางซื่อว่าจำเลยไปถ่ายรูปบ้านพักของผู้ตายโดยไม่ทราบวัตถุประสงค์ หลังจากนั้นผู้ตายกับจำเลยทำสัญญาประนีประนอมยอมความกัน เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2544 ในคดีที่ผู้ตายฟ้องขอเพิกถอนการยกให้ที่ดินที่จังหวัดเชียงราย โดยตกลงกันว่าจำเลยจะไปจดทะเบียนให้ผู้ตายมีชื่อเป็นเจ้าของร่วมในที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก.) เลขที่ 2321 ตำบลสันมะเค็ด อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ภายใน 15 วันและผู้ตายกับจำเลยจะร่วมกันไปตรวจทรัพย์สินที่ผู้ตายเก็บไว้ในตู้นิรภัยของ ธนาคาร ครั้นวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2544 จำเลยกับผู้ตายไปรับประทานอาหารกลางวันด้วยกันที่ร้านอาหารโออิชิซึ่งอยู่ที่ชั้นที่ 2 ของศูนย์การค้าสยามดิสคัฟเวอรี หลังจากรับประทานอาหารเสร็จแล้วจำเลยกับผู้ตายเดินออกจากร้านอาหารไปด้วยกันหลังจากนั้น ผู้ตายหายไปโดยไม่มีผู้ใดพบเห็นผู้ตายอีก ในวันเดียวกันนั้นจำเลยเปิดห้องพักเลขที่ 318 อาคารวิทยนิเวศน์ซึ่งตั้งอยู่ภายใน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วันรุ่งขึ้นเวลา 11 นาฬิกาจำเลยคืนห้องพักเลขที่ 318 ดังกล่าวและในวันเดียวกันนั้นเองจำเลยไปเปิดห้องพักเลขที่ 1631 โรงแรมโซฟิเทลเซ็นทรัลพลาซ่า ลาดพร้าว ตามที่ได้จองไว้ล่วงหน้าตั้งแต่วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2544 ครั้นวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2544 เวลา 6 นาฬิกาเศษ จำเลยคืนห้องพักเลขที่ 1631 และในวันเดียวกันจำเลยได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลบุนนาคไชยากรว่า ผู้ตายไม่ไปปฏิบัติหน้าที่แพทย์เวรในวันที่ 21 ที่ผ่านมา จำเลยจึงไปแจ้งความต่อเจ้าพนักงานตำรวจนครบาลพญาไท เรื่องผู้ตายหายไปวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 โรงพยาบาลบุนนาคไชยากรได้รับจดหมาย 2 ฉบับ ประทับตราไปรษณีย์ส่งมาจากจังหวัดจันทบุรี ข้อความในจดหมายพิมพ์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ฉบับแรกลงวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2544 มีลายมือชื่อผู้ตายถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลขอลาหยุดงาน 15 วัน ฉบับที่สองลงวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2544 ลงท้ายจดหมายว่า “มี” แต่ไม่ลงลายมือชื่อโดยมีข้อความจากผู้ตายถึงบุตรทั้งสองว่าผู้ตายจะไปฝึกจิตใจนั่งสมาธิประมาณ 2 สัปดาห์ สำหรับลายมือชื่อผู้ตายในจดหมายฉบับแรกเจ้าพนักงานตำรวจส่งไปตรวจที่กองพิสูจน์หลักฐานเปรียบเทียบกับลายมือชื่อที่แท้จริงของผู้ตายปรากฏว่าลายมือชื่อดังกล่าว มิใช่ลายมือชื่อของผู้ตาย

วันที่ 11 มีนาคม 2544 โจทก์ที่ 1 ไปร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีแก่จำเลยฐานหน่วงเหนี่ยวกักขังผู้ตาย วันที่ 23 มีนาคม 2544 เจ้าพนักงานตำรวจกองพิสูจน์หลักฐานเข้าตรวจ ค้นอาคารวิทยานิเวศน์พบคราบโลหิตบริเวณห้องน้ำในห้องพักเลขที่ 318 และพบชิ้นเนื้อลักษณะคล้ายเนื้อมนุษย์จำนวนหนึ่งในบ่อพักสิ่งปฏิกูล (บ่อเกรอะ) จึงยึดไปตรวจพิสูจน์ซึ่งเจ้าพนักงานกองพิสูจน์หลักฐานรายงานผลการตรวจในวันที่ 24 มีนาคม 2544 ว่าคราบโลหิตและชิ้นเนื้อที่ตรวจพบมีดีเอ็นเอแบบเดียวกับผู้ตาย เจ้าพนักงานตำรวจจึงดำเนินคดีแก่จำเลยเพิ่มเติมฐานฆ่าผู้ตายโดยไตร่ตรองไว้ก่อนและฐานซ่อนเร้น ย้าย หรือทำลายศพเพื่อปิดบังการตายหรือเหตุแห่งการตาย จำเลยเข้ามาขอตัวและให้การปฏิเสธทุกข้อหา ครั้นวันที่ 26 มีนาคม 2544 เจ้าพนักงานตำรวจกองพิสูจน์หลักฐานเข้าตรวจบ่อบำบัดน้ำเสียจากโรงแรมโซฟิเทลฯ บ่อที่ 25 และ 26 ซึ่งเป็นบ่อพักสิ่งปฏิกูลที่ไหลมาจากห้องที่จำเลยเข้าพักและสามารถตรวจพบชิ้นเนื้อลักษณะคล้ายเนื้อมนุษย์อีกจำนวนหนึ่งจึงยึดไว้เพื่อให้กองพิสูจน์หลักฐานและสถาบันนิติเวชวิทยาตรวจพิสูจน์

สำหรับความผิดฐานปลอมเอกสารและฐานใช้เอกสารปลอมในสำนวนหลังเป็นความผิดต่อผู้ที่ได้รับความเสียหายโดยตรงจากการกระทำของจำเลยที่ปลอมและใช้เอกสารปลอมตามฟ้อง แม้จำเลยจะปลอมหนังสือของผู้ตายส่งไปถึงนายแพทย์ผู้อำนวยการโรงพยาบาลบุนนาคไชยากรว่าผู้ตายขอลาการปฏิบัติงานแล้วลงลายมือชื่อปลอมของผู้ตายในหนังสือดังกล่าวและจำเลยได้ปลอมจดหมายของผู้ตายส่งไปถึงนาย ช. กับนางสาว ก. บุตรชายและบุตรสาวของผู้ตายว่า ผู้ตายต้องไปฝึกสมาธิเพื่อให้ผู้หนึ่งผู้ใดหลงเชื่อว่าเอกสารปลอมนั้นผู้ตายได้ทำขึ้นจริง ทั้งนี้ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นก็ตาม ในกรณีนี้ โจทก์ที่ 1 ซึ่งเป็นบิดาผู้ตายก็ยังถือไม่ได้ว่าเป็นบุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำผิดดังกล่าว ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (4) ทั้ง

ความผิดดังกล่าวได้เกิดขึ้นภายหลังจากผู้ตายถึงแก่ความตายไปแล้วผู้ตายไม่อาจเป็นผู้เสียหายใน ความผิดดังกล่าวได้ จึงไม่ใช่กรณีที่โจทก์ที่ 1 ซึ่งเป็นบุพการีของผู้ตายจะจัดการแทนผู้ตายได้ตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 5 (2) ด้วย ที่ศาลชั้นต้นอนุญาตให้โจทก์ที่ 1 เข้าร่วม เป็นโจทก์กับโจทก์ที่ 2 ในความผิดดังกล่าวในสำนวนหลังตามคำร้องของโจทก์ที่ 1 จึงเป็นการไม่ชอบ ปัญหาดังกล่าวเป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความ สงบเรียบร้อย ศาลฎีกามีอำนาจยกชั้นวินิจฉัยและยก คำร้องดังกล่าวของผู้ตายที่ 1 ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 195 วรรคสอง ประกอบมาตรา 225 และความผิดฐานซ่อนเร้น ทำลายศพผู้ตายเพื่อปิดบังการตายในสำนวนแรกศาล ชั้นต้นวินิจฉัยว่า โจทก์ที่ 1 ไม่อาจมีอำนาจฟ้องโจทก์ที่ 1 ไม่อุทธรณ์ในข้อนี้ ความผิดที่โจทก์ที่ 1 เป็น โจทก์ฟ้องดังกล่าวจึงยุติไปตามคำพิพากษา ศาลชั้นต้นแต่ศาลชั้นต้นมิได้พิพากษายกฟ้องโจทก์ที่ 1 ใน ความผิดดังกล่าวและศาลอุทธรณ์ยังมีได้แก้ไขในข้อนี้ ศาลฎีกาเห็นควรแก้ไขให้ถูกต้องส่วนกระทรวง ความผิดฐานซ่อนเร้นทำลายศพผู้ตายเพื่อปิดบังการตายในสำนวนหลังและกระทรวงความผิดฐานปลอม เอกสารกับฐานใช้เอกสารปลอมซึ่งต้อง ลงโทษจำเลยฐานใช้เอกสารปลอมแต่กระทรวงเดียวในสำนวนหลัง นั้นศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามศาล ชั้นต้นให้ลงโทษจำเลยจำคุกกระทรวงละ 1 ปี ดังนั้น ความผิดทั้ง สองกระทรวงดังกล่าวจึงต้องห้ามมิให้ จำเลยฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา มาตรา 218 วรรคหนึ่ง ที่จำเลยฎีกาว่าพยานหลักฐานที่โจทก์ที่ 2 นำสืบยังรับฟังไม่ได้ว่า จำเลยกระทำความผิดทั้งสองกระทรวง ดังกล่าวเป็นฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงจึงต้องห้ามตามบทกฎหมาย ข้างต้นศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัยให้จำเลยคงมีปัญหาคือต้องวินิจฉัยตามฎีกาจำเลยที่ว่าจำเลยหนึ่งยักยอกขัง ทาให้ผู้ตายปราศจากเสรีภาพ ในร่างกายและฆ่าผู้ตายโดยไตร่ตรองไว้ก่อนตามคำพิพากษาศาลล่างทั้ง สองด้วยหรือไม่ กล่าวโดยสรุปพยานหลักฐานที่โจทก์ทั้งสองนำสืบมาแม้ส่วนใหญ่จะเป็นพยานพหุติเหตุ แวดล้อมกรณี แต่ก็มีความสอดคล้องต้องกันและมีเหตุผลต่อเนื่องเชื่อมโยงกันเป็นลำดับเมื่อพิจารณา ประกอบกับพฤติการณ์อันเป็นข้อพิรุธหลายประการของจำเลยดังได้วินิจฉัยมาแล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังได้ ว่าในวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2544 ก่อนเที่ยงวันจำเลยนัดหมายให้ผู้ตายไปพบและรับประทานอาหาร ร่วมกันที่ร้านอาหารโออิชิในศูนย์การค้าสยามดิสคัฟเวอรีโดยจำเลยแอบอ้างหลอกลวงผู้ตายเรื่องนัดพบ ช่างซื้อสุราที่จะไปซอมแซม บ้านพักผู้ตายระหว่างการรับประทานอาหารร่วมกันจำเลยลอบนายนอน หลับดอร์มที่ซอมซอไว้ก่อนหน้านั้นใส่ลงในอาหารหรือเครื่องดื่มให้ผู้ตายรับประทานหรือดื่มจนผู้ตายมี อาการเสลึมเสลือครองสติไม่ได้ หลังจากนั้นจำเลยได้พาผู้ตายไปยังอาคารวิทยนิเวศน์ที่จำเลย จัดเตรียมเปิดห้องพักรอไว้เพื่อทำการหนึ่งยักยอกขังให้ผู้ตายปราศจากเสรีภาพในร่างกายแล้วจำเลยลง มือฆ่าผู้ตายโดยไตร่ตรองไว้ก่อน ด้วยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่จำเลยวางแผนไว้ จากนั้นจำเลยได้ ซ้ำแหย่แยกศพผู้ตายออกเป็นชิ้นส่วนเล็กๆ บางส่วนทิ้งลงในโถชักโครกของห้องพักในอาคารวิทย นิเวศน์บางส่วนนำไปทิ้งในโถชักโครกของโรมแรมโซพิเทล ในวันรุ่งขึ้นคือวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2544 เพื่อปิดบังการตายของผู้ตาย พยานหลักฐานของจำเลยไม่อาจรับฟังหักล้างพยานหลักฐานของโจทก์ทั้ง

สองได้ที่ศาลอุทธรณ์ พิพากษายืนตามศาลชั้นต้นว่าจำเลยกระทำความผิดฐานหน่วงเหนี่ยวกักขังทำให้ผู้ตายปราศจากเสรีภาพในร่างกายและฐานฆ่าผู้ตายโดยไตร่ตรองไว้ก่อนด้วยนั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วยฎีกาของจำเลย ทุกข้อฟังไม่ขึ้น”

พิพากษาแก้เป็นว่าให้ยกคำร้องของโจทก์ที่ 1 ที่ขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ในความผิดฐานปลอมเอกสารและฐานใช้เอกสารปลอมในสำนวนหลังและยกฟ้องโจทก์ที่ 1 สำหรับความผิดฐาน ซ่อนเร้น ทำลายศพผู้ตายหรือปิดบังเหตุแห่งการตายในสำนวนแรกนอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ จากแนวทางและตัวอย่างคดีที่ยกตัวอย่างนี้ถือเป็นคดีแรกที่ศาลตัดสินคดีโดยไม่มิศพ ซึ่งในทางกฎหมายถือว่าศพเป็นองค์ประกอบสำคัญของความผิดฐานฆ่าผู้อื่น แต่อาศัยพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์โดยวินิจฉัยว่าชิ้นส่วนของศพที่เก็บได้มีเหตุผลเพียงพอว่าผู้ตายได้ถึงแก่ความตาย แล้วชิ้นส่วนดังกล่าวถือว่าเป็นศพแล้ว

15. คดีฆาตกรรมนายปรีณะ ลีพัฒนะพันธ์

พฤติการณ์แห่งคดี

ราวบ่ายสองโมงของวันที่ 5 มีนาคม 2544 พนักงานโรงแรมรอยัลแอสซิพิกพบศพนายปรีณะ ลีพัฒนะพันธ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดยโสธรในขณะนั้น ถูกฆาตกรรมเสียชีวิตหมกอยู่ในห้องพัก 4006 ณ โรงแรมรอยัลแอสซิพิก ย่านพระราม 9 สภาพศพถูกยิงที่ศีรษะและปาดคอนอนเสียชีวิต เบื้องต้นตำรวจตั้งปมสังหารว่าอาจเป็นคดีฆ่าชิงทรัพย์ แต่ท้ายที่สุด กลับพบเงื่อนงำพิรุณมากมายจนนำไปสู่การจับกุมตัวผู้พันตั้งหรือพันตรีเฉลิมชัย มัจฉากล่ำ นายทหารคนดังที่มีอิทธิพลอยู่ในวงการนักเลง-มาเฟียเมื่อช่วงต้นทศวรรษที่ 2540 ปิดฉากคดีอาชญากรรมสะเทือนขวัญในขณะนั้นลงได้ แต่เงื่อนปมของคดีนี้ยังคงเป็นปริศนา ใครสังฆ่า ฆ่าทำไม อะไรคือสาเหตุที่ต้องลงมือสังหารข้าราชการระดับสูงที่เป็นถึงผู้ว่าราชการจังหวัด (ข่าวดังข้ามเวลา, 2015)

แนวทางการสืบสวนสอบสวน

เจ้าหน้าที่ตำรวจและพิสูจน์หลักฐานตรวจที่เกิดเหตุพบศพผู้ตายนอนอยู่บนพื้นหน้าเตียงนอนใกล้กับประตูทางเข้าห้อง สภาพศพนอนตะแคงมีเลือดอยู่บริเวณศีรษะหันหน้าไปทางตู้เสื้อผ้า จากนั้นพิสูจน์หลักฐานได้ตรวจสภาพภายในห้อง ตรวจหาเส้นผม เส้นขน รอยนิ้วมือ เพื่อรอแพทย์เข้ามาชันสูตรพลิกศพและให้ความเห็นไปพร้อมกัน ทราบภายหลังว่า คือ นายปรีณะ ลีพัฒนะพันธ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดยโสธร

ตำรวจคาดเดาน่าจะเป็นการฆ่าเพื่อประสงค์ต่อทรัพย์เนื่องจากมีทรัพย์สินบางอย่างหายไป และหญิงสาวที่อยู่กับผู้ว่าฯ ก่อนตายเป็นผู้ต้องสงสัยคนสำคัญ แต่ก็มีเงื่อนงำหลายอย่างเพราะหากฆ่าชิงทรัพย์ทำไมกระเป๋าสตางค์ยังเรียบร้อยไม่ถูกแตะต้อง และผู้หญิงคนหนึ่งสามารถสังหารชายสูงใหญ่เพียงลำพังได้อย่างไร ต่อมาผู้ต้องหาผู้หญิงถูกจับกุมเพื่อสอบสวนหาผู้ร่วมกระทำ หลังพบศพ

ของผู้ว่าฯ เพียงสองวัน นางสาวอังคณาฯ หญิงสาวคนสนิทของผู้ว่าฯ ก็ปรากฏตัวโดยยอมรับว่ามี ความสัมพันธ์ลึกซึ้งกับผู้ว่าฯ ทุกครั้งที่ผู้ว่าฯ เดินทางเข้ากรุงเทพฯ จะนัดแนะกันที่โรงแรมแห่งนี้ และ สาราภาพว่าได้ลงมือฆ่าผู้ว่าฯ ด้วยเหตุผลบางอย่าง

จากการผ่าชันสูตรพลิกศพทำให้ทราบชนิดขนาดของลูกกระสุนปืน โดยพนักงาน สอบสวนได้ส่งลูกกระสุนปืนมาตรวจพิสูจน์ที่กลุ่มงานตรวจอาวุธปืน ทราบว่าเป็นลูกกระสุนปืนขนาด .22 แม็กนัม ซึ่งใช้กับปืนพกรูปร่างคล้ายไฟแช็คแบบสามลำกล้อง แต่ตำรวจไม่เชื่อว่านางสาวอังคณา จะลงมือได้เพียงคนเดียว อีกทั้งคำรับสารภาพกับหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ก็ไม่สอดคล้องกัน เมื่อ ตำรวจตรวจพบเส้นผมที่มีลักษณะยาวและทำสีตกอยู่บนที่นอนห้องเกิดเหตุ ซึ่งคาดว่าน่าจะเป็นของ นางสาวอังคณาแต่เมื่อตรวจเทียบดีเอ็นเอแล้วกลับไม่ใช่

เมื่อคดีมีความซับซ้อนมากขึ้น ตำรวจจึงปูพรมตรวจค้นห้องพักในโรงแรมทั้งหมด 21 ห้อง และตรวจเทียบเส้นผมที่พบในห้องผู้ว่าฯ เทียบกับพนักงานโรงแรมกว่าร้อยละ เพื่อหาเจ้าของเส้นผม ปริศนาที่ตกอยู่ในห้องที่เกิดเหตุ อีกหนึ่งวัตถุพยานที่สำคัญ คือ มิตรที่ใช้ก่อเหตุ ที่นางสาวอังคณาสารภาพ ว่าหลังเกิดเหตุได้นำมิตรไปล้างเลือดที่บ้านแต่เมื่อตามไปตรวจกับไม่พบเลือดของผู้ว่าฯ ตำรวจจึงนำตัว นางสาวอังคณาไปเข้าเครื่องจับเท็จ นางสาวอังคณาจึงสารภาพว่าตนถูกบังคับให้มาอบตัวและให้รับว่า เป็นคนฆ่าผู้ว่าฯ มิฉะนั้น ลูกชายก็จะเกิดอันตราย มองผิวเผิน คดีนี้จึงอาจสรุปได้ว่าเป็นเรื่องชู้สาวและ ฆ่าชิงทรัพย์แต่ก็ปรากฏข้อพิรุธมากมายทำให้ตำรวจตรวจสอบรายชื่อผู้เข้าพักในช่วงเวลาที่เกิดการ ฆาตกรรมอย่างรอบคอบอีกครั้ง ซึ่งพบว่ามิใช่ชื่อ “กาย” มาเปิดห้องพักของโรงแรมในชั้น เดียวกันกับห้องพักของผู้ว่าฯ ไว้ 2 ห้อง ในบ่ายวันเดียวกัน คือ วันที่ 4 มีนาคม (ซึ่งชื่อ “กาย” นี้ ตำรวจ ไปพบในสมุดบันทึกของแม่บ้านที่ต้องเขียนละเอียดเพื่อจะติดตามของจากผู้เข้าพักได้หากเกิดมีทรัพย์สิน ของโรงแรมสูญหาย มิฉะนั้นแม่บ้านต้องรับผิดชอบใช้เงินคืนโรงแรมแทนผู้เข้าพัก)

ตำรวจเชื่อว่าผู้ใช้ชื่อ “กาย” มีส่วนสำคัญในการฆาตกรรมผู้ว่าฯ ในครั้งนี้ ชายปริศนาที่ ชื่อ กาย กลายเป็นหนึ่งในผู้ต้องสงสัยที่เกี่ยวข้องกับคดี ตำรวจจึงพุ่งเป้าไปที่ผู้ต้องสงสัยรายนี้ทันที และระหว่างสืบสวนก็เกิดเหตุการณ์ที่ทำให้เจ้าหน้าที่มั่นใจว่ากำลังเดินถูกทาง เมื่อนางสาวอังคณาฯ กลับคำให้การใหม่ว่าเธอไม่ได้เป็นผู้ลงมือฆ่าผู้ว่าฯ แต่มีบุคคลปริศนามาเคาะประตูห้องก่อนเกิดการ ฆาตกรรม จึงทำให้นางสาวอังคณาฯ ไม่กล้าพูดความจริงตั้งแต่แรก

การกลับคำรับสารภาพและหลักฐานทางวิทยาศาสตร์บางอย่างที่พบในห้องของชาย ปริศนาที่ชื่อกาย ซึ่งนำไปสู่ปฏิบัติการจับกุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ หลังจากตรวจสอบพบว่าชายที่ใช้ชื่อ กาย คือ พันตำรวจตรีเฉลิมชัย มัจฉากุลหรือผู้พันตั้ง นายทหารคนดังผู้ก้าวล่วง ซึ่งกลายเป็นผู้ต้อง สงสัยทันที ต่อมาเมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2544 หน่วยคอมมานโดจึงบุกเข้าจับกุมชายผู้พันตั้ง ภายในซอยรามคำแหง 39

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากข้อตกลงระหว่างกระทรวงกลาโหมและกระทรวงมหาดไทย เรื่องการปฏิบัติและประสานงานจากกรณีพิพาทที่ทหารเป็นผู้เสียหายหรือเป็นผู้ต้องหาในความผิดอาญา พ.ศ.2498 มีสาระสำคัญ คือ การจับทหารต้องดูว่าทหารแต่งเครื่องแบบหรือไม่ กระทำผิดนอกหรือในเขตที่ตั้งทหาร เป็นความผิดลหุโทษหรือความผิดอาญาทั่วไป การควบคุมตัวทหารไม่มีอำนาจนำตัวทหารแต่งเครื่องแบบ หรือนายทหารสัญญาบัตร ไม่ว่าจะแต่งเครื่องแบบหรือไม่เข้าห้องควบคุม และห้ามบังคับให้ถอดเครื่องแบบเด็ดขาด นอกจากนี้ การตรวจค้นนายทหารสัญญาบัตรต้องมีเหตุผลอันสมควรยิ่งกว่าเหตุผลธรรมดา และการสอบสวนทหาร พนักงานสอบสวนต้องแจ้งให้ฝ่ายทหารมาร่วมรับฟังการสอบสวนด้วย ทำให้ผู้พันตั้งแจ้งว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ตำรวจ หลังโดนจับกุม ผู้พันตั้งถูกนำตัวเข้าสู่กองปราบปราม ไม่นานนักทหารชั้นประทวน 2 นาย ลูกน้องผู้พันตั้งที่ร่วมลงมือจึงเข้ามาบอตัวกับตำรวจ และต่อมาผู้พันตั้งได้ยื่นฟ้องดำเนินคดีตำรวจข้อหาทรมานเครื่องแบบทหาร กระทำการผิดข้อบังคับระหว่างกระทรวงกลาโหมและกระทรวงมหาดไทย ทำร้ายทรัพย์สินและใช้อำนาจเกินกว่าเหตุ

ผู้ว่าฯ พักอยู่ห้อง 4006 บนชั้น 4 ของโรงแรม ส่วนผู้พันตั้งกับลูกน้องพักอยู่ห้อง 4015 และห้อง 4017 ซึ่งอยู่ชั้นเดียวกันของโรงแรม ซึ่งคำให้การใหม่ของนางสาวอังคณาระบุว่า วันที่ 4 มีนาคม วันเกิดเหตุหลังมีความสัมพันธ์กับผู้ตายก่อนหกโมงเย็น มีคนมาเคาะประตู เมื่อนางสาวอังคณาเปิดประตู คนร้ายสามคนได้จับกุมเข้าจับตัวผู้ว่าฯ ให้นอนคว่ำหน้ากดลงกับพื้น บังคับให้นางสาวอังคณานั่งก้มหน้าบนเก้าอี้ หนึ่งในนั้นคั่นกระเป๋านางสาวอังคณาพบมีดพกผลไม้กับอาวุธปืนจึงใช้ก่อเหตุ ต่อมาคนร้ายข่มขู่โดยยื่นกระเป๋ากับแหวนผู้ว่าฯ ให้ และบังคับไม่ให้บอกใคร มิฉะนั้นจะถูกฆ่าล้างโคตรก่อนปล่อยตัวออกจากห้อง

ตำรวจเข้าตรวจห้องพัก 2 ห้อง ของผู้พันตั้งกับลูกน้อง โดยตรวจหาเส้นผม เส้นขน รอยนิ้วมือแฝง คราบเลือด ฯลฯ ในที่สุดก็พบคราบเลือดในอ่างล้างหน้าในห้องพักดังกล่าว ซึ่งไม่พบคราบเลือดดังกล่าวในห้องผู้ว่าฯ ตำรวจเก็บสะดืออ่างล้างมือห้องผู้พันตั้งและลูกน้องมาตรวจพิสูจน์เทียบดีเอ็นเอ ปรากฏว่าตรงกับของผู้ว่าฯ แม้ไม่มีประจักษ์พยานเห็นเหตุการณ์ แต่คราบเลือดของผู้ว่าฯ ที่ปรากฏในห้องผู้พันตั้งเกิดจากการล้างมือหลังการลงมือฆ่าซึ่งเป็นหลักฐานสำคัญที่ตำรวจใช้ดำเนินคดีกับผู้พันตั้ง แต่ยังมีข้อสงสัยว่าการฆาตกรรมนี้เกิดขึ้นเวลาใด ก่อนหกโมงเย็นหรือสองทุ่ม เพราะพนักงานในโรงแรมได้ยินเสียงปืนดังขึ้นจากห้องผู้ว่าฯ ราวสองทุ่ม ซึ่งจากการชันสูตรพลิกศพแพทย์รายงานว่าคุณร้ายใช้ปืนยิงหลังจากเชือดคอผู้ว่าฯ แล้ว และหลังสองทุ่มก็มีเสียงปืนดังขึ้นอีก

สรุปการดำเนินคดี

ผู้พันตั้งให้การปฏิเสธทุกข้อกล่าวหา เขาอ้างว่าระหว่างการฆาตกรรมกำลังปฏิบัติหน้าที่สืบหาข่าวของบงรอนผู้ค้ายาเสพติดอยู่ และอ้างว่าโดนกลั่นแกล้งเนื่องจากมีปัญหาขัดแย้งกับนายตำรวจระดับสูงคนหนึ่งที่มีข่าวพัวพันกับยาเสพติด และบอกว่าในวันเกิดเหตุตนออกจากโรงแรม

ก่อนบ่ายสองโมงเพื่อดูการแข่งขันม้าและไปซื้อเสื้อผ้าที่สยามสแควร์ จากนั้นรับประทานอาหารเย็นจนถึงสามทุ่มจึงกลับมาที่โรงแรม จนกระทั่งทราบว่าผู้ว่าฯ ถูกฆาตกรรมจึงรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ แต่จากหลักฐานและพยานแวดล้อม ศาลชั้นต้นลงโทษจำคุกนางสาวอังคณา 3 ปี แปรเดือน ฐานรับของโจรและพกพาอาวุธปืนโดยไม่ได้รับอนุญาต ส่วนผู้พันตั้งถูกลงโทษประหารชีวิต ฐานฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อน และให้ยกฟ้องลูกน้อง 2 คน ต่อมาศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามศาลชั้นต้น ในสำนวนนางสาวอังคณาและผู้พันตั้ง แต่พิพากษาแก้ให้ประหารชีวิตลูกน้องคนสนิทของผู้พันตั้งด้วย ก่อนที่ศาลฎีกาจะมีคำพิพากษาเป็นที่สุด เมื่อปี 2549 ให้ประหารชีวิตผู้พันตั้งและลูกน้องทั้งสองคน

ส่วนมูลเหตุจูงใจในการฆาตกรรมครั้งนี้ ตำรวจทราบในทางสืบสวน แต่พยานหลักฐานไม่เพียงพอทำให้ไม่สามารถจับตัวผู้บงการมาดำเนินคดีได้ (ข่าวดังข้ามเวลา, 2020)

16. คดีฆาตกรรมนายเกษม คงตุก

พฤติการณ์แห่งคดี

นายเกษม คงตุก สมาชิก อบต.บางรีน จังหวัดระนอง ถูกยิงเสียชีวิตเมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2545 โดยพยานบุคคลที่เห็นเหตุการณ์ให้รายละเอียดว่าคนร้ายขี่มอเตอร์ไซด์มีรูปร่างท้วมและคนซ้ายซ้ายเป็นมือปืนมีรูปร่างผอมสูง ประมาณเที่ยงคืนวันเกิดเหตุพยานเกิดจำชื่อคนยิงได้และได้โทรศัพท์บอกเจ้าหน้าที่ตำรวจแจ้งชื่อคนร้ายว่าเป็น อบต.ปากน้ำ หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจก็ตามจับตัวคนร้ายตามคำบอกเล่าของพยาน คือ นายวิโรจน์ สุวรรณิ สมาชิก อบต.ปากน้ำ ซึ่งเป็นพ่อของนางสาวอังศุมารินทร์ สุวรรณิ หรือก๊ีบ ซึ่งนางสาวก๊ีบเล่าว่าพ่อตนถูกอุ้มโดยชายสองคนสวมผ้าคลุมไอ้โม่โดยเอาถุงพลาสติกคลุมหัวพ่อแล้วอุ้มขึ้นรถไปในบ้านหลังหนึ่ง นายวิโรจน์ถูกบีบบังคับให้รับสารภาพแต่ให้การปฏิเสธจึงถูกช็อตไฟฟ้าจนสลบ ต่อมานายวิโรจน์ยอมเซ็นรับสารภาพว่าตนคือ มือปืนฆ่านายเกษม โดยชดทอดถึงนายวินัย ขุนแพ้วเป็นผู้ขับรถพาไปยัง มีจำธนู ยกย่องจัดหาปืน และมีนายกริธา ยกย่อง เป็นผู้จ้างวาน (ถามตรงๆก็บจอมขวัญ, 2017)

แนวทางการสืบสวนสอบสวน

สอบถามจากพยานบุคคล โดยพยานบุคคลที่เห็นเหตุการณ์แจ้งรูปพรรณสัณฐาน ต่อมาแจ้งชื่อคนร้ายว่าเป็น อบต.ปากน้ำ หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจก็ตามจับตัวคนร้ายตามคำบอกเล่าของพยาน คือ นายวิโรจน์ สุวรรณิ สมาชิก อบต.ปากน้ำ โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจขับรถกระบะสวมผ้าคลุมไอ้โม่ เอาถุงพลาสติกคลุมหัวนายวิโรจน์แล้วอุ้มขึ้นรถไปในบ้านหลังหนึ่ง นายวิโรจน์ถูกจับถอดเสื้อผ้า ซึ่งพี่ต๊านขา 4 ข้าง บีบบังคับให้รับสารภาพแต่ให้การปฏิเสธจึงถูกช็อตไฟฟ้าจนสลบ เจ้าหน้าที่ตำรวจใช้น้ำสาดและใช้มือตบที่หูสองข้างให้ฟื้น ในระหว่างถูกช็อตไฟฟ้านายวิโรจน์ถูกผ้าเทปปิดปากปิดตาทั้งสองข้าง

เช้าวันรุ่งขึ้น นายวิโรจน์ถูกพาตัวไปที่ สภ.หลังสวน จังหวัดชุมพรต่อมานายวิโรจน์ยอมเซ็นต้นบันทึกให้ปากคำรับสารภาพว่าตน คือ มือปืนฆ่านายเกษม โดยซัดทอดถึงนายวินัย ขุนแพ้วเป็นผู้ซักรถพาไปยัง มีจำธัญญา ยกย่องจัดหาปืน และมีนาย และมีนายกริธา ยกย่อง เป็นผู้จ้างวาน ตำรวจขยายผลเพื่อตามจับกุมผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นเพิ่มเติม ซึ่งคือ นายวินัย ขุนแพ้วเป็นผู้ซักรถจักรยานยนต์พาไปยัง โดยเมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2545 นายวินัยถูกจับกุมโดยพฤติการณ์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในครั้งนี้ มีลักษณะเช่นเดียวกับการจับกุมนายวิโรจน์ แต่นายวินัยไม่ยอมรับสารภาพ การซื้อโทรศัพท์ไม่ได้ผล เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงใช้จิตวิทยาขู่ให้กลัว คำขู่ไม่เป็นผล เนื่องจากนายวินัยไม่รับว่าฆ่านายเกษม เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงทำการซ้อมทรมาน แต่วินัยก็ยังคงยืนยันว่าตนบริสุทธิ์ การซ้อมจึงยุติลง แต่ภายหลังกายวินัยก็ถูกดำเนินคดีร่วมกับฆ่านายเกษม โดยเป็นผู้ซักรถจักรยานยนต์พานายวิโรจน์ไปยังนายเกษม ตำรวจพยายามให้นายวินัยบอกที่ซ่อนปืน เมื่อนายวินัยบอกไม่รู้ คดีจึงปิดลงแบบไม่พบปืน หลังจากนั้น ตำรวจก็แจ้งข้อหา จ.ส.ต.ธัญญา ยกย่องในข้อหาจัดหาปืน และมีนายกริธา ยกย่อง เป็นผู้จ้างวาน ตำรวจปิดคดีฆ่านายเกษม คงตุ๊ก หลังเกิดเหตุเพียง 1 เดือน

หลังถูกดำเนินคดี นายวิโรจน์ นายวินัย และนายกริธา จึงร้องเรียนไปยังคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้ตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดดังกล่าว เนื่องจากผลการตรวจของแพทย์พบว่านายวิโรจน์มีอาการขาที่มือ ขา และอ่อนแรง ส่วนรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติก็ระบุว่า นายวิโรจน์มีแผลตามร่างกายบริเวณข้อมือทั้งสองข้างเป็นรอยรัดรอบแขน ต้นขาขวามีรอยถลอกสีดำ ข้อเท้ามีรอยแผลทั้งสองด้าน ผู้ต้องหาให้การสันต้อมีคนคอยพุงตัว ต่อมาผลการสอบสวนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ ลงความเห็นว่ามี การซ้อมทรมานผู้ต้องหาจริง ประกอบกับผลสอบทางวินัยจำธัญญาสรุปเช่นกันว่า จำธัญญาไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดหาปืนตามที่ถูกกล่าวหา ทำให้จำเลยในคดีฆ่านายเกษมทั้งสามคนฟ้องกลับเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อศาลในข้อหาซ้อมทรมานให้รับสารภาพ

สรุปการดำเนินคดีและคำพิพากษา

ผู้ต้องหาทั้ง 4 คน ต่อสู้คดีผ่านนักการเมืองท้องถิ่นจังหวัดระนองเป็นเวลา 12 ปี ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ยกฟ้องนายวิโรจน์ ส่วนศาลฎีกาพิพากษาให้ลงโทษนายวิโรจน์ สุวรรณโดยจำคุกตลอดชีวิต ส่วนอีก 3 คน ศาลยกฟ้อง ส่วนคดีฟ้องเจ้าหน้าที่ตำรวจซ้อมทรมานอีกคดีหนึ่ง เมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2560 ศาลฎีกาจังหวัดระนองพิพากษาให้จำคุก 15 ปี ส่วนพวกอีก 14 คน ศาลยกฟ้อง ต่อมาวันที่ 27 ธันวาคม 2560 เจ้าหน้าที่ตำรวจทั้งสองคนยอมมอบตัวรับโทษ

แม้คดีจบลงโดยนายวิโรจน์มือปืนถูกพิพากษาจำคุกตลอดชีวิต ขณะที่เจ้าหน้าที่ตำรวจคนจับก็ถูกพิพากษาลงโทษให้อยู่ในคุกด้วย แต่คำรับสารภาพของนายวิโรจน์ คือ ความจริง หรือรับ

สารถภาพเพราะถูกซ้อมทรมาน ครอบครัวยังเชื่อว่านายวิโรจน์ไม่ได้ทำผิด จึงดำเนินการยื่นขอรื้อฟื้นคดี เพื่อพิสูจน์ความบริสุทธิ์ต่อไป (ถามตรงๆกับจอมขวัญ, 2017)

17. คดีฆาตกรรมนายคาสีโตชิ ทานากะและนายโยชิโนริ ชิมาโตะ

พฤติการณ์แห่งคดี

นายโยชิโนริ ชิมาโตะ อายุ 79 ปี ครูสอนภาษาชาวญี่ปุ่น หายตัวไปตั้งแต่วันที่ 21 กันยายน 2557 ทำให้นายเท็ตสึโอะ ชิมาโตะ บุตรชายเดินทางมาตามหาและแจ้งความไว้ที่ สน.ห้วยขวาง กระทั่งนางพรชนก ไชยะปะ เพื่อนสาวคนสนิทยอมรับสารถภาพว่าตนและนายสมชาย สามีนาร่างของนายโยชิโนริมาเช่าและในบ้านพักที่หมู่บ้านออร์คิด แบ่งชั้นส่วนบรรจุใส่กระสอบปุ๋ยจำนวน 4 กระสอบ ก่อนจะนำใส่รถแท็กซี่มาทิ้งบริเวณใต้สะพานคลองย่านอำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ เพื่ออำพรางคดี โดยศาลอาญารัชดาพิพากษาประหารชีวิตนายสมชาย แก้วบางยาง ส่วนนางพรชนกจำคุก 48 ปี ร่วมช้อนแร่ศพ

ขณะเดียวกันจากคดีที่เกิดขึ้นยังทราบอีกว่ายังมีชาวญี่ปุ่นคนแรกที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับนางพรชนก คือ นายคาสีโตชิ ทานากะ ที่เคยคบหากับนางพรชนกจนมีลูกสาวด้วยกัน 1 คน จนในปี 2546 นายคาสีโตชิได้ประสบอุบัติเหตุตกบันไดเสียชีวิต เจ้าหน้าที่ตำรวจสรุปความเห็นคดีดังกล่าวว่าเป็นอุบัติเหตุ ซึ่งจากการเสียชีวิตของนายคาสีโตชิ นางพรชนกได้รับเงินประกันชีวิตกว่า 3 ล้านบาท จนนางเค็โกะ มัตตา บุตรสาวของนายคาสีโตชิทราบข่าวการตายของนายโยชิโนริ ชิมาโตะ ครูสอนภาษาชาวญี่ปุ่น จึงสงสัยว่าบิดาของตนเองอาจจะถูกฆาตกรรมไม่ได้เสียชีวิตจากการเกิดอุบัติเหตุตกบันได ตามที่นางพรชนกที่อยู่ในที่เกิดเหตุกล่าวอ้าง วันที่ 23 ตุลาคม 2557 จึงได้เดินทางเข้าพบพนักงานสอบสวน สภ.บางพลี จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อขอให้ตำรวจรื้อฟื้นคดี

แนวทางการสืบสวนสอบสวน

นายเท็ตสึโอะ ชิมาโตะพร้อมด้วยเจ้าหน้าที่สถานทูตญี่ปุ่นประจำประเทศไทย ได้เข้าพบพนักงานสอบสวน สน.ห้วยขวาง เพื่อให้ปากคำเพิ่มเติมพร้อมสอบถามความคืบหน้าคดี สืบเนื่องมาจากตนได้แจ้งความว่านายโยชิโนริ ชิมาโตะ อายุ 79 ปี บิดาหายตัวไป โดยได้ติดต่อทางอีเมลครั้งสุดท้ายเมื่อเดือนมีนาคม 2557 บิดายอมรับว่ากำลังได้คบหากับนางพรชนก พร้อมให้เบอร์โทรศัพท์นางพรชนกไว้ จากนั้นได้หายตัวไปไม่สามารถติดต่อได้ตั้งแต่วันที่ 21 กันยายนที่ผ่านมา เบื้องต้นตนได้ตรวจสภาพถ่ายศพชาวต่างชาติแต่ก็ไม่พบเบาะแส แพทย์จึงแจ้งว่าศพที่ยังไม่สามารถระบุได้ด้วยภาพถ่ายนั้น จะต้องรอผลการตรวจพิสูจน์อัตลักษณ์บุคคลประมาณ 1 เดือน จึงจะแจ้งผลให้ทราบต่อไป อย่างไรก็ตาม ตนได้ไปแจ้งความคนหายไว้แล้วตั้งแต่วันที่ 14 ตุลาคมที่ผ่านมา นางเค็โกะ มัตตา บุตรสาวของนายคาสีโตชิทราบข่าวการตายของนายโยชิโนริ ชิมาโตะ ครูสอนภาษาชาวญี่ปุ่น จึงสงสัยว่าบิดาของตนเองอาจจะถูกฆาตกรรมไม่ได้เสียชีวิตจากการเกิดอุบัติเหตุตกบันได

ตามที่นางพรชนกที่อยู่ในที่เกิดเหตุกล่าวอ้าง วันที่ 23 ตุลาคม 2557 จึงได้เดินทางเข้าพบพนักงานสอบสวน สภ.บางพลี จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อขอให้ตำรวจสืบคดีว่าบิดาถูกฆาตกรรมหรือไม่

ต่อมาเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบห้องพักของนายโยชิโนริที่เคยเข้าพักตั้งแต่เดือนมกราคมที่ผ่านมา ปรากฏว่าพบหญิงวัยกลางคนชื่อนางพรชนก ไชยะปะ อายุ 47 ปี อยู่ในห้องดังกล่าวพร้อมทั้งกำลังเก็บทรัพย์สินใส่ในกระเป๋าลักษณะมีพิรุณ ตรวจสอบพบบัตรเอทีเอ็มของนายโยชิโนริจึงสอบถามนางพรชนกให้การว่าตนคบหานายโยชิโนริเป็นแฟนจะมาพบกันบ้างในบางครั้งและนายโยชิโนริได้ฝากบัตรเอทีเอ็มเอาไว้ ส่วนการหายตัวไปนั้นตนไม่ทราบสาเหตุเพราะไม่ได้ติดต่อกันตั้งแต่ 21 กันยายนที่ผ่านมา หลังได้ตรวจสอบธุรกรรมการเงินของนายโยชิโนริแล้วพบว่าเงินสดถูกถอนออกไปจากธนาคารถึง 14 ครั้ง รวม 7 แสนบาท โดยกดจากตู้เอทีเอ็มย่านบางพลี เมื่อพบว่าบัตรเอทีเอ็มถูกกดเงินในขณะที่นายโยชิโนริหายตัว ทำให้นางพรชนกตกเป็นผู้ต้องสงสัยทันทีเพื่อหาเบาะแสเพิ่มเติม ภาพจากกล้องวงจรปิดของอาคารที่พักพิรุณโดยนางพรชนกใส่วิกผมปลอมเหมือนมีเจตนาต้องการอำพรางตัว แล้วลากกระเป๋าเดินทางขึ้นไปบนอาคาร เบื้องต้นแม้จะยังไม่รู้ชื่อนางพรชนกเกี่ยวข้องกับการหายตัวไปของนายโยชิโนริหรือไม่ แต่เมื่อพบว่ามาอยู่ในห้องพักของนายโยชิโนริในเวลานั้น อีกทั้งเป็นคนสุดท้ายที่อยู่กับนายโยชิโนริในขณะนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงเชิญตัวไปให้ปากคำเพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐาน สอบสวนได้ความว่า ครั้งสุดท้ายที่พบนายโยชิโนริ นางพรชนกได้พาไปโรงพยาบาลบางนา 2 โดยไปส่งที่บางนาเพื่อขึ้นรถไฟฟ้าจากนั้นก็ไมเจอนายโยชิโนริอีกเลยทำให้ตำรวจพบพิรุณขณะเดียวกันนางพรชนกก็มีลักษณะปิดบังความจริงบางอย่างจึงมีลักษณะให้การไม่หมด อย่งไรก็ตาม เมื่อมีการตรวจพบว่ามีกรกดเงินจากบัตรเอทีเอ็มที่พบในขณะที่นายโยชิโนริหายตัวไป พนักงานสอบสวนจึงแจ้งข้อหานางพรชนกในข้อหาลักับัตรอิเล็กทรอนิกส์และใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของผู้อื่นโดยมิชอบ แล้วจับกุมตัว ต่อมาก็ประกันตัวออกไป

เนื่องจากการหายตัวไปของชาวต่างชาติที่มาอาศัยอยู่ในประเทศไทยนานแล้ว ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจระดมสรรพกำลังในการค้นหาเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนและเพื่อให้คดีคลี่คลายโดยเร็ว รองผู้บังคับการตำรวจแห่งชาติกำชับชุดคดีคลี่คลายคดี โดยสั่งทำบันทึกถึงโรงพักและโรงพยาบาลทั่วประเทศหากพบศพชาวต่างชาติระหว่างวันที่ 21 กันยายน ถึงวันที่ 24 ตุลาคม ให้แจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าตรวจสอบทันที และยังได้ตั้งชุดสืบสวนเพิ่มเติมหลังพบความเชื่อมโยงสอดคล้องกับคดี

แม้นางพรชนกได้ประกันตัวออกไปแล้ว ชุดสืบสวนก็ยังคงติดตามอยู่ตลอดเนื่องจากยังมีพิรุณ และได้ประสานไปยัง สภ.บางเสาธง ซึ่งเป็นเขตบ้านพักของนางพรชนก ต่อมาเมื่อวันที่ 18 ตุลาคม พยานหลักฐานหลายอย่างก็ค่อยๆ เชื่อมโยงผู้ต้องสงสัยอีกรายเข้าสู่คดี นายสมชาย แก้วบาง ยางสามีของนางพรชนกจึงถูกควบคุมตัวมาเค้นสอบที่เซฟเฮ้าส์แห่งหนึ่งหลังพบเบาะแสและพยานหลักฐาน เชื่อว่าทั้งสองคนน่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการหายตัวไปของนายโยชิโนริ เบื้องต้นทั้งคู่

ให้การปฏิเสธไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง ดำรวจจึงเร่งหาพยานหลักฐานเพิ่มเติม เช่น ตรวจสอบกล้องวงจรปิด ที่ทั้งคู่เดินทางไป ที่สำคัญต้องหาตัวนายโยชิโนริให้เจอไม่ว่าจะยังมีชีวิตหรือเสียชีวิตแล้ว ฯลฯ

จากการสอบถามพยาบาลที่โรงพยาบาลบางนา 2 และตรวจสอบกล้องวงจรปิดทราบว่า ในวันเกิดเหตุนางพรชนก ไชยะปะได้พานายโยชิโนริไปรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลจริงและในวันนั้นก็ นำตัวกลับไป ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจจึงต้องนำนางพรชนกมาซักถามว่าเมื่อนายโยชิโนริออกจาก โรงพยาบาลแล้วนำตัวไปไว้ที่ไหน ทำไมนายโยชิโนริจึงหายตัวไปซึ่งเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ตำรวจติดตาม นางพรชนกตั้งแต่นั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ประสานไปยังหน่วยงานความมั่นคงซึ่งมีอำนาจและหน้าที่ โดยตรงในเรื่องความมั่นคง เนื่องจากเป็นเรื่องคนต่างชาติหายตัวไปซึ่งเกี่ยวกับความมั่นคงระดับ ประเทศ โดยอาศัยอำนาจของทหารตามคำสั่ง คสช.ที่ 3/2557 เพื่อนำตัวมาซักถาม

เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2557 นายสมชายให้การว่าได้นำชิ้นส่วนศพบรรจุถุงมาทิ้งที่บริเวณ สะพานข้ามคลองนางตื่น หมู่ 7 ตำบลบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงเร่งค้นหา ชิ้นส่วนศพที่คาดว่าจะเป็ของนายโยชิโนริที่หายตัวไปอย่างลึกลับตั้งแต่วันที่ 21 กันยายนที่ผ่านมา จากบริเวณดังกล่าวตลอดทั้งวัน ซึ่งนักประดาน้ำได้งมกระสอบชิ้นส่วนศพได้ 2 กระสอบจาก 4 กระสอบตามคำให้การของนายสมชาย

ทั้งคู่ให้การรับสารภาพว่าหลังจากได้นำนายโยชิโนริออกจากโรงพยาบาลแล้วก็นำมา ไว้ที่บ้านพักของตนย่านบางเสาธง โดยทำการฆ่าและหั่นศพไปทิ้งคลองแห่งหนึ่ง เจ้าหน้าที่ตำรวจ จึงเข้าค้นบ้านดังกล่าวพร้อมเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานและแพทย์นิติเวชเข้าตรวจสอบพบหลักฐาน คือ คราบเลือด และได้นำศพที่งมได้จากคลองมาตรวจพิสูจน์ดีเอ็นเอเทียบกับของบุตรชายนายโยชิ โนริว่าตรงกันหรือไม่

ต่อมานางเค็กโกะ มัตตา บุตรสาวของนายคาซึโตะชิ ทานากะทราบข่าวการตายของนาย โยชิโนริ ครูสอนภาษาชาวญี่ปุ่น จึงสงสัยว่าบิดาของตนเองอาจจะถูกฆาตกรรมไม่ได้เสียชีวิตจากการ เกิดอุบัติเหตุตกบันได จึงได้เดินทางเข้าพบพนักงานสอบสวน สภ.บางพลี โดยให้การว่าบิดาของตนมีนิสัยเข้มงวด ระวังตัวทุกเรื่อง ชอบเล่นกีฬาและดื่มสุราเป็นประจำ แต่ไม่เคยมีประวัติโรคหัวใจ ทำธุรกิจแกะสลักกระเจกมีฐานะร่ำรวยแต่เมื่อจดทะเบียนสมรสและใช้ชีวิตกับนางพรชนกกลับมีปัญหา เศรษฐกิจ ฐานะไม่ดีเหมือนเดิม แต่ยังคงใจและตั้งข้อสังเกตว่าก่อนพ่อเสียชีวิต 2 สัปดาห์มีการทำ ประกันชีวิตไว้ โดยมีนางพรชนกเป็นผู้รับประโยชน์และเหตุใดหลังเสียชีวิตนางพรชนกจึงรีบเผาศพพ่อ และนำเอกสารประกันมาให้เซ็นต์เพื่อรับผลประโยชน์เพียงผู้เดียว ทำให้บุตรสาวของนายคาซึโตะชิไม่ เชื่อว่าบิดาประสบอุบัติเหตุตกบันไดเสียชีวิต จึงขอให้เจ้าหน้าที่ตำรวจรื้อฟื้นคดี เจ้าหน้าที่ตำรวจ จึง นำเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานและแพทย์นิติเวชเข้าตรวจค้นอาคารพาณิชย์ 4 ชั้น ย่านบางนา-ตราด กม. 18 ซึ่งเป็นสถานที่เกิดเหตุเมื่อ 11 ปีก่อน เพื่อคำนวณหาแรงกระแทกและความเป็นไปได้ว่านายคาซึโตะ ชิเสียชีวิตจากการประสบอุบัติเหตุจริงหรือไม่

หลังจากที่ทำแผนประกอบคำรับสารภาพของนายสมชายและนางพรชนกก็ยืนยันได้ว่า ทั้งคู่เป็นคนฆ่านายโยชิโนริ จึงนำมาขยายผลในคดีนายคาซึโตะชิ ทานากะซึ่งทั้งคู่ให้การรับสารภาพว่า การที่นายคาซึโตะชิตกบันไดไม่ใช่อุบัติเหตุ แต่เพราะเกิดจากการที่เขาผลักตกบันได โดยมีเหตุจูงใจที่ เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินของนายคาซึโตะชิ (ข้าวดังข้ามเวลา, 2017c)

สรุปคำพิพากษา

ในคดีนายโยชิโนริ ชิมาโตะ ศาลอาญารัชดาพิพากษาเมื่อวันที่ 14 มกราคม 2559 ให้ ประหารชีวิตนายสมชาย แก้วบางยาง ข้อหาฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาและไตร่ตรองไว้ก่อน ส่วนนางพรชนก ศาลให้จำคุก 48 ปี ข้อหาพร้อมซ่อนเร้นศพ ส่วนคดีนายคาซึโตะชิ ทานากะศาลพิเคราะห์แล้วเห็นว่านาย สมชายรับสารภาพในชั้นสอบสวนว่าก่อเหตุฆ่านายทานากะ เนื่องจากเกิดความหึงหวง เพราะเคยมี ความสัมพันธ์ฉันท์สามีภรรยา กับจำเลยที่ 2 มาก่อน ส่วนข้อต่อสู้ที่ระบุว่าถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจเกลี้ย กล่อมให้รับสารภาพนั้นตอนสอบสวนมีทนายนั่งฟังด้วยและไม่ปรากฏว่ามีการเกลี้ยกล่อมแต่อย่างใด

ส่วนเรื่องที่พยานทางฝั่งจำเลย ให้การในชั้นศาลว่า ในวันเกิดเหตุที่นายทานากะเสียชีวิต ว่าจ้างให้นายสมชายขับแท็กซี่ไปส่งของที่ต่างจังหวัด เนื่องจากรถของตนเองประสบอุบัติเหตุ นั้น ก็ไม่ มีหลักฐานยืนยันว่าในวันดังกล่าวมีเหตุจริง รวมถึงทำให้การดังกล่าวไม่มีในชั้นสอบสวน ทั้งนี้จึง พิเคราะห์ตามหลักฐานดังกล่าวมีความแน่นอนหนามั่นคงเพียงพอที่จะเชื่อได้ว่านายสมชายฆ่านาย คาซึโตะชิ ทานากะจริง เพราะความหึงหวงประกอบกับโจทก์ไม่สามารถหาพยานหลักฐานให้เชื่อมโยง ได้ว่านายสมชายวางแผนฆ่านายคาซึโตะชิ ทานากะ เพื่อครอบครองธุรกิจและวางแผนเอาเงินประกัน จึงยกประโยชน์แห่งความสงสัย ศาลจึงพิพากษาคัดสินนายสมชาย ในข้อหาฆ่าผู้อื่นลงโทษจำคุกตลอด ชีวิต แต่จำเลยให้การเป็นประโยชน์ต่อคดีลดลง 1 ใน 3 คงเหลือ จำคุก 33 ปี 4 เดือน โดยให้นับต่อ จากคดีแดงเลขที่ 90/2559

ส่วนนางพรชนก จำเลยที่ 2 โจทก์ไม่สามารถหาพยานหลักฐานว่าจำเลยที่ 2 มีส่วนร่วม เกี่ยวข้องและโจทก์ไม่มีหลักฐานว่าจำเลยที่ 2 รู้ว่านายคาซึโตะชิ ทานากะ มีเงินประกันมาก่อน ถึงแม้ จะมีข้อพิรุณเรื่องการสั่งไม่ให้คนอื่นบอกหรือนายสมชาย อยู่ในที่เกิดเหตุแต่จากการสืบพยานก็เป็น หลังจากนายคาซึโตะชิ ทานากะ เสียชีวิตแล้ว จึงไม่มีข้อพิรุณถึงแรงจูงใจในการฆ่าได้ ประกอบกับ จำเลยที่ 2 ให้การปฏิเสธมาโดยตลอดจึงยกประโยชน์แห่งความสงสัย ศาลยกฟ้องนางพรชนกในคดี ร่วมกันฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรอง (เดลินิวส์, 2559)

18. คดีฆาตกรรมนางสาวเบญจภรณ์ ผ่องผิว

พฤติการณ์แห่งคดี

เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2548 นางสาวเบญจภรณ์ ผ่องผิว (แอน) อายุ 27 ปี เจ้าของร้าน กิฟท์ ซ้อปหน้ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถูกคนร้ายฆ่าโดยใช้เข็มขัดนิรภัยมัดมือและรัดคอกำศพไปผูกติด

กับต้นกระถินยักษ์ภายในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เบื้องต้นเจ้าหน้าที่ตั้งประเด็นผู้สาวและความแค้น ส่วนตัว ต่อมาศีกกลับไม่สืบหน้า การสืบสวนของตำรวจหยุดชะงักและมีตำรวจหลายนายพยายาม รื้อคดีนี้ขึ้นมาแต่ก็เงียบหายไป โดยญาติผู้ตายสงสัยนายวุฒิชัย ใจสมัคร แฟนหนุ่มของผู้ตาย ซึ่งต่อมา ตำรวจได้จับกุมในข้อหาฆ่าคนตายโดยไตร่ตรองไว้ก่อน ต่อมาศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ได้พิพากษา ลงโทษจำคุกตลอดชีวิต แต่ในชั้นศาลฎีกาศาลยกฟ้อง เนื่องจากวัตถุพยาน คือ เนื้อเยื่อของคนร้ายใน ซอกเล็กของผู้ตายมีสารพันธุกรรม (DNA) ไม่ตรงกับของนายวุฒิชัย ประกอบกับไม่มีประจักษ์พยาน เห็นว่านายวุฒิชัยลงมือฆ่าผู้ตาย

แนวทางการสืบสวนสอบสวน

เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2548 เวลาประมาณ 8.30 น. มีผู้พบศพผูกติดอยู่กับต้นกระถิน ยักษ์สภาพคล้ายปาละเมาะข้างมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เจ้าหน้าที่ตำรวจ สภ.เมืองเชียงใหม่ ลงตรวจที่ เกิดเหตุพร้อมเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน วิเคราะห์สถานที่พบศพพบว่าค่อนข้างเปลี่ยวห่างไกลผู้คนและ ประเมินสถานที่เกิดเหตุว่าผู้ตายถูกฆ่าแล้วนำมาทิ้ง หรือถูกฆ่า ณ ที่พบศพ

ในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานพบว่าสภาพศพว่าถูกมัดมือ มัดลำตัวติดกับต้น กระถินยักษ์ ปิดตา และถูกรัดลำคอด้วยสายเบิ้ลส์บริเวณลำคอใต้ลูกกระเดือกทำให้มีลิ้นจุกปาก ส่วน มือทั้งสองข้างก็ถูกรัดด้วยเบิ้ลส์รัดยนต์ บริเวณร่างกายมีบาดแผลและร่องรอยขีดข่วนลักษณะคล้ายมี การต่อสู้ดิ้นรน และยังพบว่ามีเส้นผมติดกับต้นกระถิน เท้าไม่สวมรองเท้าและเปื้อนดินแสดงว่ามีการ ลุดกระชากลากถู ตามลำตัวมีแผลถลอกที่สะโพกด้านซ้าย ที่บริเวณด้านหลังมีแผลกดติดกับต้นกระถิน มีรอยถลอกที่แก้มด้านซ้าย และมีรอยขีดข่วนหลายจุด เช่น ที่ข้อมือ แขน หัวเข่าด้านซ้าย ฯลฯ

ผลการชันสูตรพลิกศพพบว่า ผู้ตายเสียชีวิตไม่ต่ำกว่า 6 ชั่วโมง เนื่องจากขาดอากาศ หายใจ ระหว่างการสืบสวนและเก็บวัตถุพยานในที่เกิดเหตุ ตำรวจพบพาหนะที่ใช้ในการฆาตกรรมห่าง จากศพในที่เกิดเหตุประมาณ 1600 เมตร ห่างจากตึกอธิการบดีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ประมาณ 50 เมตร เพื่อตรวจขนาดดอกยางพบว่าตรงกับรอยที่พบในที่เกิดเหตุซึ่งน่าจะเป็นรถคันเดียวกัน และรถคัน นี้เป็นรถที่ผู้ตายใช้ ทั้งภายในรถพบพยานหลักฐานมากมาย เช่น คราบเลือด สายโลหะ รองเท้า ข้าว ของกระจัดกระจาย เบาะด้านซ้ายสายเบิ้ลส์ถูกตัดขาดซึ่งตรงกับสายเบิ้ลส์ที่ใช้รัดร่างกายผู้ตาย ฯลฯ

นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ตำรวจยังตรวจพบวัตถุพยานในบริเวณที่พบศพ เช่น กระเป่าที่ตกอยู่ ใกล้กัน ส่วนบัตรประชาชนและใบขับขี่ของผู้ตายเสียอยู่บนต้นไม้ ฯลฯ ซึ่งคนร้ายทำราวกับต้องการ สื่อสารให้ตำรวจทราบว่าเขาเดินออกมาจากเส้นทางนี้หรือจงใจทำให้ตำรวจสืบสวน เพราะหากเป็นคดี ฆาตกรรมทั่วไปเมื่อเหยื่อเสียชีวิต หากมีการรื้อค้นทรัพย์สินและได้ของมีค่าแล้วคนร้ายก็จะหลบหนีไป ไม่จัดฉากอำพรางให้เสียเวลา แต่คดีนี้คนร้ายจงใจทำให้เป็นเรื่องเล่นๆ ถือเป็นการฆ่าที่แปลกประหลาด และสะเทือนขวัญ ที่เกิดขึ้นในมหาวิทยาลัยชื่อดังซึ่งไม่เคยปรากฏในจังหวัดเชียงใหม่มาก่อน

ตำรวจภูธรภาค 5 ตั้งชุดสืบสวนสอบสวนหลายชุดเพื่อแกะรอยคลี่คลายคดีและบูรณาค้นหาพยานหลักฐานเพิ่มเติม ซึ่งตำรวจพบมีดทำครัววางซุกอยู่ใต้ที่ระบายน้ำห่างจากจุดจอดรถคันเกิดเหตุประมาณ 30 เมตร สภาพของมีดดังกล่าวไม่มีรอยเปื้อนฝุ่นหรือโคลน ทั้ง ๆ ที่สองวันก่อนมีฝนตก หากเป็นมีดที่มีอยู่เดิมย่อมต้องเปื้อนไปตามสภาพ ดังนั้น ตำรวจสันนิษฐานว่ามีมีดนี้ น่าจะเป็นมีดที่คนร้ายใช้ก่อเหตุ นอกจากนี้ ต่อมา 3-4 วัน มีคนนำโทรศัพท์ของผู้ตายไปขายแต่เขียนด้วยลายมือเป็นชื่อซึ่งไม่มีตัวตนอยู่จริง โดยตำรวจวิเคราะห์ว่าการที่คนร้ายก่อเหตุฆาตกรรมในมหาวิทยาลัย เชียงใหม่ และต่อมานำโทรศัพท์มือถือผู้ตายมาขายหลังมหาวิทยาลัย แสดงว่าคนร้ายมีถิ่นที่อยู่ไม่ไกล โดยเหตุจูงใจในการฆาตกรรมน่าจะเป็นการคุกคามทางเพศ เนื่องจากมีการตั้งตะขอสื่อชั้นใน และคนร้ายน่าจะรู้จักกับผู้ตายจึงยอมให้คนร้ายขึ้นรถไปด้วย (เพราะหากไม่รู้จักผู้ตายมาก่อนต้องมีการจีและบังคับซึ่งผู้ตายต้องขัดขืนและร้องให้ช่วย) จนกระทั่งเกิดเหตุพบศพดังกล่าว ชุดสืบสวนสอบสวนมีความเห็นตรงกันว่าคนร้ายน่าจะเป็นคนในพื้นที่และผู้ตายรู้จักเป็นอย่างดี

ตำรวจจึงเรียกบุคคลใกล้ชิดและเพื่อนสนิทผู้ตายมาให้ปากคำซึ่งมีนายวุฒิชัย ใจสมัครหรือ ปู่ แพนหนุ่มของผู้ตายรวมอยู่ด้วย ซึ่งในแต่ละชุดสอบสวนคำให้การของนายวุฒิชัยก็ค่อนข้างตรงกันแต่ก็ยังมีข้อสงสัยที่ยังไม่ชัดเจน อย่างไรก็ตาม ในการสืบสวนทางลับเชิงลึกรวมถึงพยานแวดล้อมทำให้พบผู้ต้องสงสัยอีกรายหนึ่งที่น่าจะเป็นฆาตกรตัวจริง ซึ่งตำรวจพยายามค้นหาพยานหลักฐานแต่ก็ไม่สามารถพิสูจน์ความผิดของคนร้ายได้อย่างชัดเจน คดีที่ดูเหมือนจะง่ายในตอนแรกเพราะเต็มไปด้วยพยานหลักฐานในที่พบศพและน่าจะเชื่อมโยงไปถึงคนร้ายได้กลับถึงทางตัน อีกทั้งการตรวจพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ต้องใช้เวลาพอสมควรแต่ผลการตรวจพิสูจน์กลับไม่เป็นคุณกับทีมสืบสวน เช่น ผลตรวจดีเอ็นเอไม่ตรงกับผู้ต้องสงสัย วัตถุพยานบางอย่างไม่สามารถตรวจได้ การตรวจใช้ระยะเวลาาน ฯลฯ ทั้งนี้ ผลการตรวจพิสูจน์หาคราบเลือดและดีเอ็นเอ สรุปลงได้ดังนี้

1. ลักษณะดีเอ็นเอที่เสี่ยยัดใส่เขียวอ่อนมีลักษณะดีเอ็นเอตรงกับผู้ตาย
2. ลักษณะดีเอ็นเอจากผ้าพันคอสีดำไม่ตรงกับผู้ใดทั้งสิ้น
3. ลักษณะดีเอ็นเอจากเสื้อคอกลมสีฟ้าของนายปู่แพนหนุ่มผู้ตายและเศษเล็บที่เก็บได้จากในรถยี่ห้อไดฮัทสูร์รุ่นมีรามีลักษณะดีเอ็นเอตรงกับนายปู่
4. ลักษณะดีเอ็นเอจากเส้นผมของนายปู่ไม่ตรงกับที่เก็บได้ในรถและเนื้อเยื่อในซอกเล็บของผู้ตาย
5. ของกลางที่ส่งมาทั้งหมดไม่ตรงกับลักษณะดีเอ็นเอเนื้อเยื่อซอกเล็บของผู้ตาย
6. น้ำปัสสาวะที่เก็บจากที่เกิดเหตุและเศษหมากฝรั่งที่เก็บจากรถยนต์ยี่ห้อไดฮัทสูร์ไม่สามารถตรวจดีเอ็นเอได้

สรุปผลการสอบสวน การส่งฟ้องคดีโดยผู้เสียหายและคำพิพากษา

เมื่อผลการตรวจทางนิติวิทยาศาสตร์ไม่สามารถชี้ไปที่ผู้ต้องสงสัยคนใดได้อย่างชัดเจน ตำรวจจึงไม่กล้าดำเนินคดีกับผู้ต้องสงสัย โดยเฉพาะแฟนหนุ่มของผู้ตายประกอบกับพยานหลักฐาน แวดล้อมอื่นก็ไม่สามารถชี้ไปที่ตัวเขาได้ พนักงานสอบสวนจึงจำเป็นต้องงดการสอบสวนคดีนี้ไว้ก่อน โดยขอให้พนักงานอัยการมีคำสั่งงดการสอบสวน คดีนี้จึงกลายเป็นสำนวนมุมดำ อย่างไรก็ตาม หากมีพยานหลักฐานอื่นเพิ่มเติมตำรวจก็สามารถสอบสวนใหม่ได้

ต่อมาบิดาผู้ตายในฐานะผู้เสียหายนิตินัยจึงยื่นฟ้องคดีอาญาต่อศาลด้วยตนเองโดยร้องขอต่อสภานายความให้ช่วยฟ้องคดี ในบรรยายฟ้องอ้างถึงพยานปากเอกราชหนึ่งที่ทำงานเป็นพนักงานเสิร์ฟในร้านข้าวต้มแห่งหนึ่งให้การยืนยันว่าคืนวันเกิดเหตุเห็นผู้ตายมานั่งรับประทานข้าวต้มที่ร้านกับนายปูแฟนหนุ่ม และมีปากเสียงกันก่อนที่ทั้งสองจะขับรถออกไปซึ่งไปสอดรับผลผ่าอาหารมือสุดท้ายในกระเพาะอาหารของผู้ตายที่พบเป็นข้าวต้มซึ่งเป็นข้าวต้มร้านเดียวกับที่พยานคนดังกล่าวทำงานอยู่และเป็นสูตรเฉพาะของทางร้านและมีเพียงร้านเดียวในย่านนั้น อีกทั้งยังพบเศษเล็บจำนวนหนึ่งตกอยู่ในรถของผู้ตายซึ่งผลตรวจดีเอ็นเอตรงกับนายปูแฟนหนุ่ม นอกจากนี้ ยังพบเศษซากเพชรติดอยู่ที่เข็มขัดของผู้ตายซึ่งเป็นซากเพชรชนิดเดียวกันที่ตรวจพบในกางเกงของนายปูแฟนหนุ่มอีกด้วย

เนื่องจากนายปูมั่นใจว่าตนไม่ได้ฆ่าแฟนสาวจึงไม่รู้เลยว่าเมื่อถูกฟ้องก็จำต้องหาหลักฐานมายืนยันความบริสุทธิ์ของตนเองเพื่อหักล้างคำฟ้องให้ได้ เขาเชื่อใจนายความว่าจะสู้คดีให้เขาหลุดพ้นความผิดได้ แต่หลักฐานสำคัญหลายอย่าง เช่น ผลการตรวจทางนิติวิทยาศาสตร์หลายอย่างที่ยืนยันว่าเขาไม่ได้เชื่อมโยงกับการกระทำความผิดก็ไม่ได้ถูกนำมาพิสูจน์หักล้างเพื่อต่อสู้คดี ในที่สุดวันที่ 18 มกราคม 2554 ศาลจังหวัดเชียงใหม่พิพากษาให้นายปูจำคุกตลอดชีวิตในฐานความผิดฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ต่อมานายปูยื่นอุทธรณ์แต่ศาลอุทธรณ์ยืนตามศาลชั้นต้น คือ จำคุกตลอดชีวิต

บิดาของนายปูจึงยื่นขอความเป็นธรรมจากหลายหน่วยงาน รวมทั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) สังกัดกระทรวงยุติธรรม โดย DSI ใช้เวลาสอบสวนกว่า 6 เดือน จึงได้หลักฐานที่พอยืนยันได้ว่านายปูไม่ใช่ฆาตกร การตรวจสอบของ DSI พบว่า คืนเกิดเหตุ ช่วงเวลาที่เกิดการฆาตกรรม นายปูทำงานเป็นดีเจที่ร้านอาหารแห่งหนึ่งซึ่งมีภาพถ่ายเป็นหลักฐานยืนยัน เมื่อ DSI ตรวจสอบภาพถ่ายดังกล่าวพบว่าไม่มีการตัดต่อใดๆ เศษเล็บที่พบในรถผู้ตายพบว่า เล็บมีลักษณะถูกตัดโดยกรรไกรตัดเล็บไม่ใช่ลักษณะการต่อสู้แล้วทำให้เล็บฉีกขาด ที่สำคัญผลการตรวจทางนิติวิทยาศาสตร์พบว่าเล็บดังกล่าวถูกตัดมาแล้วไม่น้อยกว่า 48 ชั่วโมง อีกทั้งผลการตรวจร่างกายหลังวันเกิดเหตุไม่พบร่องรอยการต่อสู้ใดๆ อีกทั้งผลการตรวจดีเอ็นเอจากเนื้อเยื่อในซอกเล็บและผ้าที่ใช้มัดผู้ตายติดกับต้นกระถินไม่พบดีเอ็นเอของนายปูติดอยู่บนพยานวัตถุดังกล่าวเลย นอกจากนี้ เมื่อสอบถามไปยังพยานบุคคลอื่นๆ พบว่า ร้านข้าวต้มที่นายปูไปนั่งรับประทานกับผู้ตายเป็นคนละร้านกับที่พยานปากเอกราชดังกล่าวให้การ

ในวันที่ 27 มิถุนายน 2557 ศาลฎีกาพิเคราะห์พยานหลักฐานโจทก์มีความสงสัยตามสมควรว่าจำเลยจะเป็นผู้ร้ายฆ่าผู้ตายหรือไม่ จึงยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้จำเลย ศาลฎีกาพิพากษากลับให้ยกฟ้อง ตำรวจภูธรภาค 5 ได้รื้อคดีใหม่อีกครั้ง (ข่าวดังข้ามเวลา, 2018b)

19. คดีฆาตกรรมสองเด็กหญิงตระกูล “แหม่มโตนด”

พฤติการณ์แห่งคดี

คืนวันที่ 18 กันยายน 2549 ขณะที่ชาวบ้านหมู่ 8 ในตำบลนิคมพัฒนา กำลังเร่งรีบเตรียมงานแซนโฌนตา พิธีบุญไหว้บรรพบุรุษของชาวอำเภออุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษซึ่งจะมีขึ้นในเช้าวันถัดไป รจนา ลั่นทองก็เป็นผู้หนึ่งไปช่วยจัดงานประเพณีนี้ ในคืนนั้น เด็กหญิงณัฐพร วัย 14 ปี และเด็กหญิงภิชาพร วัย 11 ปี ทั้งผู้เป็นพ่อก็ทำงานอยู่กรุงเทพฯ ทำให้เด็กทั้งสองจึงต้องอยู่บ้านตามลำพัง ก่อนออกจากบ้านรจนาไม่ลืมให้ลูกสาวปิดล็อกประตูบ้านให้เรียบร้อยเพื่อความปลอดภัย เนื่องจากรจนาคิดว่าจะออกไปช่วยงานไม่นานจึงไม่ได้ล็อกประตูด้านนอก

หลังจากรจนากลับมาจากช่วยงานก็สงสัยว่าทำไมประตูยังเปิดอยู่ เมื่อเปิดประตูเห็นจานข้าวสองจาน จานหนึ่งยังไม่ได้กินอีกจานหนึ่งกินไปครึ่งหนึ่งและเห็นเลือดในหม้อหุงข้าว ห้องน้ำ และติดตามประตูและไม่พบเด็กทั้งสองรจนาจึงออกตามหาทันที เมื่อตามหาทั่วหมู่บ้านแล้วไม่พบจึงกลับมาที่บ้านอีกครั้งแต่ก็ไม่พบลูกสาวทั้งสองคน ขณะเดียวกันเมื่อเจ้าหน้าที่ได้รับแจ้งความจากชาวบ้านคนหนึ่งจึงรุดมายังบ้านเกิดเหตุ พบกองเลือดและท่อนไม้หน้าสามที่โซกชุ่มไปด้วยเลือดวางอยู่ใกล้ที่เกิดเหตุ สภาพที่เกิดเหตุแสดงถึงการต่อสู้ดิ้นรนของเด็กทั้งสองอย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นข้าวของเครื่องใช้ที่กระจัดกระจายเกลื่อนบ้าน มุ้งและที่นอนฉีกขาดและเต็มไปด้วยหยดเลือด ในที่สุดก็พบเด็กหญิงทั้งสองคนที่นอนน้ำค้างจากบ้านเพียง 10 เมตร เท่านั้น โดยร่างของเด็กหญิงทั้งสองถูกซ่อนไว้ด้วยเศษท่อนไม้ คนที่ท่อนล่างเปลือยตัวตัวชุ่มไปด้วยเลือดจากการถูกทำร้าย ส่วนคนน้องยังอยู่ในชุดนักเรียนมีบาดแผลสาหัสไม่ต่างกัน

แนวทางการสืบสวนสอบสวน

หลังเจ้าหน้าที่ตำรวจรวบรวมพยานหลักฐานในที่เกิดเหตุ จึงนำศพเด็กหญิงทั้งสองส่งไปชันสูตรพลิกศพพบว่า เด็กถูกทุบตีด้วยของแข็งที่บริเวณศีรษะและลำตัวหลายแห่งและยังมีร่องรอยการถูกข่มขืนอย่างทารุณด้วย แต่ผลตรวจดีเอ็นเอจากช่องคลอดของเด็กหญิงผู้ตายทั้งสองกลับไม่พบ ดีเอ็นเอของคนร้าย นอกจากนี้ ยังพบว่าเด็กหญิงคนน้องยังไม่ตายแต่ถูกของหนักทับจึงพยายามกระเสือกกระสนขึ้นมาทำให้พบน้ำเต็มท้อง ส่วนคนพี่น่าจะเสียชีวิตแล้วเนื่องจากในท้องมีข้าวและน้ำที่ดื่มเข้าไป

เบื้องต้นเจ้าหน้าที่ตำรวจส่งสภากลุ่มวัยรุ่นที่อยู่ในหมู่บ้าน แต่ผลตรวจดีเอ็นเอกลับไม่สามารถเชื่อมโยงไปยังผู้ต้องสงสัยได้ เนื่องจากเส้นผมเส้นขนที่เก็บได้ขึ้นรา รากผมเน่ามีความเสียหาย ทั้งที่การตรวจเก็บพยานหลักฐานในที่เกิดเหตุและจากศพของเด็กทั้งสองจะถูกทำอย่างทันท่วงที และ

คนร้ายก็ทิ้งพยานหลักฐานไว้หลายอย่าง แต่ผลตรวจทางนิติวิทยาศาสตร์กลับไม่สามารถช่วยให้ความจริงคลี่คลาย คดีนี้จึงเงียบหายไปราวกับไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน

รจนามแม่ของเด็กหญิงทั้งสองจึงร้องเรียนต่อผู้ว่าราชการจังหวัด ทำให้คดีได้รับการสานคดีอีกครั้งอย่างเงียบๆ แม้ผลตรวจดีเอ็นเอไม่สามารถเชื่อมโยงไปยังคนร้ายได้ แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจชุดใหม่เห็นว่าคดีนี้ยังสืบสวนไม่เสร็จสิ้นกระบวนการ ยังมีพยานหลักฐานที่สามารถตรวจสอบและเชื่อมโยงไปยังคนร้ายได้ จึงพยายามตรวจสอบพยานหลักฐานที่มีอย่างละเอียดโดยเฉพาะในส่วนที่เจ้าหน้าที่ตำรวจชุดเก่ามองข้ามไป จึงสอบถามข้อมูลไปยังแพทย์นิติเวชเกี่ยวกับการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์อีกครั้ง

นอกจากนี้ ในสำนวนการสอบสวนพบผู้ต้องสงสัยสามสี่คนพบว่า ตามเนื้อตัวที่มีรอยขีดข่วน และหัวเข้าแตก ตรวจดูแล้วคล้ายถูกเล็บข่วน ซึ่งวันก่อนเกิดเหตุช่วงหัวค่ำผู้ต้องสงสัยดังกล่าวได้มานั่งกินเหล้าใกล้บ้านเกิดเหตุ ประกอบกับเจ้าหน้าที่ตำรวจพบดินที่ติดเสื้อผ้าของศพกับดินที่ติดกับเสื้อผ้าของผู้ต้องสงสัย จึงส่งดินทั้งสองชนิดไปตรวจพิสูจน์ที่นิติเวช โรงพยาบาลตำรวจผลปรากฏว่าเป็นดินชนิดเดียวกันจึงน่าจะมาจากแหล่งเดียวกัน อีกทั้งมีการตรวจพิสูจน์ดีเอ็นเออีกครั้งแบบไมโตรคอนเดรียซึ่งเป็นวิธีการที่นำมาใช้กับวัตถุพยานที่เสื่อมสภาพ ซึ่งคดีนี้ เป็นกรณีที่ไม่พบปมรากผมของคนร้ายจึงใช้วิธีการไมโตรคอนเดรียดีเอ็นเอเพื่อเปรียบเทียบดีเอ็นเอของเส้นผมที่เก็บได้ในที่เกิดเหตุกับเส้นผมของคนร้าย

ในที่สุดวันที่ 29 กันยายน 2552 เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ตามจับคนร้ายได้ขณะหนีไปบวชเป็นพระ ส่วนอีกคนหนึ่งไปเป็นทหารเกณฑ์ที่สระบุรีได้ จึงส่งฟ้องนายประสิทธิ์ชัย นนทะพันธ์ ผู้ต้องหาที่ 1 และพลทหารสุนทร แต่มงาม ผู้ต้องหาที่ 2 ไปยังพนักงานอัยการจังหวัดศรีสะเกษ

สรุปการดำเนินคดี

พนักงานอัยการฟ้องผู้ต้องหาทั้งสองในคดี “ร่วมกันบุกรุก และกระทำชำเราเด็กหญิงอายุไม่เกิน 15 ปี จนถึงแก่ความตายและฆ่าผู้อื่นเพื่อปกปิดความผิดของตนที่ได้กระทำไว้” ต่อศาลจังหวัดศรีสะเกษเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2552 ในชั้นพิจารณาจำเลยทั้งสองให้การปฏิเสธ ต่อมาศาลจังหวัดศรีสะเกษพิพากษาประหารชีวิตจำเลยทั้งสอง และให้จำเลยทั้งสองร่วมกันชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินสองล้านห้าแสนสองหมื่นแปดพันหกร้อยยี่สิบบาท พร้อมอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 7.5 ต่อปี แก่ นางรจนาลิ้นทอง ผู้เสียหาย จำเลยทั้งสองได้ยื่นอุทธรณ์

วันที่ 11 ธันวาคม 2556 ศาลอุทธรณ์ภาค 3 พิพากษายืนตามศาลชั้นต้น คือ ประหารชีวิต จำเลยทั้งสองยืนฎีกา

วันที่ 15 กรกฎาคม 2558 ศาลฎีกามีคำพิพากษากลับคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 3 เป็นให้ยกฟ้องจำเลยทุกข้อกล่าวหาและยกคำร้องขอให้บังคับจำเลยทั้งสองชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่

ผู้เสียหาย เนื่องจากพยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบยังมีน้ำหนักไม่มากพอให้ศาลเชื่อว่าจำเลยทั้งสองเป็นผู้กระทำความผิดในคดีนี้ โดยมีสาระสำคัญจากคำพยานหลักฐาน ดังนี้

1. การตรวจดีเอ็นเอครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. 2549 นั้น วัตถุประสงค์พยานไม่สามารถตรวจดีเอ็นเอได้ แต่ในปี พ.ศ. 2552 กลับปรากฏว่าวัตถุประสงค์ดังกล่าว คือ ทั้งเส้นผม และเส้นขนซึ่งแต่เดิมมีเพียง 4 เส้น แต่กลับมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น 8 เส้น แสดงว่าวัตถุประสงค์ดังกล่าว อาจไม่ใช่ชุดเดิมที่ตรวจเก็บได้ จากที่เกิดเหตุ การเก็บรวบรวมพยานหลักฐานจากเจ้าพนักงานในทางนิติวิทยาศาสตร์จึงไม่น่าเชื่อถือ ประกอบกับที่พนักงานสอบสวนส่งเส้นผมและเส้นขนของผู้ต้องสงสัยไปตรวจพิสูจน์เพียงสามคนเท่านั้น ทั้งที่ในตอนแรกมีการส่งเส้นผมและเส้นขนของผู้ต้องสงสัยกว่าสิบคน ศาลเห็นว่าข้อนำสืบของโจทก์และโจทก์ร่วมยังเป็นพิรุธ

2. เมื่อศาลฎีกาได้ตรวจดูภาพถ่ายบาดแผลของจำเลยที่ 1 ปรากฏว่าบาดแผลที่ใบหน้า และหูกับเข่ามีเพียงเล็กน้อยยังไม่อาจชี้ชัดว่าเป็นแผลที่เกิดจากผู้ตายทั้งสองและเกิดจากการกระทำความผิดของจำเลยที่ 1 อีกทั้งจากการสืบพยานเจ้าหน้าที่ตำรวจรายหนึ่งพบว่านอกจากการตรวจร่างกายจำเลยทั้งสองคนแล้ว พยานยังได้ตรวจร่างกายวัยรุ่นกลุ่มหนึ่งซึ่งเป็นคนละกลุ่มจากจำเลยอีกด้วย และมีหนึ่งคนที่มีบาดแผลลักษณะเดียวกับจำเลยที่หนึ่งข้ออ้างของตำรวจจึงไม่สมเหตุผล

3. หลังเกิดเหตุจำเลยทั้งสองยังคงพักอยู่ภูมิลำเนาเดิมและไม่มีการหลบหนีคดี ทั้งในการสืบพยานในชั้นศาล โจทก์ร่วมคือนางรจนาได้ตอบคำซักค้านของทนายฝ่ายจำเลยว่าจำเลยไม่เคยมีประวัติว่าเป็นคนน่ากลัว ประพฤติไม่ดี หรือเป็นคนเกรงและโจทก์ร่วมก็ไม่มั่นใจว่าจำเลยทั้งสองเป็นคนร้ายหรือไม่ ประกอบกับจำเลยทั้งสองให้การปฏิเสธต่อสู้คดีมาโดยตลอด

ศาลฎีกาพิเคราะห์แล้วเห็นว่า พยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบมาทั้งหมด มีน้ำหนักไม่มากพอให้ศาลเชื่อได้ว่าจำเลยทั้งสอง คือ ผู้กระทำความผิดในคดีนี้ (ข่าวดังข้ามเวลา, 2018h)

20. คดีฆาตกรรมนายพิชัย ทองใบ

พฤติการณ์แห่งคดี

เช้าตรู่วันที่ 12 มกราคม 2550 พนักงานบริษัทรถไฟฟ้างานกรุงเทพจำกัด (มหาชน) ต้องพากันขวัญผวา เมื่อเข้าไปภายในห้องควบคุมระบบอาคารของบีเอ็มซีแอล ย่านถนนพระราม 9 เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร พบศพนายพิชัย ทองใบ วัย 29 ปี ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่เทคนิคของบริษัท นอนเสียชีวิตอยู่ในสภาพสยดสยอง (KomChadLuekOnline, 2014)

แนวทางการสืบสวนสอบสวน

พนักงานสอบสวน สน.ห้วยขวางประสานตำรวจกองพิสูจน์หลักฐานและแพทย์นิติเวช เข้าตรวจสอบที่เกิดเหตุหลังการพบศพไม่นานพบว่า ผู้ตายถูกคนร้ายใช้มีดฟันเข้าที่ท้ายทอย 2 แผล

กลางศีรษะ 1 แผลลึกถึงกะโหลก ขณะที่ศีรษะด้านขวาถูกฟัน 1 แผล เช่นเดียวกับที่หางคิ้วขวาอีก 1 แผล บริเวณลำคอถูกปาดจนเกือบขาด ที่มีมือถูกฟันเป็นแผลเหวอะหวะ

จากสภาพบาดแผลผู้ตายพบว่าอาวุธที่คนร้ายใช้ลงมือ น่าจะเป็นมีดขนาดใหญ่ที่มีน้ำหนัก และความคม สาเหตุการฆาตกรรมน่าจะมาจากเรื่องส่วนตัว ไม่ใช่การฆาตกรรมชิงทรัพย์ เพราะทรัพย์สินมีค้ายังอยู่ครบ ขณะที่สภาพศพที่ปรากฏชี้ได้ว่าคนร้ายน่าจะมีความโกรธแค้นผู้ตายอย่างมาก โดยนอกจากจะใช้ของมีคมกระหน่ำฟัน รวมถึงลงมือปาดคออย่างโหดเหี้ยมแล้ว ยังใช้เลือดเขียนเป็นรูปหัวใจไว้ที่กลางหน้าอกของศพ รวมทั้งยังใช้ของมีคมตัดอวัยวะเพศจนเกือบขาด โดยศพนอนหงาย สวมเสื้อเชิ้ตแขนสั้นสีขาว สวมกางเกงขายาวสีน้ำเงิน คาดว่าเสียชีวิตมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ชั่วโมง

ตำรวจได้ตรวจสอบสภาพถ่ายจากกล้องวงจรปิด เพื่อหาเบาะแสของคนร้าย แต่ปรากฏว่า ข้อมูลถูกลบไปก่อนหน้านั้นไม่นาน จึงสงสัยว่าคนร้ายรายนี้อาจเป็นพนักงานด้วยตนเอง เนื่องจากรู้ระบบการจัดเก็บข้อมูลภาพวงจรปิด และสามารถเข้า-ออก อาคารเกิดเหตุได้ เพราะหากเป็นบุคคลภายนอกจะไม่สามารถเข้าไปในอาคารเกิดเหตุได้ เนื่องจากมีระบบรักษาความปลอดภัยที่แน่นหนา และใช้คีย์การ์ดในการเปิด-ปิดประตูเข้า-ออกอาคาร

ชุดสืบสวนได้ประสานผู้เชี่ยวชาญเพื่อดำเนินการกู้คืนข้อมูลภาพถ่ายจากกล้องวงจรปิด อย่างเร่งด่วน ขณะที่ตำรวจพิสูจน์หลักฐานได้เก็บรวบรวมวัตถุพยานในที่เกิดเหตุ โดยเฉพาะลายนิ้วมือแฝง รอยเท้า และดีเอ็นเอ ซึ่งปรากฏว่าพบลายนิ้วมือแฝงซึ่งคาดว่าเป็นของคนร้ายปรากฏอยู่ในที่เกิดเหตุจำนวนมาก

ตำรวจได้เชิญตัวพนักงานของบริษัทซึ่งต้องทำงานภายในอาคารแห่งนี้มาสอบถามจำนวน กว่า 10 คน แต่ไม่พบว่ามีใครให้การมีพินิจ มีเพียงนายประเสริฐ หรือกฤษฎาพร บรรพชาติ หรือ เก่ง วย 32 ปี ซึ่งทำงานอยู่ในแผนกเดียวกันกับผู้ตายหายไปหลังเกิดคดีฆาตกรรมนายพิชัย

ข้อมูลการสอบสวนทราบว่า นายประเสริฐเพิ่งย้ายแผนกมาทำงานในห้องควบคุมอาคาร ประมาณ 4 เดือน แต่มีหน้าที่ในการควบคุมระบบสำนักงานทั้งหมด รวมทั้งกล้องวงจรปิดด้วย และการขยายผลทำให้ทราบว่าก่อนหน้านี้นายตายมีเรื่องขัดแย้งกับนายประเสริฐอย่างรุนแรงเกี่ยวกับเรื่องชู้สาว เพราะทั้งคู่ติดพันหญิงสาวคนเดียวกัน แต่นายประเสริฐมีภรรยาอยู่แล้ว ก่อนผู้ตายเสียชีวิตได้นำเบอร์โทรศัพท์ของหญิงสาวรายนี้ไปให้ภรรยาของนายประเสริฐ ทั้งคู่จึงทะเลาะกันอย่างรุนแรง

ตำรวจสอบปากคำพนักงานของบริษัทรายหนึ่งทราบว่า ในคืนเกิดเหตุเห็นนายประเสริฐ เข้าไปในห้องควบคุมกล้องวงจรปิดและเมื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอย่างละเอียดพบว่า ข้อมูลที่กล้องวงจรปิดบันทึกไว้ถูกลบไปในเวลา 19.00 น. วันที่ 11 มกราคม ก่อนพบศพประมาณ 10 ชั่วโมง ซึ่งสอดคล้องกับสภาพศพของผู้ตาย ที่คาดว่าเสียชีวิตในระยะเวลาที่ใกล้เคียงกัน นายประเสริฐจึงตกเป็น ผู้ต้องสงสัยว่าน่าจะมีส่วนรู้เห็นกับการตายของนายพิชัย จึงได้ติดตามไปยังบ้านพักของผู้ต้องสงสัยรายนี้ ซึ่งอยู่ในซอยสุภาพงษ์ 1 แขวงหนองบอน เขตประเวศ กทม. แต่ไม่พบตัว อย่างไรก็ตามมีพยานให้

การเป็นประโยชน์ต่อคดีดังกล่าวอย่างยิ่ง โดยพยานรายนี้ยืนยันว่า คืบก่อนเกิดเหตุ นายประเสริฐได้นำ บุตรชายไปฝากไว้ที่บ้านมารดา ย่านบางขุนเทียน ก่อนจะขับรถยนต์มีตูดซุชิ แบบสปอร์ต 2 ประตู พวงมาลัยซ้าย ทะเบียน 6ธ 86xx กรุงเทพมหานคร สีน้ำตาลทอง ซึ่งยืมเพื่อนมาขับ เพราะอ้างว่าจะ เดินทางไปพบภรรยาที่จังหวัดจันทบุรี

ชุดสืบสวนตรวจสอบผู้ครอบครองรถยนต์คันนี้ กระทั่งทราบว่าผู้ครอบครองมีบ้านพักอยู่ในย่านหนองบอน เขตประเวศ และได้ติดตามหารถยนต์คันนี้จนพบ แล้วนำส่งสำนักงานพิสูจน์หลักฐาน เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญด้านพิสูจน์หลักฐานตรวจสอบหาร่องรอยเกี่ยวพันถึงคดีฆาตกรรมนาย พิชัย ปรากฏว่าพบคราบเลือดเปื้อนอยู่ที่พวงมาลัยรถยนต์คันนี้ จึงเก็บไปผ่านกระบวนการตรวจพิสูจน์ ดีเอ็นเอ พบว่าตรงกันกับของนายพิชัย ตำรวจจึงเชื่อว่าผู้ต้องสงสัยรายนี้เป็นฆาตกรที่ลงมือสังหาร ผู้ตายแน่ จึงขออำนาจศาลออกหมายจับ

หลังจากหลบหนีระยะหนึ่ง นายประเสริฐได้เข้ามาขอตัวต่อพนักงานสอบสวน สน.หัว ขวาง เพราะทนแรงกดดันจากการถูกตำรวจติดตามจับกุมไม่ไหว ซึ่งหลังเข้ามาขอตัว นายประเสริฐรับ สารภาพว่าเป็นผู้ลงมือสังหารผู้ตายจริง เพราะโกรธแค้นที่ผู้ตายด่าบุพการี

"ผมทะเลาะกับเขาเพราะมีเรื่องกันเนื่องจากก่อนหน้านี้มีกรณีสายล่อฟ้าบนอาคารหายไป ผมคิดว่าเขาเอาไปทิ้งทะเลาะกัน หลังจากนั้นเขาก็ด่าเอาเสียตีสีผมมาเรื่อย ๆ จนเกิดความแค้นสะสม ผมโดนเขาว่าแตกตื่นเสมอ อย่างบางที่เข้าเวรคู่กัน นายพิชัยรับโทรศัพท์ก็จะพูดยั่วเย้าแตกตื่นว่า ตอนนี้นั่งอยู่กับควายบ้าง นั่งอยู่กับหมาบ้าง วันเกิดเหตุมีคนโทรศัพท์มาอีก เขาพูดว่าอยู่กับลูกกะหรี ทำให้โมโหมาก จึงไปเอาไม้ทำสวนของคนสวนมาเก็บซ่อนไว้ในโต๊ะ แล้วฉวยโอกาสขณะนายพิชัยคุย โทรศัพท์เพลินๆ ไข้มีดฟันศีรษะจนนายพิชัยตกเก้าอี้ แล้วตามไปปาดคอซ้ำ จากนั้นหวังจะเอาเลือดมา เขียนที่หน้าอกเป็นภาษาอังกฤษว่า โลว์ไอเดีย แต่เขียนไม่เสร็จ จึงถลกกางเกงดึงอวัยวะเพศนายพิชัย ออกมาเขียนเพราะไม่ชอบคำพูดของนายพิชัยเกี่ยวกับผู้หญิง" นายประเสริฐสารภาพ

สรุปการดำเนินคดี

ตำรวจได้ทำสำนวนส่งฟ้องผู้ต้องหา รายนี้ฐานฆ่าผู้อื่นตายโดยเจตนา และพกพาอาวุธมีด ไปในที่สาธารณะโดยไม่มีเหตุอันควร ซึ่งพนักงานอัยการฝ่ายคดีอาญา 3 เห็นฟ้องตามนั้น ได้ยื่นฟ้อง ต่อศาล หลังการเข้าสู่กระบวนการพิจารณาในชั้นศาลเป็นที่เรียบร้อย ศาลจึงมีคำพิพากษาให้จำคุก นายประเสริฐตลอดชีวิตปรับ 100 บาท ฐานพกพาอาวุธ คำรับสารภาพเป็นประโยชน์ลดโทษให้กึ่ง หนึ่งคงจำคุก 25 ปี ปรับ 50 บาท พร้อมทั้งให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทน เงินค่าขาดไร้ผู้อุปการะ ค่าปลงศพ และอื่นๆ รวม 990,000 บาท พร้อมดอกเบี้ย 7.5 ต่อปี ให้แก่บิดาของผู้ตาย คราบเลือดที่ พบบริเวณพวงมาลัยรถยนต์คันที่นายประเสริฐใช้เป็นพยานะในคืนวันเกิดเหตุ ถือเป็นหลักฐานทางนิติ วิทยาศาสตร์ที่สำคัญในคดีนี้ เพราะช่วยยืนยันได้ว่านายประเสริฐต้องมีส่วนรู้เห็นกับการตายของนาย

พิชัย เมื่อนำไปรวมกับพยานหลักฐานอื่นๆ แล้วทำให้ฆาตกรรายนี้ดูไม่เหลือ (ข้าวดังข้ามเวลา, 2018d)

21. คดีฆาตกรรมนางสาวภานุภรณ์ จันสิง

พฤติการณ์แห่งคดี

เมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2551 เวลา 21.00 น. เจ้าหน้าที่ตำรวจรับแจ้งพบศพนางสาวภานุภรณ์ จันสิง อายุ 21 ปี นักศึกษาชั้น 3 คณะวิทยาการจัดการ สาขาบริหารทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เสียชีวิตภายในห้องพักหมายเลข 307 อาคาร 96 คอนโด ซอยลาดพร้าว 96 แขวงวังทองหลาง เขตวังทองหลาง กรุงเทพฯ ในสภาพนอนหงาย มีสายเตารีดมัดที่ลำคอและมีผ้าอุดอยู่ที่ปาก คดีที่ดูเหมือนน่าจะมีประจักษ์พยานเพราะเกิดขึ้นในเวลากลางวันและเป็นคอนโดที่พักที่มีคนเข้าออกอยู่ตลอดเวลาประกอบกับมีหลักฐานจากกล้องวงจรปิดของคอนโด อีกทั้งพบวัตถุพยานหลายอย่างที่คนร้ายทิ้งไว้ในห้องผู้ตาย แต่กลายเป็นคดีที่ยากคดีหนึ่ง เจ้าหน้าที่ตำรวจใช้เวลากว่า 9 เดือนในการสืบหาตัวคนร้ายจนสามารถจับกุมนายธรรมชัย พันธุ์พิภพพร้อมของกลาง คือ โน้ตบุ๊กส์ของผู้ตายได้

แนวทางการสืบสวนสอบสวน

เจ้าหน้าที่ลงตรวจที่เกิดเหตุ พบร่องรอยการต่อสู้ ข้าวของพังเสียหายบ้าง และยังพบหลักฐานที่สำคัญ คือ ร่องเท้าของคนร้าย พร้อมทั้งพบกุญแจของห้องที่เกิดเหตุถูกทิ้งบริเวณถังขยะชั้น 3 เบื้องต้นตำรวจสงสัยว่าอาจเป็นแฟนของผู้ตายเนื่องจากพยานบุคคลแจ้งว่าผู้ตายเคยมีปากเสียงกับแฟน จึงนำตัวแฟนผู้ตายมาสอบสวนให้ปากคำ แต่เนื่องจากในที่เกิดเหตุพบร่องเท้าและกุญแจที่คนร้ายทิ้งทิ้งไว้หลังก่อเหตุแล้วหลบหนีออกไป เมื่อนำร่องเท้าดังกล่าวมาเทียบกับขนาดของแฟนผู้ตายแล้วพบว่าขนาดไม่พอดี ซึ่งไม่ใช่ของแฟนผู้ตาย เมื่อสอบสวนพบว่าพวงกุญแจก็ไม่ใช่ของแฟนผู้ตายเช่นกัน

หลักฐานที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ กล้องวงจรปิดในที่เกิดเหตุที่มีเฉพาะประตูทางเข้า-ออกของคอนโดเท่านั้น ซึ่งพบชายต้องสงสัยเดินเข้ามาในคอนโดเวลาประมาณห้าโมงเย็น ใส่เสื้อยืดคอกลมสกรีนเบอร์ 10 ด้านหลัง โดยไม่ได้ถือสิ่งของเข้ามา แต่ซักพักหนึ่งประมาณเกือบ 20 นาที เมื่อเดินออกจากคอนโดพบว่ามีการถือสิ่งของลงมาด้วย ซึ่งในห้องของผู้ตายพบว่าโน้ตบุ๊กส์และโทรศัพท์มือถือหายไป แต่ปัญหาคือ แม้มีภาพเคลื่อนไหวที่พบชายต้องสงสัยคนนั้นเป็นใคร เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงเข้าตรวจค้นห้องพักในคอนโดทุกห้อง ทั้งนำภาพชายต้องสงสัยให้คนละแวกใกล้เคียงช่วยดู แต่ก็ไม่มีใครรู้จัก คู่คนเคย ตำรวจจึงยังไม่ได้เบาะแสใดๆ เกี่ยวกับชายคนดังกล่าว ทำให้คดีนี้เริ่มติดตัน

เป็นเวลากว่า 10 เดือน ที่ตำรวจไม่ได้เบาะแสใด ๆ ของชายต้องสงสัยดังกล่าวจากบุคคลรอบข้างในพื้นที่เกิดเหตุ ตำรวจจึงประสานไปยังรายการเรื่องจริงผ่านจอ เมื่อคลิปภาพเคลื่อนไหวของ

ชายต้องสงสัยออกอากาศเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2552 ไปยังประชาชนทั่วประเทศ ทำให้มีผู้ให้เบาะแสของชายต้องสงสัยดังกล่าวแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจติดตามทรัพย์สินที่ถูกประทุษร้ายมาได้ จากนั้นจึงตามจับกุมนายเสื่อหรือนายธรรมชัย พันธุ์พิภพขณะกบดานทำงานอยู่ที่จังหวัดปราจีนบุรีได้ในที่สุด จากการตรวจสอบประวัติพบว่าเคยก่อคดีพรางผู้เยาว์ ครอบครองและค้ายาเสพติดอีกด้วย และล่าสุดก็มีการก่อเหตุประทุษร้ายต่อทรัพย์สินผู้ตายดังกล่าว

สรุปการดำเนินคดี

ศาลพิพากษาจำคุกนายธรรมชัย พันธุ์พิภพตลอดชีวิต แต่เนื่องจากจำเลยให้การรับสารภาพ ศาลจึงลดโทษให้กึ่งหนึ่งเหลือจำคุก 25 ปี (ข่าวดังข้ามเวลา, 2018g)

22. คดีฆาตกรรมนายสามารถ นุ่มจ้อยและนางอรษา เกิดทรัพย์

พฤติการณ์แห่งคดี

นายสว่าง นุ่มจ้อย อายุ 55 ปี เข้าแจ้งความกับเจ้าหน้าที่ตำรวจหลังจากพบรถยนต์ของนายสามารถ นุ่มจ้อย อายุ 27 ปี ลูกชายและนางสาวอรษา เกิดทรัพย์ อายุ 27 ปี ลูกสะใภ้ สองสามีภรรยาเจ้าของไร่สับปะรดในอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี ที่หายตัวไปอย่างลึกลับเมื่อปี 2552 ถูกจอดทิ้งไว้ในบ้านร้างแห่งหนึ่งที่จังหวัดนนทบุรี โดยตำรวจคาดว่าทั้งสองอาจถูกอุ้มมาฆ่าทิ้ง สำหรับนายสามารถ นุ่มจ้อยและนางอรษา เกิดทรัพย์นั้นมิใช่ไร่สับปะรดอยู่ที่จังหวัดเพชรบุรีซึ่งอยู่ติดกับไร่ของพันตำรวจเอก นายแพทย์สุพัฒน์ เลหาหะวัฒนะ หรือหมอสุพัฒน์ และรับดูแลไร่ของหมอสุพัฒน์ขณะที่หมอไปทำงานที่โรงพยาบาลตำรวจอีกด้วย ซึ่งก่อนทั้งคู่จะหายตัวไป นายสามารถเคยมีคดีกับหมอสุพัฒน์โดยถูกกล่าวหาว่าไปขโมยรถของหมอสุพัฒน์แต่ศาลยกฟ้อง ส่วนการพบรถกระบะในจังหวัดนนทบุรี พี่สาวของนายสามารถที่ทำงานเป็นธุรการที่โรงพยาบาลตำรวจได้เข้าปรึกษาการหายตัวไปของน้องชายกับนายสุเทพ เลหาหะวัฒนะพี่ชายของหมอสุพัฒน์ ซึ่งนายสุเทพได้ให้เบาะแสการหายไปของน้องชายและรถกระบะดังกล่าว และก่อนน้องชายหายไปสองสัปดาห์พี่สาวได้ไปร้องขอชีวิตน้องชายกับหมอสุพัฒน์มาก่อนแล้ว ทั้งสอบถามว่าคุณหมอได้เอน้องชายไปหรือไม่ แต่หมอปฏิเสธว่าไม่ได้ทำ ไม่ได้เอนายสามารถไป

แนวทางการสืบสวนสอบสวน

วันที่ 17 กันยายน 2555 เจ้าหน้าที่ตำรวจ สภ.เมืองนนทบุรีเร่งทำการตรวจสอบว่าบ้านร้างดังกล่าวใครเป็นเจ้าของและให้ตรวจสอบบิลค่าน้ำค่าไฟรวมไปถึงบิลบัตรเครดิตที่มีชื่ออยู่ในตู้ไปรษณีย์ ทั้งนี้ จากการตรวจสอบพบว่าบิลดังกล่าวส่งถึงนางสาววิสสา จันทรบัญชร และจากการตรวจสอบอย่างละเอียดพบว่าบ้านดังกล่าวเป็นบ้านของมารดาพันตำรวจเอก นายแพทย์สุพัฒน์ เลหาหะวัฒนะ ต่อมาเจ้าหน้าที่ตำรวจได้นำหมายศาลค้นบ้านร้างเลขที่ 125/53 และ 125/2 ซอยกรุงเทพ

นนท์ 1 ถนนกรุงเทพ-นนท์ ต.บางเขน อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ซึ่งเป็นบ้านที่พบรถกระบะของ นายสามารถที่หายไป เมื่อตรวจสอบสภาพรถกระบะคันดังกล่าวพบว่า สภาพรถถูกถอดล้อทั้งสี่ล้อ และถอดแผ่นป้ายทะเบียนหน้า-หลังออก ตัวรถมีคราบฝุ่นละอองจับหนาซึ่งภายในรถยังพบบัตร ประกันสังคมและบัตรประชาชนของนางสาวอรษาที่หายไป รวมถึงหมวกแก๊ปที่มีคราบเลือดตกอยู่ ภายในรถกระบะด้วย นอกจากนี้ ยังพบเส้นผมจำนวนหนึ่งที่ตกอยู่บนพื้นดินข้างตัวบ้าน และพบ ร่องรอยโบกปูนซึ่งมีลักษณะเหมือนรอยโบกทับใหม่ในห้องคนใช้ เบื้องต้นเจ้าหน้าที่ตำรวจจึงส่ง พยานหลักฐานไปตรวจสอบดีเอ็นเอกับสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ว่าเป็นเลือด และรอยนิ้วมือแฝงที่พบ ภายในรถกระบะคันดังกล่าวเป็นของใครบ้าง

นายสว่างจึงยื่นเรื่องกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อร้องขอให้ชุดไร้ออกของหมอสุพัฒน์ผู้ต้องสงสัยที่ จังหวัดเพชรบุรี เนื่องจากเชื่อว่าเป็นสถานที่ฝังศพลูกชายและลูกสะใภ้ นอกจากนี้ นายสว่างยังขอ กำลังตำรวจเข้าคุ้มครองเนื่องจากตนถูกขู่เอาชีวิต การสืบสวนสอบสวนคดีจึงเริ่มต้นใหม่อีกครั้งโดยทำ การค้นหาย้อนหลังไปเมื่อปี พ.ศ.2552 โดยมีบุคคลผู้หนึ่งให้ข้อมูลว่าสองสามีภรรยามีปัญหาเพราะเข้าไป ปลอดภัยแต่ไม่ในไร้ออกของหมอสุพัฒน์ หลังจากนั้นหมอสุพัฒน์ได้นำตัวของทั้งสองคนไปและไม่มีผู้ใด พบเห็นอีกเลย ประกอบกับหลักฐานรถกระบะที่ค้นพบทำให้ญาติเชื่อว่าทั้งสองถูกลักพาตัวและถูก ฆาตกรรมอำพรางซ่อนศพไว้ที่ใดที่หนึ่งในไร้ออกของหมอสุพัฒน์

เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงวางกำลังปิดล้อมไร้ออกของหมอสุพัฒน์เพื่อป้องกันการทำลายวัตถุพยาน ลการหายไปของสองสามีภรรยา ต่อมาเจ้าหน้าที่ตำรวจจึงนำรถแบคโฮทำการขุดค้นหาศพในไร้ออกของ หมอสุพัฒน์พบโครงกระดูกที่ดูจากสภาพแล้วเก่ามาก เหมือนตายมาแล้วหลายปี จากเบาะแสทราบว่า เป็นคนงานชาวพม่าชื่อ มินสุ ซึ่งป่วยตาย และหมอจึงนำไปฝังไว้ในไร้ออก และในบริเวณดังกล่าวอีกไม่ไกล นัก ตำรวจยังพบโครงกระดูกของอีก 2 ศพ ซึ่งกะโหลกศีรษะมีรอยถูกยิง พบเสื้อกีฬาเบอร์ยี่สิบฝังอยู่ ใกล้กัน ญาติมั่นใจว่าเป็นศพของทั้งคู่

จากการขุดพบโครงกระดูกทั้งสามโครง พบว่า โครงที่หนึ่ง เป็นชายไม่มีร่องรอยการถูก ทำร้าย โครงที่สอง เป็นชายพบรอยกระดูกสันหลังลักษณะถูกจ่อยิงมีกระดูกสันหลังบริเวณท้ายทอยลักษณะรู กระดูกสันหลังนิษฐานว่ายิงในระยะใกล้ ขณะเดียวกันยังพบหัวกระดูกอยู่ในกะโหลก โครงที่สามไม่ ทราบเพศเนื่องจากโครงกระดูกไม่สมบูรณ์แต่ที่กะโหลกบริเวณท้ายทอยพบกระดูกสันหลังซึ่งเป็นการยิง ระยะใกล้ศีรษะ แต่ผลการตรวจพิสูจน์ดีเอ็นเอจากโครงกระดูกที่ขุดพบทั้งหมดของโรงพยาบาลตำรวจและ โรงพยาบาลรามมาฯ กลับไม่ใช่ของสามีภรรยาทั้งคู่ที่หายไป

เจ้าหน้าที่ตำรวจสืบจึงสอบสวนทราบว่าโครงกระดูกดังกล่าวเป็นของแรงงานชาว พม่าที่มาทำงานในไร้ออกของหมอสุพัฒน์ โดยนายกะลาคนงานในไร้ออกของหมอสุพัฒน์เป็นพยานให้การเนื่องจาก ตนถูกบังคับให้ไปช่วยฝังศพในเวลานั้น นายกะลาและลูกจึงถูกกันตัวไว้เป็นพยาน เมื่อตำรวจทำการ สอบสวนเพิ่มเติมทราบว่า หมอสุพัฒน์นำคนงานพม่าเข้ามาทำงานในไร้ออกด้วยวิธีการหลอกลวงและผิด

กฎหมาย โดยเป็นผู้ขับรถตู้ นำแรงงานพม่ามาจากอำเภอแม่สอด จังหวัดตากแล้วให้คนงานหลบอยู่ใต้เบาะรถนำสิ่งของปิดบังไว้ อีกทั้งสภาพที่อยู่ของคนงานไม่มีการจัดที่พักเป็นสัดส่วน คนงานต้องหาที่พักและที่อยู่อาศัยตามยถากรรม ห้องน้ำเก่า ไม่มีอาหารให้ โดยคนงานในไร่ต้องทำงานวันละ 10-15 ชั่วโมง ไม่มีวันหยุด นอกจากนี้ หมอสุพัฒน์ยังไม่จ่ายค่าแรงตามที่ได้ตกลงกันไว้อีกด้วย

นางสาววิไลสา จันทรบัญชี ภรรยาคนที่สามของหมอสุพัฒน์ ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมเพื่อสอบสวนหลังพบว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับกราดายของคนงานพม่าและสามีภรรยาทั้งคู่ที่หายไปโดยถูกแจ้งข้อหาว่าร่วมกันหน่วงเหนี่ยวกักขังผู้อื่นหรือกระทำความผิดด้วยประการใดๆ ให้ผู้อื่นปราศจากเสรีภาพในร่างกาย ซึ่งจากการสอบสวนนางสาววิไลสาแจ้งว่าในวันที่ 12 มิถุนายน 2552 หมอสุพัฒน์ได้ให้นางสาววิไลสาเตรียมอาหารและนำไปให้ที่ท้ายไร่ เมื่อไปถึงได้พบกับนายสามารถและนางอรสา สองสามีภรรยาพร้อมรถกระบะของกลางจอดอยู่ เมื่อรับประทานอาหารเช้าหมอสุพัฒน์ได้พานายสามารถเดินออกไปข้างนอกสามสิบนาทีและกลับออกมาเพียงคนเดียว โดยสั่งให้นางวิไลสาเข้าไปเก็บของที่บ้านพักและบอกให้นำสายสัญญาณมาให้จึงเห็นว่านางอรสากำลังร้องไห้กอดขาหมอสุพัฒน์ไว้แน่นแล้วนางวิไลสาก็กลับออกมาโดยไม่ได้เห็นเหตุการณ์ต่อจากนั้น

เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงขอหมายศาลเข้าค้นบ้านหมอสุพัฒน์พบอาวุธปืนหลายสิบกกระบอกทั้งในบ้านพักและรถยนต์ของหมอสุพัฒน์ ต่อมาจับกุมตัวหมอสุพัฒน์ได้ที่รีสอร์ทจังหวัดเพชรบุรี โดยใช้กำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจกว่าสองร้อยนายเข้าไปปิดล้อมและนำตัวมาสอบสวนที่ สภ. ภาค 7 โดยหมอสุพัฒน์ให้การปฏิเสธทุกข้อกล่าวหาและยังนำหลักฐานต่างๆ มาทำลายความน่าเชื่อถือของพยานซึ่งเป็นแรงงานพม่า 3 ราย โดยแจ้งความในข้อหาลักทรัพย์ รับของโจร และหมิ่นประมาท ซึ่งศาลยกฟ้องทั้งหมด ส่วนญาติของสองสามีภรรยาที่หายไปยังร้องขอให้เจ้าหน้าที่ตำรวจขุดหาศพในไร่ต่อไปกว่าสิบครั้งแต่ในที่สุดก็ยังไม่พบศพของทั้งคู่ การค้นหาจึงยุติลง (ข่าวดังข้ามเวลา, 2018e)

สรุปการดำเนินคดี

เมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2558 ศาลจังหวัดเพชรบุรีนัดอ่านคำพิพากษาอุทธรณ์ในคดีฆ่าแรงงานชาวพม่าแต่จำเลยไม่มาศาลจนในที่สุดศาลต้องอ่านคำพิพากษาลับหลังเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2558 สรุปการกระทำความผิดของหมอสุพัฒน์ มีการแจ้งความดำเนินคดีบุคคลในครอบครัวของหมอสุพัฒน์ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหลายคนรวมทั้งหมด 4 คดี ได้แก่

คดีแรก ร่วมกันลักทรัพย์และรับของโจร คือ รถกระบะของสองสามีภรรยาที่หายตัวไป โดยมีการดำเนินคดีหมอสุพัฒน์ และนางวิไลสา เป็นจำเลย โดยศาลฎีกาพิพากษาจำคุกหมอสุพัฒน์ 5 ปี ส่วนนางวิไลสาให้การเป็นประโยชน์ ลดโทษเหลือ 3 ปี 4 เดือน

คดีที่สอง คดีฆาตกรรมนายกีตาร์คนงานชาวพม่า โดยมีการดำเนินคดีหมอสุพัฒน์กับบุตรชายสองคนเป็นจำเลย ศาลอุทธรณ์อ่านคำพิพากษายืนตามศาลชั้นต้น คือ พิพากษาประหารชีวิต

หมอสุพัฒน์และบุตรชายคนโต ส่วนบุตรชายคนเล็กให้จำคุก 25 ปี 3 เดือน เนื่องจากยังเป็นเยาวชนในขณะนั้น

คดีที่สาม คดีค้ำมนุษย์ โดยมีการดำเนินคดีหมอสุพัฒน์เป็นจำเลย ศาลฎีกาพิพากษาจำคุก 8 ปี 9 เดือน พร้อมชดใช้ค่าเสียหาย 9 แสนบาท

คดีที่สี่ คดีครอบครองอาวุธปืนเครื่องกระสุนปืน โดยมีการดำเนินคดีหมอสุพัฒน์เป็นจำเลย ยังอยู่ในระหว่างการดำเนินคดี (ไทยรัฐออนไลน์, 2017)

23. คดีฆาตกรรม พล.ต.ต.ชูเกียรติ ภัยลี

พฤติการณ์แห่งคดี

ราว 2 ทุ่มของวันที่ 2 กรกฎาคม 2552 เกิดเหตุเพลิงไหม้บ้านเลขที่ 47/131 หมู่บ้านกฤษดานนคร 10 ถนนตลิ่งชัน-สุพรรณบุรี อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ซึ่งเป็นบ้านของ พล.ต.ต.ชูเกียรติ ภัยลี อดีตรองผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค 7 ตำรวจชุดไปที่เกิดเหตุ พร้อมรถดับเพลิงอีกหลายคัน เมื่อไปถึงพบว่าที่เกิดเหตุเป็นบ้านหอรู 2 ชั้น ทรงยุโรป เนื้อที่ประมาณ 80 ตารางวา มีรั้วรอบขอบชิดพบเพลิงกำลังลุกไหม้อย่างรุนแรงบนห้องนอนชั้นบนและลุกลามชั้นล่างของบ้าน ท่ามกลางกลุ่มควันหนาที่บพวยพุ่งอยู่ตลอดเวลา เจ้าหน้าที่ดับเพลิงใช้เวลาราว 40 นาที จึงควบคุมเพลิงไว้ได้ หลังเข้าตรวจสอบพื้นที่พบว่า พล.ต.ต.ชูเกียรติ เจ้าของบ้านถูกไฟเผาร่างดำเป็นตอตะโก เบื้องต้นทั้งตำรวจและญาติเชื่อว่า พล.ต.ต.ชูเกียรติ อาจสำคัญควันไฟและไม่สามารถหนีตายได้ทันเพราะอายุมากแล้ว แต่เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าตรวจสอบที่เกิดเหตุอย่างละเอียดตั้งปมไว้ 2 ประเด็น คือ อุบัติเหตุไฟไหม้และถูกไฟคลอกซึ่งอาจจะเกิดจากไฟฟ้าลัดวงจร แต่ยังสงสัยว่าเหตุใดศพจึงอยู่บนห้องนอนซึ่งผิดปกติ เพราะถ้าคนที่ไม่ได้ถูกวางยาหรือมีสติสัมปชัญญะปกติก็จะอยู่ในสภาพที่ตัดสินใจแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้น่าจะหนีออกมาไม่ได้ อีกประเด็นหนึ่งก็เป็นไปได้ว่าถูกฆ่าตายก่อนเผาอำพราง ต่อมาเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ส่งศพไปชันสูตรผลปรากฏว่า พล.ต.ต.ชูเกียรติถูกฆ่าตายก่อนจะถูกเพลิงเผาเพราะสภาพศพมีร่องรอยบาดแผลถูกทำร้ายด้วยอาวุธมีด และหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ชี้ชัดว่า ผู้ตายเสียชีวิตก่อนที่จะเกิดเพลิงไหม้บ้านเพราะไม่มีเขม่าควันไฟภายในปอด นั้นหมายความว่าคดีนี้กลายเป็นคดีฆาตกรรมอำพราง

แนวทางการสืบสวนสอบสวน

เจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานตรวจที่เกิดเหตุพบว่ามีการกินข้าวก่อนเกิดเหตุ เนื่องจากมีแก้วน้ำ 2 ใบ วางอยู่บนโต๊ะอาหารชั้นล่าง ขณะที่คนขึ้นไปตายอยู่ข้างบนห้องนอนในสภาพถูกเผา จุดต้นเพลิงน่าจะมีประมาณ 3 จุด เพราะมันมีจุดที่ไหม้หนกๆ อยู่ คือ ในห้องนอน นอกห้องนอน และได้บันได แล้วมันก็ลุกลามไปทำให้มีพิรุศ จุดเพลิงไหม้จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการสืบสวน

เมื่อตรวจที่เกิดเหตุแล้ว เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ไต่ถามประวัติของผู้ตายว่าไปไหนทำอะไรมาบ้าง เริ่มตั้งแต่ตี 5 โทรศัพท์หาใครบ้าง 8 โมงออกมากดเงินไปหาคนรู้จักและออกมากดเงิน และหลังจากกดเงินแล้วเงินไปไหน กดเงินให้ใครและหลังจากนั้นท่านไปกินข้าวที่ไหน และกลับเข้ามาบ้านกี่โมงจนเวลาเกิดเหตุผู้ตายสั่งอาหารมาที่บ้าน ต่อมาประมาณบ่าย 3 โมงครึ่งก็เริ่มได้กลิ่นควันไฟ

ขณะที่ชุดสืบสวนทราบว่าคนร้ายนำบัตรเอทีเอ็มของผู้ตายไปกดเงินที่ธนาคารไทยพาณิชย์ สาขาบางลำพูจากภาพจากกล้องวงจรปิดซึ่งปรากฏว่าเป็นหญิงสาว เมื่อได้ข้อมูลดังกล่าวมา ชุดคลี่คลายคดีจึงตัดประเด็นที่ไม่เกี่ยวข้องออก และสืบประเด็นให้แคบลง โดยพุ่งเป้าหมายไปยังคนใกล้ชิดและสนิทสนมกับผู้ตายเป็นพิเศษ เพราะสามารถเข้าไปก่อเหตุในระยะประชิดตัวได้ ที่สำคัญยังรู้รหัสบัตรเอทีเอ็มของผู้ตายด้วย แต่ทั้งนี้ ภาพที่ได้มาจากกล้องวงจรปิด ยังไม่ค่อยชัดเจน จึงต้องใช้เทคนิคทำให้ภาพคมชัดมากขึ้น และเมื่อตรวจสอบหมายเลขโทรศัพท์มือถือต้องสงสัยรายหนึ่ง ซึ่งโทร. เข้ามือถือผู้ตายหลายครั้ง โดยก่อนเกิดเหตุไม่นานโทร. มาหาผู้ตายถึง 2 ครั้งในเวลาไล่เลี่ยกัน เมื่อเจ้าหน้าที่ทดลองติดต่อกลับไปยังหมายเลขที่โทร. มาหาผู้ตาย ปรากฏว่าเกือบทั้งหมดมีผู้รับสาย มีเพียงหมายเลขต้องสงสัยหมายเลขเดียวที่เท่านี้ที่ไม่สามารถติดต่อได้จึงเชื่อว่าเจ้าของหมายเลขน่าจะเกี่ยวข้องกับคดี

หลังจากเกิดเหตุได้ครบ 7 วัน ชุดสืบสวนก็สามารถติดตามจับกุม นางสาวภรณ์ภัสสรณ์ หรือบ่อม ศิริวงศ์ อายุ 24 ปี ได้พร้อมของกลาง มีดพับ 1 เล่ม สร้อยคอทองคำหนัก 10 บาท 1 เส้น 5 บาท 1 เส้น และสร้อยคออีก 4 เส้น นาฬิกาข้อมือยี่ห้อโรเล็กซ์ฝั่งเพชร 1 เรือน พระสมเด็จจพพร้อมตลับทอง 1 รายการ เหรียญสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 1 องค์ แหวนเพชร 3 วง เงินสด 2 แสนบาท กระเป๋าสตางค์ กล้องดิจิทัล โทรศัพท์มือถือ เสื้อยืดสีขาวคาดเขียวที่ผู้ต้องหาใส่ไปกดเงินจากตู้เอทีเอ็ม โดยสามารถจับกุมตัวผู้ต้องหาได้ที่จังหวัดเพชรบูรณ์

นางสาวบ่อมยอมรับสารภาพว่า เป็นพนักงานที่ร้านอาหารโคขุน ย่านบางบัวทอง รู้จักกับผู้ตายมาหลายปี เพิ่งจะเคยไปบ้านผู้ตายเป็นครั้งแรกในวันที่ก่อเหตุ โดยโทรศัพท์ไปขอยืมเงินก่อนและผู้ตายนัดไปพบที่ร้านอาหารใกล้กับที่ทำงานเก่า ก่อนจะมาที่บ้านของผู้ตาย

“เมื่อมาถึงก็รับประทานอาหารกัน จากนั้นผู้ตายขอตัวขึ้นไปบนห้อง ฉันเห็นว่านาน ผิดปกติจึงตามขึ้นไปดูเห็นผู้ตายหลับอยู่ ประกอบกับเห็นทรัพย์สินของผู้ตายจำนวนมากเลยอาศัยจังหวะที่ผู้ตายหลับอยู่ใช้มีดพกที่พกติดตัวมา แทะเข้าที่คอและบริเวณอื่นอีกหลายแผล ส่วนที่แทงหลายแผลนั้นไม่ได้มีความแค้น แต่เพื่อให้แน่ใจว่าเสียชีวิตแล้ว จากนั้นก็รื้อค้นทรัพย์สินของผู้ตายไปหมด ส่วนที่เผาบ้านก็เพื่ออำพรางคดีไม่ให้ถูกจับได้ โดยใช้ไฟแช็คในลิ้นชักของผู้ตาย จากนั้นก็วิ่งหนีออกมาขึ้นรถแท็กซี่ ไปกดเงินย่านบางลำพู ที่ทำลงไป เพราะต้องการนำเงินไปใช้หนี้ ซึ่งตนเป็นหนี้บัตรเครดิตและหนี้นอกระบบประมาณ 2 แสนบาท คิดว่าถ้าหากยืมเงินผู้ตายคงไม่ให้ เลยวางแผนฆ่าเพื่อชิงทรัพย์ ก่อนหน้านั้นฉันไม่ทราบกับผู้ตายเป็นนายตำรวจใหญ่ แต่มารู้ภายหลัง เนื่องจากก่อนหน้านี้

นี้ผู้ตายมักจะพูดกับตนว่าเป็นดาบตำรวจ” นางสาวภรณ์ภัสสรให้การ คดีนี้ตำรวจใช้เวลาเพียง 1 สัปดาห์ในการปิดคดีได้อย่างสมบูรณ์ แม้จะมีความลึกซึ้งซับซ้อนบ้าง แต่ก็ใช้เกินความสามารถหาก ตำรวจจะเอาใจใส่และเร่งคลี่คลายคดีให้อย่างเต็มความสามารถ

สรุปการดำเนินคดี

ตำรวจนำตัวคนร้ายทำแผนประกอบคำรับสารภาพ แล้วสรุปสำนวนส่งอัยการเพื่อส่งฟ้อง ศาลจังหวัดต่อไป (MRGonline, 2009)

24. คดีฆาตกรรมนางสาวมยุรี ยอดพะเนา

พฤติการณ์แห่งคดี

เมื่อปี 2554 นางสาวมยุรี ยอดพะเนา หรือน้องหลิว เดินทางจากบ้านที่จังหวัดสระแก้ว มาทำงานที่นิคมอุตสาหกรรม 304 จังหวัดปราจีนบุรี ได้ไม่ถึง 1 เดือน ก่อนหายตัวไปสัปดาห์หลังจาก น้องหลิวหายไป ครอบครัวเดินทางมาเก็บข้าวของเครื่องใช้ภายในห้องพัก ใกล้นิคมอุตสาหกรรม 304 ภายในห้องพักยังมีเสื้อผ้าของใช้ทั่วไปในสภาพปกติไม่มีร่องรอยการรื้อค้นครอบครัวออกติดตามหา ทั้งสอบถามจากเพื่อนสนิทและเพื่อนที่ทำงานด้วยกันที่นิคมอุตสาหกรรม 304 ต่อมาเมื่อผู้ปล่อยข่าวลือว่า น้องหลิวน่าจะไปทำงานที่ต่างประเทศ

กระทั่งปี 2562 ทางครอบครัวเห็นว่าน้องหลิวขาดการติดต่อไปนานแล้ว จึงพยายามอีกครั้งในการติดตามหาน้องหลิว โดยแจ้งคนหายมายังมูลนิธิกระจกเงาให้ช่วยติดตามประสานตรวจสอบ ข้อมูลความเคลื่อนไหวของคนหายในระบบราชการ แต่ไม่พบว่ามีกรมมาทำบัตรประชาชนใหม่ ไม่พบ ความเคลื่อนไหวในระบบบัตรทอง/ประกันสังคม และที่สำคัญไม่พบการเดินทางออกนอกประเทศ จึง มีการตั้งประเด็นเรื่องน้องหลิวอาจเสียชีวิตแล้ว ซึ่งครั้งนี้ทางครอบครัวสงสัยว่าข้าราชการครูคนหนึ่งที่ น้องหลิวคบหาอยู่อาจเกี่ยวข้องด้วย

ทีมงานมูลนิธิกระจกเงาลงพื้นที่ประสานงานตามโรงพยาบาลต่างๆ ในพื้นที่จังหวัดชลบุรี ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี และจังหวัดสระแก้วซึ่งเป็นพื้นที่รอยต่อจุดที่หายไป กระทั่งพบข้อมูลศพ นิรนามที่ใกล้เคียงกับน้องหลิวจำนวน 3 ศพ ซึ่งทั้งหมดถูกฆาตกรรมเสียชีวิตและนำศพไปทิ้งอำพราง

ต่อมาเมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2563 มีการเก็บตัวอย่างดีเอ็นเอมารดาน้องหลิวตรวจเทียบกับดีเอ็นเอศพนิรนามทั้ง 3 ศพ ที่สถาบันนิติเวชวิทยา โรงพยาบาลตำรวจซึ่งได้เก็บตัวอย่างกระดูก ของศพไว้ เมื่อนำมาเทียบดีเอ็นเอกันพบว่าศพหญิงนิรนามที่ถูกพบเมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม 2555 โดย ศพมีสภาพเนาอืดใบหน้าเปลี่ยนรูป ไม่มีเอกสารติดตัว ถูกนำส่งไปผ่าชันสูตรที่สถาบันนิติเวช โรงพยาบาลตำรวจ พบบาดแผลจากการถูกยิงด้วยอาวุธปืนหลายจุด จากนั้นถูกส่งไปฝังที่สุสานแห่ง

หนึ่งใน จังหวัดชลบุรี นานกว่า 8 ปี กลายเป็นศพนิรนามไม่ทราบชื่อ กระทั่งเกิดการติดตามจนทราบว่าศพดังกล่าวเป็นน้องหลิวที่หายตัวไป ซึ่งผลการตรวจพบว่าศพนิรนามดังกล่าวตรงกับดีเอ็นเอของมารดาน้องหลิว (เดลินิวส์, 2021a)

แนวทางการสืบสวนสอบสวน

หลังจากยืนยันศพนิรนามว่าเป็นน้องหลิว ตำรวจสอบปากคำพยานกว่า 20 ปาก รวมถึงสอบปากคำ ผอ.ผู้ต้องสงสัยรายดังกล่าว ซึ่งก็ยอมรับว่าเคยพบกับผู้เสียชีวิต 1 ครั้ง ตำรวจพร้อมเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานลงพื้นที่ตรวจสอบ โดยนำอุปกรณ์ตรวจสอบโลหะและอุปกรณ์ทางนิติวิทยาศาสตร์ เข้าตรวจสอบบ้านของภรรยา ผอ.โรงเรียน ผู้ต้องสงสัยคนดังกล่าวใน อำเภอศรีประจันต์ เพื่อหาหลักฐาน มีการนำเครื่องสูบน้ำ 3 ตัว เพื่อสูบน้ำออกจากบ่อปลาขนาด 5X5 เมตร ลึกประมาณ 2 เมตร ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง ซึ่งอยู่หลังบ้าน ผอ.คนดังกล่าว จากนั้นให้ชุดกู้ภัยช่วยนำขึ้นเลนกันบ่อขึ้นมาเพื่อให้เจ้าหน้าที่หาหลักฐาน และสิ่งของต้องสงสัยภายในบ่อน้ำดังกล่าว เบื้องต้น พบหัวกระสุนปืน และปลอกกระสุนปืนจำนวนหนึ่ง ซึ่งจะได้นำส่งตรวจเพื่อยืนยันที่ ศพฐ.กลาง เพื่อหาข้อมูลความเชื่อมโยงทางคดี (SANOOK, 2021)

สรุปการดำเนินคดี

เจ้าหน้าที่ตำรวจชุดสืบสวน นำหมายศาลจับเลขที่ จ.28/2564 ของศาลจังหวัดสระแก้ว ในความผิดฐาน “ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ซ่อนเร้นย้ายหรือทำลายศพ หรือส่วนของตนเพื่อปิดบังการตาย หรือเหตุแห่งการตาย พาอาวุธปืนติดตัวไปในเมือง หมู่บ้านหรือทางสาธารณะโดยไม่ได้รับใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัวโดยไม่มีเหตุอันสมควร” เข้าจับกุมตัวนายจุมพล หรือ ผอ.ตุ้ อายุ 56 ปี ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนแห่งหนึ่งในพื้นที่ จังหวัดสุพรรณบุรี ที่บ้านพักในพื้นที่ตำบลดอนปรู อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี ก่อนนำตัวไปสอบสวนขยายผลดำเนินคดีตามกฎหมาย ที่ สภ.วัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว โดยในเบื้องต้น ผอ.ตุ้ ได้ให้การปฏิเสธแต่ยืนยันว่ารู้จักและเกี่ยวพันกับน้องหลิวจริง พนักงานสอบสวนมีพยานหลักฐานเพียงพอจึงนำตัว ผอ.ตุ้ ยื่นขออำนาจศาลฝากขังต่อศาลจังหวัดสระแก้ว โดยศาลไม่อนุญาตให้ประกันตัวซึ่งพนักงานสอบสวนบรรยายคัดค้านเนื่องจากเป็นคดีอุกฉกรรจ์เกรงว่าจะยุ่งเหยิงต่อพยานหลักฐาน ผอ.ตุ้จึงถูกนำตัวส่งเข้าเรือนจำจังหวัดสระแก้วทันที ตำรวจจึงสรุปสำนวนส่งอัยการเพื่อส่งฟ้องศาลจังหวัดต่อไป (เดลินิวส์, 2021b)

25. คดีฆาตกรรมชิงทรัพย์เหยื่อ 9 คดี

พฤติการณ์แห่งคดี

กองปราบปรามได้รับการประสานจากมูลนิธิกระจกเงา หลังมีญาติเหยื่อผู้เสียหาย ร้องเรียนว่า นายวัชระ สืบเชื้อและนายรอบ รอแคว้น อาชีพขับรถกระบะรับจ้างทั่วไป ถูกคนร้าย หลอกว่าจ้างรถกระบะขนของไปที่จังหวัดชุมพร หลังจากนั้นทั้ง 2 คนหายตัวไปพร้อมรถ นอกจากนี้ ยังมีคนขับรถกระบะรับจ้างอีกหลายรายที่หายตัวไปลักษณะเดียวกัน เหตุส่วนใหญ่เกิดในพื้นที่จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์และจังหวัดชุมพร ตำรวจลงพื้นที่สืบสวนสอบสวน จนกระทั่งสามารถจับกุมคนร้ายฆ่า ชิงรถกระบะได้ คนร้ายมีพฤติกรรมสุดอำมหิตคล้ายฆาตกรต่อเนื่อง เลือกเหยื่อเป็นคนรถกระบะ รับจ้างหลังติดต่อกับคนของต่างจังหวัดส่วนใหญ่ในพื้นที่ภาคใต้ขอรถไปด้วย ระหว่างทางทำหวังดี แวะปั้มน้ำมันซื้อกาแฟร้อนให้ดื่มแต่แอบใส่ยาฆ่าแมลง หลังเหยื่อหมดสติลากวางไปทิ้งในป่าข้างทาง บาง รายรอด แต่บางรายไม่โชคดีเสียชีวิต แต่ต้องการรถกระบะไปขายแก๊งลักรถในพื้นที่ อำเภอบางใหญ่ ราคาแค่คันละ 5 หมื่นบาท คนร้ายสารภาพว่าลงมือมาแล้ว 9 คดี เหยื่อรอดชีวิต 3 ราย เสียชีวิต 5 ราย (พบศพ 2 ราย ไม่พบศพ 3 ราย) และคู่สามีภรรยา ยังหายสาบสูญ

แนวทางการสืบสวนสอบสวน

ตำรวจลงพื้นที่สืบสวนพบผู้เสียหายบางรายที่รอดชีวิตจนทราบถึงตำหนิรูปพรรณและ พฤติกรรมคนร้ายและได้ข้อมูลด้วยว่าคนร้ายชอบชวนให้แวะจอดรถซื้อเครื่องดื่มตามร้านสะดวกซื้อใน ปั้มน้ำมันพื้นที่อำเภอลำพูน จึงตรวจสอบภาพจากกล้องวงจรปิดตามจุดต้องสงสัยพบภาพผู้ต้องสงสัยที่ ก่อเหตุ เมื่อนำไปให้ผู้เสียหายที่รอดชีวิตดูได้รับการยืนยันว่าเป็นคนร้าย โดยเฉพาะคดีฆ่านายสมศักดิ์ ศรีจำปา คนขับรถกระบะรับจ้างเมื่อวันที่ 9 เมษายน เหตุเกิดริมถนนเพชรเกษม หมู่ 7 ตำบลคลอง วาฬ อำเภอมืองประจวบคีรีขันธ์

ชุดสืบสวนพบภาพกล้องวงจรปิดยืนยันว่า คนร้ายขับรถกระบะโตโยต้า วิโก้ สีเทา ทะเบียน ตน 8513 กรุงเทพมหานคร ของผู้ตายไป ยืนยันว่าคนร้ายรายนี้คือ นายนิรุต สอนคำหาญ ผู้ต้องหาตามหมายจับศาลจังหวัดกาฬสินธุ์คดีฆ่านางยุพิน จอนเข้ม และชิงรถกระบะพร้อมทรัพย์สินมี ค่าของผู้ตาย โดยปิดบังอำพรางผูกศพกับก้อนอิฐถ่วงน้ำในเขื่อนลำปาว อำเภอนองกรุงศรี จังหวัด กาฬสินธุ์ เมื่อเดือนมกราคม 2554 ต่อมาสืบทราบว่า ผู้ต้องหาพักอยู่ที่ห้องเลขที่ 7 ชั้น 2 อพาร์ต เมนต์ไม่มีชื่อตั้งกล่าวจึงนำกำลังเข้าจับกุม

ตำรวจสอบสวนนายนิรุตให้การรับสารภาพว่ามีอาชีพขับรถรับจ้างส่งผลไม้จากทั่ว ประเทศมาส่งตลาดไท และได้รู้จักแก๊งโจรกรรมรถยนต์ในพื้นที่ อำเภอบางใหญ่ จังหวัดสงขลา จึงสั่ง ให้ตนขโมยรถกระบะ เริ่มวางแผนด้วยการสวมรอยเป็นลูกค้าติดต่อบริษัทรับจ้างทั่วไปตามที่ต่างๆ ที่ติดประกาศไว้ แล้วโทร.ไปหาอ้างจะว่าจ้างไปขนของในพื้นที่ภาคใต้เนื่องจากตนชำนาญเส้นทาง เมื่อ

คนขับรถกระบะรับจ้างหลงเชื่อนัดให้มารับเพื่อเดินทางไปด้วยกัน ระหว่างทางทำให้แฉะพักซื้อกาแฟ แล้วผสมยาฆ่าแมลงให้คนขับรถดื่ม เมื่อเหยื่อสลับจะเอาไปทิ้งไว้ที่เปลี่ยวข้างทาง แล้วนำรถกระบะไปขายให้แก่แก๊งโจรกรรมรถยนต์คันละ 5 หมื่นบาท สาเหตุที่ทำให้เพราะต้องการเงิน แต่ช่วงที่ลงมือไม่คิดว่า จะฆ่าถึงชีวิต แต่คนขับบางรายดื่มกาแฟหมดแก้วจนตาย บางรายจำไม่ได้แล้วว่านำไปทิ้งจุดใด เพราะเป็นช่วงเวลากลางคืน

ด้านนายมนตรี กาลาม อายุ 39 ปี เหยื่อที่รอดชีวิตเล่าว่า มีอาชีพขับรถกระบะรับจ้าง จอดให้บริการโดยติดป้ายพร้อมเบอร์โทรศัพท์ไว้ที่เสาไฟฟ้าริมถนนกาญจนาภิเษกใกล้สถานที่ก่อสร้างรถไฟฟ้า อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี เมื่อเดือนมีนาคม 2555 นายนิรุทธโร มาว่าจ้างไปรับลูกที่อำเภอบางบัว จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตกลงค่าจ้าง 4,000 บาท นัดตอนเย็นที่หน้าห้างบิ๊กคิงส์ ถนนกาญจนาภิเษก ระหว่างทางผู้ต้องหาบอกว่าอาชีพรับจ้างขับรถเหมือนกัน เมียทำงานในห้าง จนเวลาประมาณ 2 ทุ่ม ขับรถถึงปั้มน้ำมัน พื้นที่จังหวัดเพชรบุรี ผู้ต้องหาขอเข้าห้องน้ำแล้วเดินเข้าไปในมินิมาร์ทซื้อกาแฟร้อนใส่แก้วมาให้ตน บอกว่าให้ไซเฟอร์ดื่มแก้่วง ตนดื่มจนเกือบหมดแล้วเดินทางต่อ ขับรถมาได้ประมาณ 10 นาที มีอาการเบลอ มองไม่เห็นทางจึงจอดรถข้างทาง ตอนนั้นรู้ตัวเลยว่าถูกวางยาจนหมดสติ มารู้สึกตัวอีกทีนอนอยู่ในป่ารกทึบห่างจากถนนเส้นบายพาสชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ประมาณ 1 กิโลเมตร ตรวจสอบทรัพย์สินเงินหายไป 8,500 บาท และโทรศัพท์ 1 เครื่อง ทั้งยังมีอาการปวดท้องจนอาเจียนหลายครั้ง แต่พยายามตะเกียกตะกายออกมาจากป่ามาเรียกรถขอความช่วยเหลือ ตนอยากได้รถคืน เพราะเป็นเครื่องมือทำมาหากิน ชื้อมาจากน้ำพักน้ำแรงทั้งชีวิต

สำหรับเหยื่อของผู้ต้องหารายนี้มีทั้งหมด 9 คน เสียชีวิต 4 คน รอด 3 คน ส่วนอีก 2 คน ยังหายสาบสูญ คดีทั้งหมดประกอบด้วย

1. คดีฆ่านางยุพิน จอนเข้ม อายุ 67 ปี ที่ จังหวัดกาฬสินธุ์ เสียชีวิต ถูกออกหมายจับแล้ว
2. คดีชิงทรัพย์รถยนต์กระบะของนายมนตรี กาลาม เมื่อเดือนมีนาคม 2554 พื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งนายมนตรีรอดชีวิตมาได้
3. คดีชิงทรัพย์รถกระบะโตโยต้า วีโก้ ของนายรอบ รอแคว้น โดยนำร่างนายรอบไปทิ้งไว้ในสวนปาล์มใกล้ปั้มน้ำมันตำรวจทางหลวง เส้นทางระหว่าง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และอำเภอนนทิว จังหวัดนครศรีธรรมราช จนถึงขณะนี้ยังไม่พบนายรอบ
4. คดีชิงทรัพย์รถกระบะของนายวัชระ สืบเชื้อ เมื่อต้นเดือนมกราคมหลังวางยาผู้ต้องหา นำนายวัชระไปทิ้งไว้ข้างถนนเพชรเกษม บริเวณคอสะพานระหว่างอำเภอลำสนธิและอำเภอบางแพ จังหวัดชุมพร แต่ไม่พบศพนายวัชระ
5. คดีชิงทรัพย์รถกระบะของนายเจริญ ดาราน้อย เมื่อปลายเดือนมกราคมแต่ไม่สำเร็จ เนื่องจากนายเจริญรู้ตัวว่าถูกวางยาจึงไล่ผู้ต้องหาลงรถแล้วขับหนีทำให้รอดชีวิต

6. คดีชิงทรัพย์รถกระบะนายไพฑูรย์ ปัตตลาโพธิ์ ปลายเดือนมกราคม โดยวางยาฆ่าแมลงก่อนนำร่างนายไพฑูรย์ไปทิ้งในไร่อ้อย อำเภอชะอำ แต่โชคดีรอดชีวิตมาได้

7. คดีชิงทรัพย์รถกระบะของนายจุลศีล สलगสิงห์ โดยวางยาฆ่าแมลงจนนายจุลศีลเสียชีวิต พบศพในพื้นที่ อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร

8. คดีชิงทรัพย์รถกระบะของนายจำนงค์ ศรีระชาติ ครั้งนี้ผู้ต้องหาพาภรรยาไปด้วย ให้การว่าเมื่อวางยาแล้วนำเหยื่อไปทิ้งไว้ใกล้แยกปฐมพร อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร แต่ยังไม่มีการพบ

9. คดีฆ่านายสมศักดิ์ ศรีจำปา ท้องที่ สภ.คลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่ออกหมายจับไว้แล้ว

ต่อมาเมื่อเวลา 05.30 น. วันที่ 18 เมษายน นายนิรุฒได้ถูกคอฆ่าตัวตายในห้องซัง สภ.คลองวาฬ และได้ช่วยกันปั๊มหัวใจเพื่อช่วยชีวิตแต่ไม่ทันโดยผู้ต้องหาได้สิ้นใจตายคาห้องน้ำในห้องซังในสภาพคอเขียวคล้ำลิ้นจุกปาก ไม่สวมเสื้อ สวมกางเกงขาวาวสีดำ (ข่าวดังข้ามเวลา, 2018f)

26. คดีฆาตกรรมเด็กชายอรรถสิทธิ์ ลีเลิศยุทธ์

พฤติการณ์แห่งคดี

เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2555 มีผู้พบศพ เด็กชายอายุประมาณ 13 ปี นอนเสียชีวิตบริเวณบันไดหนีไฟภายในอาคารยิมเนยriumคอมเพล็กซ์ตั้งอยู่เลขที่ 80-80/207 ซอยสุภาพงษ์ 1 ถนนศรีนครินทร์ แขวงหนองบอน เขตประเวศ สภาพศพนอนคว่ำหน้าจมกองเลือดสวมเสื้อฟุตบอลสีเขียวทีมบาร์เซโลนา เบอร์ 8 นุ่งกางเกงขาสั้นสีน้ำเงิน ขาสองข้างบิดไขว้สลับกัน จากการตรวจสอบตามร่างกายพบบาดแผลถูกของแข็งทุบที่คิ้วซ้าย ศีรษะด้านหลัง คอ และท้ายทอย จนเขียวช้ำ แพทย์สันนิษฐานว่าเสียชีวิตมาแล้วไม่เกิน 20 ชั่วโมง (MRGonline, 2012)

แนวทางการสืบสวนสอบสวน

จากการสอบถามแม่บ้านในอาคารทราบว่าผู้ตาย คือ ด.ช.อรรถสิทธิ์ ลีเลิศยุทธ์ (น้องเบิร์ด) อายุ 13 ปี เรียนอยู่ชั้น ม. 1 พักอาศัยอยู่กับยายสองคนที่ห้องชั้นห้า เนื่องจากแม่ทำงานต่างจังหวัด ส่วนพ่อเสียชีวิต

ตำรวจสอบปากคำกับยายผู้ตายแจ้งว่า ผู้ตายได้หายตัวไปจากห้องพักเวลาประมาณสามทุ่มในวันที่ 12 กรกฎาคม 2555 แล้วไม่กลับมาอีกเลย ตนและแม่ผู้ตายจึงช่วยกันตามหาจนกระทั่งมาพบผู้ตายเสียชีวิตบริเวณอาคารดังกล่าว

เนื่องจากคดีนี้ผู้ตายเป็นเด็ก เป็นคดีสะเทือนขวัญ กระทบความรู้สึกของประชาชนและได้รับความสนใจจากสังคม นายตำรวจกองปราบและนครบาลจึงเข้าร่วมในการไขคดีนี้

แนวทางการสืบสวนตั้งไว้ 2 ประเด็น คือ อุบัติเหตุ และฆาตกรรม ต่อมาไม่นานก็สามารถหาคำตอบได้ว่าไม่ใช่อุบัติเหตุ เนื่องจากผลการชันสูตรชี้ว่าถูกของแข็งตีบริเวณด้านหลังทำให้

กะโหลกศีรษะร้าวจนเสียชีวิต เมื่อทราบว่าเป็นการฆาตกรรม คำถามต่อมาว่าใครฆ่า และถูกฆ่าโดยคนในหรือนอกอาคาร โดยตำรวจมุ่งไปที่คู่อริที่เด็กเคยทะเลาะวิวาทกัน ตำรวจจึงสอบสวนไปยังเพื่อนและคู่อริของผู้ตายแต่ก็เป็นการทะเลาะกันเล็กๆ น้อยๆ ที่โรงเรียนคนละประเด็กับจุดที่ตาย จึงไม่ใช่ชนวนเหตุให้ถูกฆ่าตาย

ตำรวจจึงทำการตรวจกล้องวงจรปิดของอาคาร พบว่าในวันเกิดเหตุ มีคนภายนอกเข้ามาในอาคาร 3 คน แต่ไม่น่าสงสัย ตำรวจจึงตัดประเด็นคนนอกฆ่าออกไป และมุ่งไปที่คนในอาคาร เนื่องจากการผ่าศพพิสูจน์พบว่าในกระเพาะอาหารพบบะหมี่กึ่งสำเร็จรูปที่ยังไม่ย่อย เนื่องจากใช้เวลาย่อยประมาณ 3-4 ชั่วโมง จึงเป็นไปได้ว่าเด็กน่าจะเพิ่งกินบะหมี่กึ่งสำเร็จรูปอยู่ที่ไหนซักแห่งแล้วเสียชีวิต ซึ่งน่าจะอยู่ในตึก ตำรวจจึงตั้งแคว้นว่าคนร้ายน่าจะเป็นคนที่พักอาศัยอยู่ในอาคารเดียวกัน ไม่นานตำรวจก็ได้เบาะแสในตัวเหยื่อจนไปสู่การคลี่คลายคดี

ตำรวจจำเป็นต้องตรวจสอบห้องพักภายในอาคารทั้งหมด 180 ห้อง โดยแบ่งหน้าที่กันตรวจสอบ ทุกห้องต้องบอกได้ว่าในวันเกิดเหตุแต่ละห้องทำอะไร พบคนตายหรือไม่ ฯลฯ

ตำรวจสังเกตว่าในที่เกิดเหตุ ไม่พบร่องเท้าของเด็ก ซึ่งขัดกับคำให้การของยายว่าเด็กออกจากห้องไปสามทุ่ม แต่ทำไมไม่มีร่องเท้า จึงสงสัยว่าเหตุเกิดจากที่อื่นแล้วนำมาทิ้งไว้บริเวณนี้ นอกจากนี้ ท่านอนของศพที่ไขว่กันผิดธรรมชาติ เท้าข้างหนึ่งมีรอยดำและถูไถกับพื้น แต่อีกข้างหนึ่งไม่มีรอยเปรอะเปื้อน

นอกจากนี้ ตำรวจยังพบเส้นผมบริเวณหลังผู้ตาย 1 เส้น แต่เป็นเส้นผมของผู้หญิงไม่ใช่ผู้ตาย เมื่อตรวจสอบกล้องวงจรปิดเวลาเที่ยงคืนในวันเกิดเหตุ พบยายผู้ตายเดินถือถุงบางอย่างออกจากอาคาร ซึ่งขัดกับคำให้การของยายผู้ตายว่าตนไม่ได้ออกจากห้องพักในวันเกิดเหตุ หลังสอบสวนยายผู้ตายอย่างละเอียด ยายจำนนต่อหลักฐานจึงสารภาพว่าตนใช้ไม้ตีบริเวณหลังขณะหลานนอนหลับ ฝ่ายสืบสวนจึงไปตามหาไม้ชิ้นนี้ พบคราบเลือดเพื่อตรวจดีเอ็นเอเปรียบเทียบ หลักฐานจึงสอดคล้องกับคำรับสารภาพของยาย ส่วนเหตุจูงใจในการฆาตกรรมนั้น เนื่องจากหลานมีเรื่องชกต่อยในโรงเรียนบ่อย ทำให้ยายรู้สึกอับอาย (ข่าวดังข้ามเวลา, 2017a)

27. คดีฆาตกรรมนางสุภาพ เดชไทย

พฤติการณ์แห่งคดี

เหตุเกิดช่วงบ่ายวันที่ 29 ตุลาคม 2556 มีศพผู้หญิงอยู่ในสภาพเปลือยกายถูกห่อหุ้มด้วยใยสังเคราะห์ มัดด้วยสายไฟัดในถังพลาสติกใส่น้ำที่ห่อด้วยผ้าอ้อมผู้ใหญ่แล้วครอบด้วยถุงดำอีกครั้ง ถูกนำมาทิ้งบริเวณริมถนนสายบ้านหัวป่า – บ้านหัวโกรก หมู่ 14 บ้านหนองไม้แดง ตำบลคงพญาเย็น อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา สภาพศพถูกตัดนมทั้งสองข้าง โคนขนบริเวณอวัยวะเพศ

ใบหน้าและร่างกายถูกราดด้วยน้ำกรดจนไม่สามารถคงสภาพใบหน้าเดิมได้ เนื่องจากคนร้ายพยายามทำลายหลักฐานบุคคลของเหยื่อทำให้ยากที่จะสืบได้ว่าผู้ตายเป็นใคร (อีจันสืบสอง, 2018)

แนวทางการสืบสวนสอบสวน

ทีมงานสืบสวนพยายามสืบสวนจากพยานหลักฐานหรือพยานวัตถุในที่เกิดเหตุ ไม่ว่าจะ เป็นถัง ฝ้าอ้อมผู้ใหญ่ หรือการบาดเจ็บของคนตายก่อนเสียชีวิต เช่น กระจกสีโครงหัก ทีมงานสืบสวน ได้ประสานไปยังโรงพยาบาลต่างๆ ในพื้นที่ใกล้เคียงว่ามีประวัติการรักษาหรือไม่ ทีมสืบสวนได้เก็บ ลายพิมพ์นิ้วของผู้ตายไปตรวจโดยประสานไปยังกรมการปกครอง เบื้องต้นก็ยังไม่ทราบว่าผู้ตายเป็น ใคร เมื่อหาหลักฐานระบุชื่อผู้ตายไม่ได้ ในที่สุดศพนี้ก็กลายเป็นศพนิรนามและถูกฝังเป็นศพไร้ญาติที่ ถูกฝังในป่าช้าจีน สุสานเม่งยี่นซ์จิง จังหวัดนครราชสีมา เรื่องเงิบหาย คดีถูกปิดตายเพราะไม่รู้ ว่าผู้ตายเป็นใคร ตำรวจจึงไม่อาจสืบสวนต่อได้ว่าใครลงมือฆ่า ฆาตกรผู้ลงมือฆ่าจึงลอยนวล

ครอบครัวเวชไทยที่กรุงเทพมหานครได้แจ้งความร้องสาวคนสุดท้ายที่ขาดการติดต่อ หา ตัวไม่พบ เนื่องจากน้องสาวโทรศัพท์ติดต่อกับพี่ชายติดต่อกันเป็นประจำและส่งเงินให้ลูกอยู่เสมอ โดย พี่ชายเล่าว่าเมื่อ 3 ปีก่อนนางสุภาพ เดชไทยได้ไปสมัครทำงานเป็นแม่บ้านกับบริษัทจัดหางานย่าน รามอินทราตามที่ลงโฆษณาในหนังสือพิมพ์ แต่หลังจากไปทำงานได้ 10 วัน พี่ชายก็ติดต่อไม่ได้ ญาติ จึงเริ่มตามหาโดยสอบถามไปยังบริษัทจัดหางาน แต่แจ้งว่าน้องสาวสบายดี แต่คำตอบขัดกับนิสัย น้องสาวเพราะหากสบายดีน้องสาวจะติดต่อกลับมา แต่บริษัทก็ไม่บอกว่าน้องสาวไปทำงานที่ไหน กลับแจ้งว่าน้องสาวขโมยของและหนีตามผู้ชายไป หากมารบกวนอีกจะแจ้งตำรวจจับ แต่ญาติไม่เชื่อ เมื่อไม่ได้ข้อมูลอื่นญาติก็เริ่มจนปัญญาญาติจึงไปแจ้งความคนหายกับตำรวจ หลังจากนั้นก็รอการ ติดต่อกับตำรวจ แต่ก็ไม่ได้รับการติดต่อใด คดีของสุภาพจึงหยุดเบาะแสลงเพียงเท่านี้ **นำแปลกที่คดี เติบโตไปไม่ได้ ทั้งที่ยังมีแนวทางให้สืบ**

จนกระทั่ง 3 ปีต่อมา คือ ประมาณ ปี 2559 ครอบครัวเวชไทยก็ได้รับการติดต่อจาก ตำรวจ (สภ.กลางดงแจ้งไปยังอำเภอนมไพรว่า มีคนหายใหม่ พี่ชายเห็นรูปถ่ายจึงทราบว่าเป็น น้องสาว)เนื่องจากเมื่อประมาณเดือนกุมภาพันธ์ ปี 2559 มีการพบศพชายัดกระเป๋าดินทางอีกคดี หนึ่ง แต่ระหว่างที่กำลังค้นหาข้อมูลคนหายกับศพนิรนาม ชื่อผู้หญิงคนหนึ่งกลับปรากฏขึ้นบนหน้าจอ คอมพิวเตอร์ “สุภาพ เดชไทย” ข้อมูลโดยบังเอิญนี้ กระตุ้นให้สารวัตรนรพักษ์ สนใจและค้นหาต่อ ว่าคดีของผู้หญิงที่ปรากฏบนจอคอมพิวเตอร์ว่า “สุภาพ เดชไทย” นั้นมีความเป็นมาเป็นไปอย่างไร จึงนำ ลายพิมพ์นิ้วมือตรวจเทียบซ้ำอีกครั้ง จึงทราบว่าผู้ตาย คือ นางสุภาพ เดชไทย อายุ 35 ปี ชาวอำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด ต่อมาก็สามารถสืบจนพบญาติของผู้ตายและนำดีเอ็นเอของนางสุภาพ เดชไทยมาตรวจเทียบกับลูกสาวพบว่าตรงกัน ด้วยเทคโนโลยีพัฒนาขึ้นทำให้ตำรวจสามารถค้นหาข้อมูล คนหายกับศพนิรนามได้ ด้วยหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่สืบสวนภาค 3 ได้รับมา

ข้อมูลจากญาติผู้ตายทำให้ตำรวจสืบหาตัวผู้ต้องสงสัยซึ่งเป็นนายจ้างของนางสุภาพ เดชไทย คือ นายจักรกฤษดิ์ จาริกานนท์ อายุ 35 ปี ตรวจสอบประวัติพบว่าชอบใช้อาวุธปืนยิงข่มขู่ชาวบ้านเป็นประจำ และชอบแสดงตัวเป็นตำรวจศรัทธายตำรวจเอก จากการสืบสวนทราบว่าไม่มีอาชีพเป็นหลักแหล่ง แต่มีเงินใช้จ่ายฟุ่มเฟือยและมีบ้านราคาหลายล้าน

เบื้องต้น ตำรวจจำเป็นต้องสืบหาความเกี่ยวพันในคดี ทำให้พบความผิดปกติบางอย่างในบ้านนายจ้าง เนื่องจากมีเด็กหนุ่มอายุ 19 ปี มีข้อมูลทางลับว่าถูกทารุณกรรม ใส่กุญแจมือ ล่ามโซ่ โดยไม่ได้ปิดบัง ตำรวจสืบพบว่าเด็กหนุ่มไม่ใช่ลูกชายแต่เป็นลูกเลี้ยงของเพื่อนที่ฝากไว้ให้เขาดูแล ซึ่งเป็นช่วงเวลาเดียวกับที่นางสุภาพ เดชไทย ถูกส่งให้มาทำงานบ้านนี้ เช่นกัน

ตำรวจสืบทราบว่านายจ้างได้ทำกรรมธรรม์ประกันอุบัติเหตุให้เด็กหนุ่มกว่า 13 บริษัท รวม 21 กรรมธรรม์ มูลค่ารับผลประโยชน์มากกว่า 17 ล้านบาท และที่ตำรวจทราบเรื่องไม่ปกติเมื่อพบว่าเด็กหนุ่มประสบอุบัติเหตุบ่อยครั้งรุนแรงถึงขนาดตาบอด 1 ข้าง ทำให้นายจ้างทำเรื่องเคลมประกันเป็นเงินกว่าแปดแสนบาท

ต่อมา นายจักรกฤษดิ์แจ้งว่าเด็กหนุ่มน้ำท่วมปอดเนื่องจากมอเตอร์ไซด์ล้ม แต่ตำรวจกลับได้ข้อมูลตรงกันข้ามทราบว่าเด็กถูกทารุณกรรม ถูกทำร้ายจนมีแผล และถูกถนอมฟันจนเกือบหมดปาก ขณะเดียวกัน สภ.คลองห้าได้รับแจ้งว่าบ้านนายจักรกฤษดิ์ยังป็นท่อน้ำประปาในหมู่บ้านจึงเป็นโอกาสให้ตำรวจได้เข้าไปในบ้านของนายจักรกฤษดิ์และสอบถามเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับเด็กหนุ่มตามลำพัง เด็กหนุ่มจึงเล่าเรื่องราวที่ตนถูกทำร้ายและนายจักรกฤษดิ์ฆ่าแม่บ้าน (แฟ้มสืบสวน, 2016)

สรุปการดำเนินคดี

เมื่อหลักฐานคดีสุภาพพร้อมแล้ว ตำรวจจึงออกหมายจับนายจักรกฤษดิ์ จาริกานนท์ ในข้อหาฆ่าคนตาย แผนจับตำรวจวางไว้อย่างรอบคอบเนื่องจากนายจักรกฤษดิ์เป็นบุคคลอันตราย และตำรวจสามารถจับตัวนายจักรกฤษดิ์พร้อมแจ้งข้อหา ซึ่งนายจักรกฤษดิ์ก็ยอมให้จับและรับสารภาพแต่โดยดี และพร้อมจะไปขอขมาผู้ตาย ณ จุดเกิดเหตุ ซึ่งนายจักรกฤษดิ์รับสารภาพว่าในวันเกิดเหตุ หลังทำร้ายและฆ่านางสาวสุภาพอย่างโหดเหี้ยมโดยใช้เชือกรัดคอจนขาดใจตาย แล้วนำศพใส่ถังพลาสติกไปทิ้งที่อำเภอบางบาล จังหวัดนครราชสีมา ส่วนคดีเด็กหนุ่มตำรวจแจ้งข้อหาทำร้ายร่างกายจนได้รับอันตรายสาหัส ซึ่งอยู่ในระหว่างการดำเนินการสืบสวนให้เป็นพยานในคดีนางสุภาพ เดชไทยต่อไป

28. คดีฆาตกรรมนางสาววัชรีย์ สมปอง

พฤติการณ์แห่งคดี

เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2556 นางสาววัชรีย์ สมปอง นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ถูกพบเป็นศพเสียชีวิตภายในห้องพักแห่งหนึ่งนอกมหาวิทยาลัย หลังจาก พน.ส.ส.กำแพงเพชรสืบสวนสอบสวนนายอดิชาติ มหาชัย อายุ 19 ปี เพื่อนชายให้การว่าตนเรียนอยู่ที่

วิทยาลัยอาชีวะแห่งหนึ่งในจังหวัดและคบหากันกับผู้ตายมาหลายปี ก่อนเกิดเหตุได้นัดกับผู้ตายว่าจะมาพบกัน แต่เพราะติดเรียนจึงมาช้าไปประมาณ 5 นาที ทำให้ผู้ตายน้อยใจต่อว่า จนเกิดมีปากเสียงกัน ก่อนที่ผู้ตายจะพลุนพลันเข้าห้องลือคประตูไป แม้จะพยายามเรียกแต่ก็ไร้เสียงตอบ จนผ่านไปประมาณ 20 นาที รู้สึกอะใจจึงรีบไปขอกุญแจสำรองมาเปิด แต่ไม่ทันกาลแล้ว สำหรับผู้ตายเป็นคนค่อนข้างคิดมาก และเคยเปรยว่าจะฆ่าตัวตายมาแล้วด้วย พนักงานสอบสวนเก็บรวบรวมพยาน หลักฐานในที่เกิดเหตุ และส่งศพให้แพทย์ชันสูตรพลิกศพก่อนสรุปสำนวนคดีว่าการเสียชีวิตเกิดจากกระทำตนเองด้วยการใช้สายเคเบิลมัดรอบลำคอซึ่งเป็นการตายโดยผิดธรรมชาติ (Springnews, 2016)

แนวทางการสืบสวนสอบสวน

คดีนี้ ยังไม่ได้ข้อสรุปที่ชัดเจนเกี่ยวกับสาเหตุการเสียชีวิตของผู้ตาย เนื่องจากผลการชันสูตรพลิกศพของโรงพยาบาลแรกรายงานสาเหตุการตายว่าเป็นการกระทำตนเอง และสองวันต่อมามีการนำศพผู้ตายส่งชันสูตรซ้ำที่โรงพยาบาลตำรวจผลการชันพลิกศพให้นำหนักไปทางฆาตกรรม ซึ่งพฤติการณ์ขณะเกิดเหตุมีข้อพิรุธหลายประการ ดังนี้

1. เจ้าหน้าที่จากสมาคมกู้ภัยข่าวภาพกำแพงเพชร ซึ่งมีประสบการณ์เก็บศพมากกว่า 20 ปี บอกว่ากรณีนี้ผิดปกติจากการผูกคอตายทั่วไป ทั้งสายเคเบิลที่ยาวเกือบ 3 เมตร ซึ่งยาวกว่าความสูงของห้อง ยกที่จะแขวนคอได้ และลักษณะการช่วยชีวิตที่สภาพศพไม่อยู่ในท่าที่ควรจะเป็น

2. การผ่าพิสูจน์จากคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ตรวจไม่พบความผิดปกติของลิ้น กล่องเสียง กระดูกกล่องเสียง หลอดลมและเนื้อเยื่อบริเวณคอ ญาติจึงส่งไปผ่าพิสูจน์ที่สถาบันนิติเวชวิทยา ศาสตราจารย์ โรงพยาบาลตำรวจอีกครั้ง ปรากฏผลว่า กล่องเสียงและกระดูกกล่องเสียงซ้ายฟกซ้ำ ยิ่งทำให้ญาติเชื่อว่าเป็นการฆาตกรรม ซึ่ง พ.ต.ท.ปิยพงษ์ สาครเย็น นายแพทย์ สบ.3 กลุ่มงานตรวจพิสูจน์สถาบันนิติเวชวิทยา โรงพยาบาลตำรวจ แพทย์ผู้ชันสูตรพลิกศพเหยื่อสาวชั้นปีที่ 1 แบ่งออกเป็น 7 ประเด็น คือ

ประเด็นแรก บาดแผลภายนอกบริเวณลำค้ำปรากฏรอยรัดเป็นแผลกดทับจำนวน 1 รอย เกือบรอบลำคอชัดเจน

ประเด็นที่สอง บาดแผลประเด็นแรก ลักษณะรอยกดทับอยู่ในแนวขนาน

ประเด็นที่สาม บาดแผลตามประเด็นแรก ตรวจไม่พบรอยกดทับบริเวณคอด้ำนขวา (บริเวณด้ำนซ้ายและด้ำนหลังกลับปรากฏชัดเจน)

ประเด็นที่สี่ จากการผ่าพิสูจน์ภายใน ตรวจพบการฟกซ้ำของกล้ามเนื้อคอบริเวณด้ำนซ้ายค่อนไปทางด้ำนหลัง กล่องเสียงซ้ายฟกซ้ำ และกระดูกกล่องเสียงซ้ายฟกซ้ำ

ประเด็นที่ห้า ความรุนแรงของบาดแผลตามประเด็นที่สี่ มากกว่าศพอื่นที่ถูกกระทำการผูกคอตัวเอง โดยใช้น้ำหนักของตัวเองถ่วง และอยู่ในทางที่ขาและหัวเข่าทั้งสองข้างติดพื้น (หากฆ่าตัวตายทำนี้ ไม่มีทางจะทำให้เกิดบาดแผลเหมือนข้อ 4 ได้ 100% ฟันธง)

ประเด็นที่หก ลักษณะของบาดแผลที่ตรวจพบจากศพเมื่อเปรียบเทียบกับท่าของผู้ตายที่แพนหนุ่มแสดงให้ดูจากภาพถ่ายและให้ประวัติใช้สายเคเบิลพันรอบคอสี่รอบไม่สอดคล้องกันทั้งจำนวนรอยรัดที่พบชัดเจน ลักษณะของการกดรัดหรือทิศทางของแรงที่ทำให้เกิดบาดแผลบริเวณลำคอเลยแม้แต่นิดเดียว (ควรจะมีแผลด้านขวามากกว่า)

ประการที่เจ็ด ตรวจพบอสุจิในช่องคลอดของผู้ตาย และได้ทำการตรวจดีเอ็นเอเพื่อเปรียบเทียบต่อไป (SpringReport, 2014)

3. แพนหนุ่มของผู้เสียชีวิตเป็นเพียงผู้ต้องสงสัย เพราะอยู่ในที่เกิดเหตุเป็นคนสุดท้าย มีประวัติเคยทุบตีผู้ตายจนเข้าโรงพยาบาลมาก่อนและติดยาเสพติดส่วนฝ่ายแพนหนุ่มให้การว่า ได้ทะเลาะอยู่กับผู้ตาย ต่อมาผู้ตายเข้าไปขังตัวอยู่ในห้อง แล้วผูกคอเสียชีวิต ซึ่งในเหตุการณ์นี้ไม่มีใครเลยมีแค่แพนหนุ่ม โดยผู้ตายใช้สายเคเบิลพันรอบคอสี่รอบโดยที่ไม่ผูกปมเงื่อน และก็แสดงท่าให้ดู ผลปรากฏว่า ผ่าพิสูจน์แล้ว รอยเชือกมีแค่เส้นเดียวโดยไม่ถึงรอบและขนานกับพื้น และท่าทางที่แพนหนุ่มแสดงมันก็ตรงกันข้ามกับท่าในการเกิดรอยหลังจากการผ่าพิสูจน์

คดีนี้ มีการตั้งคณะกรรมการสืบสวนเพื่อทำการสืบสวนสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานอีกครั้ง โดยพนักงานสอบสวนได้รับเป็นคดีฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาและตั้งข้อกล่าวหาเพื่อดำเนินคดี ดำรวจได้ทำการสืบสวนสอบสวนเพิ่มเติม และได้นำแพนหนุ่มที่อยู่กับผู้ตายเป็นคนสุดท้ายเข้าเครื่องจับเท็จและจำลองเหตุการณ์ ซึ่งแพนหนุ่มยังคงยืนยันว่าตนไม่ได้เป็นผู้ก่อเหตุตามที่ญาติผู้ตายกล่าว ส่วนในประเด็นข้อสงสัยที่ญาติผู้ตายส่งให้ พนักงานสอบสวนก็ได้ทำการสอบสวนในประเด็นนั้นๆ นับตั้งแต่สาเหตุความขัดแย้ง พฤติกรรมขณะเกิดเหตุ ร่องรอยพยานหลักฐานในที่เกิดเหตุ การติดต่อทางโทรศัพท์ พยานแวดล้อม และที่สำคัญ คือ หลักฐานที่เกี่ยวกับสภาพศพ โดยมีการประชุมและพิจารณาร่วมกันในรูปแบบคณะกรรมการสืบสวนสอบสวน ซึ่งตำรวจไม่ส่งสำนวนฟ้องแพนหนุ่มเนื่องจากคณะกรรมการฯ เห็นว่าพยานหลักฐานไม่พอฟ้อง ทั้งนี้ ในส่วนของพนักงานอัยการก็ทำการตรวจสอบสำนวนและสั่งสอบสวนเพิ่มเติม คดีนี้ ญาติผู้ตายนำคดีขึ้นฟ้องเองโดยได้รับความช่วยเหลือจากกระทรวงยุติธรรมในการรวบรวมพยานหลักฐานส่งฟ้องคดีต่อศาล ศาลพิจารณาพยานหลักฐานเห็นว่าคดีมีมูลจึงประทับฟ้องเพื่อพิจารณาคดีต่อไป (ที่นี้ ThaiPBS, 2014)

สรุปการดำเนินคดี

คดีนี้ ทั้งศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ยกฟ้อง เนื่องจากพยานหลักฐานไม่อาจพิสูจน์ความผิดของจำเลยได้อย่างเต็มที่ จึงยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้กับจำเลย (ไม่ได้บอกว่าไม่ผิด แต่พยานหลักฐานยังมีไม่แน่น)

29. คดีฆาตกรรมนางสาวพลอยนลินทร์ ผลิผล

พฤติการณ์แห่งคดี

นางสาวพลอยนลินทร์ ผลิผล หรือพลอย อาศัยอยู่กับแม่สองคนที่อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หลังเรียนจบพลอยทำงานที่เดียวกับแม่โดยปั่นจักรยานไปกลับโรงงาน ต่อมาวันที่ 21 พฤษภาคม 2557 พลอยหายไปอย่างปริศนาระหว่างกลับจากที่ทำงานซึ่งห่างจากบ้านไม่ถึง 1 กิโลเมตร นางพัชรี ปั่นทองแม่ของพลอยจึงออกตามหาและแจ้งความกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ สภ.ท่าเรือให้ช่วยเหลือติดตามโดยคาดว่าคนมีสีอาจจะเกี่ยวพันกับการหายตัวไปครั้งนี้ เนื่องจากพลอยเคยคบหากับนายทหารคนหนึ่งคือ สิบเอกพลกฤต วิเศษ ซึ่งต่อมาได้เลิกหากันไปหลังทราบว่ามีการคบหาอยู่แล้ว แต่สิบเอกพลกฤตไม่ยินยอมและเคยตามมาทำร้ายร่างกายพลอยถึงที่บ้าน ทั้งมีการขู่จะฆ่าให้ตายหากเลิกหากับตน ต่อมาจึงกลายเป็นผู้ต้องสงสัยในคดีนี้ และเป็นบุคคลที่สามารถหลบหนีการจับกุมของตำรวจด้วยวิธีที่คาดไม่ถึง หลังการหายตัวไปของพลอยเป็นเวลา 3 ปี ความจริงก็ถูกเปิดเผย เมื่อพบว่าพลอยถูกฆ่าเผาทั้งร่างเสียชีวิตแล้ว (แฟ้มสืบสวน, 2017b)

แนวทางการสืบสวนสอบสวน

นางพัชรี ปั่นทองแม่ของพลอยรวบรวมพยานหลักฐานนำไปให้ตำรวจ สภ.ท่าเรือดำเนินคดีกับสิบเอกพลกฤต ได้แก่ ข้อความขู่ฆ่าผ่านแอปพลิเคชัน มีพยานบุคคลยืนยันว่าพบพลอยอยู่ชายในชุดทหารเป็นคนสุดท้ายก่อนหายตัวไป และสัญญาณโทรศัพท์ที่สิ้นสุดลงใกล้ค่ายทหารแห่งหนึ่งในจังหวัดลพบุรี ซึ่งดูเหมือนทุกอย่างจะเข้าไปเสียทั้งหมด

หนึ่งเดือนต่อมา พลอยก็ยังไม่ติดต่อกลับมาหาแม่ ทำให้นางพัชรี ปั่นทอง ร้องขอความช่วยเหลือจากผู้บังคับการจังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้เร่งรัดคดี คดีนี้ได้มีการสอบสวนไว้บ้างแล้ว ต่อมาตำรวจจึงออกหมายเรียกสิบเอกพลกฤตมาให้ปากคำ แต่สิบเอกพลกฤตไม่เข้าพบพนักงานสอบสวนก่อนจะหายไปจากค่ายทหารที่เขาทำงานอยู่ ทำให้ตำรวจออกหมายจับในข้อหาอนาจาร ขู่เชิญ และประทุษร้าย และหน่วยต้นสังกัดก็ให้เขาออกจากราชการ

เป็นเวลา 3 ปี ที่นางพัชรี ปั่นทอง แม่ของพลอยออกตามหาลูกสาว และได้แจ้งความกับเจ้าหน้าที่ตำรวจแต่คดีไม่คืบหน้า จึงพยายามติดต่อทนายณรงค์ที่เคยเห็นผ่านจอทีวี ทนายความให้แม่ของพลอยติดตามพยานหลักฐานและสำนวนคดีจากตำรวจ แต่ตำรวจไม่สามารถให้ดูได้ ซึ่งในระหว่างทนายติดตามช่วยเหลือหรือพินคดีจึงพบว่าสำนวนคดีที่เป็นของ สภ.ท่าเรือหายไป โดยไม่แจ้งให้

แม่ของพลอยซึ่งเป็นผู้เสียหายทราบ แจ้งเพียงว่าส่งสำนวนให้อัยการแล้ว แต่ไม่แจ้งว่าสำนวนได้สูญหายไปจาก สภ.ท่าเรือ ซึ่งนอกจากสำนวนคดีหายไป รถยนต์ที่คาดว่าใช้ก่อเหตุก็หายไปจาก สภ.ท่าเรือด้วย ซึ่งรถยนต์ดังกล่าวตำรวจได้ยึดไว้ต่อมาพ่อของสิบเอกพลกฤตก็มาขอรับรถยนต์กลับคืน

เมื่อคดีไม่คืบหน้า ผู้สื่อข่าวและนายบรรณรงค์จึงนำนางพัชรีไปยังทำเนียบรัฐบาลเพื่อร้องเรียนการหายตัวไปของพลอยต่อนายกรัฐมนตรี และสำนักงานตำรวจแห่งชาติเพื่อขอให้เร่งรัดจับกุมผู้ต้องหาซึ่งเป็นบุตรชายของนายทหารยศใหญ่เกรงจะมีอิทธิพลทำให้คดีล่าช้า คดีนี้จึงเริ่มเป็นที่รับรู้ในสังคม

คดีของพลอยจึงถูกรื้อฟื้นโดยทีมสอบสวนชุดใหม่ จากกองกำกับการสืบสวนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา แต่คดีที่ถูกปล่อยไว้ถึงสามปีทำให้หลักฐานมีเพียงเล็กน้อย ตำรวจจึงเริ่มต้นรวบรวมพยานหลักฐานใหม่ ขณะที่พลกฤตก็หายตัวไปอย่างไร้ร่องรอยนับจากวันที่ถูกออกหมายจับ ตำรวจเริ่มติดตามความเคลื่อนไหวทางทะเบียนราษฎร์ การทำธุรกรรมทางการเงินซึ่งพบว่าบิดาได้โอนเงินเข้าบัญชีธนาคารให้ ตำรวจจึงเข้าตรวจสอบบ้านพักเดิมของพลกฤตที่ค่ายทหาร และมีการสะกดรอยตามพ่อแม่ของเขาด้วย แต่ตำรวจก็ยังไม่พบความเคลื่อนไหวที่เป็นเบาะแสให้ติดตามจับกุมพลกฤตได้

อย่างไรก็ตาม ตำรวจสันนิษฐานว่าพลกฤตน่าจะมีการติดต่อกับคนรอบตัวเพื่อขอความช่วยเหลือบ้าง จากการตรวจสอบพบว่ามีความหมายเลขโทรศัพท์หนึ่งติดต่อไปยังคนรอบตัวของเขา ไม่ว่าจะ เป็น พ่อ แม่ เลี้ยง ภรรยาและญาติคนอื่นๆ เมื่อนำหมายเลขโทรศัพท์ดังกล่าวไปค้นในเครือข่ายเฟซบุ๊กส์พบผู้ใช้งานชื่อว่า “ถึงไม่หล่อ แต่รักจริง” แต่ผู้ใช้งานนี้กลับไม่เคลื่อนไหวในเครือข่ายเฟซบุ๊กส์ ราวกับรู้ว่าแม้การเคลื่อนไหวในโลกออนไลน์ก็ทำให้ตำรวจติดตามตัวได้

ด้วยเหตุที่คดีถูกทิ้งไว้หลายปี ทำให้ผู้ต้องหาเกิดความชะล่าใจถึงร่องรอยให้ตำรวจติดตามได้ โดยเมื่อปี พ.ศ.2557 พลกฤตได้หย่ากับผู้หญิงคนหนึ่งทั้งคู่มีลูกด้วยกัน ตำรวจสันนิษฐานว่าพลกฤตจะติดต่อกับลูกและอดีตภรรยา ตำรวจจึงเข้าตรวจสอบพบว่า มีบัตรประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านของพลกฤตอยู่ในรถจึงสันนิษฐานว่าพลกฤตน่าจะพักอยู่กับอดีตภรรยา

เมื่อเห็นรถตำรวจดักรอหน้าบ้านอดีตภรรยา พลกฤตจึงหลบหนีไปซ่อนตัวในไร่อ้อยพื้นที่กว่า 100 ไร่ หลังวัดหนองไม้ไผ่ จังหวัดนครราชสีมา ตำรวจจึงนำกำลังปิดล้อมและกวดขันอย่างหนัก และใช้เฮลิคอปเตอร์และสุนัขตำรวจช่วยค้นหา แต่ยังไม่รู้แว่ว จนกระทั่งวันที่ 13 สิงหาคม 2560 พลกฤตจึงเข้ามามอบตัวซึ่งพบว่าใบหน้าและรูปร่างเปลี่ยนไปจนจำไม่ได้

ต่อมาพลกฤตให้การรับสารภาพว่าเมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2557 เขาได้ไปดักรอพลอยหน้าโรงงานและบังคับขึ้นรถให้นั่งเบาะหลัง ระหว่างทางทั้งคู่มีปากเสียงกัน และพลอยใช้มีดจากกรรไกรตัดเล็บแทงขาของเขา เขาจึงใช้มือฟาดทำให้พลอยนั่งเจ็บไป เมื่อฟื้นขึ้นมาพลอยจึงเปิดประตูรถแล้วกระโดดลงไปและนั่งเจ็บไปซึ่งปรากฏว่าเสียชีวิต เขาจึงนำร่างไปเผานั่งยาง ซึ่งเขาจำสถานที่ที่

เผาศพได้คร่าวๆ ว่าอยู่ระหว่างสระบุรีกับมวกเหล็ก แต่จำสถานที่ไม่ได้แน่ชัดนัก ต่อมาตำรวจจึงนำตัวไปทำแผนรับสารภาพ (ข่าวดังข้ามเวลา, 2018a)

สรุปการดำเนินคดี

ศาลชั้นต้นจังหวัดสระบุรีพิพากษาลงโทษจำคุกนายพลกฤตตลอดชีวิตแต่คำให้การเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาคดีจึงลดโทษให้ 1 ใน 3 เหลือจำคุก 33 ปี 11 เดือน พร้อมชดใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์อีกเป็นเงิน 1.5 ล้านบาท ศาลอุทธรณ์และศาลฎีกาพิพากษายืนตามศาลชั้นต้น (แฟ้มสืบสวน, 2017b)

30. และ 31. คดีฆาตกรรมนายชัยอนันต์ อาจิวิชัยและนางสาวจันทร์ยานุช จำปา

พฤติการณ์แห่งคดี

คืนวันที่ 2 กรกฎาคม 2557 แม่ของนางสาวจันทร์ยานุช จำปา ติดต่อบุตรสาวไม่ได้ วันรุ่งขึ้นจึงไปหาลูกสาวที่บ้านของฝ่ายชายแต่ไม่พบทั้งคู่ จนกระทั่งทราบว่าทั้งคู่หายตัวไปจึงช่วยกันออกตามหา ญาติเชื่อว่าทั้งคู่ไม่น่าจะไปไกลจึงออกตามหาที่กระท่อมนาซึ่งเป็นที่พักประจำของนายชัยอนันต์ ซึ่งมีรถมอเตอร์ไซด์จอดอยู่และกระป๋องเบียร์ แต่ไม่พบทั้งคู่ ค้นหาไม่นานก็พบโครงกระดูกหัวกะโหลก กระดูกเชิงกรานในกองเถ้าถ่าน ซึ่งแม่เชื่อว่าเป็นกระดูกของบุตรสาว แต่คดีพลิกหลังผลตรวจดีเอ็นเอ สรุปว่าโครงกระดูกที่พบเป็นของฝ่ายชาย ส่วนฝ่ายหญิงนั้นได้หายตัวไป หลานชายของนายชัยอนันต์ อาจิวิชัยผู้ตายเล่าว่า นายชัยอนันต์มีอาชีพเป็นพนักงานขับรถของเทศบาลเกิดไปชอบพอกับนางสาวจันทร์ยานุชมีอาชีพเป็นครูอัตราจ้างต่อมาตัดสินใจขอสู่ขอแต่งงาน หลังมีการเริ่มคุยเรื่องแต่งงาน ฝ่ายหญิงเริ่มตีตัวออกห่างอ้างว่าจะไปสอบบรรจุครูที่กรุงเทพฯ จนเกิดปัญหามีปากเสียงรุนแรงขึ้นถึงขั้นจะเลิกทำ ทำให้นายชัยอนันต์ ไปทวงเงินสินสอดที่เคยให้ไปกับครอบครัวฝ่ายหญิงคืน จนมาวันเกิดเหตุทั้งคู่ได้ขึ้นรถจักรยานยนต์ออกไปนาคด้วยกัน แล้วทั้งคู่ก็หายไปและไม่กลับมาอีกเลย

แนวทางการสืบสวนสอบสวน

ตำรวจได้รับแจ้งเหตุว่ามีการฆ่ากันตาย จึงรุดเข้าตรวจที่เกิดเหตุพบกองเพลิงที่ไฟยังไม่ดับเมื่อประสานไปยังเทศบาลให้ช่วยดับไฟเพื่อตรวจร่องรอยในที่เกิดเหตุ เมื่อไฟดับพบโครงกระดูก 1 โครง สภาพถูกไฟไหม้อย่างรุนแรงจนกระดูกแตกทั้งหมดเหลือแต่ข้อกระดูก มีนาฬิกา 1 เรือนถูกไฟไหม้พร้อมอาวุธปืนแก๊ปยาว 50 เซนติเมตร พบรอยเลือดที่หน้ากระท่อมนาพร้อมแผ่นใบปลิวมีรูปของนางสาวจันทร์ยานุช จำปา เขียนบรรยายว่าหนีไปมีแฟนใหม่ นอกจากนี้ ยังพบด้ามจอบมีรอยเลือดและร่องเท้าแตะของผู้หญิงในที่เกิดเหตุ เบื้องต้นตำรวจเชื่อว่านายชัยอนันต์ อาจิวิชัยลงมือฆ่านางสาวจันทร์ยานุชแล้วหลบหนีไป ตำรวจจึงแจ้งข้อหานายชัยอนันต์ว่าฆ่าคนตาย ต่อมามีการนำโครงกระดูกไปตรวจดีเอ็นเอ ประมาณเดือนตุลาคมผลตรวจดีเอ็นเอตีปรากฏว่าเป็นโครงกระดูกของฝ่ายชาย สรุปได้ว่านายชัยอนันต์เสียชีวิตในกองเพลิงนั่นเอง ตำรวจจึงถอนการออกหมายจับฝ่ายชายและดำเนินการ

สืบสวนสอบสวนหาคนฆ่านายชยอนันต์และการมีชีวิตอยู่ของนางสาวจันทร์ยานุช จึงเข้าตรวจสอบและเก็บพยานหลักฐานในกองเพลิงอีกครั้งเพราะคาดว่าอาจมีกระดูกของนางสาวจันทร์ยานุช และจะนำไปตรวจหาดีเอ็นเอของฝ่ายหญิง แต่พยานหลักฐานก็สูญหายไปแล้ว ญาติฝ่ายหญิงเห็นว่ามีควมเข้าใจผิดถึง 2 ประเด็น คือ

หนึ่ง กระดูกที่เคยเข้าใจว่าเป็นของบุตรสาวและเสียชีวิตไปแล้วจึงนำไปตั้งบำเพ็ญกุศลแต่แท้จริงแล้วเป็นของฝ่ายชาย

สอง เข้าใจผิดว่าบุตรสาวถูกฆ่าตาย แต่กลับไม่รู้ว่ามีบุตรสาวอยู่ที่ไหนเพราะในกองเพลิงตรวจไม่พบดีเอ็นเอของฝ่ายหญิง ทั้งก็ไม่รู้ว่ายังมีชีวิตอยู่หรือไม่

ตำรวจทำการดำเนินการตรวจสอบความเคลื่อนไหวทั้งหมด เช่น ความเคลื่อนไหวทางบัญชีและธุรกรรมทางการเงินของนางสาวจันทร์ยานุช และตรวจสอบว่านางสาวจันทร์ยานุชได้ติดต่อเข้ารับปริญญาที่มหาวิทยาลัยหรือไม่ รวมถึงสอบถามไปยังเพื่อนว่าพบนางสาวจันทร์ยานุชหรือไม่ แต่ไม่ปรากฏความเคลื่อนไหวใดๆ เพิ่มเติม ตำรวจจึงตั้งแนวทางการสืบสวนสอบสวนใหม่ 2 ประเด็น คือนางสาวจันทร์ยานุชถูกฆาตกรรมในกองฟางหรือถูกทำร้ายแล้วหายตัวไป ซึ่งมีพยานให้การเพิ่มเติมว่า ในคืนเกิดเหตุขณะตอนออกล่าสัตว์ได้เห็นกองฟางไหม้ไฟอยู่ประมาณห้าทุ่ม

ทั้งนี้ ตำรวจไม่ได้ตัดประเด็นว่าฝ่ายหญิงเป็นคนฆ่า แต่ก็ยังหาตัวไม่พบ จึงจำเป็นต้องทำการสืบสวนสอบสวนต่อไปว่า เมื่อผู้ชายตายแล้วเป็นไปได้หรือไม่ว่า ผู้หญิงนำคนอื่นมาฆ่าหรือไม่ เมื่อทำการสืบต่อก็ไม่พบว่ามีใครเข้า-ออกในพื้นที่ ณ ช่วงเวลาเกิดเหตุ ในทางการสืบสวนจึงไม่สามารถตอบข้อสงสัยในที่เกิดเหตุได้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงตั้งประเด็นข้อสงสัยไว้ 2 แนวทาง ดังนี้

1. ผู้ชายทำร้ายผู้หญิงแล้วยิงตัวตาย แต่วัตถุพยานไม่เอื้อต่อการตรวจพิสูจน์จึงไม่สามารถหลักฐานการตายของฝ่ายหญิงได้ ตำรวจจึงสอบถามไปยังพิสูจน์หลักฐานเกี่ยวกับการเผาไหม้ด้วยความร้อนสูงที่จะทำให้ไม่เหลือชิ้นส่วนโครงกระดูกเลยซึ่งเป็นไปได้ ทำให้ไม่มีหลักฐานใดๆ ของฝ่ายหญิงไปตรวจพิสูจน์ดีเอ็นเอได้

2. ผู้ชายตาย ผู้หญิงไม่ตายหนีไปได้ แต่เมื่อไม่พบตัวผู้หญิงและผู้หญิงไม่ติดต่อกับที่บ้านแนวทางนี้จึงไม่น่าเป็นไปได้ (แฟ้มสืบสวน, 2017a)

สรุปการดำเนินคดี

เมื่อการสอบสวนดำเนินไปพอสมควรเป็นเวลา 1 ปีกว่า แต่ไม่ปรากฏความเคลื่อนไหวหรือพยานหลักฐานใดๆ เพิ่มเติม ตำรวจจึงของดการสอบสวนการหายตัวไปของนางสาวจันทร์ยานุชไปยังพนักงานอัยการจังหวัดมุกดาหาร แต่ยังมีอำนาจสืบสวนสอบสวนต่อไปภายในอายุความ (แฟ้มสืบสวน, 2017a)

32. คดีฆาตกรรมนางสาวฮันนาห์ วิตเธอริดจ์และนายเดวิด มิลเลอร์

พฤติการณ์แห่งคดี

เมื่อวันที่ 15 กันยายน 2557 เมื่อนักท่องเที่ยวชาวบริติช 2 คน ชื่อ ฮันนาห์ วิตเธอริดจ์ (Hannah Witheridge) และเดวิด มิลเลอร์ (David Miller) ถูกพบเป็นศพบนเกาะเต่า จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยพบศพดังกล่าวบนหาดทรายริระหว่างเวลา 4 ถึง 5 นาฬิกา ไม่กี่ชั่วโมงหลังจากการเสียชีวิต ผู้เสียหายทั้งสองถูกตีหลายครั้งที่ศีรษะ วิตเธอริดจ์ถูกข่มขืนกระทำชำเราและมิลเลอร์จมน้ำเสียชีวิต การดำเนินคดีของเจ้าหน้าที่ตำรวจถูกสื่อต่างประเทศ องค์การสิทธิมนุษยชน และผู้เชี่ยวชาญทางกฎหมายวิจารณ์อย่างกว้างขวาง คนงานเข้าเมืองผิดกฎหมายชาวพม่าสองคนถูกกล่าวโทษว่าเป็นผู้ก่อเหตุในสองสัปดาห์ต่อมา โดยอาศัยหลักฐานดีเอ็นเอเป็นหลัก ผู้ต้องสงสัยทั้งสองในที่สุดก็ถูกปล่อยตัว การเข้าถึงการให้คำปรึกษาทางกฎหมาย และตำรวจใช้การทรมานและการข่มขู่เพื่อรีดเอาคำรับสารภาพ นักพยาธิวิทยาและผู้เชี่ยวชาญทางกฎหมายวิจารณ์ตำรวจว่าจัดการหลักฐานไม่ถูกวิธี ทำให้ที่เกิดเหตุปนเปื้อน และไม่ใช้ผู้เชี่ยวชาญเก็บหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ส่วนศาลถูกวิจารณ์ว่าเร่งรัดการไต่สวนที่กินเวลาเพียง 18 วัน และไม่เปิดให้จำเลยมีเวลาเตรียมตัวมากพอ ในเดือนธันวาคม 2558 จำเลยทั้งสองถูกพิพากษาว่ามีความผิดฐานฆ่าคนและตัดสินประหารชีวิต ศาลอุทธรณ์และศาลฎีกายืนตามศาลชั้นต้นให้ประหารชีวิตจำเลยทั้งสอง แต่ต่อมามีพระราชกฤษฎีกาในปี 2563 ลดโทษประหารชีวิตเหลือจำคุกตลอดชีวิต (ถามตรงๆกับจอมขวัญ, 2019)

แนวทางการสืบสวนสอบสวน

บริเวณแหลม จปร. หาดทรายริบนเกาะเต่า เข้ามีเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2557 พบศพนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติลักษณะคล้ายชาวยุโรป 2 ศพ ศพแรกเป็นชายสภาพถูกทุบด้วยของแข็งที่ทำยทอยจนยุบ ส่วนอีกศพเป็นหญิงสภาพเปลือย ถูกตีด้วยของแข็งเข้าที่ใบหน้าและจนหาเค้าแทบไม่ได้ ศพอยู่ห่างกัน 20 เมตร ห่างจากศพประมาณ 200 เมตร เจ้าหน้าที่พบจอบ 1 เล่ม สันจอบมีรอยเลือดติดอยู่ ชุดสืบสวนสอบสวน แพทย์นิติเวช เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน และเจ้าหน้าที่หน่วยกู้ภัยลงพื้นที่ตรวจสอบที่เกิดเหตุสอบสวนเบื้องต้นพบว่าทั้ง 2 เป็นชาวอังกฤษ เข้าพักที่เกาะเต่าตั้งแต่ 27 สิงหาคม ทั้งคู่ไม่ได้มาด้วยกัน ต่างฝ่ายต่างมากับเพื่อนหลายคนและมาพบและรู้จักกันที่เกาะเต่าและมีความสัมพันธ์กัน ฝ่ายชาย คือ นายเดวิด มิลเลอร์ อายุ 24 ปี ฝ่ายหญิง คือ น.ส.ฮานนาห์ วิตเธอริจ อายุ 23 ปี สภาพศพถูกตีด้วยจอบทั้ง 2 ศพ เจ้าหน้าที่ส่งศพไปตรวจนิติเวชโรงพยาบาลตำรวจ และสอบปากคำเพื่อนของผู้ตาย ทราบว่าเมื่อช่วงค่ำวันที่ 14 ก.ย. ที่ผ่านมา ได้มีการจัดงานปาร์ตี้ บริเวณริมชายหาด ห่างจากจุดที่พบศพ 2 นักท่องเที่ยว ประมาณ 100 เมตร โดยมีนักท่องเที่ยว ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติ ที่เดินทางมาเที่ยวชมความงาม ดำน้ำดูปะการัง และพักผ่อนบนเกาะ เดินทางเข้าร่วมงาน ต้มกินและร่วมเต้นรำกันอย่างสนุกสนานจึงแยกย้ายกันกลับที่พัก สันนิษฐานเบื้องต้นว่า หลังงานปาร์ตี้เลิกผู้ตายได้

ชักชวนกันมาเดินเล่นต่อริมหาดและถูกกลุ่มคนร้ายที่คาดว่าจะเป็นแรงงานต่างด้าวชาวพม่าที่เข้ามา
รับจ้างทำงานในสถานประกอบการแห่งใดแห่งหนึ่งบนเกาะ ก่อเหตุฆ่าชิงทรัพย์ โดยใช้ของแข็งทุบท้าย
ทอยฝ่ายชายจนเสียชีวิตและพยายามข่มขืนฝ่ายหญิง แต่เหยื่อพยายามดิ้นรน ทำให้คนร้ายโมโหจึงใช้อาวุธ
ซึ่งคาดว่าจะเป็นจอบสับศีรษะจนเสียชีวิต แล้วหลบหนีไปเจ้าหน้าที่จึงเข้าตรวจสอบบ้านพักคนงาน
พม่าใกล้บริเวณเกิดเหตุ พบกางเกงยีนส์เปื้อนเลือดพร้อมโทรศัพท์มือถือซึ่งคาดว่าเป็นของผู้ตาย จึง
ควบคุมคนงานพม่าไปสอบสวนที่ สภ.ย่อยเกาะเต่า นอกจากแรงงานข้ามชาติชาวพม่าที่ตกเป็นผู้ต้องสงสัย
ในตอนแรก ตำรวจยังได้ควบคุมเพื่อนชายของนายเดวิดคนหนึ่งที่ทำให้การมีพิรุณหลายอย่าง ทั้งยังพบ
ร่องรอยขีดข่วนปรากฏทั่วร่างกายและมีแผลฉกรรจ์ที่หลังมือ ทำให้เจ้าหน้าที่ตั้งข้อสันนิษฐานว่าใน
เบื้องต้นเพื่อนชายคนนี้อาจมีความสัมพันธ์ลึกซึ้งกับผู้ตายจึงลงมือทำร้ายทั้งคู่เสียชีวิตเพราะหึงหวง

ผลการชันสูตรศพจากสถาบันนิติเวชพบว่า ฝ่ายชายถูกของแข็งกระแทกบริเวณศีรษะและมี
น้ำในปอดจากการจมน้ำ ที่แผ่นหลังยังพบร่องรอยการถูกลาก บริเวณหลังมือทั้งสองข้างมีรอยฟกช้ำ คาด
ว่าเกิดจากการต่อสู้ และในตัวของผู้ตายไม่มีคราบอสุจิ ส่วนฝ่ายหญิงถูกทำร้ายด้วยของแข็งมีคมกระแทก
บริเวณศีรษะที่รุนแรงและพบคราบอสุจิในร่างกายที่มีลักษณะผสมซึ่งคาดว่าจะเป็นมาจากบุคคลสองคน
อีกทั้งผลการตรวจคราบเลือดบนสันจอบยังตรงกับเลือดของฝ่ายหญิงอีกด้วย ขณะที่ผลการตรวจดีเอ็นเอ
จากกันบูหรือจำนวน 3 มวนที่ตกอยู่บริเวณชายหาดใกล้ที่เกิดเหตุ โดยเอามาเปรียบ เทียบกับดีเอ็นเอใน
คราบอสุจิ มีเพียง 1 มวนที่มีดีเอ็นเอตรงกับคราบอสุจิที่พบในร่างกายหญิงผู้ตาย แต่ดีเอ็นเอดังกล่าวไม่
ตรงกับแรงงานพม่าและเพื่อนชายของผู้ตายที่ตกเป็นผู้ต้องสงสัย

การสืบสวนสอบสวนจึงต้องย้อนกลับมาที่จุดเริ่มต้นอีกครั้งเพื่อหาคำตอบว่า ใครเป็น
เจ้าของกันบูหรือที่มีดีเอ็นเอตรงกับคราบอสุจิ เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงตรวจสอบภาพจากกล้องวงจรปิด
หลายจุดสามารถบันทึกความเคลื่อนไหวของนักท่องเที่ยวชาวอังกฤษสองคนก่อนทั้งคู่จะเสียชีวิต และ
เป็นหลักฐานสำคัญที่เจ้าหน้าที่ใช้ลำดับเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวของทั้งคู่ คือ เวลา 1 ทุ่ม ของวันที่
14 กันยายน ฮันนาห์พร้อมเพื่อนหญิงอีกสองคนเดินผ่านหน้าร้านขายโรตี่ใกล้โรงเรียนสอนดำน้ำ และ
กล้องตัวเดียวกันยังบันทึกภาพเดวิดพร้อมเพื่อนอีกสองคนขณะเดินผ่านหน้าโรงเรียนสอนดำน้ำแห่ง
เดียวกันในเวลา 1 ทุ่ม 47 นาที ต่อมาเวลา 5 ทุ่ม 58 นาที ฮันนาห์เดินออกมาจากร้านอาหารซ้อป
เปอร์บาร์ พร้อมเพื่อนต่างชาติสามคน โดยมีพยานที่อยู่ในร้านยืนยันว่า ฮันนาห์กับเพื่อนเข้าไปดูการ
แข่งขันฟุตบอล ถัดจากร้านอาหารไปประมาณ 20 เมตร กล้องอีกตัวบันทึกภาพฮันนาห์ขณะเดินผ่าน
ร้านโลตัสบาร์ เทียงคีน 7 นาที ปรากฏภาพหญิงสาวเดินผ่านร้านอุปกรณ์ดำน้ำโดยตำรวจมีพยานให้
การว่า ฮันนาห์กับเพื่อนอีกสามคนเดินเข้าไปในร้านเอเชียบาร์ซึ่งสถานที่สุดท้ายที่มีผู้พบเห็นฮันนาห์
ก่อนเสียชีวิต เวลาตี 1.27 น. มีภานายเดวิดเดินไปที่ร้านอาหารเนกทูเพียงลำพัง ต่อมาเวลาตี 1.56
น. เดวิดเดินกลับมายังกล้องตัวเดิมแต่ครั้งนี้มาพร้อมกันชายหญิงคู่หนึ่ง และภาพสุดท้าย คือ ภาพที่
เดวิดเดินผ่านนักท่องเที่ยวกลุ่มหนึ่ง บริเวณร้านขายอุปกรณ์ดำน้ำ

จากภาพกล้องวงจรปิดตำรวจได้จำลองเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงตีสองถึงตีสามซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ร้านอาหารทยอยปิดหมดแล้วรวมถึงร้านเอซีบาร์ซึ่งเป็นร้านสุดท้ายที่พบฮันนาห์ ก่อนเดินกลับมาซึ่งพักซึ่งห่างจากร้านเพียง 400 เมตร ระหว่างทางกลับที่พักฮันนาห์ต้องเดินผ่านจุดที่เป็นขอนไม้ ซึ่งจากคำบอกเล่าของพยานระบุว่าในคืนที่เกิดเหตุมีชายวัยรุ่น 3 คน นั่งเล่นกีตาร์อยู่ในศาลาริมทะเลห่างจากขอนไม้ประมาณ 50 เมตร ก่อนย้ายมานั่งบริเวณขอนไม้ที่พบบุหรี่ที่มีดีเอ็นเอตรงกับคราบอสุจิในตัวฮันนาห์ตกอยู่ ห่างจากขอนไม้ประมาณ 30 เมตร เป็นจุดที่พบจอบเป็อนเลือดซึ่งเจ้าหน้าที่สันนิษฐานว่าผู้ลงมือทราบว่ามีจอบอยู่ในบริเวณนี้อยู่แล้ว จึงน่าจะเป็นคนในพื้นที่ เพราะปกติพฤติกรรมของผู้ก่อเหตุส่วนใหญ่จะหิบบวอวูร์ใกล้มือไม่จงใจหิบบวอวูร์ที่อยู่ห่างออกไปมาใช้แล้วนำกลับไปวางที่เดิม นอกจากนั้นยังพบว่ากระสอบที่นำมาใช้คลุมจอบไว้เป็นกระสอบที่ใกล้เคียงกับที่พบในรีสอร์ทแห่งหนึ่งซึ่งอยู่ใกล้ที่เกิดเหตุ แต่ในการค้นหาวัตถุพยาน เจ้าหน้าที่ยังไม่พบอาวุธอีกหนึ่งชนิดที่คาดว่าเป็นเหล็กแหลมรูปสามเหลี่ยม

บริเวณแหลม จปร. ซึ่งเป็นจุดเกิดเหตุเป็นมุมลับสายตาคนโดยเฉพาะในเวลากลางคืนเนื่องจากมีเพียงไฟส่องสว่างห่างไปประมาณ 5 เมตร จากจุดที่พบศพเท่านั้น และแสงไฟยังทำให้เกิดเงามืดตรงบริเวณโศดหินอีกด้วย เบื้องต้น เจ้าหน้าที่ตั้งข้อสันนิษฐานไว้ 2 ประเด็น คือ ผู้ก่อเหตุเจาะจงเป้าหมายไว้ล่วงหน้า หรืออาจบังเอิญพบกับผู้เสียชีวิตก่อนก่อเหตุโดยมีมูลเหตุสำคัญ คือ การก่ออาชญากรรมทางเพศ หลักฐานต่างๆ ที่พบทำให้เจ้าหน้าที่เริ่มขมวดปมคดีนี้ให้แคบลงโดยเฉพาะกลุ่มบุคคลต้องสงสัยที่สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นคนที่รู้จักในพื้นที่ดังกล่าวเป็นอย่างดี โดยหลักฐานสำคัญที่เจ้าหน้าที่ใช้ติดตามบุคคลต้องสงสัย คือ ภาพจากกล้องวงจรปิดที่บันทึกไว้เมื่อเวลาตี 3.44 นาที ของวันเกิดเหตุ ปราบกภาพชายชาวเอเชียไว้ผมรองทรงนุ่งกางเกงขาสั้นสามส่วนสีครีมไม่สวมเสื้อและไม่ใส่รองเท้าวิ่งไปในทิศทางเดียวกับจุดเกิดเหตุ โดยมีจุดสังเกต คือ มีแผนกต้อนรับนักท่องเที่ยวของอินทรีรีสอร์ทอยู่ทางซ้ายมือของชายคนนั้น จนกระทั่งเวลาผ่านไปประมาณ 50 นาที กล้องได้บันทึกภาพชายคนเดียวกันนี้ เดินไปยังจุดเกิดเหตุอีกครั้ง จึงเป็นไปได้ว่าผู้ชายในภาพอาจรู้เห็นหรือเป็นแรกที่พบว่าผู้เสียชีวิตบนหาดทรายรี เขาจึงอาจเป็นกุญแจสำคัญในคดีนี้ ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์ภาพโดยผู้เชี่ยวชาญที่ระบุว่า เวลาที่ชายคนดังกล่าวปรากฏตัวเป็นช่วงเวลาที่เกิดขึ้นหลังจากนักท่องเที่ยวทั้งสองคนถูกทำร้ายจนเสียชีวิต เพราะผลการตรวจสอบทางนิติเวชพบว่าทั้งคู่เสียชีวิตในเวลาประมาณตี 2 ถึงตี 3 เจ้าหน้าที่ได้เรียกชายต้องสงสัยว่าอาจเป็นคนในภาพเข้าให้ปากคำโดยเขาให้การปฏิเสธว่าไม่ใช่คนในภาพ โดยผลการตรวจดีเอ็นเอก็ไม่พบความเกี่ยวข้องกับหลักฐานดีเอ็นเอก่อนหน้านี้

ขณะเดียวกันเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานยังตามเก็บตัวอย่างดีเอ็นเอ บันทึกรอยเท้าและทำประวัติคนในบริเวณที่เกิดเหตุจำนวนกว่า 100 คน ทั้งคนไทยและแรงงานพม่า แต่ก็ยังไม่พบความเกี่ยวข้องเช่นกัน นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ตำรวจยังส่งตัวอย่างดีเอ็นเอในกันบูหรี่และในร่างของฮันนาห์ไปให้

หน่วยงานนิติเวชของสิงคโปร์ไปตรวจสอบสีผิวและสีตาของผู้ก่อเหตุ และวันที่ 23 กันยายนที่ผ่านมา เจ้าหน้าที่ยังตรวจร้านอาหารสองแห่งใกล้กับจุดเกิดเหตุเพื่อค้นหาเหล็กแหลมรูปทรงสามเหลี่ยมแต่ไม่พบ

ผ่านไปกว่า 1 สัปดาห์การสืบสวนสอบสวนคดีฆาตกรรมในเกาะเต่ายังไม่สามารถหาผู้กระทำผิดได้ แต่ตำรวจได้ตัดผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องออกไปเป็นจำนวนมาก ทำให้กลุ่มคนต้องสงสัยเริ่มแคบลง อย่างไรก็ตาม การดำเนินคดีที่ยืดเยื้อกว่า 1 สัปดาห์ ทำให้สื่อต่างประเทศได้วิพากษ์วิจารณ์การทำงานของเจ้าหน้าที่ไทย โดยเฉพาะกลุ่มผู้ต้องสงสัยที่มีการเปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ ไม่มีความชัดเจน จนคดีไม่มีความคืบหน้า นอกจากนี้ ยังวิจารณ์เกี่ยวนายฉอน แมคแอนนา นักท่องเที่ยววัย 25 ปี เพื่อนของเดวิดที่อ้างว่าในคืนเดียวกันกับที่ฮันนาห์เสียชีวิต เขาเห็นชายไทยสองคนพยายามเข้ามาพูดคุยกับฮันนาห์แต่ถูกปฏิเสธ นายฉอนยังอ้างว่าได้ถ่ายภาพของชายทั้งคู่และโพสต์ลงในเฟซบุ๊กส์ นายฉอนเดินทางออกจากเกาะเต่าวันที่ 22 กันยายน หลังให้สัมภาษณ์กลับสื่ออังกฤษว่าเขาถูกข่มขู่จากผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ให้ฆ่าตัวตายเพื่อเป็นแพะรับบาปในคดีนี้หลังโพสต์ภาพดังกล่าวออกไป จากภาพที่ฉอนโพสต์ทำให้ตำรวจเรียกบุคคลในภาพมาให้ข้อมูลเมื่อวันที่ 23 กันยายนที่ผ่านมา ก่อนจะปล่อยตัวไปเนื่องจากไม่พบความเกี่ยวข้องทางดีเอ็นเอ เจ้าของร้านสะดวกซื้อบนเกาะเต่าที่นายฉอนอ้างว่าเป็นสถานที่ที่เข้าไปหลบหลังถูกข่มขู่ ได้เปิดเผยภาพวงจรปิดภายในร้านพร้อมกับให้ข้อมูลว่าในวันนั้นนายฉอนไม่ได้มีท่าทางหวาดกลัวหรือต้องซ่อนตัวตามที่กล่าวอ้าง นอกจากนี้ ข้อมูลของนายฉอนยังถูกโต้แย้งจากนายวรพันธ์ ตูวิเชียร ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 1 ตำบลเกาะเต่า จังหวัดสุราษฎร์ธานี

นายวรพันธ์ให้ข้อมูลว่าในวันเกิดเหตุนายฉอนมีเลือดเต็มตัว ลูกน้องของเขาจึงเข้าไปสอบถามและเช็ดเลือดให้ โดยนายฉอนบอกว่าเป็นเลือดจากอุบัติเหตุ แต่เหตุที่ไม่ออกมาให้ข้อมูลก่อนหน้านี้ เพราะผลดีเอ็นเอที่พบเป็นของคนเอเชียและไม่พบนายฉอนปรากฏในกล้องวงจรปิดใกล้บริเวณที่เกิดเหตุ ส่วนลูกชายคนเล็กที่ถูกพาดพิงก่อนหน้านี้ นายวรพันธ์ยืนยันว่าในวันเกิดเหตุลูกชายอยู่ที่กรุงเทพฯ และมั่นใจว่าไม่มีคนในครอบครัวเกี่ยวข้องกับการฆาตกรรมครั้งนี้

เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงกลับมาหาข้อมูลจากกล้องวงจรปิดจำนวน 38 ตัว บริเวณที่เกิดเหตุรอบหาดทรายรีอีกครั้ง เพื่อติดตามหาบุคคลที่อยู่ในรัศมี 600 เมตร และถือว่าทุกคนที่อยู่ในพื้นที่ช่วงตี 2 ถึงตี 5 ในวันนั้นสามารถตกเป็นผู้ต้องสงสัยได้ทั้งหมด นอกจากนี้ ตำรวจยังพบกитарีได้ร้านอาหารจึงเก็บนำมาตรวจสอบดีเอ็นเอเพื่อพิสูจน์หาเจ้าของ หลังมีพยานให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า มีผู้เล่นกีตาร์อยู่ใกล้กับจุดเกิดเหตุในวันนั้น เพราะคาดว่าผู้เจ้าของอาจมีข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับคดี

อุปสรรคในการสืบสวนสอบสวนคดี คือ การต้องนำตัวผู้ต้องสงสัยมาตรวจสอบดีเอ็นเอให้ตรงตามหลักนิติวิทยาศาสตร์ ซึ่งบางส่วนได้เดินทางออกจากเกาะเต่าแล้ว และไม่ตัดประเด็นคนในพื้นที่อาจมีส่วนรู้เห็นกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น (ThaiPBS, 2014)

สรุปการดำเนินคดี

คดีนี้ ศาลจังหวัดเกาะสมุยมีคำพิพากษาเมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2558 ลงโทษนายเวพิว หรือ วิน และนายซอริน หรือซอ อายุ 22 ปี ชาวเมียนมา เชื้อสายยะไข่จำเลยทั้ง 2 คน ในข้อหาข่มขืน-ข่านักท่องเที่ยวหญิง และข่านักท่องเที่ยวชายชาวอังกฤษ โดยให้ประหารชีวิตทั้ง 2 คน จำเลยยื่นอุทธรณ์ ต่อมาวันที่ 1 มีนาคม 2560 ศาลจังหวัดเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี อ่านคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ ภาค 8 ยืนตามศาลชั้นต้นให้ประหารชีวิตจำเลยทั้ง 2 คน ต่อมาวันที่ 29 สิงหาคม 2562 ศาลจังหวัดนนทบุรีอ่านคำพิพากษาศาลฎีกา คดีหมายเลขดำเลขที่ 2040/2547 พนักงานอัยการเกาะสมุย เป็นโจทก์ยื่นฟ้อง จำเลยทั้งสองถูกเบิกตัวมาจากเรือนจำกลางบางขวางโดยมีล่ามของจำเลยเดินทางมาร่วมรับฟังคำพิพากษา ทั้งนี้ ศาลฎีกาตรวจสอบสำนวนประชุมปรึกษาหารือแล้วเห็นว่าคดีนี้มีพยานหลักฐานรวมทั้งผลพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ การตรวจสอบสารพันธุกรรม (ดีเอ็นเอ) ตรงกับจำเลย ขณะที่คดีเกี่ยวกับการกระทำต่อนักท่องเที่ยวต่างชาตินี้ที่กระทบต่อภาพลักษณ์ประเทศ ซึ่งมีการตั้งคณะพนักงานสอบสวนเฉพาะกิจขึ้นมาโดยมีนายตำรวจชั้นผู้ใหญ่ควบคุมใกล้ชิด ในการตรวจเก็บสถานที่เกิดเหตุและพยานหลักฐานเพื่อจะติดตามคนร้ายมาดำเนินคดีให้ได้โดยเร็วเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและภาพลักษณ์ของประเทศคืนมา โดยมีการตรวจเก็บดีเอ็นเอทั้งคนไทยและคนหลากหลายชาติที่อาจจะเกี่ยวข้องจำนวนมาก และมีการใส่ถุงมือป้องกันการปนเปื้อน ใช้น้ำยาตรวจที่มีคุณภาพ เครื่องตรวจอัตโนมัติมีมาตรฐานในการตรวจพิสูจน์ เพื่อให้เกิดความรอบคอบในการรวบรวมพยานหลักฐาน และพิจารณาดูประเด็นข้อสงสัยต่างๆ ทีละประเด็น โดยตัดผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องออกไปทีละคนที่ละประเด็น ไม่ได้เฉพาะเจาะจงจำเลย ซึ่งจำเลยก็เป็นหนึ่งในผู้ต้องสงสัย แต่เมื่อยังไม่ชัดเจนจึงยังไม่ถูกดำเนินคดี จนกระทั่งตรวจดีเอ็นเอจากเยื่อบุกระพุ้งแก้มจำเลย ตรงกับการตรวจหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์พยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบเป็นพยานหลักฐานทางชีววิทยา ซึ่งมีการจัดเก็บและตรวจพยานวัตถุทุกชิ้นอย่างละเอียด มีการป้องกันการปนเปื้อน และส่งไปตรวจสอบยังหน่วยงานพิสูจน์หลักฐานที่น่าเชื่อถือของโรงพยาบาลตำรวจ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยเครื่องมือที่ใช้ตรวจพยานหลักฐานทางชีววิทยาเป็นเครื่องมือที่ได้คุณภาพ การตรวจสอบจึงมีความชัดเจนน่าเชื่อถือและมีความละเอียดในเรื่องของช่วงเวลา ดังนั้น จึงไม่เชื่อว่าตำรวจจะสร้างพยานหลักฐานเท็จเพื่อปรับจำเลย เพราะในการสอบสวนต้องใช้เวลา บุคลากร รวมทั้งงบประมาณจำนวนมาก หากจะสร้างพยานหลักฐานคงไม่ต้องให้สิ้นเปลืองทั้งบุคลากรและงบประมาณ พยานหลักฐานโจทก์จึงรับฟังได้ปราศจากข้อสงสัย ข้อฎีกาของจำเลยทั้งสองจึงฟังไม่ขึ้น ศาลพิพากษายืนตามศาลอุทธรณ์ภาค 8 ประหารชีวิตสถานเดียว (Posttoday, 2019)

33. คดีฆาตกรรมนายโยชิโนริ ชิมาโตะและนายคาซึโตะชิ ทานากะ

พฤติการณ์แห่งคดี

นายโยชิโนริ ชิมาโตะ อายุ 79 ปี ครูสอนภาษาชาวญี่ปุ่น หายตัวไปตั้งแต่วันที่ 21 กันยายน 2557 ทำให้นายเท็ตสึโอะ ชิมาโตะ บุตรชายเดินทางมาตามหาและแจ้งความไว้ที่ สน.ห้วยขวาง กระทั่งนางพรชนก ไชยะปะ เพื่อนสาวคนสนิทยอมรับสารภาพว่าตนและนายสมชาย สามีนำร่างของนายโยชิโนริมาชำแหละในบ้านพักที่หมู่บ้านออร์คิด แบ่งชิ้นส่วนบรรจุใส่กระสอบปุ๋ยจำนวน 4 กระสอบ ก่อนจะนำใส่รถแท็กซี่มาทิ้งบริเวณใต้สะพานคลองย่านอำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ เพื่ออำพรางคดี โดยศาลอาญารัชดาพิพากษาประหารชีวิตนายสมชาย แก้วบางยาง ส่วนนางพรชนกจำคุก 48 ปี ร่วมช้อนเรือนศพ

ขณะเดียวกันจากคดีที่เกิดขึ้นยังทราบอีกว่ายังมีชาวญี่ปุ่นคนแรกที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับนางพรชนก คือ นายคาซึโตะชิ ทานากะ ที่เคยคบหากับนางพรชนกจนมีลูกสาวด้วยกัน 1 คน จนในปี 2546 นายคาซึโตะชิได้ประสบอุบัติเหตุตกบันไดเสียชีวิต เจ้าหน้าที่ตำรวจสรุปความเห็นคดีดังกล่าวว่าเป็นอุบัติเหตุ ซึ่งจากการเสียชีวิตของนายคาซึโตะชิ นางพรชนกได้รับเงินประกันชีวิตกว่า 3 ล้านบาท จนนางเค็โกะ มัตตา บุตรสาวของนายคาซึโตะชิทราบข่าวการตายของนายโยชิโนริ ชิมาโตะ ครูสอนภาษาชาวญี่ปุ่น จึงสงสัยว่าบิดาของตนเองอาจจะถูกฆาตกรรมไม่ได้เสียชีวิตจากการเกิดอุบัติเหตุตกบันได ตามที่นางพรชนกที่อยู่ในที่เกิดเหตุกล่าวอ้าง วันที่ 23 ตุลาคม 2557 จึงได้เดินทางเข้าพบพนักงานสอบสวน สภ.บางพลี จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อขอให้ตำรวจรื้อฟื้นคดี

แนวทางการสืบสวนสอบสวน

นายเท็ตสึโอะ ชิมาโตะพร้อมด้วยเจ้าหน้าที่สถานีทูตญี่ปุ่นประจำประเทศไทย ได้เข้าพบพนักงานสอบสวน สน.ห้วยขวาง เพื่อให้ปากคำเพิ่มเติมพร้อมสอบถามความคืบหน้าคดี สืบเนื่องมาจากตนได้แจ้งความว่านายโยชิโนริ ชิมาโตะ อายุ 79 ปี บิดาหายตัวไป โดยได้ติดต่อทางอีเมลครั้งสุดท้ายเมื่อเดือนมีนาคม 2557 บิดายอมรับว่ากำลังได้คบหากับนางพรชนก พร้อมให้เบอร์โทรศัพท์นางพรชนกไว้ จากนั้นได้หายตัวไปไม่สามารถติดต่อได้ตั้งแต่วันที่ 21 กันยายนที่ผ่านมา เบื้องต้นตนได้ตรวจภาพถ่ายศพชาวต่างชาติแต่ก็ไม่พบเบาะแส แพทย์จึงแจ้งว่าศพที่ยังไม่สามารถระบุได้ด้วยภาพถ่ายนั้น จะต้องรอผลการตรวจพิสูจน์อัตลักษณ์บุคคลประมาณ 1 เดือน จึงจะแจ้งผลให้ทราบต่อไป อย่างไรก็ตาม ตนได้ไปแจ้งความคนหายไว้แล้วตั้งแต่วันที่ 14 ตุลาคมที่ผ่านมา นางเค็โกะ มัตตา บุตรสาวของนายคาซึโตะชิทราบข่าวการตายของนายโยชิโนริ ชิมาโตะ ครูสอนภาษาชาวญี่ปุ่น จึงสงสัยว่าบิดาของตนเองอาจจะถูกฆาตกรรมไม่ได้เสียชีวิตจากการเกิดอุบัติเหตุตกบันไดตามที่นางพรชนกที่อยู่ในที่เกิดเหตุกล่าวอ้าง วันที่ 23 ตุลาคม 2557 จึงได้เดินทางเข้าพบพนักงานสอบสวน สภ.บางพลี จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อขอให้ตำรวจรื้อฟื้นคดีว่าบิดาถูกฆาตกรรมหรือไม่

ต่อมาเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบห้องพักของนายโยชิโนริที่เคยเข้าพักตั้งแต่เดือนมกราคมที่ผ่านมา ปรากฏว่าพบหญิงวัยกลางคนชื่อนางพรชนก ไชยะปะ อายุ 47 ปี อยู่ในห้องดังกล่าวพร้อมทั้งกำลังเก็บทรัพย์สินใส่ในกระเป๋าลักษณะมีพิรุณ ตรวจสอบพบบัตรเอทีเอ็มของนายโยชิโนริจึงสอบถามนางพรชนกให้การว่าตนคบหานายโยชิโนริเป็นแฟนจะมาพบกันบ้างในบางครั้งและนายโยชิโนริได้ฝากบัตรเอทีเอ็มเอาไว้ ส่วนการหายตัวไปนั้นตนไม่ทราบสาเหตุเพราะไม่ได้ติดต่อกันตั้งแต่ 21 กันยายนที่ผ่านมา หลังได้ตรวจสอบธุรกรรมการเงินของนายโยชิโนริแล้วพบว่าเงินสดถูกถอนออกไปจากธนาคารถึง 14 ครั้ง รวม 7 แสนบาท โดยกดจากตู้เอทีเอ็มย่านบางพลี เมื่อพบว่าบัตรเอทีเอ็มถูกกดเงินในขณะที่นายโยชิโนริหายตัว ทำให้นางพรชนกตกเป็นผู้ต้องสงสัยทันทีเพื่อหาเบาะแสเพิ่มเติม ภาพจากกล้องวงจรปิดของอาคารที่พักพบพิรุณโดยนางพรชนกใส่วิกผมปลอมเหมือนมีเจตนาต้องการอำพรางตัว แล้วลากกระเป๋าเดินทางขึ้นไปบนอาคาร เบื้องต้นแม้จะยังไม่รู้ชัดว่านางพรชนกเกี่ยวข้องกับการหายตัวไปของนายโยชิโนริหรือไม่ แต่เมื่อพบว่ามาอยู่ในห้องพักของนายโยชิโนริในเวลานั้น อีกทั้งเป็นคนสุดท้ายที่อยู่กับนายโยชิโนริในขณะนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงเชิญตัวไปให้ปากคำเพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐาน สอบสวนได้ความว่า ครั้งสุดท้ายที่พบนายโยชิโนริ นางพรชนกได้พาไปโรงพยาบาลบางนา 2 โดยไปส่งที่บางนาเพื่อขึ้นรถไฟฟ้าจากนั้นก็ไมเจอนายโยชิโนริอีกเลยทำให้ตำรวจพบพิรุณขณะเดียวกันนางพรชนกก็มีลักษณะปิดบังความจริงบางอย่างจึงมีลักษณะให้การไม่หมด อย่างไรก็ตาม เมื่อมีการตรวจพบว่ามีกรกดเงินจากบัตรเอทีเอ็มที่พบในขณะที่นายโยชิโนริหายตัวไป พนักงานสอบสวนจึงแจ้งข้อหานางพรชนกในข้อหาลักทรัพย์อิเล็กทรอนิกส์และใช้บัตรเครดิตอิเล็กทรอนิกส์ของผู้อื่นโดยมิชอบ แล้วจับกุมตัว ต่อมาก็ประกันตัวออกไป

เนื่องจากการหายตัวไปของชาวต่างชาติที่มาอาศัยอยู่ในประเทศไทยนานแล้ว ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจระดมสรรพกำลังในการค้นหาเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนและเพื่อให้คดีคลี่คลายโดยเร็ว รองผู้บังคับการตำรวจแห่งชาติกำชับชุดคดีคลี่คลายคดี โดยสั่งทำบันทึกถึงโรงพักและโรงพยาบาลทั่วประเทศหากพบศพชาวต่างชาติระหว่างวันที่ 21 กันยายน ถึงวันที่ 24 ตุลาคม ให้แจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าตรวจสอบทันที และยังได้ตั้งชุดสืบสวนเพิ่มเติมหลังพบความเชื่อมโยงสอดคล้องกับคดี

แม้นางพรชนกได้ประกันตัวออกไปแล้ว ชุดสืบสวนก็ยังคงติดตามอยู่ตลอดเวลาเนื่องจากยังมีพิรุณ และได้ประสานไปยัง สภ.บางเสาธง ซึ่งเป็นเขตบ้านพักของนางพรชนก ต่อมาเมื่อวันที่ 18 ตุลาคม พยานหลักฐานหลายอย่างก็ค่อยๆ เชื่อมโยงผู้ต้องสงสัยอีกรายเข้าสู่คดี นายสมชาย แก้วบาง ยางสามีของนางพรชนกจึงถูกควบคุมตัวมาค้นสอบที่เซฟเฮ้าส์แห่งหนึ่งหลังพบเบาะแสและพยานหลักฐาน เชื่อว่าทั้งสองคนน่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการหายตัวไปของนายโยชิโนริ เบื้องต้นทั้งคู่ให้การปฏิเสธไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง ตำรวจจึงเร่งหาพยานหลักฐานเพิ่มเติม เช่น ตรวจสอบกล้องวงจรปิดที่ทั้งคู่เดินทางไป ที่สำคัญต้องหาตัวนายโยชิโนริให้เจอไม่ว่าจะยังมีชีวิตหรือเสียชีวิตแล้ว ฯลฯ

จากการสอบถามพยาบาลที่โรงพยาบาลบางนา 2 และตรวจสอบกล้องวงจรปิดทราบว่าในวันเกิดเหตุนางพรชนก ไชยะปะได้พานายโยชิโนริไปรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลจริงและในวันนั้นก็นำตัวกลับไป ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจจึงต้องนำนางพรชนกมาซักถามว่าเมื่อพานายโยชิโนริออกจากโรงพยาบาลแล้วนำตัวไปไว้ที่ไหน ทำไมนายโยชิโนริจึงหายตัวไปซึ่งเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ตำรวจติดตามนางพรชนกตั้งแต่นั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ประสานไปยังหน่วยงานความมั่นคงซึ่งมีอำนาจและหน้าที่โดยตรงในเรื่องความมั่นคง เนื่องจากเป็นเรื่องคนต่างชาติหายตัวไปซึ่งเกี่ยวกับความมั่นคงระดับประเทศ โดยอาศัยอำนาจของทหารตามคำสั่ง คสช.ที่ 3/2557 เพื่อนำตัวมาซักถาม

เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2557 นายสมชายให้การว่าได้นำชิ้นส่วนศพบรรจุถุงมาทิ้งที่บริเวณสะพานข้ามคลองนางئين หมู่ 7 ตำบลบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงเร่งค้นหาชิ้นส่วนศพที่คาดว่าจะเป็ของนายโยชิโนริที่หายตัวไปอย่างลึกลับตั้งแต่วันที่ 21 กันยายนที่ผ่านมาจากบริเวณดังกล่าวตลอดทั้งวัน ซึ่งนักประดาน้ำได้งมกระสอบชิ้นส่วนศพได้ 2 กระสอบจาก 4 กระสอบตามคำให้การของนายสมชาย

ทั้งคู่ให้การรับสารภาพว่าหลังจากได้นำนายโยชิโนริออกจากโรงพยาบาลแล้วก็นำมาไว้ที่บ้านพักของตนย่านบางเสาธง โดยทำการฆ่าและหั่นศพไปทิ้งคลองแห่งหนึ่ง เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงเข้าค้นบ้านดังกล่าวพร้อมเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานและแพทย์นิติเวชเข้าตรวจสอบพบหลักฐาน คือ คราบเลือดและได้นำศพที่งมได้จากคลองมาตรวจพิสูจน์ดีเอ็นเอเทียบกับของบุตรชายนายโยชิโนริว่าตรงกันหรือไม่

ต่อมานางเค็โกะ มัตตา บุตรสาวของนายคาซึโตะชิ ทานากะทราบข่าวการตายของนายโยชิโนริ ครูสอนภาษาชาวญี่ปุ่น จึงสงสัยว่าบิดาของตนเองอาจจะถูกฆาตกรรมไม่ได้เสียชีวิตจากการเกิดอุบัติเหตุตกบันได จึงได้เดินทางเข้าพบพนักงานสอบสวน สภ.บางพลี โดยให้การว่าบิดาของตนมีนิสัยขี้มวด รมัถะวังทุเรื่อง ชอบเล่นกีฬาและดื่มสุราเป็นประจำ แต่ไม่เคยมีประวัติโรคหัวใจ ทำธุรกิจแกะสลักกระเจมีฐานะร่าวยแต่เมื่อจตุหะเป็ยนสมรสและใช้ชีวิตกับนางพรชนกกลับมีปัญหาเศรษฐกิจ ฐานะไม่ตีเหมือนเดิม แต่ยังคาใจและตั้งข้อสังเกตว่าก่อนพ่อเสียชีวิต 2 สัปดาห์มีการทำประกันชีวิตไว้ โดยมีนางพรชนกเป็นผู้รับประโยชน์และเหตุใดหลังเสียชีวิตนางพรชนกจึงรีบเผาศพพ่อและนำเอกสารประกันมาให้เซ็นต์เพื่อรับผลประโยชน์เพียงผู้เดียว ทำให้บุตรสาวของนายคาซึโตะชิไม่เชื่อว่าบิดาประสบอุบัติเหตุตกบันไดเสียชีวิต จึงขอให้เจ้าหน้าที่ตำรวจรื้อฟื้นคดี เจ้าหน้าที่ตำรวจ จึงนำเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานและแพทย์นิติเวชเข้าตรวจค้นอาคารพานิชย์ 4 ชั้น ย่านบางนา-ตราด กม. 18 ซึ่งเป็นสถานที่เกิดเหตุเมื่อ 11 ปีก่อน เพื่อกำหนดหาแรงกระทบและความเป็นไปได้ว่านายคาซึโตะชิเสียชีวิตจากการประสบอุบัติเหตุจริงหรือไม่

หลังจากที่ทำแผนประกอบคำรับสารภาพของนายสมชายและนางพรชนกก็ยืนยันได้ว่าทั้งคู่เป็นคนฆ่านายโยชิโนริ จึงนำมาขยายผลในคดีนายคาซึโตะชิ ทานากะซึ่งทั้งคู่ให้การรับสารภาพว่า

การที่นายคาสีโตซึกบันไดไม่ใช่อุบัติเหตุ แต่เพราะเกิดจากการที่เขาผลักกบันได โดยมีเหตุจูงใจที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินของนายคาสีโตซึก (ข่าวดังข้ามเวลา, 2017c)

สรุปคำพิพากษา

ในคดีนายโยชิโนริ ชิมาโตะ ศาลอาญารัชดาพิพากษาเมื่อวันที่ 14 มกราคม 2559 ให้ประหารชีวิตนายสมชาย แก้วบางยาง ข้อหาฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาและไตร่ตรองไว้ก่อน ส่วนนางพรชนกศาลให้จำคุก 48 ปี ข้อหาร่วมซ่อนเร้นศพ ส่วนคดีนายคาสีโตซึก ทานากะศาลพิเคราะห์แล้วเห็นว่านายสมชายรับสารภาพในชั้นสอบสวนว่าก่อเหตุฆ่านายทานากะ เนื่องจากเกิดความหึงหวง เพราะเคยมีความสัมพันธ์ฉันท์สามีภรรยาที่จำเลยที่ 2 มาก่อน ส่วนข้อต่อสู้ที่ระบุว่าถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจเกลี้ยกล่อมให้รับสารภาพนั้นตอนสอบสวนมีทนายนั่งฟังด้วยและไม่ปรากฏว่ามีการเกลี้ยกล่อมแต่อย่างใด

ส่วนเรื่องที่พยานทางฝั่งจำเลย ให้การในชั้นศาลว่า ในวันเกิดเหตุที่นายทานากะเสียชีวิตว่าจ้างให้นายสมชายขับแท็กซี่ไปส่งของที่ต่างจังหวัด เนื่องจากรถของตนเองประสบอุบัติเหตุ นั้น ก็ไม่มีหลักฐานยืนยันว่าในวันดังกล่าวมีเหตุจริง รวมถึงทำให้การดังกล่าวไม่มีในชั้นสอบสวน ทั้งนี้จึงพิเคราะห์ตามหลักฐานดังกล่าวมีความแน่นอนหน่วงคงเพียงพอที่จะเชื่อได้ว่านายสมชายฆ่านายคาสีโตซึก ทานากะจริง เพราะความหึงหวงประกอบกับโจทก์ไม่สามารถหาพยานหลักฐานให้เชื่อมโยงได้ว่านายสมชายวางแผนฆ่านายคาสีโตซึก ทานากะ เพื่อครอบครองธุรกิจและวางแผนเอาเงินประกัน จึงยกประโยชน์แห่งความสงสัย ศาลจึงพิพากษาคัดสินนายสมชาย ในข้อหาฆ่าผู้อื่นลงโทษจำคุกตลอดชีวิต แต่จำเลยให้การเป็นประโยชน์ต่อคดีลดลง 1 ใน 3 คงเหลือ จำคุก 33 ปี 4 เดือน โดยให้นับต่อจากคดีแดงเลขที่ 90/2559

ส่วนนางพรชนก จำเลยที่ 2 โจทก์ไม่สามารถหาพยานหลักฐานว่าจำเลยที่ 2 มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องและโจทก์ไม่มีหลักฐานว่าจำเลยที่ 2 รู้ว่านายคาสีโตซึก ทานากะ มีเงินประกันมาก่อน ถึงแม้จะมีข้อพิรุณเรื่องการสั่งไม่ให้คนอื่นบอกอานายสมชาย อยู่ในที่เกิดเหตุแต่จากการสืบพยานก็เป็นหลังจากนายคาสีโตซึก ทานากะ เสียชีวิตแล้ว จึงไม่มีข้อพิสูจน์ถึงแรงจูงใจในการฆ่าได้ ประกอบกับจำเลยที่ 2 ให้การปฏิเสธมาโดยตลอดจึงยกประโยชน์แห่งความสงสัย ศาลยกฟ้องนางพรชนกในคดีร่วมกันฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรอง (ข่าวดังข้ามเวลา, 2017c)

34. คดีฆาตกรรมนางสาวนันท์วรรณ วิชัยกุล และครอบครัวคู่แค้น

พฤติการณ์แห่งคดี

เมื่อค่ำวันที่ 8 ธันวาคม 2557 มีผู้พบร่างหญิงคนหนึ่งนอนหมดสติอยู่บนถนนดินลูกรัง ตามร่างกายไม่มีบาดแผลและไม่มีร่องรอยของการต่อสู้ ใกล้กันพบรถจักรยานยนต์ยี่ห้อฮอนด้า สีแดงทะเบียน 1 กก 2397 สุราษฎร์ธานี แต่ไม่พบกระเป๋าสตางค์ โทรศัพท์มือถือ และกุญแจรถจักรยานยนต์ ต่อมาทราบ

ชื่อนางสาวนันทวรรณ วิชัยกุล อายุ 18 ปี นักศึกษาชั้นปีที่ 3 เอกนานาชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี หลังจากหน่วยกู้ภัยจึงนำตัวส่งโรงพยาบาลสุราษฎร์ธานีเธอก็เสียชีวิตในเวลาต่อมา (ไขปมข่าว, 2015)

แนวทางการสืบสวนสอบสวน

แพทย์ผ่าชันสูตรระบุสาเหตุการเสียชีวิตว่าเกิดจาก “น้ำท่วมปอด” อาจเป็นไปได้ว่าผู้ตายจมน้ำเนื่องจากในปอดมีเชื้อโรคหลายจุดที่มาจากน้ำ พนักงานสอบสวน สภ.เมืองสุราษฎร์ธานีคิดว่าเกิดจากอุบัติเหตุจมน้ำตายหรือโรคประจำตัว ขณะที่สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ โรงพยาบาลตำรวจ กลุ่มงานพิษวิทยาตรวจไม่พบสารพิษในร่างกายแต่นางณัฐนรี วิชัยกุล พี่สาวผู้ตายไม่คิดเช่นนั้น เพราะในวันที่พบร่างของน้องสาวเสื้อผ้าไม่เปียกน้ำ จะมีรอยเปียกน้ำเฉพาะช่วงใบหน้า ศีรษะ และที่เสื้อบางจุด คาดว่าน่าจะถูกจับหัวกดลงในน้ำ โดยเชื่อว่าผู้กระทำความผิดอาจจะเกี่ยวข้องกับผู้มีอิทธิพล ซึ่งน้องสาวเคยเล่าว่ามีบุคคลที่อ้างเป็นตำรวจในท้องที่คอยช่วยเหลือปัญหาหลายอย่าง แต่ตนไม่เคยเห็นบุคคลดังกล่าวแต่อย่างใด นอกจากนี้ ทรัพย์สินมีค่า ทั้งกระเป๋าสตางค์ โทรศัพท์มือถือ และเงินจำนวน 30,000 บาท ที่น้องสาวได้นำติดตัวไปในวันที่หายตัวไป พี่สาวผู้ตายจึงมั่นใจว่าเป็นการฆาตกรรมและขอให้เจ้าหน้าที่ตำรวจช่วยสอบสวนหาสาเหตุการเสียชีวิตที่แท้จริง แต่คดีกลับไม่มีความคืบหน้าเนื่องจากตำรวจไม่ทำการตรวจสอบรอยนิ้วมือ หรือไม่หาหลักฐานจากกล้องวงจรปิด ฯลฯ

ต่อมานางณัฐนรีจึงเดินทางไปยื่นหนังสือขอความช่วยเหลือที่กองกำกับการปราบปรามภาค 8 และในที่สุดทีมสืบสวนก็สามารถจับกุมนางอัญชลี ระมัดจิตร หมอคูไปยิปซีได้ที่จังหวัดพิจิตร เบื้องต้นพนักงานสอบสวนตรวจสอบประวัติพบว่านางอัญชลีเป็นคนจังหวัดพิจิตร ไม่พบประวัติคดีอาญา เนื่องจากในวันเกิดเหตุพบว่าเงินสด กระเป๋าและกุญแจรถพร้อมด้วยโทรศัพท์มือถือของผู้ตายหายไป จนกระทั่งพนักงานสอบสวนได้ข้อมูลมาว่าโทรศัพท์มือถือของผู้ตายถูกนำไปใช้โดยเปิดเบอร์ให้ และใช้โทร.ไปเบอร์เดิมซ้ำๆ ซึ่งเป็นเบอร์เดียวกับที่นางอัญชลีเคยใช้ ตำรวจจึงอนุมัติหมายจับในข้อหาลักทรัพย์หรือลักของโจร ตอนแรกนางอัญชลีไม่รับว่าได้วางแผนฆ่าผู้ตาย แต่ต่อมาเมื่อตำรวจสอบสวนในรายละเอียดทำให้นางอัญชลีรับสารภาพว่า คู่ンเคยกับผู้ตายเนื่องจากผู้ตายมาตุวงด้วยหลายครั้ง ด้วยกลุ่มใจที่แฟนชาวต่างชาติจะกลับประเทศ ตนเห็นว่าผู้ตายมีปัญหาหนักเรื่องความรัก จึงฉวยโอกาสวางแผนฆ่าหวังชิงทรัพย์ โดยหลอกให้ทำพิธีสะเดาะเคราะห์แล้วแฟนหนุ่มจะไม่ไปไหน โดยใช้เงินค่าทำพิธีสองหมื่นบาท แต่จะคืนให้หลังเสร็จพิธี จำนวนที่ต้องจ่าย คือ ค่าบายศรีห้าพันบาท

ประมาณ 17.00 น. ของวันเกิดเหตุ นางอัญชลีนัดให้ผู้ตายมาเจอที่คลองฉลากใกล้กับสะพานศรีสุราษฎร์ซึ่งเปลี่ยวลับตาคน และก่อนทำพิธีได้หลอกให้ผู้ตายกินน้ำผสมยาเบื่อปลาหรือสารโซเดียมไซยาไนด์ อ้างเป็นน้ำมนต์เพื่อสาบานว่าจะไม่นำเรื่องนี้ไปบอกใครเพราะจะไม่เป็นตามที่อธิษฐาน จากนั้นนางอัญชลีจึงไปรออีกจุดหนึ่ง ซึ่งหากทุกอย่างเป็นไปตามแผนผู้ตายก็จะหมดสติและพลัดจมน้ำ แล้วเหตุการณ์นี้ก็จะกลายเป็นอุบัติเหตุคนจมน้ำตาย แผนกลับไม่เป็นไปตามที่คิดไว้

เพราะระหว่างทำพิธียาพิษออกฤทธิ์ช้าเกินไป ผู้ตายจึงยังมีสติ นางอัญชลีจึงลวงให้ผู้ตายขี่รถจักรยานยนต์กลับมาที่จุดนัดพบอีกแห่ง เมื่อมาถึงบริเวณดังกล่าวก็เป็นเวลาที่ยาพิษออกฤทธิ์พอดี เมื่อผู้ตายหมดสติ นางอัญชลีจึงขโมยทรัพย์สินมีค่าไป และโทรศัพท์มือถือของผู้ตายไปแล้วปล่อยให้ผู้ตายนอนหมดสติตรงที่เกิดเหตุ

ในวันที่ 8 กรกฎาคม 2558 นางอัญชลี ถูกต้องข้อหาฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาและไตร่ตรองไว้ก่อนซึ่งในวันทำแผนหมอดูไฟปิชิหรือนางอัญชลี ระมัดจิตร ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมตัวได้ถูกเผยแพร่ทางโทรทัศน์ ทำให้ความหวังที่มอดดับของครอบครัวคู่แค้นและ จังหวัดพิษณุโลกกลับมาอีกครั้ง ด้วยโฉมหน้าของผู้ร้ายซึ่งปรากฏในข่าววงยาฆาตกรรมนักศึกษาสาวที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นคนเดียวกับที่พวกนางสาวโชติรส คู่แค้นสงสัยว่าจะเป็นฆาตกรที่ลงมือฆ่านางแฉล้ม คู่แค้นผู้เป็นมารดาที่เสียชีวิตเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม ปี 2556 โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจสรุปว่า เป็นอุบัติเหตุจมน้ำตาย แต่ในวันพบศพนางแฉล้ม ครอบครัวคู่แค้นทราบว่าผู้ที่ชวนนางแฉล้มไปดูดวง คือ ยายเฒ่าผู้เป็นแม่ของนางอัญชลี ระมัดจิตรที่ได้หายตัวไปจากบ้านเกิดในวันที่พบศพนางแฉล้ม คำบอกเล่าของชาวบ้านทำให้ทราบว่าแม่ลูกคู่นี้ฐานะไม่ดี มีอาชีพหาปลาจากแหล่งน้ำธรรมชาติไปขาย และมีประเวณีมีเงินเพื่อนบ้านอยู่เสมอ ต่อมาเลิกรักกับสามี ต้องหาเลี้ยงลูกตามลำพังจึงค่อนข้างยากลำบาก แต่พอจะดูดวงเป็นจึงใช้เป็นช่องทางในทางหาเงิน ครอบครัวคู่แค้นมั่นใจมาโดยตลอดว่าเป็นการฆาตกรรม จึงเดินเรื่องขอความเป็นธรรมเรื่อยมา (ข่าวดังข้ามเวลา, 2018c)

สรุปการดำเนินคดี

ศาลจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีคำพิพากษาตัดสินให้นางอัญชลี ระมัดจิตร รับโทษจำคุกตลอดชีวิตฐานความผิดชิงทรัพย์จนเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายโดยใช้ยาพิษ แต่จำเลยรับสารภาพจึงลดโทษเหลือกึ่งหนึ่ง คงจำคุก 25 ปี และศาลให้คืนเงินจำนวน 28,000 บาท แก่ญาติผู้เสียชีวิต ปัจจุบัน (ปี พ.ศ. 2561) นางอัญชลี ระมัดจิตร ถูกจำคุกอยู่ที่เรือนจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี ส่วนคดีการเสียชีวิตของนางแฉล้ม คู่แค้น เหตุเกิดเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม ปี 2556 ที่จังหวัดพิจิตร ในชั้นสอบสวนนางอัญชลี ระมัดจิตร ถูกตั้งข้อหาชิงทรัพย์จนเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ปัจจุบัน (ปี พ.ศ. 2561) คดียังอยู่ในขั้นตอนระหว่างรอการสืบพยานในชั้นศาล (ข่าวดังข้ามเวลา, 2018c)

35. และ 36. นางสาวนันทิยา แสงอุไรและคดีฆาตกรรมนายเฮลียาฮู โคเฮน

พฤติการณ์แห่งคดี

เจ้าหน้าที่สถานทูตอิสราเอลเข้าแจ้งความตำรวจกองปราบปรามว่านายเฮลียาฮู โคเฮน (Mr.Eliyahu Cohen) หายไปจากโรงแรมที่พักย่านธนบุรี ตำรวจจึงได้ติดตามหา ต่อมาเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2559 ตำรวจจึงเข้าตรวจค้นบ้านเลขที่ 88/167 หมู่บ้านภัทรวรรณ ถนนเทศบาล 2 ตำบลละหาร อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี และพบศพนายเฮลียาฮู โคเฮน อายุ 63 ปี อดีต

ตำรวจอิสราเอลถูกฆ่าหั่นศพ โบกปูน โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมนายชิมอน บินตัน (Mr. Shimon Biton) อายุ 50 ปี อ้างเป็นอดีตตำรวจอิสราเอลผู้ก่อเหตุเอาไว้ได้โดยให้การว่าสาเหตุมาจากหึงหวง ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ตำรวจยังไม่ปักใจเชื่อว่านายชิมอนเป็นอดีตตำรวจอิสราเอล เนื่องจากตรวจสอบยังไม่พบข้อมูลดังกล่าว (TNNOnline, 2016)

แนวทางการสืบสวนสอบสวน

ตำรวจเข้าเก็บพยานหลักฐานในห้องพักและสอบถามไปยังเพื่อนๆ ของนายเฮลียาฮู โคเฮนเพื่อค้นหาสาเหตุและเบาะแสของการหายตัวไป เนื่องจากเพื่อนนำทราบถึงกิจวัตรประจำ นิสัยใจคอ หรือสถานที่ที่เพื่อนของเขาจะไป จากนั้น ตำรวจได้ตรวจสอบกล้องวงจรปิดหน้าที่พักทำให้ทราบว่านายเฮลียาฮูออกจากที่พักไปตั้งแต่วันที่ 9 พฤศจิกายน 2559 เวลาประมาณ 10 โมงเศษ ๆ โดยขับรถยนต์โตโยต้า ยาริส สีบรอนซ์ ซึ่งเป็นของเขาเองออกไปและไม่กลับเข้ามาที่พักอีกเลย

เมื่อเจ้าหน้าที่ตรวจสอบข้อมูลในเชิงลึกพบว่า บัญชีเงินฝากธนาคารของนายเฮลียาฮูมีความเคลื่อนไหว โดยมีผู้ต้องสงสัยนำไปกดเงินสดออกมาใช้ในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี จากนั้นฝ่ายสืบสวนจึงร่วมกันติดตามจนทราบว่า ผู้นำบัตรไปกดเงินนั้นเป็นผู้ต้องสงสัยชาวอิสราเอล จำนวน 2 ราย คือ นายชิมอน บินตัน อายุ 50 ปี และลูกชายอายุ 17 ปี ซึ่งมาเช่าบ้านหลังหนึ่งในหมู่บ้านภัทรารวรรณ ถนนเทศบาล 2 ตำบลละหาร อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรีได้หนึ่งปีเศษ ซึ่งผู้ต้องสงสัยเคยรู้จักกับนายเฮลียาฮู ในร้านอาหารย่านตรอกข้าวสารและมีประวัติเคยยืมเงินนายเฮลียาฮูมาก่อน น่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการหายตัวไปในครั้งนี้ ซึ่งพยานในหมู่บ้านดังกล่าวให้ข้อมูลกับตำรวจว่าเห็นนายเฮลียาฮูขับรถยนต์สีบรอนซ์เข้าไปที่บ้านพักของนายชิมอนเพียงลำพังแต่ไม่เห็นเดินทางกลับออกมา ตำรวจจึงนำทีมพิสูจน์หลักฐานเข้าร่วมตรวจสอบและเก็บพยานหลักฐานในบ้านพักดังกล่าว พบคราบเลือดในบ้านซึ่งชัดเจนว่าน่าจะมีการต่อสู้ ทำร้ายร่างกาย ห่างจากตัวบ้านประมาณ 10 กิโลเมตรพรถยนต์ของนายเฮลียาฮู ซึ่งนายชิมอนผู้พักอาศัยในบ้านหลังดังกล่าวให้การปฏิเสธว่าไม่รู้ไม่ทราบว่านายเฮลียาฮูไปไหนทำอะไร แต่รับว่านายเฮลียาฮูได้มาที่นี้จริงและกลับออกไปแล้ว

ขณะเข้าตรวจค้นภายในบ้านดังกล่าว ตำรวจพบแท่งปูนที่ก่อขึ้นมาเป็นทรงสี่เหลี่ยมในลักษณะไม่เรียบร้อย คือ ปูนที่ไม่ได้ฉาบให้เรียบเป็นแนวเดียวกันและมีลูกเหม็นจำนวนมากวางไว้บริเวณดังกล่าว คล้ายมีวัตถุประสงค์เพื่อดับกลิ่นบางอย่าง ตำรวจจึงตัดสินใจทุบแท่งปูนดังกล่าว พบกระเป๋าดินขนาดใหญ่โดยมีถุงดำห่อไว้ภายใน เมื่อแกะถุงดำออกพบก้อนที่ห่อถุงดำไว้อีก 2 ก้อน เมื่อตำรวจแกะดูพบชิ้นส่วนศพในกระเป๋าดินแต่ไม่มีศีรษะ ส่วนในถุงดำพบชิ้นส่วนศีรษะและขาซ้าย เมื่อนำชิ้นส่วนทั้งหมดที่พบมาต่อกันก็ครบสมบูรณ์เป็นศพของนายเฮลียาฮู ต่อมานายชิมอนรับสารภาพว่าฆ่านายเฮลียาฮูจริงและหั่นศพโบกปูนเพื่ออำพราง อ้างว่าโกรธเพราะโดนหยามศักดิ์ศรีเรื่องผู้หญิง

ส่วนลูกชายวัย 17 ปี ยอมรับรู้ว่าเห็นพ่อลงมือฆ่า นายเฮเลียสแต่ไม่กล้ามอง ตำรวจแจ้งข้อหาหนัก ร่วมกันฆ่าและปิดบังซ่อนเร้นศพพร้อมสอบสวนแล้ว 4 ปาก ไม่พบมีใครรู้เห็นเพิ่มเกี่ยวกับคดี

ต่อมา นายอนันต์ แสงอุไรบิดาของนางสาวนันทยา แสงอุไรซึ่งเป็นภรรยาเก่าของนายซีม่อน ทราบข่าวว่านายซีม่อนฆาตกรรมฆ่าหั่นศพโบกปูนอำพรางนายเฮเลียสจึงเข้าแจ้งความกับตำรวจ ว่าบุตรสาวของตนหายไปอย่างลึกลับติดต่อกันไม่ได้ตั้งแต่ปี 2558 เชื่อว่าลูกนายซีม่อนฆ่า แต่นายซีม่อน ปฏิเสธและให้การเพิ่มเติมว่าหลังเลิกรักกับนางสาวนันทยาแล้ว นางสาวนันทยา มีสามีใหม่ และถูกจับที่ประเทศลาวข้อหาฆ่าเสพติด จากนั้นตนก็ไม่ทราบข่าวอีกเลย เมื่อสอบถามไปยังนายเบน บุตรชายของนายซีม่อนและนางสาวนันทยา ซึ่งเป็นหลานแท้ๆ ของนายอนันต์ แจ้งกว่าก่อนแม่หายไปได้มีปากเสียงกับพ่ออย่างรุนแรง

เจ้าหน้าที่ตำรวจมีการวางจุดต้องสงสัยว่าจะมีการอำพรางศพไว้ 10 จุด โดยมีเจ้าหน้าที่ กู้ภัยและกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจ สภ.บางกรวย ร่วมตรวจสอบ สำหรับจุดที่เข้าค้นหาเป็นป่ารกเนื้อที่ ประมาณ 20 ไร่ ซึ่งเดิมมีสภาพเป็นร่องสวนและคันนา ปัจจุบันเป็นป่าละเมาะและป่ากอก อยู่บริเวณหลังบ้านเช่าของนายซีม่อนที่จังหวัดนนทบุรี โดยญาติพร้อมเจ้าหน้าที่และหน่วยกู้ภัยประมาณ 50 คน กระจายกำลังค้นหาซึ่งเจ้าหน้าที่ต้องใช้เครื่องตัดหญ้า เพื่อเปิดทางเพราะจุดที่ค้นหาเป็นป่ารก บริเวณนี้ยังเป็นจุดที่พ่อและแม่ของนางสาวนันทยาเคยมาซุกแล้วหลังจากที่นางสาวนันทยาขาดการติดต่อไป ประมาณ 2 ปี เนื่องจากครอบครัวเชื่อว่าศพของนางสาวนันทยาอาจถูกฝังอำพรางตามคำบอกเล่าของ ร่างทรงแต่ก็ไม่พบ ขณะเดียวกันญาติยังเชื่อว่าศพนางสาวนันทยาอาจจะถูกอำพรางอยู่ภายในบ้านเช่าที่ นายซีม่อนเคยอาศัยอยู่ ซึ่งก่อนหน้านี้เจ้าหน้าที่เคยเข้าไปตรวจสอบรอบบริเวณบ้านแล้ว เหลือแต่ ภายในบ้านที่หากนางสาวนันทยาถูกฆ่าก็อาจมีการหั่นศพโบกปูนฝังอำพรางได้ แต่ยังคงติดปัญหา กับเจ้าของบ้านเช่า เพราะหากมีการทุบบ้านก็ต้องเสียค่าใช้จ่าย นอกจากนี้ จุดที่ญาติต้องการให้เจ้าหน้าที่ ค้นหา ยังรวมถึงแหล่งน้ำหรือแม่น้ำในพื้นที่มีอีกประมาณ 9 จุด ในรัศมี 5 กิโลเมตรจากบ้านเช่า เพราะ นายซีม่อนเคยมีพฤติกรรมอำพรางศพในลักษณะนี้มาก่อน ซึ่งหลังลงพื้นที่ค้นหาก็กยังไม่พบร่องรอยศพ ของนางสาวนันทยาแต่อย่างใด ต่อมาเมื่อวันที่ 21 กันยายน 2560 เจ้าหน้าที่ตำรวจแจ้งความสืบหน้า คดีว่ามีพยานเห็นกล้องวงจรปิดที่นายซีม่อนบันทึกไว้ขณะที่นางสาวนันทยาหยิบเงินของนายซีม่อนไป กว่า 2 ล้านบาท ซึ่งอาจเป็นชนวนเหตุที่ทำให้นางสาวนันทยาหายตัวไปดังกล่าว (ทุบโตะข่าว, 2016)

สรุปการดำเนินคดี

ในส่วนของคดีฆ่าผู้อื่นและปิดบังซ่อนเร้นอำพรางศพของนายซีม่อนและนายเบน บุตรชาย พนักงานสอบสวนมีความเห็นสั่งฟ้องไปที่พนักงานอัยการ ซึ่งพนักงานอัยการมีความเห็นสั่งฟ้องเช่นเดียวกัน และส่งสำนวนให้ศาลจังหวัดนนทบุรีพิจารณาพิพากษาคดี ส่วนกรณีการสูญหายของนางสาวนันทยา เจ้าหน้าที่ตำรวจใช้เวลาเกือบ 2 อาทิตย์ เพื่อหาเบาะแสทั้งจุดดินข้างบ้าน ซุดบ่อเกรอะบริเวณบ้านพักของ

นายซีม่อนยานบางบัวทองเพื่อหาซากชิ้นส่วนของนางสาวนันทยาที่หายไป แต่ไม่พบหลักฐานใดๆ (เรื่องเล่า
 เข้านี้, 2016)

37. คดีฆาตกรรมนายจูเซปเป เดอ สเตฟาโน

พฤติการณ์แห่งคดี

เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2561 เวลา 10.00 น. สภ.บึงนาราง จังหวัดพิจิตร ได้รับแจ้งว่าพบ
 ศพถูกหั่นเป็น 2 ท่อน เฝ้านั่งยางเหลือแขนขาโดยนำศพใส่รถยนต์มาเฝ้านั่งยางทิ้ง เหตุเกิดบริเวณป่า
 ละเมาะข้างอ่างเก็บน้ำบ้านบึงทับจันทรงข้ามกับ อบต. แหลมรัง ตำรวจเร่งคลี่คลายคดีจนรู้ว่าผู้ตาย
 คือ นายจูเซปเป เดอ สเตฟาโน อายุ 61 ปี เป็นชาวอิตาลี ถูกนางรุจิรา เอี่ยมละม้าย ภรรยาผู้ตาย และ
 นายฮามัวร์ ริกัว ชาวฝรั่งเศส ร่วมกันฆ่า หลังจากก่อเหตุ นางรุจิราและนายฮามัวร์ หลบหนีไปหลบ
 ซ่อนตัวอยู่ในสวนลำไยของชาวบ้านข้างคลองเชียงทอง จังหวัดตาก ผังตรงข้ามเป็นบ้านชายน้ำ อำเภอ
 โกสัมพีนคร จังหวัดกำแพงเพชร พร้อมด้วยรถยนต์ ยี่ห้อโตโยต้า สีเทา ทะเบียน กค 1374
 สมุทรสงคราม พาหนะของคนร้ายที่ใช้หลบหนี ที่นำสีสเปรย์สีดำมาพ่นทับ จอดทิ้งอยู่กลางป่า เต็นท์
 พักแรม อุปกรณ์เครื่องสนาม เเสบียงอาหาร และสุนัขพันธุ์ไทยสีดำ 1 ตัว ตำรวจออกค้นหาปิดล้อม
 จนสามารถจับกุมตัวผู้ต้องหาได้ทั้งคู่ ทั้งสองให้การรับสารภาพ

แนวทางการสืบสวนสอบสวน

ตำรวจนำเจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐานตรวจที่เกิดเหตุพบศพเพศชายอายุ 20-30 ปี ร่างกาย
 สูงใหญ่ ถูกหั่นแยกเป็นสองส่วนก่อนนำมาเฝ้านั่งยาง ศพใหม่เกรียมทั้งร่างเหลือแขนและขาที่ยังมีรอยสัก
 ชิ้นส่วนขาที่อวัยวะที่ยังเฝ้าไม่หมดพบรอยสักลวดลายกราฟฟิก ในกองไฟพบเหรียญยูโรต่างประเทศหลาย
 เหรียญ โครกกระเป๋าดินทาง และร่องรอยการเผาอย่างลือรถ ห่างจากที่เกิดเหตุประมาณ 6 กิโลเมตร พบ
 กองเลือด เศษกะโหลกมนุษย์มีผมติดอยู่ และกันบูทหรี ซึ่งคาดว่าเป็นสถานที่ฆ่าผู้ตาย

เมื่อเกิดคดีฆาตกรรมอำพรางขึ้นที่อำเภอบึงนาราง โดยคนร้ายทำลายหลักฐานซึ่งเป็น
 ข้อมูลของผู้ตายด้วยการเผาอำพราง ตำรวจจึงเร่งหาคำตอบว่าศพผู้ตายคือใคร จากศพที่เฝ้าไม่หมด
 ทำให้ตำรวจทราบกับผู้ตายเป็นคนผิวขาว ปลายนิ้วเรียวกว่าชาวบ้านทั่วไป เล็บถูกตัดเรียบบร้อย จาก
 วัตถุพยานในที่เกิดเหตุ ตำรวจสันนิษฐานว่าไม่ใช่คนละแวกนี้ และไม่ใช่นักกีฬาอาชีพหรือนักกรีฑา
 นอกจากนี้ ตำรวจนำภาพรอยสักของผู้ตายไปให้ช่างสักภายในจังหวัดพิจิตรดู ทราบว่าช่างในจังหวัด
 ไม่นิยมสักลายสักลักษณะนี้ แต่น่าจะเป็นรอยสักจากร้านในกรุงเทพฯมากกว่า ตำรวจจึงสันนิษฐานว่า
 ผู้ตายน่าจะเป็นคนต่างชาติ ตำรวจจึงลงพื้นที่หาชายชาวต่างชาติที่พักอาศัยอยู่ใกล้ที่เกิดเหตุซึ่งใน
 หมู่บ้านมีลูกสาวหลายคนที่มีสามีเป็นชาวต่างชาติ

หน่วยงานใกล้เคียงต่างช่วยให้อุปกรณ์เกี่ยวกับการพักอาศัยของชาวต่างชาติในหมู่บ้าน
 ใกล้เคียง ซึ่งตำรวจได้กระจายกำลังเดินเท้าลงพื้นที่ติดตามตรวจสอบตระเวนหาตามที่พักอาศัยตาม

ข้อมูลที่ได้รับ จนได้เบาะแสว่ามีบ้านหลังหนึ่งที่มีชายชาวต่างชาติพักอาศัยจะล้างรถเข้าเย็นหลังวันเกิดเหตุซึ่งเป็นบ้านของนางรุจิรา อ่อนละม้าย ทั้งชาวบ้านยังเล่าอีกว่า บ้านหลังนี้ชอบทะเลาะกับสามีบ่อยๆ จนเอาผิดพินหน้ากัน เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงรุดเข้าตรวจสอบที่บ้านต้องสงสัย ถ่ายภาพบริเวณบ้านหลังดังกล่าว และทันทีที่ถามถึงสามีชาวต่างชาติ สามีฝรั่งของนางรุจิราก็เดินออกมาบนใบหน้ายังปรากฏรอยแผลเป็นคล้ายถูกมีดพินจนจมูกเสียหาย ทำให้ไม่สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้รับและคาดหวังไว้

อย่างไรก็ตาม จากภาพถ่ายบริเวณบ้านหลังดังกล่าว ตำรวจพบว่าในเวลาประมาณห้าทุ่มที่ลงพื้นที่ พื้นหน้าบ้านยังเปียกจากการล้างรถและกองถ่านที่พบบริเวณนั้นก็เป็ถ่านชนิดเดียวกับที่เผาศพในที่เกิดเหตุ ต่อมาตำรวจได้รับแจ้งข่าวจากชาวบ้านว่านางรุจิรามีสามีฝรั่งถึงสองคนต่างสัญชาติกัน ตำรวจจึงย้อนกลับไปที่บ้านของรุจิราอีกครั้งแต่ไม่พบเจ้าของบ้าน และได้ตรวจค้นพยานหลักฐานในบ้านดังกล่าว พบพาสปอร์ตและรองเท้าขนาดเดียวกับเท้าของผู้ตายและสำลีชุบเลือด ทำให้ตำรวจค่อนข้างมั่นใจว่ามาถูกทาง ข้อมูลจากพาสปอร์ตทำให้ทราบว่า เดอ สเตฟานี จูเซปเป้ เป็นชาวอิตาลี เป็นสามีคนแรกของนางรุจิราและไม่ใช่นคนที่แสดงตัวกับตำรวจคราวก่อน แต่การจะตรวจพิสูจน์ว่าผู้ตายกับเดอ สเตฟานี จูเซปเป้ เป็นคนเดียวกันหรือไม่นั้นต้องใช้เวลา แต่เมื่อข่าวการตายของชาวต่างชาติถูกแชร์ในสื่อสังคมออนไลน์จนถึงประเทศอิตาลีจึงทำให้ตำรวจทำงานง่ายขึ้น **เมื่อลูกสาวของเดอ สเตฟานี จูเซปเป้ ซึ่งอยู่ประเทศอิตาลีจำรอยสักของพ่อได้จึงแจ้งไปยังพี่ชายที่อยู่จังหวัดเชียงใหม่เพื่อมาแสดงตัวกับตำรวจและนำตัวไปตรวจดีเอ็นเอเปรียบเทียบกับศพผู้ตาย** ซึ่งปรากฏว่าตรงกันจึงยืนยันได้ว่าผู้ตาย คือ เดอ สเตฟานี จูเซปเป้ ตำรวจจึงขอศาลออกหมายจับนางรุจิราและนายริโก้สามีใหม่ ซึ่งทั้งคู่ได้หลบหนีไปไกลแล้ว

ตำรวจบูรพาออกตามหาทั้งคู่ โดยตำรวจเริ่มไล่จากกล้องวงจรปิดหาเส้นทางการหลบหนีจากเบาะแสที่ได้รับ คือ รถเก๋งสีดำที่นางรุจิราใช้หลบหนีกับสามีใหม่ จนทราบถึงเส้นทางการหลบหนีของทั้งคู่ ซึ่งก่อนหลบหนีพบว่านางรุจิราได้ออกไปกดเงินโดยใช้ผ้าปิดหน้าปิดตาด้วยบัตรเอทีเอ็มของเดอ สเตฟานี จูเซปเป้ที่ให้นางรุจิราไว้ใช้จ่าย จนกระทั่งทราบว่าทั้งคู่ได้หนีไปพักที่อำเภอคลองลาน ตำรวจใช้เวลาลงพื้นที่ติดตามหลายวันไม่พบเบาะแส แต่โชคดีที่เพจอินได้ลงข่าวการตายของเดอ สเตฟานี จูเซปเป้ ซึ่งลงภาพของนางรุจิรากับสามีใหม่คนร้ายที่กำลังหลบหนีและตำรวจติดตามค้นหาตัวอยู่ ทำให้พลเมืองดีจำได้และแจ้งเบาะแสให้ตำรวจทราบ เมื่อพบกว่าทั้งคู่ได้มาซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคเป็นเงินกว่าสองพันบาทที่ร้านและลักษณะรถที่ใช้หลบหนีที่พินสีดาจนผิดคดีคล้ายอำพรางบางอย่าง ตำรวจแกะรอยจากคำบอกเล่าของทั้งคู่ คือ คำว่า “สวนลำไย” ประกอบกับคำบอกเล่าของชาวบ้าน ทำให้ตำรวจสามารถติดตามเส้นทางการหลบหนีของทั้งคู่จนกระทั่งพบรถคันต้องสงสัยและที่พักของทั้งคู่ ตำรวจสอบถามจากผู้นำชุมชน และตำรวจชายแดนในพื้นที่ละแวกนั้น และตำรวจประสานขอความร่วมมือ สภ.โกสัมภินคร ให้ปิดล้อมพื้นที่และสกัดเส้นทางการหลบหนี ทำให้ตำรวจตามจับตัวทั้งคู่มาดำเนินคดีได้ในที่สุด และนางรุจิรากับริโก้ได้รับสารภาพว่าได้ฆ่า เดอ สเตฟานี จูเซป

เป้ จริง โดยมีปมฆ่าเกี่ยวกับรักสามเส้า ซึ่งนางรุจิรายังยืนยันว่าตนไม่ได้วางแผนฆ่าแต่เกิดจากการที่ ริโก้กับเดอ สเตฟานี จูเซปเป้ ตกลงกันไม่ได้ ริโก้จึงเกิดบันดาลโทสะใช้มีดฟันนายเดอ สเตฟานี จูเซปเป้ จนล้มลง และเผาห้องเพื่ออำพรางคดี

สรุปการดำเนินคดี

ศาลจังหวัดพิจิตรได้มีคำพิพากษาคัดสินคดีนี้ โดยสั่งจำคุกนางรุจิราและนายฮามัวร์ ริกัว โดยตัดสินจำคุก คนละ 20 ปี เนื่องจากผู้ต้องหาไร้สารภาพ ศาลลดโทษให้หนึ่งในสามเหลือ จำคุก 14 ปี 8 เดือน ขณะนี้จำคุกอยู่ที่เรือนจำจังหวัดพิจิตร (แฟ้มสืบสวน, 2018b)

38. คดีฆาตกรรมนางสายันต์ จันทราและสามี

พฤติการณ์แห่งคดี

เข้ามิตวันที่ 30 มกราคม 2561 สองสามีภรรยาเศรษฐีชื่อดังในตลาดโรงเกลือ อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ถูกฆ่าตายอย่างโหดเหี้ยมในบ้านหลังใหญ่ คือ นางสายันต์ จันทรา อายุ 64 ปี (เจ้สายันต์) สภาพศพนอนหงาย ที่หน้าอกถูกแทงด้วยของมีคม 3 แผล บริเวณลำคอถูกปาดและ นายพิพัฒน์ ตั้งพงษ์ทอง อายุ 71 ปี (เฮียกวง) สภาพศพนอนคว่ำหน้า บริเวณหน้าอกถูกแทงด้วยของมีคม 2 แผล ไล่ทะลัก ที่หลังถูกแทง 3 แผล ที่ลำคอถูกปาดลำคออีกด้วย โดยรอยคราบเลือดเป็นทาง จากด้านในมาที่ประตูด้านหลังบ้าน ไม่พบร่องรอยการต่อสู้ที่ชัดเจน แต่มีรอยจัดบริเวณประตูบานมุ้ง ลวดพบร่องรอยการรื้อค้นหาเอกสารบางอย่าง โทรศัพท์ของผู้ตายหายไป และพบขวดสุราต่างประเทศหนึ่งขวดวางอยู่ริมรั้ว คนร้ายปีนออกด้านหลัง มีรอยเท้าชัดเจนและมีกุญแจหล่น 3 พวง (เรื่องเล่าเช้านี้, 2018)

แนวทางการสืบสวนสอบสวน

จากสภาพที่เกิดเหตุ ตำรวจคาดว่าคนร้ายเข้ามาซ่อนอยู่ในบ้านแล้วใช้มีดกระหน่ำ ซุด สืบสวนตั้งเหตุจูงใจในการฆ่าไว้ 5 ประเด็น คือ ประเด็นการเมืองท้องถิ่น ปลอ่ยเงินกู้ที่เกี่ยวข้องกับ นักการเมืองท้องถิ่น พิพาทฟ้องร้องคดีกับคนในเครื่องแบบ ธุรกิจกับคนในตลาด และประเด็นชิงทรัพย์

พยานปากสำคัญ แจ้งว่าก่อนเสียชีวิต 7 วัน เจ้สายันต์เรียกประชุมกับคนบางกลุ่ม ในขณะที่ประชุมมีบางคนแอบนำเครื่องดักฟังมาติดไว้ในโต๊ะ ทำให้เจ้สายันต์กล่าวถึงบุคคลหนึ่งด้วย ถ้อยคำรุนแรงพาดพิงถึงกรณีกู้เงินเกือบ 10 ล้านบาท เมื่อมูลเหตุการฆาตกรรมยังไม่ชัดเจน ตำรวจจึงหา พยานหลักฐานจากกล้องวงจรปิดเห็นเฮียกวงยืนอยู่หน้าบ้านก่อนไปไขกุญแจประตูเข้าบ้าน ต่อมาเห็น รถยนต์ของเจ้สายันต์เปิดไฟสูงขับมาด้วยความเร็ว ล้อคประตูรถก่อนจะเดินตามมาทางฝั่งห้องเก็บของ ซึ่งกล้องไปไม่ถึง มีสุนัข 1 ตัว วิ่งตาม จากนั้นไม่ถึง 1 นาที มีคนวิ่งสวนตรงไปที่รถ และมีอีก 2 คน วิ่ง

ตามไป ทั้ง 3 คนสวมเสื้อชุดคล้ายกัน จากนั้นก็มีอีกคนใส่กางเกงขาสั้นวิ่งเข้ามาในล้องก่อนจะไปยืนหลบในมุมมืด ภาพในล้องเห็นชัดว่ามี 2 คนพยายามจะเปิดรถ โดยทั้งทุบและส่องดูภายในรถ

ตำรวจพยายามสืบหาปมการฆ่า เนื่องจากที่ผ่านมาเจ้สายันต์เคยสนับสนุนนักการเมืองท้องถิ่นกลุ่มหนึ่ง แต่ภายหลังเกิดความขัดแย้งบางอย่างจึงเปลี่ยนไปสนับสนุนอีกกลุ่มหนึ่ง และเคยประกาศจะลงสมัครรับเลือกตั้งการเมืองท้องถิ่นระดับจังหวัดด้วย แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดมองว่าไม่น่าใช่ปมเหตุการณ์ฆาตกรรม เนื่องจากเจ้สายันต์ถอนตัวเกี่ยวกับการลงสมัครเลือกตั้งซัฟฟักแล้ว ขณะที่น้องสาวของเจ้สายันต์กลับคิดว่าน่าจะเกี่ยวข้อง

ตำรวจยังคงติดตามหาตัวร้ายจากภาพคนร้ายทั้ง 4 คน ในล้องวงจรปิดวันเกิดเหตุ ตำรวจติดตามเส้นทางการหลบหนีโดยตรวจสอบจากกล้องวงจรปิด ขณะเดียวกันก็สอบปากคำพยานทั้งประเด็นการเมืองท้องถิ่น โดยเฉพาะเรื่องการลาออกของเจ้สายันต์ว่ามีความขัดแย้งมากน้อยเพียงใดรวมถึงปมหนี้ 10 ล้านบาท ว่าเกี่ยวข้องกับใครบ้าง ระหว่างนั้นมีพยานสำคัญที่เห็นภาพคนร้ายในล้องวงจรปิดแล้วจำได้ว่า คือ นายวิชัย พุ่มเรือง (ต่อ) คนสนิทของนายกเล็ก อายุ 45 ปี ทำงานเทศบาลตำบลคลองหาดและขับรถให้นายกเล็ก ตำรวจจึงออกหมายจับนายวิชัยในข้อหา ร่วมกันฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อน จากนั้นตำรวจก็ไล่ล่าหานายวิชัยพบที่จุดตรวจบ้านน้ำซับ อำเภอมือง จังหวัดสระแก้วขณะกำลังหลบหนี แต่ปฏิเสธไม่ยอมรับว่าฆ่าเจ้สายันต์และเฮียกวาง รวมทั้งปิดปากสนิทไม่บอกวัตถุประสงค์หรือสาเหตุที่ก่อเหตุ

ตำรวจเข้าปิดล้อมพื้นที่เป้าหมายถึง 6 แห่ง คือ สำนักงานเทศบาลตำบลคลองหาดที่ทำงานของ ร.อ.สุเทพ มากสาคร นายกเทศมนตรีตำบลคลองหาด บ้านพัก บ้านภรรยา บ้านพี่ชาย บ้านนายวิชัยผู้ต้องหาบารุณปิ่น และอื่นๆ ไปตรวจสอบ และบ้านพักของนางอารีรัตน์ หลังการค้นก็ยังไม่พบเบาะแสเพิ่มเติม ตำรวจยังตอบถึงมูลเหตุการฆาตกรรมไม่ได้ แต่มุ่งเป้าไปที่ 3 ประเด็น คือ ขัดแย้งการเมืองท้องถิ่น ผลประโยชน์ในตลาด และการกั๊กยืมหนี้สิน

แม้คดียังไม่คืบหน้า แต่การได้สอบสวนนายวิชัยก็ทำให้ทราบรายละเอียดในวันเกิดเหตุมากขึ้น คือ ในวันนั้นคนร้ายเข้ามาลักลอบรอเหยื่อในบ้าน หยิบสุราต่างประเทศของผู้ตายมาดื่มกินเกือบหมดขวด รอจนเฮียกวางมาถึงบ้านจึงลือคอตัวและชูบังคัปกให้โทรศัพท์ถึงเจ้สายันต์ให้รีบเข้ามาหาที่บ้านก่อนลงมือปาดคอทั้งคู่ จากนั้นลงมือคั่นเอกสารทั้งภายในบ้านและรถยนต์โดยไม่แตะต้องทรัพย์สินในตัวผู้ตายทั้งคู่ ทั้ง ๆ ที่มีทั้งสร้อยข้อมือและสร้อยคอทองคำ ก่อนจะปืนรั้วหนี และทำสิ่งของบางอย่างตกหล่นไว้ ตำรวจจึงใช้สุนัขดมกลิ่นไล่จากคฤหาสน์ของผู้ตายไปยังบ้านนายวิชัยซึ่งอยู่ห่างออกไปเพียง 2 กิโลเมตร

คดีดำเนินไปอย่างเงียบ ๆ จนกระทั่งมีข่าวว่าตำรวจจับคนร้ายได้อีก 3 คนในวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2561 ซึ่งมีทั้งคนไทยและคนเขมร ต่อมาวันที่ 20 มีนาคม 2561 ตำรวจก็จับคนร้ายได้อีก 1 คน คือ นายวิจิต อินแก้ว (นายโละ) ซึ่งหนีไปกบดานที่ประเทศกัมพูชา เคยมีประวัติคดียาเสพติด เป็น

คนจัดหาคนงาน รับลูกน้องคนสนิท และจัดหาชุดฆ่าซึ่งเป็นชาวเขมร 3 คน ซึ่งการสอบสวนนายโละ๊ะจึงทำให้คดีคืบหน้า แม้คนร้ายปิดหน้าอย่างมิดชิดแต่ตำรวจสามารถจับคนร้ายได้โดยใช้ข้อมูลในที่เกิดเหตุ พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ และพยานแวดล้อมต่างๆ ในการขออนุมัติศาลออกหมายจับ

คำสารภาพของนายโละ๊ะทำให้ตำรวจทราบถึงปมการฆ่าว่าไม่ใช่ฆ่าเพราะล้างหนี้ หรือ ใบสั่งทางการเมือง แต่เป็นเพราะต้องการฆ่าชิงทรัพย์ อย่างไรก็ตามตำรวจไม่ปักใจเชื่อ ทีมฆ่าชุดนี้ปิดปากไม่ให้การชัดทอดไปยังผู้บงการ แต่เนื่องจากตำรวจได้หลักฐาน คือ รถมอเตอร์ไซด์พร้อมเล่มทะเบียนที่คนร้ายในหลบหนีในวันก่อเหตุจากนางมณีนรัตน์ โกทนต์ หรือเจ็ยเวว่ ตลอดจนข้อความทางโทรศัพท์ และการพูดคุยผ่านแอปพลิเคชันไลน์ของเจ็ยเวว่กับผู้บงการ ทำให้ตำรวจทราบตัวผู้บงการ ซึ่งเป็นนักการเมืองท้องถิ่น 2 ราย ต่อมาในวันที่ 10 เมษายน 2561 ตำรวจได้เข้าจับตัว ร.อ.สุเทพ มากสาคร นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลคลองหาด และ ร.อ.ทองวราห์ มากสาคร สจ.คลองหาด ในข้อหาร่วมกันฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อนและหลังจับกุมได้แล้ว ทหารและตำรวจก็ได้นำตัวทั้ง 2 คน ไปสอบสวนเพิ่มเติมที่กองกำลังบูรพา อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้วทันที โดยตำรวจระบุว่าปมสังหารมาจากเรื่องการเมืองท้องถิ่น และฆ่าล้างหนี้สินนับสิบล้านบาทที่เจ็ยเวว่ให้กลุ่มผู้ก่อเหตุืมไป แต่ภายหลังเกิดปมขัดแย้งกันเจ็ยเวว่จึงไม่ให้การสนับสนุน (แฟ้มสืบสวน, 2018a)

สรุปการดำเนินคดี

ศาลจังหวัดสระแก้วได้มีคำพิพากษาวันที่ 28 มีนาคม 2562 ในคดีที่พนักงานอัยการจังหวัดสระแก้วเป็นโจทก์ยื่นฟ้อง ผู้ต้องหา นายวิชัย พุ่มเรือง นายนพรุจ รูประมาณ นายวิจิต อินทร์แก้ว ร.อ.สุเทพ มากสาคร นายกเทศมนตรีคลองหาด อ.คลองหาด จังหวัดสระแก้ว ร.อ.ทองวราห์ มากสาคร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว และนางมณีนรัตน์ โกทนต์ หรือเจ็ยเวว่ เป็นจำเลยที่ 1-6 ในความผิดฐานร่วมกันจ้างวานฆ่า และฆ่าผู้อื่นตายโดยเจตนาและไตร่ตรองไว้ก่อน และ พ.ร.บ.อาวุธปืน แต่ถึงเวลาศาลอ่านคำพิพากษาศาลจังหวัดสระแก้ว ได้ตัดสินให้ยกฟ้องจำเลยที่ 1, 2, 4 และ 5 เนื่องจากพยานหลักฐานไม่เพียงพอจะเอาผิดได้ ส่วนจำเลยที่ 3 กระทำผิดตามฟ้องจริงพิพากษาประหารชีวิต แต่คำให้การเป็นประโยชน์ลดโทษเหลือจำคุกตลอดชีวิต พร้อมให้ชำระค่าเสียหาย จำนวน 2.05 ล้านบาท ขณะที่จำเลยที่ 6 ให้ลงโทษจำคุก 6 เดือนข้อหาพกพาอาวุธปืนโดยไม่ได้รับอนุญาต และศาลได้ลดโทษเหลือ 4 เดือน พร้อมให้ยื่นประกันตัวเพื่ออุทธรณ์คดีต่อไปนั้น

ต่อมาวันที่ 14 กรกฎาคม 2562 ศาลจังหวัดสระแก้วได้นัดอ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ภาค 2 โดยมีคำพิพากษาให้ประหารชีวิตจำเลยที่ 1 นายวิชัย พุ่มเรือง จำเลยที่ 4 ร.อ.สุเทพ มากสาคร และจำเลยที่ 5 ร.อ.ทองวราห์ มากสาคร ส่วนจำเลยที่ 6 นางมณีนรัตน์ โกทนต์ จำคุกตลอดชีวิต จำเลยที่ 2 นายนพรุจ รูประมาณ ศาลยกฟ้องและให้จำเลยทั้งหมดชดใช้เงินจำนวนกว่า 2 ล้านบาท ทั้งนี้ ญาติ

ผู้เสียชีวิตต่างยอมรับคำตัดสินของศาลและเดินทางกลับบ้านในทันที ขณะที่จำเลยทั้งหมดทนายได้ให้ทำเรื่องขอประกันตัวผู้คดี แต่เบื้องต้นคาดว่าอาจไม่ได้รับการประกันตัว (Matichononline, 2020)

39. คดีฆาตกรรมนางสาวนริگانต์ ยาวีราช

พฤติการณ์แห่งคดี

เมื่อกลางดึกวันที่ 19 กรกฎาคม 2561 มีเหตุการณ์ที่ทำให้นางสาวนริگانต์ ยาวีราช (น้องหญิง) อายุ 19 ปี เสียชีวิตอย่างเป็นปริศนา หลังกลับจากเที่ยวสถานบันเทิงแห่งหนึ่งในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีเพื่อนชื่อเล่นแปดและแพนหนุ่มชื่อเล่นท้อปและน้องชายชื่อเล่นนายอ้อหรือนายสุรพล ดาราคำ มารับน้องหญิง มีผู้ชายอีก 3 คน มานั่งร่วมโต๊ะ ต่อมาเวลาประมาณ 04.00 น. แปดบอกให้น้องหญิงกลับบ้านไปกับนายอ้อปแต่น้องหญิงไม่กล้ากลับด้วย เนื่องจากขณะที่นั่งอยู่ในสถานบันเทิงถูกนายอ้อฟลุบที่บริเวณขา

น้องหญิงจึงโทรศัพท์ไปหาเพื่อนรุ่นพี่ ชื่อพี่รุ่ง โดยเปิดรับปากว่าจะให้น้องหญิงนั่งแท็กซี่กลับ แต่เมื่อนั่งรถกระบะมาถึงปั้มน้ำมัน แปดกลับบอกให้น้องหญิงกลับไปกับนายอ้อป โดยอ้างว่าแพนหนุ่มต้องไปทำงานต่อและทางที่ไปเป็นคนละทาง นายสุรพล ดาราคำ หรือนายอ้อฟจึงเป็นผู้ขับรถแท็กซี่พาน้องหญิงไปส่งบ้าน จากนั้นในช่วงเวลาประมาณ 05.00-06.00 น. ขณะที่น้องหญิงนั่งอยู่บนรถแท็กซี่ที่ขับมาโดยนายอ้อฟ น้องหญิงได้โทรศัพท์พี่รุ่งและร้องไห้บอกว่ากลัวจากนั้นไม่นานนายอ้อฟ โทรศัพท์หาพี่รุ่งโดยใช้โทรศัพท์มาแจ้งว่าน้องหญิงกระโดดลงจากรถได้รับบาดเจ็บ และนำตัวไปส่ง โรงพยาบาลแล้ว แต่ต่อมาน้องหญิงเสียชีวิต เนื่องจากมีเลือดออกปาก ออกจมูก น้ำตาไหลตลอด มีอาการช็อกก่อนถูกส่งตัวไปอีกโรงพยาบาลซึ่งผลเอกซเรย์ปรากฏว่าฐานกะโหลกแตก กระดูกหน้า สมองบวม แพทย์ต้องใส่เครื่องช่วยหายใจ โดยนายอ้อฟอ้างว่าน้องหญิงกระโดดลงจากรถเอง บริเวณนิคมไฮเทค บางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

นายสุบิน ยาวีราช บิดาของน้องหญิงได้เข้าแจ้งความที่ สภ.พระนครศรีอยุธยา ตำรวจเรียกตัวนายอ้อฟมาสอบสวนก่อนจะปล่อยตัวไปแต่ไม่เก็บหลักฐานเพิ่มเติม โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักฐานที่พบในโทรศัพท์มือถือ เช่น คลิปเสียง การสนทนาผ่านไลน์ เป็นต้น ขณะที่ผลชันสูตรเบื้องต้นจากโรงพยาบาลธรรมศาสตร์พบว่า น้องหญิงถูกของแข็งไม่มีคมทุบตีที่ท้ายทอยและจากคำให้การของพยาบาลบอกว่าสภาพร่างกายของน้องหญิงเมื่อมาถึงโรงพยาบาล เนื้อตัวสะอาด ไม่มีฝุ่น ไม่มีเศษหินเลย มีแผลลอกที่มือ ข้อศอก ด้านข้าง สะโพกเพียงเล็กน้อยเท่านั้น นายสุบินจึงไม่เชื่อว่าเป็นอุบัติเหตุโดยน้องหญิงกระโดดลงมาเอง แต่สงสัยเป็นการฆาตกรรม จึงแจ้งความที่ สภ.บางปะอิน แต่ไม่ได้มีการรับเรื่องหรือตรวจสอบคดีมีเพียงแค่บันทึกประจำวันไว้เป็นหลักฐานในคดีอุบัติเหตุ ทำให้น้องหญิงเดินทางมาพบกับนายอัจฉริยะ เรื่องรัตนพงศ์ ประธานชมรมช่วยเหลือเหยื่ออาชญากรรม

เพื่อขอความช่วยเหลือทางคดี และเข้าร้องเรียนขอความเป็นธรรมที่กองบังคับการกองปราบปราม ถนนพหลโยธิน

แนวทางการสืบสวนสอบสวน

พล.ต.เอก ศรีวิวัฒน์ รังสิพราหมณกุล รองผู้บังคับการตำรวจแห่งชาติ ลงพื้นที่ติดตามคดี นื่องหญิงด้วยตนเองที่ สภ.บางปะอิน โดยส่งย้ายเจ้าหน้าที่ตำรวจกว่า 20 ราย และตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงว่ามีข้อบกพร่องหรือปล่อยปละละเลยในการปฏิบัติหน้าที่จริงหรือไม่ ขณะเดียวกันก็ทำการสอบสวนคดีใหม่ ขณะที่ พล.ต.โท ฐิติราช หนองหารพิทักษ์ ผู้บัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง ร่วมประชุมชุดสืบสวนเพื่อคลี่คลายคดีการเสียชีวิตของนื่องหญิงและส่งไปชั้นสูตรพลิกศพที่สถาบันนิติเวชโรงพยาบาลตำรวจเพื่อหาสาเหตุการตายอย่างละเอียดอีกครั้ง

ชุดสืบสวนลงพื้นที่บริเวณจุดเกิดเหตุเพื่อหาพยานหลักฐานเพิ่มเติม นอกจากนี้ ยังได้ประสานกับกรมทางหลวงและภาคเอกชนเพื่อนำกล้องวงจรปิดมาตรวจสอบด้วย ภายหลังจากการชันสูตรพลิกศพของแพทย์จากสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม ยืนยันว่านื่องหญิงถูกตบด้วยของแข็งไม่มีคมถึง 2 ครั้งก่อนเสียชีวิต ต่อมาตำรวจรวบรวมพยานหลักฐานแจ้งข้อกล่าวหานายสุรพล ในข้อหาหน่วงเหนี่ยวกักขังผู้อื่นหรือกระทำการด้วยประการใดให้ผู้อื่นปราศจากเสรีภาพในร่างกาย และเป็นเหตุให้ผู้ถูกหน่วงเหนี่ยวหรือกักขังถึงแก่ความตาย และทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ผู้นั้นถึงแก่ความตายและฆ่าผู้อื่น ส่วนเบ็ดเพื่อนสนิทนื่องหญิง ถูกแจ้งข้อกล่าวหาให้การสนับสนุนหน่วงเหนี่ยวกักขังผู้อื่นหรือกระทำการด้วยประการใดให้ผู้อื่นปราศจากเสรีภาพในร่างกาย และเป็นเหตุให้ผู้ถูกหน่วงเหนี่ยวหรือกักขังถึงแก่ความตาย

เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2562 ที่ศาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ศาลนัดฟังคำพิพากษาคดีที่พนักงานอัยการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นโจทก์ยื่นฟ้องนายสุรพล หรืออ็อฟ ดาราคำ และ น.ส. สิรินาถหรือเป็ด ครอบรัมย์ เป็นจำเลยที่ 1 - 2 ในคดีหมายเลขดำที่ อ3523/2561 ในความผิดต่อชีวิตและความผิดต่อเสรีภาพ ศาลพิจารณายานหลักฐานแล้วมีความเห็นโดยสรุปว่า โจทก์ไม่มีประจักษ์พยานเห็นการกระทำความผิดของจำเลยที่ 1 โดยศาลพิจารณาบาดแผลที่ศีรษะและตามร่างกายของผู้ตายตามความเห็นของพยานผู้เชี่ยวชาญและแพทย์ อาทิจ ผลพุกข้าที่หนังศีรษะ รอยแตกที่กะโหลกศีรษะเป็นลักษณะคล้ายใยแมงมุมและอาการเลือดออกใต้เยื่อหุ้มสมอง ทางนิติเวชสันนิษฐานว่าอาจเกิดจากศีรษะตกกระทบกับของแข็ง ไม่ใช่บาดแผลจากการถูกกระแทกด้วยวัตถุทรงกลม เช่น ค้อน ผู้ตายอาจตรึงแขนซ้ายกระแทกบันไดรถด้านซ้าย ร่างมนุษย์ศีรษะด้านขวากระแทกพื้นถนนก็ได้ พยานโจทก์มีข้อสงสัย

สำหรับความผิดฐานหน่วงเหนี่ยวกักขังผู้อื่น และความผิดฐานสนับสนุนให้หน่วงเหนี่ยวกักขังผู้อื่น จำเลยที่ 1 ขับรถบรรทุก 18 ล้อ จากลานจอดไปปั้มน้ำมัน มีผู้ตายไปด้วยกันเพียง 2 คน

จำเลยที่ 1 ลงจากรถปล่อยให้ผู้ตายนั่งรอ ผู้ตายยอมลงจากรถได้ หรือขอความช่วยเหลือจากพนักงานปั๊ม แต่ผู้ตายไม่ลงจากรถหรือขอความช่วยเหลือ เชื่อว่าผู้ตายยินยอมขึ้นรถไปกับจำเลยที่ 1 นอกจากนี้ระหว่างทางผู้ตายสามารถใช้โทรศัพท์ติดต่อเพื่อนได้ พยานหลักฐานโจทก์ไม่มีน้ำหนักให้รับฟังว่าจำเลยที่ 1 กระทำผิดฐาน หน่วงเหนี่ยวกักขัง หรือกระทำด้วยประการใดให้ผู้ตายปราศจากเสรีภาพ จึงไม่อาจมีผู้สนับสนุนได้ ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษายกฟ้อง แต่ให้ขังจำเลยที่ 1 ไว้ระหว่างอุทธรณ์

ต่อมาเมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2563 ศาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา อ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 1 คดีดำที่ อ 3523/61 คดีแดงที่ อ 643/62 ระหว่างพนักงานอัยการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โจทก์ นายสุรพล ดาราคำ หรือออฟ ที่ 1 นางสาวสิรินาถหรือเป็ด รอบรัมย์ ที่ 2 เป็นจำเลย ในความผิดฐานหน่วงเหนี่ยวกักขัง หรือกระทำการด้วยประการใดให้ผู้อื่น ปราศจากเสรีภาพในร่างกาย และเป็นเหตุให้ผู้ถูกหน่วงเหนี่ยวหรือกักขังถึงแก่ความตาย และทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ผู้นั้นถึงแก่ความตายและฆ่าผู้อื่น ศาลอุทธรณ์ภาค 1 เห็นว่าพยานหลักฐานของโจทก์รับฟังได้ว่าจำเลยที่ 1 ใจของแข็งไม่ทราบชนิดและขนาด ตีศีรษะของผู้ตายอันเป็นอวัยวะสำคัญ เป็นเหตุให้กะโหลกศีรษะแตกสมองข้าเลือดบวมย่อมถึงเห็นผลได้ว่าการกระทำดังกล่าวทำให้ผู้ตายถึงแก่ความตายได้ ข้อต่อสู้นำสืบคดีของจำเลยที่ 1 มีข้อพิรุธสงสัยไม่น่าเชื่อถือ และไม่สามารถรับฟังเพื่อหักล้างพยานหลักฐานของโจทก์ได้ การกระทำของจำเลยที่ 1 จึงมีความผิดฐานฆ่าผู้อื่น แต่พยานหลักฐานโจทก์ไม่อาจรับฟังได้ว่าจำเลยที่ 1 กระทำการหน่วงเหนี่ยวกักขังผู้ตายให้ปราศจากเสรีภาพในร่างกายจึงไม่อาจลงโทษจำเลยที่ 2 ฐานเป็นผู้สนับสนุนได้ศาลอุทธรณ์ภาค 1 จึงมีคำพิพากษาว่าจำเลยที่ 1 มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 288 ให้ลงโทษจำคุกตลอดชีวิต นอกจากนี้แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลชั้นต้น (ข่าวดังข้ามเวลา, 2018a)

40. คดีฆาตกรรมนายจิตรพัฒน์ สัตยาพันธ์

พฤติการณ์แห่งคดี

เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2561 ตำรวจ สภ.คลองกิว อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ได้รับแจ้งจากชาวบ้านว่าพบศพชายคนหนึ่งสภาพนอนคว่ำไม่สวมเสื้อผ้า ทั้งร่างมีเพียงกางเกงในชิ้นเดียว มีอวัยวะเพศชำรุดด้วยเข็มขัดของปืน ปากถูกมัดด้วยผ้าลายพรางทหาร ขณะที่เท้าถูกมัดเช่นกัน ศพถูกทิ้งอยู่ริมถนนใกล้โรงงานวัฒนไพศาล อินเอนจิเนียริง จำกัด ซึ่งเป็นโกดังเก็บเหล็ก ตั้งอยู่ที่ตำบลคลองกิว อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

แนวทางการสืบสวนสอบสวน

เจ้าหน้าที่ตำรวจลงพื้นที่พบศพถูกมัดกัดเต็มตัว ไม่ไกลจากจุดพบศพพบปลอกกระสุนจำนวน 3 นัด และพบไฟฉายคาดหัวตกอยู่บริเวณใกล้กับที่เกิดเหตุด้วย จากนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจได้เดินสำรวจรอบๆ บริเวณพบรอยเลือดอยู่ห่างออกไปประมาณ 20 เมตร ใกล้ๆ กันมีเสื้อผ้ากองอยู่ซึ่ง

คาดว่าน่าจะเป็นของผู้ตาย ตำรวจสันนิษฐานว่าน่าจะถูกฆ่าก่อนนำศพมาทิ้ง ตำรวจเร่งหาเบาะแส และพยานแวดล้อม ไม่นานก็ทราบว่าเป็นใคร ชาวบ้านให้เบาะแสว่าผู้ตาย คือ นาย จิตรพัฒน์ สัตยาพันธ์ อายุ 51 ปี เป็นคนเฝ้าโรงงานเก็บเหล็กแห่งนี้ ตำรวจจึงเรียกภรรยาของผู้ตายมา คูศพเพื่อยืนยันว่าผู้ตายใช่สามีของเธอหรือไม่ ซึ่งภรรยายืนยันว่าผู้ตายคือสามีของเธอซึ่งหายไปเมื่อคืน ภรรยาผู้ตายเล่าว่า เมื่อคืนเวลาประมาณ 4 ทุ่ม สามีของตนได้ยินเสียงหมาเห่า จึงออกไปเดินตรวจ บริเวณโรงงานเก็บเหล็กที่สามีรับผิดชอบดูแล โดยพกปืนติดตัวไปด้วย 2 กระบอก หลังจากนั้นก็ไม่ กลับมาอีกเลย จนเช้าวันที่ 29 ตุลาคม 2561 จึงทราบข่าว และคิดว่าสามีน่าจะเสียชีวิตแล้ว

ภรรยาพบว่าปืนลูกซองและปืนพกสั้นรวม 2 กระบอกของสามีหายไป เบื้องต้นตำรวจ สันนิษฐานว่าอาจจะมีโจรเข้ามาขโมยเหล็กในโรงงานแห่งนี้ แต่มาพบกับผู้เสียชีวิตเสียก่อนจึงฆ่าปิด ปาก ต่อมาตำรวจพบชายท่าทางมีพิรุณซ่อนตัวอยู่ใบป่าใกล้บริเวณที่เกิดเหตุจึงเชิญตัวมาให้ปากคำ พร้อมขอตรวจปัสสาวะปรากฏว่าเป็นสีม่วงทราบชื่อว่า คือ นายชูชีพ เนื่องจำนงค์หรือนายชีพ อายุ 48 ปี ทำงานเฝ้าโรงเก็บเหล็กแห่งนี้ ตำแหน่งเป็นลูกน้องของผู้ตาย ในตอนแรกนายชีพนิ่งไม่ให้การ ใดๆ แต่เมื่อถูกซักหนักเข้าก็เริ่มปรึปากทำให้ตำรวจได้เบาะแสคนร้ายเพิ่มเติม ตำรวจจึงติดตามจับกุม คนร้ายที่บ้านพักแต่หายตัวไปแล้วพบเพียงน้องชาย ตำรวจนำตัวมาตรวจปัสสาวะพบสารเสพติดจึง ควบคุมไว้ เมื่อสอบสวนเกี่ยวกับการตายของนายจิตรพัฒน์ กลับไม่ให้การใดๆ

ตำรวจลงพื้นที่สอบถามชาวบ้านละแวกนั้น จนทราบว่าคนร้ายมีแฟนสาวซึ่งเป็นคนในกลุ่ม ที่เสพยาด้วยกัน จึงเชิญตัวแฟนสาวมาสอบสวนและขอความร่วมมือให้ส่งโทรศัพท์ให้ เพื่อดูการติดต่อ ทางโทรศัพท์พบว่ามี การพูดคุยผ่านทางเฟซบุ๊กแมสเซนเจอร์กับคนร้าย พบภาพคนร้ายถ่ายคลิปวิดีโอ ขณะเพื่อนในกลุ่มกำลังทดสอบปืนลูกซองยาวซึ่งภรรยาของนายจิตรพัฒน์ยืนยันว่าเป็นในคลิปวิดีโอเป็น ของสามีที่หายไป ตำรวจรวบรวมพยานหลักฐานขอหมายจับจากศาลเพื่อจับกุมคนร้ายและเพื่อนรวม 2 คนมาดำเนินคดี เบื้องต้นตำรวจไม่ทราบพิกัดกบดานที่ชัดเจน ทราบแต่ว่าอยู่พักพิงตามหาและสอบถามจากชาวบ้านไปเรื่อย ๆ พร้อมสุนัขดมกลิ่น และในที่สุดเมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2561 ตำรวจก็สามารถจับกุมคนร้ายทั้งสองได้

สรุปการดำเนินคดี

ผู้ต้องหาทั้งหมดถูกดำเนินคดีในข้อหาลักทรัพย์ผู้อื่นโดยใช้ยานพาหนะ ครอบครองและ พกพาอาวุธปืนโดยไม่ได้รับอนุญาตและเจตนาฆ่าผู้อื่น ทั้งหมดรับสารภาพว่าต้องการมาขโมยเหล็ก เท่านั้น แต่ผู้ตายมาพบจึงจำเป็นต้องฆ่า โดยทั้งหมดร่วมกันฆ่าโดยแบ่งหน้าที่กันทำ ตำรวจจึงสรุป สำนวนส่งอัยการเพื่อส่งฟ้องศาลจังหวัดต่อไป (แฟ้มสืบสวน, 2019)

แบบสัมภาษณ์จำแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลการวิจัย

กลุ่ม	ผู้ให้ข้อมูล	แนวคำถาม
1	พนักงาน สอบสวนและ ผู้บริหาร	<p>1. ข้อมูลทั่วไปและประสบการณ์การทำงานในคดีฆาตกรรม</p> <p>2. สภาพปัจจุบันที่เป็นอุปสรรคต่อการรวบรวมพยาน หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีฆาตกรรม พร้อมแนวทางแก้ไขปัญหาและข้อ เสนอแนะ</p> <p>1) ด้านบุคลากรขาดแคลนหรือไม่ มีความรู้ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานหรือไม่ เพียงใด</p> <p>2) ด้านงบประมาณมีเพียงพอต่อการปฏิบัติงานในแต่ละคดีหรือไม่ ค่าตอบแทนบุคลากรเป็นอย่างไร</p> <p>3) ด้านวัสดุอุปกรณ์/เครื่องมือที่ใช้มีความทันสมัยและช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในงานฯ หรือไม่ เพียงใด เครื่องมือใดจำเป็นต่อการปฏิบัติงานบ้าง เพราะเหตุใด</p> <p>4) ด้านวิธีการ มีหลักและวิธีการปฏิบัติงานอย่างไร</p> <p>5) ด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ได้แก่ องค์กรที่เกี่ยวข้องและกฎหมายมีปัญหาอย่างไร เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานหรือไม่</p> <p>3. สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีการวางแผน จัดการองค์การ สั่งการ ควบคุม และประสานงานอย่างไร เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ (เฉพาะผู้บริหาร)</p> <p>4. คดีฆาตกรรมใดที่ประสบความสำเร็จโดยสามารถรวบรวมพยานหลักฐานและพิสูจน์ความจริงในชั้นศาลได้ เพราะเหตุใด</p> <p>5. คดีฆาตกรรมใดที่ศาลยกฟ้องเพราะหลักฐานไม่เพียงพอ เพราะเหตุใด</p>
2	พิสูจน์ หลักฐานและ ผู้บริหาร	<p>1. ข้อมูลทั่วไปและประสบการณ์การทำงานในคดีฆาตกรรม</p> <p>2. สภาพปัจจุบันที่เป็นอุปสรรคต่อการรวบรวมพยาน หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีฆาตกรรมร่วมกับพนักงานสอบสวน พร้อมแนวทางแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะ</p> <p>1) ด้านบุคลากรขาดแคลนหรือไม่ มีความรู้ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานหรือไม่ อย่างไร</p>

กลุ่ม	ผู้ให้ข้อมูล	แนวคำถาม
2	<p>พิสุจน์ หลักฐานและ ผู้บริหาร (ต่อ)</p>	<p>2) ด้านงบประมาณมีเพียงพอต่อการปฏิบัติงานในแต่ละคดีหรือไม่ คำตอบแทนบุคลากรเป็นอย่างไร</p> <p>3) ด้านวัสดุอุปกรณ์/เครื่องมือที่ใช้มีความทันสมัยและช่วยเพิ่ม ประสิทธิภาพในงานฯ หรือไม่ เพียงใด เครื่องมือใดจำเป็นต่อการ ปฏิบัติงานบ้าง เพราะเหตุใด</p> <p>4) ด้านวิธีการมีหลักและวิธีการปฏิบัติงานอย่างไร</p> <p>5) ด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ได้แก่ องค์กรที่เกี่ยวข้องและ กฎหมายมีปัญหาอย่างไร เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานหรือไม่</p> <p>3. สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีการวางแผน จัดการองค์การ สั่งการ ควบคุม และประสานงานอย่างไร เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานพิสุจน์หลักฐานทาง นิติวิทยาศาสตร์ (เฉพาะผู้บริหาร)</p> <p>4. คดีฆาตกรรมใดที่ประสบความสำเร็จโดยสามารถรวบรวมพยาน หลักฐานและพิสุจน์ความจริงในชั้นศาลได้ เพราะเหตุใด</p> <p>5. คดีฆาตกรรมใดที่ศาลยกฟ้องเพราะหลักฐานไม่เพียงพอ เพราะเหตุใด</p>
3	แพทย์นิติเวช	<p>1. ข้อมูลทั่วไปและประสบการณ์การทำงานในคดีฆาตกรรม</p> <p>2. สภาพปัจจุบันที่เป็นอุปสรรคต่อการชันสูตรพลิกศพและการทำงาน ร่วมกับพนักงานสอบสวนและพิสุจน์หลักฐาน พร้อมแนวทางแก้ไข ปัญหาและข้อเสนอแนะ</p> <p>1) ด้านบุคลากรขาดแคลนหรือไม่ มีความรู้ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน หรือไม่ อย่างไร</p> <p>2) ด้านงบประมาณมีเพียงพอต่อการปฏิบัติงานในแต่ละคดีหรือไม่ คำตอบแทนบุคลากรเป็นอย่างไร</p> <p>3) ด้านวัสดุอุปกรณ์/เครื่องมือที่ใช้มีความทันสมัยและช่วยเพิ่ม ประสิทธิภาพในงานฯ หรือไม่ เพียงใด เครื่องมือใดจำเป็นต่อการ ปฏิบัติงานบ้าง เพราะเหตุใด</p> <p>4) ด้านวิธีการ มีหลักและวิธีการปฏิบัติงานอย่างไร</p> <p>5) ด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ได้แก่ องค์กรที่เกี่ยวข้องและ กฎหมายมีปัญหาอย่างไร เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานหรือไม่</p>

กลุ่ม	ผู้ให้ข้อมูล	แนวคำถาม
3	แพทย์นิติเวช (ต่อ)	<p>3. สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีการวางแผน จัดการองค์การ สั่งการ ควบคุม และประสานงานอย่างไร เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการ ชั้นสูตรพลิกศพของโรงพยาบาลตำรวจ (เฉพาะผู้บริหาร)</p> <p>4. คดีฆาตกรรมใดที่การชันสูตรพลิกศพมีบทบาทสำคัญในการคลี่คลาย คดีและพิสูจน์ความจริงในชั้นศาล เพราะเหตุใด</p> <p>5. คดีฆาตกรรมใดที่เป็นอุปสรรคต่อการชันสูตรพลิกศพ เป็นเหตุให้ศาล ยกฟ้องเพราะหลักฐานไม่เพียงพอ เพราะเหตุใด</p>
4	พนักงาน อัยการ	<p>1. ข้อมูลทั่วไปและประสบการณ์การทำงานในคดีฆาตกรรม</p> <p>2. สภาพปัจจุบันที่เป็นอุปสรรคต่อตรวจสอบสำนวนและตรวจพยาน หลักฐานเพื่อส่งฟ้องในคดีฆาตกรรมของพนักงานอัยการ พร้อมแนวทาง แก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ปัญหาด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเป็นอุปสรรคอย่างไร 2) ปัญหาด้านองค์กรที่เกี่ยวข้องเป็นอุปสรรคอย่างไร 3) ปัญหาด้านกฎหมายเป็นอุปสรรคอย่างไร <p>3. คดีฆาตกรรมใดที่ประสบความสำเร็จโดยสามารถรวบรวมพยาน หลักฐานเพื่อส่งฟ้องและพิสูจน์ความจริงในชั้นศาลได้ เพราะเหตุใด</p> <p>4. คดีฆาตกรรมใดที่ศาลยกฟ้องเพราะหลักฐานไม่เพียงพอ เพราะเหตุใด</p>
5	ทนายความ	<p>1. ข้อมูลทั่วไปและประสบการณ์การทำงานในคดีฆาตกรรม</p> <p>2. สภาพปัจจุบันที่เป็นอุปสรรคต่อการรวบรวมพยานหลักฐานทาง นิติวิทยาศาสตร์ในคดีฆาตกรรมและการฟ้องคดีของทนายความ พร้อม แนวทางแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ปัญหาด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเป็นอุปสรรคอย่างไร 2) ปัญหาด้านองค์กรที่เกี่ยวข้องเป็นอุปสรรคอย่างไร 3) ปัญหาด้านกฎหมายเป็นอุปสรรคอย่างไร <p>3. คดีฆาตกรรมใดที่ประสบความสำเร็จโดยสามารถรวบรวมพยาน หลักฐานเพื่อฟ้องร้องและพิสูจน์ความจริงในชั้นศาลได้ เพราะเหตุใด</p> <p>4. คดีฆาตกรรมใดที่ศาลยกฟ้องเพราะหลักฐานไม่เพียงพอ เพราะเหตุใด</p>

การประเมินการพัฒนาระบบฯ

โครงการวิจัย เรื่อง

“การพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมในงานยุติธรรมทางอาญา”

เรียน ผู้ทรงคุณวุฒิ

ด้วยข้าพเจ้านางสาววริญา ธงภักดิ์ นักศึกษาปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขานิติวิทยาศาสตร์และงานยุติธรรม คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ขณะนี้อยู่ระหว่างการศึกษาดุษฎีนิพนธ์ ในการนี้ ท่านได้รับการเลือกให้เป็นกลุ่มตัวอย่างในประเมินการพัฒนาระบบฯ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ท่านประเมินการพัฒนาระบบฯ ฉบับนี้

ความคิดเห็นของท่านมีความสำคัญและมีคุณค่าสำหรับงานวิจัยนี้เป็นอย่างยิ่ง ข้อมูลที่รวบรวมได้ผู้วิจัยนำมาใช้ในการวิเคราะห์และเสนอผลในภาพรวมเท่านั้น จะไม่มีการเปิดเผยเป็นรายบุคคลและผู้ตอบจะไม่ได้รับผลกระทบใดๆ จากการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ทั้งสิ้น ดังนั้น จึงใคร่ขอความกรุณาให้ท่านประเมินการพัฒนาระบบฯ จากความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ของท่าน โดยพิจารณาประกอบเอกสารการประเมินที่ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพปัญหาของระบบฯ ที่แนบมาด้วยนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดีมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

นางสาววริญา ธงภักดิ์

ผู้วิจัย

แบบประเมินการพัฒนาระบบฯ

โครงการวิจัย เรื่อง

“การพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมในงานยุติธรรมทางอาญา”

คำชี้แจง

แบบประเมินฉบับนี้ เป็นการเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญด้านงานสอบสวน ด้านงานนิติเวช ด้านงานพิสูจน์หลักฐานฯ และด้านกฎหมาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และค้นหาแนวทางการพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมในงานยุติธรรมทางอาญา แบบประเมินมีจำนวนทั้งสิ้น 13 หน้า แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้การประเมิน

ตอนที่ 2 แบบประเมินการพัฒนาระบบฯ แบ่งเป็น 3 ส่วนตามแนวคิดทฤษฎีเชิงระบบ คือ

1. ปัจจัยนำเข้า (Input) ตามหลัก 4M ประกอบด้วย บุคลากร (Man) งบประมาณและค่าตอบแทน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และวิธีการ (Method)

2. กระบวนการ (Process) ตามหลัก POCCC ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดการองค์การ (Organizing) การสั่งการ (Commanding) การควบคุม (Controlling) และการประสานงาน (Coordinating)

3. สภาพแวดล้อมของระบบ (Environment) ประกอบด้วย กระบวนการยุติธรรมทางอาญาในชั้นสอบสวน ชั้นส่งฟ้อง และชั้นพิจารณาคดีและสืบพยาน

การประเมินความเหมาะสม (Propriety) ความเป็นไปได้ (Feasibility) ความสอดคล้อง (Congruity) และการนำไปใช้ประโยชน์ (Utility) โดยให้คะแนน 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก

ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

โดยมีเกณฑ์การพิจารณารับรองความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความสอดคล้อง และการนำไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

1. ความเหมาะสม (Propriety) พิจารณาจากการใช้ถ้อยคำ สำนวน การจัดกลุ่ม หรือลำดับของข้อเสนอของโครงสร้างแต่ละส่วนว่ามีความครอบคลุมประเด็นการพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมในงานยุติธรรมทางอาญา

2. ความเป็นไปได้ (Feasibility) พิจารณาจากทรัพยากรของระบบ และความเป็นไปได้ในการปรับปรุงระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายที่เอื้อต่อการปฏิบัติได้

3. ความสอดคล้อง (Congruity) พิจารณาจากบริบทของสังคม ร่างพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ ร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีอาญา มาตรการการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการตามแผนยุทธศาสตร์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในด้านการอำนวยความสะดวกทางอาญาฯ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยว่ามีความสอดคล้องกับประเด็นการพัฒนาฯ

4. การนำไปใช้ประโยชน์ (Utility) ได้จริง พิจารณาจากผลดีที่จะเกิดขึ้นต่อประชาชน ชุมชน สังคม และประเทศชาติโดยรวม

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ลักษณะคำถามแบบปลายเปิด เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมในงานยุติธรรมทางอาญา

หมายเหตุ: ตัวอย่างหน่วยงานที่รับผิดชอบ

1. สตช. ย่อมาจาก สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
2. อว. ย่อมาจาก กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
3. สธ. ย่อมาจาก กระทรวงสาธารณสุข
4. อสส. ย่อมาจาก สำนักงานอัยการสูงสุด
5. ยธ. ย่อมาจาก กระทรวงยุติธรรม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้การประเมิน

1. ยศ.....ชื่อ – นามสกุล ..... เพศ .....
2. ตำแหน่ง.....สังกัด.....
3. อายุราชการ ..... ปี ประสบการณ์ในการทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน.....ปี
4. วุฒิการศึกษา .....
5. เบอร์ติดต่อ .....E-mail .....ID Line .....

ตอนที่ 2 แบบประเมินประเด็นการพัฒนาฯ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ตามแนวคิดทฤษฎีเชิงระบบ

ประเด็นการพัฒนาฯ	การประเมิน (1-5 คะแนน)				หมายเหตุ
	ความเหมาะสม	ความเป็นไปได้	ความสอดคล้อง	การนำไปใช้	
ประเด็นการพัฒนาด้านปัจจัยนำเข้า (ตามหลัก 4M)					
1. ด้านบุคลากร (Man)	ความเหมาะสม	ความเป็นไปได้	ความสอดคล้อง	การนำไปใช้	หมายเหตุ
สดช. พัฒนาระบบการจัดการสรรและการวางแผนด้านอัตรากำลังเพื่อให้มีพนักงานสอบสวน แพทย์นิติเวช และเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน					
สดช. พัฒนาระบบการจัดการสรรพนักงานสอบสวนให้ได้สัดส่วนกับปริมาณงาน					
สดช. พัฒนาหลักเกณฑ์เพื่อป้องกันพนักงานสอบสวนย้ายสายงาน					
สดช. เพิ่มพูนความรู้เพื่อพัฒนาให้พนักงานสอบสวน แพทย์นิติเวชและเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานเป็นบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในระดับสากล					
อว. ร่วมกับ สธ. และ สดช. พัฒนาหลักสูตรทางนิติเวชที่ใช้ระยะเวลาเรียนน้อยกว่าแพทย์นิติเวชทำให้สามารถผลิตบุคลากรเป็นผู้เชี่ยวชาญทางนิติเวชเพื่อปฏิบัติงานเฉพาะด้านได้มากกว่าและเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน					
อว. ร่วมกับ สธ. และ สดช. พัฒนาหลักสูตรเฉพาะสำหรับแพทย์ทั่วไปหรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่ห่างไกลที่ประสงค์จะทำงานด้านการชันสูตรพลิกศพอีกทางหนึ่ง					

<p>สธ. ร่วมกับ สตช. พัฒนาระบบการจัดสรรแพทย์นิติเวชให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงานครอบคลุมทุกพื้นที่</p>					
<p>2. ด้านงบประมาณและค่าตอบแทน (Money)</p>	ความเหมาะสม	ความเป็นไปได้	ความสอดคล้อง	การนำไปใช้	หมายเหตุ
<p>สตช. พัฒนาระบบการจัดสรรงบประมาณโดยอำนวยความสะดวกในการเบิกจ่ายให้แก่พนักงานสอบสวนเพื่อซื้อวัสดุอุปกรณ์ตามความจำเป็นด้วยตนเองเพื่อรองรับการดำเนินงานกรณีต่าง ๆ ให้มีความสะดวกคล่องตัว</p>					
<p>สตช. พัฒนาระบบการบริหารจัดการค่าตอบแทนของพนักงานสอบสวนให้เพียงพอโดยพิจารณาส่วนที่พนักงานสอบสวนใช้จ่ายเพื่อการปฏิบัติงานด้วย เช่น ค่าเดินทาง ค่าน้ำมันรถ ค่าวัสดุสิ้นเปลืองต่าง ๆ ฯลฯ</p>					
<p>สตช. พัฒนาระบบการบริหารจัดการค่าตอบแทนให้แก่แพทย์นิติเวชอย่างเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ</p>					
<p>สตช. พัฒนาระบบการวางแผนการใช้งบประมาณในการชั้นสู่ตรพลิกศพและค่าใช้จ่ายในการตรวจทางนิติวิทยาศาสตร์ที่มีราคาแพงให้คุ้มค่า</p>					
<p>สตช. พัฒนาระบบการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการขนย้ายศพเพื่อส่งไปตรวจ ณ โรงพยาบาลที่มีความพร้อมรวมถึงส่งศพกลับภูมิลำเนาให้มีความสะดวกคล่องตัว</p>					
<p>สตช. พัฒนาระบบการพิจารณาค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานเทียบเท่ากับข้าราชการอื่นเพื่อสร้างแรงจูงใจในการทำงาน ไม่ให้ลาออกหรือย้ายสายงาน</p>					
<p>สตช. พัฒนาระบบการวางแผนการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการสนับสนุนการดำเนินงานพิสูจน์หลักฐานหรือการเกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน</p>					
<p>3. ด้านวัสดุอุปกรณ์ (Material)</p>	ความเหมาะสม	ความเป็นไปได้	ความสอดคล้อง	การนำไปใช้	หมายเหตุ
<p>สตช. พัฒนาการบริหารจัดการด้านวัสดุอุปกรณ์ตามความจำเป็นสำหรับพนักงานสอบสวนอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อรองรับการดำเนินงานให้มีความสะดวกคล่องตัวหรือกรณีเร่งด่วน</p>					
<p>สตช. พัฒนานโยบายการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ให้แก่พนักงานสอบสวนอย่างทั่วถึงเพียงพอเป็นมาตรฐานเดียวกันทุกสถานีตำรวจ</p>					

<p>สธ. พัฒนาการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอแก่แพทย์ นิติเวชสำหรับโรงพยาบาลทั่วไป โดยเล็งเห็นความสำคัญ ของงานชั้นสูตรพลิกศพในการค้นหาความจริงและอำนวย ความยุติธรรมแก่สังคม</p>					
<p>สธ. พัฒนาระบบการบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์ในการ ชั้นสูตรพลิกศพให้มีประสิทธิภาพ</p>					
<p>สศช. พัฒนาระบบการบริหารจัดการอุปกรณ์ทางวิทยา ศาสตร์บางอย่างและการจัดสรรวัสดุสิ้นเปลืองให้เพียงพอ เพื่อรองรับสถานการณ์ฉุกเฉิน</p>					
<p>สศช. สนับสนุนให้จัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัยและจำเป็น ต่อการปฏิบัติงานพิสูจน์หลักฐาน</p>					
<p>4. ด้านวิธีการ (Method)</p>	ความ เหมาะสม	ความ เป็นไปได้	ความ สอดคล้อง	การ นำไปใช้	หมายเหตุ
<p>สศช. พัฒนาฐานข้อมูลดีเอ็นเอเพื่อเก็บเป็นประวัติ อาชญากร และนำมาใช้อย่างเป็นรูปธรรมเพื่อประโยชน์ ในงานสืบสวนสอบสวนเช่นเดียวกับลายพิมพ์นิ้วมือ</p>					
<p>อสส., สศช. ในคดีจ้างวานฆ่าให้แยกสำนวนออกจากกัน ระหว่างการพิสูจน์ความผิดของผู้จ้างวานในคดีจ้างวาน และ ผู้ถูกจ้างวาน เพื่อประโยชน์ในการสอบสวนและรวบรวม พยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์เจตนาที่จริงของผู้จ้างวาน</p>					
<p>สธ., สศช. พัฒนาการกำหนดขอบเขตพื้นที่การชั้นสูตรพลิก ศพ ณ สถานที่พบศพให้เหมาะสม ปัจจุบันพบปัญหาการ กำหนดขอบเขตพื้นที่กว้างเกินไปซึ่งส่งผลกระทบต่อระยะเวลาใน การเดินทางตรวจศพ ณ ที่เกิดเหตุของแพทย์นิติเวช</p>					
<p>สธ., สศช. พัฒนาระบบการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ใน ห้องปฏิบัติการเพื่อไม่ให้ล่าช้าจนพยานหลักฐานเสียหาย ถูกทำลายหรือเสื่อมสลายไป อันเป็นอุปสรรคต่อการ สืบสวนสอบสวนอย่างต่อเนื่องหรือการส่งฟ้องคดีล่าช้า หรือเป็นปัญหาเรื่องความชัดเจนในการพิจารณาคดี</p>					
<p>สธ., สศช. พัฒนาหลักเกณฑ์อ้างอิงกรณีแพทย์นิติเวช แต่ละสถาบันให้ความเห็นไม่ตรงกัน อาทิ รพ.ตำรวจ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ รพ.ธรรมศาสตร์ ฯลฯ</p>					
<p>สธ., สศช. พัฒนาระบบการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ ของคู่ความและทนายความทั้งสองฝ่าย เพื่อให้สามารถ นำมาใช้เป็นพยานหลักฐานในการค้นหาความจริงแห่งคดี</p>					

ในชั้นศาลอย่างเท่าเทียม					
สธ., สตช. พัฒนากลไกตรวจสอบการทำงานของแพทย์ นิติเวชเพื่อควบคุมและป้องกันการให้ความเห็นในการ ชั้นสูตรพลิกศพผิดพลาดหรือไม่ตรงตามหลักวิชาการ					
สธ., สตช. พัฒนาระบบการขนย้ายศพให้มีประสิทธิภาพ เพื่อส่งต่อศพไปยังโรงพยาบาลที่มีความพร้อมอย่าง รวดเร็ว โดยให้ศพอยู่ในสภาพเดิมมากที่สุด					
สธ., สตช. พัฒนาหลักเกณฑ์การอ้างอิงกรณีนี้วิชาการ หรือผู้เชี่ยวชาญหน่วยงานต่าง ๆ ให้ความเห็นที่ไม่ตรงกัน อันเป็นวัตถุพยานที่สำคัญ					
สตช., สธ., อสส. กระทรวงยุติธรรม ร่วมกันศึกษาและนำ นวัตกรรมที่ทันสมัยและเทคโนโลยีการสื่อสารมาใช้ในตรวจ สถานที่เกิดเหตุ การสอบสวน การรวบรวมพยานหลักฐาน เพราะในคดีฆาตกรรมบางคดีการชันสูตรพลิกศพไม่ สามารถบอกพฤติการณ์การตายได้ ที่ผ่านมามีเกิดกรณี การส่งศพให้แพทย์นิติเวชผ่ามากกว่าหนึ่งครั้งโดยแพทย์ นิติเวชสองสถาบันก็มีความเห็นขัดแย้งกันเอง					
สธ., สตช., อสส., ศาล ร่วมกันพัฒนาการใช้ถ้อยคำใน กฎหมายให้ทันสมัย ใช้ภาษาทางการที่พนักงานสอบสวน แพทย์นิติเวช หรือเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานสามารถ เข้าใจได้ง่าย เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพใน ประเทศไทยค่อนข้างเก่าทำให้เกิดความสับสนได้ เช่น พนักงานแยกธาตุ ข้าหลวงประจำจังหวัด ฯลฯ					
ประเด็นการพัฒนาด้านกระบวนการ (ตามหลัก POCCC)					
1. ด้านการวางแผน (Planning)	ความ เหมาะสม	ความ เป็นไปได้	ความ สอดคล้อง	การ นำไปใช้	หมายเหตุ
สตช. พัฒนาระบบการกำหนดแผนงานตามยุทธศาสตร์ ให้สามารถรองรับงานเฉพาะหน้าซึ่งเป็นเรื่องเผชิญเหตุ					
สตช. พัฒนาระบบการกำหนดแผนงานควรคำนึงกิจกรรม ที่และภาระงานประจำของบุคลากรที่จะสามารถนำ แผนงานไปปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายได้จริง					
สตช. พัฒนาระบบการวางแผนการประเมินผลตามแผน ยุทธศาสตร์จากหน่วยงานภายนอกโดยพิจารณาเพิ่ม ตัวชี้วัด เช่น การอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่าง					

โปรงใส ใช้สิทธิเข้าถึงงานสอบสวนอย่างสะดวก รวดเร็ว เท่าเทียมและเป็นธรรม ฯลฯ					
สตช. พัฒนาระบบการวางแผนการประเมินผลการปฏิบัติราชการของตำรวจจากหน่วยงานภายนอก โดยรับฟังความเห็นจากประชาชนเพื่อค้นหาข้อบกพร่องมากกว่าผลลัพธ์ในเชิงอุดมคติ					
2. ด้านการจัดการองค์กร (Organizing)	ความเหมาะสม	ความเป็นไปได้	ความสอดคล้อง	การนำไปใช้	หมายเหตุ
<p>สตช. พัฒนาระบบการจัดการองค์กรให้เป็นระบบระเบียบ แบ่งงานชัดเจนไม่ทับซ้อนลดสายบังคับบัญชาลงเพื่อป้องกันการแทรกแซงการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ในการจัดการองค์กรให้มีประสิทธิภาพ ควรคำนึงถึงสภาพปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ ดังนี้</p> <p>1) ปัญหาการแต่งตั้งโยกย้ายไม่เป็นธรรมอาศัยการใช้เส้นสายวิ่งเต้นเพื่อให้ได้ตำแหน่งหรือซื้อขายตำแหน่ง แสวงหาความก้าวหน้าในหน้าที่การงานแบบก้าวกระโดดโดยไม่ยึดหลักเกณฑ์อาวุโสเป็นเกณฑ์ในเบื้องต้น หรือไม่นำคำนึงถึงประสบการณ์ ความสามารถในการทำสำนวนแต่งตั้งข้าราชการตำรวจ</p> <p>2) ปัญหาองค์กรทางการเมือง พ่อค้า นักธุรกิจหรือองค์กรอื่นที่มีอิทธิพลมีอำนาจเข้าครอบงำแทรกแซงองค์กรตำรวจ</p> <p>3) ปัญหาการบริหารจัดการภายในองค์กรทำให้พนักงานสอบสวนตามอัตราครองสามารถโยกย้ายเปลี่ยนสายงานได้จึงมีพนักงานสอบสวนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน</p> <p>4) ปัญหาการจัดโครงสร้างองค์กรไม่สอดคล้องกับลักษณะงานสอบสวน งานนิติเวช และงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจฯ</p> <p>5) ปัญหาการผลักดันการปฏิรูปองค์กรตำรวจถูกคัดค้าน ทำให้ไม่สามารถปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาองค์กรตำรวจให้เป็นองค์กรรักษากฎหมายเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง</p> <p>6) ปัญหาการจำกัดขอบเขตการให้บริการของสถาบันนิติเวช โรงพยาบาลตำรวจ เฉพาะภายในกรุงเทพฯและปริมณฑล</p>					

7) ปัญหาการจำกัดงบประมาณและอัตรากำลังของสถาบันนิติเวช โรงพยาบาลตำรวจ					
3. ด้านการสั่งการ (Commanding)	ความเหมาะสม	ความเป็นไปได้	ความสอดคล้อง	การนำไปใช้	หมายเหตุ
สดช. พัฒนาระบบการสั่งการ แต่งตั้งผู้บังคับบัญชาโดยพิจารณาจากระบบอาวุโส ความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ความเชี่ยวชาญในงานสอบสวน เข้าใจคน เข้าใจงาน สามารถบริหารสั่งการได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
สดช. พัฒนาระบบการสั่งการ เปลี่ยนแปลงโยกย้ายพนักงานสอบสวนด้วยหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนและเป็นธรรม เพื่อสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ทำให้การบริหารงานในหน่วยงานมีประสิทธิภาพและมีความต่อเนื่อง					
4. ด้านการควบคุม (Controlling)	ความเหมาะสม	ความเป็นไปได้	ความสอดคล้อง	การนำไปใช้	หมายเหตุ
สดช. พัฒนาระบบที่มีประสิทธิภาพในการกำกับดูแลควบคุม ตรวจสอบและประเมินผลการทำงาน of พนักงานสอบสวนจากหน่วยงานภายนอก โดยรับฟังความเห็นจากประชาชนเพื่อค้นหาข้อบกพร่องมากกว่าผลลัพธ์ในเชิงอุดมคติ					
สดช. พัฒนาระบบการกำกับดูแลและบริหารงานให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเข้าถึงงานสอบสวนได้สะดวก รวดเร็ว เท่าเทียม และเป็นธรรมในการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดและป้องกัน มิให้พยานหลักฐานสูญหายหรือถูกทำลาย					
สดช. พัฒนาระบบการบริหารค่าตอบแทนในการทำงานล่วงเวลาของแต่ละหน่วยงานให้มีความเท่าเทียมทั่วถึงในอัตราเดียวกัน					
สดช. พัฒนาระบบการบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์ภายในสถานีตำรวจรองรับภารกิจต่าง ๆ ให้มีความสะดวก คล่องตัว รััดกุม และคุ้มค่า เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ					
5. ด้านการประสานงาน (Coordinating)	ความเหมาะสม	ความเป็นไปได้	ความสอดคล้อง	การนำไปใช้	หมายเหตุ
สดช. สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่อำนวยความสะดวกการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน โดยผลักดันให้เกิดการประสานงานร่วมกันอย่างสะดวก รวดเร็ว มุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน					

ประเด็นการพัฒนาด้านสภาพแวดล้อมของระบบ (กระบวนการยุติธรรมทางอาญา)					
1. ชั้นสอบสวน	ความเหมาะสม	ความเป็นไปได้	ความสอดคล้อง	การนำไปใช้	หมายเหตุ
<p>สตช. พัฒนามาตรการ หรือวิธีการตรวจสอบ สั่งการ ควบคุม และช่วยเหลือ กรณีพนักงานสอบสวนส่งสำนวนให้พนักงานอัยการล่าช้า โดยพิจารณาจากสภาพปัญหา ดังนี้</p> <p>1) การรอผลตรวจพิสูจน์ฯ ในห้องปฏิบัติการบางคดีใช้เวลานาน บางครั้งเกิดจากการมีปริมาณงานจำนวนมากหรือการใช้เวลาตรวจตามขั้นตอน ฯลฯ</p>					
<p>2) ในบางคดีมีการทำงานร่วมกับแพทย์นิติเวช พิสูจน์หลักฐาน นักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ ทำให้ส่งสำนวนการสอบสวนมายังพนักงานอัยการล่าช้า</p>					
<p>3) ในคดีฆาตกรรมที่มีความยุ่งยากซับซ้อนต่างกันแต่พนักงานสอบสวนต้องปฏิบัติงานภายใต้กรอบเวลาเดียวกัน</p>					
<p>4) การแก้กฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาที่สร้างความยุ่งยากและเพิ่มขั้นตอนงานสอบสวนในคดีฆาตกรรม</p>					
<p>5) การถูกแทรกแซงการทำงานตามสายบังคับบัญชาหรือจากองค์กรอื่น</p>					
<p>6) ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์การปฏิบัติงาน ในคดีฆาตกรรมของพนักงานสอบสวนแตกต่างกัน</p>					
2. ชั้นสั่งคดี	ความเหมาะสม	ความเป็นไปได้	ความสอดคล้อง	การนำไปใช้	หมายเหตุ
<p>อสส. ร่วมกับ ศาล., ยธ. และ สตช. พัฒนาระบบการตรวจสอบถ่วงดุลตามหลักสากลที่ใช้กันมานานในอารยประเทศ เช่น ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา ฯลฯ โดยให้พนักงานอัยการหรือเจ้าหน้าที่สอบสวนคดีอาญาจากองค์กรอัยการร่วมทำงานกับพนักงานสอบสวน นับตั้งแต่การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ การรวบรวมพยานหลักฐาน การสอบสวน และการทำสำนวนส่งฟ้องคดีเพื่อให้กระบวนการในการสอบสวนฟ้องร้องไม่อยู่ในอำนาจขององค์กรใดโดยเฉพาะ แต่มีการคานอำนาจซึ่งกันและกัน ดังนี้</p> <p>1) การสอบสวนฟ้องร้องเป็นกระบวนการเดียวกันไม่อาจแบ่งแยกได้และต้องอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบขององค์กรอัยการ</p>					

<p>2) พนักงานอัยการมีอำนาจรับคำร้องทุกข์ คำกล่าวโทษ ดำเนินการสอบสวนหรือเข้าควบคุมการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ชั้นสูตรพลิกศพรวมถึงสั่งการแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจตามที่เห็นสมควรเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานประกอบการพิจารณาสั่งคดี</p>					
<p>อสส. ร่วมกับ ศาล, ยธ., สธ. และ สตช. พัฒนากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้ทันสมัยเพื่อให้กลไกการตรวจสอบถ่วงดุลซึ่งกันและกันมีประสิทธิภาพและนำมาใช้ในทางปฏิบัติ โดยมีประเด็นการพัฒนา ดังนี้</p> <p>1) กำหนดกรอบเวลาให้พนักงานสอบสวนทำสำนวนให้แล้วเสร็จก่อนระยะเวลาฝากขัง โดยเผื่อเวลาให้พนักงานอัยการสามารถสั่งสอบเพิ่มเติมหรือสั่งให้พนักงานสอบสวนค้นหาพยานหลักฐานที่สำคัญแห่งคดีเพิ่มเติมได้</p>					
<p>2) สร้างกลไกป้องกันพนักงานสอบสวนถ่วงเวลาในการส่งสำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการล่าช้าทำให้เป็นอุปสรรคต่อการสั่งสอบเพิ่มเติมหรือรวบรวมพยานหลักฐานที่สำคัญแห่งคดีเพิ่มเติม เพื่อแก้ปัญหาความบกพร่องในเรื่องความสมบูรณ์ของสำนวนการสอบสวนและความครบถ้วนของพยานหลักฐานในคดีฆาตกรรม</p>					
<p>3) การให้พนักงานอัยการหรือเจ้าหน้าที่สอบสวนคดีอาญาจากองค์กรอัยการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ รวบรวมพยานหลักฐาน ทำสำนวนและส่งฟ้องคดีร่วมกับพนักงานสอบสวนหรือพิสูจน์หลักฐาน เพื่อให้พยานหลักฐานครบถ้วนสอดคล้องตามประเด็นที่พนักงานอัยการส่งฟ้องต่อศาล และเป็นการแก้ปัญหาในการสั่งสอบหรือให้รวบรวมเอกสารเพิ่มเติมหากพยานหลักฐาน ถูกทำลายหรือสูญสลายหายไปตามกาลเวลาอีกด้วย</p>					
<p>4) การให้แพทย์นิติเวชมีส่วนร่วมในการตรวจสอบถ่วงดุลการทำงานกับพนักงานสอบสวนในคดีฆาตกรรม นับตั้งแต่การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ การรวบรวมพยานหลักฐาน โดยให้มีอำนาจสอบสวนและทำความเข้าใจในชั้นสูตรพลิกศพทั้งสาเหตุและพฤติการณ์การตายส่งให้แก่พนักงานอัยการโดยตรงอีกทางหนึ่ง เช่นเดียวกับแพทย์</p>					

สอบสวนของอเมริกา (Medical Examiner) โดยมีบทบาทในการคลี่คลายคดี นอกเหนือจากการให้ความเห็นในทางวิชาการเท่านั้น (ศ.นพ.วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์)					
3. ชั้นพิจารณาคดีและสืบพยาน	ความเหมาะสม	ความเป็นไปได้	ความสอดคล้อง	การนำไปใช้	หมายเหตุ
ศาล ร่วมกับ อสส., ยธ., สธ., สตช. และสภาทนายความ พัฒนาระบบการพิจารณาคดีและสืบพยานในชั้นศาลให้ เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายด้วยการค้นหาความจริงแห่งคดีอย่างเท่าเทียม เพราะที่ผ่านมาในทางปฏิบัติ เจ้าหน้าที่รัฐกลับมุ่งกล่าวหาฝ่ายตรงข้ามเพราะกลัวแพ้คดี มีประเด็นการพัฒนา ดังนี้ 1) ในประเด็นที่โจทก์มีการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มากล่าวหาจำเลยควรเปิดโอกาสให้จำเลยมี โอกาสต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ เนื่องจากหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์อยู่ในมือของหน่วยงานราชการ					
2) การร่วมกันสร้างบรรยากาศให้คู่ความทั้งสองฝ่าย ช่วยกันค้นหาความจริงแห่งคดีอย่างเท่าเทียมกันมากกว่า การต่อสู้เพื่อแพ้หรือชนะคดี					
3) พนักงานอัยการให้ความร่วมมือในการเปิดเผย คำให้การของพยานในวันตรวจพยานหลักฐานเพื่อให้ ทนายความสามารถนำพยานหลักฐานมาพิสูจน์ความจริง ได้ หลีกเลี่ยงการจู่โจมพยาน เพราะพนักงานอัยการไม่ใช่ คู่ความกับจำเลยทางเนื้อหา พนักงานอัยการมีหน้าที่ต้อง ค้ำครองสิทธิและประโยชน์ของสาธารณชน ดำรงตนให้อยู่ในความยุติธรรม ปราศจากอคติ ปฏิบัติอย่างเหมาะสม ทั้งต่อผู้กล่าวหาและผู้เสียหาย จึงกล่าวได้ว่า พนักงานอัยการเป็นคู่ความกับจำเลยในความหมายทางเทคนิคเท่านั้น พนักงานอัยการจะยึดถือเอาประโยชน์ฝ่ายตนเป็นคู่ความทั่วไปไม่ได้					
4) พิจารณาการออกกระเปียบเพื่อมิให้คู่กรณีดำเนินคดีไปในทาง/ประวิงเวลาให้ล่าช้าหรือใช้เวลามากเกินสมควร เนื่องจากมีทั้งผลดีและผลเสีย ในกรณีที่ศาลต้องการสืบพยานให้ต่อเนื่องและกำหนดสืบพยานแบบทันทีทันใด หากไม่สามารถนำตัวพยานมาให้ปากคำต่อศาลได้					

ทันเวลา ศาลอาจตัดพยานปากสำคัญนั้นไปซึ่งทำให้ น้ำหนักพยานสูญเสียไป					
5) พัฒนากลไกการตรวจสอบการใช้กฎหมายปิดเป็น โดยอ้างความเป็นอิสระจากองค์กรภายนอกหรือตัวแทน ของประชาชน					
<p>สภาพทนายความ อ้างถึงอำนาจหน้าที่ของสภาพทนายความ ตามพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. 2528 ในมาตรา 7 ประกอบมาตรา 8 เพื่อผลักดันให้ทนายความมีบทบาท เชิงรุกในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เป็นที่พึ่งของ ประชาชนทางกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพและมีสิทธิ หน้าที่เทียบเท่ากับหน่วยงานรัฐ มีประเด็นการพัฒนา ดังนี้</p> <p>1) ผลักดันให้แก้ไขปรับปรุงกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญาเพื่อให้ทนายความมีบทบาทในการต่อสู้คดี โดยสามารถริเริ่มแสวงหาพยานหลักฐานด้วยตนเองได้ทั้ง พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์หรือการแสวงหา พยานเอกสารจากหน่วยงานรัฐ โดยอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแลของสภาพทนายความเพื่อให้ทนายความเป็นที่พึ่งทาง กฎหมายแก่ประชาชนเช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่รัฐ</p>					
2) สนับสนุนให้ทนายความมีเงินเดือนหรือค่าตอบแทน เพื่อประโยชน์ในการแสวงหาพยานหลักฐานและ ริเริ่มฟ้องร้องคดีแก่ประชาชนผู้เสียหายได้อย่างอิสระและ มีประสิทธิภาพ โดยสามารถแสวงหาพยานหลักฐาน เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ					
3) สภาพทนายความประสานความร่วมมือกับภาครัฐและ ภาคเอกชน เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวง ยุติธรรม องค์กรธนาการ หรือองค์กรโทรคมนาคม ฯลฯ เพื่อให้ทนายความสามารถแสวงหาพยานหลักฐานทางคดีได้ ด้วยตนเอง เช่น หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ บัญชีธนาคาร ข้อมูลการติดต่อสื่อสาร ฯลฯ					
4) สภาพทนายความปฏิรูปให้เป็นองค์กรหลักในการ จัดหาทนายความให้แก่คู่ความทั้งสองฝ่าย					

ภาคผนวก ง
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

1. พลตำรวจโทอำนาจ นิยมะโน	อาชีพ ตำรวจ
2. พันตำรวจโทสุริยา แป้นเกิด	อาชีพ ตำรวจ
3. รองศาสตราจารย์ ดร.ปกป้อง ศรีสนิท	อาชีพ อาจารย์มหาวิทยาลัย
4. รองศาสตราจารย์ พันตำรวจโท ดร.กฤษณพงศ์ พุตระกูล	อาชีพ อาจารย์มหาวิทยาลัย
5. ดร.ธีร์รัฐ บุณนาค	อาชีพ ผู้พิพากษา
6. แพทย์หญิงวรมน บุ่งสุด	อาชีพ แพทย์นิติเวช
7. นายแพทย์อภิรักษ์ ตั้งเสริมกิจสกุล	อาชีพ แพทย์นิติเวช
8. นายวิวัฒน์ ศิริชัยสุทธิกร	อาชีพ พนักงานอัยการ
9. นายสนอง เอี่ยมแสวด	อาชีพ พนักงานอัยการ
10. พันตำรวจเอกธนงศักดิ์ บุญมาก	อาชีพ พิสูจน์หลักฐาน
11. นายธนกฤต สุรเสียง	อาชีพ ทนายความ

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	วริญา ธงภักดิ์
วุฒิการศึกษา	ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วารสารศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นิเทศศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ทนายความ สำนักฝึกอบรมวิชาว่าความ สภาทนายความ เนติบัณฑิตยสภา
ผลงานตีพิมพ์	<ol style="list-style-type: none"> 1. การพัฒนางานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์กับสภาพปัญหาในการดำเนินคดีฆาตกรรม 2. การพัฒนาระบบงานพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์คดีฆาตกรรมในงานยุติธรรมทางอาญา 3. The Creation of a National DNA Database for Forensic Evidence in Criminal Cases 4. The problems effected on the successful murder prosecution and development guideline 5. Developing a forensic evidence work system in murder cases